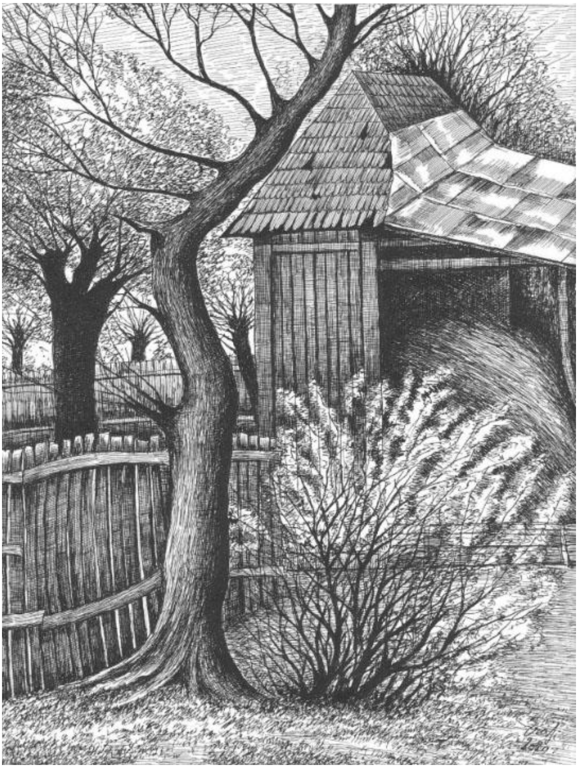
ion drăguşanul

povestea aşezărilor moldovene

I J

Cluj-Napoca, 2024

Coperţile:

desene de graficianul ipoteştean

Nicolai CRASI

Precuvântare:

Iniţierile „poporului lui frunză-verde”

Iniţierile în legile strămoşiei („elementele tradiţionale conservate”[1]), cum am văzut că încă mai era numită baştina, în câteva urice, pot fi desluşite nu doar prin elementele unui dat primordial, vizibil şi tranşant spiritualizat, ci şi prin extinderea activităţii de cercetare şi asupra modului de viaţă rurală, şi asupra condiţiilor de locuire, a ocupaţiilor şi a meşteşugurilor, ajungându-se, la „caracterizări de grupuri etnice sau părţi din aceste grupuri”, ceea ce constituie, în fond, esenţa „etnografiei speciale sau descriptive”[2]. Iar dacă Hasdeu, cea mai dinamică inteligenţă pe care a avut-o, vreodată, poporul român, intuia datul european comun din care se trag şi civilizaţiile, dar şi literaturile populare, toate „adăpate din fântânele unui instinct virginal” fiind „vastă şi confuză, ca tot ce este primordial”[3], ca elemente stabile ale unei filosofii rurale, pe deplin cosmogonică, elementele de istoricitate, care coexistă în paralel cu cele de preistorie, au fost aproape premeditat ignorate, preferându-se meta-

---

[1] GOROVEI, ARTUR, *Literatura populară*, p. 117
[2] Ibidem, p. 117
[3] HASDEU, B. P., *Studii de folclor*, p. 26

fizica fermecătoare faţă de inefabil, faţă de „admirabila „frunză-verde” din capul mai tuturor cântecelor poporane române”[4], pe care acelaşi Hasdeu o căuta, aidoma unui arheolog împătimit, în toate răzoarele istorice ale civilizaţiilor şi ale culturilor europene, dar fără să fi aflat niciodată de ce am fost şi suntem noi, românii, „poporul lui frunză-verde”, pentru că nu a avut norocul să afle despre legătura aproape identitară sau cel puţin complementară dintre rostire şi vegetaţie, prin „tracul Pean, cu ierburile şi cântecele lui vindecătoare”[5], o legătură atât de lesne identificabilă în descântece şi vrăji, mai ales.

Accentul excesiv pus pe „literatura populară”, pe această „vană „literatură”, cum a devenit, printr-o degenerescenţă, datorată cursului descendent al ciclului uman, poezia având, la începuturi, un veritabil caracter sacru”[6], contribuie la desacralizarea datinii, tradiţiei şi obiceiului, toate cu un dublu caracter, calendaristic şi şamanic, exprimând, în fond „adeziunea… la unul sau altul dintre scenariile mitice, la una sau la alta dintre imaginile exemplare”[7], adeziunea manifestându-se prin cântec, prin dans, prin rostiri ritmice, prin ritualuri de purificare (foc, apă, ierburi), prin travestiri cosmice (măştile sunt numai şi numai zodiacale, nicidecum animaliere!), deci printr-un ansamblu de expresii ale spiritului, de simboluri sacre imateriale. Fără caracterul calendaristic (neostenita confruntare cu Timpul) şi fără un spirit şamanic, încredinţat obştii, pentru a se apăra sau a birui singură, datina, tra-

---

[4] Ibidem, p. 37
[5] PROCLOS DIN LYCIA, *Antologia poeziei eline*, p. 232
[6] GUENON, RENE, *Simboluri ale ştiinţei sacre*, p. 71
[7] ELIADE, MIRCEA, *De la Zalmoxis la Gengis-Han*, p. 208

diţiile şi obiceiurile nu ar fi supravieţuit, dovada constituind-o cotemporaneitatea satelor din Moldova, în care tradiţia, deja desacralizată, a dispărut, supravieţuind, ici şi colo, doar obiceiul şi, mai ales, folclorul de club sau de cămin cultural, deci un spectacol muzical-coregrafic scenic agreabil sau de-a dreptul plictisitor. În lumea satelor, cuvântul şi, în general, textul liric, nu a existat niciodată în afara ritualului, iar relicvele cele mai apropiate de autentic au fost şi rămân blestemele, vrăjile şi descântecele, deci texte difuze şi aparent fără logică, simbolistica lor fiind „anterioară gândirii umane"[8]. „În privinţa aceasta ne poate servi ca punct de reper un vechi document literar german, dinainte de anul 1000. ne referim la aşa-numitele „Merseburger Zauberspruche" (Descântecele de la Merseburg), care cuprind formule ca şi descântecele ce se mai găsesc şi astăzi în satele noastre. Formule ca: „să se adune os la os, sânge la sânge" etc. se utilizau în vrăji, evident, şi acum o mie de ani, şi deci şi acum trei mii de ani"[9].

Şi în domeniul filosofiei culturii a fost creat un nou „domeniu ştiinţific", noologia, care preia statutul folclorului de „cunoaştere trăitoare", dar este „ordinea spirituală a lumii mutată în cuvântul explicativ, în concepte clare şi în raţionamente bine închegate"[10], noologia intrând în conflict, încă din start, cu principalele dimensiuni a ceea ce s-ar numi folclor, respectiv rădăcinile

---

[8] GUENON, RENE, *Simboluri ale ştiinţei sacre,* p. 55
[9] BLAGA, LUCIAN, *Trilogia cosmologică,* p. 388
[10] BĂDESCU, ILIE, *Noologia,* p. XXVI

„adăpate din fântânele unui instinct virginal" şi dimensiunea „vastă şi confuză, ca tot ce este primordial"[11].

Dar indiferent de ştiinţele care-şi dispută moştenirile de spiritualitate ale neamurilor, şabloanele de gândire sunt aproape identice. Astfel, „datina vine din ceea ce este dat, un lucru exterior, gata făcut şi constatat obiectiv. În conţinutul său intră, social vorbind, ideea de moştenire, adică de trecere şi legătură între generaţii", „obiceiul înseamnă deprinderea"[12], factorul dinamic revenind tradiţiei, în cadrul unei reformulări, în care „obiceiul este un fapt îndelung repetat, exprimat în forme moştenite din bătrâni", dar şi „un act social, care dă viaţă şi actualizează datinile" [13].

Tradiţia primordială sau datina, cum se numeşte la români, s-a menţinut şi se menţine, tot mai drapată în elemente ale tradiţiei creştine, prin obiceiuri, deci prin ceea ce, printr-un termen impropriu şi limitativ, în ciuda aparenţei de exhaustiv, se numeşte folclor. E drept, mult mai conservatori fiind şi mai puţin atinşi de „această dezvoltare materială, care durează de mai multe secole şi care a luat un ritm din ce în ce mai accelerat… însoţit de o regresie intelectuală imposibil de comparat"[14], locuitorii satelor est-europene şi, mai ales, cei ai satelor de munte, vlahii şi huţulii, au păstrat, neconştientizate, dar ca instin-

---

[11] HASDEU, B. P., *Studii de folclor*, p. 26
[12] BERNEA, ERNEST, *Introducere teoretică la studiul obiceiurilor*, pp. 380, 381
[13] BERNEA, ERNEST, *Introducere teoretică la studiul obiceiurilor*, p. 381
[14] GUENON, RENE, op. cit, p. 9

ctuală „recuperare ritualică a Timpului original”[15], conform dezarmantului imbold al lui „aşa am apucat”, anumite elemente de „scenarii mitico-rituale”, de „fragmente mitologice şi ritualuri dispărute”[16], dar datina, cea care a generat obiceiurile, ne rămâne încă necunoscută, datorită capacităţii noastre metafizice deja epuizată de şabloanele savantlâcului, care ne determină „să tratăm cu dispreţ drept „superstiţii” tot ceea ce nu înţelegem”[17], şi locuţiuni, şi calendare, şi ritualuri, şi simbolistică.

Datina datează „de când lumea şi pământul”, „din moşi-strămoşi”, „de când cu lupii albi” (totem dacic), în vreme ce unele obiceiuri durează doar „din vremea lui han-tătar” (Kutlubuga sau „Bourul Norocos”) sau chiar mai de curând, „de când nemţii cu coadă” (vremea ocupării Bucovinei). De atunci, din „vremea vremii”, au trecut multe „veacuri de om”, iar „regulile de lângă râul cu apă” (tradiţia primordială, cum o numea Guenon), cele care întregesc datina, „s-au dus pe apa sâmbetei”.

Obiceiurile, în marea lor majoritate, îşi au rădăcina în datina străveche, în ritualurile simbolice şi care operează cu simboluri, fără să pună prea mare preţ pe enunţul lingvistic şi, tocmai de aceea, cu o zestre tulburătoare de imagini literare, deşi, în ceea ce numim folclor, „ţăranul nu reprezintă atât o „clasă” socială sau o treaptă în ierarhia economică a civilizaţiei, cât este, mai cu seamă, o fază a omului cultural”, tendinţa ultimului veac fiind aceea de a concluziona cum că „ţăranul este

---

[15] ELIADE, MIRCEA, op. cit., p. 27
[16] Ibidem, p. 7
[17] GUENON, RENE, op. cit., p. 73

expresia vie, pitorească şi exclusiv autohtonă…”[18] a datului iniţial, zonificat nu prin creaţie, ci prin repertoriu, deci prin aderenţă degenerativă la scenarii mitice străvechi.

Dar datină, tradiţii şi obiceriuri pot fi întâlnite, într-o concreteţe năucitoare, risipite prin viaţa vremilor din urmă, acolo unde pământul însemna o necontenită rodire şi din rodire, şi din miracolul reînvierii în „luncile Soarelui”, aveau să se individualizeze casele şi satele, în ciuda faptului că, în întreaga strămoşie a Moldovei vom întâlni, mereu şi mereu, într-o frăţietate deplină, alături de români, numeroşi slavi, maghiari, evrei, armeni, greci, turci, sârbi, nemţi, ba chiar şi italieni şi francezi, cu venele pe neaşteptate împrospătate de sevele enigmaticului „frunză-verde”.

---

[18] HAYECK, MEL, *Consideraţii filosofice asupra legendei populare*, p. 2

IABLONIŢA

(lângă Coniatin, Bucovina, Ucraina).

Aşezată pe malul drept al Ceremuşului Alb, lângă Coniatin şi aproape de Câmpulung Rusesc, „Iabloniţa românească”, după cum era inserată în hărţile Marelui Stat Major austriac, la 1774, era populată, încă din 20 mai 1762, când egumenul Putnei arendează munţii unor „ruşi din Putila”, cu huţuli, aşa că, în 1774, 69 gospodării, împrăştiate pe coaste de munte, întregeau un sat pitoresc şi în continuă dezvoltare, care va ajunge, în 1784, la 82 gospodării, răspândite în trei cătune, Holoşena, Ialovicioara şi Plaiu, la poalele munţilor Berdo, Hrebeneşti, Maximeţ şi Medjeve.

În 12 iulie **1793**, baronul Vasile Balş, care stăpânea Iabloniţa, o vinde lui Iacob Romaşcan.

În 24 iunie **1795**, Mihalachi Giurgiuvan, care îşi făcea testamentul, stăpânea „parte din Iabloniţa”.

În **1843**, bisericuţa veche din Iabloniţa, cu 937 enoriaşi, avea postul vacant, patroni bisericeşti fiind Mihail de ROMAŞCAN, Georgie de GIURGIUVAN şi Grigore de AIVAS. În 1876, patron bisericesc rămăsese doar Grigore de AIVAS, paroh fiind Miron GRIBOVSCHI, care păstorea 1.105 suflete. În 1907, când patron bisericesc era Ladislaus graf BAWOROWSKI, comuna bisericească Iabloniţa, Holoşena, Ialovicioara şi Plai îl avea paroh pe Ştefan HALIP, născut în 1864, preot din

1894, paroh din 1899, cantor fiind, din 1900, Cornel PATAKOWSKI, născut în 1849.

1877: Biserica Sfântului Mihail din Iabloniţa a fost construită, pe locul unei bisericuţe vechi, în 1877, fiind dotată cu un iconostas în 1901. Capela Naşterii Maicii Domnului avea să fie construită în 1883.

1884: În Iabloniţa funcţiona, din 1884, o şcoală cu o clasă[19].

În **1890**, Iabloniţa avea 1.190 locuitori. Primar era Michail Mironeţ, paroh – Constantin Iaworowski, învăţător – Calinic Şcraba, iar cantor bisericesc – Cornelie Potakowski.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Iabloniţa** (**Jablonitza**), comună rurală, districtul Vijniţa, aşezată pe Ceremuşul Alb, la Sud-Est, şi lipită de Coniatin. Suprafaţa: 65,30 kmp; populaţia: 1.190 locuitori ruteni şi un mic număr de izraeliţi. Se compune: 1). din satul de reşedinţă Iabloniţa, care, împreună cu târla Hrebeneşti, numără 673 locuitori; şi 2). din cătunele: Holoşena, Ialovicioara şi Plai. E străbătut de un drum de munte, care vine de la Vijniţa şi trece prin Coniatin, Dolhopole şi Stebne şi ajunge la Storoneţ-Putila. Are o şcoală populară, cu o singură clasă; o biserică parohială, cu hramul „Sfântul Arhanghel Mihail”, în satul de reşedinţă, precum şi o capelă în Ialovicioara. La 1776, era sat pendinte de Câmpulungul Rusesc. Populaţia, formată din huţani gr. or., se ocupă cu prăsila de vite şi cu plutăritul. Comuna posedă 121 hectare pământ arabil, 982 hectare fânaţuri, 12 hectare grădini, 841 hectare imaşuri, 226 hectare poeni, 5.569 hectare păduri. Se găsesc 125 cai,

[19] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 58, 1876 p. 101, 1907 p. 114

574 vite comute, 1.008 oi, 239 porci şi 54 stupi. **Iabloniţa** (**Jablonitza**), **cătun**, pendinte de moşia cu administraţie particulară Putila, districtul Vijniţa. Are 8 case şi 16 locuitori. **Holoşena**, cătun pendinte de comuna rurală Iablonişa, are 170 locuitori ruteni. **Ialovicioara**, cătun, pendinte de comuna rurală Iabloniţa, are 101 locuitori huţani gr. or. **Plaiul**, cătun, pendinte de comuna Iabloniţa, are 246 locuitori ruteni"[20].

În **1910**, „Iabloniţa românească", în care se stabiliseră şi vreo sută de evrei, era în totalitate o localitate huţulă.

1919: Sunt menţionaţi soţii Fedor a lui Michailo Diczenko şi Akelina Diczenko, născută Dutka, din Iabloniţa[21].

1929: „Este un peisaj de toată frumuseţea. Urmând mereu pe malul drept al Ceremuşului, şoseaua traversează, pe rând, frumoasele sate Răstoace, Pătrăşeni şi Marinişeni, de unde trece imediat în satul Gura Putilei, situat la confluenţa Ceremuşului cu afluentul său drept, Putila, ce izborăşte din vârful Lucava. De la Gura Putilei, o mică şoseluţă în proastă stare, continuând, în sus, pe valea Ceremuşului, duce la Iabloniţa şi mai departe, pe valea Ceremuşului Alb, oferind privelişti şi peisagii dintre cele mai frumoase şi mai încântătoare. Şoseaua principală, pe care am venii de la Vijniţa, o ia în sus, pe valea Putilei, o vale frumoasă, mai strâmtă decât a Ceremuşului, strânsă între munţi mai înalţi, acoperiţi cu frumoase păduri de brad, traversând satele de un remarcabil pitoresc, Dihteniţi, Chişeliţeni, Toroceni, Putila,

---

[20] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 115
[21] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 48, 19 iulie nou 1919, p. 2

Foşca, Sârghieni şi Plosca, de unde, părăsind cursul Putilei, aproape de sorgintea ei, scoboară la Seletin, în valea superioară a Sucevei, distanţă de 48-50 km, de la Vijnita. Cam în dreptul satului Chiseliţeni şi spre răsărit, se înalţă fumosul şi falnicul munte Racova, mamelonat şi îmbrăcat cu brad, din vârful căruia, pe timp frumos şi senin, se vede oraşul Cernăuţi. În faţa muntelui Racova, pe stânga Putilei, se înaltă muntele ceva mai mic, dar tot frumos, Grebenul. De la Dihteniţi, înainte, munţii sunt mai mici, în pante mai dulci şi mai puţin împăduriţi. Această regiune muntoasă, întinsă de-a lungul văilor Ceremuşului Mare, Ceremuşului Alb şi Putilei, este în mare parte locuita de „huţani" sau munteni. Aceşti huţani, ca şi moţii, locuiesc răzleţi, împrăştiaţi pe văi şi pe coastele munţilor, însă, prin deosebire de moţi, ei sunt, în general, bine înstăriţi, au pământuri de păşune, vite, oi şi mănâncă bine unt, brânză, carne şi, mai cu seamă, lapte acru – „busling", cum îi zic ei –, pe care-l pun într-o doniţă (bărâbânţ), din care mănâncă toţi ai casei, cu mămăligă şi cu „pită" de făină de grâu amestecată cu cartofi. Huţanii, ca şi rutenii dinspre şes, vorbesc cam aceeaşi limbă, având aceeaşi fizionomie şi acelaşi port, cu deosebire că ei, ca şi moţii, poartă cioareci, iarna mai mult roşii, iar vara albi, precum şi un fel de jambiere largi, de pâslă roşie, căzând deasupra opincilor – ca bănăţenii – cojoace fără mâneci, pălării verzi sau olivii şi cămeşi cusute cu arnici roşu. Huţanele, femei şi fete, îmbrăcate cu catrinţe, cămeşi înflorite, cojoace şi ghete sau opinci, cu jambiere, ca şi bărbaţii, fiind îmbrobodite cu tulpane roşii cu flori. Sunt foarte sprintene, călărind bărbăteşte în aliurile cele mai vii, bând şi fumând în cârciumi, laolaltă cu bărbaţii şi deopotrivă cu ei!... În

zilele de târg, huţanii scoboară în Vijniţa, Berhomete şi Seletin şi vând tot ceea ce au de vândut evreilor, care le cumpără la oreţuri mult sub valoarea lor reală, reţinându-i, apoi, la băutură alcoolică otrăvită orin cârciumile lor, o zi, două, trei, astfel ca să se întoarcă la casele lor cu organismele otrăvite, cu capetele bolnave, năucite şi cu pungile goale”[22].

1940: Tablou de cărţile de capacitate (atestate de meserie – n. n.) eliberate de Oficiul Rădăuţi, anulate de minister prin decizia Nr. 66.017 din 1940”[23]: **Reiser Mortco** căsătorit Beder, măcelar, domiciliat în Iabloniţa”.

1942: „Noi, colonel magistrat Cristescu Gheorghe, preşedintele Curtii Martiale a Diviziei 8 Infanterie, / Având în vedere ordinul de trimitere directă în judecată al Comandamentului Militar al Diviziei 8 Infanterie, Nr. 132 din 25 Aprilie 1942, prin care **Pantela Crijanovschi** şi **Tănase Comariţu**, cu domiciliul în comuna **Iabloniţa**, jud. Rădăuţi, au fost trimişi în judecata acestei Curţi Marţiale pentru **crima de a fi tras cu armele asupra clădirii unei autorităţi publice**”[24].

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[25], următorii învăţători şi învăţătoare: **Damian Virginia**, comuna Iabloniţa Centru, jud. Rădăuţi, media 8,70; **Mina Iaroslava**, comuna Iabloniţa, Coniatin, jud. Rădăuţi, media, 7,11”.

1949: „Noi, primul procuror al Tribunalului Suceava, / Văzând cererea înregistrată sub Nr. 14.092 din 21

---

[22] Lupaşcu-Stejar, Alexandru, general, *Paradisul Românesc,* Bucureşti 1929, pp. 323-330

[23] *Monitorul Oficial*, Nr. 58, 10 martie 1941, pp. 1197-1208

[24] *Monitorul Oficial*, Nr. 126, 3 iunie 1942, p. 4665

[25] *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552

Decemvrie 1948, prin care petenta Keile Schärf, soţie de avocat din Suceava, str. Molotov Nr. 1, născută în comuna Iabloniţa, jud. Rădăuţi, la data de 4 Martie 1898, din prinţii Schloma Schärf şi Perl Schärf, legal căsătoriţi şi din căsătoria legală a părinâilor ei s-au născut încă următorii fraţi şi surori: / Isak Schärf, la 5 Ianuarie 1889, în Iabloniţa, / Iosef Schärf, la 19 August 1892, în Iabloniţa şi / Jeanette Schärf, la 24 Februarie 1900, în Iabloniţa, cere reconstituirea actului său de naştere, în conformitate cu legea Nr. 4.062 din 1940, publicată în Monitorul Ofcial Nr. 295 din 1940”[26].

IACOBENI

(ţinutul Neamţului, Neamţ).

1636, martie 8: Întărit prin ispisocul lui Vasile Lupu, după convenirea împărţirii moşiilor lui Cârstea Ghenovici între urmaşii lui. „Şi s-au venit, în partea Schivii, jupâneasa Dabijii, fata Cârstii şi a fiilor ei Ghiune, Maria, Nastasia, Irina, Tofana, Anasia, satul **Blândăreştii** (Blidereşti, lângă Bucium, comuna Ştefan cel Mare, Bacău) şi **Săcătura** (lângă Bogdana, comuna Ştefan cel Mare, înglobat în oraşul Oneşti, Bacău), la ţinutul Trotuşului… a treia parte din sat **Dumeşti** (comuna Dumeşti, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii, şi sunt într-acel sat patru selişti, patru hotare, anume **Drângei** (Drinjeşti, înglobat în Hoiseşti, comuna Dumeşti, Iaşi),

[26] *Monitorul Oficial*, Nr. 23, 28 ianuarie 1949, p. 892

Hodorenii (comuna Dumeşti, Iaşi) şi **Bereştii** (comuna Dumeşti, Iaşi) cu două iazuri. / Şi s-a mai venit lor, Anghelina, cu sora şi cu feciorii ei un iaz dintre cele două iazuri: un iaz este gata, cu apă şi cu peşti, iar unul este loc de iaz, şi satul **Spinenii** (lângă Ciocani, comuna Perieni, Vaslui) şi **Cogenii** (înglobat în Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), de la ţinutul Tutovii… şi satul **Movilenii** (comuna Coroieşti, Vaslui)… şi satul **Văcăreşti** (înglobat în Ciuşlea, comuna Garoafa, Vrancea), de la ţinutul Putnii… şi a treia parte din sat de **Glăvăneşti** (comuna Glăvăneşti, Bacău), ce este în ţinutul Tecuciului, cu vad de moară în pârâul Zeletinului, şi a treia parte din satul **Dimaşi** (Dimăceni, comuna Vulturu, Vrancea), iarăşi la acel ţinut… / Şi s-au venit Anghelinii Vasilioai, fata Cârstei vornic, satul **Bujorenii** (înglobat în Zorleni, comuna Zorleni, Vaslui), **Pipărcanii** (înglobat în Banca, comuna Banca, Vaslui), **Bâcsăneştii** (comuna Zorleni, Vaslui) şi **Măstăcanii** (lângă Sălcioara, Măstatici, comuna Banca, Vaslui), ce sunt la ţinutul Bârladului, şi satul **Sângurenii** (Singureni, raionul Cahul, Moldova), la ţinutul Tigheciului, şi a treia parte din **Cândeşti** (comuna Mihăileni, Botoşani) şi satul **Scândurinii** (Scândureni, în Covurlui, Galaţi), la ţinutul Covurluiului, şi satul **Tomeşti** (comuna Pogana, Vaslui), în ţinutul Tutovii… şi a treia parte de Dumeşti, în ţinutul Cârligăturii, cu două heleştee. Şi s-au mai venit lor, dimpreună cu sora lor Schiva, şi a tria parte din Dimaceni, ce este la ţinutul Tecuciului. / Şi s-au venit în partea Măricuţii Cernătoai, iar fata Cârstii, satul **Movileni** (comuna Trifeşti, Neamţ), la ţinutul Neamţului, cu vad de moară în pârâul Ciornii, şi a treia parte din Dumeşti, cu heleşteul din jos, şi jumătate de sat de **Iacobeni** (ţinutul Neamţului, Neamţ), ce sunt tot la acel

ţinut, şi **Popârşiocei** (Popârşcioci, lângă Lungeşti, comuna Bălăbăneşti, Galaţi), la ţinutul Bârladului, şi a treia parte din satul **Ţigănenii** (Ţigăneşti, comuna Munteni, înglobată în Tecuci, Galaţi), de la ţinutul Tecuciului, şi satul **Popeştii** (Popeni, comuna Găgeşti, Vaslui), din ţinutul Fălciului, cu vad de moară în pârâul Elanului, şi a treia parte din Dimăceni, ce sunt în ţinutul Tecuciului”[27].

IACOBENI

(comuna Vlădeni, Iaşi).

1637, aprilie 28: Vornicul Cujbă şi Constantin Nebojatco s-au pârât „pentru nişte mori de sunt în hotarele satelor **Vlădicenilor** (sau Poiana Vlădicăi, comuna Tomeşti, Iaşi) şi **Iacobenilor** (comuna Vlădeni, Iaşi), pe Jijia, zicând Cujbă că-i îneacă apa din iazul lui Constantin Nebojatco moara şi nu poate umbla. Marele vornic Dumitraşco Şoldan cercetează pricina şi, la sfatul unor „meşteri domneşti”, decide „ca să-şi mai rudice Cujbă moara mai sus de o palmă şi patru degete, să poată îmbla şi moara lui Constantin Nebojatco, şi să îmble şi a lui Cujbă”[28].

1643, ianuarie 4: Ileana, jupâneasa lui Cujbă ce a fost vornic mare, fata Onciului Moţoc, nepoata lui Ion Moţoc ce a fost vornic mare, vinde vărului ei Gheorghe

[27] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 350, pp. 392, 393

[28] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 79, p. 78

Moţoc vornicul, feciorul lui Toader Moţoc, aşijderi nepot lui Moţoc vornicul, drept 250 taleri, „**Iacobeni** (comuna Vlădeni, Iaşi), ce sunt pe Jijia, în ţinutul Hârlăului, cu mori pe Jijia şi cu curţi şi cu pivniţe, ce le-am făcut eu cu jupânul mau Cujbă vornicul… şi nişte părţi de ocină din satul **Broşteni** (comuna Vlădeni, Iaşi), unde a fost târgul Broştei (Broaştei), în ţinutul Iaşilor, drept 150 taleri de argint, cumpărătura jupânului meu Cujbă de la Vasile Broască, Bilaş, Nacul şi Antimia, feciorii Maricăi, de la Nastasia şi Tudosiia, fetele popii Ştefan Broască şi de la Chirena, fata popii Hilip”[29].

1643, martie 30: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului vornic de gloată Gheorghe Moţoc, fiul lui Toader Moţoc, nepotul lui Ioan Moţoc, şi jupânesei lui, care primesc uric pentru „jumătate de sat **Iacobeni**, ce este pe Jijia, în ţinutul Hârlăului, cu mori ce sunt pe izvorul Jijiei, cu curţi gata, care jumătate de sat i-a fost răscumpărătură de la nepoata lui de soră Iliana, jupâneasa lui Ionaşco Cujbă fost mare vornic, fata lui Onciul Moţoc, nepoată lui Ion Moţoc fost vornic, drept 250 taleri de argint. / Aşijderi, din a treia parte de sat **Broştinii**, jumătate, pe Jijia, în ţinutul Iaşului, partea din mijloc, unde a fost Târgul Broştii, cu loc de moară pe Jijia… şi altă parte, din acelaşi sat Broştinii, a cincea parte, partea de jos, ce şi-a cumpărat el la fel de la Iliana, jupâneasa lui Cujbă vornic, drept 100 taleri de argint. Iar jupânesii Ilinii i-a fost cumpărătură de la Vasile Broască şi de la fraţii lui Nacul, Bilaş şi Antimie, fiii Maricăi, şi de la Nastasia şi Tudo-

---

[29] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 2, p. 1

siia, fiicele popii Ştefan Broască, şi de la Chirina, fiica popii Hilip, toţi nepoţi şi strănepoţi popii Broască”[30].

1774, iunie: Satul **Iacobenii**, ţinutul Hârlăului, ocolul Jijiei, avea, după recensământul lui Rumeanţev[31], **toată suma caselor: 23**. Scădere rufeturi 23: 20 scutelnicii dumisale paharnicului Leon, 3 scutelnicii căpitanului Tănasă. / **Rufeturi:** Apostol, cârciumar, scutelnic la paharnicul Grigoraş Leon / Vasili, herghelegiu, tij (la fel) / Mihălachi, la fel / Iacob, rus, la fel / Vasili, rus, la fel / Pavăl, pas, la fel / Toma sin (fiu) muntean, la fel / Pantelei Gagos, la fel / Panait fiul lui muntean, la fel / Ion Chiribuş, la fel / Gavril zet (ginere) lui Chiribuş, la fel / Chiriac, grădinar, la fel / Iacomi al lui Gavril, la fel / Ilie, cojocar, la fel / Vasili Bălăhuţă, la fel / Antohi, văcar, la fel / Toader, la fel / Costandin Chiribuş, la fel / Costandin, slugă, la fel / Ioniţă, slugă, la fel / Mihai, rus, scutelnic la Tănasă, biv (mare) căpitan la dărăbani / Lupu, argat, la fel / Ursu, văcar, la fel.

1901: „**Iacobeni**, sat în partea de est a comunei Șipotele, plasa Bahluiul, judeţul Iași, situat pe malul drept al Jijiei, format din 2 cătune: Iacobeni și Tomuleţul, care fac un trup, având o populaţie de 57 familii sau 335 locuitori. Locuitorii din Tomuleţul sunt statorniciţi în anul 1860, Iacobeni este sat vechi. Are o biserică, zidită de un preot, Andrei. Vite sunt: 239 vite mari cornute, 30 cai, 723 oi, 9 capre și 75 râmători”[32].

---

[30] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 63, pp. 71, 72

[31] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 248

[32] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 6

IACOBENI

(lângă Vatra Dornei, Bucovina).

Satul „Ecobenilor de pe Bistriţă”, care, în **23 mai 1765**, erau chemaţi la judecata vornicului câmpulungean Constantin Cantacuzino de către Toader Tolovan, „zicând Tolovan că are şi el moşie acolo unde şed Ecobenii”, pe locul „ce-i zic Tolovan şi pentru că au chemat pe tată-său Tolovan”. Câştig de cauză au avut „Ecobenii”, foşti emigranţi transilvăneni, stabiliţi de multă vreme în munţii obştilor înfrăţite câmpulungene.

În **1775**, Iacobenii încă mai ţineau de Vatra Dornei, împreună cu care avea 4 popi şi 302 ţărani, în mare majoritate dorneni, din moment ce, în 1784, au fost înregistrate la Iacobeni doar 70 familii.

Între anii 1780-1781, minereurile de cupru şi de mangan, precum şi cele de fier au fost descoperite în munţii din vecinătatea Iacobenilor, iar un investitor german Karl Manz, Cavaler al Mariensee, a concesionat terenuri şi a trimis recrutori, în regiunea Zips din Slovacia, în căutare de mineri dispuşi să se mute în Bucovina.

În **1783**, zidari şi dulgheri din regimente de Transilvania, puşi la dispoziţia lui Manz, au început construcţia unei turnătorii în Iacobeni, proiect finalizat în 1784, când s-a folosit materie primă adusă din Transilvania. În acelaşi timp, s-au construit douăsprezece case pentru muncitori, puse la dispoziţia primilor colonişti, germani din Transilvania şi din Zips, deci din regiunea dintre

Gelniće, Smelniće, Opaka, Stoss şi Iaco, de unde au venit 22 familii. Primele opt familii de germani, sosite din Zips (Slovacia), în 1785, au fost: Schröder, Mieslinger, Stark, Schneider, Knobloch, Wahnsiedel, Hoffmann şi Theiss.

În **1784**, la Eisenthal, s-au stabilit ţipterii Weisshaupt, Brier, Klein, Scheike, Henig şi Stark. Prima casă, pe malul Bistriţei Aurii, a fost construită de Johann Klein.

În **1786**, alţi imigranţi au sosit în Jakobeni, într-un grup cuprinzând douăzeci şi cinci bărbaţi şi cinci femei, proveniţi din sate ale landului Grundler (Zips), unii dintre ei lucrând la Rafinăria de sare din Pleschberg, lângă Iacobeni, mutată, în 1892, la Cacica.

1788: Plecând din Vama, pe „valea lungă şi netedă" dintre „munţii înalţi", pe apa Moldovei, în sus, vale care duce „la târgul Câmpulung", Baltazar Hacquet străbate localitatea, fără să noteze nimic, şi se îndreaptă spre Pojorâta, de unde, trecând Mestecănişul, merge la Iacobeni, unde exista, deja, o topitorie de metale. / „Atelierul metalurgic de la Iacobeni are o aşezare foarte prielnică, căci se află în mijlocul pădurilor şi lângă un râu mic – Bistriţa Aurie – care, tot timpul anului, nu duce lipsă de apă şi tot aşa se arată, şi săpăturile, care, până acum, au destul minereu şi nu sunt la prea mare depărtare. Alimentele nu sunt scumpe… Dar e lipsă de lucrători buni, căci cei mai mulţi nu sunt decât lepădătura altor ţări. Pe râul acesta, Bistriţa Aurie, care alimentează cu apă atelierul metalurgic, la câteva mile în jos şi în sus, înspre munte, se spală aur. Când am călătorit, atunci (1788), prin ţară, dispăruseră toţi ţiganii ce aveau această îndeletnicire. Metoda de aici, de a obţine aurul sau de a-l spăla din nămol, este tot aceea pe care am văzut-o şi în Ungariaşi Transilvania… / Aurul care se spală din apa râului

Bistriţa sau, mai bine zis, din mâlul lăsat de ea pe mal şi pe sinuozităţile sau prelungirile sale, este, întotdeauna, amestecat cu mult ocru, aşa că, de departe, marginile malurilor sunt colorate cu el, pe o lăţime de câteva picioare, şi, cu cât sunt mai colorate, cu atât speră mai mult aurarii să strângă aur. Albia munţilor este mult gâtuită de munţi şi este, de fapt, doar un torent, precum dovedeşte şi numele său slav. Căci Bistra sau Vistra înseamnă ascuţit sau tăios (N.N.: în realitate, înseamnă: repede), întrucât asemenea râuri năvalnice sapă adânc pământul, în tot locul. / Atelierul de la Iacobeni este punctul central pentru toată activitatea de spălare a aurului din acest râu, căci se spală aur şi în josul, şi în susul său… / Aşadar, cum acest râu este aşa de gâtuit, nu se spală aur decât în micile porţiuni unde s-a mai retras, ca la Vatra Dornei, Dorniţa, Holda, mai jos de Iacobeni şi la Ciocăneşti, şi, mai în munte, mai sus, până la graniţa Maramureşului. Cu cât cobori pe acest râu, cu atât se spală mai mult aur, şi directorul atelierului de la Iacobeni, care face şi primirea aurului, m-a asigurat că, adesea, mai atârnă încă ceva cuarţ de grăunţii mari de aur, dovadă că acest aur a fost smuls din crăpăturile munţilor mai înalţi şi, apoi, cărat încoace de apă… / Numai la două ore de Iacobeni, s-a şi pornit o exploatare, la care s-au pierdut banii, căci minereurile conţineau prea puţin aur. Exploatarea a fost pornită în valea Fundu Moldovei, unde s-au săpat câteva galerii, spre nord-est"[33].

1788: Contele Feodor Karacsay de Valyesaka, participant, în 1788-1791, la asediul Hotinului şi la marile bătălii de pe teritoriul Moldovei, bun cunoscător al fiecărei regiuni moldoveneşti, scria că, „la Iacobeni, pe valea

[33] *Călători*, X, II, pp. 832-834

Bistriţei, sunt importante fierării, aparţinând domnului von Manz. Toate aceste întreprinderi îşi datoresc apariţia şi prosperitatea geniului şi activităţii acestui vrednic patriot, de fel din Stiria"[34].

În **1796**, alte patruzeci de familii germane din Zips se stabilesc la Iacobeni, printre acestea, Hoffmann, Mieslinger, Schröder, Stark şi Gleisner. Ulterior, vin, din Silezia Superioară, familiile Jalowsky, Gaschinsky, Nikelsky, Zawetzky, Gorsky, Schirosky, Ottschowsky şi Terschansky. Colonişti primeau, la sosire, o casă sau un bordei, dar şi bucata de teren din jur, fără drept de înstrăinare, inclusiv prin moştenire, pe care le stăpâneau, pentru o sumă de 30-40 coroane, plătită în rate, pe durata activităţii lor minereşti.

1808: Învăţământul în limba germană funcţionează, la Iacobeni, din 1808, primul profesor fiind fostul maistru cizmar Leiser, printre elevi numărându-se copiii familiilor Steiner, Krieger, Lang, Muhm, Gartner, Gotsch, Sapadi, Kollarek, care familii au construit şi o şcoală cu două camere, demolată, după un secol de funcţionare, de noul director al şcolii nemţeşti din Iacobeni, Carl Frankendorfer, un emigrant din oraşul maghiar de Modra, care a coordonat construirea a două clădiri şcolare noi, cele care există şi astăzi. Numele germanilor din Iacobeni şi al oraşelor germane din care proveneau s-au păstrat[35], din EINSIEDL sosind familiile Drotzinger, Duck, Gärtner, Göttel, Hönig, Joschy, Klein, Kohler, Kolarik, Koschka, Kozmann, Kucharek, Lerch, Löffler, Meitner, Münich, Nigelski, Regetz, Sapadi, Schlosser,

---

[34] *Călători,* XIX, I, pp. 779-783

[35] Josef Talsky, BC Grigorowicz*, Arbeitskreis Bucovina Heimatbuch*, 1956, p. 97-100

Schneider, Seufzer, Simon, Stark, Steiner, Spitschuh, Thomasi, Theiss, Weishaupt şi Wenzel; din GOLLNITZ au venit familiile Brauer, Brodacz, Gotsch, Gorski, Hennel, Hermely, Kandra, Knoblauch, Krieger, Leutscher, Muhm, Müller, Quirsfeld, Skibak, Ublauer şi Wagner); din SCHWEDLAR, Dobosch, Grän, Heinz, Knebel, Kotzur, Müller, Theiss, Tambor şi Wenzel; din SCHMOLLNITZ, Reiss, Stenzel şi Terschanski; din LAPOSCH, Tauber, iar din STOSS, Otschofski şi Zippenfenig.

1809-1810 – Bucovina, văzută de Marcel De Serres: „Această provincie are o turnătorie de fier în Iacobeni, pe râul Bistriţa. Aici se transportă minereurile din Dorna, Vatra și Valea-Şarului. Această turnătorie se află într-o poziție foarte avantajoasă, în mijlocul unei păduri grozave și pe malurile unui râu năvalnic, iar galeriile cele mai bogate nu sunt departe. După topirea minereului, fierul este turnat în bare, care nu este de mare calitate, din pricina manganului cu care este amestecat. Această turnătorie, singura din provincie, raportează anual între 4 și 500 de chintale de fier. Există și o mină de cupru, la Pojorâta, despre care se spune că este foarte bogată. Nisipul pe care Bistriţa îl depune de-a lungul malurilor sale conține o mare cantitate de aur, de exploatarea sa ocupându-se un anumit număr de aurari. Turnătoria din Iacobeni poate fi considerată centrul acestui tip de industrie. Aurul se găsește nu numai în apropiere de Dorna, Vatra, Tarniţa și Halda, dar și în munții înalți, lângă granițele statelor maghiare. Ţiganii, care sunt angajați în special în acest tip de ocupație, folosesc, pentru a obține aur, aceeași metodă care este folosită în Ungaria și Transilvania. Există, de asemenea,

mai mulți mineri din Cârlibaba, care adună o cantate destul de însemnată de aur pentru a trăi confortabil. Tot aurul acesta este cumpărat de guvern, la preţul de 2 florini 52 de creiţari pisetul, măsura țării, care merită un ducat și jumătate”[36].

[36] De Serres, Marcel, *Voyage dans l'Empire d'Autriche, pendant les années 1809 et 1810*, Livre VIII, Bukowine, Paris, 1814, pp. 227-233

1810 – Iacobeni, în acuarelele pictorului silezian Franz Iaschke: „Fată din Iacobeni. Iacobenii e un sat în munţi, locuit de mineri şi funcţionarii minelor. Femeilor de rând le place, ca oriunde, să se gătească; de îmbrăcămintea lor se ţin, numaidecât, broderii bogate şi găteli cu mărgele, monede şi cruciuliţe, iar vara, flori şi verdeaţă în păr. La aceste, se mai adaugă un brâu roş şi o catrinţă în dungi. Picioarele sunt îmbrăcate în opinci. / **Femei din Iacobeni**. Îmbrăcămintea lor este aproape fără podoabe şi gust. Cămaşa e înfrumuseţată prin cusături modeste, o catrinţă destul de simplă, cu dungi albastre, pe deasupra; la vreme rea, o caţaveică largă, de culoare cafenie; în picioare, opinci. Toate, în mare contrast cu vecinele lor din Transilvania”[37]. Ulterior, aveau să deseneze sau să picteze mărturii iconografice despre Iacobeni: **Franz Xaver Knapp** (3.IX.1809, Tachau / 1883, Cernăuţi), pictor austriac cu studii la Academia de Arte Frumoase din Viena şi Praga, stabilit pentru totdeauna la Cernăuţi, în 1850: „Iakobeny”. **Julius Zalaty Zuber**, cel care a ilustrat monografia scrisă de Dimitrie Dan, în cadrul proiectului monografic imperial, întins pe o lungă durată de timp (1867-1918), putem afla că este un pictor şi ilustrator austriac, care a trăit între anii 1861-1910: „Germani din Iacobeni”. Anterior lui Zuber, a făcut schiţe, prin Bucovina, miniaturistul **Mattias Adolf Charlemont**, născut la Brno, în 23 noiembrie 1820, luptător pe baricadele vieneze, în 1848, autoexilat în Slovacia, apoi revenit la Viena, în 1865, unde absolvise Academia de Arte Frumoase şi unde moare, în 20 aprilie 1871. Tatăl pictorilor austrieci Eduard, Hugo şi Theodor Charlemont,

---

[37] Eugen I. Păunel, în „Codrul Cosminului”, VIII, 1933-1934, Cernăuţi, pp. 419-432

Matthias Adolf a desenat „Iacobeni” şi „Piatra Albă, pe drumul Iacobeni-Cârlibaba”. Rudolf Bernt, pictor şi arhitect austriac, născut la Neunkirchen, în 21 februarie 1844, mort la Pottenstein, în 24 august sau în 17 noiembrie 1914, ne-a lăsat cele mai multe mărturii: „Muntele Arşiţa la Iacobeni”, „Mina din Iacobeni”, „Iacobeni”.

1817: Biserica Sfântului Gheorghe din Iacobeni a fost construită, în anii 1817-1818, din banii Fondului Religionar şi din ofranda lui Grigore ERHAN. Iconostasul a fost făcut în 1831, o reparaţie generală a bisericii făcându-se în 1868.

1822: Vienezul Adolf Schmidl, în intenţia lui de a scrie un amplu ghid de călătorie prin provinciile imperiului habsburgic, a trecut şi prin Bucovina, venind dinspre Bistriţa, prin valea Bârgaielor, staţii de poştă întâlnind la Poiana Stampei, Dorna, Valea Putnei, Pojorâta, Vama, Gura Humorului, Stroieşti şi Suceava. Fără să-şi dateze întâmplările, dar publicând, în revistele vieneze, începând cu anul 1822, fragmente de materiale, Schmidl face, astfel, o datare indirectă, care ţin de începutul secolului al XIX-lea. Călătorind pe valea Bârgaielor, pe „Şoseaua Franciscană”, cum se numea, din 1817, în cinstea împăratului Francisc, care o folosise în acel an, „drumul împărătesc” al lui Iosif al II-lea, Schmidl precizează că „În susul apei, pe valea Bistriţei Aurii, urmează târgul de munte Iacobeni, unde se exploatează, din 1786, o mină de fie, cu 19 galerii, dintre care cea mai bogată este Valea Stânei; la Arşiţa, se mai găseşte şi azbest. Două furnale înalte, zece cuptoare de afânare, deservite de un fierar, patru forje, un meşter de cuie, predau, cu 224 de lucrători, 15.000 de chintale de fier brut, 90 de chintale de fontă, 4.427 chintale de oţel în bare, 41 de chintale de plumb,

243 de chintale de unelte, 16.904 bucăţi de lopeţi ş. a., 363.000 de cuie”[38].

În **1825**, Ioan Zugrav, administratorul parohial din Iacobeni, vânduse Direcţiei minelor şi topitoriilor din Iacobeni casa parohială, acareturile şi un loc de 30 prăjini, pentru 149 lei şi 32 creiţari, casă cumpărată, tot de Zugrav, dar cu 400 lei, de la Dumitru Ecoban. Conform dreptului valah, încă în vigoare prin munţii noştri, locuitorii comunei aveau întâietate la cumpărare, aşa că, în 8 ianuarie 1825, răscumpărau casa parohială, acareturile şi terenul de la directorul Direcţiei minelor şi topitoriilor, Johann Meneş, administratorul bisericesc rămânând cu banii încasaţi în buzunar.

În 5 iunie **1836**, când forjorul („hămurai”) neamţ Filip Henris se stabilea la Iacobeni, el a cumpărat o moşioară, în Poiana Iacobenilor, de la Niculai Groza din Iacobeni şi de la Ion Iacoban din Ciocăneşti.

1843: Biserica Sfinţilor Mihail şi Gavril din Valea Putnei, filială a celei din Iacobeni, fusese ctitorită, în 1762, de Ioan TĂPĂRDĂU şi de Metodie CÂRPĂ din Dorna Candreni. În 1843, când parohia Iacobeni, Valea Putnei şi Puciosu avea 533 enoriaşi, altarul bisericii era slujit de Georgie IANOVICI. În 1876, preot era Ioan BERARIU. În 1907, comuna bisericească Iacobeni, Ciotina, Puciosul şi Valea Putnei îl avea paroh pe Nicolai MIHALCE, născut în 1865, preot din 1892, paroh din 1905, cantor fiind, din 1900, Nicolai NICHITUŞ, născut în 1847.

1849: „Confruntările militare din ţinutul Dornei au fost dure, dese şi fără să consacre o stabilitate sau alta sau măcar o relativă tihnă. „Pe 6 martie, Urban a mutat

---

[38] *Călători,* XIX, III, pp. 291, 292

avanposturile și coloanele cu cantonamentele în Iacobeni, Vatra Dornei (aici, Divizia a VII-a, nr. 41) şi Dorna Candreni, avanposturile fiind expuse între Poiana Stampii şi Cârlibaba. Nu mult timp după intrarea în noile cantonamente, diareea și scorbutul au izbucnit în rândul oamenilor, iar febra tifoidă s-a dezvoltat curând, răpunând nu puține victime. Drept urmare, o cazare mai extinsă a trupelor era absolut necesară, iar o parte din trupe a fost mutată la Vama, Câmpulung și Eisenau… Calmul a predominat, de la sfârșitul lunii februarie, până la 8 aprilie, când colonelul inamic von Dobay a trecut prin Prundu Bârgăului şi Poiana Stampii, atacând și aruncând în aer, apoi s-a întors în pozițiile anterioare. Apoi a venit din nou, până la deschiderea campaniei de vară, din iunie 1849, o perioadă de calm, care, având în vedere că trupele cezaro-crăieşti suferea din pricina unor condiții de sănătate nefavorabile, au început să se îmbunătățească doar odată cu apariția vremii mai calde. Colonelul Urban, care s-a întors la Iacobeni, a preluat din nou comanda trupelor sale, în cursul lunii aprilie, dar s-a îmbolnăvit de tifos, spre sfârșitul lunii mai, astfel că locotenent-colonelul Springensfeld a trebuit să preia din nou comanda”[39]. Stăpânirea trupelor revoluţionare maghiare în ţinutul Dornei a durat până în 14 august 1849, deci mai bine de opt luni de zile, timp în care soarta locuitorilor a fost cum îndeobşte este în vremuri de conflicte armate. „După însănătoşirea sa, colonelul Urban s-a grăbit să vină în Bucovina, la coloana sa, unde a ajuns în 14 august, dar a

---

[39] Formanek, Jaromir – k. k. Hauptmann des Regiments, *Geschichte des k. k. Infanterie-Regiments Nr. 41 / derzeit Josef Freiherr Vecsey de Vecse et Böröllyö-Iságfa, k. k. Feldmarschall-Lieutenant*, 1807-1887, II Band, Czernowitz 1887, pp. 484, 485

fost respins de Generalul-locotenent Grotenhjelm, care, urmărea inamicul cu 4 batalioane, 3 escadroane și 13 piese de artilerie și cu trupele ruse imperiale; Urban s-a ciocnit cu austrieci, care se îndrepta spre Bänffy-Hunyad, pe 17 august, şi a capturat de la ei două tunuri și 400 de oameni; în 18 august, coloana s-a întors la Cluj. În același timp, Divizia a VII-a nr. 41 din Cârlibaba, Dornawatra și Pojana-Stampi a intrat în Cluj”[40]. „După această incursiune, împreunată cu nespuse osteneli (*fatige*, în text – n. n.), a urmat îmbolnăvirea multor soldaţi austrieci şi aşezarea lor în spitale, în Dorna şi Iacobeni. Colonelulu Urbanu îi cercetă în toate zilele… Maiorul Blaskovits a murit de tifos în Iacobeni, la 20 martie 1849”[41].

1851: O broşură, lucrată de Franz Raffelsberger şi publicată în 1851, la Viena, cuprindea „**Itinerariile sau directorul tuturor rutelor poştale** din k. k. Statele austriece“, oferă următoarea informaţie: De la Pojorâta, la Valea Putnei, acolo unde se afla cazarma austriacă, desenată de Knapp, era cale de o poştă, apoi, până la Vatra Dornei, prin Iacobeni şi peste râul Bistriţa, cale de o poştă şi jumătate[42].

1855: „Munţii Bucovinei sunt partea cea mai avută a Carpaţilor Români. Ei cuprind, în sânul lor, toate metalele, în mari cantităţi, şi acestea, exploatate prin mine, aduc împărăţiei austrice un însemnat venit. La Cârli-Baba se scoate aur şi argint, la Pojorâta, aramă din

---

[40] Formanek, Jaromir – k. k. Hauptmann des Regiments, *Geschichte des k. k. Infanterie-Regiments Nr. 41 / derzeit Josef Freiherr Vecsey de Vecse et Böröllyö-Iságfa, k. k. Feldmarschall-Lieutenant*, 1807-1887, II Band, Czernowitz 1887, p. 518

[41] *Transilvania*, Nr. 2, Anul IX, Braşov 15 ianuarie 1876, pp. 16-19

[42] Raffelsperger, Franz, *Itinerär oder Verzeichniss aller Postrouten in den k. k. österreichischen Staaten*, Wien 1851, pp. 53, 54

sâmburele munţilor. Minele cele mai însemnate sunt, însă, cele de la Prisaca şi de la Iacobeni, unde se exploatează nemăsurate cantităţi de fier. De când s-a aşezat în Prisaca o colonie de nemţi, numele acesta a fost schimbat în Eisenau şi pare tot aşa de curios de a găsi, în mijlocul unei ţări şi a unui popor exclusiv român o denumire de oraş nemţesc, precum ar părea deşănţat de a afla, în munţii din Germania, oraşe numite Câmpu-Lung sau Prisaca. Asemenea colonizări şi prefaceri cereau, însă, sistemul de deznaţionalizare, prin care îşi menţine Austria, atâta timp, într-unu mod artificial, prestigiul său politic. La Iacobeni, călătorul părăseşte valea Moldovei şi, intrând în valea Bistriţei, aleargă, împreună cu aceasta, la Dorna-Vatra, orăşel cunoscut prin apele sale minerale. Aceste băi sunt frecventate de locuitorii din Bucovina şi din Moldova. Oraşul e aşezat pe malurile Dornei, fluviu care, la capătul târgului, se varsă în Bistriţa. Dorna-Vatra posedă trei biserici, una mică, catolică, două mai însemnate, ortodoxe. Acestea din urmă sunt zidite şi întreţinute de românii dorneni, oameni pioşi şi activi. Poziţiunea Dornei e mult inferioară în frumuseţe celorlaltor oraşe din munţii Bucovinei. Dealurile ce încunjură oraşul sunt goale şi triste, valea Dornei e largă şi înfăţoşează puţina variaţiune, pe de altă parte băile sunt rău căutate şi scăldătorul nu află îndemânările trebuincioase. Societatea, în stagiunea băilor, se compune din poloni, germani şi români, parte veniţi din Moldova, parte din Bucovina. Exclusivitatea predominând mai mult sau mai puţin între aceste naţionalităţi, mişcare mai că nu se vede. În Dorna nu se fac preumblări şi petreceri comune, care dau altor băi atâta viaţă. În zadar se încearcă o mică o mică trupă

de lăutari ţigano-ungureni să înveselească societatea Dornei, viaţa rămâne tristă şi uniformă”[43].

1857: „De pe jumătatea cealaltă a Mestecășului, începe valea Iacobenilor, care, de pe munte, se zărește ca prototipul unei țări cu adevărat idilice. O vale largă, mărginită de creste muntoase, care cu arbori și tufișuri grupate sunt acoperite, o abundență de flori în ea, împrăștiate pe dealurile pe care colibele fac o trimitere plăcută în timp... După o jumătate de oră de drum prin această vale, se ajunge la Iacobeni (2953 picioare), localitate situată pe Bistrița de Aur, cândva atât de aglomerată și oraș prietenose de munte, în care se află mine de fier. Se găsește, în defileul din fața Iacobenilor, sulf rece, izvoarele de lângă drum sunt folosite în case balneare bine construite. Distanța dintre Valea Putne și Iacobeni este de transportă 1,75 mile. În spatele Iacobenilor, strada duce chiar pe sub piciorul versantul estic al muntelui, în timp ce, în dreapta, strada curge pe lângă Bistrița, pe care o flanchează și pe o parte, și pe cealaltă. Malurile Bistriței sunt însoșite de case din Iacobeni cale de o jumătate de milă. Panta de munte vestică, chiar înainte Dorna, este plină de grădini, care devin promenade pentru plimbări pe vale și chiar mai departe”[44].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Câmpulung – **Dornawatra** cu Dornakilie (judecătorie), Dorna

---

[43] Negruzzi, Iacob, *Din Carpaţi / Fragmente*, în *Convorbiri literare*, Anul I, No. 22, Iassi 15 ianuarie 1868, pp. 308-314

[44] Denarowski, Dr. Carl, *Die mineralquellen in Dorna-Watra und Pojana-Negri in der Bukowina*, Wien 1868

pe Giumalău, Dorna Candreni cu Coşna, Iacobeni, Cârlibaba Partea câmpulungeană, Poiana Stanpii cu Pilugani, Ciocăneşti”[45].

1870: În Iacobeni au funcţionat câte o şcoală germană de băieţi şi de fetiţe, cu 4 şi, respectiv, 3 clase, din 1870, dar şi o şcoală filială cu o clasă. Şcoala din Valea Putnei, cu o clasă, a fost înfiinţată în 1871[46].

1886: „A doua zi, dimineață, călătoria continuă. Respirăm pe valea Moldava, în mijlocul pădurii Carpaților. Dar și aici există o diferență mare între Bucovina și România. Iarba pajiștilor este mult mai fină decât cea a Moldovei, deoarece este cosită mai mult decât o dată pe an, câmpurile se dovedesc a fi mai bine cultivate, totul, câmpul, pajiștile, casa și curtea au fost împânzite cu garduri din scânduri, ceea ce face o impresie foarte favorabilă și mărturisește simțul ordinii. Desigur, aici crește mai mult lemn, decât pe dealurile Moldovei, unde lemnul este considerat un material rar şi valoros. La început, valea Moldovei pare destul de largă, şi începe de la un oraș românesc, amestecat cu germani, apoi ajungem la Eisenau, prin Vama românească. Coborârea în micul târg este minunată. Munți împăduriți și întunecați se ridică pe trei laturi, râul aleargă în fața noastră. Clopotul sună pentru închinare, iar drăguții credincioşi se pregătesc de slujbă. Și avem un preot german în fața noastră, care predică cu glas puternic, cu rostiri energice, vorbind despre curățenia casei și a curții, care dezvăluie gospodarul! Nu puteți vedea o rochie națională în

---

[45] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161
[46] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 53, 1876 p. 57, 1907 p. 66

Eisenau. Fetele se înfășoară în haine de sun roșu pal, albastre sau gri, frumusețea lor fiind cu mult inferioară porturilor din România. / Ţipterii din Eisenau nu sunt singurii care întrerup temelia românească a populației locale, întâlnim şi în alte locuri câteva așezări cu locuitori ţipteri, în Balta Poienii, în Schwarzthal, în Luisenthal, Freudenthal, Pojorâta, Iacobeni și Cârlibaba. Majoritatea acestor coloniști germani au fost aduși de un anume Manz, pe moşiile Fondului religiei greco-orientale, care a luat moşii întinse în arendă și a hrănit mii de meseriaşi, dar care, datorită investiţiilor uriaşe, avea să dea faliment şi, complet sărăcit, s-a împușcat. Se spune că situația materială a coloniștilor este destul de bună, deși depinde, în mod ciudat, de Fondul religios greco-oriental. Cu toate acestea, casa de locuit este proprietatea oamenilor, dar terenul le este acordat numai cu plata impozitelor. În vremurile anterioare, au funcționat cuptoare de cupru la Pojorâta, Iacobeni și Eisenau şi s-a extras fierul pe scară largă. Astăzi mai funcţionează doar cel din Pojorâta, iar populaţia din Schwarzthal îşi asigură traiul din exploatarea forestieră, făcând plute și lucrând la construcții de drumuri; ţipterii din Iacobeni își continuă activitatea tradițională, dar într-o manieră modestă. / Eisenau oferă o imagine minunată, cu râul plin de viață, care curge prin ea. Fiecare dintre case are o grădină, în care, pe lângă legume, sunt cultivate plante ornamentale, semn sigur al existenței germanismului. Treptat, strada devine din ce în ce mai aglomerată, iar când mergem în târguşorul Câmpulung, vedem un număr mare de oameni în costume de duminică. Din păcate, hainele sunt mult mai urâte decât în Ilișești. Femeile de aici și de acolo au cămăși albe cu garnituri roșii, galbene sau negre, pe care nu le veți găsi

în Transilvania sau în Maramureş, iar gâtul lor apare împodobit cu o mulţime de mărgele de sticlă colorată, dar merg pe jos, desculțe sau cu opinci urâte, cu catrinţa deschisă până la genunchi. Catrinţa lor este extrem de strânsă şi interzice orice mișcare rapidă, iar partea de sus a corpului este acoperită cu un ilic scurt sau lung; de departe, femeia poate fi confundată cu un bărbat. Bărbații se îmbracă puţin mai plăcut. Veșmântul lor principal este ilicul lung, negru sau alb, căptuşit şi tivit cu piele de oaie, capul fiind acoperit cu o pălărie rotundă de pâslă artificială, împodobită cu flori roșii. Părul negru cade în șuvițe lungi, este, la cei mai mulţi, creţ şi cade până pe umeri; unii dintre cei mai tineri pot considera acest lucru ca o podoabă, deoarece părul lor strălucește frumos, dar pentru alții obiceiul este un factor de descurajare… Seara se apropie, aerul de munte este pur și răcoritor, apa care ţâşneşte înspumată din stâncă, peste tot. Un cer albastru, sever, privește în jos, spre valea Bistriței de Aur: oh, Bistriţa de Aur este o veche cunoștință pentru noi! Cu ani în urmă, vehiculul nostru a urcat pe abruptul Prislop, un puternic masiv muntos, ursit de natură să fie o barieră între Maramureş, Transilvania și Bucovina. Pe atunci era o seară ca azi, liniștită, înălțătoare, fermecătoare. Brazii şedeau nemişcați, nici o ființă umană nu putea fi văzută, doar din mijlocul pădurii se auzea un păstor, cântând fluier armonii simple și mișcătoare. Astăzi același râu limpede se năpustește la picioarele noastre, același aer răcoritor ne încântă, doar peisajele sunt diferite. Întreaga vale largă este plină de casele drăguțe ale coloniștilor germani din Iacobeni, care se ridică pe ambele maluri ale râului și, împreună cu frumoasele biserici ale orășelului și cu munții împăduriţi, trezesc în noi dorința de a face un

pelerinaj din casă în casă. Tinerii s-au strâns în fața tavernei, discutând cu prostituatele îmbrăcate simplu, fără bijuterii. Dar în curând va rămâne în urmă şi aşezarea aceasta întinsă, cu locuitorii săi harnici, și ne vom revedea singuri pe valea Bistriței. Umbra munților se încadrează fermecător, puținele case albe contrastează cu pădurile verzi, râul completează tabloul colorat. După o oră, întâlnim un pod, o biserică mare, vopsită în alb, cu trei turnuri roșii, apoi apare, brusc, în spatele unui munte proeminent, Vatra Dornei”[47].

În **1890**, comuna Iacobeni avea 2.858 locuitori, primarul Nicolai Nichituş fiind şi cantor bisericesc. Paroh era Victor Ţurcan, iar învăţători erau Wilhelm Decker, Amalia Decker şi Leopoldina Hlavin.

1898: La Valea Putnei funcţiona, din 1898, cabinetul „Dreptatea”, în casa lui Gavril Larion, cu 58 membri, 66 cărţi, 2 abonamente la gazete şi o avere de 35 florini şi 48 creiţari, conducerea acestei biblioteci în formare fiind asigurată de Constantin Hău, Gavril Larion şi Emilian Nimigean.

1901: „Mineritul de arsenic din Arşiţa, domeniu al Fondului religios oriental-grec din Bucovina, s-a făcut încă de la începutul secolului trecut. Aspectul minereului este unul foarte neregulat, motiv pentru care proprietarul anterior s-a limitat la urmărirea filoanelor individuale de minereu și la îndepărtarea minereului doar în lățimea liniei, astfel încât în mod curios s-au creat mine în formă de scară în spirală; părți individuale ale depozitului au fost extinse în lunile de vară. În locul operațiunii anterioare necontrolate, un câmp planificat cu tuneluri va

[47] Bergner, Rudolf, *Rumänien / Eina Darstellung des Landes und der Leute*, Breslau 1887, pp. 81-93

răzbate în câmpul neprotejat, care, măsurat la intervale de 10 până la 15 m și la distanțe de 30 până la 40 m, a fost lovit şi împins la suprafața depozitului. După finalizarea centrului electric din Iacobeni, în operațiunile minei vor fi utilizate exerciții de impact electric"[48].

1901: „Am rugat o ţiptereasă, care era cunoscută ca o bună cântăreață, să cânte o melodie germană pentru mine și m-am pregătit pentru o melodie populară veche, pe care să o preia fonograful; dar ţiptereasa a început, foarte modern, cu liedul „Inima mea este o stupină". Biata femeie nu a putut înțelege de ce am izbucnit brusc în râs. În valea Moldovei nu au mai rămas decât Fundul Moldovei şi Breaza, primul parohie, iar celălalt arondat acestei parohii. După o masă opulentă la preot, acasă, am urmat fermecătoarea vale a Putnei, până am ajuns în satul Valea Putnei[49] sau, așa cum se spune în pronunția locală, *Valea Pucni* (comparați Zlacna, Zlagna în loc de Zlatna, în Transilvania sau *vracniţă*, în loc de *vratniţă* etc.); am coborât din trăsură și am urcat, odată cu ea, încet, în sus, la aproximativ la 1.000 de metri faţă de nivelul apei, pe muntele dintre Moldova și Bistrița (Mestecăniş – n. n.). La hanul de deasupra, în fața căruia erau șiruri lungi de vehicule, am făcut o scurtă pauză și apoi trăsura a rulat repede, pe drumul bun, care oferă o priveliște splendidă a înălțimilor și a văilor, până aproape că era să se întâmple un accident grav. Frânghia de pe ham s-a rupt și un cal a căzut, o bucată de drum târât, înainte ca trăsura să fie oprită de frână; din fericire, calul nu a suferit răni grave, astfel că, seara, am ajuns la fabrica germană din Iacobeni

[48] *Die Bergwerks-inspektion in Österreich,* Elfter Jahrgand 1902, Wien 1905, pp. 239, 240
[49] La Valea Putnei, a cântat Ioana Papuc (50 ani).

şi, ulterior, la Eisenthal, de lângă Ciotina[50], unde locuiesc predominant românii. Din nou, m-am bucurat de o primire călduroasă. În dimineața zilei de 19 august 1901, am vizitat binecunoscuta stațiune balneară Dorna-Vatra[51], cu hoteluri elegante, cu o instalație de băi și facilități, dar în restul sezonului, locația nu este nicăieri atât de drăguță, pe cât ar trebui să vă așteptați"[52].

1903: Banca populară raiffeisiană din Iacobeni, Ciocăneşti şi Valea Putnei s-a înfiinţat în 1903, sub direcţiunea lui Oreste Tarangul nobil de Valea Uţei. Din consiliul de conducere şi control făceau parte Grigori Vartic şi vistierul Gavriil Beleca. Cabinetul de lectură funcţiona, din 1896, în cancelaria comunală, cu 24 membri, 32 cărţi şi 3 abonamente la gazete. Această primă bibliotecă era condusă de Victor Ţurcan, Nicolai Nichituş şi Alexandru Dranca.

1907: „La Câmpulung au fost trei candidaţi: **Contele Bellegarde**, prefectul judeţului, dr. **Aurel cav. de Onciul**, care reprezintă acest cerc în dieta bucovineană. şi consilierul de la Curtea de apel din Lemberg, **Teodor Stefanelli**, care a reprezentat odată, prin anii 1890, acest cerc în dietă. S-a ales, cu majoritate mare, contele Bellegarde, cu 4.653 voturi; Onciul a obţinut 2.755, iar Stefanelli, 1.014. Tabela statistică ce urmează arată la detaliu repartizarea voturilor: **Bellegarde**, Iacobeni – 79; **Onciul**, Iacobeni – 322, **Stefanelli**, Iaco-

[50] La Ciotina, în Iacobenii românilor, a cântat Vasile Ursan (59 ani).
[51] În Vatra Dornei, a cântat Sava Pizdeali (56 ani).
[52] Weigand, Gustav, Prof. Dr., *Die Dialekte der Bukowina und Bessarabiens*, Leipzig 1904, pp. 1-7

beni – 18”[53]. Şi uite-aşa, intrarea în prestigiul legendei a fost ratată.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Iacobeni**, comună rurală, districtul Câmpulung, aşezată pe ambele maluri ale Bistriţei Aurii. Suprafaţa este de peste 50 de km pătraţi, fiindcă comuna se compune din vatra satului, curat românească şi trasă mai mult pe partea muntelui, având două cătune, Ciotina şi Haşii, şi din coloniile germane, stabilite în regiunea minieră din vale şi care compun atenenţele Manzthal, Eisenthal şi Pucios. Populaţiunea totală e de 3.300 locuitori, din care 1.000 sunt români băştinaşi gr. or., iar restul colonişti germani, parte catolici, parte evanghelişti. Comuna e străbătută de marele drum carpatin, ce vine dinspre Câmpulung, trece spre Dorna şi leagă Bucovina cu Transilvania, şi de şoseaua de artă, nu de mult construită, ce se îmbină de aici, luând direcţia spre Cârlibaba şi trecând în Maramureş. Iacobenii au şi staţie de cale ferată a liniei locale Hatna-Dorna. În comună se află 4 şcoli populare şi trei biserici, din care una greco-orientală, cu hramul „Sfântul Gheorghe”, una catolică şi una protestantă. Are oficiu telegrafo-poştal, bancă populară şi cabinete de lectură, unul român şi altul german. Comuna este importantă prin stabilimentele miniere ce s-au înfiinţat aici, încă pe la 1872, din iniţiativa unor minieri bogaţi, veniţi din Ungaria (comitatul Zips). Întreprinderea a trecut apoi în mâinile familiei Manz, din Stiria, care, la rândul ei, a adus, între anii 1784-1798, colonişti numeroşi germani, deprinşi cu lucrul la mine, şi au fondat aci o industrie minieră foarte temeinică, ce s-a ţinut până la 1860. După

[53] Gt., *Viața Românească în Bucovina*, în *Viața Românească,* Volumul V, anul II, Iași 1907, pp. 304, 305

o decadenţă destul de lungă, exploatările miniere, mai ales acele de mangan, au fost continuate de către stat, având ca locuri de căpetenie regiunile de la Arsiţa şi Puciosul. În Iacobeni se află o administraţie montană, uzine mari de fonderie şi fasonare de fier brut, apoi un fierăstrău mare de lemnării industriale şi cuptoare pentru fabricarea varului. Populaţiunea românească se ocupă cu plutăritul pe Bistriţa şi cu prăsila vitelor şi nu s-a amestecat deloc cu cea germană. La Est de Iacobeni se găseşte plaiul Mestecăneşti, peste care trece vestitul drum carpatin, iar în apropiere, încântătoarea regiune numită Valea Putnei”[54].

1914: „Londra, 26 ianuarie 1915 – cf. unei depeşe pentru *Daily Mail*, transmisă din Bucureşti, în 23 ianuarie. Ruşii, începând o energică ofensivă, au ocupat districtul Iacobeni, care este cheia spre Ungaria. Dornawatra este ameninţată inevitabil cu ocuparea”[55]. „Miercuri, 27 ianuarie 1915, ruşii au cucerit Iacobenii şi mărşăluiesc spre Dornawatra, care este cheia Transilvaniei”[56]. / „La celălalt capăt al frontului sudic, o operațiune prin care inamicul dorise să respingă trupele care ocupă Bucovina a sfârşit mizerabil. Știm că, prin trecătorile Carpaților, trupe austriece au încercat, prin marşuri forţate în regiunea Câmpulungului, să amenințe flancul stâng al armatei ruseşti. Trecând pe lângă Dornawatra și pe drumul către Iacobeni, ajunseră pe valea Moldovei. După cum credeau jurnalele vieneze, această armată austriacă, formată cu rezerve venite din Balcani şi

---

[54] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 115, 116

[55] L*'Intransigent*, No. 12.614, Mercredi 27 janvier 1915, p. 1

[56] *Le Miroir*, No. 63, Dimanche 7 Février 1915, p. 3

comandată de generalul Koevess, unul dintre comandanţii din Serbia, urma să facă minuni. Ruşii nu au putut fi surprinşi. Ei îşi întăriseră poziţiile pe culmile munţilor, din vecinătatea satelor Fundul Moldovei şi Valea Putnei. Numai armata lui Letchitzky a capturat, între 23 iunie şi 7 iulie 1916, de pe întreg frontul estic, mai bine de 31.500 soldaţi şi ofiţeri”[57]. „Parohul din Iacobeni, Mihălceanu, a fost arestat pentru simplul fapt că ar fi întrebat pe un soldat dacă avem şi tunuri în Bucovina”[58].

1915: „Luptele ariergărzilor au continuat şi în 8/21 şi 9/22 ianuarie, pe frontul de la Sunători, Osoi şi Zugreni, iar în 10/23 ianuarie 1915, pe la ora 16, bătălia s-a înteţit, austriecii retrăgându-se în direcţia munţilor dinspre Pojorâta. La Iacobeni, Ciocăneşti şi Mestecani, luptele au fost încrâncenate, iar odată cu zvonul despre mari pierderi ruseşti, prin vecinătatea Mamorniţei au fost zărite, în 10 ianuarie, îndreptându-se spre munţi „două regimente de cavalerie şi un regiment de infanterie” ruseşti[59]. Începute înainte de Crăciunul anului 1914 (7 ianuarie stil nou – n.n.), în Bucovina s-au dat lupte grele, la începutul anului 1915. „În noaptea de 3/16 ianuarie, o parte din trupele ruse, înaintând, din punctul Fundu Moldovei, şi ocolind localitatea întărită Mestecăniş, unde se aflau forţele austriece, au trecut muntele Colacul şi au înaintat până la Ciocăneşti, sat situat la 6 km spre nord de Iacobeni. Aceste trupe erau sprijinite de alte două coloa-ne, una care se îndrepta spre muntele Giumalău şi alta, spre Valea Putnei, formând, astfel, un front pe întinderea liniei Ciocăneşti – Iacobeni – Valea Putnei. Înaintarea

---

[57] *Le Matin*, No. 11.823, Mardi 11 Juillet 1916, p. 1

[58] Nicolae Iorga, *Memorii*, I, Editura *Ramuri*, Craiova, 1928, p. 354

[59] *Adevărul*, nr. 9997, din 11/24 ianuarie 1915

acestor trupe se face cu precauţie, pentru a păstra contactul cu restul armatei, ce soseşte din urmă, şi pentru a face faţă trupelor austriece de la Cârlibaba, care pot ameninţa flancul lor drept, în ipoteza că aceştia nu s-au retras spre Ungaria, după cum se zvonea. La rândul lor, trupele austriece, pentru a preveni o mişcare de învăluire, s-au retras din Mestecăniş, loc puternic întărit, spre Iacobeni, luând poziţia în faţa frontului rusesc, pe muntele Giumalău – Ciocăneşti – Iacobeni – Valea Putnei. Luptele au început din noaptea de 3/16 ianuarie şi au continuat, cu multă violenţă şi fără întrerupere, zi şi noapte, până azi, fără a se sfârşit nici acum. Au căzut, din ambele părţi, mulţi morţi şi răniţi, ofiţeri şi trupă. Astăzi, alte trupe austriece, în forţă de aproximativ o brigadă mixtă, primind două tunuri de calibru mare, au pornit, din Dorna Vatra, spre frontul de luptă. Rezultatul luptei, deşi nu-l am, pare a fi defavorabil austriecilor, judecând după faptul că generalul Silelman, comandantul suprem, cu statul său major, cu două batalioane de infanterie şi 600 de călăreţi, s-au retras din Dorna Vatra, prin Dorna Candreni, la Poiana Stampei”[60].

1916: „Dintre toate regiunile locuite de români, Bucovina a suferit cel mai mult de pe urma războiului mondial. De două ori s-au revărsat oştile ruseşti peste jumătatea nordică, iar o dată, peste toată Bucovina, până la Iacobeni, în creasta munţilor. Retragerea ruşilor a avut ca urmare reocuparea ţării de către austrieci, care, pe alocuri, a fost de multe ori mai teribilă decât năvălirea ruşilor. Numai Galiţia, Polonia şi Belgia ar putea sta alături de sărmana Bucovina, în privinţa suferinţelor. Mobilizarea, tratamentul din partea autorităţilor şi a străinilor,

[60] *Adevărul*, 28, nr. 9993, 7 ianuarie 1915, p. 4

faimoasele recrutări, numeroasele rechiziţii, năvălirile ruseşti şi austriece etc. sunt momente care au zguduit starea sufletească şi materială a celei mai blânde şi oneste ţărănimi şi aceste momente formează triste scene din grozava tragedie, al cărei ultim act va trebui să-l joace, cât de curând, dorobanţul român, intervenind ca un zeu salvator şi răzbunător”[61]. „În Bucovina, inamicul s-a dedat la atacuri violente, menite să-i alunge pe aliaţii noştri ruşi de pe aliniamentul Dornawatra – Iacobeni – Cârlibaba, ţinut, în ultima vreme, sub focul lor de artilerie. Cu această ocazie, câteva contingente germane au venit să sprijine trupele austriece, care ocupă această parte a frontului. Conform buletinelor de informaţii ale inamicului, el a fost acela care a apărat importante poziţii, pe care le-a păstrat; dar, în comunicatul lor, aliaţii noştri ruşi pun lucrurile la punct, declarând că marile forţe austro-germane au încercat să ocupe o înălţime, la 4 km est de Iacobeni, dar un contraatac le-a respins”[62]. Comunicatul austriac din 12/25 iunie 1916 preciza că, „în Bucovina, trupele noastre au stabilit noi poziţii, între Câmpulung-Iacobeni. Înălţimile de la sud de Berhometh-Viznitz au fost evacuate de noi, fără intervenţia duşmanului”[63]. Începând din 25 iunie, între Cernăuţi şi Odesa a început să circule un tren direct, comunicatul rusesc despre frontul bucovinean vorbind de cucerirea poziţiilor austriece de la Pojorâta, după o luptă de cavalerie, dar şi despre capturarea unor „mari depozite de

[61] *Adevărul*, 28, nr. 10353, 7 ianuarie 1916, p. 1
[62] *La Lanterne*, No. 14.452, Vendredi 16 Février 1917, p. 1
[63] *Adevărul*, 29, nr. 10510, 14 iunie 1916, p. 4

lemnărie şi 31 de vagoane, părăsite de inamic prin gări", pe itinerariul Gura Humorului-Raşca[64].

1914-1918: Jertfa de sânge pentru Bucovina a fost depusă de „Rezervistul **Pârvan Jacoban**, Iacobeni, Regimentul 22, rănit"[65]; „**Ioan a lui Toader Romaneţ**, născut în **Zwiniace**, la 10 august 1875, ar fi murit, înaintea Paştelui 1917, în Argestru, lângă Iacobeni, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Anei Romaneţ, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[66]; „**Franz Stark**, din **Iacobeni**, a participat la război şi ar fi căzut la 23 august 1914, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Mina Stark, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[67].

1919: „În registrul însoţirilor s-au introdus, la 7 August 1919, privitor la „Însoţirea de economic şi credit pentru Germanii din **Iacobeni** şi împrejurime" (Spar- und Darlehenskassenverein für die Deutschen in Jacobeni und Umgebung) următoarele schimbări: directorul Iohann Brucker, membrii în direcţiune Emil Pressel, Johann Henzl, Karl Muhm, Mihael Lany, Karl Kalot şi Christian Breier şterşi; membrii în direcţiune Franz a lui Jacob Gärtner, Franz a lui Franz Müller, Fritz Schlitz, Franz Gundel şi Rudolf Brucker introduşi"[68].

---

[64] *Adevărul*, 29, nr. 10511, 15 iunie 1916, p. 4

[65] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 157 – Supliment, din 8 iulie n. 1915

[66] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 6, Cernăuţi 21 februarie nou 1921, pp. 61-64

[67] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 2, Cernăuţi 25 ianuarie nou 1921, pp. 18-21

[68] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 69, Cernăuţi 3 Octombrie nou 1919, pp. 3-5

1919: Din **Comisiunea agrară de ocol Vatra - Dornei** face parte, ca „Locţiitor: **Vasile Mihal**, învăţător, Iacobeni”[69].

1941: Printre primii Eroi ai României Mari se numără şi „**Iacoban Aurel**, caporal, ctg. 1941, cu ultimul domiciliu cunoscut în com. **Iacobeni**, jud. Câmpulung, mort la 16 iulie 1941”[70].

1941: „Tabloul normaliştilor cu diploma de capacitate, numiţi în învăţământul primar, prin „incredinţare de post”, pe ziua de 1 octombrie 1941”[71]: **Frăticiu Iuliu**, seria 1938, media 7,75, numit în comuna Puciosul **Iacobeni**, postul I, jud, Câmpulung.

1948: „Se înfiinţează, pe data publicării prezentei deciziuni în *Monitorul Oficial*[72], Centrala Industrială a Lemnului… Fac parte din Centrala Industriei Lemnului, următoarele întreprinderi industriale: „Oficiul Naţional de Colonizare (Onac)”, Statul Român, fost Brucker, cu sediul în Iacobeni”.

1949: Se numesc, în învăţământul elementar, ciclul I[73], **Andrei Ştefania**, directoare la Şcoala elementară Iacobeni şi **Axinte Rachila**, directoare la Şcoala elementară Iacobeni, Puciosu, iar la şcolile de calificare, **Ţugurlan Stelian**, director la Şcoala profesională minieră Iacobeni.

---

[69] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8
[70] *Monitorul Oficial*, Nr. 202, 27 august 1941, pp. 5043 şi următoarele
[71] *Monitorul Oficial*, Nr. 249, 2o octombrie 1941, pp. 6439 şi următoarele
[72] *Monitorul Oficial*, Nr. 167, 22 iulie 1948, pp. 6049-6052
[73] *Monitorul Oficial*, Nr. 20, 25 ianuarie 1949, pp. 845, 846

IACOBEŞTI

(aproape de Rădăuţi, Bucovina).

În **12 decembrie 1627**, Miron Barnovschi Vodă întărea lui Grama şi jupânesei Anghelina, nepoţii lui Vascan Horeş şi ai lui Lupu Cup, jumătate din satul şi moşia Iacobeşti. Cealaltă jumătate aparţinea neamului Stârcea, care, în 6 aprilie 1659, prin Miron Stârcea, stăpânul „unei moşii din Iacobeşti”, obţinea hotarnică nouă, înspre Româneşti, cu moşia lui Gheorghe Mălai. Hotarul cuprindea toponimele: pâraiele Racova şi Horaeţ, Cornişor, Poiana de Jos, vârful Lazul Mongulei, Fântâna lui Baloş , pârâul Racoviţa „care se cheamă Malora”, hotarul Comăneştilor.

În 8 martie **1667**, stăpân peste jumătatea de sat a lui Grama era Solomon Costachi, jupânul Catrinei Ursachi, care făcea un schimb de moşii, reconfirmat în 8 martie 1697, cu cumnatul lui, Dumitraşco Ursachi, primind jumătate din satul Todereni, din Ţinutul Fălciului. Dumitraşco Ursachi vinde postelnicului Iuon Abăza, în 28 august 1700, „jumătate de sat Iacobeşti, la apa Sucevii, ţinutul Suceava, la gura pârâului Horaeţ… cu vad de moară pe apa Sucevii şi pe pârâul Horaeţ, cu câmpuri, fânaţe, pădure, cu toţi vecinii care se vor găsi”, pentru 33o lei turceşti.

În 12 februarie **1715**, Toader Stârcea şi surorile sale, Angheluşa Hăjdoaie şi Maria Ciogoloaie, amândouă

văduve, după cum o sugerează terminaţia numelor („oa-ie”), vând medelnicerului Dumitraş Miclescul, pentru 150 lei turceşti, „jumătate de sat Iacobeşti, jumătatea de jos, cu fânaţe şi vad de moară pe Horaeţ”.

1737: Mănăstirea Ilişeşti devine proprietara sfertului de sat şi moşie, pe care se va stabili, ulterior, o puternică obşte secuiască, în 14 mai 1737, când ctitorul ei, Ionaşco Isăcescul, o înzestrează cu moşii.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[74], din 1772-1773, înregistrează la Iacobeşti, în Ocolul Vicovilor, fără alte precizări, „21 – toată suma caselor”, însemnând 1 nevolnic şi 20 birnici.

În **1775**, satul Iacobeşti, din Ocolul Vicovilor, avea 20 familii de ţărani, plus 74 familii de secui şi unguri, în bună parte componenţi ai Regimentului I Secuiesc de graniţă, aşezate pe moşia mănăstirii Ilişeşti, între anii 1752-1772. Din **St. Toma** au sosit, Moise BIRO (1766), Mihai ANDRAŞ (1765), cizmarul Paul AKON (1768), Ionaş IURKO (1768), Ionaş şi Iacob AKON (1768), Iosif KATUR (1772), Iosif BALOG (1771), Iankli IENE (1770), din **Ghilolţ**, zidarul Mire MARTON (1764), Iurgo IENI (1770), din **Gheorghieni**, Ioan MARTON (1758), Ion RENIBI (1771), Petru RACZ (1771), Ştefan BABOR (1772), Michai IONAŞ (1765), Ionaş LORENZ (1770), Matei MESAROŞ (1771) şi Iosepa BOGAV (1762), din **Şemniţ** (Ungaria), Ion FEKETTE (1750), din **Mădaraş**, Petru CALMAY (1752), din **Sândomocuş**, Anton DOBOŞ (1771) şi Anton BIRO (1771), din **Şoimeni**, Teodor BAOG (1771), din **Ditrău**, Iştvan OROH (1758), Andraş TIBI (1765),

---

[74] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 341

Mihai MERA (1768), Adam REHIBI (1771) şi morarul Ferenz MORA (1768), din **St. Micloş**, Anton KEMINIK (1770), rotarul Gigo MATON (1773) şi fierarul David BATEZ (1773), din **Bodogaia**, Iosif BATEZ (1772), Iosif NAGY (1773) şi Laslo NAGY (1773), din **Râpa de Sus**, Ion BODEC (1776), din **Cluj**, Ianoş TODOK (1774), din **Ghelniţa**, Petru DARAGAMOŞ (1753), din **Ghidfalău**, Andorak CATO (1758), din **Sândominic**, Marton CAŞPAR (1770), Ianoş CAŞPAR (1771), Adam, Samuil şi Iosif POP (1771), Ştefan BATHIE (1772), Petru IANUŞ (1772) şi Albert PATSE (1772), din **Mănăştur**, Andraş OKOS (1772), din **Rachiş**, Iodif ZUL (1769), din **Sacheihid**, Ianoş LASLO (1768), din **Hăţuica**, Diak ZECH (1771), Ferenz şi Iştvan BATROK (1758), din **St. Mihai**, Mihai şi Ianus LORENZ (1772), Ianoş LORENZ (1771) şi morarul Mihai ŞANDOR (1763), din **Icafalău**, Ştefan BURZAN (1772) şi Ianoş KOLOK (1772), din **Boiţa**, Anton BEKLO (1772), din **Vaz**, Ianuş FORGACZ (1770), din **Horta-Arad**, Petru TEPLU (1772), din **St. George**, Istvan CHERBAM (1777), din **St. Simeon**, Mihai DALLAK (1772), din **Michaza**, Ianuş OCOC (1768), iar din **CHICHIŞ**, morarul Ianoş MATHE (1770).

1776: Invitaţi de generalul Spleny, 100 familii de secui şi de ceangăi s-au aşezat, în **1776**, la Iacobeşti, pe moşia mănăstirii Sf. Ilie, întemeind satul Fogadjisten sau Fogodisten. „Primul aflux al acestor coloniști în Bucovina și apariția celor mai vechi două colonii, și anume Ţibeni sau Istensegits și Iacobeşti sau Fogodisten, este învăluit în întuneric. În conformitate cu ceea ce pare a fi o opinie nu prea întemeiată, s-a presupus că acești primii coloniști, în jur de 100 de familii, au venit din Moldova,

în 1777, sub conducerea misionarului Mauritius Martonfy și au fondat cele două colonii menționate. Nu ştim să existe vreun raport oficial, care ar consfinţi evenimentele în acest sens; de asemenea, a fost contestat, pe bună dreptate, faptul că Martonfy nu s-a creditat, în nici unul dintre rapoartele sale, că ar fi contribuit la înființarea acestor două sate, deși el, mai târziu, după ce a fost trimis în Moldova, în toamna anului 1784, ca agent pentru migrația secuilor, s-a lăudat că a convins 150 dintre bejenari să se întoarcă în Austria. Pe de altă parte, este cert că minoritul Martonfy fusese numit în Bucovina, de către administrația districtului bucovinean, la începutul anului 1777, ceea ce face credibil faptul că imigrarea maghiarilor a început chiar atunci. Începuturile așezării maghiare datează, cu siguranță, de pe vremea guvernatorului Spleny. Fluxul secuiesc a continuat, iar într-o consignaţiune din 3 noiembrie 1778, spune că au sosit în Bucovina nu mai puțin decât 5.018 imigranți din Transilvania, inclusiv 1.768 secui (930 bărbați, iar restul femei). În memoriul său din octombrie 1779, Enzenberg a menționat următoarele despre aceste două așezări vechi: „Secuii sau maghiarii, care au emigrat, din Transilvania, în Moldova, cu ani în urmă, au acum în Bucovina două sate, numite Helf-Gott și Vergelts-Gott sau, în maghiară: Isten-Segitsch și Fogod-Isten, în care s-au stabilit și, întrucât aceste localităţi sunt amenajate corespunzător și o casă este construită lângă cealaltă, această ordine este foarte plăcută chiar și pentru ceilalți bucovineni; numai dacă această contracție (a caselor) ar putea să aibă loc, va fi foarte bună și utilă pentru afacerea (dacă) şi câțiva muncitori calificați din industria construcțiilor, în baza unor schiţe, făcute de ingineri cunoscuți, ar putea ordona

satele, la un moment dat”. Enzenberg nu informează şi despre celelalte condiții ale acestor colonii”[75]. „**Preotul Mór Antal Mártonffy** (3 martie 1739, Șumuleu Ciuc-22 decembrie 1794, Țibeni): Lui se datorează nașterea în anul 1785 a primelor școli în patru colonii maghiare, Iacobești, Țibeni, Dornești și Vorniceni. În ianuarie 1786 raportează guvernatorului Bucovinei înființarea școlilor.[76] În aceste şcoli îşi însuşeau copii cele mai elementare şi necesare cunoştinţe şi cititul. La început nu erau dascăli calificaţi în aceste şcoli, cantorii, unii membri din corul bisericiilor sau după caz sătenii cunoscători de carte au predat copiilor. Conform uzanței, pentru satele maghiare ar fi trebuit să solicite dascăli maghiari din Ardeal. Doarece situația se arăta fără ieşire, Mártonffi a venit cu propunerea să trimită doi băieţi maghiari cu o bursă lunară de 5 forinți la școlarizare în Cernăuţi, care peste 2-3 ani să revină în sate ca dascăli calificaţi. Aceştia i-ar înlocuit pe cantori şi cu timpul toţi cantorii ar fi înlocuiţi de dascăli calificaţi. În mai 1786 guvernatorul Enzenberg solicită învăţător de la statul major al armatei din Ardeal. Drept rezultat în primăvara lui 1787 vine din Ardeal în Bucovina un dascăl şi îşi ocupă postul la Hadikfalva.[77] Anul şcolar era destul de scurt pe atunci, avea numai 14 săptămâni”[78].

În 2 iunie **1783**, se face hotarnica satului Fogodisten, care se învecina cu Meleşeuţii de jos, Româneştii,

---

[75] Kaindl, Raimund Friedrich, *Das Ansiedlungswesen in der Bucovina*, Innsbruck 1902, pp. 244, 245

[76] Polek J: Die Anfänge des Volksschulwesens in der Bukowina, Czernowitz, 1891. cap.XIV.

[77] Boethy János Alajos

[78] László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar,* Centrul Cultural „Bucovina” 2019, p. 92

Călineşti şi Mărăţei, „care ultimul sat se cheamă şi Dănileşti”, iar dincolo de apa Sucevei, cu Părhăuţii şi Hrinceştii. Repere toponimice ale hotarului: gârla morii, unde pârâul Horaiţul se varsă în Suceava, colţul unde pârâul Racova se varsă în Horaiţ, la fântâna putredă, fântâna lui Baloş, valea şi pârâul Racoviţei, opcina Dănileştilor, obărşia Lambi (pârâu), pârâul Dănila, la Tăietura Nemţilor zisă şi Palanca, zisă şi Piciorul vulturului, la Poiana mare, pârâul Neliapca.

1779: „Dacă în 1779 la Țibeni erau 61 de familii, la Iacobești au fost 63, iar în anul 1783 raportul a fost de 71/72. La 1 septembrie 1784 baronul Kapri a cumpărat jumătate din satul Iacobești[79] de la Maria, fiica pârcălabului Constantin cu 2900 de lei. Era jumătatea locuită de către maghiari. De aceea probabil că în anul 1785 acoloniștii din Iacobești s-au mutat mai sus pe aceeași vale. Dar cum acolo nu era mult pământ, cei rămași s-au mutat în satul Țibeni, unde erau case părăsite. Și mai știm și că mulți coloniști au plecat odată cu încetarea înlesnirilor fiscale. Astfel că în anul 1808 în Țibeni locuiau 121 de familii, iar la Iacobești 89. Scutirea de taxe a fost pe cinci ani, și după cum ne dăm seama din registrele bisericești, peste jumătate din primii coloniști au plecat din sate după această perioadă. În 1782 deja apare în registre, că s-au stabilit coloniști cu aprobare împărătească sau judecătorească, tocmai pentru a evita cele semnalate mai sus (Facultate Regia Auditorium Sucsavensis, Veniam Cezarus Regiam, Veniam Castore Regia si Veniam Audito-

[79] Inițial satul se afla pe locul în care este astăzi localitatea Unirea Sloboziei.

riatus). Exista scutire de taxe, dar plăteau anual 150 de forinți mănăstirii Solca, pentru pământurile folosite”[80].

„18 octombrie **1801**. Cele doua gâște dispărute de la Antal Kovács erau una la János Csernik cealaltă la István Galambos. În decembrie, József Begyhárd din Iacobești a primit 60 de lovituri de bețe, iar Miska Fejér și János Csernik din Dornești câte 25 de lovituri pentru furt”[81].

1810: „Bucovina are trei oraşe municipale: Cernăuţii, reşedinţa districtului, cu 5.743, Siretul, cu 2.318, şi Suceava, cu 4.145 suflete; apoi, patru târguri: Sadagura, cu 1.832, Câmpulung Moldovenesc, cu 2.623, Vijniţa, cu 2.622, şi Rădăuţii, cu 1.868 suflete, apoi 309 sate, 7 ferme izolate, 18 colonii germane, 5 sate maghiare: Hadikfalva (Dorneşti), Istensegits (Ţibeni), Fogadjisten (Iacobeşti), Andrasfalva (Măneuţi) şi Ioseffalva (Vorniceni)”[82].

1810-1816: Din Fogodisten au plecat 207 maghiari[83].

În 20 iunie **1812**, stăpân al satelor Iacobeşti şi Fogadjisten, cumpărate de Ivan Căprăi, devine Ariton baron Kapri, iar din 22 iulie 1833, fiii lui Ariton, Iohann, Zadur şi Emanuel baron Kapri. „Satul nu a avut preot, parohia aparținea de Țibeni ca filială. Odată pe lună se ținea liturgie în sat, în celelalte duminici mergeau enori-

---

[80] László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar,* Centrul Cultural „Bucovina” 2019, p. 21

[81] László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar,* Centrul Cultural „Bucovina” 2019, p. 26

[82] Eugen I. Păunel, în „Codrul Cosminului”, VIII, 1933-1934, Cernăuţi, pp. 419-432

[83] László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar,* Centrul Cultural „Bucovina” 2019, p. 10

așii la Țibeni. În cazuri mai speciale se deplasa preotul din Țibeni la sat. Nu s-a construit Biserică ci numai o capelă mai mare în jurul anului 1812, care în zilele noastre nu mai există. Câteva icoane și altarul sunt păstrate foarte bine în actuala bisericuță ortodoxă”[84].

1831: „La Țibeni și la Iacobești epidemia de holeră din anul 1831 a făcut 72 de victime, dintre care 30 locuiau la numerele 75-80, deci 42%. În anul 1848 au fost 68 de victime și în anul 1866 erau 81”[85].

1865: „Fiecare om şi-a păstrat cele mai interesante amintiri despre foamete. Mulţi au măcinat ştiuletele de porumb cu tot cu cocean. La casa în care se gătea sau se făcea mămăliga se încuia uşa, până terminau de mâncat. Mâncarea pentru zilierii de pe câmp era trimisă numai prin adulţi, să nu se fure pe drum. Cel care era prins la furat de porumb, era bătut cu bâtele. De sărbătoarea hramului bisericii din Tibeni[86] erau familii care mâncau numai seminţe de in. Alţii mâncau făina goală. Gergely István Meichel din Iacobești era copil pe atunci și păzea vitele. Seara, când venea cu vacile de pe câmp, copiii înfometaţi îl aşteptau la marginea satului. Mulgea vacile în pălării (colopuri) şi dădea laptele la copii. Este de ştiut, că orătăniile nu mănâncă boabe de fasole uscată. Însă dacă vedeau vreun bob în timpul foametei, găinile le înghiţeau şi pe acelea.[87] Foametea din satele maghiare din

[84] László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar,* Centrul Cultural „Bucovina” 2019, p. 89

[85] László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar,* Centrul Cultural „Bucovina” 2019, p. 71

[86] Pe atunci era de Rusalii, după sfinţirea bisericii noi, în 1898, s-a ţinut de Sf. Maria Mica – n. t.

[87] Relatările lui Dobondi Ferenc (Măneuți, 9. sept. 1937.), Ambrus András (Iacobești, 5.febr. 1936.), Szentes József (Țibeni, 18. mart.

Bucovina a avut un ecou puternic în ziarele din Ungaria şi Ardeal. În aceste zile triste, preot în Țibeni era György Druzsbáczky, despre care celălalt preot, István László îşi aduce foarte frumos aminte în „Memorii.[88]” Druzsbáczky (numit „preotul alb” din cauza sutanei) în 1865 a cerut în scris ajutor pentru satele din Bucovina de la clericii maghiari din Ungaria, cât şi fonduri pentru construirea bisericii (pro sublevandis inopiae destitus et pro aedificatione ecclesia Istensegíts)”[89].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Suceava – **Suceava** (Oraş cu tribunal districtual) cu Cutul Zamca, Iţcanii Vechi şi Şeptilici, Bosance cu Nemericeni, Podeni, Hriaţca şi Lisaura, Buneşti, Buninţi, Chilişeni, Danila, Găureni, Hatna cu Dărmăneşti, **Iacobeşti sau Fogodisten cu Gura Solcii**, Slobozia sau Milişăuţii de Jos, St. Ilie, Ipoteşti, Iţacanii Noi, Călineşti Enache cu Vasilache, Călineştii lui Kuparenko, Costâna cu Berindeşti, Liteni, Mereţei, Mihoveni, Mitocul Dragomirnei cu Lipoveni, Părhăuţi, Pătrăuţi pe Suceava, Reuseni, Romaneşti, Rus Mănăstioara, Rus Plavalar cu Rus Poienile, Securiceni,

1936.), Vántsa M. Antal (Țibeni, 30.aug. 1936.), Kuruc János (Iacobești, 5. febr. 1936.), Májkel István Gergely (Iacobești, 5. febr. 1936.) și soţia lui Sántha Jordán născută Antalfi Mária din Țibeni, în cartea lui Sántha Alajos, Bukovinai magyarok, Szőts Lajos könynyomdája, Kolozsvárt, 1942, pagina 75.

[88] László István - Jegyzetek életem nevezetesebb eseményeiből, memorii.

[89] László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar,* Centrul Cultural „Bucovina” 2019, p. 62

Şcheia, Soloneţ, Stroieşti pe Suceava, Tişăuţi, Todireşti cu Pietroasa, Uideşti, Zahareşti”[90].

1883: „În data de 30 martie 1883 a plecat primul tren din gara de la Dornești cu 600 de oameni, majoritatea erau reformați din Măneuți. La 2 aprilie a plecat a doua garnitură din halta Țibeni, cu 900 de locuitori din Țibeni și Iacobești, iar în ziua de 3 aprilie o altă garnitură din Dornești. În prima fază în total au plecat cu trenul 2200 de maghiari, 1150 de bărbați și 1050 de copii și femei. La 18 aprilie au plecat 41 de căruțe din Țibeni, ei urmând traseul Bistrița, Târgu Mureș, Deva, Lugoj și comitatul Torontal. În 7 mai găsim pe drum încă 33 de căruțe din Țibeni, iar la data de 11 mai au plecat 220 de persoane din Vorniceni, ei îmbarcându-se la Suceava. În scurt timp numărul celor plecați din cele cinci localități maghiare din Bucovina a ajuns la 4000 de persoane”[91].

1885: În 1 septembrie 1785, Maria, jupâneasa lui Alexandru Vasilco din Berhomet, vindea armeanului Ivan Căprăi, boierul de la Mărăţăi, a patra parte a satului Iacobeşti, zestre de la tatăl ei, Constantin, fiul lui Ion Abăza.

1895: „În anul 1895 episcopul vicar Ferenc Robitsek, fostul secretar al Asociației a efectuat o vizită în Bucovina. A oficiat o liturghie festivă cu ocazia sfințirii bisericii din Vorniceni și a redactat un raport despre situația satelor. Cu acel prilej a remarcat că fiecare sat are biserică din piatră și cărămidă, preot și dascăl, mai puțin satul Iacobești… La Iacobești erau câteva sute de maghiari, iar acolo se ține liturghie odată pe lună,

---

[90] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

[91] László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar,* Centrul Cultural „Bucovina” 2019, p. 37

deoarece este filiala Țibeniului. Satul are o bisericuță din lemn, foarte modestă”[92].

1901, dialectologul Gustav Weigand: „A doua zi (26 august – n. n.), pentru a cunoaște așa-numiţii ceangăi din Bucovina, m-am dus la Ištenšegitš (Ţibeni – n. n.), o comunitate mare, frumoasă. Datorez câteva informații despre acest sat pastorului László. Imediat ce am intrat în sat, am observat că locuitorii nu arătau ca tipul de ceangău ușor de recunoscut, așa cum mă așteptam, ci pur și simplu cu tipul de meseriaş, care includea şi constructorul de case, și, așa cum am văzut mai târziu, amenajarea interioară a caselor este corectă. Când am auzit oamenii vorbind, nu mai exista nici o îndoială că nu am avut de-a face cu ceangăi, ci cu secui. În Transilvania, denumirea „Csango” este folosită și pentru oamenii, de exemplu în Hosszufalu-Sacele, care sunt complet diferiți, ca limbă și tip, de ceangăii adevăraţi din Moldova, care abia în 1764 au emigrat din Transilvania. Se presupune că ar fi fost forțați de autoritățile austriece să lupte cu prusienii, deşi, ca grăniceri secui, nu erau obligați să o facă, aşa că au trecut în Moldova, sub conducerea pastorului lor, Mauritius Martonfi, şi s-au aşezat, pentru prima dată, pe valea Trotuşului, unde se spune că existau așezările mai vechi de coloniști secui încă din vremea lui Ștefan cel Mare. După zece ani de la ocuparea Bucovinei, o parte dintre ei au acceptat invitația contelui Hadik András și au venit în Bucovina, unde au întemeiat satele Hadikfalva[93] și An-

---

[92] László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar,* Centrul Cultural „Bucovina” 2019, p. 101

[93] Colonie în satul Dorneşti, care în 1775 avea 26 de familii de ţărani români, sat care se va numi Hadicfalva (de la numele guvernatorului Galiţiei, Hadik), harta cadastrală a satului, din 1785, cuprinzând, pe

drásfalva[94], în Valea Siretului, lângă Rădăuţi, în plus Ištenšegitš (Ištenšegitš = Dumnezeu ajută!)[95], unde exista deja o așezare românească mai mică, Ţibeni, care s-a contopit complet cu cea maghiară, și Iacobești[96], care se numea Fogodišten, Iosiffalva[97], este situată în apropierea graniței cu România, la aproximativ 18 km sud-vest de Suceava. Inițial, localitățile, la fel ca cele ale grănicerilor transilvani în general, au fost administrate militar și îngrijirea pastorală a fost efectuată din Transilvania. Începând cu anul 1800, au fost anexate la eparhia de Lemberg și administrația a fost înființată ca și în celelalte parohii.

lângă vechile toponime, şi câteva toponime de hotar ungureşti, precum Boenke, Diak Hud, Felso Mesur, Hossu Gniunasch, Hossu Niel, Koreck Hold etc. – n. n.

[94] Andreasfalva, „sau satul lui Andraş”, s-a întemeiat, după 19 ianuarie 1785, când Consiliul Aulic de Război aprobă o contribuţie pentru emigranţii ceangăi, care vor construi 56 de gospodării, pe teritoriul satului Măneuţi, „lângă râul Sucevii, în apropiere de Frătăuţii Vechi, la nord de oraşul Rădăuţi” - Grămadă, Nicolai, *Toponimia minoră a Bucovinei*, vol. I, p. 336 – n. n.

[95] Colonia maghiară de la Ţibeni, Ištenšegitš , pe moşia Satu Mare, a fost înfiinţată între anii 1771-1773, dar numele de Istensegits (Dumnezeu să ne ajute), propus de Mártonfi Mór, va fi menţionat, pentru prima dată, abia în 1776 – n. n.

[96] În 1775, satul Iacobeşti, din Ocolul Vicovilor, avea 20 familii de ţărani, plus 74 familii de secui şi unguri, în bună parte componenţi ai Regimentului I Secuiesc de graniţă, aşezate pe moşia mănăstirii Ilişeşti, între anii 1752-1772. Numele acestor emigranţi au fost consemnate în recensământul lui Rumeanţev, publicat de ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 341 – n. n.

[97] Colonia Ioseffalva, numită astăzi Vorniceni, a fost înfiinţată pe seliştea pustie Tolva a moşiei mănăstirii Slatina, în 1783, fiind populată cu 60 de familii de secui, venite din Scaunul Csik, în 1785, în partea sudică a seliştii – n. n.

Comunitatea din Ţibeni a crescut, de la 80 de familii, la peste 3.000 de oameni, deși, în 1883, peste 1.000 de rezidenți au urmat ispitelor maghiare și s-au stabilit în sudul Banatului, lângă Panciova, unde nu se descurcă foarte bine. Oamenii sunt muncitori, ordonați, curați și cu caracter blând, în timp ce despre cei din Hadikfalva se spune că sunt controversați și dependenți de băutură. Mănâncă carne și legume, pe care le cultivă singuri, așa că trăiesc mult mai bine decât ţăranii români, a căror mâncare principală este mămăliga. Prosperitatea este de asemenea mai bună decât cea din rândul românilor din satele vecine. Cu toate acestea, au și mai multe terenuri, ceea ce nu este singurul motiv. Din 360 de copii de vârstă școlară, 280 – un număr foarte mare pentru condițiile locale, frecventează școală în mod regulat”[98].

1907: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina”, care aveau să vadă lumina tiparului sub semnătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[99], în 1940, Alexandru Voievidca a cules folclor şi de la Ioan Lupuleac (22 ani în 1907) din Iacobeşti, dar şi de la puzderia de lăutari, care veneau să cânte la curţile boierului Kapri, cu ocazia hramului bisericii din Iacobeşti.

1908: „Comuna Iacobeşti numără abia 400 de locuitori, între care sunt la vreo 300 români şi români rutenizaţi, iar numai 100 (una sută) unguri. Cu toate acestea, a fost în acest sat, până mai dăunăzi, o şcoală curat ungurească, de o clasă. Înfiiinţându-se, mai apoi, şi şcoala română, tot de o singură clasă, i s-a dat postul de învăţător la această şcoală unei domnişoare, care sub fir-

---

[98] Weigand, op. cit., pp. 7-17.

[99] MATTHIAS FRIEDWAGNER, *Rumanische Volkslieder aus der Bukowina*, Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

ma numelui românesc „Moga”, ascundea tendinţele ei şoviniste maghiare. Această domnişoară uitase într-atâta că este fiica unui preot greco-catolic român din Ardeal, încât începuse a învăţa copiii de român a se se ruga în limba maghiară. În urma plângerii câtorva gospodari români a trebuit să-şi schimbe numita domnişoară postul, iar în locul ei este acum învăţător dl Ohrenciuc, un om tânăr, destoinic, care îşi înţelege misiunea sa de apostol naţional. Copiii de român, care vorbeau, până acum, aproape numai în limba maghiară, încep a răspunde acum dulce şi blând în scumpa noastră limbă moldovenească. Laudă i se cu cuvine unui astfel de învăţător. / I. Ionaşcu”[100].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Iacobeşti** (sau **Fogodisten**), comună rurală, districtul Suceava, aşezată între satele Romaneşti şi Danila. Suprafaţa: 2,18 kmp; populaţia: 572 locuitori, în majoritate români, de religie gr. or. Se compune din vatra satului, cu 318 locuitori, şi din satul atenent Gura-Solcii. Este aşezată aproape de drumul principal Suceava-Siret. Are 2 şcoli, cu câte o clasă (deci, în total, cam 60 şcolari – n. n.), una românească şi alta ungurească; locuitorii români ţin de biserica parohială din Romaneşti. La 1776, o jumătate aparţinea mănăstirii Ilişeşti, dăruită fiind, la anul 1737, de către voevodul Grigore Ghica; cealaltă jumătate aparţinea mazilului Alexandru Vasilco. La anul 1777, după alţii la 1779, a fost mărită cu colonişti unguri – secui, din Transilvania, carie au dat comunei supranumele de Fogodisten. Populaţia se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor. Se găsesc 21 cai, 150 vite cornute, 47 oi,

---

[100] *Apărarea Naţională*, Nr. 49, Anul III, duminică 23 august stil nou 1908, p. 3

111 porci şi 49 stupi. **Iacobeşti** (sau **Fogodisten**), moşie cu administraţie particulară specială, districtul Suceava. Suprafaţa: 6,64 kmp; populaţia 57: locuitori, dintre care 31 români şi 21 izraeliţi; religia gr. or. şi mozaică. **Gura Solcii**, sat, pendinte de comuna rurală Iacobeşti. Are 254 locuitori, majoritatea români. Are o capelă de cimitir, pendinte de parohia Romaneşti"[101].

1945: Prin Decizia „Nr. 191.994 din 1945, se acorda gradaţia de merit în învăţământul primar, pe ziua de 1 Aprilie 1945, următorilor învăţători din Regiunea Suceava:

1947: „Având în vedere raportul cu Nr. 16.799 din 1947 al Inspectoratului şcolar regional Suceava, înregistrat sub Nr. 264.182 din 1947[102], următorii învăţători se repartizează, pe data de 1 septembrie 1947, la şcolile primare indicate în dreptul fiecăruia: Iavorovschi Valeria, de la Sf. Ilie, la Gura Solcii".

După **1949**, Eufrosina Huţuleac, născută în Milişăuţi: „Am fost deportaţi şase ani, unsprezece luni şi douăzeci şi cinci zile. Apoi ne-au dat voie să plecăm oriunde, dar nu acasă. Ne-au spus să ne alegem un loc şi am ales la **Iacobeşti**, aici, la noi. Nu ne dădeau voie să ne întoarcem şi parcă nici oamenii nu mai erau aşa cum îi ştiam noi. Cei care mai aveau suflet se temeau şi de umbra lor. Erau vremuri grele, era o nebunie, se fereau să vorbească, se temeau să nu fie duşi ei la puşcărie, aşa era atunci. După alte luni bune ne-am apropiat de casă, ne-am întors. Cu frică, dar am revenit în sat. Nu mai rămăsese mai nimic din gospodăria noastră, iar casa era acum

---

[101] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 116

[102] *Monitorul Oficial*, Nr. 250, 29 octombrie 1947, pp. 9652-9657

fierăria G.A.C.-ului care se înfiinţase imediat după ce ne luaseră pe noi, cei cu pământul „absenteiştilor”, cum ne-au botezat pe cei deportaţi, şi al altora care au vrut să se înscrie de la început. Un om mai milos a spart, într-o noapte, lacătul de pe uşă şi a băgat copiii în casă. Dimineaţa, fierarii veniseră la treabă şi ne-au găsit acolo, printre fiarele lor. S-au supărat, s-au speriat, dar după o vreme ne-au lăsat în pace acolo. Au mutat fiarele în fosta noastră şură, unde era mai mult spaţiu şi au lucrat acolo mai departe, încet-încet, am luat-o cu greu de la capăt. Dar Gheorghe era bolnav de acum, era altul şi aşa a rămas până a murit, în primăvara lui ’89, înaintea Revoluţiei. Şi feciorul meu tot bolnav a fost şi stă cu mine... E bătrân şi el de acum, dar viaţa nu îţi dă numai ce ai vrea. Dumnezeu le rânduieşte pe toate”[103].

IADINŢI

(sau Iadeniţa, azi oraşul Edineţ, raionul Edineţ, Moldova).

1636, aprilie 3: Ispisoc de întărire de la Vasile Lupu voievod dat fostului logofăt Pătraşcu Ciogolea, după pâra cu Căzacul, feciorul lui Gheorghe Ciulei „şi alte neamuri ale lui, care vânduse **Badiuţii** (Bădiuţi, comuna Ştefăneşti, Botoşani) şi **Săbăşenii** (comuna Ştefăneşti, Botoşani), în care ei nu aveau treabă, şi s-a împlinit Ciogolii de la Căzacul a patra parte din satul **Iadinţii**

---

[103] Hrehor, Constantin, *Muntele mărturisitor*, Iaşi, Apologeticum 2014, pp. 20, 21

(oraşul Edineţ, raionul Edineţ, Moldova), ce-i în ţinutul Hotinului”[104].

1646, februarie 24: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Pârciul din **Iadinţi** (azi Edineţ, comuna Edineţ, raionul Edineţ, Moldova) şi cu rudele lui s-au pârât de faţă cu Anniţa, fiica lui Dumitraşco Solomonescu, nepoata bătrânului Toader diac, pentru jumătate de cat **Verteporoh** (azi Stolniceni, comuna Şofrâncani, raionul Edineţ, Moldova), ce s-a chemat de demult **Cucearov**, spunând Pârciul şi rudele lui cum le este acea jumătate de sat dreaptă ocină şi dedină, şi au arătat drese; şi Aniţa a răspuns cum îi este dreaptă ocină şi dedină de la bunicul ei Toader diac din **Cepeleuţi** (comuna Hincăuţi, raionul Ocniţa, Moldova), şi a arătat un zapis, în care a scris cum i-a dat şi dăruit bunicul ei Toader diac acea ocină din Verteroporoh şi ocina din Cepeleuţi tatălui ei Dumitraşco Solomonescul. / Domnia mea am făcut carte lui Trandafir pârcălab de Hotin, ca să strângă oameni şi să cerceteze despre rândul acelei jumătăţi de sat şi a cui a fost de demult. / Trandafir pârcălab a adus acolo pe Maxim Sicica, Procop Losco şi Cipor din **Cepeleuţi**, Grigore Sicica din satul **Cucina** (Clocucina, azi Clocuşna, comuna Clocuşna, raionul Ocniţa, Moldova), şi mulţi oameni buni… care au mărturisit cu sufletele lor că acea jumătate de sat este dreaptă ocină Aniţei, şi a ţinut-o tatăl şi bunicul ei, iar Pârciul şi cu rudele lui n-au nici o treabă”[105].

---

[104] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 386, p. 434

[105] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 298, pp. 238-240

1770-1772: Satul **Iadeniţa**, ţinutul Hotinului, ocolul Mijlocului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[106], **toată suma caselor: 15**. Rămân birnici 15. / **Birnici:** Anton, vornic / Ștefan Plăcintă / Costandin Ciulic / Gheorghe Ciulic / Andrei Culic / Nicolae Nedeli / Anton fiul lui Culic / Maftei fiul lui Dimitrie / Simion fiul prisăcariului / Gheorghe Baltă / Vasile Crețul / Grigore Lungul / Ianăș Lateș / Toader fiul prisăcariului / Gheorghe, vătăman.

IADUMIREŞTI

(lângă Poduri, Bacău).

1632, august 28: Întărit de Alexandru Iliaş voievod lui Dumitraşcu Solomon, care primeşte uric pentru „satul **Fântânelili** (Fântânele, comuna Hemeiuş, Bacău) şi cu vad de moară în Bistriţă, ce este în ţinutul Bacăului; care acel sat, din zilele vechi, din vremuri de demult, a fost în ocolul târgului Bacăului, ce l-a cumpărat el de la Gheorghiţă şi de la fraţii lui Grigoraş şi Vasile, feciorii răposatului Dumitraşcu Ştefan logofăt, drept 300 galbeni ungureşti… / nişte părţi de moşie din sat **Năsoeştii** (azi Cetăţuia, comuna Strugari, Bacău), ce iarăşi este în ţinutul Bacăului, ce şi l-a cumpărat el de la Ştefan, fecior lui Tetiu, şi de la Alexa, fecior Tomii, şi de la Toma, fecior Zamfirei, nepoţii lui Buzdugan, toate părţile lor din

[106] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 164, 165

ocină, drept 55 taleri de argint. / Şi iarăşi, altă parte din Năsoeştii… ce şi l-a cumpărat el de la fraţii Gheorghe şi Ion, feciorii lui Grozav, nepoţii Vişii Drăgoaia, dintr-un bătrân a patra parte, jumătate, drept 30 zloţi bătuţi. / Şi iarăşi… o ocină dintr-acelaşi sat Năsoeşti, cu loc de eleşteu şi cu tot venitul, ce-i este lui schimb cu mănăstirea Berzunţii, pentru o poiană ce se numeşte Pârjoaia… / Şi iarăşi… nişte părţi de ocină din sat de **Iadumireştii** (lângă Poduri, Bacău), ce este iarăşi în ţinutul Bacăului, ce şi l-au cumpărat de la Mărica, fata Ilenii, nepoata Petrii, drept 15 taleri bani gata număraţi. / Şi iarăşi… dintru acela sat Iadumireştii… ce şi l-au cumpărat el de la fraţii Ion şi Nastasia, drept 70 taleri… / Şi iarăşi… altă parte din Iadumireştii, ce şi l-au cumpărat el de la Ion şi Tudora, feciorii lui Toader diacon, drept un cal bun şi 30 taleri număraţi… / Şi iarăşi… altă parte de ocină din sat **Săcătura** (Secătura, azi Pădureni, comuna Mărgineni, Bacău), ce este iarăşi la ţinutul Bacăului, ce au cumpărat el de la Tiron, feciorul lui Dimitrie, drept 40 taleri bani buni. / Şi iarăşi… dintru acelaşi sat Săcătura… ce şi l-au cumpărat de la Dumitru, Vasile şi Nastasia, feciorii lui Trif, drept 40 taleri bani buni. / Şi iarăşi… din Săcătura, ce a cumpărat el de la Agafia, fata Şandrii, nepoată lui Petre biv vel armaş, drept 12 taleri număraţi. / Şi iarăşi… nişte părţi de ocină din sat **Alboteştii** (lângă Poduri, Bacău), ce este iarăşi în ţinutul Bacăului, ce şi le-a cumpărat el de la Chelsia şi Loghina, fetele Măgdălinii, nepoatele Lupii, drept 45 taleri număraţi, însă cu partea fratelui lor, a lui Constandin, fiindcă s-au tocmit cu dânsul ca să aibă el a stăpâni şi părţile lor din **Petrimăneşti** (lângă Poduri, Bacău). / Şi iarăşi îi întărim altă parte de ocină din sat **Băsăştii** (comuna Pârjol, Bacău), ce este

iarăşi în ţinutul Bacăului… ce şi-a cumpărat el de la fraţii Lazăr, Petre Borza, Tănase şi Dochia, feciorii lui Ion Pravăţ, nepoţii Lucăi, drept 40 taleri număraţi”[107].

IALOVENI

(Bâzdâgeni, înglobat în Ialoveni,
raionul Ialoveni, Moldova).

1528, martie 30: Întărit de Petru (Rareş) voievod urmaşilor lui Laşco din **Işnovăţ**, surorilor lui Ana şi Cerna, fiii Mărinii, nepoţilor lor Miilie, fiul Muşei, Giurge, Magda, Vasca şi Ana, fiii lui Petru, iarăşi nepoţii lui Giurge, şi surorile Ana şi Mărina, fiii Sirinii, toţi nepoţi lui Laşco din Işnovăţ, care primesc uric pentru „un sat pe Işnovăş, pe din jos de capul Cheilor (identificat de Sava drept **Folteşti**), alt sat pe din sus de capul Cheilor (identificat de Sava drept **Ialovenii**) şi satul mai pe din sus de Salce (identificat de Sava drept **Băzdăgenii**)”[108].

1638, mai 17: Zapisul lui Neaniul, vornicul de poartă, în care mărturiseşte cum a împărţit „părţi de ocină”ce-au rămas după Gheorghe Jora, ce-a fost sulger. „Deci, am strâns oameni buni, megieşi, anume Andronic Isăcescul, Gheorghe Cucoranul, Dondea, Lupul Tăbuci, Vasile ce-a fost şoltuz, Andreica şi Pancul din **Ştefăneşti** (comuna Ştefăneşti, Botoşani)… şi s-au tocmit jupâneasa

---

[107] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 184, pp. 237-240

[108] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 4, p. 4

Ileana, cu cucoanele sale, Grăpina şi Mărica, fetele Jorei, pentru jumătate de sat **Selicicani** (Silişcani, comuna Gorbăneşti, Botoşani), cu vecini, partea de jos, cu heleşteul din jos,jumătate de sat **Volodeni** (comuna Bleşteni, raionul Edineţ, Moldova) şi jumătate de sat **Brândzeni** (Brânzeni, comuna Brânzeni, raionul Edineţ, Moldova). Aceste părţi s-au cenit acestor cucoane. / Iar jumătate de sat **Brândzeni** şi a treia parte de sat **Miteşti** (comuna Miroslăveşti, Iaşi), şi două mori în Prut, s-au venit jupânesei Ileana. / Aşijderea, s-au venit lui Gligoraşco jumătate de sat de **Volcineţi** (comuna Maiovka, raionul Ocniţa, Moldova) şi jumătate de cat **Căzcecani** (comuna Ocniţa, raionul Ocniţa, Moldova), şi jumătate de a treia parte de sat de **Bâzdâgeni** (înglobat în Ialoveni, raionul Ialoveni, Moldova), şi a şasea parte de sat de **Coşciugeni** (Costiugeni, comuna Albeşti, Boroşani). / Aşijderea, s-au venit ca să aibă a ţine Toader şi Todosie, cuconii Jorăi, două părţi de sat de **Costeşti** (oraşul Costeşti, raionul Râşcani, Moldova), şi două părţi din **Hancăuţi** (comuna Hancăuţi, raionul Edineţ, Moldova), şi jumătate de sat Onut (Bucovina), şi din a patra parte de sat **Zubriceni** (Zăbriceni, raionul Edineţ, Moldova) jumătate, şi o moară la Costeşti, ce este în Prut, să aibă a ţine Gligoraşco cu Toader şi Todosie. / Aşa s-au tocmit ei şi s-au împărţit, să aibă a alege Enachie pitarul cel mare, cu jupâneasa Ileana şi cu Macri căpitanul şi Gligoraşcu Jora părţile, cum s-au tocmit, pe cuconi"[109].

1639, aprilie 16: Ionaşco, fiul Sofronii, şi Dragotă dau hotnogului Ştefan Cociorveiu partea lor „din satul **Săcitenii** (comuna Ialoveni, judeţul Chişinău, Moldova),

---

[109] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 354, pp. 348, 349

ce se va alege partea noastră… pentru oareşicare nevoie ce am avut asupra capului. / Şi la această tocmeală au fost Săbruci, Moisai, Toader, Petre şi Creţul din **Ialoveni** (comuna Ialoveni, judeţul Chişinău, Moldova), Crăciun, Drăgan şi Marcu din **Săciteni**”[110].

1639, august 19: Un zapis de la Mihalce Durac, pârcălabul de **Orhei**, în care sunt menţionaţi „Căzac căpitanul de călăraşi de **Orhei**, Cociorvei hotnog din satul **Ialoveni** (comuna Ialoveni, judeţul Chişinău, Moldova), de ţinutul Lăpuşnii, Moldovan ce a fost hotnog din sat din **Buecani** (azi cartier în Chişinău, Moldova), Nicoară Nistre din **Martineşti** (), Ţogoe de Buhuşouca (?), Păpare din **Mihăilaşe** (Mihăilaşa, comuna Teleneşti, judeţul Orhei, Moldova), Bosiu de Gârbeşti (?)”[111].

1642, ianuarie 30: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „s-a pârât de faţă Toader Văscan din **Iurieşti** cu Văscan din **Chei**, pentru o parte de ocină din **Bâzdăgeni**¸ce a cumpărat Hariton de la răzeşii lui Grigorcea, fără de ştirea lui Toader, rămânând Toader pe Hariton, adică să întoarcă Toader lui Hariton ceea ce a dat Hariton şi să-i fie lui Toader ocină”[112].

1643, septembrie 9: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, prin care întăreşte fraţilor Toader, Creţul şi Bălina, feciorii lui Sava din **Ialoveni** (comuna Ialoveni, judeţul Chişinău, Moldova) şi fraţilor Ştefan Cociorvă şi Vasile, feciorii lui Nicoară, nepoţii lui Sava,

---

[110] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 104, p. 114

[111] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 199, p. 206

[112] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 38, pp. 57, 58

„a lor dreaptă ocină şi răscumpărătură din satul **Săcitenii** (Săciteni, comuna Ialoveni, judeţul Chişinău, Moldova), dintr-un bătrân a patra parte, care a fost dreaptă ocină şi moşie lui Vasile Drăguş vel pitar, şi alte părţi de moşie pe doi bătrâni din Săceteni, ce a fost cumpărătura lui Vasile Drăguş, pe care le-a vândut lui Vasile Soroceanul, drept 55 unguri (ughi, adică ducaţi ungureşti), / Drept aceea, au stătut Toader, Creţul şi Balina şi Ştefan şi Vasile şi s-au pârât înaintea domniei mele cu Vasile Suruceanul pentru acele părţi de ocină, şi s-a rămas Vasile Suruceanul, şi s-au răscumpărat acele părţi de ocină, şi i-au dat lui 5 boi de negoţ şi 10 galbeni ungureşti, pentru că au fost nepoţi şi răzeşi lui Vasile Drăguş, iar Vasile Suruceanul nu s-a rudit cu dânsul nici nepot, nici răzeş”[113].

1644, septembrie 6: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „s-au pârât de față înaintea noastră Hariton din **Chei** (Cheile Ișnovățului, înglobat în Ialoveni, județul Chișinău, Moldova) și cu Toader Văscan din **Hurdești** (Horești, județul Chișinău, Moldova) pentru o parte de ocină din satul **Băzdăgeni** (înglobat în Ialoveni, județul Chișinău, Moldova), ce sunt în ținutul Lăpușnii, și care parte de ocină o are Hariton cumpărată, și drese n-a avut, ci s-a fost legat fără ispravă de acea parte de ocină”[114].

1669, septembrie: Aniţa Hânculiasă, nepoata lui Petriman şi a lui Mihăilă, strănepoată lui Marcu Mâra din **Mireşti**, care s-a tras din Hârcea vornicul, împreună cu feciorii ei Mârza, Gavril, Păvălache şi Rucsanda, şi cu

---

[113] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 169, pp. 160, 161

[114] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 420, pp. 401, 402

nepoţii ei Ilii Tâmbur şi Mihălachi Tâmbur vând vătafului de aprozi Pătraşcu Iordăchelea şi jupânesei Safta moşiile „ce au avut de la moşii lor, ce sunt în ţinutul Iaşului peste Prut, întâiaşi dată anume **Corneştii** de sub Codru… a treia parte de sat, şi **Bumbăteştii** cu iaz, iarăşi a treia parte de sat, şi **Hârceştii** pe Cula, sub Codrul Botnii… cu trei vaduri de moară în Ichil, în Cula şi în Târnuşa, iarăşi în ţinutul Eşului, cu iaz, a treia parte de sat şi **Dumbrăviţa** tij (la fel) în capul ţinutului Eşii, iarăşi a treia parte, şi **Verdăşănii** pe Vladnic, a treia parte de sat, şi **Osămzănii** (Osinceni), în ţinutul Orheiului, iarăşi a treia parte de sat, şi **Copăcenii** din ţinutul Orheiului, pe Ciuluc şi pe Răut, a treia parte de sat, care acele moşii îmblă câte în trei bătrâni şi întru şapte au câte un bătrân, care bătrânul lor se cheamă bătrânul Petriman, fecior lui Marcu Mâra din Mireşti, care s-a tras din Hârce vornicul, de şi-au scos şi Hârceştilor nume pe numele lui Hârceştii, într-unele hotare este de pe moaşa (bunica) lor şi într-altele de pe moşul (bunicul) lor Petriman. / Aşinjderi, am mai vândut Iordăchelii jumătăţi de sat din **Mireşti**, stâlpită aleasă, în **Brătuleni**, iar în ţinutul Eşului, care este iarăşi de pe Marcu Mâra, însă în celelalte hotare îmbşă câte în patru bătrâni, iar acum îmblă în trei, că au fost patru fraţi cu Măicanu, şi l-au plătit cei trei fraţi de la turci şi acum se împarte în trei părţi… / Şi plata s-a făcut deplin în mână, bani gata 328 galbeni ungureşti şi venetici de aur, 8 boi într-ales, 6 vaci cu viţei. / Deosebil de aceste moşii, soacra lor Aniţa, împreună cu feciorii şi nepoţii ei, ci Irimia Guţul şi soţia lui Stratona… având şi ei părţi de moşii şi de la părinţii lor, anume **Băcşănii** peste Prut, la capul ţinutului Eşii, a treia parte de sat, şi **Ialovenii**, în ţinutul Lăpuşnei, pe Işnovăţ, şi **Crâsteştii**, iarăşi la ţinutul

Lăpuşnei, şi **Pocşăştii** pe Ichil, în ţinutul Orhei, în tuspatru moşiile acelea are câte un bătrân, cu iazuri şi cu moară în Cârsteşti şi Ialoveni. Şi Ialovenii şi Poşăştii, trei bătrâni i-au vândut Iordăchelii, drept bani gata 250 bătuţi, iar Băcşănii încă le-au socotit pentru că de multe ori l-au scos de la multe nevoi"[115].

1724, decembrie 27: „Partea surorii noastre Tofana" Arbore, fiica lui Gavril Luca spătarul, „ce i s-a venit la împărţeala noastră de pe moş şi de la părinţi: **Pulberenii**, sat întreg la Lăpuşna, pe Cogâlnic; / **Odobeştii**, la Fălciu, şi parte din **Dinţăni**; / a treia parte din **Mogoşăşti**, tij (la fel) la Fălciu; / a patra parte de **Vărzăreşti** la Orhei, pe Bâc; / a patra parte de **Tânjăleşti**, la Eşi; / a patra parte de **Ialoveni**, la Lăpuşna, pe Işnovăţ; / sat **Băcşănii** peste Prut, la ţinutul Eşilor. // Ştefan Luca comis, Adam Luca sluger"[116].

1732, septembrie 20: Scrisoarea serdarului Lupul Gheuca, trimisă lui Grigore Ghica voievod, în care mărturiseşte că, „venind la noi răzeştii de **Surceni** (corect Suruceni), de pe Işnovăţ, din ţinutul Lăpuşnei, de şi-au întrebat judecata pentru un iaz mare, ce este în apa Işnovăţului, precum le-au umblat părţile în iaz, fiind aici de faţă Apostol Suriceanul, vornicul de Suriceni, strănepot lui Ştefan Suricean, şi Ştefan Frunză, vornicul de **Ialoveni**, tij (la fel) strănepot, şi Mihalachi, vornicul ot **Buican**, tij strănepot, şi Grigoraş, strănepot lui Vasile Suricean, şi Ştefan Bivol, tij strănepot lui Vasile, şi Vasile sin (fiu) Ionaşco, tij strănepot lui Vasile, şi Ion

---

[115] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 92, pp. 118-120

[116] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 139, p. 163

Vadrău, tij strănepot lui Vasile Suriceanul, şi Sandul Costin, strănepot lui Zgarbură, şi Grigoraş, vornicul de **Malcoci**, strănepot lui Ionaşcu Iurcu, şi Lupaşcu sin Postolachi, strănepot lui Macsin şi Grigore brat (frate) lui, aşa a dat seamă Apostol Surcean (Suriceanu), vornic de Suruceni, că au apucat părinţii lui precum satul Suriceni a îmblat în 4 bătrâni: un bătrân Daşcu, un bătrân Hare, al treilea bătrân Popa de **Zubreşti** şi al patrulea bătrân Dumitru Suricean, şi când au început să facă acel iaz, din pajişti l-au iezit feciorii lui Dumitru Surucean, pe nume Ştefan şi Vasile, şi cumnatul lor Andrei Zgarburu, şi Ionaşco văr lor, şi Macsin cumnat lui Ionaşcu Iurcu, fiind al patrulea bătrân din Suriceanul cu cumnatul său Iurcu, ce a ţinut pe sora lui Dumitru, şi aceşti fraţi şi veri, întrebând pe neamul celor 3 bătrâni, Daşcu, Popa de Zubreşti şi Hare, ca să apuce cu toţii să facă acel iaz, neamul acelor 3 bătrâni s-au lepădat, n-au vrut să iezească, şi au dat răspuns că cine va iezi să stăpânească, şi aşa s-a apucat neamul lui Dumitru, feciorii şi nepoţii lui, de au iezit, şi stăpâneau feciorii lui Dumitru… / şi a apucat Apostol vornicul, pe tatăl său Istrati Suriceanu, de la Coneţchi, încoace, până la moscali, stăpânind trei din părţile şi neamul lui Iurcu două părţi… / Şi aşa, precum am aflat că le-au umblat părţile, cu dreptate am făcut mărturie la mâna Suricenilor, alta la mâna Iureştilor. Să se ştie”[117].

[117] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 147, pp. 169, 170

IANA

(Bumbureşti, numit Ciurileşti, în Piscu Enei,
contopit cu Iana, comuna Iana, Vaslui).

Întărit, în **3 martie 1493**, de Ştefan voievod, lui Dragoş stolnic, care cumpărase, cu 140 zloţi tătăreşti, de la Ilea şi vara lui Neagşa, nepoţii lui Drăguş Timişescul, „ocina lor dreaptă, un sat pe Tutova, la gura Studeneţului, anume Bumbureştii”[118]. Hotarul, din veac.

IAPA

(lângă Banca, Vaslui).

1606, martie 30: Întărit de Ieremia Movilă voievod căminarului Toader Chiriac, care cumpără, cu 400 taleri de argint, de la Anisia, sata lui Isaiu, nepoată lui Gherman postelnic, „a patra parte din sat din **Mastatici** şi din **Picigani**, în gura Băncii, cu loc de moară în apa Bârladului”, iar de la Costân şi Sofiica, feciorii Borcii paharnicul, nepoţi lei Julea cel bătrân, cu 60 taleri de argint, „a patra parte din satul **Borăşti**, unde a fost Bora jude”. / Şi tot cu 60 taleri de argint cumpără, de la Tetiul, feciorul Ştefului, de la Anghelina, fata Mălanii, şi de la

[118] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 120, pp. 234-236

Dragoş, fecior lui Echim, nepoţii lui Fărâmă, strănepoţi lui Oană Julici, „a patra parte dintr-o selişte ce se cheamă **Iapa**, pe deasupra fântânii, şi cu loc de moară în Bârlad, Ce-i la ţinutul Tutovei”[119].

1623, ianuarie 1: Întărit, prin mărturia lui Ioan Carapotona şi a pârgarilor din Bârlad, pârcălabului Gheneiu, care cumpără, cu 100 taleri de argint, de la Zamfira, soţia lui Dumitraşco Chiriac, şi de la fiii ei Toader şi Mariia, „a lor ocină şi moşie, ce au avut ei cumpărătură de la Anisia, fiica lui Isaiu, nepoată de fiu a lui Gherman postelnicel, a patrulea parte din **Mastaci** (Matatici, sat lângă Banca, Vaslui) şi **Piceganii** (lângă Chiţcani, Vaslui) în Gura Băncii… Şi iarăşi mai sus numita Zamfira şi fiii săi au vândut a patra parte din sat dintr-o silişte ce se numeşte **Iapa** (lângă Banca, Vaslui), cu loc de moară pe pârâul Bârladului”, tot părcălabului Gheneiu, selişte pe care o cumpărase, cu 60 taleri de argint, de la Tătiul, fiul lui Şteful, Anghelina, fiica Melaniei, Dragoş şi Iancu, nepoţi de fii ai lui Fărâmă, strănepoţi lui Ona Giuliciu”[120].

---

[119] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 25, pp. 45-47

[120] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 1, p. 3

IAPA

(pe Bistriţa, lângă Calul şi Hărliceşti, Neamţ).

1774, iunie: Satul **Iapa**, ţinutul Neamţului, ocolul Bistriţei, după recensământul lui Rumeanţev[121], aveau **toată suma caselor 25**. Scădere rufeturi 8: 2 popi, 2 văduve, 4 case pustii. Rămân birnici 17. / **Birnici**: Picul Pioc / Ioniţă, morar / Ion, morar / Pricopi Chioru / Matei Smere / Pantelii Spătaru / Gavril Smere / Dumitraşcu, vornic / Petre Vulpe / Oprişan Bărdan / Ştefan Mărian / Iacob Ghemul / Petre Mărian / Ion Chiron / Gavril Bărdan / Miron, chioariul. // **Rufeturi:** Popa Ioniţă / Popa Costantin / Paraschiva, văduvă / Irina, tij (la fel). // **4 case pustii**.

1901: „**Iapa**, sat în judeţul Neamţ, plasa Piatra-Muntele, comuna Calul-Iapa, situat pe valea pârâului cu același nume, la 21 km de orașul Piatra. Are o populație de 495 suflete: 251 bărbaţi și 244 femei, care se îndeletnicesc cu industria, agricultura, exploatarea terenu-rilor și a pădurilor. Are: 1 biserică, cu 1 preot şi 2 dascăli; 18 pive pentru făcutul sucmanelor; 9 mori de apă; 2 cariere de pieatră vărărie; depozitul unei fabrici de cherestea”[122].

---

[121] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 28

[122] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 18

IASLOVĂŢ

(aproape de Rădăuţi, Bucovina).

Numele satului Iaslovăţ, menţionat, pentru prima dată, într-un uric din **4 iunie 1588**, prin care Solomia, fata lui Solomon logofăt, primeşte satul Iaslovăţ, parte din vechea moşie Solca Mică (Arbore) a lui Luca Arbore, pare să fi fost mult mai vechi, numele satului amintind de Laslo, ctitorul unei dintre primele 50 de biserici din nordul Moldovei. Ipoteza pare să fie susţinută şi de menţionarea, în 1575, a „săliştii Iaslovăţul, pe apa Solcii”. Dar, chiar dacă ar fi fost întemeiat în vremea lui Luca Arbure, nobleţea lui, consolidată şi redefinită după împroprietăririle din 1783, nu poate fi contestată de nimeni.

1625: Solomia, fata lui Solomon logofăt, a dăruit satul moştenit mănăstirii Suceviţa, care, prin mijlocirea voievodului Radu Mihnea, în cedează, în 11 februarie 1625, mănăstirii Solca, în cadrul unui schimb de proprietăţi. Un regim constant de proprietate anonimizează istoria unei localităţi, în condiţiile în care noi n-am fost, niciodată, un neam mărturisitor. Şi totuşi, toponimele par să înveşnicească nume de străbuni ai iasloviţenilor: Groza (Pârâul Grozii, 1783), Trif (Dealul lui Trif, 1786), Buga (Rediul Bughii, 1786 – dar Leonte Buga, diacon din Blaşfalău, sosise la Iaslovăţ, împreună cu soţia şi cei doi feciori ai săi, încă din anul 1758), Bercu, Dolina (Ţarina Bercu, Ţarina Dolina, sec. XIX).

1753: Începând cu 1753, când se stabilesc la Iaslovăţ primii emigranţi transilvăneni, satul cunoaşte o continuă înflorire. De altfel, vornicul satului de după ocupaţia austriacă a fost Toader Fragă, fost plugar în Sf. George, adică Sângeorz, sosit la Iaslovăţ în 1764. Dar iată lista acestor emigranţi, care au adus pe vatra de sat şi sânge proaspăt, şi o anume identitate spirituală, care constituie nobleţea spiritului şi folclorului iaslovăţian: diaconul Leonte BUGA şi Simeon LAURIAN, din **Blaşfalău**, diaconul Ursu MARTINESCU, Toader AVRAM, Ion BULCĂ, Gavril MOLDOVAN, Maria MOROŞAN, Mihai FERMEGEAN, Gavril LUPROI, Filip şi George CĂILEAN, Gavril MAXINEC şi Petru a MARINEI, din **Căila**, vornicul Toader FRAGĂ, Precop FRAGĂ, Ion GRIGORE, Maftei GRIGORE, Paloş GRIGORE, Iacob STRUGAR, George BODNAR, Toader CHINOC, Filip SIMION, Teodor SBIERĂ, Vasile FANSOLĂ, Vartolomei SILVESTRU, Marcu OPROI, Vasile FRINT, Gavril BOGA şi Toder FRAGĂ, toţi din **Sângeorz**, Iacob FLANCĂ (**Săcalăşău**), Iolec IACOB, Ion LOGHIN şi bodnarul Vartolomei PARPUHA, din **Bârgău**, Petru IUDCA (**Mintec**), Chiriac BUCUR (bodnar din **Rebra**), Dumitru BULILAC (**Bistriţa**), Daniil BORŞAN, Maftei FANSOLĂ, Vasile Artenie FANSOLĂ şi Ion BUDA, din **Săliştea**, Arsenie RUSU, George PINTOI şi Ion ARENDAR, din **Ţigău,** Martin NUZULI (**Ciochiş**), George FERMEGEAN (**Lunca**), Ion MULGAN (Buduş), Vasile FERMEGEAN (**Bochia**), Ursul CHIRILĂ şi Ioan RUSU, din **Chiraleş**, Vasile FILIP (**Arcalia**), Nicu UTALY (**Feleac**). Multe dintre numele acestea au dispărut pentru totdeauna, fie pentru că au fost reformulate, după prenumele părintelui, fie datorită căsătoriilor, fie în urma

plecării unor familii în alte sate. Dar ei se numără printre străbunii iaslovăţenilor şi merită cinstiţi ca atare.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[123], din 1772-1773, înregistrează la Iazlovăţ, în Ocolul Vicovilor, fără alte precizări, „44 – toată suma caselor”, însemnând 2 popi, 2 femei sărace şi 40 de birnici.

În **1774**, satul Iaslovăţ avea 48 de familii, iar în 1784, deci după prima reformă agrară, 113 familii.

1843: Biserica Sfântului Nicolai din Iaslovăţ, construită pe locul unei vechi bisericuţe, între anii 1870-1877, avea, în 1843, 1.103 enoriaşi, păstoriţi de preotul Constantin BUMBUL. În 1876, parohia avea 1.521 enoriaşi, altarul bisericii fiind slujit de parohul Theodor USATIUC. În 1907, paroh era Vichentie VASILOSCHI, născut în 1858, preot din 1883, paroh din 1887, iar cantor, din 1903, Theodor HLUŞAC, născut în 1851.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Rădăuţi – **Solca** (judecătorie raională), Arbore cu Bodnăreni, Bălăceana, Botoşana, Clit cu Lichtenberg, **Iaslovăţ**, Cajvana, Comăneşti, Ludihumora, Pârteştii de Sus cu Soloneţul Nou sau Slovac, Cacica, Pârteştii de Jos, Poieni”[124].

1891: O şcoală cu 5 clase avea să fie deschisă, la Iaslovăţ, în 1891[125].

---

[123] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 340

[124] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[125] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 47, 1876 p. 48, 1907 p. 124

În **1895**, Iaslovăţul avea 1.682 locuitori, primar al satului era Mihail Olariu, învăţător – George Grigorean, preot – Leon Maximovici, iar cantor era Ioan Şindilariu.

1902: Însoţirea raiffeisiană din Iaslovăţ a fost făcută în 6 octombrie 1902, sub preşedinţia lui Emanuil Cimpoieş şi sub direcţiunea preotului Leon Maximovici. Învăţătorul Georgie Grigorean era vicedirector, iar din consiliul de control făceau parte Tanasi Semeniuc şi vistiernicul Toader Hluşac.

1907: În „Protestul înaintat prezidiului parlamentului contra alegerii deputatului (ţărănesc) Dr. Aurel cav. de Onciul", se propun ca martori, pentru mituirea alegătorilor, printre alţii şi „alegătorul **Andrei alui Procop Strugar** din **Iaslovăţ**, (care) va adeveri cum că **învăţătorii Florciuc şi Nastasi** din Iaslovăţ l-au ameninţat cu pedepse pentru absentarea de la şcoală, dacă nu va vota pentru Onciul. Noaptea, înainte de balotaj, au fost alegătorii din diferite locuri tractaţi cu băuturi spiritoase şi pe ţidulele lor li s-a introdus numele lui Onciul. Aceasta s-a întîmplat: în şcoala din Iaslovăţ, prin învăţătorii Florciuc şi Nastasi, cea ce va dovedi martorul **Agapi Olar** din Iaslovăţ"[126]. „În comuna Iaslovăţ a promis dl Aurel Onciul că va împărţi între alegătorii din acest sat trei vagoane de păpuşoi, dacă vor vota pentru dânsul"[127]. „În comuna Iaslovăţ a dezvoltat învăţătorul superior **Florciuc**

[126] *Apărarea Naţională*, Nr. 86 şi 87, Anul II, duminică 24 noiembrie stil nou 1907, p. 3

[127] *Apărarea Naţională*, Nr. 79 şi 80, Anul II, duminică 3 noiembrie stil nou 1907, p. 3

cea mai febrilă agitaţie pentru dl Onciul, fără să fi fost împiedicat de dl comisar”[128].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Iazlovăţul**, comună rurală, districtul Gurahumora aşezată pe valea formată de pârâul cu acelaş nume, afluent al râului Suceava. Suprafaţa: 17,92 kmp; populaţia: 1.682 locuitori români, de religie gr. or. Este legată, printr-un drum comunal, cu comuna Arbora, pe unde trece drumul districtual Rădăuţi-Cacica, şi prin drumuri comunale, cu Milişăuţul de Sus şi cu cel de Jos, precum şi cu Burla. Are o biserică parohială, cu hramul „Sfântul Nicolae”, şi o şcoală populară, cu o clasă. Într-un hrisov, datând din 1 Aprilie 1448, se face menţiune de această comună, ceea ce înseamnează că întemeierea sa este foarte veche. A fost, mult timp, în posesia mănăstirii Suceviţa, care, la 1625, a cedat-o comunei Solca, în schimbul comunelor Iubăneşti şi Cristineşti, schimb confirmat şi de domnul de atunci, Radu Mihnea. Populaţia, formată din locuitori originari, peste care au venit colonişti transilvăneni, se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor. Comuna posedă 1.293 hectare pământ arabil, 76 hectare fânaţuri, 16 hectare grădini, 258 hectare imaşuri, 34 hectare păduri. Se găsesc 77 cai, 1.003 vite cornute, 259 oi, 747 porci şi 183 stupi. **Iazlovăţul, pârâu**, afluent, pe stânga, al Solcei. Răsare din pădurea Glitului şi, primind, mai sus de staţiunea hergheliei Burla, pârâiaşul Secul, udă comuna Iazlovăţ, se varsă în Solea, nu departe de punctul Gura-Solcei, districtul Rădăuţi”[129].

---

[128] *Apărarea Naţională*, Nr. 84 şi 85, Anul II, duminică 17 noiembrie stil nou 1907, p. 3

[129] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 116, 117

1913: A luat examenul de capacitate pentru şcolile primare, cu limba de propunere română, **Vasile Şulea**, din Iaslovăţ[130].

1916: La colecta pentru cei amputaţi şi orfanii celor căzuţi în luptă, a contribuit şi **Coajă Costan**, genist în „Arbeiter Abtig I/41”, din Iaslovăţ, cu 2 coroane[131].

1914-1918: Au depus obolul de sânge pentru Bucovina „Rezervistul **Ion Barta**, Iaslovăţ, Regimentul 22, rănit; Infanteristul **Samson Cotora**, Iaslovăţ, Regimentul 22, rănit”[132]; „Infanteristul **Porei Cociorvan**, Iaslovăţ, Regimentul 22 Infanterie, rănit”[133]; „Infanteristul **Ioan Strugar**, Iaslovăţ, Regimentul 22, rănit”[134]; „Legionarul (tânăr voluntar, care nu putea fi încorporat – n. n.) **Nicolai Strugar**, Iaslovăţ, Comp. 3, rănit”[135]; „Infanteristul **Vasile Botezat**, Iaslovăţ, Regimentul 22, rănit”[136].

1941: „Tablou de condamnaţii care au beneficiat de suspendarea executării pedepselor, conform decretului-lege Nr. 1.132/941, Monitorul Oficial Nr. 94 din 1941[137], **Tribunalul Iaşi**[138]: **Pohone Nicolae**, agricultor, cu ultimul domiciliu în comuna **Iaslovăţ**, jud. Suceava, născut în comuna Iaslovăţ, jud. Suceava, condamnat de Tribunalul Militar al Corpului IV Armată, pentru rebeli-

---

130 *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 4, Anul III, 18 iulie 1913, p. 63
131 *Românul*, Nr. 25, Anul VI, joi 17/4 februarie 1916, p. 5
132 *Viaţa Nouă*, IV, nr. 157 – Supliment, din 8 iulie n. 1915
133 *Viaţa Nouă*, IV, nr. 158 – Supliment, din 25 iulie n. 1915
134 *Viaţa Nouă*, IV, nr. 159 – Supliment, din 6 august n. 1915
135 *Viaţă Nouă*, IV, nr. 175 din 5 martie n. 1916, p. 4
136 *Viaţa Nouă*, IV, nr. 182, 4 iunie n. 1916, p. 8
137 *Monitorul Oficial*, Nr. 122, 26 mai 1941, pp. 2856-2860
138 *Monitorul Oficial*, Nr. 115, 17 mai 1941, pp. 2684-1686

une, la 8 luni închisoare, conform art. 258, 259 şi 261 din codul penal".

1941: „Se publică mai jos Lista Nr. 13, de gradele inferioare (trupă), morţi pentru patrie, în actualul război, începând de la 22 iunie 1941, ora 24[139]: **Solovăstru Ioan**, soldat, ctg. 1937, cu ultimul domiciliu în comuna **Iaslovăţ**, judeţul Suceava, mort la 22 iunie 1941".

1941: „Tabloul normaliştilor cu diploma de capacitate, numiţi în învăţământul primar, prin „incredinţare de post", pe ziua de 1 octombrie 1941"[140]: **Plav Gheorghe**, seria 1938, media 7,60, numit în comuna **Iaslovăţ**, postul VIII, jud. Suceava".

1946: În *Monitorul Oficial*, Nr. 264 din 13 noiembrie 1946, pp. 11909 şi următoarele, sunt înregistrate următoarele cooperative săteşti de credit: Cooperativa „Rodica", comuna Iaslovăţ, judeţul Suceava.

1947: „Având în vedere raportul cu Nr. 16.799 din 1947 al Inspectoratului şcolar regional Suceava, înregistrat sub Nr. 264.182 din 1947[141], următorii învăţători se repartizează, pe data de 1 septembrie 1947, la şcolile primare indicate în dreptul fiecăruia: **Petracovici Eugen**, de la Ilişeşti, la Iaslovăţ; **Deleanu Elena**, de la Ipoteşti, la Iaslovăţ; **Pavel Pascu** Domniţa, de la Ipoteşti, la Iaslovăţ. „**Cocârlă Aurora**, de la Iazlovăţ, la **Pătrăuţi**, post VII, soţ învăţător; **Micău Traian**, de la Iazlovăţ, la **Bosanci**, Şc. nr. 1, post. XIII, interese familiare"[142].

---

139 *Monitorul Oficial*, Nr. 220, 17 septembrie 1941, pp. 5543-5549.

140 *Monitorul Oficial*, Nr. 249, 2o octombrie 1941, pp. 6439 şi următoarele

141 *Monitorul Oficial*, Nr. 250, 29 octombrie 1947, pp. 9652-9657

142 *Monitorul Oficial*, Nr. 135, 17 iulie 1947, p. 4912

IAŞI

1469, februarie 15: Întărit de Ştefan voievod Mitropoliei Sucevei, care primeşte uric pentru cumpărăturile şi darurile voievodului „prisaca Balica, care se află în partea de jos a **târgului Iaşi** şi la care prisacă am binevoit să adăugăm de la noi 100 de stupi. Noi i-am cumpărat de la boierul nostru Nicoară Sârbescul şi de la sora acestuia, Ciorbina, pentru care am plătit deplin 110 zloţi… În afară de aceasta, am dat Mitropoliei noastre via care se află între Socola şi Bucium, pe care am cumpărat-o cu proprii noştri 60 de zloţi gata de la Slavoan, cu heleşteul care se află la Bucium, în hotarul Iaşului… Iar hotarul acestei prisăci se începe de la Socola, de la drumul care duce la Tomeşti, şi mai departe să fie pe acolo pe unde au hotărnicit Şteful Trifescul cu Boldea spătar ”[143].

1491, Grigore Ureche: „Ştefan vodă a **descălecat târgul Iaşi** şi, în lauda lui Dumnezeu, a început a zidi biserica lui sfântul Neculai”, iar Simion Dascălu continuă: „Întru acest an, 6999 (1491), să ştii, cititorule, că a zidit Ştefan vodă biserica lui Sfântul Nicolae, din târg din **Iaşi**. De nu crezi, caută la veleatul ce scrie deaspra uşii bisericii”[144].

1514: Tătarii pradă Moldova, iar Betgherei, feciorul hanului Mengligherei, „a intrat în Moldova, de a prădat ţara până la **Iaşi** şi a ars târgul şi ţinutul Cârligă-

---

143 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 157, pp. 232, 233
144 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 148

turii”[145].

1613, Wilden, Neue Reysbeschreibung, Nürnberg **1613**: „**Iaşii** seamănă cu **un oraş ţărănesc**, nu are ziduri împrejurul său, are un castel rău, în care şede principele ţării. Locuitorii sunt un popor tiranic (tiranizat), ameninţaţi în tot momentul de tătari, bieţii ţărani părăsesc satele din toate părţile şi petrec prin păduri”[146].

1620, Charles de Joppencourt: „Principalul oraş al Principatului, în care Prinţul sau Voievodul îşi are de obicei curtea sa, se numeşte **Iaşi**, care nu este înconjurat de nici un zid, ca şi celelalte cetăţi şi oraşe ale ţării, astfel că cine este stăpânul câmpiei dispune lesna, după voia sa, de toată ţara. În acest oraş Iaşi, Mitropolitul grec îşi are scaunul său, a cărui religie şi credinţă nu este cu multe deosebită de cea romano-catolică, decât prin oarecare ceremonii şi nu reunoaşte ca superior oe sfântul nostru Părinte, Papa, ci pe Patriarhul de Constantinopol”[147].

1623, februarie 14: Favoare făcută de Ştefan Tomşa voievod „rugătorilor noştri călugări de la sfânta mănăstire numită Sfântul Nicolae, **din ţarina târgului Iaşilor**”, în dauna cneaghinei lui Mihalcea Meleştan şi a copiilor ei, satul Rânzeştii pe Prut, ce este în ţinutul Fălciu… şi cu bălţi de peşte, anume Rătundul, şi Cârligul, şi Cârligăţelul, şi Valicul, şi Hârceata, şi de acolo în gârla Vrabiei, până la plopul cel mare, în malul Prutului, şi de acolo, înainte la câmp, la Pârâul Maceşului, şi de la Maceş drept până la Pârâul Mihălcei şi pe pârâu în sus, unde se întâlneşte cu hotarul Elanului” fiind confiscat

---

145 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 148

146 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 151

147 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 152, 153

satul Rânzeşti de la postelnicul Meleştan de Aron voievod „pentru hiclenie, când s-a ridicat Lobodă hatmanul, cu multe oşti de cazaci, asupra sceptrului cinstitului împărat (sultanul – n. n.) şi asupra lui Aron voievod şi mult rău au făcut şi au călcat ci război Ţara noastră a Moldovei. Pentru această vină s-a luat satul acela. Şi alta, şi mai înainte, până la Petru voievod, încă a fost satul acela drept domnesc şi ascultător de ocolul târgului Bârlad. Şi Meleştean postelnic nu a avut copii din trupul său”[148].

1623, iunie 6: Întărit de Ştefan Tomşa voievod lui Dumitraşco Ştefan, vornicul cel mare de Ţara de Jos, dania mătuşii sale, Sinticlichia Bilăiasa, pe care o va îngriji până la moarte pe ea şi pe feciorul ei, „a ei dreaptă ocină şi cumpărătură, tot locul de dugheni, cu dughene, cu tot, ce este în târgul Iaşilor, pe **Uliţa Strâmbă, în Târgul Nou**”[149].

1623, iunie 9: Martori din Iaşi la mărturia lui Pătraşco şi a femeii sale Mărica, despre zălogirea ocinii sale din Boţeşti: „scriem şi mărturisim cu cest zapis al nostru, cum au fost o cupă de argint de au tras 12 ughi şi alte unelte, ce ni s-au venit din partea Fătului mie şi lui Costantin. Deci cupa au pierit la nişte dajnici, pentru treaba casei noastre. Drept aceea, noi ne-am pus ocina zălog, din Boţeşti, până-i vom scote cupa. Şi acele unelte, ce ni s-au venit din partea unchiului nostru, lui Fătu, şi alte unelte, să-şi ceară de la vărul său, de la Pavăl. / Şi această tocmeală s-au făcut dinaintea a mulţi omeni buni

[148] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 16, pp. 15-19
[149] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 78, pp. 117, 118

(din târgul Iaşilor – n. n.), anume: Măteiaş vătavul, şi Ionaşco cizmariul, şi Cadiul, şi Costantin diacul şi alţi mulţi omeni buni”[150].

1623, iunie 13: „Io Ştefan Tomşa voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Ţării Moldovei. Am dat această carte a domniei mele rugătorilor noştri, egumenului şi la tot soborul, călugărilor de la sfânta mănăstire Sfântul Sava, ca ei să fie tari şi puternici cu cartea domniei mele a ţine nişte vii şi grădini, ce sunt la târgul Iaşi, la **Dealul Iepurelui**, ce au fost date de Macarie călugărul, care s-a numit în mirenie Cefut Manole, iar acum se află la sfânta mănăstire Galata şi voieşte să ia acele vii şi grădini de la sfânta mănăstire Sfântul Sava. / Pentru aceea, dacă el voieşte să şadă în sfânta mănăstire Sfântul Sava, el să aibă a socoti acele vii şi grădini şi să slujească sfintei mănăstiri, iar dacă nu vrea să stea în sfânta mănăstire Sfântul Sava, ci voieşte să trăiască în altă mănăstire, el să n-aibă treabă cu acele vii, nici la grădini, să fie călugării din sfânta mănăstire Sfântul Sava tari şi puternici să ţină şi să apere viile şi grădinile de către el; şi dacă ar voi el să-i tulbure, ei să aibă a-l pedepsi şi alunga de acolo”[151].

1623, iulie 15: Negustori ieşeni, în baza zapisului cărora Ştefan Tomşa voievod întărea moşia Păscălinei Iacomiasa, care, în baza unui zapis de mărturie de la negustorii ieşeni Procop, Arsenia şi Ionaşco, primeşte uric pentru „o parte ocină din satul Rusii Goei, a şasea

---

[150] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 81, p. 121

[151] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 82, pp. 122, 123

parte din câmp şi din pădure şi din apă”[152], pe care o cumpărase de la Nastasia şi Erina, fiicele lui Petrea spătar, cu 20 de galbeni ungureşti.

1623, noiembrie 3: În faţa lui Radul voievod s-au plâns „călugăraşii de la sfânta monastire Sfântul Sava” din Iaşi, că le-au fugit „vecinii lor, pe nume Grigorie şi Ulea, fecior al lui Dumitru, şi cu Nistor, feciorul Mogăi, şi cu Ştefan, fecior lui Buzdugan, şi cu Toader, fecior, şi cu Albul, fratele Focşei din Stroieşti… deci au rămas călugării… pe aceşti vecini holtei… Deci, de acum, înainte, să aibă ei a-i aduce pe dânşii, pe toţi, de grumaz la satul sfintei mănăstiri”[153].

1623, noiembrie 20: Întărit de Radul voievod lui Lupul, al doilea logofăt, care fusese pârât pe nedrept de călugării de la mănăstirea Sfântul Sava din Iaşi, împreună cu „cneaghina sa Mariica, şi de fraţii ei Gheorghe şi Ioan, fiii lui Ştefan Prăjescu stolnic, pentru satul Agiudeni, ce este pe Siret, în ţinutul Romanului”[154].

1626, ianuarie 13: Întărit de Radul voievod diacului Dumitraşco Fulger, în baza unui zapis de mărturie, semnat de **curteni din Iaşi**, precum Ion armaş, Grama fost uşer, Avram pivnicer, Gavril Arvat fost vătaf de aprozi, Ignat săbier, Moiseiu Grebencea diac, Călin şi Drăgoiu, precum şi de Gheorghiţă, fiul lui Ignat din **Dişcova** (Duşcova, ţinutul Orhei, Moldova), „scriind în aceste zapise că şi-a cumpărat o parte de ocină din satul

---

[152] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 100, pp. 146, 147

[153] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 118, pp. 163, 164

[154] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 124, pp. 169-171

Todereşti (azi satul Chilişoaia, Iaşi), din ţinutul Cârligă-turii, de la Dochia, fiica lui Ion Capşea, toată partea ei…, pentru 25 de taleri bătuţi. / Şi de asemenea şi-a cumpărat o altă parte de ocină din acelaşi sat Todereşti de la Văsiian, fiul lui Ion Policeanu, şi de la Vasile, fiul lui Mănăilă, nepotul lui Purcar, toată partea lor… pentru 15 ughi galbeni"[155].

1626, martie 23: Întărită de Miron Barnovschi „slăvitei biserici din Ierusalim", care primeşte uric pentru „trei sate, anume: **Belceşii** (pe Bahlui, Iaşi), şi **Plopii** (înglobat în satul Belceşti, Iaşi) şi **Călugărenii** (înglobat în satul Belceşti, Iaşi), care acum au nume schimbat şi care sunt pe Bahlui, în ţinutul Hârlău, cu iazuri şi cu mori pe pârâul Bahlui, care sate din zile străvechi au fost drepte domneşti, ascultătoare de ocolul târgului Cotnar, apoi au fost danie şi miluire de la acest Petru voievod cel Bătrân rugii sale nou zidite, mănăstirea Galata, care este aproape de târgul **Iaşi**, care acum s-a făgăduit şi s-a dăruit a fi metoh acestei mai sus scrise biserici a lui Dumnezeu din Ierusalim"[156].

1626, aprilie 25: Zapisul marelui vameş Manolache, care împrumută „de la părintele Timoftei şi de la tot soborul de la sfânta mănăstire de la Sveti Sava" din Iaşi „100 de galbeni, bani buni", punând „zălog nişte vii, cinci fălci, în Copou, în dealul din mijloc, lângă via cioclilor… şi la această tocmeală fost-au Costantin şoltuzul cu 12 pârgari de târgul de Iaş, Neculache vameşul cel mare,

---

[155] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 5, pp. 8, 9

[156] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 27, pp. 35-37

Gheorghe postelnicul cel mare, Dona vameşul, Tănasie căminarul cel mare şi mulţi oameni buni”[157].

1626, iulie 5: Întărit de Miron Barnovschi voievod mănăstirii Sfântul Sava, „ce este în **mijlocul târgului Iaşilor**”, care primeşte uric pentru dreapta lor ocină şi danie şi miluire, ce au avut ei de la popa Erimia din târgul Iaşi, şi acum numit în călugărie Ioachim, şi de la Bercioae Cobăleanca, şi de la Palaleoa şi de la alţi răzeşi, satul anume **Tescanii**, ce este în ţinutul Iaşilor, la gura Ursoae, ce este la râul Jijia”[158].

1627, februarie 7: Întărit de Miron Barnovschi voievod marelui vornic al Ţării de Jos, Ionaşco Ghianghea, care cumpărase, cu zapis, de la Maria Căzaca, cneaghina lui Trifan postelnic, şi de la Rusca, sora lui Trifan postelnic, că a cumpărat de la ele nişte case cu pivniţe de piatră şi cu cuhne şi cu tot locul acestor case, pe Uliţa Mare în târgul Iaşi… pentru 120 de galbeni ungureşti… Aceste case cu pivniţe le-a făcut însuşi Trifan postelnic cu cneaghina lui Maria Căzaca, iar locul acestor case încă l-au cumpărat ei pe banii lor drepţi şi proprii”[159].

1627, aprilie 25: **1627**, aprilie 22: Zapisul lui Silion şi Vasilie, al feciorilor fostului vornic Pântelei şi al feciorilor Paului, toţi nepoţii Ilii, strănepoţi lui Silion cel bătrân, în care mărturisesc faptul că au „vândut un loc de case cu pivniţe de piatră prin Uliţa Curţii (în Iaşi – n. n.),

---

[157] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 51, pp. 69, 70

[158] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 94, pp. 114, 115

[159] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 146, pp. 176, 177

împotriva fântânii domneşti, între Stahie croitorul şi între locul Neculii ce a fost stolnic… lui Mătiiaş vătaful, drept 150 taleri de argint… Şi într-această tocmeală au fost popa Eremiia, ce a fost preot domnesc, Lapte-Acru, ce a fost şoltuz, Stahie croitorul, Ionaşco, Cârstea croitorul şi alţi oameni buni şi bătrâni”[160].

1627, noiembrie 9: Zapisul marilor boieri, în care mărturisesc „că a venit înaintea noastră Gabăr fost căpitan şi a vândut el prietenului nostru Ionaşco Peaicu culger nişte case gata şi cu locul ce vor avea aceste case, ce sunt în târgul **Iaşi, pe Uliţa Strâmbă**, pentru 50 zloţi”[161].

1628, aprilie 2: Întărit de Miron Barnovschi voievod mănăstirii lui Balica („ce se numeşte Balicova”) din **Iaşi**, metoh „al slăvitei mănăstiri de la muntele Sinaiului”, care are „în semne acel hotar al sfintei mănăstiri, în jos până la fântână, pe capătul grădinilor lui Necoară şi, de acolo, în sus, la drumul mare a Scânteii, în dreptul pârâului Gălăţii şi în dreptul morii călugăriţelor de la Socola, iar de la pădure, până la Cetăţuie şi pe unde curg apele spre mănăstire”, mănăstirea „Balicova” primind uric pentru „un sat anume **Ulmii** (pe Bahlui, Iaşi), cu iazuri şi mori pe Bahlui, în ţinutul Hârlăului”; „alt sat, anume **Borceştii** (lângă Glingeni, în Soroca, Moldova), pe apa Ciorna, cu loc de moară şi chive, din ţinutul Sorocăi”; „alt sat, anume **Iucaşul** (satul Dochia, Neamţ), cu loc de iaz şi moară, din ţinutul Neamţului”; „alt sat, anume **Şiviţa** (în Covurlui, Galaţi), din ţinutul Covurluiului”; „un sat, anume **Mogoşăştii** (Iaşi), ce este sub

[160] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 189, pp. 251, 252
[161] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 253, p. 336

Plop, cu loc de iaz şi moară, în ţinutul Cârligăturii"; „două fălci de vii din **Cotnar**, din Dealul Piscopului, dinspre răsărit… şi alte două fălci de vii din Cotnar, în Dealul Ursului"[162].

1628, mai 22: Zapisul Sohiicăi, femeia lui Ionaşco din **târg de Iaş**, fata Tudorei, nepoata lui Zeico din **Urecheni**, prin care mărturiseşte cum a „vândut rudei sale, lui Nechifor, diaconul de acolo, drept 13 zloţi i pol… partea de ocină ce se va alege dinspre fraţii săi… Şi-a fost în această tocmeală Pântea de târg **Iaş**, Gherase din **Răteşti**, Nechifor Băcea, Ciociul, Vasile Barta şi Foşea din **Urecheni**"[163].

1628, noiembrie 7: Întărite de Miron Barnovschi voievod mănăstirii Bârnova, care cumpără, cu 400 ughi (ducaţi ungureşti, de la Dima cămăraş de Ţarigrad, „dreapta sa ocină şi vie, pe care a avut-o pe **Valea Cozmoaei** (toponim în oraşul Iaşi), **lângă târgul Iaşi**, patru fălci de vie, cu crame şi cu grădini, şi cu îngrădire, şi cu tot venitul"[164].

1631, iunie 15: Ispisoc de judecată de la Moise Moghila voievod, după ce călugării „de la sfânta mănăstire Ioan Novi, ce este în marginea târgului Iaşilor", au pârât de faţă pe călugării „de la sfânta mănăstire Aron vodă… pentru un iaz, ce este **în hotarul Iaşului, pe pârâul Ciricului**, zicând ei precum i-au dat şi i-au miluit pe dânşii cu acel iaz Barnovschi voievod. Şi au arătat o

---

[162] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 333, pp. 454-456

[163] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 360, p. 504

[164] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 425, pp. 576-578

carte de danie. Iar călugării de la Aron vodă au arătat alt ispisoc, de la însumi domnia mea, iarăşi de danie şi de miluire, pe acelaşi iaz, şi un zapis de mărturie… scriind că acel iaz a fost făcut de poporănii acelei sfinte biserici (Petru şi Pavel), care au fost ctitori, anume **Buzuca şi Sava**, şi l-au dat sfintei biserici, ca să-i fie pentru hram. Iar după aceea a fost căzut în hotarul domniei noastre şi, dacă am văzut că este în hotarul nostru, m-am milostivit şi l-am dat acelei sfinte biserici. Iar după aceea, s-au sculat poporănii şi au arătat drese cum că al lor a fost iazul şi ei l-au schimbat cu călugării de la sfânta mănăstire Aron vodă… drept 3 jumătăţi de vin, şi au făcut tocmeala ca să aibă a da la toate hramurile sfintei biserici câte două ciubere de peşte, ca să-i fie pentru praznic”[165].

1631, august 15: Cartea domnească a lui Moise Moghila voievod „pentru rândul neguţătorilor din **târgul Eşii**, cum au venit în faţa noastră şi s-au jeluit cu mare tânguire şi lacrimi de sânge au vărsat, cum că sunt oameni străini, de prin alte ţări şi de prin alte pământuri, şi din cauza dabilelor toţi neguţătorii care erau cu putere şi cu avere au fugit ăn alte ţări străine, rămânând numai puţini neguţători, care erau săraci. Pentru aceea, am socotit şi am sfătuit că nu se cuvine să se facă aceasta în oraşul care este capitală împărătească, să rămânem fără neguţători şi, fiindcă am văzut atâta tânguire şi nevoie, încât şi neguţătorii cei mici au voit să fugă din cauza dabilelor, domnia noastră ne-am milostivit şi i-am iertat pe toţi neguţătorii din târgul Eşii, unde este cetatea domniei noastre, să nu mai aibă a da dabile niciodată, în

---

[165] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 277, 278

veacul veacului, numai să aibă ei a schimba banii ce li s-or da de la visteria domnească, să facă bani buni de argint, iar alta să nu dea nimic"[166].

1632, mai 4: Zapisul marelui logofăt Gheanghea şi al marelui vornic Cujbă, în care mărturisesc că au venit înaintea lor „Măria, femeia Gligorcei croitorul, şi feciorul său Ionaşco, de **târg de Iaş**, din Uliţa Strâmbă… şi au vândut o falce şi un fârtai de vie din dealul Copoului Petrei lui Băltag, ce-a fost **pârcălab de Orhei**, şi jupânesei Anghelinei şi feciorilor săi, drept 50 de zloţi bătuţi"[167].

1632, mai 5: Porunca lui Alexandru Iliaş voievod, dată slujitorilor domneşti, de a scuti de unele dări „satul sfintei monastiri Sfântul Sava, ce este **în mijlocul târgului Iaşilor**, anume **Stroeştii**, ce sunt în ţinutul Hârlăului"[168].

1632, mai 11: Zapisul lui Toader Petriman, Ion Grosul, Iftemi Haidău, prin care s-au „apucat chezaşi pentru Ion sin (fiul lui) Iftodie Ţinurcă, pe care-i paşte dumnealui vecini din **Drăgăşani**, cum de astăzi, mai a 11 zi, până-n două săptămâni, să se afle el, împreună cu tată-său Iftode la **Eş**, să stea la divan cu dumnealui jupânul, să i se aleagă de este vecin, de nu este; iar de n-ar veni la ziua însemnată şi ar da dos, să fim noi vecini în locul lui"[169].

---

[166] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. II, Iassi 1889, pp. 50-52

[167] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 58, p. 61

[168] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 60, pp. 64, 65

[169] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 70, pp. 75, 76

1632, iunie 20: Întărit de Alexandru Iliaş voievod mănăstirii Sfânta Paraschiva din mijlocul târgului **Iaşi**, zidită de fostul vornic Nistor Ureche, care s-a pârât, pe faţă, cu Gheorghe şi Zavul, nepoţii lui Saula, şi cu toate rudele lor „pentru o bucată de hotar din satul **Procelnici** (azi Proselnici, comuna Miroslava, Iaşi), pe râul Jijia, care este în ţinutul Iaşi, spunând părinţii călugări că le-au făcut lor acei oameni mare împresurare şi le-au luat o bucată de hotar cu o selişte, care se numeşte **Cozmeştii** (în Proselnici, comuna Miroslava, Iaşi), şi au arătat înaintea noastră şi drese de pâră şi de hotărnicie de la Ştefan Tomşa… am ales domnia mea pe Vasilie Roşca vornic de gloate şi a adunat acolo mulţi oameni buni din sus şi din jos… şi au pus stâlpi. Mai întâi au pus un stâlp la malul Prutului, mai sus de hemeiuş; al doilea stâlp, la gârla Cocoarei, unde trece drumul peste gârla Cocoarei şi unde trece drumul de la câmp la Micul; al treilea stâlp, la Jijia şi la gura gârlei Jijiei, de acolo la Slavnicul de jos, prin mijlocul câmpului şi la piscul mare, de-a dreptul la întorsătură, până la hotarul târgului, iar alte semna mai sus dinspre lazuri, până la fântâna mare, mai sus de pârâul de jos, până la podul lui Ciolan, până ce dă în Jijia; alt stâlp, mai jos de Grozoae; alt stâlp dă la Barcul Hărmăneştilor”[170].

1632, septembrie 21: Porunca lui Alexandru Iliaş voievod, dată lui Alexa din **Popeşti** (comuna Popeşti, în Cârligătură, Iaşi) şi lui Todoran şi Savul din **Cosiţeni** (comuna Podu Iloaiei, Iaşi), după ce s-au jeluit vornicul Ionaşco Jorea şi **popa Gligorie din Iaşi** că au „ocină în sat, în **Rădeni** (lângă Buznea şi Târgu Frumos, Iaşi)… iar

[170] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 125, pp. 158-160

fraţii Dănilă şi Vasile, şi Mihăilă Unbraru şi alţi răzeşi, care au ocină acolo, nu le lasă părţile ce le-au avut şi cosesc în toţi anii şi împresoară partea de ocină ce li se vine acolo, şi ei au ocină cât şi dânşii… voi să strângeţi oameni buni, megieşi, de să socotiţi şi să alegeţi toate părţile, pe 4 bătrâni, şi cine ce a cumpărat, să le faceţi cărţi de la voi şi de la oameni buni”[171].

1632, septembrie 22: Zapisul lui Vasile, feciorul lui Ignat şi al Agahiei, fetei lui Toader de **Băliţiştie** (Băliţeşti, în Hălăreşti, comuna Iana, Vaslui), prin care mărturiseşte că a dat partea lui „de sat din Boliţişti, pe Stodeneţ, şi de în sat, de intri pe Bogdana, ce este partea noastră… lui Mereuţă pârcălabul. De mi-am plătit capul de la curmei, pentru un cal ce l-am furat, al lui Crăciun de **Bicani** (azi Ghicani, comuna Alexandru Vlahuţă, Vaslui), dinaintea lui Erimie căpitan, Eiachim, Stârcol şi Ştefan de **Coşeşti** (comuna Ivăneşti, Vaslui), Vasile Coşescul şi Cozma croitor de **Ias**, Macarie cojocar ot **Vaslui**, Nestor Dănos ot **Ivăneşti** (comuna Ivăneşti, Vaslui), Danail călugărul şi mulţi oameni buni şi bătrâni”[172].

1632, octombrie 15: Zapisul Mariei Ihnătoae, în care mărturiseşte că a „vândut o parte de ocină din **Şendreni**, partea lui David, feciorul Magdei, nepotul lui Ciocan, ce-a fost dreaptă cumpărătură mie şi soţului meu, lui Ihnat Manoleţ, de la David, feciorul Magdei… lui Gheorghe, **starostele de neguţători de târg de Iaş**, pentru 30 taleri bătuţi… Ş-am vândut, din jumătate de sat de la Şendreni, din partea de jos, a opta parte. Ş-am

---

171 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 219, pp. 277, 278

172 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 221, pp. 279, 280

vândut dinaintea a oameni buni, anume: Argherie staroste za cupţom, Toader Hagi, Gheorghe Hanul, Mirăuţă fratele Măricăi, Constantin feciorul lui Mirăuţi, Alexa neguţătorul şi Zaharia cupeţ (**toţi din Iaşi** – n. n.) şi mulţi oameni buni”[173].

1633, ianuarie 22: Alexandru Iliaş întăreşte „sfintei mănăstiri Aron voievod din ţarina târgului **Iaşi**, dreapta lor ocină şi danie şi miluire, ce au avut de la Moise Moghila voievod… un iaz ce este în hotarul târgului Iaşi, pe pârâul Ciricului”[174].

1633, mai 18: Zapisul egumenului şi soborului mănăstirii Agapia, care mărturisesc „cum au venit la sfânta mănăstire Ştefan din târg din **Iaş** şi cu femeia lui Măriica, fata lui Ioachim Măciucă, de au poftit să cumpere de la noi un loc de casă, ce-am avut în Iaş, lângă pivniţa Banvicăi… Deci noi i-am vândut, drept 50 de taleri… este aproape şi de casa lui Măciucă”[175].

1633, mai 11: Zapisul lui Crâstea, feciorul lui Drăguş vornicul, prin care mărturiseşte că a „vândut un loc de prisacă, ce este la **Berendeşti**, în ţinutul Vasluiului… lui Pătraşco, **diacul de Iaşi**, drept 5 zloţi bani buni… Şi întru această tocmeală a noastră au fost părintele popa Vasile de la Sfânta Troiţă, Ursul diacul şi Scântee”[176].

---

[173] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 227, pp. 283, 284

[174] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 275, pp. 349, 350

[175] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 330, pp. 421, 422

[176] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 331, pp. 422, 423

1633, august 25: Întărite de Moise Moghila voievod mănăstirilor Adormirea din Iaşi şi Bârnova, care primesc urice pentru „o pivniţă de la chervăsăria din **târgul Iaşi, unde a fost casa lui Ureche vornicul**… danie şi miluire ce au avut de la Barnovschi voievod… / şi am iertat un om, pe care îl au călugării de la acele mai sus spuse mănăstiri, la acea pivniţă, anume Necula, să fie în pace de toate dabilele şi angheriile câte vor fi pe alţi sărmani ai domniei mele şi orăşeni din târgul Iaşi”[177].

1634, aprilie: Zapisul de mărturie al vornicului de gloată Iachim Bandur, care primise poruncă de la Vasile Lupu voievod să cerceteze pricina „Irinei Alivănesă cu egumenul de la mănăstire de la Sfântul Sava, pentru o vie ce au dat Alivan sfintei mănăstiri”. Căutând în catastiful târgului **Iaşi**, a „aflat scris acea vie şi dată danie sfintei mănăstiri de Alivan şi de jupâneasa sa, şi de două fete ale lui… din zilele lui Ştefan Vodă (Tomşa – n. n.); de atunci au fost 12 ani până în zilele lui Vasile vodă. Şi a fost atunci şoltuz Ştefan Poprâşoc, cu 12 pârgari ai săi”[178].

1634, mai 7: Zapisul Floarei, fata Măgdălinei, nepoată de fată lui Tudoran paharnicul, prin care mărturiseşte că a vândut „din jumătate de sat **Strâmba** (azi Cetăţuia, comuna Pueşti, Vaslui), a cincea parte, ce este pe Tutova, cu vatra satului, cu fânaţ, cu loc de prisacă şi cu vad de moară, şi cu tot venitul din câmp şi din pădure… lui Constantin, feciorul Savei de **Ceucani** (azi Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), drept 13 galbeni. Şi în tocmeala noastră au fost Focea uricarul, Constantin Ţopa

[177] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 350 pp. 447-449
[178] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 97, pp. 109, 110

şi Ionaşco Ţopa aprod în casa Mârzei din **Iaşi**, Chirilă de **Popeşti** (comuna Dragomireşti, Vaslui) şi mulţi oameni buni”[179].

1634, iulie 25: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Toader, ginerele lui Nistor, neguţător din Iaşi, care cumpără, cu 12 ughi ungureşti, de la popa Matei ot **Mirceşti** (comuna Tăcuta, Vaslui), fiul Cerni, nepot Bâlii, „un loc de prisacă în Valea Corbului, ce este în **Poiana Cârnului** (Poiana, comuna Schitul Duca, Iaşi), şi 10 fălci de fânaţ dintr-acea poiană, ca să aibă a cosi fân din an în an”[180].

1634, august 10: Întărit de Vasile Lupu voievod vornicului de gloată Neaniul, după ce fusese „pârât de faţă” de „rugătorii noştri, călugării de la sfânta mănăstire Voroneţ… pentru o poiană ce este în hotarul satului **Tomeşti** (lângă Iaşi, înglobat în Iaşi), sub prisaca călugărilor din laz, spunând călugării că nu este acea prisacă din hotarul satului Tomeşti, ci din hotarul acelei prisăci. Iar Neaniul vornic a arătat ispisoc de pâră, de la Moise Moghila voievod, din prima domnie, cum s-a pârât cu egumenul Hariton şi cu alţi călugări, iarăşi de la Voroneţ, pentru acea poiană şi a rămas atunci Neaniul vornic pe călugări, pentru că s-a aflat că este din hotarul satului lui”[181].

1634, august 15: Zapisul Chelsiei Ţopa (Ţopasca), fata lui Solomon, vară primară a Rodancăi a lui hagi Coz-

---

179 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 114, p. 124

180 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 212, p. 240

181 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 231, pp. 259, 260

ma (hagioae Cozmoae), prin care mărturiseşte că a „vândut un loc de casă în târg **Eşi**, pe **Uliţa Nouă**, ce este între şoltuzul Răt Găoadză şi între Tănasie uşerul, peste uliţă şi lângă Vasile Iordăchielea… lui Gheorghe şi Apostol, feciori lui Mechi, drept 120 de lei… Şi în tocmeala noastră s-au prilejit Enea, ginerele lui Răt Găoadză, Vasile Iordăchel, Dumitraşco, Nechita vătaf de aprozi, Ştefan Ghiordea, Mihăilă croitor de la săorie, Gavril şoltuzul, cu 12 pârgari s-au prilejit”[182].

1635, ianuarie 24: Zapisul fraţilor Gheorghe şi Maria, feciorii vornicului Lupu, în care mărturisesc că s-au tocmit „cu maica noastră, vorniceasa”, la împărţirea „din toate bucatele dumisale vornicului”, Gheorghe şi Maria luând o treime din toate, „şi din vii am luat eu cu soră-mea trei fălci la **Iaşi**, şi a luat dumneaei la **Hârlău** şi la **Cârjeşti** alte vii”[183].

1635, martie 2: Zapisul vornicului Savin Prăjescul, în care mărturiseşte cum a „dat un loc de casă, cu pivniţă de piatră, pe Uliţa cea Mare, aici în **târgul Iaşilor**… nepotului meu Pătraşco Ciogolea, ce a fost logofăt, şi jupânesei dumisale Maria… loc de casă, cu pivniţă de piatră, ce mi l-a dat Măria Sa, domnul nostru Io Vasile voievod, iar Măriei Sale i-a fost cumpărătură acel loc”[184].

1635, iulie 15: Zapisul lui Vasile, feciorul popii Pănaş din **Crăsnăşeni** (comuna Crăsnăşeni, raionul Tele-

---

[182] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 239, p. 268

[183] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 22, p. 23

[184] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 47, p. 45

neşti, Moldova), prin care mărturiseşte că a vândut „cestui om, anume lui Istahie, feciorul lui Pătrăşcan din **Văsiiani** (Văsieni, comuna Leuşeni, raionul Teleneşti, Moldova), partea mea din sat din Văsiiani, dintr-un bătrân a cincea parte… drept un bou de negoţ şi 4 zloţi, dinaintea a mulţi oameni buni din Văsiiani, anume Necoriţă, preotul Crăciun, Ştefan Ciocârlan şi Ursul, Gluguţa ce a fost de **Leuşeni** (comuna Leuşeni, raionul Teleneşti, Moldova), popa Vlasie, Ştefa feciorul Ilei, şi frate-său Vasile armăşel, **din târg din Iaşi**"[185].

1636, ianuarie 30: Zapisul fraţilor Liontie şi Simion, feciorii lui Ion Lupu, al lui Mihalcea, feciorul Frăsinei, şi al nepoţilor lor Gligorie şi Simion, feciorii Titianei, în care mărturisesc că au vândut „partea noastră din sat din **Ştoboreni** (Ştioboreni, comuna Soleşti, Vaslui) Cârstei, ginerelui preotesei din Iaşi. Însă i-am vândut pădure întreagă, ca să-şi facă el prisacă, şi pomăt şi ce-i va trebui, drept 24 de zloţi bătuţi. Şi la tocmeala noastră au fost Gheorghe Arapul sulger, Iordache şi Apostol – feciorii Goei, Selion de **Moimeşti** (comuna Popricani, Iaşi), Moisei de **Românești** (comuna Româneşti, Iaşi), Grigorie Hermeziu, feciorul lui Pentelei vornicul de **Tăuteşti** (comuna Rediu, înglobată în Iaşi), Nacul din **Dârjeni** (înglobat în Bogdăneşti, comuna Horleşti, Iaşi), Precop hotnogul, Isac ginerele lui Feştilă, Petrea sluga Vlădicăi şi Isăilă hotnogul din **Iaşi**"[186].

1636, aprilie 14: Zapisul fraţilor Enachi şi Anghelina, feciorii lui Mihai ce a fost vornic de **Botoşani**, prin

---

[185] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 169, pp. 203, 204

[186] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 325, p. 367

care mărturisesc că au vândut „o vie, în Fundătură, la Copou, care a fost vândută, mai dinainte, de sora noastră Părasca, fără voia noastră, neavând ea nici o treabă cu via…egumenului de Sveti Sava, drept 40 de lei bătuţi. Şi câţi bani a luat sora noastră Părasca înainte ţinutu-i-am în seamă. Şi în tocmeală au fost… Nistor neguţătorul, Gheorghe a Sanhiriei, Condrea zlătarul, Roman Laptea-cru, Vasile al Chimbăloe, Ionaşco Roşca, Ilea sădlarul şi mulţi oameni buni (din **Iaşi**)"[187].

1636, mai 11: Zapisul Anesiei, fata lui Dumitru Pucel, nepoata lui Purcel postelnicul, prin care mărturiseşte cum a vândut moşia sa „din sat din **Pärâşeni** (lângă Chiriceşti, comuna Micleşti, Vaslui) dumisale lui Ionaşco Cehan ce-a fost vornic mare, drept 10 lei bătuţi… Şi în tocmeala noastră au fost popa Mafteiu de la Episcopia de **Huşi,** popa Năstase de la **Movila Codorului** (Corod, lângă Matca, comuna Matca, Galaţi), Veniam călugărul de la mănăstirea de la târg din **Vaslui**, Iaţco croitorul, Vasile croitorul, alt Vasile Croitor, Ion Teslarul, Ionaşco teslar şi Precop teslar din **Iaşi**"[188].

1636, mai 18: Zapisul lui Iuraşco sin (fiul) popa Gavril din **Găneşti** (azi Uricari, comuna Voineşti, Vaslui), nepotul lui Steian, prin care mărturiseşte că a vândut „a patra parte de sat din **Dracsini** (Drăxeni, comuna Ghergheşti, Vaslui)… lui Eftimie, vătaful vistiernicului Iordache (Cantacuzino), drept un cal, o iapă şi un caragiu. Şi în tocmeala noastră au fost Ursu de **Sireţel** (comuna Sireţel, Iaşi), Statie neguţătorul, Gheorghe Boţ, Gavril

---

[187] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 403, pp. 464, 465
[188] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 415, p. 476

Simeniceanul şi Ionaşcu de la sulgerul Toma şi Ştefan Bechea de **Bogdăneşti** (comuna Traian, Bacău), şi Gheorghe şi Istratie de pe Uliţa Strâmbă (**Iaşi**) şi alţi mulţi feciori de boieri”[189].

1636, august 20: Întărit de Vasile Lupu voievod, prin ispisoc de judecată, lui Dumitru Roşca, **ispravnic de târgul Eşii**, după ce a fost pârât de Guliiasa şi Drăgostineasa, de fii lor şi de nepotul Costin, feciorul lui Guţan din **târgul Botoşanii**, pentru că „le-a făcut asuprire şi, în putere, le-a luat un heleşteu. Iar Dumitraşcu Roşca a răspuns că l-a cumpărat de la Drăgostin, Gulie şi nepotul lor Costin, drept 150 zloţi şi 14 oi cu miei, în zilele lui Barnovschi voievod, când i-au dat lui satul **Brătineştii** (azi Tulbureni, comuna Curteşti, Botoşani), din ocolul Botoşanilor, Iar sus numitele femei au vrut să-i întoarcă lui acei bani, însă Roşca a răspuns că acel eleşteu nu este pe hotarul Botoşănilor, ci-i în hotarul satului lui, Brătineşti, şi iezătura heleşteului şi o a treia parte din apă, iar celelalte două părţi din sus, cât ţine apa, sunt în hotarul Botoşănilor; şi pentru aceea l-a cumpărat de la dânşii, pentru ca să nu aibă a împărţi cu dânşii. / Însă Domnia Mea nici pe unii n-am crezut, ci am ales pe Bălan postelnic şi l-am trimis acolo. Iar el, strângând oameni buni, pe Gheorghiţă şi Dumitru şoltuzi, Andronic bătrânul, Chirilă, popa Marcu, popa Ionaşcu, popa Costin, Bogdan şi Ovanes din târgul **Botoşani**, Toader Buniţu şi Dumitraşcu din **Ipoteşti**, Tudosă Udre şi Vasile din **Costineşti** (comuna Leorda, Botoşani), aşa a aflat, cu

[189] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 420, p. 483

sufletele lor, precum că iezătura acelei heleşteu, cum şi a trei părţi de apă este cu adevărat în hotarul Brătineştii”[190].

1636, septembrie 20: Zapisul croitorului Vasile Fugle şi a-l femeii lui Mărica, „**de târg de Iaşi**”, în care mărturiseşte că a făcut schimb cu logofătul Toderaşco, primind „o vie de-aicea, de la Iaşi… şi 60 de galbeni” pentru „un loc de prisacă, cu pomete şi cu vii părăsite, în ţinutul Cârligăturii, în hotarul **Storneştilor**, ce acel loc de prisacă fost-a cumpărătura răposatului Enachi postelnicul… de la Ursan şi Zaharia, feciorii Nasturei, şi de la Sava Veveriţă, feciorul Madonei, nepotul Cozmei Ştornescul. Iar mie îmi este danie de la jupâneasa Vamba, sora postelnicului Enachi, şi de la jupânu-său Hriza, şi de la nepotu-său Iane, pentru slujba de am slujit acelui boiaren, lui Enachi postelnicul, Dumnezeu să-l pomenească”[191].

1636, octombrie 12: Zapisul lui Ionaşco Huşan din satul Ciuceşti, prin care mărturiseşte că şi vândut partea „din sat din **Ciuceşti** (lângă Negrileşti, comuna suburbană Munteni, înglobată în Tecuci, Galaţi), din partea de sus, unde cade Berheciul în apa Bârladului, ce este în ţinutul Tecuciului, ce se va alege dintr-un bătrân, a treia parte… unchiului meu Simion Barhon vătavul, drept 10 lei bătuţi, pentru nişte bani ce i-am fost dator… dinaintea uncheşului Bălan Bârdea şi Pavăl, fratele lui Buhuş de **Bosinceşti** (lângă Slobozia Blăneasa, comuna

---

[190] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 484, p. 545

[191] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 519, p. 571

suburbană Munteni, înglobată în Tecuci, Galaţi), Ionaşco vizitiu, Goian stegar şi Ion Chilineş din **Iaşi**”[192].

1636, octombrie 13: Întărit de Vasile Lupu voievod, prin ispisoc de judecată, călugărilor de la mănăstirea Sfântul Sava, după pâra acestor împotriva Anghelinei Foteasa, sora ei Pala şi fiicele Măriia şi Anghelina din **târgul Iaşi**, „pentru o casă, care este în grădina călugărilor, spunând Anghelina Foteasa şi cu sora ei Palaga că este şi această casă de la bunicii lor. Iar rugătorii noştri, călugării, aşa au spus, că ei au cumpărat această casă, pentru 200 lei bătuţi, de la Manolachi fost vameş… şi au arătat şi un zapis de la Manolachi vameş”[193].

1636, Relaţiunea lui Remondi: „În acest oraş **Iassi** am găsit o biserică de ale noastre (catolică), cu clopot, făcută din scânduri, prin mila unui boier grec, mort acum. În vecinătatea acestei biserici trebuie să locuiesc eu. Şi se află 65 de case de unguri catolici, francezi, veneţieni şi alţi negustori din Constantinopol de rit roman”[194].

1637, ianuarie 14: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Dumitrul Sârbul din **Eşi**, care cumpărase, cu 100 zloţi bătuţi, conform unui zapis de mărturie, de la Mihalce, Cozmiţa, Salomia şi Nastasie, feciorii lui Pătraşco Baci, moşia lor din „sat din **Mogoşeşti**, de la ţinutul Vasluiului, ce se va alege partea lui Matieş, din vatra satului, din câmp şi cu vad de moară în pârâul Vilna, şi cu loc de prisacă”[195].

---

[192] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 535, p. 585
[193] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 536, pp. 586, 587
[194] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, p. 178
[195] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 11, p. 11

1637, februarie 27: Zapisul lui Vartic, feciorul lui Burnah, şi al lui Gavril sin (fiul lui) Medeleanu, în care mărturisesc „cum am vândut a şasea parte de ocină din **Mărceşti** (lângă Furcenii Noi, comuna Cozmeşti, Galaţi), partea din jos, drept 12 ughi (ducaţi ungureşti), lui Iorga cămăraşul, dinaintea lui Poiană ce a fost uşar, Sava cămăraşul, Nică neguţătorul din **Iaşi**, Cătărigu de **Mărceşti**, Ursul feciorul lui Dobrovăţ şi Tilului din **Peşo-eşti** (greşit – **Cozmeşti**, comuna Cozmeşti, Galaţi)”[196].

1637, martie 20: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Lupul Dărlău, după ce „s-a jeluit acest om, anume Drone din **Cândeşti** (înglobat în Perieni, comuna Probota, Iaşi) pe Păradie şi pe alţi **răzeşi ai lui din târg de Iaşi**, zicând că el are ocină cu dânşii şi moşie la sat la **Băloşeni** (comuna Vlădeni, Iaşi), în ţinutul Iaşilor, şi este nealeasă şi neîmpărţită… tu să-i faci lege dreaptă cu acei răzeşi ai lui”[197].

1637, aprilie 20: Lupul Dârlău şi Gheorghe Grecul din **Băşeni** (azi Mihail Kogălniceanu, comuna Ţigănaşi, Iaşi), şi Gavril din **Ţăpeleşti** (azi Ţipileşti, comuna Popricani, Iaşi) îi judecă, din poruncă domnească, după pâra lui Dron cu Păladie **din târg de Eşi**, cu Călinig, vărul lui Păladie şi cu sora lor Vasca, „zicând Dron că au moşie la **Băloşeni** (comuna Vlădeni, Iaşi) dimpreună… dar nu li-i aleasă şi împărţită, şi Dron nu şade acolo, cu dânşii, iar ei lucrează locul şi mănâncă şi de-a zecea. Deci am judecat şi i-am aşezat să ia Ionaşco Dron de-a zecea de pe moşie, iar ei să lucreze, iar a lua de-a zecea să nu se

---

[196] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 33, p. 33

[197] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 42, p. 42

amestece… Şi eu, preotul Constantin din **Vlădeni** (comuna Vlădeni, Iaşi) am scris, cu învăţătura tuturor”[198].

1637, iunie 30: Zahariia, feciorul Măciucoae de târg de **Iaşi** vinde Cârstei blănarul, femeii sale Vărvarei şi cuconilor lor, drept 120 galbeni buni, „tot locul meu, cât am avut eu de la părinţii mei, de la Cadeul până la Ilie, cu case, cu tot… Şi într-această tocmeală au fost Istratie Măciu – unchiul meu, Constantin Cadeul, Ionaşco mare boier, Miha blănarul, Nica arbănaşul, Voico bărbierul, Enache bărbierul, Franţa, Vasile Gânscă bărbier, Gheorghe blănarul, Pătraşco cârciumarul şi Constantin Buleul. Şi eu, Larion diacul, am scris”[199].

1637, iunie 30: Ştefan, cu femeia lui Mărica şi fiul Zaharia, vând lui Cârste cojocarul şi soţiei sale Vărvara, şi cuconilor lor, drept 40 de galbeni buni, „un loc de casă (în Târgul de Jos, Iaşi), dreaptă cumpărătură, lângă casele noastre… din casa mea până în locurile Anghelinei, între amândouă este acel loc… Şi am făcut tocmeala dinaintea lui Constantin Cadiul, Miha Grasul, Ionaşco mare boier, Zota Ologul, Statie cojocar, Nica arbănaş, Ionaşco arbănaş, Ursu Săraci, Ambrohi potcovar, Ilie, Vasile Gânscă – staroste de bărbieri, Voico bărbier şi mulţi oameni buni şi bătrâni”[200].

1638, martie 8: Măriica Ihnătoe vinde jupânului Gheorghie din **Iaşi, staroste de neguţători**, pentru 46 taleri bătuţi, „drept cât a cumpărat şi jupânul meu Ignat

---

198 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 70, pp. 70, 71

199 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 128, pp. 121, 122

200 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 129, p. 122

Manoleţ…o parte de ocină **Şendreni**, partea Măriicăi, jupâneasa lui Gavril Grebencei… şi la tocmeală au fost oameni buni, neguţători, anume Arhirie neguţător, Toader Hagi, Gheotghe Hanul, Mierăuţă fratele Mariicăi, Constantin feciorul lui Mirăuţă, Alexa cupeţ, Zaharia cupeţ şi alţi oameni buni"[201].

1638, aprilie 1: Tofana, fata Condrei lui Bucium, ce-a fost vornic mare, scrie şi mărturiseşte despre „rândul a jumătate de sat **Voineşti** (comuna Voineşti, Iaşi), partea din jos, care ocină a fost cumpărătură părintelui nostru Bucium vornicul de la ruda Mânjea uricarul. Şi s-a sculat nepotul meu Lupaşcu, feciorul fratelui meu Grigore Bucium, ca să vândă acea jumătate de sat, fără ştirea noastră, neavând nici o treabă, pentru care lucru au vândut tatăsău, fratele meu Grigore Bucium, şi Vasile Bucium aşijderea fratelui meu, două fălci de vie la **Cotnari** lui Ureche vornicul, şi **curţile tătâne-nostru de aicea, din Iaşi**, le-a vândut lui Ureche vornicul… Şi noi de isnoavă am pus un zălog, anume **Boşotenii** (comuna Bereşti-Tazlău, Bacău) de la Bacău, de-am plătit o datorie a tătânenostru unei grece, ce-a venit cu zapis de datorie de la Ţarigrad, în zilele Radului vodă; şi a fost să plătim noi, toţi fraţii, feciorii lui Bucium, acea datorie. / Deci eu, Tofana, am plătit şi încă am rămas, iar Vasile Bucium şi nepoţii noştri, feciorii lui Grigore Bucium, anume Lupaşco, Cârstina şi Axana, necum să plătească datoria tătâne-nostru, ci încă Lupaşco şi cu surorile sale, şi fratenostru Vasile Bucium vor să mai vândă şi auiască jumătate de sat, fără ştirea noastră. / Deci eu, văzând că am strâmbătate de feciorii lui Bucium şi de Vasile

[201] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 264, p. 247

Bucium şi vânzându-ne ocinile fără ispravă, şi acel sat Boşotenii pierind pentru datoria tătâne-nostru, am vândut acea jumătate de sat **Voineşti**, din ţinutul Cârligăturii, prietenului nostru, lui Ionaşco Mânjea uricarul, drept 450 de taleri de argint… Şi aceşti banui, ce am luat de la Mânjea uricarul, i-am dat de ne-am răscumpărat satul **Boşotenii** de la fetele lui Pătrăşcan, Drăguna şi Candachia, pentru că a fost pus zălog pentru datoria tătâne-nostru"[202].

1638, aprilie 15: Petre Sârbul dăruieşte nepoatei femeii sale Agahia, Măriuţa, fata Albului „o vie în **Valea Cozmoae** (satul Bucium, Iaşi), drept tot sufletul meu şi al femeii mele… Şi acest zapis l-am făcut dinaintea megieşilor, anume Neagul, Ion, Horgoliţ, popa Andronic, Vasile Gânscă, Bălăban Sârbul şi Eremia Cojucea diac din **Iaşi**"[203].

1638, aprilie 20: Întărită de Vasile Lupu voievod logofătului Pătraşco Ciogolea, care cumpără, cu 200 galbeni, de la Grozava, jupâneasa răposatului Stratul Bolea fost paharnic „ale sale drepte case şi cu pivniţă de piatră pe **Uliţa cea Mare**, care acele case… s-au venit partea ei, când s-a împărţit cu nepoţii şi cu rudeniile boierului său, Stratul Bolea paharnic, de vreme ce copii n-au avut"[204].

1638, decembrie 2: Fostul clucer Ştefan Boul vinde vistiernicului Dumitru Buhuş „casele noastre din

---

202 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 301, pp. 298, 299

203 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 319, pp. 310, 311

204 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 329, p. 323

Eşi, ce sunt lângă Biserica Albă, care case au fost date de socrul nostru, Ştefan (Tomşa) vodă, mănăstirii Solcăi, iar mănăstirea ni le-a dat nouă, când ne-am însurat; şi ne-a dat dumnealui vistiernicul 40 de galbeni buni”[205].

1639, aprilie 1: Întărit de Vasile Lupu voievod sulgerului Strătulat, în baza unui zapis de la Ionaşco hotnog din **Galaţi**, Roşca din **Băneşti** (Buneşti, comuna Buneşti-Avereşti, Vaslui), Constantin, Necula şi Mihalcea negustori din **Iaşi**, şi de la Vasile, fiul lui Mierăuţă Hraniţă, şi de la Simion Diac, în care mărturisesc cum „a venit înaintea lor Medelean, cu copiii săi, şi a vândut jumătate din satul **Futileşti** (lângă Hurdugi, comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), pe Elan, care este în ţinutul Fălciu, pe ambele părţi ale Elanului, şi spre răsărit, şi spre apus… pentru 20 ughi (ducaţi ungureşti)”[206].

1640, ianuarie 14: Arvasiia, fata Cătălinei, nepoata Măricăi, strănepoata Anghelinei Goioae, vinde unchiului ei Gligoraşco Goia, drept 25 galbeni, „ce se va alege din sat din **Doljeşti** (comuna Doljeşti, Neamţ), de la ţinutul Romanului… şi altă parte de ocină din sat din **Fârţeşti** (înglobat în Buhoanca, comuna Doljeşti, Neamţ)… dinaintea lui Ionaşco şi Oprea, aprozi de **Iaşi**, Avraam şi Ivan de **Iucşeşti** (comuna Iucşeşti, Neamţ), popa Gheorghe, popa Ionaşco şi diaconul Leavul din Doljeşti”[207].

---

[205] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 516, p. 479

[206] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 77, pp. 75, 76

[207] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 287, p. 280

1640, martie 9: Negru, femeia lui Răzmărada, Fata Anghiniţa şi feciorul Strătolat din Iaşi vând lui Pană Şchiopul, drept 80 galbeni, „în **Uliţa Nouă**, o casă cu loc, din stâlpul Vracniţâi, un pas mai mult şi până în gardul Raiului… dinaintea lui Vasile căldărarul, Gheorghe sărarul, Tecla, Gheorghe Ţâgănaş, iuzbaşa Ionaşco, Bosie, Glegori Nălăvaico, Iani sin (fiu) Cacavela, Cârste, Dema gelepul, Cârste vameşul şi Miha căminar"[208].

1640, aprilie 27: Cârstea blănarul de **târg de Iaşi**, femeia lui Vârvara şi fiul lor Lupul vând lui Enache blănarul, drept 350 taleri bătuţi, „tot locul ce l-am cumpărat de la Zaharie, feciorul Măciucoaie, şi de la Ştefan şi femeia lui Măriica, şi de la feciorul lor Zaharie, care loc este între locul Cadiului şi între locul Ţanii… Şi în tocmeală s-au întâmplat popa Nacul şi popa Eremiia de la Sfântul Nicolai, Zaharie ceprăgar, Ionaşco Sucevan potcovar, Statie blănar, Statie croitor bătrân şi alţi oameni buni"[209].

1640, aprilie 28: Vârvăruţa, femeia lui Pană armăşel, şi cu feciorii ei vând popii Carp de la biserica lui Iordache vistiernicul din **Iaşi**, drept 8 galbeni, „o dreaptă ocină şi moşie de-am avut la **Horileşti** (Horleşti, comuna Horleşti, Iaşi), în ţinutul Cârligăturii, din hotarul dinspre Pânteliiasă, până în Cetăţui de lat, a patra parte… Şi în tocmeală au fost popa Vasilie de **Obrejeni** (comuna Popeşti, Iaşi), Ştefan diaconul domnesc, vară-mea Agahiia

---

[208] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 309, p. 300

[209] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 348, p. 364

Păvăloai din **Coposeni** (Scoposeni, comuna Horleşti, Iaşi) şi Ştefan, feciorul ei, şi Toader Curduce"[210].

1640, octombrie 25: Căzacul ot **Bogzeşti** (comuna Budăi, judeţul Orhei, Moldova), cu Todosiia şi feciorul lui Ionaşco, şi cu Ana, fata Frusinii, nepoata Căzacului, vând Sturdzii, drept 30 de taleri, a lor „dreaptă parte de ocină din **Văsiiani** (Văsieni, comuna Leuşteni, Orhei, Moldova… Şi în tocmeala noastră au fost Petrea ot **Mihălaşea** (Mihăilaşa, comuna Telejeşti, judeţul Orhei, Moldova), Ionaşco Marăş şoltuz şi Grigore potcovarul cel domnesc ot **Iaşi**, Toder ot **Scorţeni** (comuna Scorţeni, judeţul Orhei, Moldova), Gleca din **Bercileşti** (lângă Văsieni, comuna Leuşteni, Orhei, Moldova) şi mulţi oameni buni"[211].

1640, noiembrie 10: Neniţă de **Onceni** (comuna Cosmeşti, Galaţi), feciorul lui Ion Piialeş de acolo, vinde lui Iorga cămăraşul, drept 25 galbeni de aur, „moşia ce am avut în satul **Onceni**, din jumătate de sat, partea din sus, din a cincea parte, a treia parte şi cu o vie gata… Şi în această tocmeală au fost Trifan, Catargiu, Vâscul, Mărcescul, Mitrofan şi Toader de **Mărceşti** (comuna Cosmeşti, Galaţi), Dumitru, Necula şi Arion de **Onceni**, Toader staroste de neguţători, Vasile neguţător, Gheorghe Hanul neguţător şi Anduca zlătar de **Iaşi**"[212].

1641, septembrie 5: Vasile Ivanciul, nepot Niculii, vinde lui Dănilă fustaş, drept 300 lei, „un loc de casă,

---

[210] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 349, p. 365

[211] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 482, p. 472

[212] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 485, p. 475

care mi-a fost cumpărătură de la Acsenie Şchiopul, în mahalaua Stăpăzăniasă (Trepezenească), în Surlărie, între casa lui Toader Supţirelu şi casa lui Ioan Motoholu, şi fiind locul îngrădit, s-a măsurat cu oameni bătrâni răzeşi şi mahalagii"[213].

1643, ianuarie 27: Toader Petriceicu mare vornic face schimb de sate cu Toderaşco logofătul cel mare, căruia îi dă „jumătate de sat **Corlăteni** (comuna Corlăteni, Botoşani), şi din cea jumătate trei părţi, ce este pe Jijia, în ţinutul Dorohoiului, cu vecini şi cu vad de moară pe Jijia, şi cu heleşteu în ţarină… iar logofătul ne-a dat drept schimbătură satul **Gârbeni** (comuna Havârna, Botoşani) pe Başeu, în acelaşi ţinut, cu vecini şi cu heleşteu pe Başeu. Şi încă ne-a mai adaos dumnealui nişte case în târg, în **Iaşi**, ce i-au fost cumpărătură de la Trelea hotnogul"[214].

1643, mai 8: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Vasile Fugli din **târgul Iaşi**, care a arătat un „zapis de mărturie de la Dumitraşco Fulger din târgul **Iaşi**, Mirea, Irimia şi Ionaşco din **Lăzoreni** (Lăzăreni, comuna Golăieşti, Iaşi), Nicoară, Pătraşco, Toader Ţinterâu şi Onofrei din **Procelnici** (comuna Miroslava, Iaşi)… scriind că Ştefan, fiul lui Ihnat, a dat şi dăruit dreapta sa ocină şi dedină din satul Lăzoreni, a cincea parte, ce este pe Dzidziia, la ţinutul Iaşi… lui Vasile Fugli, pentru sufletul său şi al părinţilor săi. Iar Vasile încă i-a dat 40

---

[213] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, p. 99

[214] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 17, p. 21

zloţi bătuţi şi i-a plătit capul pentru nevoia în care el căzuse”[215].

1643, august 31: Întărită de Vasile Lupu voievod lui Gligorie din **Iaşi**, care „a cumpărat o casă, aicea, în târg, în Iaşi, de la Pană vămeşelul din Iaşi, casa cu loc, cu tot, drept 50 de lei bani gata”, care „i-a făcut zapis de la mâna lui şi l-a scris la catastiful târgului”[216].

1643, octombrie 6: Safta, fata lui Apostol ce-a fost pitar, întoarce 30 de galbeni „pentru rândul a nişte case ale tătâne-meu, ce-a avut aici, în târgul **Iaşi**, lângă casele Hăbăşăscului, pe Uliţa Strâmbă, de care lucru le-a fost pus zălog tată-meu Apostol la Hăbăşăscul vornic… Deci eu n-am vrut să mas moşia mea să fie pe mâna altora, ci am întors acei bani toţi, 3o ughi, în mâna dumisale Hăbăşascăi, însă n-am avut banii toţi, ci am luat de la Seachil stolnicul 15 ughi. Şi am dat casele cu loc să ţie şi stolnicul, însă să ne fie locul împreună, frăţeşte”[217].

1643, octombrie 12: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Gheorghe Dimuţă, staroste de neguţători (din Iaşi), „care ne-a arătat două zapise de la Maria, femeia lui Ignat Manoleţ, scris de mâna popii Loghin celui bătrân, dinaintea unor oameni buni din **târg din Iaşi**, Arhirie, Toader Hagi, Gheorghe Hanul, Mierăuţă fratele Măricăi, Ignătoaia şi feciorul ei Constantin, Alexa neguţător şi Zaharia neguţător, scriind cum ea şi-a vândut a sa dreaptă ocină şi cumpărătură, partea Măricăi, jupânesei lui Gavril

---

215 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 90, pp. 94-96

216 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 152, pp. 148, 149

217 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 192, p. 179

Grebincii, ce-a fost pârcălab, şi partea lui Anton stolnicel, şi partea Loli, şi partea lui David, neamul Sasului, cât se va alege din satul **Şăndreni**, din ţinutul Iaşului, pe apa Prutului, cumpărătura bărbatului ei Ignat Manoleţ… lui Gheorghe Dimuţă, staroste de neguţători, pentru 85 taleri bătuţi… / Şi altă parte din sat, cumpărată de la Samson, feciorul Măricăi, nepotul Odochiei, ce i-a fost cumpărătură de la Perdutul, partea lui, fără partea nepotul său Ursul, drept 5 galbeni. / Şi iarăşi, ce a cumpărat de la Vasile, feciorul Varvarii, nepot lui Ignat Balotă, a patra parte din partea lui Iuraşco Dimineaţă, pentru 10 lei”[218].

1643, noiembrie 22: Dumitraşco, feciorul Ghicăi, nepotul lui Romăşcel, vinde vistiernicului Isari, drept 100 lei, „locul nostru de casă în târg, în **Iaşi**… Şi în tocmeala noastră s-au prilejit Constantin Ciogolea vornicul, Neaniul vornicul, popa Nistor de la Arhanghel, Pană Caceaun, Ionaşco Roşca, Gheorghe Dimuţă, Iana vătah, Roman feciorul lui Lapteacru… şi eu, Vasile Robceanul, am scris”[219].

1644, septembrie 18: Zapisul boierilor de curte și al neguțătorilor din **Iași**, în care mărturisesc cum a venit Statie marele vameș și cu Alexandra, fata Fotesei și „au schimbat casele din Iași; dat-a Statie vameșul Alexandrei casele din **Târgul Nou**, pe care și le-a cumpărat de la Grama ușer, și, după case, a mai dat 80 lei bani gata, iar Alexandra a dat casele ei din **Târgul Vechi**, să fie lui

---

[218] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 198, pp. 183, 184
[219] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 209, p. 191

Statie vameșul”[220].

1644, decembrie 22: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „a pârât de față înaintea Porții domniei mele Pântea Ghigul pe Carpu ce a fost popă, pentru un loc de casă în **Iași**, ce i-a fost vândut de șapte ani, zicând că nu i s-a plătit. / Pentru aceea, Carpu a adus oameni buni mărturie, de au mărturisit cum el, de bunăvoie, a vândut acel loc de casă. / Drept aceea a rămas Carpu pe Ghigul dinaintea porții mele”[221].

1644, noiembrie 28: Miron din **Iurghiceni** (comuna Erbiceni, Iași) dăruiește lui Cârsta vătavului de târg de **Iași**, „pentru sufletul fiului meu, răposatul Obrejie... ce se va alege partea mea din satul Iurghiceni, ce este în ținutul Hârlăului; din această pasrte am dat și am dăuit un loc de casă și un loc de heleșteu, ce-i pe valea Lungăi, și cu 10 pământuri în țarină, cu 20 de fălci de fân, în fânațe, și cu loc de prisacă în Boaghea... Ți în această tocmeală au fost Gheorghe croitorul din târgul **Iași**, Vasile feciorul Paholcei din **Tomești** (comuna Erbiceni, Iași), Toader feciorul Dăvidoaie din **Ciuncești** (inclus în Cristești, comuna Brăești, Iași), Șaidir uricarul, Corlat cămărașul, Isac zet (ginere) Feștilă. Luca vătav de aprozi, Gavril Rătundu neguțător și Ionașco Gârdea”[222].

1645, februarie 23: Zamfira de Brusa vinde „o casă (în **Iaşi**), ce am avut dreaptă cumpărătură, între Oprea cizmarul şi între Hareta săbierul, stolnicului Hris-

---

[220] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 431, pp. 410, 411

[221] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 454, p. 432

[222] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 459, pp. 437, 438

todor, drept 15 unghi… dinaintea lui Oprea cizmarul, Hareta săbierul, Mihail Foca şi Saulea din Cârligătură… / După aceea, am chemat şoltuzul Gligorie cu 12 pârgari, de-am scris la catastiful oraşului”[223].

1645, martie 6: Petre, feciorul lui Gligorie din satl **Cândeşti** (înglobat în Perieni, comuna Probota, Iaşi), vinde starostelui de neguţători Pană, drept 30 galbeni, „o parte de ocină din satul Cândeşti, din jumătate de sat, a cincea parte… / Şi în tocmeală au fost Lupul Dârlău şi Gheorghe Grecul din **Băşeni** (azi Mihail Kogălniceanu, comuna Ţigănaşi, Iaşi), Toader sin (fiu) Hăugul şi Vasile şi Constantin de **Perenii** (Perieni, comuna Probota, Iaşi), Vasile sin Gavril ot **Cândeşti**, popa Nistor, Toader Hagi, Alexa cupeţ şi Gheorghiţă cupeţ ot târg **Iaşii**. Şi eu, Ion Coroşca, am scris”[224].

1645, martie 22: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului vornic Ionaşco Rusul, pârcălab de Orhei, care cumpără, cu 30 ughi, de la Pavăl vornic de gloată şi cneaghina Mărica, „partea lor de dugheni din **Târgul Iaşi**, pe Uliţa Rusească, pe care au avut-o împreună cu fraţii lor, Neculai Mogâldea şi Vasile Cărăiman pitar, cumpărătura bunicii lor Cniajnia” / Şi, de la Mogâldea, care „s-a tocmit cu fratele său Ionaşco Rusul pârcălab, „partea lui, ce se va alege, din acele dugheni, pentru 50 lei”, iar de la Vasile Cărăiman, cu 52 lei, „toată partea lui, pe care o are în acele dugheni”. / Şi a mai cumpărat Ionaşco Rusu, cu 48 de ughi (ducaţi ungureşti), de la Gligorie Soräci, săpunar din târgul Iaşi, şi Ana Sevoaie,

---

[223] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 16, p. 10

[224] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 22, p. 14

de asemenea din Iaşi… „două case, cu tot locul pe care îl au acele case împrejurul lor, pe Uliţa Trăbujenească”[225].

1645, martie 25: Cârstina şi fiul ei Constantin, nepotul Mărgeriţei, vând în **Iaşi**, lui Mihăilă croitorul un loc, „din talpa casei lui Mihăilă, un pas bun şi, pe lung, din cheutoarea casei până în uliţa dinspre Mănăstirea lui vodă, drept 10 lei bătuţi… / Şi în tocmeală au fost Oprea cizmarul, Harita săbierul, Gheorghe uşerul, Gheorghe bă-calul, Tămaş vătămanul din Răchiteni, Nechita vătămanul din Iugani, Ştefan ot tam (de acolo), Iacob feciorul Oprei şi mulţi oameni buni”[226].

1645, iulie 15: Parasca, femeia răposatului Gliga din târg de **Iaşi**, vinde „o casă a mea cu tot locul, cât va cuprinde până în gardul vornicului Pavăl şi până ăn gadul lui Andronic din uliţă, cum a fost de veac; şi o am vândut lui Tudor şi femeii lui din Iaşi, în 18 galbeni, cum au preţuit acea casă oameni buni din târg de Iaşi, bătrâni şi tineri: Danciul ce-a fost temnicer, Ursu, Andronic dărăbanul, alt Ursu, Ion, Toader, alt Andronic din târg Iaşi, Hilip dascălul, Vasile Bosie şi Enachie de Iaşi. Şi eu, Gheorghe Romăşescul dascălul, am scris cu mâna mea”[227].

1645, septembrie 20: Nastasia Ştefăneasă şi feciorii ei Nacul şi Antemia vând, în **Iaşi**, „un locşor de casă, dinapoia casei noastre, lui Culai zugravul şi femeii sale Alexandra, drept 10 galbeni… / Şi în tocmeala

---

[225] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 33, pp. 26, 27

[226] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 35, p. 29

[227] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 133, pp. 109, 110; Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 269

noastră au fost vecini, anume Ionaşco Picioraga, Lazor dărăbanul, Agapie Zota şi alţi oameni buni”[228].

1645, noiembrie 17: Nastasia Ştefăneasa din **Iaşi** vinde egumenului de la mănăstirea Sfântul Gheorghe de la Hlincea, drept 60 galbeni, „casa mea cu tot locul cât este lângă casa Măriei bărbieriţa, împotriva Picioroagăi, unde se începe Uliţa unde se vinde făina… / Şi în tocmeala noastră au fost Gheorghe Dimuţă neguţătorul, Radul sluga hatmanului, Neculai zugravul, Petrea călăraş de Ţarigrad, Ionaşco Picioraga, Agafie Zota şi Lazor dărăbanul”[229].

1646, martie 6: Ileana, fata Bejeneasăi din **Iaşi**, vinde stolnicului Hristodor, drept 30 de galbeni buni, „o casă ce-am avut drept moşie în Târgul Vechi, între Mihăilă Floca şi între Gheorghe măj (ginere) Grozava… Şi în tocmeală au fost Mihăilă Floca croitor domnesc, Gheorghe tij (la fel), Hareta Săbiar, Vasile ginere Drumoaie, Cârstea blănarul, Ursul croitor – fecior popii Ştefan, nepotul Ilenii, Iane aprodul, Necula călăraş de Ţarigrad şi mulţi oameni buni”[230].

1646: Sândzana, fata Ilenei de ţinutul Vasluiului, din satul **Childeşti**, cu bărbatul ei Moldovanul seimen „şi cu cucoana mea Anghelușa, fina Grozavei Gheorghiasa”, care aveau, în **Iaşi**, „un locuşor de casă, dat fiicei mele Angheluşa, de mătuşa cucoanei, anume Gozava Gheorghiasa… am vândut acea bucăţea de loc lui Hristodor

---

[228] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 210, p. 166

[229] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 249, p. 196

[230] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 305, p. 247

jitnicer, drept 50 lei bătuţi”[231].

1646, martie 26: Miera, cu feciorii Istratie, Dumitraşco, Ion şi cu fetele lui, din Lăzoreni, vând lui Dima, neguţătorul din **Iaşi**, drept 33 lei bani gata, „a mea dreaptă ocină şi cumpărătură din satul **Lăzoreni** (comuna Golăieşti, Iaşi), ce am cumpărat de la Read, din acea cumpărătură jumătate… / Şi în această tocmeală s-au întâmplat Pascal neguţătorul, Dumitraşco Fulger, Iani nepotul lui Liondar vameşul, Onciul blănariul, Iordache săbierul, Loghin, Ionaşco Şchiopul, Pănteleі, Gligorie sin Irimiei (din **Iaşi**) şi alţi mulţi oameni buni”[232].

1646, martie 26: Miera şi Loghin, feciorii Dochiei, Pentelei şi Ionaşco Şchiopul, cu nepoţii săi Gligorie şi Negură din Lăzoreni, vând lui Dima, neguţătorul din **Iaşi**, drept 24 lei, „un loc de prisacă în satul **Lăzoreni** şi prejur de prisacă, cât am pus semnele… dinainte lui Pascal neguţătorul, Iane nepotul lui Liondar vameşul, Onciul blănarul, Stroe cârciumarul, Dumitraşco Fulger, Iordache săbierul cel domnesc şi Nicolae din Slobodzie”[233].

1646, iulie 8: Zapisul Alecsandrei, fata Foteasăi, în care mărturiseşte „cum am avut nişte case, de la părinţii mei, în Ultiţa Strâmbă, lângă Condrea zlătarul, şi le-am vândut dumisale lui Statie vameşul. / Deci eu, cu acei bănişori, ce s-au chemat pomană de la părinţii mei, am nevoit şi-am cumpărat o casă, ce-a fost a Gramei jitnicerul, aproape de Mihail croitorul şi de Draga. / Şi

[231] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 311, pp. 250, 251
[232] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 324, p. 271
[233] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 325, p. 272

după aceea, iarăşi le-au ajuns destule nevoi, ce le-am scos la vânzătoare şi le-am vândut jitnicerului Hristodor, drept 60 galbeni. / Şi când s-au tocmit la această tocmeală făcutu-s-a dinaintea lui Fote şoltuzul de târgul **Iaşi**, Mihil craveş, Draga fata lui Toader şoltuzul, Barbu croitorul, Martin pânzarul, Vasile dărăban, mazil”[234].

1646, august 2: Cârstâna şi feciorul ei Constantin vând, în **Iaşi**, lui Gheorghie şi femeii sale, drept 150 lei, „un loc de casă în Târgul Vechi, lângă Mihăilă Floca, cu locul care este însemnat şi până în pod… / Şi la negoţ, la datul banilor şi la aldămaş au fost Cârstea căminarul, Mihăilă Floca, Mihul croitorul, Gânscă bărbier, Oprea cizmar staroste, Ionaşco Sucevan potcovar, Ion Brăhar, Vasile strelar ginere Drămoaiei, Vasile călăraş de Ţarigrad”[235].

1646, august 5: Cârstina, fata Ştefăniei din Târgul Vechi, cu fiul ei Constantin, vând lui Gheorghe bacalul şi femeii sale Măriicuţa, fata lui Precop de **Bârlad**,drept 160 lei, o „casă, cumpărătură dreaptă de mama mea Ştefania, iar cât am putut o am ţinut, iar când m-au ajuns nevoie şi lipsă, eu am vândut casa” din **Iaşi**. „Şi am vândut casa, cu cât loc ţine, din cheotoarea casei Flocăi până în pod, şi dinspre Uliţa Mare cât a fost până acum… dinaintea lui Mihăilă Floca, Cârstea căminarul, Mihul croitorul, Oprea cizmarul, Ionaşco Sucevanul potcovarul, Ion Buga blănarul, Vasile strelarul ginerele Drumoaei,

---

[234] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 435, p. 374

[235] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 457, pp. 389, 390

Ivan Bănitul călăraş de Ţarigrad şi mulţi oameni buni”[236].

1649, aprilie 12: Andrei ţârcovnic, femeia lui Varvara şi feciorii lor din **Iaşi** vând lui Hristodor stolnicul, drept 50 lei, „o vie în valea **Cozmoae**, cu pomăt, cu livadă, cu prisacă şi cu 30 de stupi, şi locul este din drum, până în vârful dealului”[237].

1672, iunie 8: Ionaşco Hrubeş, femeia lui Candachia şi feciorii lor vând lui Avram şi femeii lui Irina, drept 65 lei bătuţi, „un loc de casă pe **uliţa brăhăriei**, lângă vornicul Dumitraşco şi lângă Avram… / Şi am vândut cu ştirea rudelor noastre şi cu ştirea ulicenilor. Şi mărturie au fost preotul Simion de la Văvedenie, Dumitraşco vornicul de poartă, Gheorghe Alivra, Dumitru Caţichie, Pavăl feciorul popii Simion, Dumitraşco Murait, Ursul feciorul lui Dumitraşcu Murait, Manolie neguţătorul, Filip diaconul de la Sf. Ioan”[238].

1677, mai 20: Varvara, femeia lui Ion Anegrului, vinde lui Vasile, drept 8 lei bătuţi, „un loc de casă, alături cu locul lui Gligori Ceapragarul, ce este lângă biserica Ghenghii”[239].

1679, decembrie 16: Ucazul ţarului Tfeodor Alexievici, prin care „s-a slobozit din casa tipografică, în ţara Moldovei, mitropolitului Dositei, prin trimisul Ivan Bilevici, o **maşină tipografică** de lemn, pe alocuri ferecată cu fier, cu toate uneltele ei, pentru tipărirea cărţilor”[240].

---

236 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 461, p. 393

237 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 110, 111

238 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 95

239 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, p. 79

240 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. III, Iaşi 1892, pp. 196-109

1680, ianuarie 30: Testamentul vornicului Andrei Săpoteanul, prin care lasă „femeii mele Dochiţăi… toată averea lui”[241] din Iaşi.

1681, octombrie 26: Popa Vasile, fecior popii Gligorcea din **Iaşi**, cuconul lui Ursache şi surorile Prohira şi Alecsandra vând lui Abexandru armaş, drept 53 lei bătuţi, „o casă gata cu tot locul casei pe uliţa Pârvuleştilor, între casa Petrii căpitanul şi casa lui Gheorghiţă Albotă serdar, peste drum de casa lui Ştefa Feţilă”[242].

1682, decembrie 26: Păladie făclierul dă înapoi socrilor săi Dumitraşco şi Oghinia Murait „o casă în **Iaşi**, ce este lângă locul lui Arhire, ce mi-a fost dată mie… dinaintea preotului Gavril de la Sfeti Neculai”[243].

1685: „Atunci au ars leşii şi tătarii multe curţi boiereşti, la ţară şi la **Iaşi**. Ars-au în **Lungani**, în **Obrejeni**, în **Popi** (Popeşti), în **Doroşcani**, la Leca, în **Podobiţi**, în **Brăeşti**, în **Prigoreni**, în **Găneşti**… tot curţi şindilite boiereşti au ars atunci”[244].

1686: „La veleatul 1686, fiind domn Moldovei Constandin Cantemir voievod, bătrânul, întâmplându-se de a venit Sobieschie, craiul leșesc, cu oaste leşească, mergând asupra Bugeaculuî Tătărăsc, și întorcându-se înapoi, venind prin **orașul Iașului**, Domnul a dat cale oștii leșești, lăsând scaunul, s-a dat deoparte din calea oștii, iară Mitropolitul ce a fost la acea vreme, Dosoftei, văzând acele mari tulburări și temându-se ca nu cumva desăvârșit să se întâmple vreo pieire țării, a luat de aice, din Mitropolia veche, **moaștele sfântului Ioan**, împreună

---

241 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 270
242 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, p. 79
243 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 95
244 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An IV, Fasc. IV, 1924, p. 21

cu toate odoarele Mitropoliei și cu hrisoavele cele de moșii, și, cu bună voia sa, nerobit de nimeni, și cu ştirea craiului, a cerut să meargă la sprijineala țării leșești, ca să le păzească acolo, până se va face pace, și s-a așezat la un târg leșesc, ce se cheamă Jolfa, aşteptând, după ce s-a face pace, să vină și el, şi să le aducă iarăși la pământul Moldovei. / Dar întâmplându-se de s-a prelungit vreme la mijloc până la făcutul păcii, temându-se Mitropolitul Dosoftei că va muri acolo, a făcut un catastih, dinaintea unora din Episcopi și boieri mari leși, de toate acele odoare ale Mitropoliei, ce se află acolo, cu dânsul, care izvod este iscălit cu iscăliturile a Episcopilor și ale boierilor și cu pecețile lor, și acel catastih l-a trimis aice, la Mitropolie, care se află și acum de față, în care izvod arată că a scris acele odoare și în condica Liovului, și poftește acel Dosoftei Mitropolitul pe domn și pe boierii ce se vor afla după vreme, ca, după moartea lui, să se nevoiască ca să aducă sfintele moaște și toate odoarele Mitropoliei iarăși la Moldova, de vreme ce acele moaște și odoarele Mitropoliei n-au fost robite de leși, ci de bună voie acel Mitropolit s-a îndemnat de le-a dus la sprijineala țării leșești, precum și leșii, când se întâmplă nepace în țara lor, de către alți megieși, ei încă îşi aduc avuțiile și bucatele lor la țara Moldovei, fiind țări megieșe, dar întâmplându-se de a murit acel Mitropolit mai înainte de făcutul păcii și rămânând moaștele și toate acele odoare în țara leșească, la veleat 1742 (7250) făcându-se pace între puternica împărăție cu leșii, când și cetatea Camenița au dat-o turcii înapoi leșilor, atunci, din poruncă împărătească, mergând Domnul Antioh Cantemir voievod de au deșertat cetatea și acolo fiind de față amândoi hatmanii cei mari leșești, cerând Antioh voievod

moaștele sfântului și odoarele la dânșii, au dat hatmanii și zapis la mâna lui Antioh voievod, ca să dea atât moaştele, cât și odoarele Mitropoliei toate, și întâmplându-se de s-a mazilit Antioh voievod curând, n-a apucat a aduce moaștele și odoarele de acolo, prăpădindu-se și zapisul din mâna lui. / După aceasta, și alți Domni, ce s-au întâmplat mai pe urmă, după vreme, toţi au cercat la leşi, trimițând și oameni într-adins, cerând moaștele, odoarele și hrisoavele Mitropoliei, pe izvodul leșilor, cel iscălit de dânșii, care este arătat mai sus, și leșii au dat răspuns uneori că pricina aceasta se va hotărî când vor face seimul lor, și de la seim iarăși au dat răspuns că, fără știrea Papei de Râm, nu pot să-l dea, și așa s-a urnit, din vreme, în vreme, și domnii care au făcut începuturi a isprăvi acest lucru numai cât l-au început și n-au mai isprăvit nimica cu leșii, de vreme că leșii se poartă în voia lor și sunt și foarte zăbavnici la isprăvile lor, că apucând ei că vor aduce ispravă de la Papa, până acum n-au mai adus, și treaba aceasta încă sfârșit n-a mai luat. / Eu, Ştefan Buhăescu, paharnic, aşa știu și eu toată pricina, că am scris din partea Domnilor la hatmanii leșești”[245].

1691, octombrie 9: Chiriac Teslarul, cumnatul lui Ştefan botnar, şi fratele Antimiei, vinde Catrinei Simionesei, drept 5 lei bătuţi, „o casă a surorii mele Antimia, care casă este între casa fiului lui Murait, Postolache, şi între casa Dedului bulubaşii, lângă Hagioe şi lângă Munteniţa… Şi în mărturie au fost Postolache sin Murait, Hahioe, Munteniţa, Vasile Vânătul croitor, Ion Bărbiarul şi Ambrohi Bărbiarul. Şi eu, Ursul sin Murait am scris

[245] Codrescu, Theodor, *Uricarul,* vol. II, Iassi 1889, pp. 245-247

zapisul"[246].

1692, martie 16: Zapisul lui Paladie, în care mărturiseşte „precum nişte case, ce-am avut eu date de zestre de la socrul meu, am avut pentru ele gâlceavă cu soacră-mea Antemia. Deci eu, neîndurându-mă de soacră-mea şi de coconii lor Maria şi Vasile, le-a dat această casă lor… Şi la această tocmeală s-au prilejit protopopul Ursul, popa Pavel de la Vovidenie, popa Maxim de la Sfeti Ioan, Gheorghe Alevra, Zanfir vătav za (la) vier, Toderaşco porucinic, Statie zet (ginere) Alevra şi alţi oamni buni"[247].

1693, mai 25: Aniţa şi feciorul ei Lupul vând lui Ion, fratele lui Paraschiv, drept 50 potronici „un loc de casă" în **Iaşi**, iar la „tocmeală s-au prilejit Ştefan tălpălariul, Pavel Seiman tălpălar, Gligoraşco olarul, Gheorghe Cadejos, Ion Paholce şi Gligoraşco tălpălăriţei"[248].

1696, februarie 18: Albul, fost uşer, şi femeia lui Istăna vând lui Toma sin (fiu) Gheorghe Alevra, drept 46 lei, „nişte case cu loc, cu tot, aici în târg, în **Iaşi**, pe uliţa măjilor din vale, care case îmi sunt mie cumpărătură de la Gheorghe Bogdan şi de la Stratul cel mare… Şi la tocmeală s-au prilejit protopopul Ursul, preotul Pavăl de la Vovidenia, Ştefan Ponici vornicul, Pânte şetrarul, Ion Cârcei armaşul, Strătulat Şendrea, ce a fost portar ot Golăia, Ursul Morait şi Apostolache brat (frate) lui Ursul"[249].

1702, noiembrie 7: Fostul comis Gheorghiţă, frate

---

[246] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 95, 96

[247] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 96

[248] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 260

[249] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 97

lui Dediul medelnicer, vinde marelui ban Savin „o casă cu pivniţă şi cu loc, cu tot, pe uliţa Carcăsării, lângă casa lui Ene ce-a fost hatman, socrul dumisale lui vel ban, care casă îmi este cumpărătură şi mie de la Pană Botezatul, cumnatul lui Năstasă vistiernicul”[250].

1703, noiembrie 5: Zapis de schimb, prin care postelnicul Păun dă „dumisale cuscrului Ilie o casă ce a avut Sucur Pârâtul de la Trele, care casă este pe uliţa cea mare, în **Iaşi**… iar domnealui cuscrul mi-a dat un loc de prisacă, ce este în ţinutul Romanului, pe apa Siretului, ce se cheamă **Iucşanii**”[251].

1706, aprilie 25: Ivan Cazacul şi femeia lui Aniţa, nepoată uşerului Panaite, vând lui Neculai, fecior lui Gângău ţigan, drept 7 lei bătuţi, „jumătate de loc de casă pe **uliţa Muntenimii**, cumpărătură de la unchiul nostru Panaite uşer”[252].

1706, iulie 25: Paraschiv, femeia lui Nazaria şi feciorii lor Neculai, Ioniţă şi Miron vând lui Ioniţă Porucinic, drept 15 lei, „o casă cu pivniţă în **Iaşi**, care ne-a fost nouă cumpărătură de la Dumitraşco Saicul… dinaintea lui Gheţev vatav, Ion cămăraş, Gligoraş olar, Pavăl tălpălar şi Ion, cumnatul meu”[253].

1707, iulie 8: Pătraşco sin (fiu) Simin, fost vizitiu, vinde lui Toma sin Alevra, drept 35 lei, „un loc de casă aici, în **Iaşi**, care loc este lângă locul Sămii şi pe lângă locul vornicului Verigă Negru… Şi la această tocmeală s-au întâmplat preotul Pavel de la Vovidenie, Ursul făclier

---

[250] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, pp. 270, 271

[251] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 271

[252] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VI, Fasc. VI, 1926, p. 112

[253] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 261

sin Sămil, Iacob ginerele lui Avram, Gavril sin Merzlă vizitiu domnesc, Vasile sin Murait, Postolache sin Murait, Vasile sin Avram, Tănasă abager zet (ginere) Mihalcea, Ursul Abăger, Gligoraşco sin Popa Moschici, Ioana lui Alexandru ce-a fost făclier şi alţi oameni buni"[254].

1708, martie 11: „Poporenii de la sfânta biserică Prepodobna Paraschiva" din **Iaşi** dăruiesc „părintelui Alexii, de la biserica Banului, unde este Uspenie. Un loc de casă, care este în Uliţa Sărbască… / şi pentru credinţă am iscălit: Mihălache Trele şi Dochiţa, preotul Tănasă ot Prepodobna, Lupaşco Odobaş, Constantin Ceauş, Enache Bulocbaşe şi Teodor Dacheu"[255].

1709, februarie 11: Carte de împuternicire, dată de Mihai Racoviţă voievod serdarului Darie Donici, „să fie volnic a ţine şi a opri satul **Goeştii** ot Cârligătură şi casele din **Eş** ale vistiernicului Mavrodin, pentru nişte odiare ale dumisale, ce s-au prăpădit"[256].

1710, mai 4. Vasile fost căpitan şi femeia lui Tudosca „vând două locuri de dughene lui Sandul neguţătorul zet (ginere) Mihai Cupeţ, socrul lui Ene Mârza, tatăl lui Mihai Mârza din **Iaşi**"[257].

1710, mai 20: Silion, feciorul lui Neculai, nepotul Petrei ce-a fost căpitan, cu surorile Safta şi Iliana vând „preotului Ion de la biserica lui Iordache ce-a fost vistiernic mare (biserica Tălpălari) şi fiilor moliftei sale Ursul diaconul, David şi Vasile… un loc de casă din

---

[254] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 97
[255] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 271
[256] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, p. 40
[257] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 82, 83

târgul **Iaş**, ce este pe uliţa Strâmbă, între locul lui Voico şi locul casei lui Vasile ce-a fost armaş, drept 18 lei bani gata”[258].

1712, martie 9: Gheorghiţă, ginerele lui Murait, cu femeia Măriuţa, vând naşului lor Toma Alevra, drept 30 lei bani gata, „o bucată de loc pe **uliţa Măjilor**, care loc ne este nouă de la părinţii noştri, cumpărătură de la Mandana… în frunte, dinspre uliţă… Şi s-au întâmplat popa Vasile sin popa Pavel de la Vovidenie, popa Nicolai sin popa Macsim de la Sfeti Ion, Postolachi Murait, Sava zet (ginere) Anisia, Chiriac zet Ursu Murait, Vlad sin Ion Croitoriul, Ştefan Rătundul, Lupaşco sin Todori şi Constantin sin Todori”[259].

1713, martie 1: Toderaşcu, femeia lui Caliţa, pe care a ţinut-o Tănas cârciumarul, şi cu feciorii lor vând lui Ivan armanul, ce-a fost staroste, drept 70 lei, „o casă gata, cu tot locul ei, ce-a fost a lui Vasile căldărarul, care casă este pe uliţa podului vechi, şi, la moartea lui Vasile căldărarul, neavând el fecior din trupul său, a făcut diată şi a lăsat, cu limbă de moarte, de s-a dat cu acea diată pe mâna lui Tănas cârciumarul… / Tămas, neavând bani ca să-i comânde, a luat 70 lei de la Ivan armanul, de l-a comândat şi a plătit şi datoriile mortului, deci fiind aceste case între alte locuri ale lui Ivan, din sus şi din jos, iar din jos dinspre crâşma lui Vasile Adam fost vistiernic, şi scoţând-o la vânzare, după moartea lui Tănas, alţii n-au încăput ca să o cumpere, deci am vândut-o lui Ivan starostelui, drept acei bani ce scriem mai sus”[260].

1718, martie 23: Carte de judecată de la Mihail

---

[258] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, p. 80
[259] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 98
[260] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 287

Racoviţă voievod, după ce Iordachi Ruset „a făcut mare jalobă, de faţă, asupra lui Nicolai Şoldan pentru mult jac şi pradă ce i-a făcut, la vremea când au venit în ţară cătanele, arătând Iordache Ruset jicnicer şi izvod de toate câte l-a jăcuit Neculai Şoldan, mergând cu steagul de strânsură, mai mulţi din cei de ţară, rocoşălnici, decât de cătane, de i-au prădat casele lui Iordachi la satul **Mărgineni**… / Deci domnia mea am judecat cu drept şi l-am dat rămas platnic din toată legea ţării pe Neculai Şoldan, ca pe un rocoşălnic şi ridicător de răscoală, căci dintr-acele ale lui fapte rele a căzut mai toată ţara la robie, şi el, fiind fecior de boier şi pământean ca şi alţi locuitori, nu i s-a căzut să se facă cap, de a îndemnat şi pe alţii, făcându-se cătane, asemenea cu dânsul, de au jăcuit şi au prădat casele boiereşti şi mănăstirile, şi aceia mai cumpliţi prădători au fost decât nemţii şi cătanele, că-i jăcuiau pe toţi, fără de nici o milă… şi au ridicat cu podgheazuri de au lovit prin ţară, şi un podgheaz a venit asupra noastră, cu Franţoz căpitan, din cetatea Neamţului, cu alţi mazili boiernaşi aici, în **Iaşi**, ca să ne ia şi pe noi în robie şi pe boierii care se află pe lângă noi să-i omoare şi casele lor să le jăcuiască… / Şi cu ajutorul lui Dumnezeu, biruindu-i, Franţoz căpitan a căzut în mâna noastră şi, ponindu-ne cu tătarii ca să le spargem cuibul din cetatea Neamţului, şi măcar că l-am şi spart, tătarii, cum au trecut Siretul, au şi început a prăda şi a robi ţara până în munte, care pradă şi robie nu se va putea uita în veci… / Deci, neavând el cu ce plăti, judecat-am să plătească Şoldan cu moşiile sale. / Întru aceea, având el un sdat, anume **Dulceştii**, la ţinutul Neamţului, l-am dat să-l stăpânească Iordachi Ruset, pentru acea pagubă a domniei sale, cu curţi şi cu biserică de piatră, cu heleşteu, cu moară, cu

vecini şi cu toate hotarele acelui sat”[261].

1724, ianuarie 31: Vasile Zugrav se învoieşte cu fratele său David diacon, după ce au avut „mare pricină pentru o casă care s-a făcut dimpreună, când trăiau părinţii loştri… să-mi întoarcă mie fratele meu David 12 lei bani noi… şi mai având pricină pentru o catapiteasmă de la mănăstirea de la Neamţ, care am fost luat şi eu bani, să lucreze, şi nu a putut, a iertat frate-meu şi acei bani”[262].

1724, martie 20: Sandul Crupenschi, fost mare medelnicer, vinde Lupului şi soţiei sale Nastasia, drept 10 lei bătuţi, în **Iaşi**, „un loc de casă, cumpărătură de la Toader Tricolici, , lângă Sfântul Ilie, între locul Şoimarului şi casa diaconului Hilip, şi între casa lui Năstasie Băcalul”[263].

1726, februarie 6: Leca Scrab şi soţia lui Catrina dăruiesc mezinului lor Dulea şi soţiei lui Măricuţa „casa noastră, ce este în uliţa **Măjilor**, între casa lui Murait, a Bănarului şi a lui Ion Zlătarul”[264].

1726, aprilie 27: Safta, femeia lui Ioniţă ce-a fost poroşnic, mărturiseşte „cum soţul meu Ioniţă Poruşnicul a vândut Nastasiei Ideroai o casă ce a avut împreună cu mine, în Talpalari, între casa Măricuţii pităriţei şi între casa Andonii pităriţei, care casă ne-a fost nouă cumpărătură de la Nazaria pităriţă, ce era doamnă de jitniţă”[265].

1727, septembrie 1: Vasile Adam, al doilea vistiernic, vinde lui Grigoraş Mardare, drept 370 lei, „casele

---

[261] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. III, Iaşi 1892, pp. 53-57
[262] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, p. 81
[263] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, p. 82
[264] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 98, 99
[265] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 262

cu pivniţă de piatră şi cu loc, cu tot cât este, care case sunt pe uliţa podului vechi, între Vasile Căldărar, lângă casele lui Manea sin (fiu) Ilie arman, şi îmi sunt cumpărătură de la Neculai, feciorul lui Pavăl Soponarul"[266].

1728, ianuarie 30: Postolche Murat, fiul lui Dumitraşcu, cumnata Măria Muraitos, şi nepoţii lui Constantin şi Paraschiva vând preotului Mihalachi de la Sfeti Ioan ot **Măji**, drept 30 lei, „o casă, care mi-a rămas mie de la părintele meu Dumitraşco Murait, între casa Tomii lui Alexa şi între casa Bănarului, cu tot locul"[267].

1728, aprilie 29: Ioana, soţia fostului vornic de poartă Gheorghiţă, sora armaşului Mâtza, copiii lor Toderaşco, Maria şi Ilinca, şi Gheoghe. Nepot Mârzei, vând lui Vasilache Dămian, drept 29 lei, „o casă, care este cu locul ei, rămasă nouă de la Gheorghiţă Vornicul şi soţia lui Iona… dinantea martorilor Vasile Voicu armaş, Trelea, Gheorghe sin (fiu) Mihălache, Andrei Pădure. Şi eu, Mihalache Măţăcuş, am scris zapisul"[268].

1728, august 11: Gavril, feciorul lui Vasile Căpitanul „vinde lui Ene Mârza 28 stânjeni de loc în lung la uliţa Hagioaei din **Iaşi**, iar în lat cât va alege"[269].

1728, noiembrie 20: Pavăl şi Simion, feciori lui Vasile Căpitanul, „vând partea lor lui Ene Mârza, adică 28 stânjeni de loc în lung, în uliţa Hagioaei din **Iaşi**, iar în lat, cât se va alege"[270].

---

266 Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, pp. 288, 289

267 Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 99

268 Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 272

269 Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 82, 83

270 Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 82, 83

1729, iunie 17: Apostol blănariul, soţia lui Maria şi cu feciorii lor Gavril şi Lupul vând staroştilor de ciocli jidoveşti Ursul staroste, Avram nepotul lui Haim, şi Boroh, feciorul lui Simon, drept 60 lei, „o casă cu loc, cu tot, la uliţa făinii, pe uliţa ce se pogoară la podul de piatră, care este între casa lui Neculai băcal, de la deal, şi din vale între casa lui Gheorghiţă cojocarul… care casă noi am cumpărat-o de la Hariton sărman”[271].

1731, februarie 14: Costin, soţia lui Măriuţa şi fiii lor Constantin şi Safta vând preotului Ursul Zugravul, drept 20 lei, „o casă cu tot locul în uliţa Strâmbă, între casa Petrii căpitanul şi casa lui Gheorghiţă Albotă serdarul”[272].

1732, mai 10: Mărturia monahiei Ilisavefita, dată preoţilor de la biserica Banul din **Iaşi**, „precum ştiu cu sufletul meu că aceste dughene ale lui Savin Banul, dughene cu pivniţe cu tot, să fie pentru treaba bisericii, şi 6 boi, 6 vaci şi 20 stupi s-au dat pe toate”[273].

1732, iulie 25: Nastasia, femeia Lupului ce-a fost odobaş agiesc, şi copiii lor vând clucerului Ştefan Tăbârţă „o casă gata, cu tot locul cât ţine o casă, care casă este făcută cu a noastră dreaptă agoniseală şi cu toată cheltuiala noastră, iar locul ne-a fost cumpărătură de la Sandul Crupenschi fost mare medelnicer”[274].

1733, martie 29: Antemia, văduva lui Ion, fratele lui Paraschiv, dăruieşte preotului Dumitraşco, în **Iaşi**, „o casă, cu loc, cu tot, între casa logofătului Ursul ot vistierie şi între casa preotului Păntelei, cumnatul medelni-

---

[271] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 110
[272] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, p. 82
[273] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 272
[274] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, pp. 82, 83

cerului Neculai, şi se împreună cu locul Ideroi… să mă pomenească pe mine, pe soţul meu şi pe părinţii mei la toate sfintele liturghii, întru toată viaţa milostiviei sale”[275].

1733, iunie 3: Mărturie hotarnică a locurilor de „la casa lui Ion Nagaragiul şi la casa lui Constantin Sămanul, de la vale de Târgul făinii” datorită pricinii de hotar dintre proprietarii acestor locuri, vornicii de poartă, trimişi în cercetare, constatând că „mare stâmbătate a avut Constantin Sămanul dinspre Ion Nagaragiul… Deci noi, pe porunca marelui vornic şi pe mărturiile mahalagiilor, am pus şi pietre”[276].

1733, iunie 24: Safta, femeia lui Istrate croitor, împreună cu feciorii lor Valeşco, Vasile şi Alecsandra, vând lui Ion Grosu Sarage şi femeii lui Maria, drept 15 lei, „un loc de casă, pe uliţa **Brăhăriei**, care loc a fost al lui Hrubeş cizmarul”[277].

1737, noiembrie 18: Vasile Mogorogea şi femeia lui Aniţa, fata lui Novac Iacutam, vând vornicului Toader şi jupânesei Ilinca, drept 50 lei noi, „zestrea de la socrul meu Novac uşierul, o casă aici, în **Iaş**, şi cu locul ei, pe cât ţine ograda împrejur, care casă este între casa lui Murait Bulubaşii şi între casa lui Crab Chetrarul”[278].

1740, septembrie 20: Vasile, feciorul preotului Dumitraşcu din Tălpăria, **Iaşi**, împreună su surorile Catrina şi Irina, vinde lui Ioniţă Gorovei, fost căpitan de Dorohoi, drept 90 lei bani vechi, „casa cu tot locul cât

---

[275] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 86
[276] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 273
[277] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 99, 100
[278] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 100

este împrerur, care ne este nouă rămasă de la părintele nostru preotul Dumitraşco, aici, în Tălpălăria, dinaintea caselor socrului dumisale Ursul ot vistierie şi între alte case ce sunt împrejurul lor”[279].

1741, iunie 17: Pavel Mânzul vinde preotesei Paraschiva a popii Toader, drept 20 lei bani noi, în **Iaşi** „o casă cu loc, cu tot”[280].

1741, octombrie 21: „Testamentul” lui Grigore Ghica voievod, în care mărturiseşte „pentru Ioan Giuşcă căpitanul, care, la vremea când a venit Mineh (Münich) Fermaşal (fieldmareşal) cu oştile moschiceşti aici, în **târgul Iaşi**, întâmplându-ne noi în satul **Roşieci** şi înţelegând că a trimis după noi un podgheaz, am purces de la Roşiori spre **Galaţi**, cu toată urdia noastră şi, fiindu-ne treacătul nostru prin ţinutul Covurluiului, prin satul **Găneşti**, în care sat este casa căpitanului Ioan Giuşcă, lovind noi pe la casa lui fără veste, cu toată urdia noastră, şi văzând el că suntem noi, îndată avenit la noi şi, din cele ce a avut, ne-a scos conace (merinde de popas – n. n.); dar afară de conacul ce ne-a dat, a avut ceva pagubă dinspre oştenii noştri, cae domnia mea cunoscând a lui silinţă, ce a arătat la acea vreme şi, mai vârtos, nelipsind de lângă noi, aflându-se întru toate poruncile noastre, şi nu s-a abătut la alte fapte rele, precum alţii, domnia mea încă m-am milostivit şi l-am pus în rând cu mazilii, dar dajde să nu dea, nici mazilească, nici alt fel de dajde. Aşijderea, i-am dat patru oameni străini, ce şi-ar găsi fără de bani în vistierie, ca să fie pentru slujba casei lui, pe care oameni m-am milostivit şi i-am iertat de toate dajdiile şi angăriile”[281].

---

[279] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 262
[280] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 263
[281] Codrescu, Theodor, *Uricarul,* vol. II, Iassi 1889, pp. 25-30

1742, mai 2: Maria, văduva căpitanului Toader Dămian, şi fiicele lor Catrina şi Nastasia dăruiesc „preotului Ioan ot biserica Banului… un loc de casă în uliţa Sârbască, dinaintea casei popii Apostol Roşca, de la vale de casa lui Darie Butuc… ca să-mi facă un sărindar preotul”[282].

1742, iulie 12: Gavril Pilat, vornic de poartă, face hotarnica unui „loc de casă, care este pe uliţa **Măjilor**, al Sandului Alevra sin (fiu) Tomii, care a avut schimbătură cu Mitropolia”[283].

1742, septembrie 11: Mihai Rusul, împreună cu femeia lui, vinde lui Pavăl sin (fiu) lui Ioniţă Mânzului, drept 16 lei noi, „o casă în **Iaşi**”[284].

1745, mai 1: Chiriac, vătah de călăraşi, soţia lui Paraschiva, fata lui Murait, şi cu nepotul lor Ilie uşierul dăruiesc preotului Grigore Diţă de la Vovidenie şi preotesei lui Ecaterina, „ca să fie dator preotul în viaţa lui a ne pomeni la sfântul jertfelnic, la sfânta şi dumnezeiasca liturghie… un loc de casă, aici, în târgul **Iaşilor**, care ne-a rămas şi nouă de la unchiul nostru Postolache Murait, între locul protopopului Mihalache şi între locul lui Dulea Crav, feciorul lui Scrab, şi lângă locul caselor lui Ioan Bănariul căpitan şi lângă locul lui Ilie uşier”[285].

1745, iulie 15: Ioniţă Mânzul, sămen hătmănesc, soţia lui Dochiţa şi fiul lor Sandul vând „nepotului meu Ioniţă sin (fiu) Săndulescu tălpălar… o casă, care este în mahalaua de pe uliţa mare, în marginea ţintirimului sfintei bicerici, ce se numeşte a Tălpălarilor, din sus şi din

[282] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 273
[283] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 100
[284] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 86
[285] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 101

jos de casa lui Pavăl şi a lui Ioniţă Mândzului, de mai sus, din deal de casa dumisale Ioniţă Gorovei”[286].

1747, februarie 8: Preotul Toader şi soţia lui Ilinca vând lui Ilie Tomiţii, drept 37 lei bani gata, „o casă cu tot cu loc, care ni-i nouă cumpărătură de la Paraschiva Cusătoarea, între casa lui Antohie Corui şi casa preotului Ion, casa lui Constantin Ciubotariu, locul Florii, Ştiubeiu”[287].

1747, septembrie 1: Fostul mare şetrar Ion Gorovei vinde ginerelui să Toader Scorţărăscul ot vistierie, drept 200 lei, „casele mele, ce le-am avut în târgul **Iaşi**, în mahalaua Tălpălarilor, la uliţa mare, ce se hotărăsc, pe din jos, cu casa popii Pintilii, pe care o stăpâneşte Constantin Gândul medelnicer; iar pe din sus se hotărăşte cu hudiţa ce merge spre uliţa mare şi asupra Bahluiului, printre casele acestea şi printre casele ce au fost ale dumisale socrul meu, Ursul de la vistierie, pe care le stăpâneşte Nicolae Cogălniceanul. Aceste case, cu locul lor, cât este îngrădit, şi cu pivniţă de lemn şi cu puţin loc, ce este din afară de ogradă, dinspre Biserică, unde a fost casa Tocului”[288].

1747, octombrie 11: „Din porunca Sfinţiei sale Părintelui Mitropolit Chir Nichifor, am mers la un loc de casă, dat danie sfintei biserici Prepodoamnii Paraschivei de un Simion Fuştaşul, dar preotul Toader, de la prepodoamna Paraschiva, vânzându-şi casa lui Ilie Tomiţii şi fiind acel loc tot într-o ogradă a casei, a vândut-o, iar preotul Vartolomei n-a răbdat şi a mers la Sfinţia sa părintele Mitropolitul, deci sfinţia sa a poruncit nouă,

---

[286] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 263
[287] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 274
[288] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 87

vornicilor, ca să dăm preţ acestui loc, şi aşa l-am socotit cu Constantin Ciobotarul megieş, Vasile Croitorul megieş şi Serafim Călugărul, şi i-am dat preţ 8 lei, să-i dea preotul Toader pentru acel loc”[289].

1749, februarie 2: Pavăl Tălpălaru, fecior lui Ioniţă Mânzul, semen hătmănescm şi soţia lui Maria vând logofătului Toader Scorţăscul, ginerele lui Ion Gorovei, drept 30 lei bani gata, „casa noastră cu tot ce este împrejur, care este lângă ţintirimul bisericii Tălpălarilor, alături cu ograda casei dumisale de la socrul dumisale Ion Gorovei”[290].

1750, martie 3: Toader Scorţăscul de la vistierie schimbă casa cu Constantin şi femeia lui Acsinia, „şi mi-au dat ei mie casa lor din dos, ca să-mi mai lăţesc eu locul, şi le-am dat eu casa aceasta şi 10 lei buni”[291].

1750, septembrie 1: Maria, văduva preotului Ursul Zugrav, şi fiii lor, preotul Ioniţă, Roman, Toader, Sandul şi Ilinca, vând postelnicului Constantin şi jupânesei Aniţa, drept 100 lei, „o casă a noastră, cu locul ei, pe uliţa Strâmbă, între locul lui David diaconul şi casa fiului meu Ioniţă, care casă este de-a latul uliţei, din locul gardului lui David, până în locul casei fiului meu Ioniţă, 16 stânjeni în uliţă. Iar lungul locului, din uliţă, la deal, până în locul lui Ilie pitar şi al lui Voico armaş sunt 26 stânjeni şi 2 palme”[292].

1752, august 2: Toader Cană şi soţia lui Sânina vând călugăriţei Aftanasia, drept 15 lei noi, „o casă, cu loc cu tot, în mahalaua Muntenimii, între casa lui Chiriac

---

[289] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 274
[290] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 264
[291] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 264
[292] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, pp. 83, 84

Ciapă şi între casa călugăriţei Marta, casa Mariei Negraii şi casa lui Ioniţă Păpuşoi, săimăn în curte… dinaintea martorilor Tănasă şi Ioniţă Gându”[293].

1755, ianuarie 21: „Tabla Iaşului, de câţi oameni sunt”, notaţi după casele pe care le au în Uliţele Iaşilor (există un tabel, pe uliţe, din 1833, transcris de N. A. Bogdan[294]): **Bărboiul**: Coste plăcintar / Lupaşcu zlătar / Coste Grecu / Lupul Orbul crav / Constandin Calai cizmar / Enachi zlătar / Cacul zlătar / Andrei cizmar / Maria Lehoae săracă / Iordache cizmar / Gavril cizmar / Chirică holtei cizmar / Stanciul ruptaş / Badiul sin Frâncul / Sârbu cizmar / Gligoraş Ghiber / Năstasă sin Gligoraşcu / Ştefan Cizmar / Ştefan fost stegar / Gheorghe Bădica cizmar / Sanda săracă / Marcu jidov / Ştefana bulucbăşoaia săracă / Gligoraşco cizmar / Lupul cizmar / Toader Capră sămen agiesc / Ureche Ciuştea cizmar / Catrina săracă / Moisăiu jidov / Andreiaş crâşmar / Boroh jidov / Iani Grecu crâşmar / Aniţa săracă / Neculai arman mindirigiu / Zaharia sămen domnesc / Sandală săracă / Maria armancă săracă / Florica armancă săracă / Ruja armancă săracă / Sandul arman cojocar / Sandală Ivăniasă nevolnică / Măriuţa săracă / Ion Caracaş uşerel / Catrina nevolnică / Dumitru beşliu / Tudosca săracă / Lazor arman soronar / Vârtan arman / Ariton brat ego (fratele lui) / Avram arman ciubotar / Nicola arman ciubotar / Măranda săracă / Constandin Trandafir biv (fost) căpitan agiesc / Iani Muntean biv copil de casă / Mişul Plăcintar ruptaş / Lupa armancă săracă / Maria fata Dăscăliţii /

---

[293] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, pp. 275, 276

[294] Bogdan, N. A., *Uliţi din Iaşi în 1833*, Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 41-60

Aniţa săracă / Ursachi zlătar / Ilie arman ruptaş / Ion Ischigiul ruptaş / Gavril sin Anghel / Manoli Sărbul cizmar / Petre Grecul pitar / Dumitru slugă egumenului de Bărboiu. **Hagioae**: Vasile curălar / Leondari dascăl şchiop /Vasile Răgoz cojocar / Ion Cojocar sămen agiesc / Ion Sprâncenatul băibărăcar / Toader Cojocar / Ion Movilău cojocar / Ion Loghin sămen hătmănesc / Măria Ciuroai săracă / Ion Cirălar sămen agiesc / Şmil jidov / Vasile Grosu sămen domnesc / Dumitru copil în casă / Tănasă Cojocar sin Vasile / Panaite Cupeţ / Pascal Uşăreal / Sofronia săracă / Gafina săracă / Fote cupeţ / Ştefan sin Gavril ciubotar / Gavril Rogaz croitor / Tănasă Capsomon cupeţ / Dochiţa ţigancă / Nastasia Ţiroai săracă / Iordachi Stari blănar / Cerbul jidov sin Moscul / Vasile Boghiţă uşerel / Constantin Grecul băcal / Agopş arman / Sandală Bărbieriţa săracă / Timofti calfă / Neculai holtei blănar / Sandul holtei blănar / Pavăl holtei blănar / Ioniţă sin Toader Beari blănar / Sterie Grecul blănar / Miron croitor / Aslan Băibărăcar / Gheorghe Smilianul cojocar / Toader Turcu ciubotar / Neagul Muntean căpitan agiesc / Dima blănar sămen agiesc / Vasile Cioclu calfă la Dima / Lupul crâşmar la Toader Nacul / Ioniţă sin Gligoraş Raţă ciubotar / Vasile sin Toader Radul ciubotar / Trohin ciubotar / Ştefan cizmar / Macovei cizmar / Dochiţa armancă săracă / Constandin Calai calfă cizmar / Dumitraşcu cizmar / Gligori arman ciubotar / Mihalache Sârcu ciubotar / Gligoraş Cioclu calfă / Constantin cizmar / Isac haham jidov / Mihul holteiu tij (la fel) haham / Gligoraş Brânzar ciubotar / Vasile Cioclu calfă la Bâgul / Vasile Ichim ciubotar / Ilie calfă cioclu / Pavăl crâşmar sămen agiesc / Iani Vişan călăraş hătmănesc / Tudori Grecu crâşmar la Ioniţă

Tudori / Constandin Iaz cupeţ / Gheorghe cupeţ / Ioniţă Tudori cupeţ, neguţător / Moisaiu jidov / Sandul sin Andronachi blanar / Eni sin Duca blănar / Beaniş jidov / Chirilă Abagiar cupuţ, neguţător / Ştefan sin Constantin Slănină cupeţ, neguţător / Udre sucmănar sămen agiesc / Gheorghe Ungur bacal / Dumitraşcu Abăgiar / Petco Sârbul sucmanar, blănar / Sava blănar / Iosipu jidov / Ion Sucmanar călăraş hătmănesc / Andreiu bacal, cupeţ, neguţător / Vasile Raţă blănar / Toma brat (frate) Andreiu cupeţ, neguţător / Vasile calfă la Toma / Mihai Pascal cupeţ, neguţător / Vasile calfă la Toader Pascal / Ioniţă Gândul cupeţ, neguţător / Ioan Sucmanar / Sandul zet (ginere) Ghiniţă blănar / Neculai crâşmar mitropoliei / Solomon jidov crâşmar / Toma Caţichi blănar / Iani Mârza cupeţ, neguţător / Ioniţă Mâţă / Ştefan calfă la lipovan / Enachi Bontăş blănar / Constandin Cojoce blănar / Necula Ungur blănar, crâşmar / Ion sin Ilie diac de Divan / Ilie Cojoce blănar / Stan blănar / Ursachi bărbier / Marcu jidov / Nechita lipovan / Tănasă blănar / Ioniţă Cacarcachi blănar / Gligoriţă blănar / Apostol blănar zet Crâste blănar / Andrei în dugheană cu Constandin Calistru, tij blănar / Marcu jidov / Neculai odobaşă de lipcani / Trohin lipovan / Leiba jidov / Safta crâşmăriţă / Iani Grecu bacal / Mindil jidov / Soce jidov / Vasile blănar al Parascăi Dărăban / Vasile Dărăban / Vasile Olar comişel domnesc / Andrei călăreţ agiesc / Toma zet Petrariul blănar / Neculai ungur olar / Dumitru pietrar / Iosăp jidov sin Ilie / Marco jidov / Timuş blănar / Ivan Ungur pescar, sămen agiesc / Cârstâna săracă / Gavril staroste bărbierilor / Timofti biv (fost) căpitan / Enachi Grecu sin Duca / Halm jidov / Iancul jidov / Iahnă jidov / Manole Grecu bacal / Tudosca crâşmăriţa lui

Buzilă / Nicola arnăut plăcintar, Hriste tovarăş lui / Iani Cişmea plăcintar / Zota brat (frate) Iani / Toader făclier / Gavril făclier / Leiba jidov / Eni pitar / Ispir bacal, beşliu / Ion Cioclu slugă / Constantin bacal / Mihalachi Grecu / Tănasă Grecu crâşmar la Lupaşcu / Toma bărbier / Ion lăcătuş ţigan / Gheorghe Veisa bărbier / Ioniţă sin Coste dărăban / Petre arnăut pitar / Isac jidov / Moisa sin bărbier, bulucbaşă hătmănesc / Aristarh cojocar / Constandin blănar / Maria Botezoaia crâşmăriţă / Leiba jidov / Cerbul jidov / Dumitraşcu Scorţăscul mesergiu / Toader ciubotar / Toader cioclu sin Lupul / Gavril staroste croitorilor / Ursul sămen agiesc / Ilie sin Ion, copil de casă / Vasile Buhăescul medelnicer / Pascal zaraf, şetrar / Ioniţă diac ot Divan sin Iancul / Ursachi căpitan agiesc / Toader Buhăescul mazil / Manole Chiurchibaşa / Ion Narteş călăraş / Iordache Căpăţină croitor / Ioniţă Ciornei ruptaş / Gligoraş fost staroste de ciocli / Gavril Diac ot visterie / Vasilache Cozma mazil / Ioniţă Raţă gramatic / Ştefan Buhuş, Popa Toader / Năstase Grecu bacal / Ion cantaragiul ot vamă / Sandul mazil / Ioniţă Smileanul teslar / Varvara Unguroancă săracă / Toader Canta dărăban / Ion Cârpaciu sămen hătmănesc / Gheorghe Muntean călăraş agiesc / Gheorghe Botezatul croitor / Manole Uşerel / Neculai Costachi cupeţ / Ghiniţa rachieriţa / Vasile zet (ginere) Raţă croitor, Dragne Sârbul pietrar / Ion Ghergiul rob lui Ştefan teslar / Neculai ţigan / Ştefan Ghiba ţigan / Toader Sucevan sămen agiesc / Ioniţă sin Mihai biv căpitan agiesc / Constandin sin Ursul blănar / Alexandru Hotincianu, copil de casă / Ioniţă Constandachi daraban / Sandul sin Timuş / Toma sin Neguriţă uşerel / Dumitru Grecu ot Măji sămen agiesc / Ilie Spânul tij (la fel) /

Anton sin Vasile sămen domnesc / Gheorghe pitar / Ion Doboş / Constandin Hlăpăscul holtei, diac de divan / Ioan Iapărea sămen hătmănesc / Ursul sin Tănase / Nastasia săracă / altă Nastasia săracă / Ghiniţa săracă. **Strâmba**: Andronachi Ţăruş cioclu / Trohin sămen hătmănesc / Toader sin Fustaşan sămen hătmănesc / Lupul sămen hătmănesc / Mihalachi sămen hătmănesc / Gligoraş sămen hătmănesc / Paladi talpalar / Gheorghe olar domnesc / Andrei ciobotar / Toader Găluşcă sămen agiesc / Popa Iftimie / Ioana babă săracă / Lupul cioclu, vătaj / Catrina săracă / Ion cofetar / Ilinca săracă / Ioan Tecuci vizitiu domnesc / Constandin postelnic / Teodor diacon / Popa Ioniţă zugrav / Tănase Gosan diac la visterie / Andrei zet Ambrosie croitor / Iorgachi logofăt ot Mitropolie / Ioniţă Joimirul croitor / Safta săracă / Ioan sin Mancii / Ioan Grecu sămen agiesc / Iorgu mazil / Ioan Diaconu / popa Iamandi / Nastasia săracă / Radul ţigan bucătar / Elisafta călugăriţa / Lupul Gheuca mazil / Popa Vasile / Safta săracă / Vasile vizitiu la dunmealui Hatmanul / Ion ţigan pitar / Ilinca săracă / Maria săracă / Toader teslar / Gavril ţigan / Ion grădinar la Canta logofătul / Vasile blanar / Constantin Pârvul, diac ot visterie / Popa Constantin / Magda unguroancă /Sandul Cibotar /Simion vizitiu la vel gramatic / Maria săracă / Safta săracă / Tudor Cpitan mazil / Zugruman Grecu giuvaergiu / Vasile sin Darie uşerel / Sandală crâşmăriţa lui Neculai Cogălnicean / Ikim Moşneag / Toader vizitiu, ceauş / Ursul sin Gheorghe fost cioclu / Toader Olar sămen adiesc / Toader Bălan croitor / Vasile sin Toderaşcu bucătar domnesc / Safta săracă. **Sârbasca**: Crâste Buzilă mazil / Lupul Crupenschi stolnic / Gheorghe Grecu / Neculai vătaf, mazil / Aftanasia călugăriţa / Ionaşcu comişel domnesc /

Ilinca săracă / Maria săracă / Gligoraş Ruptaş / Manolache băcal, daraban / Popa Vasile / Martin Ungur / Ursa săracă / Constandin başbulucbaş hătmănesc / Vasile Ungur sămen domnesc / Petre Ungur sămen domnesc / Zaharia logofăt / Sofronia săracă / Ambrosoae nevolnică / Ştefan vizitiu domnesc / Ştefan sluga stolnicesei Petriu / Casandra săracă / Ioniţă odobaş / Antohi sin Pavel uşerel / Constantin ciubotar / Popa Ioan / Enachi fost beşliu / Ursul croitor / Ion copil în casă, Căpăţină copil în casă / Vasile Rugină teslar / Toader pitar / Neculai Neamţul sămen hătmănesc / Lupul Sârbul sămen domnesc / Enachi Turcul botezat / Catrina săracă / Enachi vizitiu / Gheorghe Grecul bacal / Constantin Stari / Neculai Piticar fost daraban / Alexandru brat Manolachi / Nicola al Preutesăi / Iamandi sin David / Neculai vătaf / Pavăl pietrar / Gligori bacal. **Frecăul**: Ioniţă Lacaz Puiul sămen domnesc / Neculai Ungurul sămen agiesc / Lupaşcu telal surlar domnesc / Sandală săracă / State Belibou sămen hătmănesc / Arghira săracă / Constantin pescar sin Negrul sămen agiesc / Lupul Ochiană sămen gospod / Iană călăraş de Ţarigrad / Ion Trâmbaciu / Vasileachi toboş hătmănesc / Andrei sin Mane sămen domnesc / Gavril sin Mârzacul sămen agiesc / Constandin sin Vasile sămen domnesc / Aniţa săracă / Lazăr soponar călăraş hătmănesc / Gavrilaş toboş / Jipa fost căpitan / Ştefan toboş / Andronachi sămen domnesc / Gheorghe sin Vasile sămen domnesc / Neculai Turturică sămen domnesc / Cpnstantin fiul lui sămen domnesc / Radul aprodul / Ioana săracă / Constantin slugă la postelnicul Ioniţă / Arghira săracă / Petru Sârbul sămen domnesc / Dumitraşcu Pleşca odobaş domnesc / Stoica călăraş vătav de Ţarigrad / Tofana săracă / Dumitru bacal / Neculai ruptaş / Gheorghe Ţugule

sămen domnesc / Iordachi beşliu / Sandul Caiuş sămen domnesc / Tofana săracă / Dumitru Grecu / Enachi Mircea sămen domnesc / Ştefana săracă / Safta săracă / Gligoraş fost sămen domnesc / Adam sămen domnesc / Maftei sin State croitor / Catrina săracă / Ioniţă sămen agiesc / Constantin Becciu croitor / Năstase mescargiu / Ruxanda doftoriţa / Lupaşcu călugăr / Safta săracă / Chiriac copil de casă / Irina săracă / Toader Sărbul diacon / Palade mazil / Crăste Stroescul mazil / Ifrim blănar / Ghervas croitor / Catrina preoteasă săracă / Toader blănar, cârpaci / Lupul sin Toader sămen domnesc / Aniţa săracă / Ştefan sămen domnesc / Ion Arnăut / Sanda săracă / Maria săracă / Ioniţă croitor / Toader Manta odobaş domnesc / Enachi Burnaz mescargiu / Safta săracă / Aniţa săracă / Constandin sin Ion sămen domnesc / Maria săracă / Anastasă Cuciuc sin Enachi / Maria lui Mâţă săracă / Ioniţă fiul ei / Toader Corbul comişel domnesc / Timofti sămen domnesc / Manole sin Mustei sămen domnesc / Constantin bacalul neguţător / Apostol ot domnie / Andrei sămen domnesc / Maria crâşmăriţa, săracă / Tănasă sin Grigoraşcu sămen domnesc / Tănasă sin Ion Beşliu sămen domnesc / Vasile sin Luca sămen domnesc / Sancul Ciolacul / Mihalache sin Luca fost fustaş / Paraschiva săracă / Ioana săracă / Gligoraş Moarte ţigan / Gheorghe Muntean ţigan / Năstasă Zară ţigan / Răducanul ţigan / Niţă Zară ţigan / Năstas brat (frate) Chiftică ţigan / Gheorghe Chiftică ţigan / Sandul Căpăţină ţigan / Iftimie cobzar ţigan / Ion Bălan ţigan / Niţă Moarte ţigan / Vasile Ciuntul ţigan / Ion Zară ţigan / Jipa Muntean ţigan / Vasile Mutilă ţigan / Ion Buză ţigan / Gheprghe Braşovanul ruptaş / Spanţa ţigan / Neculai Morait chiminger ţigan / Neculai sin Măricăi ţigan /

Vasile Burduiu ţigan / Ursachi Cacăoală ţigan / Vasile Cibotă ţigan / Vasile Burcă ţigan / Vasile Bălan ţigan / Gheorghiţă Buligă ţigan / Ioniţă Nica ţigan / Ivan Habaş ţigan / Constantin Zlatar ţigan / Ursachi Colţa ţigan / Patrona ţigan / Dumitru ţigan / Ion ţigan / Ion Lupu beşliu / Tănas fiul lui sămen / Vasile brat Vasilache toboş sămen domnesc / Dumneiul Răducanul mare logofăt / Ghine Cojocar / Timofte sin Tudosă daulgiu. **Trepezăniasa**: Timofti stari sămen gospod / Ioniţă Bâgul cibotar / Mihalache sămen domnesc / Ioniţă Muntean sămen agiesc / Stoica sărac / Mişul Coşciug croitor / Aniţa săracă / Safta săracă / Lupa Rachieriţa săracă / Petre blanar / Maria săracă / Sandul Ciochină făclier / Ioan Sârbul caraolan / Ene bacal, cupeţ, negustor / Ioniţă Bratilă crâşmar, călăraş de Ţarigrad / Leiza haham jidov / Iosăpu jidov ot Botoşani / Zălde jidovcă săracă / Leiba jidov croitor / Sofia săracă / Ioniţă sin Ion / Ion Hârjia fanaragiu / Lupaşcu zlătar / Vasilache peaveţ / Enachi daulgiu / Ştefan Borozan / Tudosia săracă / mănăstirea Sf. Ioan / Paisie egumen / Daniel preot / Gherasim călugăr / Enachi Capichihae boier / Iordachi Pietrar / Vasile Tănasă diac ot visterie / Constantin fratele lui, mazil / Gheorghe Vrabie diac de Divan / Păun pitar, boier / Iordachi Dascăl, boier / Enachi doftor ot Cogălniceanu / Năstase crâşmar la Vasile ot visterie / Vasile Cogălniceanu boier / mănăstirea Barnovschi, Rafail egumen / Enachi Grecu / Samoil preot / Chiriac fost căpitan agiesc / Gligoraşco Munteanu fost sămen de curte / Enachi argat lui Cerchez / Toader şălar / Toma călăraş de Ţarigrad / Ursachi zlătar / Stoian sin Stămate sămen agiesc / Mihalache sin Vasilache sămen / Lupul sin Gavril sămen / Ilie tăietor de lemne / Catrina săracă. **Uliţa Rusască**:

Anastasă Lipcanul cupeţ, neguţător / Gheorghe cupeţ, neguţător / Toma cupeţ / Argiri cupeţ / Gheorghe Hristodor cupeţ / Lefter cupeţ / Ioniţă Trandafir cupeţ / Brăhoai săracă / Manoli pitar / Ioana săracă / Crâşma domniţei Pălade / Ilie făclier / Petcu bărbier / Andrei Rus sămen domnesc / Rizea jidov ot Botoşani / Nicola băcal / Vlad lăcătuş / Sandul Mane jidov / Năstase sin Pistruiul, neguţător / Tănasă cupeţ / Ene sin Rptariu neguţător / Cârste băcal / Neculai slugă lui / Nastasia Pistruiasă nevolnică / Alexandru blănar / Toader rachier / Dumitraşcu cupeţ / Iordachi sin Hristodor cupeţ / Constandin calfă / Ioniţă calfă / Toma birnic / Matei cupeţ mazil / Mihalache cupeţ / Maria Armancă săracă / Ursul Braşovan cupeţ / Ştefan Jireghe braşovan / Naftuli jidov / Dumitru abager / Ioan Sârbul sin Petcu abager / Alexandrachi bărbier / Ioniţă sin Toader bărbier / Neculai calfă la Alexandrachi / Constantin din Saca calfă la Ioniţă staroste de bărbieri / Ion calfă tij (la fel), Toma bărbier / Iancul cojocar brat (frate) Toader / Vasile calfă la fel / Ioniţă Braşovan / Constandin blănar / Moisă jidov / Avram jidov / Ştefan bacal / Marcu sin Şmil jidov / Maftei Braşovan neguţător / Gligorie bărbier / Samson telal botezat / Ştefan Căplan băcal, neguţător / Ilie calfă / Andrei copil mic, calfă / Enache spoitor / Aniţa Crâşmăriţa nevolnică / Tudori făclier / Aftanas lăcătuş / Petcu calfă / Avier făclier / Ştefan bărbier / Crăciun calfă / Manoli făclier / Panaite plăcintar sămen agiesc / Eni Plăcintă sămen agiesc / Avram jidov / Stoica precupeţ / Andrei băcal / Irimia fratele lui / Vasile Braşovan / Gheorghe crâşmar / Petre abager, tovarăş lui Lupaşcu neguţător / Moise jidov / Tănas băcal / Mihăilă sluga lui / Braina jidov / Ioniţă Braşovan cupeţ, neguţător / Lupul

jidov / Iordachi pescar beşliu / Leiba jidov, Cerbul jidov / alt Cerbul sin Mănaş jidov / Iacov zet (ginere) Litman jidov / Litman cel bătrân jidov / Solomon sin Boroli jidov / Cerbul, frate lui Boroh jidov / Simon sin Boroh jidov / Iancul jidov / Vasile blănar cupeţ / Chiriac meserciu / Ioana Crâşmăriţa / Dima vutcar, arnăut / Iosaf berar / Sandul crâşmar ot Vasile blanar, copil / Irina crâşmăriţa nevolnică / Rali bacal / Enache, fratele lui / Neculai Sârbul sămen domnesc / Sandul, bărbat Goldei jidov / Vil jidov / Constantin Casapu / Andoni sămen agiesc / Ilie, bărbat Zoiţei jidov / Irina precupeaţa, crâşmăriţă / Toma bacal, cupeţ / Ştefan, slugă lui, călăraş ot Doamna / Dumitru căsap / Tănasă, la fel / Mihai Ciolacul telal / Tofana săracă / Toader Căldărariu / Gheorghe de la Toader / David jidov / Neculai vutcar / Irimia bărbier / Tudori pitar / Năstas sin Căplan cupeţ / Năstase Gândul cupeţ / Ilie Bilbil telal / Stoica ruptaş / Paraschiv crâmar / Leondari stoler la beciar / Rifca jidovcă nevolnică / Leiba jidov / Maria preoteasă săracă / Avram sin Şmil jidov / Dumitrachi blănar cupeş / Tudorachi brat lui Neculai croitor / Năstasă lăcătuş sămen domnesc / Leiba sin Moisă jidov / Ianchi Chingar / Ştefana săracă / Iordachi lăcătuş sămen domnesc / Toader sărac / Ioana ţigancă / Enachi bacal / Dumitraşcu şalar / Petrache zlătar / Răducanul zlătar / Dumitru vutcar / Dumitru croitor / Mihalachi blanar / Dumitru sin Chiriac / Panaite săbierul / Dumitru şălar sămen agiesc / Şmil sin Iacov jidov / Vasile Guţul bărbier / Apostol băcal / Marco fost staroste / Mihai sin Parasca diac / Toader sin Gheorghiţă furnagiu / Ion de la el / Ştefan croitor / Neculai croitor / State Muntean sămen agiesc / Paraschiva crâşmăriţă / Neculai Teslar / Andoni Ciubucciu / Ştefan Găluşcă călăraş de

Ţarigrad / Ilinca săracă / Gheorghie Sârbul precupeţ / Andrei pietrar, arnăut / Nastasia săracă / Sămion călăraţ ot Domnie / Manolachi teslar, comişel / Toma Gheba / Paraschiva crâşmăriţa săracă / Alexandru fustaş ot Doamna / Mihai cibotar / Dule pitar / Toader calfă la Ilie făclier / Dumitru Căsapul / Ioniţă băcal sin Istrate / Casa agiască / Enache crâşmar ot Vasile blănar / Neculai abager / Toader Conduragiu / Constandin tovarăş lui Ioniţă Negial / Constantin Grecul precupeţ / Ion sin Apostol ot Negrul, cioclu / Andrei sin Gravril, cioclu / Manole plăcintar / Enachi bacal / Grecu ruptaş / Zaharia sin Neculai / Ioniţă holtei sin Sandul bacal / Simion Cheşcu uricar, diac ot Divan / Iondachi spoitor sin Apliul / Nicola fost arnăut. **Broştenii**: Constandin Maţco armăşel / Petre bucătar domnesc / Tănasă bucătar domnesc / Maria babă săracă / Ilie cofetar / Neculai sin Sămion bucătar domnesc / Ştefana butnăriţa săracă / Constantin Grecu fost căpitan agiesc / Constantin fustaş / Stoian săpunar sămen agiesc / Maranda săracă / Gavril pitar la marele armaş / Artenie pitar domnesc / Ioana babă săracă / Toader sin Obrejea sămen domnesc / Toader Gherghescul / Neculai Orbul călăraş hătmănesc / Ion Calacan pitar domnesc / Ioana săracă / Pandeli Grecu grădinar domnesc / Enachi sin Andronachi sămen domnesc / Capsomon telal / Dumitru sămen hătmănesc / Gheorghe jimnar domnesc / Ion Murtaza aprod / Gheorghe bucătar domnesc / Marcu arnăut / Stoica Muntean copil de casă / Maria, săracă, ce-i este bărbatul dus la Bucureşti / Ştefan Cernavodan sămen domnesc / Păladi cârpaci / Mavrodin căpitan agiesc / Aniţa săracă / Ilinca, fata Căzăciţei, săracă / Gheorghe Muntean / Enachi croitor / Magda săracă / Vasile Drog sămen

domnesc / Constandin călăraş de Ţarigrad / Chiriac odobaşă de arnăuţi / Angheluşa săracă / Aniţa săracă / Ion Şchiopu sămen agiesc / Maria Lemnăriţa săracă / Profira săracă / Catrina săracă / Ion bucătar domnesc / Ion bivolar, comişel la grajdul domnesc / Urâta bivolăriţa săracă / Maria preoteasă săracă / Sandul sămen domnesc / Ursul Bârlădeanul sămen domnesc / Petrea comis domnesc, vătaf de comişei / Ion Grosul sămen domnesc / Ion Băibăcar sămen domnesc / Gligoraşcă sămen domnesc / Mihăilă sămen domnesc / Iancul sămen gospod / Constandin joldunar domnesc / Maria săracă / Vasile Topciu / Zoiţa săracă / Anton călăraş domnesc / Andrei mărginean sin Mitrofan / Maria săracă / Ion Caleciu joldunar domnesc / Moisa jidov / Timofte teslar domnesc / Caraghiloai săracă / Cazan mărginean / Stan ţigan al lui Stavro / Simion sămen agiesc / Maria săracă / Paruş arnăut / Ion Drâmbă fustaş / Matei sămen agiesc / Vasile sămen domnesc / Nastasia teslăriţă săracă / Andrei teslar, vizitiu domnesc / Dumitru apar la marele postelnic / Angheluşa săracă / Cozma armaş / Sandul sin Vasile comis la grajdul domnesc / Ursul vătav de darabani domneşti / Ioniţă, sluga lui Neculai Racoviţă / Maria babă săracă / Ştefan Uşureal / Savina săracă / Vasile fost sămen agiesc, pitar domnesc / Paladi tăietor de lemne / Tănase frate lui Ursul vătav, vizitiu domnesc / Angheluşa săracă, cu fiul ei / Dumitraşcu pietrar domnesc / Ioan Viarbă lemnar la Galata / Costin sin Sandul sămen agiesc / Toader Velia puşcaş / Ştefan pietrar domnesc / Maria săracă / Vasile Catana sămen agiesc / Ioniţă Smuce meserciu / Ion Păsat vizitiu domnesc / Gligoraş dârvar domnesc / Maria săracă / Aristia săracă / Paraschiv sin Solomon sămen domnesc / Gheorghe Spânul sămen domnesc / Mihai fost sămen

domnesc / Ene pietrar domnesc / Stoian Ciuntul mărginean / Ursul comis domnesc / Radul Muntean sămen domnesc / Vasile Cărăuş sămen hătmănesc / Constandin diac al marelui logofăt Panaite, căpitan arnăut / Andrei lemnar la Constantin diac / Ştefan săponar sămen agiesc / Paraschiva săracă / Ştefan Muntean sămen domnesc / Toader făclier / Constantin Gugiţă sămen agiesc / Constandin Grecu / Toader Ciure vornic / Catrina săracă / Nicola băcal grec / Apostol stegar lipcan / Ioniţă Iuraşcu sămen domnesc / Nicola telal / Nicola arnăut sin Constandin vutcar / Toader Ceapă sin Ion comişel domnesc / Panaite sămen domnesc / Vasile joldunar domnesc / Preda bucătar domnesc / Maranda săracă / Ion sin Istrate uşerul / Mihaiu aprod ot Domnie / Gavril pitar / Ion sin Apostol / Mihălachi brat (frate) Paladi / Gheorghe Lungul sămen agiesc / Toader sin Vasile sămen agiesc / Gavril croitor / Gheorghe Conoro / Vasile sin Istrati / Constandin morar, joldnar domnesc / Mihalia Muntean / Toader, slugă la Gavril / Ursul sin Ion sămen domnesc / Ioniţă sin Pavăl Ungur, slugă la berar şi este la Franţuşcani / Vasile, vierul Gălăţii / Ion ot domnie, topciul / Gheorghe, slugă la stolnicul Enachi / Ioniţă fost sămen agiesc / Vasile Şciopul fost sămen agiesc / Matei sin Toma, vizitiu domnesc. **Feredeile**: Gavril feredeuş / Ghica feredeuş / Stoian călăraş de Ţarigrad / Gligori comişel domnesc / Gheorghe arnăut la casa lui Gligori / Mile sămen domneac / Gheorghe, grădinar domnesc, fost vizitiu la doftor / Vasile Vatră, vizitiu domnesc / Hriste arnăut / Nechita comis domnesc, dus la Socola, să se scrie casa aceasta pe Irina, săracă / Ion Guriţă, comis domnesc / Gheorghiţă nălban domnesc / Iani sămen domnesc la Drăgan / Ioana săracă / Carpu diac de Divan / Ivaşcu

fluerar agiesc / Andrei sămen agiesc, fluerar / Iani vizitiu la cupar / Tudora săracă / Ştefana săracă / Ilie sămen domnesc / Dumitraşcu sin Apostol, sămen domnesc / Leonte blănar / Vasile sin Gheorghiţă zet (ginere) Ilie, sămen domnesc / Mile fost ciohodar / Neculai odobaşă domnesc / Nicola sămen agiesc / Barbul vizitiu domnesc / Stanislav sămen domnesc / Aniţa, săracă, dus bărbatul la Bucureşti / Dumitru, fost căpitan de arnăuţi / Ion odagiu, tăietor de lemne / Ion Chiulhangiu, tăietor de lemne / Iftimie, pietrar domnesc / Ion Ciurca, tăietor de lemne domnesc / Mihai Ciolac, fost arnăut ot casa Iacob Papazolu / Lupul Benescul, sămen domnesc, sin Cărăuş / Neculai Giurgiuvan, sămen domnesc / Neculai, sămen domnesc la baş bulucbaş / Ispir arnăut / Tutora, săracă / Trifan, ceauş domnesc / Toader sin Irimia, sămen domnesc / Pavăl butnar domnesc / Onică Lapteş, sămen gospod / Barbul arnăut / Toader, fost toboş domnesc / Gligoraşcu sin Cazacul, sămen domnesc / Gheorghe Pelin, arnăut / Ilie Bende, sămen domnesc / Constandin, pietrar domnesc / Sava, fost căpitan de vânători / Toader arnăut / Crâstina săracă / Aniţa săracă / Tuculiasa, nevolnică / Crâste arnăut / Gligoraş, ceauş domnesc / Ivan Sârbul, uşar / Iani, stolnic domnesc / Drăghina săracă / Catrina săracă / arnăut, sămen nou domnesc / Toma, fost medelnicer / Maria, bucătăriţă săracă / Frăsina săracă / Toader bivolar, sămen domnesc / Mihalachi Sturzea, copil în casă / Constandin, stegar de copii / Sandală săracă / Ion Bârlădian, fost copil de casă / Catrina bulucbăşoaia / Onică Lapteş, sămen hătmănesc / Tecla săracă / Gheorghe, stegar hătmănesc / Ştefan, grădinar la marele vistiernic / Ştefan meserciu, sămen domnesc / Climeş Ungur / Tudosca săracă / Maria săracă

/ Dochiţa săracă / Andoni sotnicul / Sandul, tăietor de lemne, sin Simion / Rucsanda săracă / Profira săracă / Adam, tăietor de lemne domnesc / Ioana săracă / Balaşia, mancă săracă / Ştal, pisar domnesc / Neculai Papătot, sămen domnesc / Duca, tipograf / Toader sin Bădiliţă, sămen domnesc / Măricuţa săracă / Pavăl arnăut / Marin, stegar domnesc / Antohi, sămen domnesc / Nastasia săracă / Toader, odobaşă domnesc / Constandin zet (ginere) Sandul, sămen gospod / Varvara săracă / Ion zet (ginere) Varvarii, vătăjel / Mihăilă, sluga marelui vistiernic / Alexa Rus, sămen domnesc / Ilinca stolniceasa, săracă / Andrei Ţurcan, sămen domnesc / Gligoraş, peviţ domnesc / Lupa săracă / Cozma, vizitiu la marele clucer / Mane, uşărel / Maria, babă săracă / Pavăl arnăut / Ştefan talpalar / Neculai Mortasăpi, sămen domnesc / Neculai al Sârbiesi / Dumitraşcu, sămen agiesc / Fumăriţa, călugăriţa / Safta săracă / Aniţa tălpălăriţa / Constantin Colţunaş, sămen hărtmănesc / Andrei Tacul, cibotar / Gligoraş ruptaş / Sandul tălpălar, sămen hătmănesc / Mane tălpălar, sămen hătmănesc / Toader Fătul, cibotar / Vasile Negrul, tălpălar, sămen hătmănesc / Ursachi Mustiaţă, sămen hătmănesc / Toader Colţunaş, sămen hătmănesc / Ursachi, sămen hătmănesc / Lupuş ceauş, sămen hătmănesc / Ilie, sămen hătmănesc / Iordachi, crâşmar la Gândul / Mihalachi, sămen agiesc / Constandin Surdul / Toader Odobaş, odobaş hătmpnesc / Proca, sămen domnesc / Gavril, stegar hătmănesc / Ion Chirco, sămen hătmănesc / Neculai, sămen hătmănesc / Ioniţă Ciocoiul, aprod / Ghervasie / Vasile sin Andronache, sămen hătmănesc / Constantin Grădescul, cibotar / Ion sin Postolache, uşerel / Neculai Sărăcuţul, sămen domnesc / Tofan sin Ştefan, sămen domnesc /

Tănasă, sluga căpitanului Antohi / Maria Surda, săracă / Ştefan holtei, sămen hătmănesc / Teodor sin Andrei, sămen domnesc / Ion sin Simion, sămen domnesc / Dimitrie sin Matei, arnăut, sămen domnesc / Constandin sin Ursul, sămen domnesc / Toader sin Mladen, sămen domnesc / Dumitraşcu apar / Filip apar / Toader Groapă, sămen hătmănesc / Darie talpalar, sămen hătmănesc / Neculai Sărbul sin Marcu / Dumitru sin Gheorghe, sămen domnesc / Pavăl sin Ion Chircă, sămen domnesc / Vasile Baltag, sămen domnesc / Dumitraşcu sin Călugăriţii, sămen domnesc / Neculai sin Gheorghe Muntian, sămen nou / Apostol sin Ion, arnăut, sămen nou / Toader sin Vasile, sămen domnesc. **Uliţa mare**: Dima plăcintar / Irina săraca / Adam bacal / Iftimie preot gospod (domnesc) / Manolache diacon gospod / Gheorghe Hagiul / Trandafir / Bălaş bacal / Cerbul jidov ot Roman / Nani arnăut / Sule bucătar / Gheorghe Grecu croitor / David jidov Hotincian / Gheorghe Plăcintă / Hriste / Constantin sin (fiu) Grigore bacal / Chiriţă armaş ciubotar / Apostol fost arnăut / Mindila jidov / Constantin blănar / Gheorghe bărbier / Balaş cafengiu / Andoni Morait, bacal / Mişul cupeţ / slugile Mişului / Nicola bacal / Istrati bărbierIoana săracă / Vasile ceprezar / Ioan Botezatul, ceprezar / Andrei fost călăreţ / Gheorghe, fost călăreţ franţuz, sămen domnesc / Ion Condurar / Nicola făclier / Dumitru, calfă la Nicola, sin Popii / Lochman Gerach / Iosăp Ungur / Taliian tipsier la Franţuscani / Iosăn Ungur / Iacob tăbăcar / Giurgiu nevolnic / Iuşca, unguroaică săracă / Ioana, săracă / Ioan potcovar, ţigan / Dumitrachi, ţigan al lui Mavrodin / Ştefan, sămen hătmănesc / Vasile, sămen hătmănesc / Pavăl, bucătar Mitropolitului / Costin, diac la Divan / Panaite băcal / Iosăp, jidov ot Botoşani / Andoni

diacon / Anton ţigan / Ştefan, diacon domnesc / Neculai Botezatul, slugă Mitropolitului / Stratina săracă / Enachi Rahtivan / Tudosia săracă / Chiriac sin Ion, talpalar, sămen hătmănesc / Pavăl sin Istrati, talpalar, sămen agiesc / Apostol, odobaşă hătmănesc / Panosi ţigan / Toader ţigan, bucătar la vel vistiernic / Mihalache Cheşcu ot visterie / Constandin sin Sandi / Toader, bucătar la marele vistiernic / Ghedeon călugăr / Ion, pitar la Mitropolitul / Ion ţigan, teslar la marele vistiernic / Postolachi ţigan / Tănase ţigan domnesc, alt Tănase ţigan, bucătar Domniţei / Toader, ţigan domnesc / Catinca săracă / Constandin Moldovan, bucătar Sturzii, ţigan / Nastasia bucătăriţa, săracă / Alexandra săracă / Ioana, preoteasă săracă / Andronaji, sămen agiesc / Ioniţă Hurilă, croitor / Vasile Fustaşan, talpalar / Gheorghe Mucul, diac de visterie / Constantin Cogălniceanu, diac de visterie / Constandin Gândul, vistiernic al doilea / Toader Scorţăscul, diac de visterie / Vasile Uşărcal / Tănasă Gosan, diac de visterie / Neculai Cogălniceanu, vornic de Câmpulung / Călin ţigan / Andrei, bucătar la Sturzea, moldovan / Ioniţă Feştilă or visterie / Sandală Camărăşoe cu fiul ei Mihai / Aniţa săracă / Nastasia săracă / Pârvan calic / Gligori Orbul calic / Ion Mortasipul, sămen hătmănesc / Chiriac brat (frate) lui, sămen agiesc / Ilie Orbul, calic / Apostol, odobaşă hătmănesc / Gavril talpalar, sămen agiesc / Istrati, sămen agiesc / Toader, sămen agiesc / Chiriac calic / Vasile sin Axinte, crâşmar, sămen agiesc / State sin Sâmion, fost cioclu / Aftenia armăşoaia, săracă / Gheorghe Franţuz, sămen domnesc / Mihai Ungur, om străin / Gheorghe arnăut / Ion sin Stoian, precupeţ / Mihul Bozagiul / Dima sin Ico / State ot Delianul, diac de Divan / Neculai Ungur,

la Franţuscani (franciscani) / Ana Unguroancă, nevolnică. **Uliţa Podul vechi**: Iftinca săraca / Catrina săraca / Huzun Gheorghe pitar / Aniţa Mutoae săracă / Neculai Grecu făclier / Iani ruptaş / Sava Grecu / Şmil jidov / Pavăl vutcar / Ioana babă săracă / Tănasă ceprezar / Mihălachi curelar / Dumitrachi sin Mihalachi Cioclu / Gheorghe sin Vasile sămen / Sterie Grecu mesărciu / Enachi Grecu croitor / Ion ucenic la Constantin Blănar / Stan Muntean pitar / Apriiam armean / Haciadur Blănar armean / Carabeat armean / Aivas sin Constantin Nălban / Gheorghe, sluga lui Huzun Gheorghe / Nastasia săracă"[295].

1755, aprilie 17: Ilie Tomiţa, al doilea paharnic, vinde vătămanului Stoica, drept 35 lei, „o casă în **Eş**, care este lângă casa lui Antohii Corui şi lângă Constandin Cibotar, pe care am cumpărat-o şi eu de la preotul Toader, precum arată zapisul"[296].

1755, mai 1: Vătămanul Stoica vinde căitanului Antohi, drept 60 lei, casa cumpărată de la paharnicul Ilie Tomiţa, „o casă în **Eş**, care este lângă casa lui Antohii Corui şi lângă Constandin Cibotar, pe care am cumpărat-o şi eu de la preotul Toader, precum arată zapisul"[297].

1756, martie 11: Căpitanul Antohi vinde lui Vasile Baş bulubaş hătmănesc „un loc de casă aici, în **Eş**, cu tot locul, pe uliţa Sârbască, între biserica Banului şi biserica Preopodomnii Paraschevei, care mi-a fost cumpărătură de Stoica vătăman Sturzii, iar lui de la Ilie Tomiţa"[298].

---

[295] Ghibănescu, Gh, *Catastihul Iaşilor din 1755*, Iaşi 1921, pp. 24-36
[296] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 276
[297] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 276
[298] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, pp. 276, 277

1756, iunie 4: Hotarnica făcută de marii vornici Radu Racoviţă şi Iordachi Balş, pe „locul lui Ene Mârza, şi au găsit 20 stânjeni faţă în curmeziş la uliţa Hagioaei, iar în lung merge locul până la uliţa lui Sfeti Toader, unde s-au mai vândut dughene cu locul lor de Ene Mârza, fiindcă acele două dughene ale Trifănesei, ce sunt în mijlocul acestora, cum şi alte patru dughene ale lui Loiz, ce sunt pe din jos, cu locul lor”[299].

1756, iulie 12: Judecata făcută de logofeţii Nicolae Canta şi Radul Racoviţa, prin care obligă pe Ion Sucmănar din **Iaşi** să plătească lui Iacov jidov din **Roman** o datorie de 396 lei, în baza a două zapise din anul 7257 (1749), în care se mărturisea „cum a luat marfă de la Iacob… iar de nu-i va da banii săi, săi dea dugheana, cu loc, cu tot, ce este în târgul de sus”[300].

1757, iunie 23: Scrisoare hotarnică a vornicului de gloată Nacul Tiron, trimis de boierii veliţi „ca să hotărâm un loc de dugheni a dumisale Ioniţă Palade vel (mare) vistiernic, ce l-a cumpărat de la Constantin Osmachi, şi lui Osmachi încă i-a fost cumpărătură de la Avram Blănariul, care loc este pe uliţa **Brăhăriei**”[301].

1758, februarie 5: Fraţii Toader şi Alexandru, feciorii lui Bănarul, vând fostului mare spătar Ion Palade, drept 900 lei, „casele noastre cu loc, cu tot ce am avut de la părinţii noştri şi ce am mai cumpărat noi, care case sunt în **Eşu** din jos de uliţa Măjilor şi se hotărăsc, din jos, cu casele vornicului Manolachi, din sus cu casele protopo-

---

[299] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 82, 83

[300] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 87, 88

[301] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 101

pului Mihalache, iar dinspre răsărit cu casele Dulii Crav şi până la uliţa ce merge pe lângă Sfeti Ion"[302].

1758, august 1: Întărit de Scarlat Grigore Ghica voievod fostului mare stolnic Constantin Râşcanul, care, pentru o „casă cu loc, dreaptă a domniei sale, pe care am luat-o domnia mea de s-a cuprins în locul ogrăzii caselor de Beilic, ce s-au făcut aici, în **Eş**", primeşte „o bucată de loc domnesc a **târgului Orheiului**, cât a rămas nedat de alţi luminaţi Domni… la care loc am trimis de s-a şi hotărât cu pietre de către alte hotare, pe slugile noastre Neculai Botezatul şi Stamatie, pârcălabi de Orhei, cu mărturie hotarnică de la Grigoraş Hodoroge, Simion Boţneţu, Iftodi Cojuşnian, Alexandru Strătan, Toader Ţira, Nanii Strătan… care au mers de au ales locul, cât a rămas domnesc, din olatul târgului Orhei, pe care l-au măsurat cu funia de 60 stânjeni, cu stânjen de om de mijloc, şi măsura dintâi s-a început din hotarul lui Vasile Rusăt vel (mare) vornic, până în hotarul lui Filip Catargiu vel spătar, şi s-a aflat curmezişul 32 de funii, adică până la matca Sârbenicăi. Aşijderi, măsurând şi în lungul hotarului, din hotarul dumisale vel spătar, până în hotarul Chipircenilor, unde se cheamă „la curmătură", s-au aflat 75 de funii lungul, iar partea dinspre apus, măsurându-se câmpul în curmeziş, s-au găsit 5 funii. Aşijderi, şi în lung la câmp, măsurându-l din hotarul vornicului Vasile Rusăt şi până în hotarul Isacovii, s-au aflat 52 de funii"[303].

1759, mai 24: Ioan Alexandru Ghica voievod porunceşte vornicilor de poartă să meargă „la un loc ce este între Sf. Nicolai şi zidul curţii domneşti, care loc este

[302] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 102
[303] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 232, p. 238

dat danie şi miluire Dimii şi lui Constantin sululgii, cu hrisoave domneşti… şi, mergând la acel loc, să-l hotărâţi şi să-l stâlpiţi cu pietre je jur-împrejur”[304].

1760, ianuarie 20: Maria Săvoae şi nepotul ei Andrei schimbă cu Pavăl blănar zet (ginere) Gavril Covrig, drept 100 lei, nişte locuri de dugheană, „adică noi i-am dat dumnealui un loc de dugheană care este în faţa uliţei târgului de sus, între dugheana jupânului Dumitrie căpitanul zet (ginere) dumisale Iane Mârza şi între dugheana nepotului meu Andrei, care loc de dugheană ne-a fost nouă de baştină… iar jupânul Pavăl mi-a dat un loc de casă în mahalaua Muntenimii de jos, între Mihalak cupeţ Loiz şi Ioniţă Codrescul, şi între xasa Ţinţeroii şi alături cu uliţa lui Sfeti Feodor, ce este dinspre apus, şi mi-a mai dat jupân Pavăl şi 110 lei bani gata”[305].

1760, martie 8: Iacob, jidovul din Roman, vinde lui Pavăl blănariul din **Eşi**, feciorul lui Ion, nepot Cârstei Stroescului, drept 100 lei, „o dugheană, aivi, în târgul de sus, pe uliţa Hagioae, ce-am luat-o eu de la Sucmănarul, cu tot locul, pentru o datorie a lui”[306].

1760, martie 19: Marele spătar Ioniţă Palade schimbă cu Mitropolia din **Iaşi** 60 matce de stupi pentru „un loc de casă, care este lângă uliţa Măjilor, luat cu schimbătură de la Sandul Alevra, fiul lui Toma Alevra, şi şezând locul acela pustiu, neaducând nici un folos sfintei mitropolii”[307].

1761, martie 26: Fraţii Gheorghe şi Ştefan, feciorii lui Vasile Stegar, vând fostului mare vistier Ioniţă Palade,

---

304 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 104
305 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 265
306 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 265
307 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 113

drept 100 lei bani gata, „o casă a noastră, ce am avut aivi, în **Iaş**, în mahalaua Măjilor, cu locul ei din uliţa Brăhăriei”[308].

1762, iulie 12: Gheorghiţă sin (fiu) Ion Sucmănaru din **Iaşi** vinde lui Gavrul Covrig, drept 135 lei, „un loc de dugheană în târgul de sus, pe uliţa Hagioaia, loc pe care l-am răscumpărat eu de la ginerele starostelui Gavril, fiind al părinţilor mei, după cum arată zapisele cele vechi”[309].

1762, octombrie 19: Hrisovul lui Grigore Ioan voievod, după ce „la sfânta mănăstire Galata, care este afară de **oraşul Iaşi**, s-a întâmplat înăuntrul bisericii ardere cu foc, de au ars atât catapiteasma, de sus, până jos, cât şi toate sfintele vase şi veşmintele ce au avut, cu totul s-au topit de arderea acelui foc”[310].

1764, februarie 10: Dania lui Grigore Ioan Calimah voievod, care dăruieşte lui Neculai Nedelcu caftangiul „o bucată de loc din locul domnesc din hotar târgului **Eşului**, ce este în sus de Păcurar, dinspre Copou, loc sterp, fără de pricină. Şi pe din sus, mărginit de locul lui Ioan Bogdan, fost mare logofăt, ce-i este dat danie de înălţat părintele domniei mele Ioan Teodor voievod… şi pe din jos, mărginit de moşia mănăstirii Copoului”[311].

1764, octombrie 27: Întărit de Grigore Alexandru Ghica voievod lui Iordache Cerchez, în baza unei scrisori de la fostul mare agă Ioan Cantacuzino, prin care i-a dăruit slujitorului său credincios „o bucată de loc din

---

[308] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 102
[309] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 266
[310] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. III, Iaşi 1892, pp. 57-59
[311] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 88, 89

locul caselor sale, ce le are aici, în târgul **Iaşilor**, drept râpa Peveţoae, din locul caselor lui Cerchez, până în uliţa Mare, asupra foişorului, din zaplazul agăi, până în uliţa ce vine asupra zaplazurilor”[312].

1766, ianuarie 24: Vasile, feciorul popii Banului, şe femeia lui Zoiţa vând lui Toader Blănariul, drept 130 lei, „o casă cu loc, cu tot, care se hotărăşte, pe din sus, cu casele Lucăi, ce au fost părinteşti, şi cu casele lui Corui, iar pe din jos cu Constandin Ciobotariul”[313].

1766: Toderaşcu blănar sin (fiu) Aprodului vinde logofătului Luca „o casă cu loc, cu tot, care casă am cumpărat-o de la fratele dumisale Vasile şi, nevoind dumnealui a mă lăsa în casa fratelui dumisale, fiindcă se hotărăşte cu celelalte case ale dumisale, mie mi-a dat acei bani”[314].

1772, martie 23: Ioniţă, feciorul lui Gheorghe Munteanul şi al Tofanei din Iaşi, „care s-a călugărit maică-mea la Preapabonda Parachiva din Iaşi, iar tată-meu a murit, şi am rămas la maică-mea eu, Ioniţă, şi sără-mea Sandală, pe soră-mea o au măritat maică-mea, după obiceiul lumesc, iar pe mine m-a dat la Schitul Păşcani, la părintele Simeon stareţ, ca să învăţ carte, care am învăţat până la vremea Muscalilor, la care, întâmplându-se ciumă foarte grea la **Eşi**, n-am putut să vin să o văd pe maică-mea şi pe soră-mea, c-am venit numai până ce-am trecut de Podul Iloaei şi acolo m-am întâlnit cu nişte oameni cunoscuţi, ce cunoşteau pe maică-mea, şi mi-au spus că au murit şi maică-mea, şi soră-mea, şi a fost având soră-mea doi copii şi au murit şi aceia, dimpreună cu părinţii

---

[312] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 104
[313] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 279
[314] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 279

lor, şi eu m-am scârbit foarte tare şi m-am întors la mănăstire bolnav, şi am zăcut un an la părintele duhovnicul, la schit, şi văzându-mă bolnav, în mare slăbiciune, am dat… părintelui Simion o casă a mea, de la părinţii mei, cu crâşmă cu pivniţă, cu tot ce este alături cu crâşma lui Pascal zaraf, cu tot locul ei, pomană schitului… şi am mai dat un loc de dugheană ce este lângă dughenele de la Păscăria veche iar pomană"[315].

1775, ianuarie 1: Toader Mălai Verde, împreună cu soţia Ştefana, vinde lui Grigore, drept 8 lei, în **Iaşi**, la Şorogari, „ca o jumătate de pogon de vie şi cu casă lângă dânsa"[316].

1775, februarie 7: Şetrăreasa Maria Cucoranul, născută Cuza, dă zestre fetei sale Aniţa, pe lângă tot felul de obiecte gospodăreşti, „o moşie, anume **Dănjenii**, cu case vechi şi cu biserică; o moşie, anume **Lunganii**, cu fânaţe şi arătură; un loc de casă în **Eşi**; o dugheană în târgul de sus, însă după moarte; 8 pogoane de vie lucrate şi 10 pogoane vie paragină la **Necoreşti**"[317].

1775, iunie 27: Anton Ungurul, împreună cu maică-sa Catrina vând lui Vasile sin (fiu) Salahor, drept 50 lei, „un loc de casă aicea, în **Iaş**, care este lângă casa lui Toader Canta, din sus, şi lângă Ianachea Chiper, în mijloc, între dânşii amândoi, în mahalaua Muntenimii de mijloc, dinspre Păcurar… dinaintea lui Ştefan Moşneag din Copou, Sandul Zahornean, Gheorghe vătav de apari, Ilinca Râpoae, Neculaiu, dascăl ot Sfeti Necolai cel mic

---

[315] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 106
[316] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 91
[317] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. X, Iaşi 1915, p. 53

din Muntenimea de mijloc”[318].

1777, iulie 17: Grigore Alexandru Ghica voievod primeşte demisia lui Constandin şetrar, suiulgiu al apelor, de „când s-au făcut haznalele vechi şi s-au adus apele aici, în oraş, cum şi când am făcut domnia mea alte haznale noi şi s-au adus apele la mănăstirea Sveti Spiridon şi la Golăe”, precizând că şi Constandin, şi Dima, fraţii „aceştia doi nu numai cu al lor meşteşug au lucrat la adusul apelor şi la făcutul haznalelor, ci şi putători de grijă în vremuri şi tocmituri al toate acestea a fost Dima suiulgiul, până la moartea lui, apoi a rămas asupra lui Constandin şetrarul, până acum. Deci acum, prin jalbă arătându-ne Constandin suiulgiul şetrar că el se aflã cu casă grea şi cu copii, şi nu poate păzi slujba aceasta ca frate-său Dima, căci cele trebuincioase pentru hrana casei lui se află afară, şi toate se prăpădesc, iar frate-său Dima, fiindcă era om cu capul, îi da mâna a sta la slujba aceasta, aici, în **Iaşi**, şi rugându-ne să rămână slobod de la această slujbă, am rânduit pe Gheorghe suilgiul de om meşter la treaba suilgicăului şi vrednic a purta de grijă pentru toate apele şi haznalele, în locul său, cu care a şi făcut învoiala, şi s-a primit Gheorghe suiulgiu… Şi fiindcă, după arătarea lui Constantin suiulgiul şetrar, acum toate apele şi haznalele s-au dat sub purtarea de grijă a lui Gheorghe suiulgiul, ne-am milostivit asupra lui Constantin Suiulgiul şetrar şi l-am lăsat să-şi caute de trebuinţa casei lui… Aşijderi, locurile de dughene de aici, din Eşi, ce are danie el, şi cu fratele său Dima, cu hrisoave de la luminaţi domni pentru slujba lor ce au făcut pentru aceste ape şi haznale, le întărim, să

[318] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, p. 47

şi le stăpânească în pace”[319].

1779, ianuarie 6: Zapisul ieşenilor Chiriac Sfidul, om ca de 70 ani, Toader Canta, Ioniţă Bărată, Grigore Dănilă, Ilinca Arăoi şi Ursul, în care mărturisesc despre „locul ce-i din vale de drumul Sării, de la vale de locul lui Toader Canta, cum l-am apucat noi, cunt acum 15 ani, că a fost tot casa lui Ioniţă Ungurului sămen şi, murind Ioniţă, feciorul lui Anton, rămânând datorie de la tătâne-său, l-a vândut lui Vasile Salahorul, şi Vasile nu s-a întins mai mult cu o palmă, să cuprindă loc al altora, fără numai cât a fost ograda şi casa vânzătorului, dar fiind o femeie săracă, anume Maria Negraea, ce a luat-o acest Enache Cipier sămen, şi de la vale de cum ţine ograda lui Vasile Salahorul fiind o bucăţică de loc sterp, s-a rugat această femeie Maria, a acestui Enache, la noi, mahalagiii, ca să o lăsăm să-şi facă o căsuţă, să se odihnească, şi noi am lăsat-o, iar acum bărbatul ei Enache s-a întins şi-a intrat peste locul ce l-a vândut Anton sin (fiu) Ioniţă lui Vasile Salahorul”[320].

1779, aprilie 18: Constandin, feciorul babei Catrina, şi femeia lui Paraschiva dăruiesc, în **Iaşi**, lui Vasile Armăşel şi soţiei lui Antimia, „un loc de casă, danie pentru sufletul gratelui meu Ion şi a părinţilor mei… dinaintea dascălului Tămas, Iosăp şi Gheorghe croitor”[321].

1779, august 24: Andrei Hariton, copil de casă, adevereşte marelui logofăt Vasile Razul „că soră-mea Maria, ce o ţine Gheorghe Bacalul de la **Chişinău**, având

---

[319] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, pp. 268, 269

[320] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, pp. 47, 48

[321] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, p. 50

un loc de casă aici, în **Eşi**, în mahalaua Muntenimii de mijloc, de la părinţi, şi fiindcă soră-mea s-a aşezat la Chişinău şi-a rămas locul pustiu, m-a făcut vechil, ca să i-l vândcui voi găsi… şi l-am vândut dumisale, drept 30 lei”[322].

1780, martie 15: Constandin Ciobotar din **Eş**, feciorul lui Neculai Bătog, vinde lui Gheorghe, ginerele lui Hagi Tămasă, pentru o datorie de 25 lei a tatălui său către Hagi Tănasă, după ce a „pus amanet casa cu locul ei, ce-a avut aici, în Eş, în mahalaua Muntenimea de jos, de la vale de la vale de casa starostelui Paraschiv, dinspre Căcaina”[323].

1780, martie 15: Gheorghe, ginerele lui Hagi Tănasă,vinde starostelui de ciocli Paraschiv, cu 40 lei, „casa ce am luat de la Constandin Batog, fecior lui Neculai Batog, pentru datoria socrului meu, lui Hagi Tănasă, ce a avut a lua”[324].

1780, iunie 4: Dumitru Dule croitor şi soţia lui Rusanda „din târgul **Iaşii**” vând vostului mare paharnic Constantin Palade, drept 220 lei, „un loc de casă în târgul Iaşii, alături cu casa noastră, pe din sus dinspre târgul de sus, care loc ne este cumpărătură de la Toader Vornicul”[325].

1780, octombrie 26: Grigoraş Crudul, podar gospod (domnesc), şi soţia lui Rughina vând diacului de divan Vasile Codrianul şi jupânesei Maria, drept 60 lei,

---

322 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, p. 50
323 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, pp. 266, 267
324 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, pp. 267, 268
325 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 103

„o jumătate de pogon de vie lucrătoare şi ca un pogon şi jumătate ce am pus noi viţă tânără şi cu puţinei pomişori, puşi de noi tineri, care viişoară o avem la **Şorogari**, din deal de cişmea, pe moşia mămăstirii Golia, ce este alături, pe din jos, de via Nicolei Băcalului, din care vie am fost cumpărat şi noi ca o firtă de vie părăginită, fiind numai rădăcinile, dimpreună şi cu o căsuţă veche, ce se află şi acum, cu zapis din anul 7285 (1777), ianuarie 1, de la un Toader Mălai Verde, pe care viişoară, lucrând-o noi, câţiva ani, şi adăugând-o cu toate cele, ne-am sfătuit ca să o vindem"[326].

1781, februarie 25: Scrisoarea vornicului de poartă Ion Gardul, orânduit de marele logofăt Vasile Razul „ca să merg la o casă, cu locul ei, a lui Dumitru, feciorul Dulii Crav, care casă este în deal de uliţa **Măjilor**, din dosul caselor logofetesei Catrina Pălădoae şi alături cu alt loc tot al dumisale, care loc a fost al lui Toader Vormic, ce l-a cumpărat logofeteasa de la Dumitru Dule"[327].

1781, iunie 18: Carte de judecată a Divanului, după ce s-au pârât de faţă Simion stareţul şi „călugăraşii de la mănăstirea Brăteşti (Paşcani), ce este în ţinutul Suceava, cu Ion Munteanul, căpitan agiesc şi cu Ursul căpitan de aici, din **Eşi**", pentru dania lui Ion Munteanul, care se călugărise, iar familia lui fiind spulberată de ciumă, el, epuizat de boală, a dăruit mănăstirii, în 23 martie 1772, „o casă cu locul ei în mahalaua Hagioae şi un loc de dugheană în Păscăria veche, aici, în **Eşi**". Venind stareţul la Iaşi „şi căutând casa cu locul ei şi locul pentru

---

326 Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 91

327 Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 103, 104

dugheană, a găsit locul dughenii şi l-a luat în stăpânirea mănăstirii, iar casa a găsit-o stăpânită de Ioan Munteanul, care arată un zapis din o iunie 1770, prin care sasa şi locul fuseseră lăsate de „acel Ioniţă… surorii sale Tofana şi nepoatei sale Sandală… ca să le ia Ioan şi femeia lui Ileana, şi să le ţină până când va veni Ioniţă, nepotul lor, iar când va veni, să le dea la mâna lui Ioniţă”, decizia Divanului a fost „să le ţie mănăstirea casa locul dughenei, în pace şi fără supărare”[328].

1782, martie 3: Miron, stegarul de copii, fecior lui Enache pârcălabul de **Orhei**, nepot de fată lui Apostol Mihuleţ biv vel căpitan ot **Eş**, strănepot lui Andrei Mihuleţ, vinde lui Vasile Cumpănă, neguţător din Eş, „cu tocmeală stânjenul câte 25 de parale… în **Măgireşti**, o jumătate de bătrân, de pe Apostol Mihuleţ, moşul (bunicul) meu, care mi se trage de pe Andrei Mihuleţ uricar, căci moşia Măgireştii, fiind împărţitoare dintru început pe trei bătrâni, anume un bătrân Găşpăreştii, un bătrân Lăşculeştii şi un bătrân Mihuliţescul, şi bătrânul Mihuliţescul în doi şi jumătate a fost al lui Aposto Mihuleţ şi jumătate a surorii sale Maria, ce-a ţinut-o Vârlan Uşirelul, această jumătate din a treia parte am vândut-o”[329].

1782, martie 15: Ispir Băibărăcar şi soţia lui Maria, fata Nastasiei, nepoată de fată Sandului Vârlan, strănepoată Mariţei, sora lui Apostol Mihuleţ, care Mariţă a fost fată lui Andrei Mihuleţ uricar, vinde lui Vasile Cumpănă, neguţător din **Eş**, „cu tocmeală stânjenul câte

---

[328] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 106, 107

[329] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului,* Bucureşti 1944, doc. 268, pp. 294, 295

25 de parale… jumătate de bătrân din moşia **Măgireştii**, ce este în ţinutul Orheiului, care ni se trage de pe Andrei Mihuleţ uricar, însă jumătate din jumătate din bătrânul Mihuleţ, şi o jumătate din jumătate ce a fost parte lui Grigoraş Vârlan, fratele moşului nostru Sandul Vârlan, pentru că şi unchiul nostru Grigoraş Vârlan a vândut altă parte a moşului nostru din satul **Bravice**, ce este tot la ţinutul Orheiului”[330].

1782, iulie 2: Ion şi Ioana, feciorii lui Vasile Grosul, împreună cu mama lor vitregă Aniţa, vând logofătului Vasile Codrianul, drept 30 lei, „o curătură ca o jumătate de pogon, făcută din muna noastră, ce este în capul viei de la **Şorogari**, ce se hotărăşte cu hendichiul vechi şi la deal şi se suie până drept la stejarul lui Kiriac”[331].

1783, februarie 10: Constandin Ciorbă din satul **Puţuntei** ot ţinutul Orheiului, fecior lui Ştefan Ciorbă, ce a ţinut pe Ilinca, sora protopopului Vasile Gaşpar, Acsinia, Aftenia, Maria şi Aniţa, fetele lui Necolai Gaşpar, nepotele protopopului Vasile Gaşpar, „care toţi ne tragem din Nistor, ce-a fost vătav de ţinut, ce ne aflăm trăitoare în **Iaş**”, vând negustorului ieşean Vasile Cumpănă părţile lor din moşia **Măgireştii**, tot cu câte 25 de parale stânjenul, „având noi toţi un bătrân de moşie, adică a treia parte de pe moşul nostru protopopul Vasile Gaşpar şi de pe Ilina, sora protopopului”[332].

1784, septembrie 20: „Având schitul Brăteşti ot

---

[330] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 269, pp. 295, 296

[331] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 92

[332] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 270, pp. 297, 298

Paşcani (ctitoria lui Iordachi Balş) un loc de casă aici, în târgul **Eşii**, la mahalaoa Hahioaei, dată danie Schitului de Ion, feciorul lui Gheorghe Munteanul”, îl schimbă cu logofătul Constantin Ghica, pentru „o dugheană, care să aducă folos schitului”[333].

1786, mai 9: Scrisoarea vornicului de poartă Ştefan Ciogole, după ce cercetează „jaloba ce au dat Ioniţă Condicar şi Vasile Codrianu, dieci de divan, Dumitru Preda, calfă de teslari, Pricopi Odobaşa agiesc şi alţii, cum că, având vii pe moşia mănăstirii Golăei, un Chiriac fost staroste de teslari, ce are o bucată de loc al său, pe din jos de al mănăstirii Golăei stâlpit, în tărie a pus plugul şi a arat din locul ce-l au ei în capetele viilor lor, dat cu scrisoarea sfinţiei sale Mitrofan, egumenul Golăei, ca să pună vie şi pomi, de a făcut acel Chiriac ţarină de semănături şi vrea să închidă cu gardul ce va face ţarină, ca să nu aibă ei pe unde ieşi la drumul cel mare, deasupra **Şorogarilor**, la viile de la Groapă, şi că le slăbeşte şi locul unde au să-şi pună vie şi pomi cu ţarina ce face locului unde au să-şi facă şi case prin capetele viilor”[334].

1791, iunie 27: Ieşenii Vasile Rogoz, om bătrân ca de 94 ani, Alecul Bâgul, om de 70 ani, Constantin Sircul, om de 60 de ani, Constandin Vişan, ce-a fost megieş, om de 45 ani, Ursachi, fost vătaf de călăraşi, om de 55 ani, Pintilii Rogoz, Toma Hâricică, Catrina, femeia lui Chiriac calfă de pietrari, care s-a măritat din casa Elenei Căldăriţei, ce-a fost în dosul dughenelor Enciului, „au mărturisit cu sufletele lor, întru auzul tuturor jidovilor şi

---

[333] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 108, 109

[334] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 92, 93

al creştinilor ce s-au întâmplat de faţă, că casa ce-au făcut-o jidovii au făcut-o pe drept locul dughenelor Enciului şi, la fund, pe locul Căldăriţei, au păşit cu facerea casei, peste hudiţă, ca de opt palme, ce este printre şcoala jidovească şi printre locul Enciului, şi casa ce-au făcut-o jidovii au făcut-o pe drept locul Enciului, iar nu pe locul şcolii jidoveşti… / Şi dacă va socoti cinstitul Divan jidovii să ridice casa de pe locul lui Enciul sau să se învoiască cu dânsul, am făcut această mărturie”[335].

1794, iulie 1: Dumitru Blănariul, fiul lui Pavăl Stroescu blănariul, vinde lui Nicola Mila Matheu Popov, drept 1.245 lei, „aici, în **Eşi**, la faţa uliţei podului Hahioaei, în târgul de sus, o dugheană de baştină, de la părinţi, cu locul ei, însă jumătate de dugheană, cu loc, a fost partea mea, iar jumătate de dugheană, cu jumătate de loc, a fost a surorii mele Susana monahia, zestre de la părnţi, şi am cumpărat eu partea ei de dugheană, cu loc… şi locul acestei dugheni este luat de tatăl meu, cu schimb şi cu bani, de la mătuşa mea Măriuţa Savoaia şi de la nepotul ei Andrei… / şi osebit am mai dat şi un pogon de vie lucrător, care pogon de vie este la **Costeşti**, în ţinutul Romanului, în care pogon de vie eu am să intru numai cu ciubărul, să-mi strâng roada ce o va da bunul Dumnezeu”[336].

1794, august: Dumitru Blănar, fecior lui Pavăl Stroescu, a vândut lui Necula Mila Matei Popov „o dugheană aici, în **Eşi**, la uliţa târgului de sus, în luna trecută,

---

[335] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 110, 111

[336] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 88, 89

şi un pogon de vie la **Costeşti**, ţinutul Romanului. Apoi, cu acea dugheană a mea răzăşindu-se şi jupânul Mihai Mârza şi nevoind a-l lăsa să o stăpânească numai jupânul Necula, s-au învoit amândoi de-au împărţit acea dugheană, şi atunci, la acel pogon de vie, socotindu-se 105 lei, a răspuns jupân Mihai la jupân Necola cu banii ce l-au ajuns să-i dea pentru ceea ce a luat; şi eu, văzând preţul acelui pogon, cu aşa preţ şi la loc depărtat, unde nu-mi da mâna să-l caut, îndată am prins a face cerei ca să-mi dea banii, măcar că jupân Necula nu voia. Dar eu, umblând să-i trag la judecată… mi-a dat acea 105 lei, preţul pogonului, şi încă mi-au iertat 20 lei, ce avea să-i ia de la mine"[337].

1795, septembrie 13: Tudosca, văduva lui Vasile Salahorul, vinde lui Şerban Perieţan, cu 490 lei, „o casă ce-a avut-o soţul meu, cumpărată de la Anton Ungurul şi de la maică-sa Catrina, aici, în oraşul **Eşii**, în mahalaua Muntenimii dinspre Păcurari, care se megieşeşte, din sus, cu Enache Chiperi, şi din jos, cu preotul Ilie, şi de la deal de drumul Sării, iar de la vale, până la un loc cu drumul cel mare şi, de la acel loc, spre colţul cel de joc, cu Aniţa, femeia lui Simion"[338].

1795, decembrie 10: Todiraşco Lăpuşneanu din **Iaşi** se înţelege cu Catrina Tudoroai ca, plătind bezmăn câte 20 lei pe an, timp de 15 ani, pentru că are „dumneaei un loc de dugheană, pe uliţa târgului de sus, în ciubotărie, care loc pe din sus se hotărăşte cu locul stolnicului Ion Ketre, ce este iarăşi cumpărat de la dumneaei, iar pe din jos merge până în peretele crâşmei dumisale… acest loc

[337] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 85, 86
[338] Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, p. 54

l-am luat de la cucoana Catinca, să fac dugheană şi orice bina aş voi”[339].

1796, iunie 10: Maria, văduva logofătului Vasile Codrean, vinde cumnatului ei Anton Codrean, la **Şorogari**, „trei pogoane de vie lucrătoare şi cu livada din jos, şi locul slobod din jos, şi cu casă şi cu cramă sub un acoperământ”[340].

1797, iunie 5: Gligoraş Guriţă din Ciorogar (Şorogari) vinde lui Ion şi Maria Croitor, drept 130 lei, „o casă făcută pe locul sfintei biserici Sfete Fteodor, care a fost a părintelui Ursache, ginere mie, şi murind, a rămas casa în stăpânire mie”[341].

1803, mai 24: Rânduiala lui Alecsandru Constantin Moruz voievod ca, „pe lângă şcoala ce este în **Iaşi**, să se rânduiască încă alte 4 şcoale de limba elinească şi moldovinească, la târgul **Focşani, Bârlad, Galaţi** şi **Chişinău**, şcolile din celelalte târguri să fie pe unde se vor întâmpla, iar **şcoala din Galaţi** poruncim să fie în mănăstirea Mavromolu, după cum şi mai înainte”[342].

1804, mai 20: Porunca lui Alexandru Constandin Moruz voievod, după ce „comisarul franţuzesc a făcut arătare şi poftitoare cerere a se găsi pentru şedere o casă de odihnă, cu plata chiriei ce se va putea învoi… după cercetarea ce s-a făcut, altă casă potrivită nu s-a aflat, decât cea a armaşului Neculae Bosâe, care, cu toate că sunt negata, făgăduieşte dumnealui ca, cu a dumisale cheltuială, va sfârşi toate cele de trebuinţă, scăzându-se apoi

---

339 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 118, 119

340 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 94

341 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 119

342 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. III, Iaşi 1892, pp. 24, 31

din plata chiriei caselor, după aşezarea ce vor face”[343].

1804, iunie 25: Alexandru Constandin Moruz voievod dispune ca Mitropolia de **Iaşi** să cheltuiască cu isprăvirea „caselor armaşului Neculai Bosâe în mahalaoa Măjilor, care negata fiind şi stăpânul aflânduse încă dus de aici… şi banii ce vor cuprinde cheltuielile să se scadă cu venitul ce va lua pe an… fiindcă comisarul primeşte a da, pe fiştecare an, câte 1.300 lei, în câtă vreme va sta într-însele, şi spre gătirea caselor, după socoteala meşterilor, trebuie 5.000 lei, poate şi ceva”[344].

1806, august 3: Hrisovul lui Alecsandru Constantin Moruz voievod, după ce, „spre proslăvirea lui Dumnezeu şi spre cinstea patriei, am pus în lucrare de **s-a făcut şcoală din nou** în mănăstirea Socola, orânduindu-se şi dascăl după cuviinţă”[345].

1808, ianuarie 1: „Logofătul Constantin Ghica răscumpără, cu 7.000 lei, „un loc de casă aici, în târgul **Eşii**, la mahalaoa Hagioae, ce a fost danie de la Ioniţă, feciorul Munteanului, la sfântul schin Brăteşti ot Păşcani”[346].

1815, mai 16: Hrisovul lui Scarlat Alecsandru Calimah voievod pentru „**deschiderea unui drum** din uliţa mare, spre apus, printre zidul mănăstirii Trei-Sfetitelor şi printre locul bisericii Apusenilor, ce din veci s-a numit locul bisericii Ungureşti, cerând, pe de o parte, mahalagiii să li se deschidă drumul pentru umblarea lor cu trăsuri de boi şi de cai, pe de altă parte, mănăstirea

---

[343] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 114
[344] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 114, 115
[345] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. III, Iaşi 1892, pp. 41, 43
[346] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 109

Trei-Sfetitelor pretinzând că ar fi locul mănăstirii şi s-ar fi împresurat de biserica Apusenilor, şi de altă parte, biserica Apusenilor pricinuind că ar fi drept loc al acestei biserici. / După câteva cercetări, ce s-au făcut atât în vremile trecute, cât şi acum… ca să se curme toate pricinile din mijloc, socotindu-se mai ales de neapărată obştească trebuinţă… s-a dat hotărâre să se deschidă **uliţa mahalagiilor**… în lărgime de doi stânjeni domneşti şi s-au statornicit pietre hotare: întâi au pus stâlp în colţul dughenelor bisericii Apusenilor şi drept colţul zidului mănăstirii Trei-Sfetitelor, la faţa uliţei mari, şi altul la faţa uliţei Ungureşti şi cruce dintre zidul dughenelor, şi alt stâlp în dreptul zidului mănăstirii Trei-Sfetitelor, cel din deal, dinspre Bahlui, pe care l-au însemnat cu un bour, la faţa uliţei Ungureşti şi la faţa dinspre locul bisericii Apusenilor, şi alt stâlp au pus la colţul locului şi a grădinii spătarului Dracaki Roset, ce este statornicit acel colţ cu hotarnică din 1755 (7263), mai 11… în dreptul colţului mănăstirii Trei-Sfetitelor, care drum este, în lăţimea curmezişului, de 7 stânjeni domneşti, în dreptul colţului zidului, şi de 7 stânjeni domneşti la colţul de unde se abate drumul spre Bahlui”[347].

1816, mai 4: „**Locuitorii acestui oraş al Eşului** s-au tânguit, cu mare plângere, că pătimesc o mare strâmbătate şi rărăcie dinspre stăpânitorii moşiilor de primprejurul oraşului, că, după ce din drept imaşul ce li s-a lăsat din vechime să-l aibă în jur-împrejutrul Iaşului, pentru trebuinţa păşunatului vitelor lor, cu totul sunt strâmtoraţi, dându-se voie, prin tocmeli, de către stăpânitori, de şi-au făcut unii vii, alţii ceiruri (sau cieruri, adică păşuni pentru cai, pline de rogozuri şi ierburi tari – n. n.)… din

---

[347] Codrescu, Theodor, *Uricarul,* vol. II, Iassi 1889, pp. 13-19

care pricină, strâmtorând imaşul, nu au unde să-şi păşuneze vitele… şi sunt supăraţi cu închiderea vitelor de către vechilii stăpânilor de moşii”. / Divanul, cercetând hrisoavele din 9 iulie 1779 şi din 7 iunie 1786, decide o nouă hotărnicire, pentru ca imaşul „să rămână iarăşi loc slobod, precum a fost”[348].

1816, decembrie 8: Scrisoarea lui vornicului de poartă Vasile Bucur, adresată de Scarlat Alexandru Calimah voievod, care îl trimisese să facă măsurăriri şi cercetări, după ce Ilinca, soţia răposatului Mihai Mârza, „a făcut rugătoare cerere pentru două dughene cu locul lor, ce ar fi având aici, în **Iaşi**, la târgul de sus, în uliţa Hagioaei, ca să fie puse la calr, spre a le putea vinde la mezat… / jeluitoarea a scos scrisori, dovezi că stăpâneşte dunghenele acestea” Vaile Bucur constatând că, în baza mărturiilor scrise, pe care le-am reprodus separat, conform cronologiei, „că dughenela drepte ale jeluitoarei… dreaptă clironomie de la bărbatul său Mihai Mârza, după tatăl său Ene Mârza, la măsurarea locului unei dughene, care-i în colţ, lângă ulicioară, este de 4 palme lărgime şi s-au găsit 17 stânjeni 4 palme lungul locului şi se hotărăşte cu locul crâşmei ce se numeşte Tavan, iar faţa la uliţă, în curmeziş, un stânjen şi 6 palme şi 4 parmace, iar fundul din dos, în curmeziş, un stânjen şi 7 palme gospod… însă dugheana este cojocărie şi chiria ei umblă 200 lei pe an”[349]. Dughenele sunt scoase la mezat, prin strigare, în 12 decembrie 1816.

1828: „**Catalogul** tinerilor, primiţi cu cheltuiala Epitropiei, la institutul sinţilor Trei-Erarhi, în anul 1828:

[348] Codrescu, Theodor, *Uricarul,* vol. II, Iassi 1889, pp. 22-25

[349] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 82, 83

Teodor Stamati, 15 ani, fiu de preot – a făcut studii la Viena, doctor în ştiinţe fizice, profesor la liceul statului, mort în anul 1853/ **Costachi Zamfirescu**, 14 ani, fiu de neguţător – a făcut studii montanistice în Austria, statornicindu-se în Stiria /**Alecu Costinescu**, 13 ani, fiu de neguţător – a făcut studii la Viena, a fost arhitect, inginer şi prefect / **Ilie Stavrat**, 13 ani, fiu de privilighet – a murit ofiţer / **Iancu Stavrat**, 12 ani, fiu de privilighet – a fost profesor, unis de furi în casa lui / Costanchi Gheorghiescu, 12 ani, fiu de preot – fost şef de poliţie la Bucureşti / Gheorghe Căliman, 10 ani, fiu de privilighet / Ştefan Şendre, 10 ani, fiu de neguţător – fost arhiereu / Iancu Grimat, 8 ani, fiu de grădinar / Vasile Răileanu, 10 ani, fiu de mazil / Manoili Răileanu, 9 ani, fiu de mazil / Leon Filipescu, 10 ani, fiu de preot – a făcut studii de agricultură în străinătate, profesor”[350].

1834, noiembrie 8: „**Şcoala fetelor** s-a înfiinţat la 8 noiembrie 1834, însă ne-încăperea caselor de la mănăstirea Bărboi, în care provizoriu acum se află aşezată acea şcoală… multe din fetele orăşenilor s-au lipsit de folosul învăţăturii”[351].

1838, iulie 11: Logofătul Iordachi Catargiu vinde hatmanului Atanasă Başotă, drept 1.800 galbeni, „casele mele cele arse, de aici, din oraşul **Eşii**, din capătul uliţii Târgului de Sus, lângă cuşmeaua dinspre cizmăria numită a Manului, cu toate binalele de pe locul cuprins împrejur, cu zid de piatră stricat, aşa precum se găseşte astăzi, în lungime şi în lăţime… ce şi eu am cumpărat de la fiii răposatului Mani, bez (fără) colţul de loc dinspre ţintirimul bisericii Curelarilor, care nici este cuprins cu

[350] Codrescu, Theodor, *Uricarul,* vol. VII, Iassi 1886, p. 197
[351] Codrescu, Theodor, *Uricarul,* vol. VII, Iassi 1886, pp. 193, 194

zid şi care încă mai înainte l-am dăruit bisericii, oprindu-mi dreptul de a avea nestrămutat prin el portiţă, pentru bună umblare la biserică”[352].

1850, martie 3: Mihail Cogălniceanu propune lui Grigore Ghica vodă „înfiinţarea unei **şcoli de aplicaţie de ingineri şi arhitecţi**”, deci un **institut politehnic la Iaşi**, considerând mai mult decât necesară „înzestrarea Principatului cu această clasă de oameni speciali”[353].

1855, noiembrie 28: „Nimicirea robiei” şi dezrobirea ţiganilor de către „Grigore Ghica vodă”[354].

1877-1878, districtul **Iaşi**: Tabloul ostaşilor din al IV-lea Corp de Armată, Divizia a VII-a de Linie, căzuţi în Războiul de Independenţă: **Macarescu Neculai**, căpitan, din comuna **Iaşi**, districtul Iaşi, de 40 ani; / **Davidoaea Gheorghe**, soldat, din comuna **Paşcani**, plasa Şomuz, de 21 ani”[355].

1877-1878, districtul **Iaşi**: Tabloul ostaşilor din al VII-lea Corp de Armată, Divizia a VII-a, Regimentul XIII Dorobanţi, căzuţi în Războiul de Independenţă: **A Butnăriţei Ioan**, soldat, din comuna **Bobeni**, Iaşi; / **Ţurcanu Toader**, soldat, din comuna **Bădeni**, Iaşi; / **Ţintilă Gheorghe**, sergent, din comuna **Iaşi**, Iaşi; / **Sârbu Ştefan**, soldat, din comuna **Ciurea**, Iaşi; / **Ciobanu Ioan**, soldat, din comuna **Tomeşti**, Iaşi; / **Cojocea Ioan**, soldat, din comuna **Bărleşti**, Iaşi; / **Pricope Vasile**, soldat rănit, din comuna **Sârca**, Iaşi; / **Enache Constantin**, soldat rănit, din comuna **Gropniţa**, Iaşi; / **Budac Mihai**, soldat

---

352 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 84

353 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, pp. 125, 126

354 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. X, Iassi 1888, pp. 28-30

355 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. IX, Iassi 1887, pp. 247-253

rănit, din comuna **Gropniţa**, Iaşi; / **Apostoaea Teodor**, soldat rănit, din comuna **Mogoşeşti**, Iaşi; / **Bujor Teodor**, soldat rănit, din comuna **Mogoşeşti**, Iaşi; / **A Mihăesii Ioan**, soldat, din comuna **Cucuteni**, Iaşi; / **Hadarag Ilie**, caporal, din comuna **Cucuteni**, Iaşi; / **Onofrei Vasile**, soldat, din comuna **Holboca**, Iaşi; / **Pădurariu Costache**, soldat rănit, din comuna **Golăeşti**, Iaşi; / **Căruntu Andrei**, caporal rănit, din comuna **Bivolari**, Iaşi; / **Gavriluţă Ilie**, caporal rănit, din comuna **Bivolari**, Iaşi; / **Sturza Ioan**, soldat, din comuna **Epureni**, Iaşi; / **Vrănescu Constantin**, soldat, din comuna **Epureni**, Iaşi; / **Gorban Mihail**, soldat, din comuna **Epureni**, Iaşi; / **Chiratcu Vasile**, sergent rănit, din comuna **Sculeni**, Iaşi; / **Petrilă Ioan**, soldat rănit, din comuna **Iaşi**, Iaşi; / **Cojocariu Gheorghe**, soldat, din comuna **Voineşti**, Iaşi; / **Văleanu Gheorghe**, soldat, din comuna **Miroslava**, Iaşi; / **Păunaş Gheorghe**, soldat rănit, din comuna **Ciurea**, Iaşi; / **Arhip Ioan**, soldat, din comuna **Hermeziu**, Iaşi; / **Cărăuşu Cozma**, soldat rănit, din comuna **Bivolari**, Iaşi; / **Şutac Gheorghe**, soldat, din comuna **Bivolari**, Iaşi; / **Şutac Dumitru**, caporal rănit, din comuna **Vlădeni**, Iaşi; / **Matei Constantin**, sergent, din comuna **Hermeziu**, Iaşi; / **Constantin Costache**, soldat, din comuna **Hermeziu**, Iaşi; / **Păltinel Vasile**, soldat rănit, din comuna **Cârniceni**, Iaşi; / **Martin Ioan**, soldat rănit, din comuna **Miseşti**, Iaşi; / **Balaur Dumitru**, soldat rănit, din comuna **Deleşti**, Iaşi; / **Viţelariu Neculai**, soldat, din comuna **Lungani**, Iaşi; / **Ţibichi Dimitrie**, caporal, din comuna **Târgu-Frumos**, Iaşi; / **Mărgineanu Vasile**, soldat, din comuna **Târgu-Frumos**, Iaşi; / **Bârsan Ioan**, soldat, din comuna **Popeşti**, Iaşi; / **Mihalachi Vasile**, soldat, din comuna **Brăeşti**, Iaşi; / **Sucilă**

Gheorghe, soldat, din comuna **Bucşiţi**, Iaşi; / **Filip Neculai**, soldat rănit, din comuna **Târgu-Frumos**, Iaşi; / **Dohonică Ioan**, soldat, din comuna **Brăeşti**, Iaşi; / **Ciobanu Teodor**, soldat rănit, din comuna **Valea Ră**, Iaşi; / **Perju Neculai**, soldat, din comuna **Georgeşti**, Iaşi; / **Scărlătescu Leon**, sergent, din comuna **Georgeşti**, Iaşi; / **Ghimpea Petrachi**, soldat, din comuna **Deleşti**, Iaşi; / **Ciubuc Vasile**, soldat, din comuna **Cotnari**, Iaşi; / **Lupu Irimia**, soldat rănit, din comuna **Podu-Iloaei**, Iaşi; / **Iordachi Ioan**, soldat, din comuna **Crasna**, Iaşi; / **Păslariu Ştefan**, soldat, din comuna **Probota**, Iaşi; / **Ursache Tudosie**, soldat, din comuna **Probota**, Iaşi; / **A Savetei Petrachi**, soldat, din comuna **Stânca**, Iaşi; / **Posdudur Paraschiv**, soldat, din comuna **Holboca**, Iaşi; / **Chitariu Spiridon**, soldat rănit, din comuna **Gropniţa**, Iaşi; / **Rusu Mihai**, soldat, din comuna **Gropniţa**, Iaşi; / **Ştirbu Costachi**, soldat, din comuna **Gropniţa**, Iaşi; / **Ciobanu Carp**, soldat rănit, din comuna **Rediu-Mitropoliei**, Iaşi; / **Balan Maftei**, soldat rănit, din comuna **Epureni**, Iaşi; / **Onofraş Mihalachi**, sergent rănit, din comuna **Hermeziu**, Iaşi; / **Iftime Neculai**, soldat rănit, din comuna **Costuleni**, Iaşi; / **Fastei Ioan**, soldat rănit, din comuna **Bălteni**, Iaşi; / **Mihai Costachi**, sergent rănit, din comuna **Borşa**, Iaşi; / **Agachi Ioan**, soldat rănit, din comuna **Cărunţii**, Iaşi; / **Gorovei Neculai**, soldat rănit, din comuna **Copou**, Iaşi; / **Dimitriu Mihalache**, soldat rănit, din comuna **Bivolari**, Iaşi; / **Gherman Ioan**, soldat, din comuna **Bivolari**, Iaşi; / **Miron Vasile**, soldat, din comuna **Hermeziu**, Iaşi; / **Cululuc Toader**, soldat rănit, din comuna **Miseşti**, Iaşi; / **Bivolariu Ioan**, soldat, din comuna **Belceşti**, Iaşi; / **Andrei Petru**, soldat, din comuna **Şipotele**, Iaşi; / **Cojocia Constantin**, soldat, din

comuna **Sineşti**, Iaşi; / **Prisacariu Neculai**, soldat, din comuna **Valea Ră**, Iaşi; / **Ritcu Vasile**, soldat, din comuna **Soloneţ**, Iaşi; / **Ciurariu Iordachi**, soldat rănit, din comuna **Dărmăneşti**, Iaşi; / **Alexandru Gheorghe**, soldat, din comuna **Iovăneşti**, Iaşi; / **Vătămănescu Vasile**, soldat rănit, din comuna **Valea Ră**, Iaşi; / **Cernea Nastasă**, soldat, din comuna **Savărneşti**, Iaşi; / **Sofian Vasile**, soldat, din comuna **Dărmăneşti**, Iaşi; / **Iacob Ioan**, soldat, din comuna **Dărmăneşti**, Iaşi; / **Iftimie Ioan**, soldat, din comuna **Şeleprea**, Iaşi; / **Enachi Ioan**, soldat, din comuna **Ciorteşti**, Iaşi; / **Angheluţă Vasile**, soldat, din comuna **Mânjeşti**, Iaşi; / **Morariu Gheorghe**, soldat, din comuna **Prisecani**, Iaşi; / **Irimia Ioan**, soldat, din comuna **Cristeşti**, Iaşi; / **Toma Alexandru**, soldat, din comuna **Cristeşti**, Iaşi; / **Năstuţă Costachi**, soldat, din comuna **Medeleni**, Iaşi; / **Ursachi Gheorghe**, soldat, din comuna **Belceşti**, Iaşi; / **Nechita Neculai**, soldat, din comuna **Tăuteşti**, Iaşi; / **Dumbravă Vasile**, soldat, din comuna **Tăuteşti**, Iaşi; / **Motocia Vasile**, soldat, din comuna **Gropniţa**, Iaşi; / **Brânzoi Dimitrie**, soldat, din comuna **Zaboloteni**, Iaşi; / **Baciu Tănase**, sergent, din comuna **Moreni**, Iaşi; / **Surugiu Ioan**, soldat, din comuna **Moreni**, Iaşi; / **Burlacu Mihai**, soldat, din comuna **Comarna**, Iaşi; / **Bogoş Vasile**, soldat, din comuna **Bosia**, Iaşi; / **Ţopău Ioan**, soldat, din comuna **Chişarăi**, Iaşi; / **Iosep Grigore**, soldat, din comuna **Holboca**, Iaşi; / **Simion Ioan**, soldat rănit, din comuna **Comarna**, Iaşi; / **A Lupului Toader**, soldat rănit, din comuna **Comarna**, Iaşi; / **Gavan Grigore**, soldat rănit, din comuna **Cărniceni**, Iaşi; / **Ciolanu Ioan**, soldat rănit, din comuna **Gropniţa**, Iaşi; / **Pungă Dumitru**, sergent, din comuna **Gropniţa**, Iaşi; / **Spiridon Gheorghe**, soldat,

din comuna **Movileni**, Iaşi; / **Baltariu Ioan**, soldat, din comuna **Tăuteşti**, Iaşi; / **Simionescu Toader**, soldat, din comuna **Tăuteşti**, Iaşi; / **Ursu Gheorghe**, soldat rănit, din comuna **Gropniţa**, Iaşi; / **Luca Gavril**, soldat, din comuna **Costuleni**, Iaşi; / **Pintilii Dumitru**, soldat, din comuna **Ruseni**, Iaşi; / **Costescu Gheorghe**, caporal rănit, din comuna **Iaşi**, Iaşi; / **Cojocariu Neculai**, soldat rănit, din comuna **Hermeziu**, Iaşi; / **Branuştia Gheorghe**, caporal rănit, din comuna **Mânjeşti**, Iaşi; / **Nistor Lazar**, soldat, din comuna **Tomeşti**, Iaşi; / **A Frăsinei Despa Ioan**, soldat, din comuna **Tomeşti**, Iaşi; / **Dascalu Nastasă**, soldat, din comuna **Prisacani**, Iaşi; / **Bărbieru Neculai**, soldat, din comuna **Ghergheleni**, Iaşi; / **Iancu Ştrul**, soldat, din comuna **Cosmeşti**, Iaşi; / **Gaman Vasile**, soldat, din comuna **Doagele**, Iaşi; / **Grigore Dumitru**, soldat, din comuna **Iaşi**, Iaşi; / **Grünfeld Moisă**, soldat rănit, din comuna **Iaşi**, Iaşi; / **Bercu Iancu**, soldat, din comuna **Iaşi**, Iaşi; / **Ilie Isdrail**, soldat, din comuna **Iaşi**, Iaşi; / **Finchelştain Moisă**, soldat, din comuna **Iaşi**, Iaşi; / **Burada Vasile**, soldat, din comuna **Iaşi**, Iaşi"[356].

1877-1878, districtul **Iaşi**: Tabloul ostaşilor din al VIII-lea de Linie, căzuţi pentru apărarea Patriei pe câmpul de onoare în Războiul de Independenţă: **Panu Nicolae**, căpitan, din comuna **Iaşi**, Iaşi; / **Angheluţă Ioan**, subofiţer, din comuna **Iaşi**, Iaşi; / **Anghelutza Ioan**, soldat, din comuna **Iaşi**, Iaşi"[357].

1901: „**Iaşi**, oraș, capitala judeţului Iași şi reședința Înalt Prea Sfințitului Mitropolit al Moldovei şi al Sucevei şi vechia capitală a Moldovei. Se află situat pe

[356] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. IX, Iassi 1887, pp. 253-261
[357] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. IX, Iassi 1887, pp. 2611-270

capetele de sud ale dealurilor: Copoul şi Şorogari; pe valea dintre aceste două dealuri, prin care trece pârâul Căcaina şi pe șesul Bahluiul, pe care trece râul Bahluiul, o parte se prelungeşte peste pârâul Nicolina, pe podişul sudic al comunei Galata. Se află între plăşile: Copoul, la nod, Braniștea, la est, Codrul, la sud, şi Stavnicul, cu o parte din Copoul, la vest… Întinderea orașului este de 16.235.740 metri pătrați = 1.182 fălci 27 prăjini şi 13 stânjeni pătraţi sau 1.623 hectare şi 5.740 metri pătrați. Are o populaţie de 11.049 familii sau 59.427 suflete: 26.698 bărbaţi şi 32.720 femei; 21.203 căsătoriți, 31.814 necăsătoriți, 6.170 văduvi şi 240 divorţaţi; 24.087 ortodoxi, 33.141 mozaici, 1.709 catolici, 113 grigorieni, 350 protestanți, 18 lipoveni și 9 de deosebite religiuni; 24.780 români, 31.829 izraeliţi, 188 poloni, 728 ruși, 1.533 germani, 111 greci, 33 lipoveni, 77 francezi, 1 belgian, 8 olandezi, 9 bulgari, 50 unguri, 6 americani, 10 turci şi 1 spaniol. Ştiu carte 16.276 persoane. O parte din aceşti locuitori se ocupă cu agricultura, iar aproape trei părți cu comerţul şi industria. / **Comerțul** constă în cumpărare de producte și vite; în vinderea lor în părți mici prin localităţi şi în cantităţi mari în străinătate; în cumpărare de mărfuri străine: lipscănii, băcănii şi fierării, care se desfac pentru trebuințele orăşenilor şi a locuitorilor din judeţ, iar în cantităţi mari, oraşelor din judeţele vecine. Sunt **trei pieţe**: una numită medeanul Sf. Spiridon, în partea de sus a orașului, alta la centru, unde este o hală mare, frumoasă, şi a treia, medenașul din Târgușor. Pentru lemne de foc sunt depozite pe uliţa gării, iar pentru lemne de construcții, două medeanuri, unul la bariera Sărăriei şi altul lângă Bahlui, la Podul Ipsilante. Pentru înlesnirea negoțului de vite, sunt statornicite 12

iarmaroace anuale, care au loc pe șesul Frumoasei (situat în partea dreaptă a râului Bahluiul și de-a stânga pârâului Nicolina); osebit, în toate joile, la locul numit Movila lui Cuza, în partea oraşului ce poartă numele Tătăraşi. / **Industria** manuală, ce se practică în oraș, este: croitoria, cizmăria, zidăria, lemnăria şi ferăria. Industria mare e reprezentată prin câteva fabrici, precum: o fabrică de cortele, una de cartonaj, două de sodă, una de scaune; mai multe fabrici de lumânări şi săpun, o fabrică de bere; două mori mari de aburi pentru făină și mai multe mori de cai… Are o staţiune mare de cale ferată. Se află în oraş sucursala Băncii Naţionale și a Creditului Agricol, instituțiuni publice, şi mai multe case de economii private. / **În privinţa administrativă**, oraşul este divizat în 5 despărţiri. Pentru paza şi menţinerea ordinii publice se află: un Prefect de Poliţie, cu 6 comisari, mai mulţi subcomisari, epistaţi, un căpitan de sergenţi şi sergenţi de oraș. Pentru pază de foc, sunt patru pompierii, pendinte de comandamentul Corpului IV de armată din Iaşi. Comuna se administrează de către un Primar, cu trei ajutoare, şi Consiliul Comunal. / **Serviciul sanitar** al oraşului se face de către un medic-primar, 5 medici de despărţiri, 5 moașe, 1 medic-veterinar şi 1 vaccinator. / În Iași sunt **45 biserici ortodoxe** şi 8 capele, cu 81 preoți, 18 diaconi, 96 cântăreţi și 51 paracliseri. Se mai află 1 biserică catolică, 1 luterană, 1 armeană, 1 lipovană. / Numărul **școalelor publice** primare de băieți e de 10, cu 30 institutori şi cu o populaţiune școlară de 1.400 elevi; 8 școli primare de fete, cu 30 institutoare și 883 eleve; 2 gimnazii, 2 licee, 1 universitate, cu 4 facultăți, având un cabinet de fizică şi chimie și o bibliotecă; Seminarul Veniamin, Școala Normală Superioară, Școala Normală

Vasile Lupul, pentru învățători, Școala Comercială, Școala Tehnică, Școala Fiilor de Militari, cu un cabinet de fizică și chimie, Școala Copiilor de Trupă, Școala Normală de fete, Externatul Secundar de fete, Școala Profesională de fete, Școala de Meserii a comunei, Școala de Meserii a Reuniunii Femeilor, Conservatorul, Școala de Pictură, 2 şcoli Fröbeliane (una a Societății pentru Învățătura Poporului Român) și un Muzeu pentru Științele Naturale. Școli private mai de seamă sunt: Liceul Institutele Unite, şi, pentru domnișoare, Liceul Normal Humpel. Osebit încă se mai află un număr de institute cu elevi interni și externi, de ambele sexe. Pentru procurarea şi tipăritul cărţilor sunt: 10 librării, 10 tipografii și 2 litografii. / **Institute de binefacere** sunt: spitalul Sfântul Spiridon, cel mai mare şi mai avut din țară, administrat de către o Epitropie; Spitalul Pașcanul, Spitalul Militar, Spitalul Evreiesc, Institutul Gregorian, pentru creșterea copiilor găsiţi, și Institutul pentru femei nebune. Sunt 17 farmacii și mai multe drogherii. / Ăntre **zidirile publice** se înseamnă: Palatul Administrativ sau Curtea Domnească, în care se află instalate: Prefectura judeţului, Comitetul Permanent, Tribunalul, cu 4 secțiuni, Parchetul tribunalului, doi judecători de Instrucție, Curtea de Apel, cu 2 secțiuni, Parchetul Curţii, Camera Depunerii și de Acuzaţie, Curtea cu Juraţi, Corpul Portăreilor, Percepția Statului, Medicul Primar al judeţului, Avocaţii Statului, Casieria, Telegraful şi Poşta, Arhiva Statului. În fața palatului se află statuia lui Ștefan cel Mare, Domnul Moldovei (în realitate, un nobil polon, iar în locul nobilului se află, în Polonia, Ştefan cel Mare, ales de leşi pentru că Ştefan era mai frumos – n. n.). / În centrul oraşului se ridică Măreaţa Catedrală a Mitropoliei și biserica Trei

Ierarhi, apoi biserica Sf. Spiridon, cu măreața zidire a spitalului, Palatul Universității, palatul Școalei Militare, Liceele, Banca Naţională, Primăria și Gara drumului de fier. Cazarmele de pe platoul Copoului, unde se află și cimitirul militar. Printre casele particulare, se găsesc zidiri mari şi frumoase. **Grădini publice** sunt: Copoul, Ghica Vodă, în marginea de nord a orașului. Cimitire sunt două, unul Eternitatea, în partea de est a oraşului, și altul afară de raza orașului, în comuna Galata. / Intrarea și ieşirea din oraş se face prin şapte **bariere**, și anume: Copoul, Sărăria, Hotinul, Moara de Vânt, Sahana, Ţuţora, Socola, Nicolina, Trei Calici şi Păcurari. / **Noţiuni istorice**. Numirea orașului se crede de unii, însă fără nici un temei, că ar fi fost din vechime „Municipium Iassiorum" și că, pe atunci, staționa în el Legiunea a XIII Romană. Un atare municipiu n-a existat, decât numai în fantezia interpretatorului unei înscripțiuni, iar legiunea a XIII Gemina a staționat la Alba Iulia, în Transilvania. Un val, numit al lui Traian (în realitate, al lui Troian – n. n.), care trece, din judeţul Botoşani, în acest judeţ, vine prin apropiere de Iași, pe sub dealul Pocanilor, pe șesul Prutului, trecând râul pe la satul Şendreni și merge până la Nistru. Dacă ar trebui să dăm crezământ unei cronici slavone, apoi, pe la începutul secolului al XIV. exista un principat al Iașilor, care trăia în legături de prieteșug cu domnul Țării Românești (Tocilescu, *Istoria Română*, 1886, p. 120). / De la formarea Principatului Moldovei și, mai cu seamă, de când Iași deveni capitală, prin strămutarea scaunului Domniei de la Suceava, de către Alexandru Vodă Lupușneanu, în **1565**, el are o importanţă istorică foarte mare. Înainte de a fi capitală, a fost ars de Betgherei, fiul Hanului tătăresc, când a prădat și ţinutul

Cârligăturii, la **1513**. / La **1600**, suferi jafuri din cauza războiului dintre Simeon Movilă, cu frații Buzeşti. La **1621**, Libozmischi, hatmanul, cu 4.000 leși, a jefuit și l-a ars, în timpul lui Alexandru Vodă, fiul lui Ilieş. La **1624**, a ars Palatul Domnesc și Radu Mihnea a strămutat reședința la Hârlău. La **1630**, Hmil, hatmanul, cu tătarii, a ars orașul, cu Curtea Domnească și biserica Trei Ierarhi, în timpul lui Vasile Lupu. La **1672**, Sultanul Mehmet, în timpul trecerii sale la cetatea Cameniţei, s-a preumblat prin orașul Iaşi și pe dealul Cetăţuia, după care a mazilit pe Duca Vodă, punându-l în fiare. La **1687**, armatele lui Sobieschi, craiul leșesc, care intrase în Țară, au ars mănăstirea Trisfetitele, Mitropolia veche, Golia şi Feredeul Turcesc. Tot atunci, Dosotei, Mitropolitul, a dat moaştele Sf. Ioan Novi, pe care Alexandru Vodă le cumpărase de la păgini, la 1415 (1402 – n. n.) şi care au staț în Țară 300 de ani. Atunci s-a dus şi Mitropolitul în Țara Leşcască, cu toaie odoarele scumpe ale Mitropoliei şi ale Sfântului, în timpul lui Cantemir Vodă. La **1711**, Petru cel Mare, care a venit cu oastea în Ţară, a vizitat Iașul, cu Împărătească, închinindu-se pe la toate bisericile. La **1723**, au ars Curțile Domneşti, cu mai multe case, şi biserica Sf. Dimitrie, în Domnia lui Mihail Racoviţă. La **1733**, au ars Târgul de Sus, Sărăria şi mănăstirea Golia, în timpul lui Constantin Mavrocordat. La **1740**, ocupară rușii Țara, sub generalul Minih, şi, în ura pe care o avea pentru Ghica Vodă, stricară Curțile Domnești de la Frumoasa. La **1753**, au ars, împreună cu Curtea Domnească, biserica catolică și cea luterană. La **1769**, ruşii au ocupat iar, câtva timp, orașul. La **1821**, domnitorul Şuţu, în unire cu Ipsilante, instrumentul Rusiei, au ucis pe toți turcii din oraș. La **1828**, au ocupat ruşii oraşul, în războiul cu turcii, La

1848, rușii din nou au ocupat Iaşii, în războiul ce au avut cu ungurii. La 1849, fu ocupat de turci. La **1853-1855**, fu ocupat de austrieci. La **1859**, s-a făcut Unirea Principatelor. La **1862**, s-a strămutat de aici capitala ţării în București, rămânând orașul Iași numai capitală a judeţului. La **1878**, în războiul cu turcii, Țarul, Împăratul Rusiei, a trecut prin Iaşi, cu Marii Duci. În Iaşi se mai află un număr de monumente religioase, de o importanţă mare istorică, precum: **Sfintul Nicolae** sau biserica Domnească, zidită de Domnul Ştefan cel Mare, la anul 1491-1493. La 1676, a fost reparată şi reformată de Antonie Ruset voievod. După strămutarea capitalei, de la Suceava, această biserică a servit de Mitropolie, până în timpul lui Duca Vodă, când Doamna sa, Anastasia, a zidit **Mitropolia** veche, pe ale cărei ruine s-a ridicat măreața Catedrală a Mitropoliei, începută a se zidi prin stăruința Mitropolitului Veniamin Costache, restaurată şi terminată în anul 1887, sub Domnia Regelui Carol I. **Mănăstirea Dancul**, zidită de Jurie Dancul, în anul 1541, pe timpul lui Petru Rareș; a fost închinată la o mănăstire din Rumelia, de către Duca Vodă, în a doua domnie. **Mănăstirea Bărboiul** s-a zidit pe la începutul secolului al XVII de marele vornic Bărboiul şi a fost închinată Mănăstirii Vatopedul, în timpul domniei lui Duca voievod. La 1837, călugării greci au dărâmat-o şi pe urmele ei au zidit actuala mănăstire, foarte frumoasă, în stil bizantin. **Mănăstirea Sf. Sava**, zidită în întâia jumătate a secolului XVII, s-a reînnoit de boierul Jora, postelnicul, la anul 1625. În a doua domnie a lui Nicolae Mavrocordat, s-a înfiinţat aci o şcoală şi o tipografie, sub epitropia Patriarhului de Ierusalim (1714). Această mănăstire a fost închinată Sf. Mormânt. **Mănăstirea Barnovschi**, zidită la anul 1627, de

Miron Barnovschi voievod. **Biserica Sf. Ioan Botezătorul** s-a început a se zidi de Miron Barnovschi voievod şi s-a isprăvit de Vasile Vodă, la 1635. **Mănăstirea Sfinţilor Trei Ierarhi**, zidită, la 1639, de Vasile Vodă Lupul, cu turnul de la poartă zidit în 1638, care turn, fiind dărâmat, s-a refăcut în 1804-1806. Mănăstirea s-a restaurat de către Stat, fiind una din cele mai frumoase monumente din ţară. În ea se află moaştele Sfintei Mucenice Paraschiva. **Mănăstirea Sf. Ioan Gură de Aur** (Beilic), zidită de Duca Vodă, la 1683, pe locul unei biserici de lemn, ce a existat din timpul lui Tomșa Voevod. Această biserică a fost închinată mănăstirii Cetăţuia, din comuna Galata. **Mănăstirea Golia**, zidită la 1640, de Vasile Lupul Vodă. În ogradă se află institutul de nebuni; la poartă este un turn, lângă care se află și casa apelor, de unde apa se împarte în tot oraşul. **Mănăstirea Sf. Spiridon**, foarte veche şi cea mai bogată, din a cărei avere se întreţin spitalele şi ospiciile din Moldova. În curtea bisericii se află zidirea măreaţă a Spitalului Central, unde este şi reședința Administraţiei Epitropiei. **Mănăstirea Frumoasa**, zidită de Grigore Ghica Vodă, unde a fost un palat domnesc şi o grădină foarte frumoasă"[358].

---

[358] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, pp. 25-27

IBĂNEŞTI

(satul Iubăneşti, comuna Ibăneşti, Botoşani).

1607, noiembrie 27: Întărit de Constantin Moghila voievod vistiernicului Isac Balica, care primeşte, drept danie domnească şi miluire, „un sat anume **Iubăneştii**, pe apa Iubăneasa, cu loc de heleştee şi de mori, cu ozere de peşti, care a fost drept domnesc, ascultător de târgul Dorohoiului”[359].

1608: Întărit de Constantin Moghila voievod marelui vistiernic Isac Balica, drept danie şi miluire domnească, „anume un sat **Iubăneştii**, pe pârâul Iubăneasa, cu loc de heleşteu şi de mori, şi cu iezer de peşti, care acel sat a fost al nostru drept domnesc şi sub ascultarea ocolului Dorohoiului”[360].

1624, martie 24: Întărit de Radul Mihnea voievod mănăstirii Solca, care primeşte uric pentru, pe lângă satele din ocolul Bădeuţilor (Bădeuţii, Drăgăneştii, Cârneceştii, Vancicăuţi, Pârlişani), „care sate au fost toate domneşti şi s-au numit de ocolul Badeuţi şi nu sunt de nici o trebuinţă pentru domnie”, şi alte sate sucevene (Ciorsaci, Broşteni, Stupca, Lămăşeni), „două sate, **Monastirenii** (Mănăstireni, Botoşani) şi **Costeştii** (Costeşti, Botoşani) şi cu mori pe Siret, care au fost ascultătoare de ocolul Botoşanilor… un sat, anume **Iubăneştii** (Ibăneşti,

---

[359] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 168, 169

[360] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române între 1428-1757*, vol. XXIV, Iaşi 1930, p. 197

Botoşani), din ţinutul Dorohoi, cu iazuri şi cu mori, care sat a fost mai înainte ascultător de ocolul Dorohoi smuls de acolo Isac Balica hatman, în zilele sale, şi l-a luat, iar apoi l-a pierdut în hiclenie, când a venit cu sabie şi cu mulţime de leşi asupra ţării aceştia şi asupra lui Ştefan voievod… / un sat anume **Dumenii** (Dumeni, Botoşani), în acelaşi ţinut, care sat mai înainte a fost al lui Isac Balica hatman şi l-a alipit la ocolul **Căcăcianilor** (sat pe Cracău, Neamţ), iar apoi l-a pierdut în hiclenie, când s-a ridicat cu Costantin voievod asupra lui Ştefan voievod şi asupra sceptrului cinstitului împărat… / două sate, anume **Lozna** (comuna Dersca, Botoşani) şi **Călineştii** (judeţul Suceava), ce sunt în ţinutul Suceava, care sate au fost mai înainte ale lui Vasile Stroici şi le-a pierdut în hiclenie, când a venit cu sabie şi foc asupra ţării acesteia şi asupra lui Ştefan voievod, cu mare mulţime de leşi şi cazaci… / un sat, anume **Stroieştii** (comuna Lunca, Botoşani), ce este în ţinutul Hârlău, care sat a fost mai înainte domnesc… / un sat, anume **Slobozia** (comuna Slobozia, Iaşi), în ţinutul Roman, lângă Cotnari, pe pârăul Cârjoaie, şi cu mori mai jos de sat, pe acelaşi pârâu… / un sat, anume **Podolenii** (sat, Vaslui), în ţinutul Fălciu, cu tot venitul, care sat a fost drept domnesc şi a mers din mână în mână… / un sat, anume **Ustiia** (comuna Ustiia, judeţul Chişinău, Moldova), în ţinutul Orhei, pe malul Nistrului, unde cade pârâul Răut în Nistru, şi cu mori în Răut şi în Nistru, care sat a fost ascultător de ocolul Orheiului”[361].

1643, iunie 11: Scrisoarea marelui medelnicer Ghica, după cercetarea hotarului **Săpotenilor** (înglobat în Dumeni, comuna George Enescu, Botoşani) şi al **Leve-**

[361] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 178, pp. 235-238

nilor (Liveni, comuna George Enescu, Botoşani), pe care şi-l disputau, la divan. Constantin Stârcea cu jupâneasa lui Ionaşco Roşca, în prezenţa unor „oameni bătrâni, megieşi de primprejur… „care au fost locuitori de mai de mulţi ani în Leveni, anume Grigiu, care locuieşte acum în în **Cucorăni** (comuna Mihai Eminescu, Botoşani), şi Andronic, ce locuieşte acum în **Iubăneşti** (comuna Ibăneşti, Botoşani), oameni cu care trimisul domnesc a socotit şi a „aflat doi stâlpi scoşi şi mutaţi în hotarul Levenilor şi alţi doi stâlpi mutaţi în hotarul Săpotenilor… câte un stânjen, iar cei doi ce sunt muaţi în hotarul Levenilor, ei sunt mutaţi mai depărcior". / Deci am socotit după legea ţării şi am pus brazda în cap şi ei eu mers pe unde au ştiut ei cu sufletele lor. Deci am mers după dânşii şi le-am hotărât şi am pus stâlpi, în semne, Levenilor de către Săpoteni şi Săpotenilor de către Leveni"[362].

1725, iulie 25: **Hotarnica Pomârlei**, „pe semne bătrâne vechi şi pe hotare bătrâne", în baza mărturiei „unui om bătrân, Ştefan Malişenco din **Iubăneasa**… pe unde a purces acel om cu brazda în cap"[363].

1774, iunie 5: Satul **Iubăneşti**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Târgului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[364]**, toată suma caselor: 133**. Scădere rufeturi, însă 133: 47 poştaşi, 69 panţiri ce sunt pentru paza codrului Herţii, 8 femei sărace, cu 4 femei de la poştaşi, 4 scutelnici ai mănăstirii Suceviţei, 2 preoţi, 1 slugă a căpi-

---

362 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 110, p. 116

363 Buletinul *„Ioan Neculce"*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 16

364 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 490-492

tanului Iordachi, 1 Dumitru, marchitan, 1 jidov. / **Poştaşi**: Toader Băghiul / Ursul Ciocaboca / Istrati Orbul / Toader, cojocar / Andronic, păscar (pescar – n. n.) / Mihălache Călmăţui / Mihălachi Băghiul / Iordachi Breduşel / Ştefan Brahii / Istrati Brahii / Ştefan Ciocaboca / Tănasii zet (ginere) Nazarie / Pintelie Bulendre / Ioniţă Urican / Ioniţă sin (fiu) Istrati / Irimie nepot lui Horciag / Antohi Beghiul / Hilip Stan / Toader Stan / Ion Urican / Tudosii cumnat moldovanului / Ion, moldovan / Gheorghi Jalbă / Tănasii al lui Dodul / Ursul fiu Dodului / Ion Jâjâie / Lupul Jâjâie / Toader Mândrescu / Iacob, ungurian / Vasile, vătăman / Lupul, vătăman / Foca cel bătrân / Vasile fiu Focăi / Măteiu fiu lui Jalbă / Neculai fiu Brănduşăriţei / Ivan rus, argat la Ion Jâjâie / Vasile fiu lui Istrate / Toader Bubuţ, holtei / Andrei fiu Tomii / Ioniţă fiu Tomii / Ştefan Clătiniciu / Ion, chihae / Carpu Bahrin, văduvoi / Petre (brat) frate Mihaiu, rus / Ion a Chiţii / Neculaiu Mărgărit / Ion, ungurian. // **Panţiri ot Iubăneşti**, care slujesc la Codrul Herţii: Apostol Beghiul / Grigoraş Ţărigrădian / Ion Ciutârcă / Grigorii fiu păscăriţii / Grigoraş fiu păscariului / Andrei fiu Irina / Dumitraşco frate lui / Sandul Zaiţu / Ion fiu Irina / Grigorie Lavric / Ignat Romegia / Andrieş al Romege / Ion Straton / Toader Călmăţui / Vasile Scântei / Vasile, harabagiu / Ilieş, cărăuş / Ursul, puşcaş / Acsintii, puşcaş / Simion al Strati / Tănasii Horciag / Ion al Vrabii / Ion Carpu / Hilii Carpu / Carpu / Ştefan Zaiţu / Vasile Vrabii /Ioniţă fiu Vrabii / Andrei, păscar / Costandin Lavric / Ştefan Zaiţucu / Costandin Chiţoiu / Ion Săhăidacu / Toader Băţăcel / Simion Băţăcel / Grigorii Toma / Grigorii Jâjâie / Toader, ungurian / Gheorghi al ungurian / Gheorghe Struminschii / Grigoraş

nepot lui Deli Ion / Timoftii, grosar / Gheorghiţă Pântecu / Toader Buhmag / Vasilachi Beţâcu / Vasile Grosu / Ştefan Călancia / Toader Călancia / Neculai Şuiu / Vasile Călancia / Ilie al lui Călancia / Simion Prisăcăran / Vasile Slabul / Ion fiu Săndulesii / Grigori Băţăcel / Vasile al Levrăciasăi / Toader fiu lui Vasile Călancia / Toader fiu Struminschii / Lupul fiu lui Băţăcel /Neculaiu Carpu / Ion fiu Zaiţu / Ion fiu păscăriţii / Toader Lavricu / Andrei Săhăidacu / Ion Roşca, chihae. // **Rufeturi**, **femei sărace, fără de ajutor din Iubăneşti, poştaşi**: Cârstina Grigoroai / Ioana lui Vasili / Paraschiva lui Chiriac / Aniţa lui Chirică / Ursa, vădană din Ibăneşti, panţâră / Măriuţa, vădană de la Buhmag / Aniţa, vădana lui Haham. // **Scutelnicii mănăstirii Suceviţei**: Roman, rus / Mihaiu, rus / Vavil Călancia / Ion, ungurian. // **Preoţi, diaconi şi dascăli de aici:** Preotul Ion / Preotul Timoftii. // **Slugile:** Sava, slugă a căpitanului Iordachi. // **Marchitani:** Dumitru, marchitan străin, ce ţine satul Iubăneştii cu anul. // **Jidovi:** Iţco, jidov.

1774, iunie 22: Satul **Şfârcăuţi**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Târgului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[365]**, toată suma caselor: 47**. Scădere rufeturi, însă 47: 38 poştași dați ajutor la poşta din Iubănești, 3 femei sărace, 4 preoți și diaconi și dascăli, 2 slugi ale dumisale spătarului Mihalachi Costachi. / **Tij** (la lel) **dați ajutor de slujesc la poșta Iubănești:** Todosi a Săvoai / Vasile, păscar / Enachi Baros / Ștefan Baros / Vasile Baros / Ion Baros / Petre Dencă / Neculai nepot popii / Păladi cumnat rotarului / Ion frate diaconului / Sandul Peșterece / Ștefan Arăpilă, grecul bătrân / Leonti, ieșean /

---

[365] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 496

Dumitrașcu Durne / Tănasi Hrinos / Acsinti, rus / Costandin, holtei cu mamă / Grigoraș, cojocar / Toader, ieșean / Petre Doros / Vasile sin (fiu) cojocarului / Ștefan, rotar / Ioniță Paț, vornic / Simion zet (ginere) vrâncean / Simion fiu lui Fuște / Ion, vrâncean / Ilie al lui Fuște / Gavril fiu lui Fuște / Petre, cojocar / Vasile Scurtul, holtei cu mamă / Ion, rogojinar / Ursachi Petică, vătăman / Grigoraș, argat lui Ițco jidov / Toader Doros / Lupul, ungurian / Toader nepot Scurtoai / Toader Toros. // **Femei sărace**, fără de ajutor: Ioana, babă / Acsenia Zăițoai / Lupa, săracă. // **Rufeturi** (Preoți, diaconi, dascăli): Preotul Vasile / Preotul Ion / Diaconul Simion / Andronachi, dascăl, holtei. // **Slugile:** Enachi Popescul, sluga dumisale a Spătarului Mihălachi Costachi / Gavril, fratele lui, la fel slugă.

1901: „**Ibăneşti**, comună rurală în judeţul Dorohoi, plasa Prutul de sus, formată din satele: Cristinești, Dănileni şi Ibănești, cu reşedinţa primăriei în Ibăneşti. Are: 1.690 familii sau 4.117 suflete; 5 biserici, cu 4 preoţi, 8 cântăreți și 4 pălămari; 2 şcoli, conduse de 2 învățători și frecventate de 140 elevi; 3.134 hectare 36 ari pământ sătesc; 7.779 hectare 69 ari câmp și 1.900 hectare 96 ari pădure, ale proprietarilor; 8 iazuri şi 8,5 pogoane de vie. Vite mari cornute 1.445, oi 5.800, capre 16, cai 320, porci 715; stupi cu albine 110. / **Ibăneşti**, sat pe moşia cu același nume, comuna Ibănești, are 800 familii sau 2.019 suflete. Așezările sătenilor în mare parte sunt bune, cu livezi și grădini. Proprietatea moşiilor Ibăneşti şi Cristinești, acum unite, în vechime erau ale Mănăstirii Suceviţa din Bucovina, până când s-au vândut, la 1785; iar acuma este a dnei Ema de Bouillot, născută N. R. Roznovanu. Sunt în sat 3 biserici, cu 2 preoţi, 4 cântăreţi

şi 2 pălămari, din care: una mare, de zid, cu hramul Sf. Mihail și Gavriil, făcută la 1860, cu cheltuiala răposatului mare visternic N. Rosetti-Roznovanu; a doua, cu hramul Sf. Nicolae, este mică, de lemn, făcută din vechime de nişte călugări; a treia, tot de lemn, mică, cu hramul Înălţarea Domnului, făcută, la 1789, de către săteni. Are o şcoală primară, condusă de un învăţător şi frecventată de 80 elevi. / Sătenii împroprietăriți au: 2.003 hectare 64 ari pământ, iar proprietarul moşiei are: 6.261 hectare 55 ari câmp şi 1.421 hectare 20 ari pădure, cu diferite esențe de arbori. Îngrijirea şi esploatarea pădurii se face după regulile silvice. Aceasta este una din pădurile însemnate din plasă, limitrofă cu pădurile: Pomârla, Târnauca, Herţa, Dămileni și Orofteana. Pe moşie sunt: un rateş, coţere şi hambare de strâns și păstrat productele; magazii de păstrat uneltele plugăriei; velnița, cu toate dependinţele ei, şi grajduri de iernat vitele. Sunt 6 iazuri, din care mai mari sunt: Dragulea, de 21 hectare 48 ari; al Morarului, de 8 hectare 60 ari, şi Cristescu, de 6 hectare; toate produc pește şi raci. Este o vie, în suprafaţă de 6,5 pogoane. Pâraiele principale sunt: Ibăneasa, Hlibocul și Pietrosul. Drumurile principale: acel de la Herţa, la Dorohoi, și acel de la Herţa, la Săveni. Hotarele moşiei sunt cu: Pomârla, Târnauca, Herţa, Dămileni, Liveni şi Trestiana. Localităţi însemnate: Mormântul Urieşului, Măgura, Movila Mare, Seliştea Veche și Straja. / Ca **fapt istoric** este retragerea de la satul Tătărășani, aicea, a lui Ștefan Petriceico Vodă, cu oastea ce o avea, pentru a mai aduna din nou oști şi provizii, așteptind pe poloni ca să vină. Aceasta a urmat după războiul din 1673, cu turcii, care fuseseră bătuţi la cetatea Hotinului. Boierii, în frunte cu Miron Costin, care

însoțeau pe Petriceico, s-au dezbinat de el şi s-au retras în jos, la satul Câcăeni, astăzi numit Dimăcheni”[366].

IBĂNEŞTI

(pe Ibana, între Suseni, Hulpăşeni şi Mânzaţi, Vaslui).

1682, martie 18: Postolachi Topală şi femeia lui Maria, fata lui Corjăl, dăruiesc lui Enachi postelnic „partea lor de moşie din **Hulpăşeni** şi din **Ibăneşti**, moşie de pe Corjăl, din bătrânul Putnenilor”[367].

1685, august 20: Întărit de Constantin voievod agăi Lupaşco Bogdan, feciorul fostului comis Gheorghiţă, care arată zapise de mărturie „de la Ion, Ilie şi Nedelcu din **Denisăşti**, scriind cum Varvara, fata Stancăi, a vândut toată partea sa, un bătrân din Dănişăni lui Vasile Dămian, drept 80 taleri de argint, iar Vasile a vândut comisului Gheorghe Bogdan… / de la Ion Udre, Grigore a Ursoaei, Tofan Răpede, Vasile fratele lui Tofan şi Grăjdeanu din **Glăvăneşti**, scriind cum Simeon, feciorul Dobrii de Glăvăneşti a vândut a sa dreaptă ocină şi moşie, un vad de moară în apa Zeletinului, vadul de jos, lui Ion Rusăi din **Putredeni**, iar Ion Rusă l-a vândut lui Gheorgiţă Bogdan comisul, drept 60 taleri bătuţi… / de la Toader Paladi, Toader şi Ion Bujoranul, Constantin şi Pavăl Bâtcă din **Greci** şi Simeon din **Hulpăşeşti**, scriind cum Mereuţă cu

---

[366] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, pp. 30, 31

[367] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 127, p. 133

feciorii săi au vândut partea socru-său Gavril şi a soacră-si Ioana din satul **Ibăneşti**, din bătrânul Putnenilor, ce este în ţinutul Tutovei, lui Gheorghe Bogdan comis, drept 30 de taleri… / de la Ianachi vistiernic, Constandin jicnicer, Negre stolnic, Roşca şi Vetriş vornici de poartă, scriind că Ioana Căzăceasa, cu feciorii ei Ion şi Gavril, au vândut partea din **Hulpăşeni** şi din **Ibăneşti**, ce sunt pe Smila, în ţinutul Tutovei, lui Gheorghe Bogdan comis, drept 40 galbeni… / de la aceiaşi boieri, scriind cum Ionaşco, feciorul lui Ionaşco din **Negreşti** a vândut ale sale drepte ocini şi moşii din satl **Hulpăşeşti** şi din **Ibăneşti** lui Gheorghe Bogdan comis, drept 20 taleri de argint… / de la Crăciun, Porhirie şi Necula din **Floreni**, Strătulat din **Pătrăşcani**, Postolache şi Simion din **Bi-cani**, scriind cum Toader, feciorul lui Iftodi din Hulpă-şeni a dăruit ale sale drepte părţi din **Hulpăşeni** şi din **Ibăneşti** lui Gheorghe Bogdan comis … / de la Neculai, feciorul lui Frim din **Zmeeni**, Ionaşco Şălarul de **Suseni**, Stratul de **Băcani**, Pavăl fecior lui Bâtcă şi popa Buguţa de **Portăreşti**, scriind cum fraţii Constantin Şoitul şi Dumitraşco au vândut a treia parte dintr-un bătrân din satul **Ibăneşti** şi din **Hulpăşeni** lui Gheorghe Bogdan comis, drept 90 taleri de argint… / de la Racleş vătavul de **Stolniceni**, Toader Bujoranu şi Grădescul pitar, scriind cum Neculai, feciorul lui Zavantie de **Ivăneşti**, a vândut partea câtă i se va alege după mamă-sa Nastasia, fata lui Hilimon, din satul **Ibăneşti**, din bătrânul Hilimoneştilor lui Gheorghe Bogdan comis, drept 30 taleri de argint… / de la Toader Paladi stolnicul, Gavril şi Ciochină – vornici de Bârlad, Constantin Isar, Echim călugărul de **Portă-reşti**, popa Andrei din **Băcani**, Neculai şi Buciumaş de **Zmeeni** şi Toader Bujoranu de **Fruntişăşti**, scriind cum

Stratul, feciorul Irimiei Sărăcuţul de **Băcani**, a vândut părţile de moşie ale lui Vasile Cheptănariul de la **Ibăneşti** şi de la **Hulpăşeni**, din bătrânul Putnenilor lui Gheorghe Bogdan comis, drept 30 taleri de argint… / de la Simion medelnicerul, Liciul, Ion Nuţul, Alexandru şi Ion Măciucă de **Polocineşti**, scriind cum a vândut Ion Giudele de Polocineşti a sa parte de sat din **Ibăneşti**; şi cu femeia sa şi-a vândut partea lor de ocină din **Şărbăneşti**, cât se va alege; şi Tudor din Poloceni a vândut partea lor din Şărbăneşti lui Şandru, iar Şandru a vândut lui Gheorghe Bogdan comis, drept 100 taleri de argint… / de la Dumitraşco Călin, şoltuzul, cu 12 pârgari din târgul **Bârladului**, şi Crâste Gavriţa şi popa Gavril tot de acolo, scriind cum Gavril, feciorul lui Vasile, fratele lui Tămâie, nepot lui Căpăţână, a dăruit a sa dreaptă ocină de la **Poloceni**, ce este de la părinţii săi şi altă parte. Ce-i este cumpărătură de la Neagul, lui Gheorghe Bogdan comis … / de la Zota, Toader Grădescul şi popa Costachi, scriind cum Ţigan de **Huşi** a vândut a sa dreaptă ocină din satul **Belceşti** lui Gheorghe Bogdan comis, drept 30 taleri de argint”[368].

1700, iunie 3: Dumitraşco Covăsăţ din Bârlad, nepotul Drăgălinei, dăruieşte „nănaşilor săi Gligori şi Ioniţă, fraţii lui Negruţ, a sa dreaptă ocină din **Hulpăşeni** şi din **Ibăneşti**, partea moaşă-sa (bunicii sale) Drăfălina”[369].

1762, noiembrie 2: Hotarnica vornicului de poartă Ştefan Popăscul pentru satul **Ibăneştii**, pe valea Ibănii, al

---

[368] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 76, pp. 123-128

[369] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 131, p. 143

fostului mare vistiernic Ioniţă Pălade, trimisă în scris lui Grigorie Ioan voievod, „care această moşie **Ibăneştii** s-a aflat că îmblă pe trei bătrâni, anume unui Ionaşco armaşul, unul Mihăilă şi unul Putnianul. Şi făcând noi o funie de 20 de stânjeni şi stânjenul de 8 palme, am măsurat tot hotarul acestei moşii şi s-au aflat 195 de pământuri şi 6 stânjeni pământuri de câmp; şi s-au mai aflat 54 funii loc de pădure, ce îmblă peste valea Ibănii de-a curmeziş, din deal în deal, cât ţine hotarul, ce sunt pe din sus de selişte, şi s-au mai aflat 12 funii selişti, iarăşi din deal în deal, cât ţine hotarul. Şi împărţindu-se pe acei trei bătrâni, se vine de bătrân câte 65 de pământuri şi 2 stânjeni loc de arat, şi câte 18 funii de pădure, şi câte 4 funii din sălişti… Şi i s-au ales dumnealui aceste pământuri în capul moşiei din jos, alăture cu Susenii… iar dinspre răsărit, în marginea moşiei Hulpăşenilor… şi ăn capul hotarului de sus, alături cu Mânzaţii"[370].

1767, august 25: Vasilache Ibănescul, Toader Ibănescul, Chirica feciorul Stratului, Constandin cumnat lui Vasilache, Lefter nepot lui Vasilache, Constantin a Măriuţii, Postolachi cumnat lui Vasilache, Necolai Bour nepot, Nastasia femeia lui Apostul, „împreună cu tot neamul nostru, toţi nepoţi şi strănepoţi lui Mihăilă, bătrânul de **Ibăneşti**, făcut-am zapis la mâna dumisale Ioan Pălade marele logofăt, precum să se ştie că, având dumnealui 21 de stânjeni şi 3 palme de moşie în seliştea **Ibăneştilor**, la ţinutul Tutovii, însă 11 stânjeni şi 3 palme din bătrânul Mihăilă, moşul nostru, şi 10 stânjeni din bătrânul Putnianul, aleşi şi stâlpiţi cu pietre de către părţile altor răzeşi, din seliştea satului, de dumnealui Şte-

[370] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 134, pp. 135, 136

fan Popăscul, vornicul de poartă, din let 7270 noiembrie 2, şi mai având noi, dimpreună cu dumnealui, la **Hulpăşăni** pe Smila, care şi-a ales dumnealui părţile dinspre alţi răzeşi, acum, într-acest an am căzut cu rugăminte de ne-a dat acei 21 stânjeni şi 3 palme în selişte **Ibăneştilor**, cum au fost aleşi şi stâlpiţi, şi noi i-am dat 21 stânjeni şi 3 palme în **Vulpăşăni**, din bătrânul moşului nostru Mihăilă"[371].

1901: „**Ibăneşti**, comună rurală şi sat în judeţul Tutova, plasa Simila, pe pârâul Mânzaţi, spre nord de Bârlad. Are 614 locuitori și 158 case. Satul formează o comună (comuna Ibănești) cu cătunele: Puţul Olarului, Corneiul și Ghicani. În toată comuna sunt: 900 locuitori, din care 128 ştiu carte; 175 contribuabili; 231 case. Se cultivă viermii de mătase. Are 52 hectare vii, din care 2,25 nelucrătoare, și 14 hectare livezi cu pruni. Comerţul se face de 16 persoane. Are o şcoală primară de băieţi; 2 biserici"[372].

---

[371] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 135, pp. 137, 138

[372] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 31

ICHIMĂUŢI

(pe Nistru, judeţul Chişinău, Moldova).

1774, iunie 5: Satul **Ichimăuţii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Nistrului, după recensământul lui Rumeanţev[373], avea **toată suma caselor 26**. Scădere rufeturi 2: 1 popă, 1 diacon. Rămân birnici 24. 2 case pustii. / **Birnici:** Toader Ţurcanu, vornic / Pavel Gârle / Ion Căprariul / Nane Gârle / Niţă a lui Dominte / Vasile a lui Căpăţână / Iacob a Vârlănesii / Dumitru Brumar / Ştefan Dominte / Tănasă, bejenar / Grigori Batrânul / Toade Dominte / Andronache a lui Mihăilă / Ilii, bejenar / Trohin, grecul / Ion Gârle / Gavril fiul lui Petre Nahorne / Ioniţă Huzun / Dumitraşco Susanul / Luca Negură / Ilii a lui Băţu / Mihalachi / Macsin / Timofti. // **Rufeturi:** Popa Iacob / Diaconul Flore.

ICHIMENI

(„drumul lui Iachim”, comuna Avrămeni, Botoşani).

Menţionat, în **24 noiembrie 1492**, de Ştefan voievod, când întărea mănăstirii Putna, dania ctitorului, care cumpărase, cu 250 zloţi tătăreşti, de la nepoţii lui Hodco Costici şi Lev, Ivanco Levici, Fedora şi Milca,

[373] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 464

fetele lui, verii lor Giulca Pântece, Hrinco de la Lucoviţa, Şteful pârcălab, Vasutca şi fiii lui Hodco Dolbnici, anume Oanţa, Ivanco, Vasco, Ana, Stana, Maruşca şi Olena, şi de la unchiul lor Dumitru şi verii Luca, Pătraş, Armeanca, vasca şi Ana, verii Ivanco, Oliuşa, Ruja, Anuşca şi Fedora, verii Coste Ciuntul şi nepoata lui Olena, de la Toma, Isaiu şi Ivanco, „un sat anume Ştubeiul pe Başeu… Şi am mai dat acestei sfinte mănăstiri a noastre de la Putna un loc din pustie, pe cealaltă parte a Podragăi, de la drumul lui Iachim, la vale, până la Trei Gloduri. / Iar hotarul acestui sat mai sus scris, anume Ştubeiul, pe Başeu, pe amândouă părţile Başeului, să fie pe unde au hotărnicit pan Iaţco Hudici şi pan Dinga pitar şi cu megieşii; din jos de Petricani, începând din matca Başeului, de la movila săpată, drept peste câmp, la movila care este săpată la vârf, de acolo peste zăpodia care se cheamă Serneacica, la deal, la movila săpată, mai jos de movila mare, de acolo peste drum şi peste câmp la movila săpată care se află în dealul de la Iubăneasa, apoi la glod, la Căldăruşa, apoi pe Căldăruşa la pârâul Iubănesii, apoi pe Iubăneasa în sus, până la gura Zăpodii Ulmilor, la movila săpată. Apoi, întorcându-se îndărăt spre Başeu, pe deal, la movila săpată; de acolo vârful dealului la movila care e săpată la vârf şi care e mai sus de cealaltă movilă; de acolo peste câmp, pe costişă, la movila săpată, de acolo peste câmp şi peste Başeu, drept la movila mare, aproape de drum, mai jos de Viedzurii, şi peste drum şi peste câmp la deal, la movila cea mare; de acolo, peste Drumul Tâlharilor şi peste Zăpodia Socilor, la dealul de la Podraga, la movila săpată; de acolo la zăpodie şi prin zăpodie la pârâul Podraga, apoi pe Podraga la vale până la movila săpată din râpa Podragăi. Apoi, întorcându-se

spre Başeu, la deal, la movila săpată, de acolo peste câmp la deal la movila săpată, de acolo peste câmp şi peste zăpodie la vârful dealului de la Başeu, la movila săpată, de acolo peste câmp şi peste drum şi peste matca Başeului, drept la movila săpată, de unde am început întâi. Acesta este tot hotarul acelui sat. / Iar hotarul pustiei care este de cealaltă parte a Podragăi, de la drumul lui Iachim, la vale, până la Trei Gloduri, să fie cât vor putea să folosească îndestul”[374].

1901: „**Ichimeni**, sat în judeţul Dorohoi, plasa Başeul, comuna Drăguşeni, format din două cătune: Ichimeni-Pisoschi și Ichimeni-Softa, cu 81 familii sau 344 suflete. Proprietatea moșiei este parte a dlui Todirel Pisoschi, iar parte a erezilor defunctului Softa. Sătenii înproprietăriți au 185 hectare 60 ari pământ; iar proprietarii moșiei, partea Softa, 1.466 hectare 56 ari, și partea Pisoschi, 1.373 hectare 91 ari. Are o biserică, cu hramul Sf. Vasile, mică, de lemn, făcută de săteni. Sunt 4 iazuri pe moșie, din care cel mai mare este acel numit al Volovăţului. Pâraie sunt: Volovăţul, ce trece pe hotarul dinspre Adășani, și Bodeasa, peste moșie. Drumurile principale: acel de la Darabani, ce duce la Ștefănești, și acel de la Coţușca, la Săveni. Hotarele moşiei sunt cu: Avrămeni, Drăgușăni, Adășani, Nichiteni și Bodron”[375].

---

[374] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 118, pp. 230-232

[375] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, pp. 31, 32

ICUŞENI

(Iucşani, Iucşăni, Iucuşăni, comuna Victoria, Iaşi).

1453, mai 1: Întărit de Alexandru voievod lui „Giurge, nepotul Ecuşoae şi cu fraţii săi”, care, după ce „au pârât pe Icoşoae”, primesc uric pentru „acel sat Iucuşănii”[376].

1481, octombrie 15: Întărit de Ştefan voievod comisului Groza, care cumpărase, cu 160 galbeni tătărăşti, de la Elena, femeia lui Manoil Raicii, şi fetele lor, Dumşa şi Zoica, „un sat anume Iucşanii pe Jijia, şi cu moară pe Jijia, care acest sat este dreaptă ocină a fetelor lui Raicii, după Raicii”[377]. Hotarele, din vechi.

1575, decembrie 14: Întărit de Petru (Şchiopul) voievod marelui logofăt Ion Golăe, care cumpără de la Sandală şi Drăguţa, fetele Mariicăi, cneaghina bătrânului Vlad pârcălab, strănepoatele Grozei comis, „drept 1.000 zloţi tătăreşti, când ele s-au fost răscumpărat din robie de la tătari… moşia din dresele de cumpărătură ce le-a avut străbunul lor Grozea comis de la bătrânul Ştefan voievod, un sat pe Jijia, anume **Iucşănii**, cu loc de moară în Jijia”[378].

---

[376] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 30, pp. 41, 42

[377] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 241, pp. 367-369

[378] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 92, 93

1901: „**Icuşeni**, sat în judeţul Iași, plasa Braniștea, comuna Stânca, pe malul stâng al Jijiei, mai în jos de satul Luceni, cu o populaţie de 46 familii sau 202 locuitori. Are o biserică; o școală, înfiinţată la 1865, frecventată de 20 elevi, cu local propriu, făcut de Stat. Vite: 237 vite mari cornute, 92 oi, 30 cai şi 136 râmători"[379].

ICUŞENI

(Ecuşani la obârşia Voronei, comuna Vorona, Botoşani).

1480, mai 27: Întărit de Ştefan voievod pârcălabului de Hotin Ştefu, după pâra cu mătuşa lui Marena, fiica vistierului Iacuş, şi cu fiicele ei Anuşca şi Vasutca, şi cu nepoţii ei, fiii lui Iurie Buceaţchi, şi care primeşte uric pentru „trei sate: un sat anume Ecuşanii la obârşia Voronei, şi al doilea sat Drăguşanii (Siret), şi al treilea sat Popricanii pe Jijia"[380]. Hotarele, din veac.

1901: „**Icuşeni**, sat situat pe deal, în partea de sud a comunei Pocana Lungă, plasa Siretul, judeţul Botoşani, cu o suprafață de 760 hectare şi o populaţiune de 50 familii sau 315 suflete, din care 111 contribuabili. Sunt 3 iazuri și 2 mori de apă. Numărul vitelor e de 442 boi, 160

[379] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 33

[380] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 226, pp. 343-345

vaci, 52 cai, 195 oi şi 35 porci. Sunt 20 stupi cu albine”[381].

ICUŞEŞTI

(Iucşeşti, azi Icuşeşti, comuna Icuşeşti, Neamţ).

1636, ianuarie 26: Scrisoarea diacului Luchian, în care arată că a fost, împreună cu medelnicerul cel mare Apostol „ca să-i alegem toată ocina lui de la **Băloşeşti**” şi, după ce au adunat martorii, „aflatu-s-a partea dumisale de moşie şi de la Vasilcea 15 pământuri, din partea Dureştilor, 7 pământuri, partea lui Maxin, Mierăi şi a lui Ionaşco, din partea Lupului de **Mijloceni** (lângă Băluşeşti, comuna Icuşeşti, Neamţ) feciorul Mircei, şi 12 pământuri din Mijloceni, partea lui Mihăilă Dumitru, nepotul Visternicului, ce li-i cumpărătură de tatăl lor, Necoară armaşul, şi 12 pământuri, iar din Mijloceni, partea lui Ursu, din partea Visternicului, şi 18 pământuri, însă cu ploștenci, din partea Popeștilor Urgiceștilor, partea popii lui Ionașco, și de tatăl lor, armașul, de la Gligorie Pobircu, și o cumpărărură, ce-i în hotarul Iucșeștilor, marginea pădurii, deinspre prisaca Băiseanului, ce-i este cumpărătură de la Ștefan, feciorul Sindzeanei, și fără fânațuri, ce se vor alege, partea dumisale, în hotarul Băloșeștilor. / Și aceasta s-a ales numai partea lui dinspre frații săi, moșie și cumpărătură, dinaintea a

[381] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 33

mulți oameni buni: Toader, Vasile, Avram, Larion, Toader Fărcescul de **Iucșești** (Icuşeşti, comuna Icuşeşti, Neamţ), Simion Băisan, Ursu de **Băloșești** (Băluşeşti, comuna Icuşeşti, Neamţ), și Bălan și Baciul de **Glodeni** (înglobat în Buciumi, comuna Valea Ursului, Neamţ)”[382].

1639, septembrie 1: Întărit de Vasile Lupu voievod diacului Luchiian, în baza unui „zapis de mărturie de la oameni buni şi bătrâni, anume Ion Mircea, Pirţea şi Patrichii de **Hărmăneşti** (Hărmăneştii Vechi, comuna Todireşti, Iaşi), Avraam şi Vasile de **Iucşeşti** (Icuşeşti, comuna Icuşeşti, Neamţ)… scriind cum a venit Toader sin (fiu) Mihăilă din **Bucium** (Buciumii Precistei, înglobat în Galbeni, comuna Filipeşti, Bacău) şi a vândut toată partea ce-a avut tată-său Mihăilă din sat din **Iucşeşti**, în ţinutul Romanului… lui Luchiian diacul, drept 25. Care parte era pusă zălog de Toader sin Mihăilă la nepotu-său Ion Mircea, care n-a frut să cumpere şi i-a zis lui Toader să vândă cui ştie şi să-i dea banii. Deci Toader a întrebat pe toate rudele sale să cumpere de la dânsul acea moşie şi nimeni nu s-a aflat să-i cumpere”[383].

1640, ianuarie 14: Arvasiia, fata Cătălinei, nepoata Măricăi, strănepoata Anghelinei Goioae, vinde unchiului ei Gligoraşco Goia, drept 25 galbeni, „ce se va alege din sat din **Doljeşti** (comuna Doljeşti, Neamţ), de la ţinutul Romanului… şi altă parte de ocină din sat din **Fârţeşti** (înglobat în Buhoanca, comuna Doljeşti, Neamţ)… dinaintea lui Ionaşco şi Oprea, aprozi de **Iaşi**, Avraam şi Ivan de **Iucşeşti** (comuna Iucşeşti, Neamţ),

---

[382] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 317, p. 357

[383] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 207, p. 214

popa Gheorghe, popa Ionaşco şi diaconul Leavul din Doljeşti”[384].

1774, iunie 26: Satul **Iucşeştii**, sat răzeşesc, ţinutul Romanului, ocolul de Jos, după recensământul lui Rumeanţev[385], avea **toată suma caselor 40**. Scădere rufeturi 9: 1 popă, 3 mazili, 1 aprod, 4 văduve. Rămân birnici 31. / **Birnici:** Costandin Cătana, vornic / Pavăl, cibotar / Ion Negură / Tănasă, argat lui Zamă / Toader Pricopi / Mihăilă Gânjul / Toader Gânjul / Toader Cătana / Sandul Grăjdian / Sandul Anton / Ștefan Anton / Gheorghi Epure / Lupul Bencheleu / Timofti brat (frate) lui / Mihul, muntean / Necula, muntean / Iftimii, muntean / Niagu, muntean / In (alt) Niagu, muntean / Ion Solomon / Dumitrașco Goșman / Ion Grăjdianu / Sâmion Savin / Neculai Topșule / Pricopii fratele lui / Ene, rotariu / Gligoraș Drăgoiu / Enache Zăpalce / Andrei Ploșniță / Ion, pușcaș / Ioniță Goșman. // **Rufeturi**: Popa Ursache / Gligoraș fiul popii Ursache, mazil, priș ot (vine din) Neamț / Ioniță Cracovschii, mazil / Ioniță Zamă, mazil / Mihalache, aprod / Dumitra, săracă / Iliana, fată săracă / Palaghia, tij (la fel) / Ivana, săracă. // **Liudi ot scutul ot tam**; toată suma caselor: 6. Scădere rufeturi, însă 1: 1 popă. Rămân birnici 5; / **Birnici**: Toader, stoler / Sandul, muntean / Dumitru, muntean / Costandin, muntean / Agape zet (ginere) lui pușcaș. // **Rufeturi**: Popa Vasile.

1774, iunie 26: Satul **Iucşeştii**, **Cotul lui Bălan** ot tam (tot de acolo), ţinutul Romanului, ocolul de Jos, după

---

384 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 287, p. 280

385 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 275

recensământul lui Rumeanţev[386], avea **toată suma case-lor 14**. Scădere rufeturi 7: 2 diaconi, 1 ruptaş, 4 văduve. Rămân birnici 7. / **Birnici:** Tănasă Năstasă / Opre, cibotariu / Ion, puşcaș / Andronache Trifăscu / Irimia, tij (la fel) / Simion, olariu / Ioniță sin (fiu) popa. // **Rufeturi:** Ioniță David, ruptaș / Vasile, diacon / Savin, diacon / Nastasia, săracă / Sofronia, tij (la fel) / Maria, la fel / Nastasia, la fel.

IDOMIREŞTI

(satul Domireşti, apoi Sodomireşti,
comuna Balcani, Bacău).

Întărit, în **23 septembrie 1477**, de Ştefan voievod, lui Pătru Bâlco, care primeşte uric „pe satul Bâlcanii şi Domireştii, ce sunt pe Tazlăul Mare"[387].

---

[386] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 275

[387] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 210, p. 317

IDRICI

(Bejăriceni, ulterior Dolheni, contopit cu Idrici,
comuna Roşieşti, Vaslui).

1497, martie 14: Întărit de Ştefan voievod surorilor Anuşca, Negrita şi Maria, care cumpără, cu 60 zloţi tătăreşti, de la Vlaicu, fiul lui Scoarţă, „a sa dreaptă ocină, un sat pe Idrici, anume Bejăricenii”[388]. Hotarul, din veac.

1640, august 8: Nicul, fecior al Costesei, nepot Hrinii de **Bârgăoani** (comuna Muntenii de Jos, Vaslui), vinde lui Chirilă de **Bogheni** (comuna Roşieşti, Vaslui), drept 20 de taleri, „un loc de prisacă şi cu loc de vie la Bârgăoani, ce-l în ţinutul Fălciului… / Aşijderea, au dăruit Constantin şi cu soră-sa Părasca, în toate părţile, câte 12 paşi împrejurul locului, în pădure mare, după vânzare… dinaintea Chirilii de **Idrici** (comuna Roşieşti, Vaslui), Luca de **Şărbăcani** (Şerbăcani, comuna Viişoara, Vaslui), Banul, Nechita, Bundea, Lazor şi mulţi oameni buni”[389].

1702, iunie 14: Stratul, feciorul Chiricii de **Idrici**, vinde lui Ion Pălade fost sulger, drept 9 lui, „moşia ce avem de la maica noastră Ileana, fata Nechiforesăi, din satul **Mânzaţi**, din partea de sus, şi de peste heleşteu, ce

---

388 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 217, pp. 386, 387

389 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 415, p. 422

se va alege partea mea şi a fraţilor mei Gheorghe, Mănăilă, Angheluţa şi Căpriţa”[390].

1901: „**Idriciul**, comună rurală în partea de sud-est a plasei Crasna, judeţul Fălciu, aşezată pe văile şi dealurile Dolheni şi Albeşti, mărginită: la nord, cu satul Vladnicul; la sud, cu comuna Roşeşti; la est, cu comuna Vutcani, şi la vest, cu comuna Albeşti. Este formată din satele: Dolheni, Idriciul, Rădiul şi Tâlhăreşti, pe o suprafață cam de 1.702 hectare şi cu o populaţie de 300 familii sau 750 suflete, din care 200 contribuabili. Locuitorii parte sunt răzeși, iară parte clăcași, înproprietăriţi prin legea din 1864. Unii sunt coborâţi din partea muntelui, ca: Muntenii, Focșănenii, Balaur ete., alții din Muntenia şi de peste Dunărea, ca: Vălenii, Șerban, Muruz, Dragoslav etc. Teritoriul comunei e udat de pârâul Idriciul. Vite mari cornute 500, oi 200, cai 130 şi porci 150. / **Idriciul**, sat în centrul comunei Idriciul, pl. spre partea de sud-vest, aşezat în partea dreaptă a pârâului Idriciul, pe o suprafață de 858 hectare şi cu o populaţie de 80 familii sau 300 suflete. Locuitorii sunt răzeși. Aici este reședința comunei. Are o şcoală, înființată în 1869, frecventată de 40 elevi; o biserică, făcută de locuitori, în 1860, cu 1 preot şi 1 dascăl. Spre sud de sat, este o movilă înaltă, pe care se zice că a fost din vechime un schit”[391].

---

[390] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, III, Bârlad 1915, doc. 162, p. 150

[391] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 33

IEPURENI

(Glodeni, înglobat în Iepureni, comuna Andrieşeni, Iaşi).

1520, martie 22: Întărit de Petru (Rareş) voievod lui Bran, fiul Nastei, seminţiei lui Felea, fiul Mariei, nepoţilor de frate Moga şi Dragoş, fiii popii Luca, nepoţii de soră Toader şi sora lui, copiii Vascăi, seminţiei lor Roman şi Ion, copiii Anghelinei, şi mătuşii lui Marena, toţi nepoţii Simei logofăt şi ai surorii lui Ana, cneaghina lui Bârsan, care primesc uric pentru „moşii din drese ce a avut bunicul lor Sima logofăt de la străunchii noştri Iliaş şi Ştefan voievozi, şi de la sora lui Ana, cu mărturie de la părintele domniei mele Ştefan voievod, satele anume **Glodenii** şi jumătate de sat **Voinova**, unde a fost Paşco vătăman, şi satul **Socii** şi **Duşeştii**; şi s-a cuvenit lor satul Duşeştii şi a patra parte din satul Glodenii, din partea din sus. / şi iarăşi, în partea lui Roman şi Ion, copiii Anghelinei, şi mătuşii lui Marena, partea lor, trei părţi din satul Glodeni şi jumătate de sat Voinova”[392].

1635, iulie 2: Zapisul fraţilor Ichimaşco, Ursu, Andrei, Antimia şi Busca, în care mărturisesc că au „vândut dintr-o parte de bătrân două părţi, aşijderea şi eu, Nastasia, fata lui Drăgan, şi Sohiica, sora Nastasiei, iar am vândut a treia parte dintr-acea parte, parte din mijloc, în sat de **Băloşeni** (lângă Borşa, comuna Vlădeni, Iaşi),

---

[392] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XVIII, Iaşi 1927, pp. 141, 142

ce este pe apa Jijiei, în ţinutul Iaşilor… jupânilor Toader Ştefan, Mihai Ungurul şi Paradis Saula, pentru 100 de lei, dinaintea a mulâi oameni buni: Gheorghe Grecul, Onaca fratele lui Romăşcel, Vasile şi Saca feciorii Hăugului şi Toader feciorul Grecului din **Băşeni** (azi Mihail Kogălniceanu, comuna Ţigănaşi, Iaşi), Vasile Hubăe ot **Hriţcani** (comuna Ţigănaşi, Iaşi), Pană Caceaun din **Iaşi**, Alexa şi Gheorghe Dimuţă, Constantin fost vornic din **Glodeni** (înglobat în Iepureni, comuna Andrieşeni, Iaşi), Căzacul, Nicoară şi Strătulat Dubniţă din **Mălăeşti** (comuna Gropniţa, Iaşi) şi mulţi oameni buni”[393].

1639, septembrie 4: Irina, fata Botăi din **Băşăni** (în Mihail Kogălniceanu, comuna Ţigănaşi, Iaşi), vinde lui Ionaşco Grecei şi Radului din **Glodeni** (înglobat în Iepureni, comuna Andrieşeni, Iaşi), pentru 27 taleri, partea ei „din satul Băşăni, din jumătate de sat, din a patra parte, partea Botăi, şi iar din acea a patra parte, din partea lui Marco, a treia parte, partea Titei, din partea de jos, fără a patra parte din tot satul Băşănii, ce este stâlpită lui Constantin, cu rudele lui şi cu Andrieşeşti… dinaintea lui Gligorie din **Ostopceni** (lângă Rădeni, comuna Trifeşti, Iaşi), Grecul, Gheorghe, Constantin, Mihăilă, Samoilă, Toader, Silion, Dumitru lui One, Pătraşco, Toader Marco, Constantin a Condrei, Toader sin (fiu) Grecul şi Irimia ot **Băşăni**. Şi mi-au făcut plata deplin”[394].

1901: „**Iepureni**, comună rurală în partea de nord a plăşii Turia, judeţul Iaşi, formând şi limita dinspre judeţul Botoșani. Se prelungeşte, de la nord, la sud, pe partea

[393] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 155, pp. 191, 192

[394] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 224, p. 224

stângă a râului Jijia. Teritoriul său e accidentat şi face parte din podişul dealului Turia. Este acoperit de fânaţe, imaşe și locuri de cultură; are puţine rădiuri și vii. Se compune din satele: Iepureni, Glăvănești, Broșteni, Stolniceni, Viişoara, Andrieșeni, Fântânelele sau Spinenii Noi și Spinenii Vechi. Are o suprafaţă cam de 5.336 hectare, cu o populaţie de 636 familii sau 2.503 suflete. Are: 4 biserici, cu 4 preoţi, 6 cântăreţi şi 2 eclesiarhi; 2 şcoli, conduse de 2 învăţători și frecventate de 70 băieţi şi 4 fete. Sunt 2 mori de apă. Vite: 6.928, din care: 2.219 vite mari cornute, 3.785 oi, 343 cai şi 581 râmători. / **Iepureni**, sat din comuna Iepureni, situat pe şesul şi malul stâng al râului Jijiei, pe o suprafață de 1.716 hectare și cu o populaţie de 68 familii sau 268 suflete, români răzeși. Are o biserică de lemn, făcută la 1837, deservită de 1 preot și 1 cântăreţ. Vite: 310 vite mari cornute, 42 oi, 35 cai și 63 râmători"[395].

IEPURENI

(Epureni, comuna Iepureni, Botoşani).

1638, noiembrie 1: Tudosia, fata Costinei, nepoata Savei, strănepoata Frăsinei şi a Mărenei, vinde marelui jitnicer Grama şi jupânesei Anghelina, drept 40 zloţi bătuţi, „moşie dreaptă din sat **Epureni** (comuna Iepureni,

---

[395] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, pp. 35, 36

Botoşani), din jumătate de sat a cincea parte, care parte este stâlpită de Iachim Bandur vornicul"[396].

1901: „**Iepureni**, sat situat pe dreapta Jijiei, în partea de sud a comunei Ungureni, plasa Jijia, judeţul Botoşani, cu o suprafață de 1.716 hectare şi o populație de 122 familii sau 436 suflete, din care 92 contribuabili. Are: 1 biserică, făcută de locuitori, cu 1 dascăl; 2 cârciumi; 1 moară de aburi. Vite: 298 vite mari cornute, 112 cai, 1.420 oi, 6 capre, 2 bivoli, 32 mascuri. Locuitorii posedă 26 stupi cu albine"[397].

IEPURENI

(Boleşti, numit Iepureni, comuna Iepureni, Iaşi).

1646, mai 4: Fraţii Ivaşco Cârjeu, Vasile şi Sava, Dumitraşco Batin cămăraş, Stamati şi jupâneasa Marie, şi cumnatul lui Cârjeu Gheorghe cu femeia lui Irina, dăruiesc „partea **Boleştilor**, ce este în ţinutul Iaşi, ce se cheamă **Iepurenii** (comuna Iepureni, Iaşi), care ocină a fost a unchiului nostru Orăş hatmanul… dumisale Petrei, ce-a slujit sub Grama fost stolnic, drept sufletul hatmanului Orăş"[398].

---

[396] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 494, p. 461
[397] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, pp. 35, 36
[398] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 361, p. 310

1901: „**Iepureni**, sat în partea de vest a comunei Rădiul Mitropoliei, plasa Copoul, judeţul Iaşi, situat pe coasta dealului cu același nume, pe o întindere de 2.897 hectare și o populație de 152 familii sau 692 suflete. Are o biserică, zidită la 1802, cu 1 preot, 1 cântăreţ și un eclesiarh; o școală, întreținută de comună, înființată la 1880, frecuentată de 36 elevi. Vite mari cornute 604, oi 407, cai 49 şi râmători 112”[399].

IEZERENI

(sat inclus în Hodora, Iaşi).

1554, martie 17: Întărit de Alexandru (Lăpuşneanu) voievod mănăstirii Sfântul Ilie, care primeşte danie domnească „un sat pe Bahlui, anume **Ivoeştii** şi cu moară pe Bahlui, şi alt sat la Cârligătura, cu numele **Văleşanii**, care acele sate sunt ascultătoare de ocolul curţii de la Iaşi, şi al treilea sat, lângă Cotnar, cu numele de **Ezerenii**, care este de mult al sfintei mănăstiri”[400].

1624, decembrie 19: Mărturia şoltuzului şi a celor 12 pârgari de **Cotnari** şi a celui de **Târgu Frumos**, tot cu 12 pârgari de Târgu Frumos, „oameni buni şi slugile măriei tale din megieşi”, adică Ionaşco aprod şi Ilea visternicel din **Cudreşti**, Călcul pitarul din **Bălţaţi**, Ihnat şi Ihnat visternicel din **Mădrăjaci**, Istratie din **Iezereni**,

[399] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 36

[400] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. X, Iassi 1888, pp. 128-130

Anton şi Lazor din **Belceşti**, despre hotarul satului **Ulmi** spre „un val ce au cu slătinenii, pentru ce le-au mutat pietrele din hotarul bătrân… Şi am aflat un om bătrân, anume Lazar de Belceşti, de ştie de tot cum n-au treabă slătinenii la acel hotar, ci slătinenilor le-a dat Alexandru vodă cel Bătrân loc de odae (han – n. n.) împotriva Belceştilor”[401].

1647, ianuarie 1: Mărica, sora Mânjii uricarul mărturiseşte, „la darea sufletului meu, dinaintea duhovnicului, popa Ionaşco, Ţanţa vătămanul, Vasile Jeloben, Simion, Vasile Căpăţână, Ilie Zota, Vasile Moga, Gligoraş, Constantin, Iftimie şi Enache de **Ezăreni**, Gavril, Ştefan şi Iancul, feciorii Măriuţei de **Procelnici**, Vasile vătămanul de **Budeşti**, Vasile vătămanul, Dănilă şi Alexa de **Ciurbeşti**, cum mă las eu pe mâna soră-mi Nastasia, să meagă la naşul meu Corlat uricarul, să dea partea mea din **Văcoteşti**, cu tot venitul ce va fi partea mea, şi să fie ispravnic să mă grijească până la anul, după obiceiul creştinesc, iar de nu va vrea nănaşul să primească, să o dea fie cui se va afla acea parte, numai să nu mă lase, la moartea mea, să fiu negrijită”[402].

1901: „**Iezăreni**, moşie în judeţul Iași, plasa Stavnicul, comuna Miroslava, pe care se află satele: Iezăreni, Găureni, Dancaș, Balciul şi Valea Lupului; fostă pendinte de mănăstirea Socola, apoi devenită proprietatea statului,

---

[401] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 249, pp. 317, 318

[402] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. III, Iaşi 1907, pp. 123, 124

iar acum a comunei urbei Iași, cedată de Stat pentru plata datoriei de zece milioane”[403].

IEZERU

(Mălineşti, contopit cu Băceşti, comuna Băceşti, Vaslui).

Întărit, în **2 februarie 1503**, de Ştefan voievod, preotului Luchi, surorii lui Stanca şi nepoatei Safta, fata Elenei, care au primit, de la fratele lui, logofătul Toader, „satul său cel cumpărat, anume Mălineştii pe apa Bârladului, lângă Stejarul Frumos”, primind, pentru „satul lui, din partea celora, două sate, anume Todereştii şi Iurcovţii, tij pe apa Bârladului, unde au fost luând şi i-au rămas parte a popii Luchi şi Stancăi, şi Saftei la dumnealui Toader logofătul, pentru satul Mălineşti, ce s-a dat de la dânsul”[404]. Hotarul, cel vechi.

1901: „**Iezerul**, sat spre sud-vetul comunei Dumeşti, plasa Funduri, judeţul Vaslui. Și-a luat numele de la lacul Ezerul. E situat între dealul Chetrosul și Mălinești, pe o suprafață de 157 hectare. Are o populaţie de 28 familii sau 159 suflete. Vite mari 106, oi 100”[405].

---

[403] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 38

[404] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 286, pp. 510, 511

[405] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 38

IEZERUL ALB

(Belo Ozer, sat pe Soloneţ, lângă Dumeni,
comuna Costiceni, raionul Noua Suliţă, Ucraina).

Întărit, în **iunie 1443**, de Ştefan voievod, lui „Pătraş şi Cozar, ot Belo Ozer, şi Dumca sân Pătraş, i Iurii şi Mândre”, care primesc uric pentru „un sat, anume Duminţii, unde este casa lor… Şi iarăşi facem ştiut că Cozar, de bună voia sa, pe partea sa au dat-o lui Cosin, pe Soloneţ, ca să-şi facă moară cu Dumca şi cu fraţii săi, Iurii şi Mândre… Iar hotarul acelui sat să fie după hotarul vechi, mai jos de Belo Ozer”[406].

IGEŞTI

(în Fălciu, comuna Blăgești, Vaslui).

1628, august 27: În faţa lui Ghianghea, mare vornic de Ţara de Jos, s-au înfăţişat Paşcu hânsarul, Hilip fost vătaf de hânsari, Bârlădean şi Sava din **Oncea** (sau Oancea, sat în Covurlui, Galaţi), Andrei Şteandzeş din **Bicani** (satul Ghicani, în Tutova, Vaslui), Armaga, Costantin călăraşul din **Igeşti** (în Fălciu, Vaslui), Toderachi

[406] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 236, p. 334

din **Grendu** (lângă Tuluceşti, Galaţi), Ionaşco Trelea şi Toader Ciocaş aprod „şi au mărturisit ei cu sufletele lor înaintea noastră cum acel sat **Vornicenii** (lângă Tuluceşti, în Covurlui, Galaţi) l-a ţinut Necoară armaşul, de când s-au pomenit ei”[407].

1644, octombrie 28: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „a pârât de față, înaintea domniei mele, satul **Hănăsenii** (înglobat în Murgeni, comuna Murgeni, Vaslui), anume Talpă de Hănăseni, cu mulți răzeși ai lui, pe popa Avrentie de **Bertești** (lângă Cârja, comuna Murgeni, Vaslui) și pe Vlasie de acolo, pentru o moară ce au făcut popa Avrentie și Vlasie pe locul lor, pe al Berteștilor, zicând Hănăsenii că, cu acea moară a lor le îneacă o moară ce au mai sus, pe hotarul Hănăsenilor, iar preotul Avrentie a zis că au ei alte vaduri de moară mai sus, bătrâne. Iar ei au zis că nu au alte vaduri. / Deci domnia mea am scris la Ionașco Florea, ca să strângă oameni buni și bătrâni și să cerce cum vor afla mai cu drept. Deci acei oameni, Bălan Buțea, Crețul, Năstasie, Trifan din **Lățești** (comuna Murgeni, Vaslui), Spiridon de **Lungeni** (comuna Murgeni, Vaslui), Onaca de **Benești** (comuna Stănișești, Bacău) și popa Tricica din **Igești** (comuna Blăgești, Vaslui) au mărturisit cu sufletele lor cum a fost vadul de moară cel bătrân mai sus, al treilea vad, ci se acolisesc hănăsenii de popa Avrentie și de Vlasie fpră ispravă. / Pentru aceea, domnia mea i-am dat și i-am întărit popii Avrentie acel vad de moară, ce scrie mai sus”[408].

---

[407] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 396, pp. 543, 544

[408] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 446, pp. 426, 427

1648, mai 26: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod „lui Pătraşco Boldescul din **Răpezeşti** (inclus în Igeşti[409], Vaslui), spre aceea ca să fie tare şi puternic a căta şi a cerca pe al său vecin, anume Vasile, unde-l va afla în ţara domnie mele, ca să-l aibă a lua de grumaz, cu tot ce va avea el"[410].

1745, februarie 12: Jaloba lui Lupu Cociorbă din satul **Sărăţenii** „pe un Iov, care este vornicel la un sat, anume **Creţana**, ot ţinutul Fălciului şi pe sătenii de acolo: că venind cercători… au găsit pe un Pricopie Cojocariul din **Igeşti** în satul Creţana şi i-au dat pecete; dar fiindu-mi acel Pricopie dator să-mi lege jumătate de pogon de vie, a venit la casa mea, să-mi taie haragi; ei au venit la casa mea şi n-au vrut să-şi ia omul… şi mi-au lepădat un zapis de moşie acelui om, nefiind eu acasă, zicând către gazda mea că am zis eu să dea banii; şi l-am plătit un an deplin"[411].

1901: „**Igeşti**, sat în judeţul Tutova, plasa Târgul, comuna Blăgeşti, spre nord de satul Blăgeşti. Are 510 locuitori și 117 case"[412].

---

409 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 210

410 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. III, Iaşi 1907, pp. 74, 75

411 Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 108, pp. 172, 173

412 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 40

IGEŞTI

(comuna Ţifeşti, Vrancea).

1640, iunie 27: Anghelina, femeia Petrii căpitanul, fata Neagului din Lăleşti, „neavând copii, din păcatele ei şi socotind împreună cu bărbatul ei Petre că n-au cui să rămână ocinile lor, au dat toată partea lor de moşie din satul **Lăleşti** (lângă Igeşti, comuna Ţifeşti, Vrancea) şi cumpărături ce au avut de la Mărghita, fata Căei, nepoata lui Măteiaş, a patra parte din partea lui Măteiaş, şi altă parte, a lui Pătraşcu… cu vad de moară, cu case bune şi cu toţi pomii ce sunt pe locul casei, şi cu via cea bătrână, ce-i pe lângă case, şi cu pomătul din vie… sfintei mănăstiri Dobromirna, pentru sufletele lor şi ale părinţilor. Şi părinţii călugări să aibă a-i pomeni la sfântul pomelnic şi să le facă pamente din an în an… / Şi s-au iscălit popa Ursu ot **Stoeşti** (azi Bizigheşti, comuna Garoafa, Vrancea), Saia pitar, Dumitru Lungu, Mihul, Toader şi Istratie ot **Bătineşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), Pătraşcu cămăraş, Ioniţă Burnar ot **Igeşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), Mirăuţă Barta, Meletie şi Gheorghe ot **Şăndreşti** (lângă Pătrăşcani, comuna Ţifeşti, Vrancea)”[413].

1901: „**Igeşti**, cătun în judeţul Putna, plasa Şuşiţa, comuna Bătinești. Este situat în câmpia ce purcede din vale, de la Țifești, și merge până în Siret. Are o populaţiune de 148 suflete, care locuiesc în 37 case. Copiii

[413] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 380, p. 387

urmează la şcoala din Bătineşti. De aci se trag ramuri din familiile răzăşeşti Catargi şi Sturdza”[414].

IGEŞTI

(pe Sireţel, Bucovina, Ucraina).

Igeşti, Iuginţii sau Iugeşti, dar şi Jijeştii, cum s-a numit iniţial satul de pe Sereţel, situat între cele două Crasne, Ciudei, Budeniţ şi Pătrăuţi pe Siret, a fost atestat documentar, în **17 august 1428**, când Alexandru cel Bun îl întărea lui „Crâstea şi femeii sale, Maria, Iuginţii”, apoi în 20 aprilie 1481, când Ştefan cel Mare întăreşte Zberii satul „Jijeştii, pe dealul Putnii”, pe care Zbiera îl cumpărase de la nepoţii lui Dragoş Viteazul, feciorii lui Stanislav Rotinpan, Sima, Şteful şi Maseico.

1555: În 20 martie şi în **7 mai 1555**, şi tot ca proprietate, pe jumătate, a nepoţilor lui Danco din Bănila, Fedco şi Maruşca, copiii Magdei Banilovschi, şi verilor lor, Alexandru şi Avram, feciorii lui Ioan Banilovschi, nepoţii lui Danco Banilovschi şi strănepoţii lui Stanciul. Cealaltă parte din sat aparţinea, probabil, răzeşilor (după cum o sugerează tranzacţiile funciare ulterioare), dar mărturii, vreme de vreun secol, nu există.

1641: În **8 martie 1641**, prin care „Petre, fiul lui Isac, fratele său Toader şi surorile sale Ana, Gaftona şi Toader, copiii lui Grama de Călineşti”, cumpără, cu 150

[414] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 40

galbeni, părţile Onacăi Ropceanul, fiica Vasilinei, ale Mariuţei şi ale lui Gheorghie, copiii Saftei, şi ale lui Ionică, fiul lui Constantin, toţi nepoţi ai Vasilinii, din satele Lucavăţ, Bănila, Igeşti şi Hliboca, iar în 24 august, fraţii Toader şi Pătraşcu Goian vând popii Mihai din Igeşti, pentru 15 galbeni, a patra parte din sat.

1675: În 29 iulie 1675, doi răzeşi din Igeşti, Costin şi Gligorie, cumpără, cu 20 de galbeni, părţile de sat ale Nastasiei Gorcea. Dările igeştenilor sunt încasate, începând cu 9 octombrie 1714, de vornicul Calafindeştilor, Pavel Morţun.

1723: Hotarnica moşiilor răzăşeşti din Igeşti s-a făcut, la cererea popii Vasile, care-şi considera moşia împresurată, în 15 iunie 1723. Conform hotarnicei, moşia popii Vasile se învecina cu moşioarele răzeşeşti ale fraţilor Ionaşco, Vasilie şi Chiful Gavrilescu, cu cele ale fraţilor Teodosie, Loghin şi Andrieş Frunce (feciorii popii Păntelei Frunce), cu moşioara lui Simion al lui Iuraşco (nepotul lui Dodorici), cu cea a lui Dumitraş, fiul lui Ştefan Cernăuţeanul, şi cu moşioara ginerilor lui Mereuţă, Constantin şi Mihăilă.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[415], din 1772-1773, înregistrează la Igeşti, în Ocolul Berhometelor, fără alte precizări, „41 – toată suma caselor”, însemnând 1 panţir, 1 jidov botezat, 2 popi, 6 femei sărace şi 12 birnici.

În **1774**, când austriecii ocupă Bucovina, recensământul guvernatorului militar Gabriel von Spleny consemnează, pentru Igeşti, din Ocolul Berhometelor, 7 mazili, 1 popă şi 27 ţărani.

---

415 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 337

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Storojineţ – **Storojineţ** (Curte districtuală), Banila Moldovenească pe Siret, Broscăuţi, Budeniţ, Cireş cu Opaiţ, Ciudin cu Neuhütte (coliba nouă), Davideni, **Igeşti**, Iordănești, Camenca cu Petriceanca, Carapciu pe Siret cu Hatna, Comareşti, Comareşti Camerale cu Althütte (coliba veche), Crasna-Ilschi cu Glashütte (fabrica de sticlă), Cupca, Panca, Pătrăuţi pe Siret, Prisăcăreni, Ropcea, Suceveni sau Pomeşti, Zadova"[416].

1883: O şcoală cu 4 clase şi o şcoală filială cu o clasă au fost deschise, la Igeşti, din 1883[417].

1897: Biserica Sfântului Dimitrie din Igeşti a fost construită în anul 1897. Vechea bisericuţă, cu hramul Adormirii Maicii Domnului, patronată, în 1843, de Ienachi de REUS, cu 1.566 enoriaşi, era slujită de parohul Theodor BOCANCE. În 1876, patron bisericesc era Ioan de REUS, iar parohul Alexander PLEŞCA păstorea peste 2.482 suflete. În 1907, patronii bisericii din Igeşti erau Daniil GRIGOROVICI, Ecaterina UDRZCKI (născută REUS), Petru de REY şi evreul Feibisch HUBNER, paroh era Iosif COCZYNSKI, născut în 1855, preot din 1881, paroh din 1893, iar cantor, din 1900, Dimitrie VLAD, născut în 1835.

---

[416] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[417] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 35, 1876 p. 48, 1907 p. 168

1903: Banca populară raiffeisiană din Igeşti s-a înfiinţat în primăvara anului 1903, sub directoratul lui I. Grigorovici, vistiernic fiind Iancu de Tiron.

1907: Din Comitetul naţional districtual al Storojineţului făceau parte şi Daniil Grigorovici, Pavel Gavrilescu, Vasile a lui Iordache Loghin şi Vasile Zaveliţa, toţi din Igeşti[418]. „*Voinţa Poporului*, în numărul său din 16 Iunie, publică o scrisoare din Igeşti, subscrisă de învăţătorul Gheorghe Chariton, în care acesta cearcă să-l murdărească pe antistele nostru comunal, pe dl Daniil Grigorovici, zicând că e duşman neîmpăcat al şcolii şi a învăţătorimii, că, pe cât acest domn va fi vornic, bieţii oameni din Igeşti nu vor avea dreptate şi că e aşa de răzbunător încât, spre a satisface acestei patimi, nu cruţă nici existenţe omeneşti. Daţi-mi voie să vă spun, domnule redactor, că aceste toate sunt scornituri răutăcioase. Oamenii iubitori de dreptate din comuna noastră sunt de tot mulţămiţi cu acest domn, căci agendele comunale el le poartă fără plată şi, ca om cu avere, ajută fiecărui nevoiaş, dacă nu altfel, măcar dându-i avansuri pentru lucru, aşa că domnia sa are o sumă de tot mare împărţită printre oameni. De am avea noi numai mulţi bărbaţi ca dl Daniil Grigorovici! Dar acum să-mi daţi voie să vă spun şi cine este dl învăţător Chariton, care a subscris această scrisoare. Dl Chariton, care e, de câţiva ani, în comuna noastră, ca învăţător inferior, nicicând nu s-a purtat ca om model, ci necontenit a dat ansă la scandaluri. În loc să-şi grijească de slujba sa, dumnealui s-a ocupat cu beţii, jocuri de cărţi şi trai desfrânat. Cât de cinstit ştie domnia sa juca cărţi poate să o spună secretarul comunal din

---

418 *Apărarea Naţională,* Nr. 21, Anul II, joi 21 martie stil nou 1907, p. 3

Crasna, T. Vasilovschi, care, prinzându-l că joacă fals, l-a tras la răspundere cu palma. Nu o dată au avut oamenii ocaziune să-l vadă pe dl Chariton prăvălindu-se prin şanţuri, ba, odată, s-a îmbătat atât de teribil, încît nici n-a nimerit locuinţa sa, ci a adormit într-o casă pustie (casa lui Brigadir), unde fuse dus de alţi companişti de ai săi. Lucru firesc că, după astfel de petreceri, dl Chariton nu era în stare să-şi facă slujba în şcoală. / **Vasile Loghin**”[419].

1907: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina”, care aveau să vadă lumina tiparului sub semnătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[420], în 1940, Alexandru VOEVIDCA a cules folclor şi de la igeştenii Ioana a lui Ioan VICOVAN (38 ani în 1909), Agripina VLAD (răzeşiţă, 33 ani în 1909), Nicu de REUS (mazil, 38 ani în 1909) şi Constantin UNGUREAN (23 ani în 1909).

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Igeşti**, comună rurală, districtul Storojineţ, aşezată pe ambele părţi ale Sireţelului, între Ciudei şi Pătrăuţ. Suprafaţa: 26,20 kmp; populaţia: 2.363 locuitori, toţi români, de religie gr. or. Este în apropiere şi legat de drumul comunal Ciudei – Pătrăuţul de Jos, prin drumeaguri rău întreţinute. Are o şcoală populară, cu 2 clase; o sală de lectură, „Progresul”, o biserică parohială, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”; o casă de economie. Se compune din vatra satului şi din cătunul Zamca. La 1776, era în posesia mazilulul Petre Morţun şi a nobilului polon

---

[419] *Apărarea Naţională*, Nr. 47 şi 48, Anul II, duminică 30 iunie stil nou 1907, pp. 4, 5

[420] MATTHIAS FRIEDWAGNER, *Rumanische Volkslieder aus der Bukowina*, Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

Ioan Reus. E sediul multor familii vechi răzeşeşti, cu nume care indică că au fost, cele mai multe, aduse probabil din Pocuţia Veche. Trăgându-se din şleahta polonă, locuitorii au conservat, până astăzi încă, semnele caracteristice originii lor, atât în port, cât şi în vorbe. De altfel, însă, sunt românizaţi. După o legendă, comuna îşi derivă numirea de la primul locuitor al ei, colon venit din Transilvania, cu numele Egiş. Populaţia se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor; o mare parte însă din locuitori părăsesc, în timpul anului, ţara lor şi caută de lucru în România. Comuna posedă 1.590 hectare pământ arabil, 453 hectare fânaţturi, 9 hectare grădini, 252 hectare imaşuri, 615 hectare păduri. Se găsesc 171 cai, 722 vite cornute, 269 porci, 108 stupi. **Igeşti, moşie boerească**, cu administraţie specială, districtul Storojineţ. Suprafaţa: 4,27 kmp; populaţia: 40 locuitori români şi izraeliţi. La 1770, era în posesia mazilului Petre Morţun şi a nobilului polon Ioan Reus"[421].

În **1910**, satul Igeşti era în totalitate românesc. Din conducerea Societăţii Mazililor şi Răzeşilor din Bucovina căcea parte şi „**Ioan cav. de Tiron**, învăţător în Igeşti"[422].

1911: „Adunarea generală extraordinară a „Societăţii Mazililor şi Răzeşilor bucovineni" în Igeşti. Adunarea din Igeşti a avut loc în 2 c. Din partea societăţii au participat Dr. Cuparencu şi Ioan de Popescul. Societatea academică „Junimea" a fost reprezentată prin dl Emil

---

[421] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 117

[422] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor bucovineni*, Anul I, Nr. 1, bilunar – proprietar şi editor: Prof. Dr. Iancu cav. De Cuparencu; redactor responsabil: Teofil cav de Manescul; tipografia lui E. Kanarski, Cernăuţi, 18 noiembrie 1910, pp. 4-7

Goraş, Reprezentanţii societăţii au dat un raport detaliat despre activitatea societăţii în ultimii ani, au îndemnat pe mazili şi răzeşi să-şi dea copiii talentaţi la şcoli secundare, să îmbrăţişeze meseria, să intre toţi în societate şi să aboneze gazeta care reprezintă interesele lor. Abonaţilor gazelei li s-a distribuit gratuit „Apelul către Răzeşii din satele înstrăinate". Dl paroh Cocinschi a mulţămit călduros domnilor Cuparencu şi Popescul pentru osteneala lor şi pentru îndemnurile adresate răzeşilor din Igeşti, care luptă greu cu nevoile vieţii, şi i-a rugat să sprijinească copiii sărmani ai Igeştenilor, care cercetează şcolile din Cernăuţi. Adunarea, care a avut un succes deplin, a decurs în perfectă ordine, mulţămită domnului gerent comunal Koch şi simţului de ordine al igeştenilor. Mulţămim domnilor Iosif Cocinschi, Leon Zavaţchi şi onor învăţătorimii pentru frumoasa primire ce au făcut reprezentanţilor societăţii din Cernăuţi"[423].

1914-1918: S-au jertifit pentru Bucovina „Infanteristul **Dumitru Braha**, Igeşti, Regimentul 22 Infanterie, rănit"[424] şi „**Ion a lui Gheorghe Frunză**, născut la **Igeşti**, la 1 aprilie 1888, chemat, în august 1914, sub arme, a luptat în Polonia rusească, la Karliad-Hromalod şi ar fi murit acolo la 19 noiembrie 1914. Până în prezent lipseşte orice ştire despre el. Fiind deci probabilă prezumţiunea legală a morţii, se îndrumează, la cererea Aurorei Frunză, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[425].

---

[423] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 15, Anul I, 20 iulie 1911, p. 176

[424] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 158 – Supliment, din 25 iulie n. 1915

[425] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 15, Cernăuţi în 29 Aprilie nou 1921, pp. 189-192

1921: „Potrivit dispoziţiunilor art. 12 şi 23 din regulamentul pentru Congresul bisericesc ortodox român al Arhidiecezei Bucovinei, convocat, prin înaltul Decret Regal Nr. 2513 din 17 Iunie 1921, pe ziua de 3 Octombrie, la Cernăuţi, se publică următoarea listă a patronilor bisericeşti particulari, de lege drept credincioasă răsăriteană, îndreptăţiţi la alegerea de 6 reprezentanţi pentru acest Congres: **Iacoviţa Teodor**, Igeşti, şi **Rey Petru de**, Igeşti"[426].

1922: Familiile, bisericile şi cimitirele din Igeşti. Părintele Dan, membru corespondent al Academiei Române, ne comunică aceste date din Igeşti (Bucovina): / **A). Familiile din Igeşti**. Pe şesul Sireţelului, între comunele Crasna, Ciudei, Budeniţ, Pătrăuţul de sus şi de jos, Corceşti şi Vicovul de Sus, este situată comuna răzeşească Igeşti, locuită numai de români, fără oarecare amestecare de oameni, ceea ce în Bucovina se întâlneşte adesea, – doară câteva familii de evrei. După tradiţia locală[427], familiile din această comună îşi au obârşia din comunele respective ale ţărilor care se vor indica: / 1). Familia **Ungurean** s-a stabilit aici, venind din Marmaţia. 2). Familia **Buta** a venit încoace de pe Ilinca, cătunul Pătrăuţului. 3). Originea familiei **Lazăr** nu se ştie. 4) Mazilii **Daşchievici** s-au mutat încoace din Banila Moldovenească. 5). **Frunzenii** se trag de pe timpul Vlădicăi Calistru de Rădăuţi, de la un slujitor episcopesc, căruia acesta să-i fi dat numele, deoarece slujitorul era aşa de harnic, cum se clatină frunza pe apă. 6). Familia **Zaveliţa** se trage din Carapciu pe Ceremuş şi Vilaucea.

---

[426] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi 21 iulie nou 1921, pp. 64-66

[427] Dată într-o notiţă pastorală din *Arhiva parohială* din Igeşti.

7). Familia **Ură** a venit de la mănăstirea Putna. 8). **Loghinenii** sunt băştinaşi din Igeşti; ei se porecleau şi pentru că erau negustori de diferite obiecte de alimentare. 9). Un oarecare **Scripa**, cumnat de-al unui băştinaş **Colţilă**, a venit încoace de la Budeniţ. 10). Familia **Agapi** este originală din oraşul Siret. 11). **Moscalescu Gheorghe**, tatăl lui **Nicolae**, a venit din Călineşti pe Ceremuş, iară fiul acestuia era „fiu de urzici", deoarece mama lui era ţigancă. 12). Familia **Haritiuc** este de origine galiţiană, ca şi familia **Socolescu**. 13). **Porumbenii** au venit încoace din Pătrăuţi. 14). **Chiseliţenii** la Ivăneşti au venit din Galiţia, ca şi familia **Racoschi**, al cărei cap era ciubotar, „srobgiu". 15) Familia **Lupaşcu** se trage din Moldova. 16). Familiile **Druciuc** şi **Bodnariuc** sunt venetici din Galiţia. 17). Familia **Rei**[428] se trage din Tarnow, în Galiţia; ei sunt nobili, „conţi", de origine cehi. Fiind în Polonia doritori de locuri înalte, au fost persecutaţi de concurenţi şi s-au refugiat încoace. Alţi membri ai familiei s-au stabilit în Polonia, iară alţii în Rusia. 18). Familiile **Danilescu** şi **Romaniuc** sunt venite din Galiţia. 19). **Luchianenii** au venit încoace din Coşciuia. 20). Capul familiei **Porumbel** a fost un copil aflat. 21). Familiile **Ionaşcu** şi **Burlă** sunt originare din loc (răzeşi). 22). Familia **Muşcear** este venetică, din Galiţia. 23). **Bercovici** a venit din Ciudei (se pare că de origine evreu botezat). 24). **Tiron** se chema **Roşca**, era mazil, care şi-a luat porecla soţiei; unul, Tiron Ianachi, era zugrav. 25). Numele de familie **Cozac** era **Piţul**, din care unul a fost preot la Ilinca. Cozăcenii adevăraţi au venit încoace din Comareşti. 26). Numele **Tecleanul** li s-a dat Ionăştenilor după o străbună „Tecla". 27). **Cutiscă** a venit, coval, din

[428] Cf. Anexa.

Galiţia. 28). Familia **Vlad** parte era băştinaşă, parte a venit încoace din Opaiţeni. Din această familie au fost doi preoţi, în Zamca. 29). **Bejan** era mazil din Budeniţi. 30) **Cuciulenii** erau răzeşi, aşezaţi aici din Carapciu şi Vilaucea. 31). **Gătej** era din Davideni. După Scalatachi **Goran** a venit **Băjenco** şi apoi **Grigorcea**. 32). **Ursachi** era ţăran din Crasna. 33). **Chiful** zice că să fi fost băştinaş. 34). Vornicul de poartă **Ureche** a venit din Banila Moldovenească. 35). **Grigorovicenii** au venit de la Cernăuţi, iară ţăranii **Iliuc**, din Pătrăuţi. 36) Mazilii **Semaca** sunt de la Muşeniţa, iarăşi răzeşii. **Lenta**, din Boianciuc pe Nistru. 37). Ţăranii **Luhan** au venit din Frătăuţul Nou, iară **Teodorovici**, din Sniatin în Galiţia. 38). **Ţurcan** era familie preoţească din Grăniceşti. 39). **Galer** Tudor era mazil din Mihalcea, pe când ţăranul **Gavrilescu** era din Pătrăuţul de Sus şi s-a căsătorit aici cu o răzeşiţă. 40) Familiile **Frunză**, **Tomac**, **Terentin**, **Jija** sunt tătari de origine, al căror nume adevărat este „Tomac"; de la tătarul „tomai" = herghelegiu. 41). Ţăranul **Schipor** a venit din Vicovul de Sus, **Onufciuc**, din Galiţia, iară **Scheiber**, din Baineţ. 42). **Vlad** a fost poreclit „Sabie", pentru că el, pe unde mergea, lua tot ce afla, „pârjolea", iară altul, **Lehaciu**, pentru că vorbea, adecă „lehăia" mult. 48). Andrei **Iacoviţă** a venit, cu Gavril **Ionaşcu**, din Coşciuia şi s-a căsătorit aici cu fata evreului botezat Vasilachi Ionaşcu. 44). Ţăranul **Clepa** Ioan a venit din Cuciur. 45). Venetici au fost **Cojocar** şi ruteanul **Borciuc**, ca şi ruteanul **Siminiuc**. 46) **Huţan** a venit din Storojineţ, **Paladi** din Budeniţa, **Pavel** de pe Ilinca, din Pătrăuţi, **Grozavul** din Ciudei, **Iuniciuc**, rutean, din Galiţia şi **Sauciuc**, din Carapciu. 47. Mazilii **Brahă** sunt din Ropcea, pe când familia de mazili **Rîpta** era băştinaşă: ea s-a stins, cea de

acuma este venită din Călineştii lui Cuparencu. 48). **Tcaciuc** a venit din Corceşti, **Şindilar** de la Rădăuţi, **Corniciuc** a venit, odată cu **Paşcaşii**, din Gropeni, **Bruja**, de la Crasna, **Dolinschi**, din Galiţia; **Ariciu**, băştinaş, **Măslinescu**, de la Muşeniţă, **Berlinschi**, din Târgul Siretului, **Iluţac**, din munţii ruseşti, **Cornarniţchi**, de la Ceartoria, **Oshovschi**, de la Muşeniţa, **Zus**, de la Siret, **Zelinschi** nu se ştie de unde, **Simeon**, soldat din Moscova, **Beluţchi** şi **Sahoverschi**, ruşi din Galiţia. 49). **Bălăşescul**, răzeş, a venit din Banila Moldovenească, şi 50). Familia **Cracalia**, tot de acolo. / **B). Biserica din Igeşti.** Prima biserică din Igeşti era pe Zamca[429] şi servea pentru Igeşti şi comunele Pătrăuţul de Sus şi Jos. Ea era din lemn de stejar, şi a fost, în anul 1843, dăruită şi strămutată la Tărăşeni. Iconostasul din „starea femeilor" a fost adus din Zvineasca, de unde era de loc Zamfira, soţia lui Ienachi Răus, născută Volcinschi. A doua biserică a fost tot de lemn, însă a ars; în locul ei a făcut, în anul 1889, Grigoraş Răus, supt conducerea lui Ienachi Răus, biserica actuală, după planul bisericii celei vechi din Pojorâta, pe care a văzut-o pe când umbla prin, ţară în calitate de comisar pentru birul ţării. / **C). Cimitirele din Igeşti.** 1). Un cimitir a fost, după spusa lui Castretin Iordachi, „posesia parohială" din Zamca; 2). Unul a fost pe dealul Danciului[430], pe timpul holerei din anul 1830, când s-au îngropat acolo, în timp de şase săptămâni, 84 de morţi; 3). Unul dinapoia bisericii; 4). Unul, pe deal, la Andrei,

---

[429] Zamca a fost o fortăreaţă şi întăritură a creştinilor, contra invaziei tătarilor.

[430] Unde era pădure, ca şi pe Castir, Ursoaia, Frăsiniş, unde erau frasini, între Pătrăuţi şi Ciudei şi pe Bahnă, unde erau arbori foarte deşi, de nu se putea străbate, şi numai ici-acolo câte o poieniţă.

acuma Iancu Sripa, şi 5). Cel prezent, cumpărat de la Alexie Dănilescu[431].

1936: „În comuna Igeşti, din jud. Storojineţ (Bucovina), ţăranii nu aveau casă pentru şcoală. Atunci legionarii au pornit la lucru, fără a mai aştepta să o facă statul, când va putea. La 3 Mai, s-a sfinţit, de către părintele Popescu, locul pe care se va ridica şcoala, apoi s-a pornit la lucrul cărămizilor. În câteva zile, s-au făcut aproape 20.000 cărămizi, iar lucrul merge mai daparte. La 24 Mai, pentru a mai strânge bani, legionarii au dat o serbare, la care au jucat frumoasa piesă de teatru a Dlui Corneliu Georgescu, „Vremuri de restrişte", chiar acolo, la cărămidărie. În aceiaşi vreme, legionarii au mai zidit un pod peste pârâul Frăsiniş, de mare folos pentru locuitorii din împrejurimi"[432].

1941: Din postura de simpatizanţi ai comunismului, care au comis abuzuri în dauna comunităţii lor, au fost condamnaţi la pierderea cetăţeniei române: „**Gătej Constantin** şi **Lazăr Victor**, ambii din com. **Igeşti**, jud. Storojineţ, „fiind agenţi secreţi ai ruşilor, au terorizat populaţiunea română, supunând-o la munci grele şi contribuind la deportarea multor români, manifestând, în acelaşi timp, mare simpatie pentru programul comunist"[433].

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[434], următorii învăţători şi învăţătoare: **Cernat Adelina**, comuna **Igeşti**, Ursoaia, jud. Storojineţ,

---

[431] Dan, Dimitrie, *Igeştii*, în *Revista Istorică,* N-rele 4-6, Anul VIII, Aprilie-Iunie 1922, pp. 117-119

[432] *Libertatea,* Nr. 11, Anul 33, 21 iunie 1936, p. 4

[433] *Monitorul Oficial*, nr. 176 din 31 iulie 1942, pp. 6460-6466

[434] *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552

media 8,75, şi **Truşcă Zainfir**, comuna Igeşti, Centru, jud. Storojineţ, media 7,91”.

La Igeşti s-a născut Corneliu Zelea-Codreanu (1899-1938), fondatorul şi conducătorul mişcării legionare din România.

IJDELENI

(Şiviţa, sat în Covurlui, comuna Tuluceşti, Galaţi).

1774, iunie 5: Satul **Ijdelenii**, ce se află cu şedere în săliştea **Şiviţa**, ţinutul Covurluiului, ocolul Prutului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[435]**. Birnici:** Marin, vornic / Gheorghi, muntean / Costandin, muntean / Toader, cioban / Lupul Ciocârlan / Alicsandru Durac / Dumitru Mitre / Ioniţă Ababei / Ioniţă Durac, vătăman / Ştefan Vrabie / Vasile Osan / Ion, olar / Iordachi Ojoc / Ştefan Ghenghe / Ioniţă Zămârdoc / Ştefan Graur / Dariu ce a fost argat la Mămăligă. // **Rufeturi:** Andrei zet (ginere) lui Vicol, mazil / Dumitrache al lui Vicol, mazil / Dumitrachi, muntean, scutelnic al lui Lupul Vicol / Marin, muntean, scutelnic al lui Lupul Vicol / Fulga, vier, scutelnic al lui Lupul Vicol / Iamandi, vier, scutelnic al lui Lupul Vicol / Baba Maria, văduvă.

1901: „**Ijdileni**, sat în judeţul Covurlui, plasa Prutul, comuna Frumușiţa, cu 77 familii sau 351 suflete;

---

[435] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 86

are vii frumoase, cu pomi fructiferi, în special nuci; prin sat trece şoseaua judeţeană”[436].

ILIEŞ

(sat pe Lăpuşna, mai jos de Iurceni,
raionul Călăraşi, Moldova).

Întărit, în **10 aprilie 1430**, de Alexandru cel Bun, lui Vlad Aldiş, care primeşte uric pentru satele lui, inclusiv „Pătrăuţi, la Suceava, ocolul de sus, unde este casa lui” şi cuturile din megieşie, „pe Vălhăuţi, la Glod, unde a fost jude Iacăci, şi Glod Ciorbă tij pe Vălhăuţi, şi, pe gura Drăsăsovei, la Fântână, tij pe Vălhăuţi, şi, pe Borodance, unde a fost Ciorba, şi, pe Lăpuşna, Iurcenii şi, la o Petră Cruce, şi Sacărenii, şi Lepoveşna, şi fântâna Epurelui, tij pe Lăpuşna, şi la **fântâna lui Ilieş**,, pe Lupuşna, pe din gios de Iurceni, şi unde a fost Hrăste giude, şi pe din gios, unde a fost Stăilă giude, şi unde a fost Jula giude, şi împotrivă… peste deal dinspre Voloca, la fântână, la lacul despre sat, pe deasupra Lăpuşnii, la fântâna lui Gherman… Iar hotarul acelui sat de acelor fântâni să fie dinspre toate părţile după hotarele vechi, pe unde au îmblat de veci”[437].

---

[436] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 42
[437] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 98, pp. 145, 146

ILIEŞTI

(lângă Drăguşeni, comuna Drăguşeni, Galaţi).

1491, octombrie 16: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Neagoe Orbescul şi Calin, nepoţilor lor de frate Diadco şi Vlad, surorii lor Neagoslava, fiii lui Vlad Orbescul, „ocina lor dreaptă, satele anume: Răspopi şi Ileştii pe Soholului, şi Căţeleşti pe Covurlui”[438]. Hotarul, din veac.

1639, iulie 17: Întărit Vasile Lupu voievod lui Gabăr, fost pârcălab, cneaghinei lui Arsenia şi fratelui ei Constantin, fiii lui Prebici fost logofăt, care primesc ispisoc de întăritură pentru „a treia parte de sat din **Oncani** (comuna Corni, Galaţi), cumpărat de Prebici de la Onca, fiul Mărinei, strănepotul lui Onca Teleagă, pentru 1.000 de aspri, doi boi şi o iapă. / Şi, de asemenea, altă parte din satul **Răspopi** (comuna Drăguşeni, Galaţi), partea lui Prebici… a treia parte de sat din **Ilieşti** (comuna Drăguşeni, Galaţi), cumpărată de Prebici de la Neacşa şi Solomia, fiicele lui Vlad pârcălab, şi de la nepoata lor de soră Grozava, fiica Abghelinei, şi de la verele lor Sandală şi Drăguţa, fiicele Mariţei, toţi nepoţii lui Vlad pârcălab, pentru 150 zloţi tătăreşti. / Şi de asemenea o prisacă, ce este la **Fântâna Turcului** (Fântâna lui Onca, satul Oncani, comuna Corni, Galaţi), cumpărată de Prebici

---

[438] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 101, pp. 201, 202

Eremia, fiul lui Radul, nepotul lui Ion Micăonim, şi de la fraţii Eremia vătah, Ileana şi Spiridon, fiii lui Nicoară Zupco, toţi nepoţi lui Eremia Zupco, pentru 95 zloţi tătăreşti. / Şi de asemenea, a patra parte din satul **Brăeşti** (lângă Bursuceni, comuna Bălăbăneşti, Galaţi), cu loc de grădini de varză şi cu vie, cu două curături, una spre răsărit, alta spre apus, care a fost dată lui Prebici de Maruşca, pentru sufletul ei; iar după moartea ei a pomenit-o. / Şi de asemenea, o vie şi o casă din satul Brăeşti, pe care le-a cumpărat Prebici de la Nicoară, fiul Maruşcăi, pentru 150 zloţi tătăreşti. / Şi de asemenea, nişte vii de la **Nicoreşti** (comuna Nicoreşti, Galaţi), cumpărate de Prebici de la Tâlhar şi femeia sa Anghelina, pentru 150 zloţi tătăreşti, şi o vie de la **Bivolari** (comuna Cavadineşti, Galaţi), care este danie lui Prebici, zestre de la socrul său Ciurcan, şi i-a fost cumpărătură lui Ciurcan de la Vărvara şi Mărena, fiicele lui Danciul, pentru 150 zloţi tătăreşti. / Şi de asemenea, nişte vii şi case în **Oncani**, pe care le-a cumpărat fratele său Onca, pentru 250 zloţi tătăreşti… / Şi de asemenea, alte părţi de ocini din satul **Hulubeşti** (sau Holubeşti, comuna Tudor Vladimirescu, Galaţi), cumpărătura lui Prebici de la Grozav şi Mihol, fiii Magdei, nepoţii lui Orbescul, pentru 60 zloţi tătăreşti… şi altă parte, cumpărată de la Grozav, iar lui i-a fost cumpărătură de la Neaga, fiica lui Drăgan Orbăscul, din Holubeşti, pentru 60 zloţi tătăreşti… şi altă parte din acelaşi sat Holubeşti, cumpărată de la Sima, fiul Măriiţei, fiica lui Ţigancea Osrbăscul, pentru un cal bun, 12 boi şi patru vaci vu viţei”[439].

1642, iulie 7: Măricuţa, fata lui Ţuţurman, nepoata

[439] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 178, pp. 189-191

Bălţatului, strănepoata lui Călin, fratele lui Neagoe Orbăscul, femeia Focei uricarul vinde seminţiei sale Dumbravă, fratele lui Mihul, pentru doi boi, drept 14 ughi, „moşia din bătrânul Călin, fratele lui Neagoe Orbăscul, a treia parte de loc, partea mea din **Răspopi** cu loc de casă, de livadă, de grădină şi de la câmp, şi aşijderi din **Ileşti**, iar pe atâta parte… dinaintea iuzbaşei Savin de **Crăeşti**, Mihăilă de **Uncani**, Constantin sin Baico şi Spicul de **Găgeşti** şi alţi oameni buni”[440].

ILIEȘTI

(fost Ilieşeşti, înglobat în Ardeoani,
comuna Ardeoani, Bacău).

1518, decembrie 26: Întărit de Ştefan (cel Tânăr) voievod, după schimbul de moşii făcut de postelnicul Cozma Şarpe cu pârcălabul Petru, fiul lui Pascu Hociung, schimb prin care Cozma Şarpe dă „jumătate din satul **Crăsteştii** (sau Cristeşti, sat pe Calnăş, inclus în Ardeoani[441], Bacău), care este pe Călniş, partea cea de sus, cumpărată drept 220 galbeni tătăreşti de la Sofiica, fata lui Boldeş, şi de la nepotul ei Lazăr Groşiţa, nepoţii lui Danciul Boldeş… şi patru părţi din satul **Ilieşeşti** (sau

---

440 Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An IV, Fasc. IV, 1924, pp. 180, 181

441 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 73

Ilieşti, sat pe Solonţ, inclus în Ardeoani[442], Bacău), ce-au fost cumpărat de la Gavril şi Romaşcu şi de la fiii Sorinei, drept 120 galbeni", iar „Petru pârcălab, feciorul Pascului Hăciung, a dat Cozmii Şarpe postelnic… din uricele ce le-a avut tatăl lui de cumpărătură de la Ştefan voievod şi din dresuri ce a avut Onca de la străbunul nostru Alexandru voievod, care au pierit când turcii au venit cu război asupra pământului nostru… acel sat unde au fost casele Oncăi pe Cracău, şi cu moară în Cracău, pe care l-a avut tatăl său Pascu Hăciung de la Măruşca, fiica Oncăi, şi o mănăstire a Turbatului, care se numeşte acum **Brusturii**, ce a fost cumpărat şi acea mănăstire Pascu Hăciung de la Alexa şi Mihnea, nepoţii Turbatului, drept 240 galbeni tătăreşti"[443].

1644, aprilie 17: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Gavril hatman și pârcălab de Suceava, care primește uric pentru „un sat anume Epoteștii (Bucovina), în ținutul Suceava... / Și de asemeni, satul **Păstrăveni** (comuna Păstrăveni, Neamț), ce este în ținutul Neamț, pe pârâul Topolița, cu locuri de iazuri și de mori, ce și-a cumpărat mai întâi de la Iane și de la Luca, foști vătafi, apoi de la răposatul Pană vistiernic, toată partea lui Căzan fost postelnic, mai înainte cumpărate de Pană vistiernic de la feciorii lui Căzan și zălogite la un turc, anume Abdul Celebi, pentru datoriile sale. Iar după moartea vistiernicului Pană, au fost Iane și Luca, care l-au înlocuit în acele părți de ocină și în alte ocini ale lui, să aibă a le vinde și să plătească datoriile lui. Și a plătit Gavril

---

442 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 135

443 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. I, Iaşi 1906, pp. 258-262

hatmanul acea datorie, 80 de galbeni ungurești, în mâinile lui Iane și Luca vătafi. Și au plătit ei acea datorie acelui turc, Abdul Celebi... / Apoi s-au ridicat toți fiii lui Căzan postelnicul și au venit înaintea domniei mele și s-au plâns că îi strâmtorează Pană vistiernic și nu le-a plătit deplin acele părți de ocină, ce le-au avut de la tatăl lor. Și s-a ridicat milostivirea sa Gavril hatman și s-a tocmit cu feciorii lui Căzan postelnic și a plătit din nou acele părți de ocină din banii săi și a dat Dochiței și surorii ei Tudosca și fratelui ei Tofan, fiii lui Căzan, 50 de taleri numărați; și de asemeni, în mâinile fratelui lor Iancul, ginerele lui Căzan, și soției sale Todosia, fiica lui Căzan, 16 taleri; și de asemeni, în mâinile lui Simion și Mihail, fiii lui Căzan, 16 taleri; și de asemeni, în mâinile lui Ionașco și Tofan, fiii lui Căzan, 20 galbeni ungurești... și i-au dat privilegiile lor. / Și de asemeni, a plătit milostivirea sa Gavril hatman și alte părți din acel sat Păstrăveni, de la alți răzeși, anume: Anisia, soția lui Simion Herța din Păstrăveni, fiul lui Eremia Pagahia, fiica lui Nicoară Bechea, nepoata bătrânului Bechea, cu fiii lor Dumitru, Iachim, Toader, Grigorie, Cristea, Ionașco, Părasca și Vasilca, din vatra satului și un loc cu 20 de pământuri în țarină și din apă, cu loc de moară pe Topoliță, și a dat în mâinile lor 20 de galbeni de aur bătuți; și de asemenea, altă parte din acel sat Păstrăveni, ce-a cumpărat-o de la Mihail și Simion, fiii lui David, din vatra satului și din țarină, 50 de pământuri, și cu părți de vad de mori, cu 40 galbeni ungurești. Și de asemeni, altă parte din Păstrăveni, 20 de pământuri, ce le-a cumpărat de la Glafira, fiica lui Ionașco Cujbă, soția lui Vasile Hociungu, și de la fiii ei Gheorghiță, Ionașco și Niculcea, și de la fratele ei Bantăș, pentru 30 de lei... / Și de asemeni,

satul **Bălăneștii** (comuna Bârgăoani, Neamț), în ținutul Neamț, satul **Biceștii** (comuna Bârgăoani, Neamț) și din **Vârtop** (Hârtopul, comuna Bârgăoani, Neamț), din același ținut, cu trei iazuri și cu tot hotarul, cât se va alege, că acel sat și cu iazuri i-au dat lui călugării de la mănăstirea Râșca, cu mare rugăminte să aibă el a le face zid de piatră în jurul mănăstirii Râșca. Și s-a apucat Gavril hatman și a cheltuit banii săi, 850 lei de argint, și a zidit acel zid de piatră, de 55 stânjeni, și încă a dat sfintei mănăstiri 10 iepe. Iar mănăstirii i-au fost danie și miluire acel sat Bălănești și acele părți din Becești și din Vârtopel, și cu trei iazuri, de la Damian vistiernic și jupâneasa Nastasia... / De asemenea, jumătatea satului **Gocimani** (azi Goșmani, comuna Români, Neamț), în ținutul Neamț, oe Orbic, cu un iaz mare și cu o altă parte din iaz, cumpărat de la Constantin Dracea, pentru 200 de galbeni ungurești, iar lui Dracea i-a fost danie și miluire de la Dumitrașco Ștefan logofăt și de la fiii lui Gheorghe, Grigorașco și Vasile, pentru slujba lui; și i-au făcut zapis fiii lui Dumiotrașco, fiindcă tatăl lor n-a apucat cu limbă de moarte... / Și satul **Iliești** (înglobat în Ardeoani, comuna Ardeoani, Bacău), din ținutul Trotușului, pe râul Tazlăul Sărat, cu curți gata, cu mori, cumpărat de la jupâneasa Nastasia Solomoneasa și de la fiii ei Ionașco, Lupul și Solonca, pentru 800 lei bătuți... / Și satul **Solonțeni** (Solonț, comuna Solonț, Bacău), de asemenea în ținutul Trotușului, pe Tazlăul Sărat, cumpărat, din jumătatea satului a treia parte, de la Gheorghe (Ștefan) al treilea logofăt și de la frații săi Grigorașco și Vasile, fiii lui Dumitrașco Ștefan, pentru 4 galbeni ungurești. Și jumătate de sat, din partea de sus, și a treia parte din jumătatea satului de jos, cumpărat de la Nastasia Solomoneasa și de la fiii ei Io-

nașco, Lupașco și Solonca, fiii lui Dumitrașco Solomon, pentru 160 galbeni unguerști; și a treia parte, din partea de jos a satului, cumpărată de la Ionașco Țâra și sora lui Maria, fiii Saftei Țâroaie, și de la ginerele ei Mierăuță de la Bahnășeni, pentru 40 galbeni unguerști. / Și satul **Tătărașii** (azi Muntenii de Jos, comuna Muntenii de Jos, Vaslui), din ținutul Vasluiului, pe râul Bârlad, ce-i este danie și miluire de la însăși domnia mea... / Și satul **Bulboci** (comuna Bulboci, județul Soroca, Moldova), în ținutul Soroca, pe râul Căinari, cu iazuri și cu loc de moară, cumpărat de la Danciul și Grigorie, și de la nepoții lor Dumitrașco și Pătrașco, fiii Urâtei, și un alt Dumitrașco, cu soția lui Santa, fiica Urâtei, și de un alt Dumitrașco și fratele lui Pepelea, fiii Antemiei, și de la Mis și sora lui Olena, cumnatul lui Focșa, fiii Todosiei, și rudele lor Nastasia, Maria, Candachia și Elena, fiicele Chirenei, nepoatele lui Dumitru Grecul din **Bulboci**, pentru 550 lei de argint. / Și satul **Corjouți** (Corjeuț, județul Edineț, Moldova), ce este în ținutul Hotin, pe râul Vilia, cu iaz și cu moară, ce și-a cumpărat el înainte, parte de jos, și altă parte din jumătatea de sus, ce se cheamă partea Popeștilor, de la Grigorie Pilipovschi și jupâneasa lui Mitrofana, fiica lui Solomon vistiernicul, și de la Baico, Pătrașco și Elina, fiii lui Petrică, pentru 180 taleri de argint. Și alte părți din Corjouți, cumpărate de la Constantin, Simion și Vasile, fiii lui Gânscă, nepoții Maricăi și strănepoții Dreacăi, și de la Eremia, fiul lui Hilip Răspopa, nepoții Andreicăi și Nastasiei Creacă, și de la Gheorghe și Simion, fiul lui Andreica Răspopa, de la Sofronia, Ionașco și Vasile, fiii Mănuntei, nepoții lui Corju, și de la nepoții lor Bilăi și Părasca, fiii Draghinei, de asemeni nepoții lui Corju, pentru 52 taleri numărați și

doi boi; și altă parte din Corjouți, ce-a fost demult partea lui Vasile Lozenschi cămăraș și acum am dăruit-o rudelor lui Lozenscgi, Toderașco mare logofăt, Iurgachi vistiernic, Răcoviță Cehan logofăt, Constantin Stârcea pârcălab și Ștefan Șoldan și alte rude ale lor. / Și satul **Husieni** (în Răuseni, comuna Răuseni, Botoșani), în ținutul Dorohoiului, pe râul Jijia, cumpărat, jumătate, de la Atanasie și Simion, nepoții lui Gavril Jegon, și de la Strătulat și Lupa, de asemeni nepoții lui Jegon, pentru 120 taleri numărați; altă parte de sat, cât se va alege partea lui Onuțul, cumpărată de la Grigorie, fiul lui Mihăilă, nepotul lui Onuțul, pentru 120 taleri; și a treia parte din acel sat Husieni, partea de sus, pe cealaltă parte a Jijiei, cu locuri de mori pe Jijia, cumpărată de la jupâneasa Todosia, nepoata lui Cucora stolnic, pentru 100 taleri, ce i-a fost cumpărătură lui Cucora de la Măgdălina, fiica Anesiei, și de la mătușa ei Anesia, fiica Oașei, și de la Cristina, fiica lui Ștefan, nepoata Măgdălinei; și, din a patra parte de sat, o parte, de la Onuțul, cu iaz, cumpărată de la Gligan, fiul lui Petre, ce le-a fost lor cumpărătură de la Trifan și de la soția lui Nastasia, fiica lui Loghin, nepoata lui Jegon, pentru 60 taleri; și a patra parte din Husieni, cumpărată de la Gligan, fiul lui Hus, de la sora lui Dochia și de la cumnatul Țopa, pentru 60 taleri... / Și saul **Miclăușeni** (comuna Corlăteni, Botoșani), în ținutul Dorohoi, cu loc de iazuri și cu hotar, pe unde a stăpânit mai înainte Balica hatman, ce și-a cumpărat el de la Maria vorniceasa, jupâneasa răposatului Lupul vornic, și de la frații ei Gheorghiță și Ion fost ceașnic, fiii lui Ștefan Prăjescul, pentru 550 de galbeni ungurești... după moartea lui Balica, au umblat ocinile lui din mână în mână... Și am cercetat noi și am luat toate ocinile lui Balica hatman

din mână străină și le-am dat în mâinile nepotului său. Și a venit **Miclăușenii** în partea Mariei vorniceasa și a fraților ei, fiii lui Ștefan Prăjescul”[444].

1774, iunie 15: Satul **Ilieştii**, ţinutul Bacău, ocolul Tazlăului Mare de Sus, după recensământul lui Rumeanţev[445]**: Toată suma caselor**: 5. Scădere rufeturi, însă 5: 1 popă, 1 dascăl, 3 scutelnici ai postelnicului Neculai Grecul. / **Birnici:** Iacob / Neculai / Sandul. // **Rufeturi:** Preotul Gheorghi / Dobre, dascăl.

1901: „**Ilieşti**, sat în judeţul Bacău, plasa Tazlăul de sus, comuna Ardeoani, situat în valea Tazlăului Sărat, la 1,5 km de satul Ardeoani. Are o biserică, clădită de Gr. Busuioc, pe la 1840, cu 1 cântăreț; 1 cârciumă. Are 91 familii sau 257 suflete. Vite: 31 cai, 185 vite cornute şi 30 porci”[446].

ILIŞENI

(la Gura Corovei, comuna Santa Mare, Botoşani).

1588, martie 5: Întărit de Petru (Şchiopul) voievod lui Chicer, care cumpără, cu 160 zloţi tătăreşti, de la fraţii Costin şi Ion, fiii Petrei, nepoţi lui Daşco, „partea lor ce li se va alege din **Ilişăni** (Ilişeni la gura Corovei, ţinutul

---

[444] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 297, pp. 274- 284

[445] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 307, 308

[446] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 51

Dorohoi[447], Botoşani), din dresele ce-a avut tatăl lor de la Alexandru voievod”[448].

1607, martie 10: Carte de împuternicire, dată de Simion Moghilă voievod cneaginei răposatului Macri armaş „spre aceea, să fie tare şi puternică a stăpâni şi a opri dreptele sale ocini şi moşii şi cumpărături, satul **Voloucinţii** pe Nistru, în ţinutul Sorocii, **Iureştii** pe Cozance, în ţinutul Hârlăului, **Cohăneştii** în ţinutul Iaşilor, **Băinţii** în ţinutul Sucevei, a patra parte din satul **Mălăeştii** din ţinutul Iaşilor, şi partea lor din satul **Ilişenii**, ce singur au cumpărat de la Constantin Bahrin şi de la surorile lui… iar cui i se va părea cu strâmbătate să-şi ceară banii de la cine le-a vândut, dar să stea de faţă înaintea noastră”[449].

1644, ianuarie 21: Soţii Gligore şi Lupa Ureche, Toma stolnicul cel mare şi Aniţa, Lupul şi Antimiia Bucium, Savin şi Nastasiia, împarte între ei „moşiile de pe socrul nostru Voruntar (Prăjescul) comisul şi de pe soacra noastră… mai apoi din zapisul de împărţeală ce-a avut soacra noastră cu frate-său, răposatul Neagoe postelnicul şi am mai adaos şi jumătate din toate satele care s-au venit cu împărţeală lui Condre vameşul de pe jupâneasa lui Sofroniia, iar după moartea ei le-am împărţit cu Dumitraşco Neagoe, feciorul postelicului Neagoe. / Şi-au venit pe partea vornicului Ureche şi a jupânesei Lupa jumătate de sat **Negriteşti** (comuna Podoleni, Neamţ), la

---

447 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 135

448 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. II, Iaşi 1907, pp. 261, 262

449 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 73-75

ţinutul Neamţului, satul **Străşeni** (comuna Străşeni, judeţul Chişinău, Moldova) pe Bâc, la ţinutul Lăpuşnei, jumătate de sat **Cruhliceni** (judeţul Chişinău, Moldova), iarăşi la acel ţinut, a opta parte din satul **Vlăşineşti** (azi Lunca Prutului, comuna Trifeşti, Iaşi) pe Prut, ce-s în ţinutul Iaşilor, şi jumătate de sat **Tătăreni** (lângă Oneşti, comuna Plugari, Iaşi), pe Miletin, ce-s la ţinutul Hârlăului. / Şi s-au venit în partea stolnicului Toma şi a jupânesei Ana jumătate din satul **Negriteşti**, ce-s la ţinutul Neamţului, satul **Săleştea** (sau Seliştea, înglobat în Şipileşti, comuna Popricani, Iaşi) pe Prut, a opta parte din **Vlăşineşti**, iarăşi pe Prut, ce-s la ţinutul Iaşilor, a patra parte din **Volcineţ** (Vălcineţ, judeţul Ungheni, Moldova), cu vecini, la ţinutul Orheiului, şi trei părţi din patru părţi din **Răuseni** (comuna Răuseni, Botoşani) pe Jijia, la ţinutul Hârlăului. / Şi s-au venit stolnicului Bucium şi jupânesei Antimia jumătate de sat **Voruntăreşti** (Volintireşti, comuna Alexandru I. Cuza, Iaşi), cu vad de moară în Siret, ce-s la ţinutul Romanului, satul **Unchiteşti** (sat pe Prut, ţinutul Iaşi) pe Prut şi **Cumcenie** (sat pe Prut, ţinutul Iaşi), iarăşi pe Prut, ce-s la ţinutul Iaşilor, şi a treia parte din **Cândeşti** (comuna Cândeşti, Botoşani) pe Siret, cu vad de moară în Siret. / Şi s-au venit pe partea lui Savin şi a jupânesei Nastasia satul **Giurgeştii** (înglobat în Târgu Frumos, Iaşi), cu heleşteie pe apa Bahlueşului, părţile ce se vor alege din **Tâmpeşti** (înglobat în Săcăreşti, comuna Cucuteni, Iaşi) şi din **Balosineşti** (comuna Cucuteni, Iaşi), ce-s la ţinutul Romanului, satul **Ilişenii** (comuna Santa Mare, Botoşani), în gura Coroviei, şi **Zudureni** (sat pe Prut, ţinutul Iaşi) pe Prut, ce-s la ţinutul Iaşilor”[450].

[450] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 237, p. 217

1901: „**Ilişeni**, sat în partea de nord a comunei Ringhileşti, plasa Ștefănești, judeţul Botoșani, situat pe coasta de sud-est a dealului dintre Corogea şi Prut, lângă iazul Ilișeni, pe moşia Ringhileşti; are o suprafață de 33 hectare ale locuitorilor și o populaţiune de 35 familii sau 164 suflete, din care 41 contribuabili. Vite: 50 boi și vaci, 14 cai, 172 oi şi 30 porci; 38 stupi cu albine"[451].

ILIŞEŞTI

(între Suceava şi Gura Humorului, Bucovina).

În vreme ce biserica de la Ilişeşti este menţionată, în **11 iulie 1428**, alături de alte 49, închinate mănăstirii Bistriţa, în uricul lui Alexandru cel Bun, o parte a satului Ilişeşti, numită, în 29 noiembrie 1443, Săsciori, apare într-un uric al lui Ştefan, fiul lui Alexandru cel Bun, dar numele Ilieaşinţi apare, pentru prima dată, în 15 martie 1490, când printre bisericile întărite de Ştefan cel Mare Episcopiei de Rădăuţi, se afla şi „a 35-a biserică, la Ilieşiniţi, cu popă".

1517: Satul aparţinuse lui Petru, fiul lui Paşcu Hăciugă, iar Cozma Şarpe îl cumpărare de la nepoţii acestuia, Gavril şi Romaşco, feciorii Sorei, dar îl schimbă, în 26 decembrie 1517, pentru alte sate.

1572: În 1 ianuarie 1572, Bogdan Vodă întărea Mariţii, fata lui Moţocel, jumătate din satul Ilişeşti. În 20

---

[451] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 51

mai 1610, Constantin Movilă întărea Mariţii doar un sfert de sat, cumpărătura lui Moţocel de la Gavril şi Nastea, copiii Anuşcăi, în 1611 cumpărând vornicul Gligoraş Gherman, nepotul Mariţii, moşioara Odochiei, jupâneasa lui Nacul, feciorul Maricuţei uşeroaia. Şi tot în 1611, Constantin, fiul Nacului de Ilişeşti, vindea alte 2 părţi din Ilişeşti lui Gligoraş Gherman, care mai cumpără moşioare şi de la Vasile, feciorul popii Păcurar, şi de la Savin Boghian, totalul moşiei lui ilişeştene ajungând la un sfert de sat.

1617: În 1617, o parte din sat şi-o disputau doi dintre stăpânii lui, Nechita Popşescul şi cumnatul lui, Dumitru Solomonescu, iar Radu Vodă porunceşte, în 4 aprilie, lui Zaharia Tăutul şi lui Constantin uricar să meargă la Ilişeşti şi să cerceteze pricina. Popşescul stăpânea a patra parte din sat, după cum se poate deduce din uricul din 26 iunie 1625, prin care nepoţii lui (trecut, în uric, Popşea), Ionaşco Moga şi popa Păcurar, primesc întăritură pentru moşia „Ileşeşti, a patra parte, partea din mijloc".

1668: În 15 octombrie 1668, Nastasia Pelin, Angheluşe şi Toader din Ilişeaşti se înfăţişează divanului lui Iliaş Alexandru Vodă, revendicând partea din „Ilişeaşti, cu vecini şi cu mori, şi cu tot venitul lui Pelin vistiernic", pe care o stăpânea Andriaş medelnicer, feciorul lui Todiraşco logofăt" şi care va rămâne stăpânul acelei părţi de sat până în 16 noiembrie 1668, când face „zapis de danie acii cucoane, Irinii, fata Nastasiei Pelin".

1671: Irina Pelin, jupâneasa lui Alexandru Cercheazul, pierde zapisul de danie, iar un răzeş profită de întâmplare, încercând, fără succes, să obţină uric, în 19 august 1671, pentru acea moşie, care ar fi aparţinut tatălui

lui Andriaş medelnicer, Todiraşco logofăt, şi care l-ar fi cumpărat „de la Ion Popşulescul şi de la popa Păcurar, şi de la alţi răzeaşi din Ilişeaşti”. Irina Pelin şi bărbatul ei, Alexandru Cercheazul, primesc danie, în 5 aprilie 1673, şi partea de sat a mamei sale, Nastasia Pelin, adică „a patra parte de sat şi casele din Ilişeaşti, care sănt făcute de mine, cu jupănul mieu…, cu vad de moară şi cu fănaţe, şi cu eleşteu în ţarină, şi cu branişte în pădure, şi cu doi vecini, anume Constantin Ivul, cu feciorii săi, şi Timco Rusul, cu feciorii săi”.

1701: În 24 iulie 1701, Angheluşa, fata Nacului de Ilişeaşti, vinde vornicului Ionaşco Isăcescul, pentru 30 lei turceşti, „a me dreaptă ocină şi moşie den partea Nacului, unde au ţinut cu logofătul şi cu Marie Peliniasă”.

1714: Cumpărând moşia Ionaşco Isăcescul ctitoreşte mănăstirea Ilişeşti, pe care începe să o înzestreze cu moşii, inclusiv una din vecinătatea sfântului lăcaş, cumpărată de la mănăstirea Moldoviţa cu 100 lei turceşti şi dăruită ctitoriei sale în 21 iunie 1714. Biserica din Ilişeşti, ctitorită în 1714 de mazilul Ionaşcu ISECESCUL şi de jupâneasa Alexandra, era slujită, în 1843, de parohul Georgie BUCEVSCHI, numărul enoriaşilor ajungând la 1.146. În 1876, numărul enoriaşilor ajunsese la 1.760, paroh fiind Nicolai BACINSCHI. În 1907, paroh era tot Nicolai BACINSCHI, născut în 1818, preot din 1844, paroh din 1847, preot cooperator fiind Vichentie SIMIGANOVSCHI, născut în 1863, preot din 1891, iar cantor, din 1894, Dometie SCRIPCARIU, născut în 1869.

1733: Maria Pelinoia lasă moşioara ei, în 23 septembrie 1733, tot mănăstirii Ilişeşti.

1737: În 14 mai 1737, pentru că Ionaşco Isăcescul murise fără să lase un testament, Grigori Ghica Vodă

întăreşte ctitoriei sale, mănăstirea Ilişeşti, „trii părţi de sat de Ilişeşti, fără a patra parte ce easte omenească”.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[452], din 1772-1773, înregistrează la Mănăstirea Ilişeştii, în Ocolul Siretului de Sus, fără alte precizări, „49 – toată suma caselor”, însemnând 33 scutelnici ai mănăstirii, 13 panţiri isprăvniceşti, 1 femeie săracă, 1 popă şi 1 jidov.

În **1774**, satul Ilişeşti avea 40 familii, iar în 1775, când ţinea de Ocolul Moldovenesc, avea, împreună cu Braşca (Briaţca, în recensământul lui von Spleny) 31 familii de ţărani şi 13 familii de călăraşi.

1762: Pe moşia mănăstirii Ilişeşti se aşează, în perioada 1762-1778, 50 de familii de emigranţi transilvăneni. Din **Sărsig** vine vornicul Vereş LUPU, din **Blajeni**, Roman OLAR, din **Vereşhaza**, Maria lui GRIGORE şi Moldovan GRAROCEAN, din **Căila**, Masai şi Gavril ALEXA, Costan IOAN, Ion PĂCURĂ şi Precop a ILIEI, din **Bârgău**, muzicantul Petru OBITAŞ şi Ioan MOLDOVAN, din **Enciu pe Someş**, Filip MOLDOVAN şi Precop ILIE, din **Lomoşeni**, Ioniţă SICRIAŞ, din **Pintic**, Ioan HEGHIDUŞ, din **Topliţa**, Gheorghe JAUCĂ, scripcarul Papa LUCA şi Teodor LUCA, din **Bosmuş**, Grigore şi Teodor VAŞINCĂ, din **Slatina**, Martin ORĂŞ, din **St. Andraş**, George şi Gavril SPODAR, Timuş SERINDAN, din **Cintiş**, Precop BOID şi Petre POPEI, din **Orhei**, Costan FLOREA, Iacob şi Lupu CUCU şi Ştefan GRAROCEAN, din **Budacul de Sus**, Orăş MOLDOVAN, din **Prislop**, Vasile RUSU, Sandu MOLDOVAN şi Andriaş MERSURLEI, din **Bretea pe Someş**, Nicolai ORTELI, Ştefan TOMOIOAGĂ, Ştefan

---

[452] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 346

TUDOR şi Grigore NICOLA, din **Chintelec**, Ioan MOLDOVAN, din **Ernei**, Nichita PETRU, din **Feldru**, Dumitru CHIRILĂ, din **Nimigea**, Ioan PIUŞĂ, din **Glodeni**, Ilie POP, din **Bistriţa**, Ion RUSU, Vasile HORDA şi Ieremie MOLDOVAN, din **Odorhei pe Someş**, George FLOREA, Florian NATU şi Nichita LUPUL, iar din **Leşu Ilvei**, Miron MOROŞAN.

1782: În 26 noiembrie 1782, după cum declara în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina, Vasile Calmuţchi stăpânea un sfert de sat Ilişeşti (Braşca), zestrea lui Vasile Calmuţchi, care s-a însurat cu fata lui Gligoraş Gherman, sfert de sat trecut, apoi, la Sandul Calmuţchi, iar de la el la Vasile, dar mereu împresurat de mănăstire. Mănăstirea Ilişeşti trebuia să stăpânească o jumătate şi trei pătrimi dintr-o jumătate de sat.

În **1784**, şi în baza emigraţiilor transilvănene, Ilişeştii aveau 142 familii.

În **1785**, fraţii Vasile, Gavril şi Vasile Calmuţchi declară că o treime din a patra parte din satul Ilişeşti, din cea numită Braşca, aparţine surorii lor, Aniţa, jupâneasa lui Dumitraş Tăutul.

În **1787**, câteva din cele optzeci de familii de colonişti germani, sosite din Renania, din Bavaria şi Baden-Württemberg, s-au aşezat la Ilişeşti, dar şi la Braşca. Printre alţii, „de la Kieselbronn, lângă Pforzheim, un oarecare Friedrich Zachi venise în Bucovina și se stabilise, împreună cu alte familii, în Ilişeşti. După zeci de ani, tânărul călăreț Johann Georg Zachi din Ilişeşti a ajuns în Germania, în patria sa veche, și acolo le-a povestit rudelor sale despre condițiile din țara pustie a Răsăşitului. Un membru al familiei înfloritoare Zachi,

domnul Johann Zachmann, din Groapa, lângă Ilişeşti, mi-a oferit scrisorile acestea de o mare bogăție de materiale culturale și istorice. Se povesteşte că un emigrant a fost nevoit să-și schimbe reședința de patru ori, în Galiţia, până când a găsit o casă în Zaleszc. Aflăm că, de zeci de ani, emigranții au primit diverse sume de bani din patrie, unii fiind sprijiniţi şi cu câte o parte din moștenire. Părinții își vând boii, acasă, și înjugă vacile la plug, ca să trimită bani fiicei emigrate în Răsărit”[453].

1788, Hacquet: „**Iliceşti** sau **Ilişeşti** este, de asemenea, o fostă mănăstire de călugări, al cărei egumen sau stareţ era arhimandritul întregii Moldove de Sus. Când au luat austriecii ţara în stăpânire, era **un oarecare Meletie superior al mănăstirii**. Cum acest om era foarte capabil, a fost făcut vicar general. Cum, însă, ducea o viaţă destul de slobodă şi de puţin aşezată, căci **avea, în mănăstire, haremul său ascuns**, nu a voit să aştepte desfiinţarea mănăstirii sale, după care ar fi trebuit să se obişnuiască cu înfăţişarea socotelilor şi cu un trai modest, ci a găsit cu cale să se facă nevăzut, împreună cu o sumă însemnată de bani, şi trăieşte, acum, într-o altă mănăstire a principatului Moldovei, dar nu cu prea mare îndestulare. Şi aici, pe lângă această mănăstire, s-a întemeiat un sat pentru coloniştii germani. Acesta era al optulea şi ultimul pe care l-am văzut în această provincie nouă, toate foarte bine aşezate şi, măcar că locuinţele, ca şi grajdurile şi şoproanele, sunt din lemn, sunt, totuşi, foarte bine făcute, dar este păcat că nu poţi, niciodată, să te aştepţi, din partea imigranţilor, la ceea ce sperai de la ei, după cum va

[453] Kaindl, Raimund, Friedrich, *Briefe zur Geschichte der Deutschen Ansiedlung in Galizien und der* Bukowina, în *Archiv für* Kulturgeschichte, Leipzig und Berlin 1911, p. 320

arăta şi viitorul… De la Ilişeşti, înaintând, mai departe, spre sud, unde se ajunge la punctele de graniţă Corlata şi Capu Codrului, am găsit, la trecerea mea prin această ţară, avanposturile corpului austriac, în palăncile şi întăriturile care apărau, aici, o cale de comunicaţie secretă, care ducea, din Transilvania, tot mereu prin munţi, până în Galiţia (N.N.: este vorba de „drumul sării", cum a rămas cunoscut, care venea, dinspre Bistriţa, pe Tihuţa, prin Vatra Dornei, Câmpulung, Gura Humorului şi Păltinoasa, apoi, prin Cacica, Solca, Horodnic şi Vicove, ducea la Cernăuţi), în care voiau să năvălească turcii, care înaintaseră până la Baia"[454].

1788: Contele Feodor Karacsay de Valyesaka, participant, în 1788-1791, la asediul Hotinului şi la marile bătălii de pe teritoriul Moldovei, bun cunoscător al fiecărei regiuni moldoveneşti, menţiona „Şoseaua de la Cernăuţi, prin Suceava, Gura Humorului şi Dorna, la Bistriţa, în Transilvania, care este, totodată, şi drumul de poştă. Numai porţiunea de la Suceava, la Gura Humorului, nu este făcută şi există o propunere **să fie dusă prin Ilişeşti** şi Sf. Ilie, pentru ca să se apropie de localitatea cu ocna, Cacica, şi să se facă legătura cu ea"[455].

1789: O şcoală germană, cu 6 clase, funcţiona în comună din 1789, şcoala românească cu 6 clase fiind deschisă în 1859[456].

1802, Rohrer: „Taxele pentru drumuri, bariere şi poduri, înainte de anul 1793, când au fost încredinţate, pentru prima oară, inspectoratului vămilor, nu au adus un

---

[454] *Călători,* X, II, pp. 827-832

[455] *Călători,* XIX, I, pp. 779-783

[456] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 44, 1876 p. 40, 1907 p. 55

venit mai mare de 403 guldeni şi 45 de creiţari. Acum, însă, venitul produs de aceste taxe se ridică, în medie, după trei ani de încasări, la 8.590 guldeni şi 19 creiţari. Această dare pare, ce-i drept, să fie un impozit direct în plus pentru băştinaşi; singură, aceasta este, în cea mai mare parte, de neînlăturat, dacă ar urma să fie folosită la construcţia de şosele şi poduri… În singurul ţinut, dintre Siret şi Suceava, pe unde am călătorit, se aflau, când pe şosea, când în munţi, nouă sătuleţe mici de germani. Dacă, de altfel, am transcris bine numele de locuri româneşti, ele se numesc astfel: Rădăuţi, Frătăuţi, Arbore, **Ilişeşti**, Balosinăuţi (N.N.: parte a satului Horodnic), Satu Mare, Grăniceşti, Tereblecea, Mănăstioara. Uneori, se formează un sat de 12, până la 18 case, alteori de mai multe. Toate, laolaltă, au numai un pastor. Cel de acum se numeşte Schwartz, este un sas din Transilvania şi, după câte aud, este un om cu cunoştinţe (învăţat) şi cu un caracter bun, pe care pastor, însă, nelocuind la stradă, nu l-am putut vizita”[457].

1803: O parte din satul Braşca va fi vândută, în 4 aprilie 1803, de Ioan Baloşescul şi jupâneasa Maria, de Vasile Goian şi jupâneasa Nastasia, de Alexandru Tăutul şi de Vasile Tăutul negustorul armean din Suceava, Vasile Moisă. O altă parte din Braşca va fi vândută, odată cu partea din Părhăuţi, de Ilie Calmuţchi, fratele lui Ilie, şi de jupâneasa Paraschiva, în 10 aprilie 1805, lui Nicolaus baron Capri, pentru 16.000 floreni bani turceşti. Fiul lui Capri, Andreaş, va vinde partea aceea de sat, în 23 mai 1825, lui Andronic Moisa. Treimea rămasă din satul Braşca avea să se împartă, în 28 ianuarie 1807, între

[457] *Călători,* XIX, I, pp. 156-159

copiii Aniţei şi ai lui Dumitraş Tăutul: Maria Baloşescul, Vasile Tăutul, Nastasia Gorău şi Alexandru Tăutul.

1810: „Conform unei tradiţii vechi, fiecare supus „dotat” cu pământuri mai dă, pe an, drept obligaţie funciară, o găină şi un tort; iar supusul care posedă animale de tracţiune mai e ţinut să ducă un car de lemne din pădurea moşiei sau, unde nu e pădure la moşie, din cea mai apropiată pădure străină; stăpânul moşiei, însă, păduritul. Excepţie de la aceste biruri se fac numai supuşilor din Câmpulungul Moldovenesc, acelor de la moşia **Ilişeşti, numiţi Brănişteri**, Lipovenilor şi coloniştilor germani”[458].

1840: În 1 mai 1840, Vasile Florea din Ilişeşti, nepotul emigrantului transilvan din Orhei, Costan Florea, vinde lui Costan Sărghe, din Breaza, un loc de moară, „la starea locului, unde se numeşte părăul Benea”, pentru 64 lei, teren pe care îl moştenea de la mama sa, Nastasia, fata popii Vasile Şandru din Câmpulung.

1848: În 30 iunie 1848, primarul român, Gabriel Paşcan, şi primarul comunităţii germane, evreul Mendel Zachmann, din Ilişeşti, semnează, alături de humoreni şi de brăşcăneni petiţia, în 17 puncte, trimisă împăratului Ferdinand.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Suceava – **Gura Humorului** (tribunal districtual), Băişeşti cu Stănileşti sau Cornu Luncii, Berchişeşti, Braşca, Drăgoieşti cu Lucăceşti şi Folowanik, Gemenea cu Slătioara şi Ostra

[458] Eugen I. Păunel, în „Codrul Cosminului”, VIII, 1933-1934, Cernăuţi, pp. 419-432

pe Graniţă, **Ilişeşti**, Józseffalva, Capu Câmpului, Capu Codrului cu Păltinoasa, Mănăstirea Humorului cu Bori, Pleşca şi Buchenhain sau Poiana Mikuli, Corlata, Măzănăieşzi cu Stejăroaia, Stulpicani cu Plutoniţa, Doroteea, Voroneţ cu Bucşoaia şi Frasin”[459].

1886: În 1886, coloniştii germani din Ilişeşti, după ce trimiseseră un delegat în America ca să se încredinţeze despre cum merg lucrurile în „Lumea Nouă”, încep să-şi vândă pământul, vreo douăzeci de familii germane fiind deja pregătite de emigrare.

1886: „Unele sate românești, cu case împrăștiate, sunt curate; la căderea serii, ajungem la **Ilișești**, o comunitate mare, cu case impunătoare. Trebuie să fie un oraș german! Fiecare fereastră ne spune acest lucru, perdelele îl decorează și ghivecele cu flori aruncă o privire. Grija pentru florile din Carpați nu poate fi găsită decât la fermierii germani, iar conaționalii slovaci, ruteni și români nu au un sentiment de frumusețe, ci se ocupă pe deplin doar de nevoile comune ale vieții de zi cu zi. Între timp, seara cedează în faţa nopţii. Soarele a stat, mult timp, ca o sferă de aur pe munții Carpați, cerul părea transparent și parcă compus din nenumărate diamante, învăluite în tot felul de cerneluri. Strălucirea violetă și albastră deschisă a dispărut, acum, când firmamentul capătă o culoare neguroasă. Viața este plină de viață în jurul nostru. O mare sărbătoare greco-ortodoxă are loc astăzi. Drept urmare, băieții și fetele de români se împodobesc cu ținuta lor de duminică. Cămașa strălucește de curăţenie, iar mânecile albe au cusături mari roșii, care conferă costumului local o caracteristică moldovenească.

[459] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

Gâtul fetelor este împodobit cu şiraguri de perle fără valoare; predomină albastrul, galbenul sau albul, adesea în amestec cu monede. Catrinţe și fuste roșii sau roșcate, maro și negre completează costumul. După ce caii noştri au fost adăpaţi, trecem, printre oamenii fericiți şi glumeţi, pentru a intra într-o zonă împădurită. Frumoşii brazi se ridică întunecați și amenințători pe ambele părți ale drumului. Uneori zărim, la câte un kilometru depărtare, acoperişul alb al unei case ţărăneşti, alteori vedem doar o lumină strălucind în pădure. Zona este sigură, jandarmii și vameşii o veghează de ani buni. Multe bande de tâlhari, care s-au aciuat în sudul Bucovinei, timp de un deceniu, au fost eliminate de multă vreme, iar incursiunile pe teritoriul vecin, care sunt comune la fiecare graniță din Europa de Est, sunt în continuă scădere. Apar şi luminile mici ale licuricilor, care se lipesc unul de altul sau de un tufiş. Luna pare supărată şi nu răsfaţă cu lumina ei blândă. Parcă simțim toamna la primul colț al drumului. Pădurile par că nu se vor mai termina vreodată şi doar târziu vom ajunge la Gura Humorului, un oraș mic, ai cărui locuitori sunt români, germani și evrei… Treptat, strada devine din ce în ce mai aglomerată, iar când mergem în târguşorul Câmpulung, vedem un număr mare de oameni în costume de duminică. Din păcate, hainele sunt mult mai urâte decât în Ilișești. Femeile de aici și de acolo au cămăși albe cu garnituri roșii, galbene sau negre, pe care nu le veți găsi în Transilvania sau în Maramureş, iar gâtul lor apare împodobit cu o mulţime de mărgele de sticlă colorată, dar merg pe jos, desculțe sau cu opinci urâte, cu catrinţa deschisă până la genunchi. Catrinţa lor este extrem de strânsă şi interzice orice mișcare rapidă, iar partea de sus a corpului este acoperită cu un ilic scurt

sau lung; de departe, femeia poate fi confundată cu un bărbat. Bărbații se îmbracă puţin mai plăcut. Veșmântul lor principal este ilicul lung, negru sau alb, căptuşit şi tivit cu piele de oaie, capul fiind acoperit cu o pălărie rotundă de pâslă artificială, împodobită cu flori roșii. Părul negru cade în șuvițe lungi, este, la cei mai mulţi, creţ şi cade până pe umeri; unii dintre cei mai tineri pot considera acest lucru ca o podoabă, deoarece părul lor strălucește frumos, dar pentru alții obiceiul este un factor de descurajare”[460].

1887: În 26 aprilie 1887, un incendiu devastator a cuprins comuna Ilişeşti, fiind rase de pe faţa pământului 70 gospodării, paguba satului fiind de peste 500.000 florini. Cele mai multe gospodării transformate în scrum aparţineau germanilor, dar au ars şi şase gospodării româneşti, precum şi o parte dintre dughenele evreilor şi armenilor. O subscripţie publică a fost demarată a doua zi, în 27 aprilie, de preşedintele ţării, baronul Pino, care a donat, în sprijinul sinistraţilor, 400 florini. Comitetul Ţării, reprezentat de baronul Mustaţă, a trimis 500 florini, Împăratul Francisc Iosif – 800 florini, prefectul districtului Suceava, Stroner, a donat 100 florini, iar medicul districtual Kluczenko – 50 florini[461].

1887: Poate că şi datorită dezastrului provocat de incendiu, au emigrat în Argentina, din credincioşii catolici din „Illischestie, Austria”, fiind înregistraţi la Buenos Ayeres, **Wilhelm Rumpel**, de 28 de ani, cu soţia Louise, de 25 ani, şi cu copiii Louise, de 4 ani şi Wilhelm, de 2 ani; **Karoline Birgenmaier**, de 50 de ani, cu copii Jacob,

---

[460] Bergner, Rudolf, *Rumänien / Eina Darstellung des Landes und der Leute*, Breslau 1887, pp. 81-93
[461] REVISTA POLITICĂ, Anul I, nr. 24, mai 1887, p. 4

de 18 ani, Friedrich, de 10 ani; **Martin Gaube**, de 19 ani,; **Josef Irion**, de 24 de ani, şi fratele său, Wilhelm, de 20 ani; **Christian Roos**, de 18 ani; **Valentin Rumpel**, de 31 de ani; **Johann Staut**, de 38 ani, cu soţia Klara, de 28 ani, şi cu copiii Adolf, de 2 ani şi jumătate, şi Johann, de un an; **Iacob Wendling**, de 50 ani; **Christian Wendlig**, de 9 ani; **Daniel Rumpel**, de 45 ani, cu soţia Barbara, de 42 ani, şi cu copiii Caroline, de 19 ani, Barbara, de 17 ani, Johann, de 13 ani, Anna, de 12 ani, Maria, de 7 ani, Elsa, de 5 ani, şi Emma, de aproape un an; **Jacob Wendling**, de 36 de ani, cu soţia Maria, de 32 ani, şi cu copiii Katharina, de 10 ani jumătate, Maria, de 8 ani, Johann, de 6 ani, Paulina de 4 ani şi jumătate şi Johanna, de 2 anişori[462].

1890: În 1890, Ilişeştii aveau 3.727 locuitori, germani, evrei, poloni, români, armeni, biserica ortodoxă fiind slujită de preoţii Nicolai Bacinschi şi Mihai Torac, cantor bisericesc fiind Dometian Scripcariu. La Şcoala germană profesau învăţătorul superior Iacov Decker, Carol Heiler, Franz Berţ, Elisaveta Decker şi Victoria Podwyszynska. Şcoala românească avea şi ea un învăţător superior, pe Ioan Abager, ceilalţi învăţători fiind George şi Maria Brăteanu. Primar era Heinrich Kipper, tatăl celebrului poet cu acelaşi nume.

1891: Volumul 17, nota 160, pagina 178 (**Conservarea monumentelor din Bucovina**). „Profesorul conservator Romstorfer a înaintat deja Comisiei Centrale un raport foarte important, privind necesitatea conservării multor monumente importante din Bucovina. În același timp, el a atras atenția asupra bisericilor mănăstirești din

[462] Arquivo Histórico de Joinville, *Listas de imigrantes / 1851-1891; 1897-1902,* Joinville, Dezembro / 1998 a Maio / 1999

Putna, Suceviţa, Dragomirna, asupra bisericilor mai vechi ale parohiilor și ale filialelor din Horecea, Toporăuţi, Siret (2), Mănăstirişte, Suceava (4) **Ilişeşti**, Pătrăuţi, Sf. Ilie, Rădăuţi, Suceviţa, Solca, Comareşti, Arbore, Volovăţ, Milişăuţii de Sus, Satulmare, Mănăstirea Humorului, Voroneţ, Vatra Moldoviţa etc., în afară de numeroasele biserici din lemn. La biserica din Mănăstirea Humor, mortarul piedestalului, care are o înălțime de aproximativ un metru, a căzut parțial, cu excepția peretelui inferior, care poartă încă picturi splendide. Pe cei aproximativ 30 cm lățime, pietre de profil pietonal sunt desfăcute sau chiar aruncate, îmbinările fiind mai ales fără mortar. Trotuarul din jurul bisericii s-a scufundat atât de adânc, încât nu numai că nu mai servește scopului, dar a devenit de-a dreptul dăunător construcției. Când s-au desființat mănăstirile, această biserică a devenit biserică parohială, iar iconostasul de acolo este de remarcat“[463].

1891: O listă de subscripţie pentru zidirea bisericii orientale din Cacica, întocmită, în iunie 1891, de „Niculaiu Bacinschi, paroch în Ilişeşti”, menţionează, printre familiile comunei pe: Avram GHIUŢA, Precop BERINŢAN, Rachila MIHUŢĂ şi Andreiu ROTARU[464].

1892: Într-un studiu antropologic, *Typen der landwirthschaftlichen Bauten im Herzogthume Bukowina*, Carl A. Romstorfer ia ca model de gospodărie germană în Bucovina pe cea a lui „**Jakob Ast** din Ilişeşti (districtul Suceava), nr. 128, reprodusă pe pagina de text în ilustra-

---

463 Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893*,Czernowitz 1893, pp. 45-71

464 GAZETA BUCOVINEI, Nr. 15, Joi 20 Iunie (2 Iulie) 1891, p. 4

ția 8, gospodărie la care 14 hectare de teren arabil (cu cereale, grâu, ovăz, cucuruz, cartofi, nutrețuri verzi și altele asemenea, bine fertilizate și folosind rotaţia culturilor) și 1 hectar de pajiște, cu 6 cai de reproducție proprie, 5 vaci, 2 boi, 2 junici și 10-15 porci, fusese construită, iniţial, în întregime din lemn, cu ziduri tencuite. În 1868, pereții clădirii rezidențiale au fost înlocuiți cu zidărie, iar după un incendiu (cel din 1887 – n. n.), acoperișul a fost înlocuit și, în locul gardului de la stradă, a fost făcut un zid de piatră. Din clădirea din față, în care se află ieșirea, care se extinde sub sufrageria estică, se poate intra în bucătăria de vară (cu cuptor, cadă de spălare și podea), situată în spate, pe stânga, iar în curte, într-o căsuţă, se află bucătăria de vară propriu-zisă. Lângă sufragerie (și accesibil din bucătăria de vară) se află cămara. Camera de zi, holul și curtea au pardoseli din lemn. Grajdul cailor, cu iesle pentru hrană, este atașat la casă. În spatele casei se află grajdul vitelor și poiata porcilor, cu pătule de gunoi, apoi magazia de echipamente. În partea din spate a curții se află hambarul, de care este atașată o cameră de tocat furaje. Clădirea stabilă este construită din lemn și parțial tencuită cu lut și văruită în alb, dar hambarul este construit din scânduri și îmbrăcat cu coloane din lemn. Acoperisul constă în totalitate draniță. Coșarul împletit din nuiele pentru cucuruz este situat lângă hambar, iar fântâna, cu tambur acoperit, se află în partea din față a curții. O parte din curte este folosită ca grădină de legume, o altă parte ca loc liber. Varietatea gospodăriei germane, care se datorează probabil mai ales parcelării înguste și amplasării în vecinătatea drumului principal, așa cum este atât de comună în Austria Inferioară, casa aflându-se paralel cu strada, posi-

bil cu un foișor din cărămidă în fața ușii de intrare și cu o grădină față, se găsește și în Ilișești”[465].

1899: Însoţirea raiffeisiană din Ilişeşti s-a înfiinţat în 1899, cu 62 părtaşi şi 75 părtăşii, sub o direcţiune formată din Iacob Seserman, Danila Lup şi Foca Nichita şi cu un Consiliu de control, din care făceau parte Dimitrie Forgaci, Istavi Nichita, Teofil Vasilovici şi Haralambrie Sîrghie, preşedinte fiind parohul Vichenti Bucevschi, vicepreşedinte – Zaharie Pop, iar vicedirector – Archip Forgaci.

1901, dialectologul german Gustav Weigand: „Pe 5 august 1901, m-am dus la Suceava (populație: evrei, români, germani, armeni), pentru a adăuga ceva la culegerile și obiectele mele, de unde am fost însoțit, apoi, la Şcheia[466] de protopopul Marian[467], care mă invitase la prânzului, unde am stat, câteva ore, pentru a discuta despre dialectul interesant, iar seara am mers la Ilișești[468], sat cu populația germană și română. Germanii vorbesc un dialect foarte franconian, nu dialectul șvab, chiar dacă poporul se numește șvab. A durat mult timp, până ce am

---

[465] *Mittheilungen der Anthropologischen Gesellschaft in Wien,* Wien 1892, pp. 193-215

[466] În Şcheia, a cântat Catrina Balinta

[467] Simion Florea Marian (01.10.1847, Ilişeşti – 24.04.1907, Suceava) a publicat „Poezii poporale din Bucovina“ (vol. I-III , 1869, 1873, 1875), „Tradiţiuni poporale române“ (1878), „Chromatica poporului român“ (1882), „Ornitologia poporană română“ (vol. I-II, 1883), „Descântece poporane române“ (1886), „Nunta la Români“ (1890), „Naşterea la Români“ (1892), „Vrăji, farmece şi desfaceri“ (1893), „Răsplata, poveşti din Bucovina” (1897), „Poezii poporale despre Avram Iancu“ (1900), „Insectele în limba, credinţele şi obiceiurile Românilor“ (1903), „Botanica populară română“ (manuscris) etc. – n. n.

[468] În Ilişeşti, a cântat Vasile a Nichitii

găsit, în sfârșit, cazare în gospodăria profesorului de limba română. Am preferat să dorm în trăsură şi nu în camera plictisitoare, cu un pat. La 4 dimineața, m-am ridicat să-i arăt vizitiului meu, a doua oară, cum se curăță caii; de asemenea, eram încă implicat în studiile mele, astfel încât nu am putut pleca decât la 8 dimineaţa. Drumul bun şerpuia, în jos, prin magnifica pădure de fag, prin Păltinoasa, până la Capu Codrului, unde am lucrat, cu două persoane[469], una după alta, și apoi mi-am pregătit singur prânzul"[470].

1903: „În primăvara anului 1903, la Ilişeşti au fost găsite oase de animale, de înainte de marele diluviu, în special de mamut"[471].

1907: „Cabinetul de lectură „Sprijinitorul" din Ilişeşti are onoarea a vă invita, împreună cu stimata familie, la o petrecere poporală, care se va aranja la 8 Ianuarie stil nou 1908 (a doua zi de Crăciun), în sala Palatului comunal din Ilişeşti. Începutul, la 8 oare seara. Intrarea, 1 coroană de persoană. Venitul curat este menit pentru plătirea datoriei făcute cu cumpărarea Casei naţionale din Ilişeşti. Suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se vor achita pe cale ziaristică"[472].

1907: „Dacă ar veni un cercetător etnograf, în prezent, la Ilişeşti, pe şoseaua ce împreună Suceava, de la răsărit, cu Gura Humorului, de la apus-miazăzi, şosea ce

---

[469] În Capu Codrului au cântat: Dumitru Catargiu (*Ci stai, leli, suparată*), Ştefan şi Dumitru Catargiu (49 de ani)

[470] Weigand, Gustav, Prof. Dr., *Die Dialekte der Bukowina und Bessarabiens,* Leipzig 1904, pp. 1-7

[471] *Mittheilungen der Anthropologischen Gesellschaft in Wien,* Wien 1904, p. 56

[472] *Apărarea Naţională*, Nr. 2, Anul III, duminică 5 ianuarie stil nou 1907, p. 5

trece drept prin mijlocul Ilişeştiului, şi ar pune întrebarea „Ce e Ilişeştiul ? E un oraş bucovinean sau numai un sat?”, ar trebui numaidecît să capete următorul răspuns: „Ilişeştiul e un sat mărişor, de aproape 3.500 locuitori. Aici locuiesc români băştinaşi, germani sau şvabi colonizaţi, evrei strecuraţi, armeni în număr mic, dar bine cuprinşi, şi ţigani, prieteni ai românilor pe vremuri mai bune”. Ilişeştiul e, aşadar, un conglomerat, un amestec de 5 naţiuni mai mici sau mai mari. Dintre toate aceste naţiuni trăiesc cel mai bine şi mai uşor evreii şi armenii, căci în mâna lor e comerţul. Mai ales evreii au pus mâna pe tot felul de comerţ, crâşme multe, dugheni de postav şi chiar comerţul cu vite. Şi armenii o duc bine, căci şi ei se ocupă cu comerţul. Cât despre şvabi, apoi ei sunt gospodari foarte buni şi avuţi. Agricultura o poartă foarte raţional. Loc au destul, căci l-au apucat cu preţuri de nimică, de la români. Românii, fără să amintesc de ţigani, care vara fac cărămizi şi trăiesc boiereşte, iarna însă-s pe la casele românilor darnici, o duc foarte greu. Mai ales cei nevoieşi, şi numărul lor e copleşitor, sufăr, pe lângă alte greutăţi, încă şi de următorul rău. Imaşul se dă în arendă. Cei avuţi, dar mai ales şvabii, urcă preţul, la licitaţie, până 180 coroane pe falce, în loc foarte rău, unde nu se face alta nimică decât ovăs şi barabule slabe de tot. Cei avuţi urcă preţul, celor nevoiaşi le trebuieşte numaidecât şi dau numai 10 bani mai mult şi locul nu-i ară nevoiaşului nici cu bani foarte grei. Ce se întîmplă? Acela care are să dea 180 coroane şi 10 bani pe falce, îşi pune barabulele mult după Sfântul George şi ce urmează, de aici, e uşor de înţeles. Acum, de vreo 3 ani, încoace, se deşteaptă şi românii din letargia de care au fost cuprinşi lung timp şi, împreună cu conducătorii lor, cearcă a se

emancipa de iobăgia în care numai din vina lor şi a conducătorilor lor de mai nainte au căzut. Prăvălie au, deşi mulţi nu înţeleg rostul ei. Ba chiar un gospodar, Archip Forgaci cu numele, şi-a deschis o dugheniţă, care înfloreşte. Cabinetul de lectură este, care însă nu e sprijinit tocmai de aceea pentru care e făcut. Cu un zel neîntrecut se întrepune, din gospodari, pentru toate întreprinderile din sat Ermulai Ghiuţă, care, de bună samă, va secera mulţămite de la toţi, când se vor fi deşteptat cu toţii la o muncă comună. E cam târziu, căci e oara unsprezecea, dar totuşi se va putea face ceva. Numai Dumnezeu şi curaj ajută la lucruri bune. Stând lucrurile astfel, putem spune că românii încep, în Ilişeşti, a merge înainte spre bine. Dar să fim drepţi şi cu cei nevoiaşi! Pe lângă răul de mai sus, mai sufăr aceştia încă şi de următorul rău. Ei lucrează la cei avuţi, cu ziua şi cu falcea, pe bani. Dă, aceasta ar fi bine, dară vezi, banul e rotund şi lesne lunecă, în cele mai multe cazuri, pentru lucruri de nimică, cum e rachiul, şi când vine iarna, se trezesc că au lucrat toată vara, şi iarna tot n-au ce mânca. Ilişeştenii, după cum cred, salută cu însufleţire ideea despre banca agrară, ce aţi ventilat-o în acest organ şi nu cred că nu se vor înscrie, ca comună, spre a fi membri. Până atunci, însă, să se urgenteze următoarele două propuneri: 1). Să se fixeze preţul pentru o falce de loc, după productele ce le dă acel loc de imaş; 2). Cei nevoiaşi să nu lucre pe bani, ci pe pâne, cum se zice, în parte la cei avuţi. Cei chemaţi au cuvântul!”[473].

1907: Adunând „cântece populare româneşti din Bucovina”, care aveau să vadă lumina tiparului sub sem-

---

[473] *Apărarea Naţională*, Nr. 95, Anul II, duminică 22 decembrie stil nou 1907, p. 4

nătura nemeritată a lui Mattias Friedwagner[474], în 1940, Alexandru VOEVIDCA a cules folclor şi de la ilişeştenii Toader ROŞCA (50 ani în 1908), Maria HUSARCIUC (învăţătoare, 24 ani în 1908) şi Alexandra BOTUŞAN (21 ani în 1907).

1908: „Gospodarul fruntaş din Ilişeşti **Vasile Doboş** a fost pândit mişeleşte de nişte hoţi, în adevăratul înţeles al cuvântului, în una din serile trecute şi a fost atât de rău bătut, încât, după câteva zile, şi-a dat sufletul. În general se vorbeşte că a căzut victimă maşinaţiunilor jidoveşti. E dureros când omul luptă pentru dreptate şi tocmai din cauza aceasta îşi pierde viaţa. Unde e dreptatea, să cerceteze cei chemaţi"[475].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Ilişeşti**, comună rurală, districtul Gurahumora, aşezată pe partea stângă a pârâului cu acelaşi nume, lângă hotarul cu districtul Suceava. Suprafaţa: 30,11 kmp; populaţia: 3.726 locuitori, parte români greco-ortodocşi, parte germani, romano-catolici şi evanghelişti. Este străbătută de drumul principal Suceava-Gurahumora; are un oficiu telegrafo-poştal. E în apropiere de staţia Păltinoasa a liniei ferate Hatna-Câmpulung. Are 2 şcoli populare, una românească şi alta germană, cu câte 6 clase fiecare (deci câte 180 şcolari fiecare şcoală – n. n.); 3 biserici, dintre caru una românească parohială, greco-ortodoxă, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului", alta evanghelică, de confesiune augustină şi a treia romano-catolică; 2 case de economii, ale celor 2 populaţiuni. La 1776, pe teritoriul

---

[474] MATTHIAS FRIEDWAGNER, *Rumanische Volkslieder aus der Bukowina*, Konrad Triltsch Verlag Wurzburg, 1940

[475] *Apărarea Naţională*, Nr. 3, Anul III, duminică 12 ianuarie stil nou 1908, p. 4

pe care se află acum această comună se afla o mănăstire, zidită în anul 1714, şi în care se găseau încă 6 monahi. După întemeierea sa, această comună a fost distrusă, de mai multe ori, de turci şi de tătari. În apropiere se află ruinele unei cetăţi, despre care se zice că era, pe timpul verii, locul de petrecere al unei domniţe. Numele provine, probabil, de la posesorul său, Ilişescu. Populaţia, formată din familii originare şi mărită cu emigranţi transilvăneni şi apoi cu colonii germane, aşezate aci la 1787, se ocupă cu agricultura şi cu creştera vitelor. În această din urmă ramură, excelează populaţiunea germană, prin o frumoasă prăsilă de cai. Mulţi din locuitorii germani sunt meseriaşi. Comuna posedă 1.485 hectare pământ arabil, 159 hectare fânaţuri, 40 hectare grădini, 866 hectare imaşuri, 370 hectare păduri. Se găsesc 618 cai, 1.415 vite cornute, 300 oi, 1.484 porci. **Ilişeşti, moşie**, cu administraţie specială, districtul Gurahumorului. Suprafaţa: 5,87 kmp; populaţia: 10 locuitori. Cuprinde, pe lângă moşia Ilişeşti propriu-zisă, şi târla Opcina. Depindea, odată, de comuna cu acelaşi nume. **Ilişeşti, pârâu**, afluent pe dreapta al Sucevei, răsare lângă comuna Ilişeşti şi se varsă în Suceava, în dreptul localităţii Costâna, districtul Suceava"[476].

1910: „Cabinetul de lectură „Sprijinitorul" din Ilişeşti are onoare a invita onoratul public românesc la petrecerea poporală ce se va aranja a doua zi de Crăciun (1910) în sala comunală din Ilişeşti. Intrarea – o coroană de persoană"[477].

1910: „Miron Prislopan şi Dumitru Dârzu, gospodari şi deputaţi comunali din Ilişeşti, au strâns vreo

---

[476] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 117, 118

[477] REVISTA POLITICĂ, nr. 11/1910, p. 8

două sute de iscălituri ca să se poată da concesia de crâşmărit lui Mendel Schachter, care îşi deschide crâşma la o depărtare de vreo 20 paşi de şcoala românească. Ruşine obrazului să le fie!”[478].

1915: „După ocuparea Sucevei (2 ianuarie 1915), ruşii s-au îndreptat spre munţi. După ciocniri neînsemnate la Cacica şi Ilişeşti, au ocupat Humorul şi, înaintând pe valea Moldovei, au ocupat Câmpulungul. Ajunse la întăriturile de la Mestecăniş, avanposturile ruseşti au fost respinse, un general şi mai mulţi ofiţeri, ce erau într-un automobil, au fost loviţi de un şrapnel şi au murit”[479]. Un calvar care reîncepea, în 2/25 ianuarie, cu luptele la Ilişeşti, în care au fost implicaţi 600 de voluntari români, numiţi, după modelul din 1848, legionari, care primiseră câte o puşcă veche şi câte un singur cartuş, dar fără să aibă nici o dovadă că ar fi combatanţi, portul lor ţărănesc sortindu-i condamnării la moarte, în cazul în care erau capturaţi de ruşi. Subordonaţi Cezirkeagmeister-ului din Gura Humorului, flăcăii nu au putut opune rezistenţă puhoiului de cazaci şi s-au retras la Gura Humorului[480]… În vama dintre Iţcani şi Burdujeni: „Mă întreţin cu bucovinenii. Multe lucruri jalnice povestesc ei. Zăresc câţiva invalizi şi intru în vorbă cu ei. Doi tineri zdraveni, de loc din Ilişeşti, nu departe de frontieră. Unuia îi lipseşte braţul stâng, şi altuia, cel drept. Îmi povestesc că au luptat pe toate fronturile şi braţul l-au pierdut în luptele din Galiţia. Ambii sunt decoraţi, dar numai unul poartă „Crucea de Fier”. Întrebând pe celălalt de ce n-o poartă, îmi răspunde cu un oftat: „La ce bun, dacă nu port braţul?”. Au pensii

[478] REVISTA POLITICĂ, nr. 11/1910, p. 8
[479] *Adevărul*, 28, nr. 9994, 8 ianuarie 1915, p. 3
[480] *Adevărul*, 28, nr. 9991, 5 ianuarie 1915, p. 2

lunare de câte 16 coroane. O femeie din Storojineţ – 100 de kilometri departe de Burdujeni –, venită după cele câteva kilograme de porumb, ne face socoteala că drumul, încoace şi înapoi, şi cu cheltuielile face 2,5 coroane kilogramul de făină de porumb. Toate sunt scumpe în Bucovina. Zahărul a ajuns, la Iţcani, 1,6 coroane kilogramul”[481].

1914-1918: Obolul de sânge pentru Bucovina a fost plătit de „Rezervistul **Vasile Ciuc**, Ilişeşti, Regimentul 22, rănit; Corporalul **Vasile Doboş**, Ilişeşti, Regimentul 22, mort; Fruntaşul **Lazăr Frunză**, Ilişeşti, Regimentul 22, rănit; Rezervistul **Mihai Galaţan**, Ilişeşti, Regimentul 22, rănit”[482]; „Infanteristul **Ioan Boghian**, Ilişeşti, Regimentul 22, rănit; Sergentul major **Grigorie Doboş**, Ilişeşti, Regimentul 22, rănit; Infanteristul **Mihai Galaţan**, Ilişeşti, Reg. 22, mort (01.03-31.07.1915)”[483]; „La propunerea doamnei **Catarina Nichita**, din **Ilişeşti**, se dispune procedura în scopul de a aduce dovezi asupra morţii bărbatului ei, **Andrei a lui Eustafie Nichita**. Doamna Catarina Nichita susţine că soţul ei, Andrei a lui Eustafie Nichita, a murit, în toamna anului 1915, ca prizonier la Samara”[484]; „**Johann Rumpel**, din **Ilişeşti**, a participat la război şi să fi căzut în anul 1915, într-o luptă din Carpaţi, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Maria Rumpel, procedura pentru declararea morţii celui dispărut; „**Heinrich a lui Johann Armbrüster**, din **Ilişeşti**, la

---

[481] *Adevărul*, 28, nr. 10186, 21 iulie 1915, p. 2
[482] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 157 – Supliment, din 8 iulie n. 1915
[483] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 182, 4 iunie n. 1916, p. 8
[484] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 17, Cernăuţi în 20 Martie nou 1919, pp. 4-6

1 iunie 1877, a participat la război şi ar fi căzut, în anul 1916, lângă Görz, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Katarina a lui Heinrich Armbrüster, procedura pentru declararea morţii celui dispărut; **Johan Mai**, din **Ilişeşti**, care a participat la război, să fi murit ca prizonier în Rusia, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Maria Mai, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[485]; „**Heinrich Manz**, gardist financiar din **Ilişeşti**, a participat la război şi e dispărut din anul 1916, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Procuraturii de finanţe, procedura pentru declararea morţii celui dispărut; **Nicolai a lui Toader Paşcan**, din **Ilişeşti**, a participat la război şi ar fi murit în un lagăr de prizonieri, în Rusia, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Victoria a lui Nicolai Paşcan, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[486].

1918: „De prin sate veneau ştiri alarmante. Mulţimea celor dezmoşteniţi şi oprimaţi, provocată de acte de profundă inconştienţă a unor elemente minoritare, cum a fost **murdărirea pereţilor bisericei şi casei parohiale din Ilişeşti**, începuse a se deda la acte de teroare contra evreilor, cum a fost cazul la Bosanci şi Bălăceana. Anarhia ameninţa să ia poporţii, cum ni-o comunicau cu disperare fruntaşii ţărani ai satelor. La sate nu se ştia încă

---

485 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 18, Cernăuţi, 15 iunie nou 1921, pp. 232-240

486 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 19, Cernăuţi, 1 iulie nou 1921, pp. 244-254

nimica nici de acţiunea consiliului naţional din Cernăuţi, nici de sosirea armatei române”[487].

1919: Din **Comisiunea agrară de ocol Gura Homorului** făceau parte şi „Locţiitor: **Vasile Halip**, consilier silvic, Ilişeşti, şi Reprezentantul ţăranilor: **Gheronte Doboş**, agricultor, Ilişeşti”[488].

1922: „Având în vedere concursurile publicate, cererile prezentate şi propunerile făcute de revizorate, Consiliul şcolar al ţării a făcut, în şedinţa din 27 Martie 1922, sub preşedinţia domnului Director general delegat al învăţământului din Bucovina, următoarele numiri, pe ziua de 1 Aprilie 1922: **a).** în calitate de învăţători superiori: Vasile Botezat la **Ilişeşti”**[489]**.**

1941: Printre primii Eroi ai României Mari se numără şi „**Nemigean Gheorghe a lui Ilie**, soldat, contingentul 1940, cu ultimul domiciliu în com. **Ilişeşti**, jud. Suceava, mort la 5.VIII.1941” [490], „**Botoşanu Ilie**, soldat, ctg. 1940, cu ultimul domiciliu cunoscut în com. Ilişeşti, jud. Suceava, mort la 9 iulie 1941”[491].

1949: Prima colectivizare în Ilişeşti. Prin înfiinţarea fermelor, întovărăşirilor şi a gospodăriilor de stat, România comunistă pregătea o uriaşă confiscare de proprietate, fără despăgubiri – precum în rechiziţionarea moşiilor necesare reformei agrare de după primul măcel

---

[487] Doboş, Filaret, *În preajma zilei de 28 Noiembrie 1918*, în Nistor, Ion I., *Amintiri răzleţe din timpul Unirii*, Cernăuţi 1938, p. 113

[488] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

[489] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 8, Cernăuţi 21 aprilie 1922, p. 41

[490] *Monitorul Oficial*, Anul CIX, Nr. 231, marţi 30 septembrie 1941, pp. 5805 şi urm.

[491] *Monitorul Oficial*, Nr. 202, 27 august 1941, pp. 5043 şi următoarele

planetar. Am dat întâmplător peste schimburile de terenuri şi comasările din Ilişeşti şi, cum nu am obiceiul să trec indiferent pe lângă nici o mărturie, am trudit o zi şi mai bine ca să copii numele antecesorilor doamnelor şi domnilor Teişanu, Mărgineanu, Buzdugan, Doboş, Nimigeanu, pe care am onoarea de a le şi de a-i cunoaşte. / „DECRET Nr. 20 pentru autorizarea Statului, prin Ministerul Agriculturii să facă unele schimburi de terenuri. / Art. 1. Se autorizează Statul Român, prin Ministerul Agriculturii, ca, prin derogare de la dispoziţiunile art. 2 din Legea Nr. 187 din 1945, pentru înfăptuirea reformei agrare, publicată în Monitorul Oficial Nr. 68 bis, din 23 Martie 1945, şi art. 2 şi 11 din Legea Nr. 203, pentru reglementarea circulaţiei şi stabilirea regimului juridic al imobilelor agricole, publicată în Monitorul Oficia1 Nr. 140 din 23 Iunie 1947, în vederea comasării terenurilor proprietatea Statului, pentru înfiinţarea Fermei Ilişeşti, judeţul Suceava, să facă următoarele schimburi de terenuri:

Dna **Andrei Helene a George**, născută Kert, dă Statului terenul în întindere de 5.490 mp, din corpul funciar 2.310, din parcelele Nr. 3.012/2 şi 2.989/2 a comunei Ilişeşti, judeţul Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Roman cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă egală, de 5.490 mp, din parcela Nr, 2.869 si 2.865/9 a comunei Ilişeşti, judeţul Suceava.

Dl **Berenţean Gheorghe a Leon a Toader** dă Statului terenul în întindere de 2.950 mp, corpul funciar 1.474 din parcela 2.848 a comunei Ilişeşti, judeţul Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă egală de 2.950 mp, din parcela Nr. 437 a aceleiaşi comune.

Berenţan Gheorghe a Ilie Dumitru dă Statului terenul în întindere de 2.600 mp, corpul funciar 1.473 din parcela Nr. 2.563/2 a comunei Ilişeşti, judeţul Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 2.617 mp, din parcela Nr. 196/2, 197/1, 197/2 a aceleiaşi comune.

Dl **Botnar George** şi **Botnar Emilia Rudolf**, născută Kiper, dă Statului terenul în întindere de 3.175 mp, corpul funciar 1.108 din parcela Nr. 2.557/1 a comunei Ilişeşti, judeţul Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Roman cedează celor de mai sus terenul în suprafaţă de 3.500 mp din parcela 2.100/1 a aceleiaşi comune.

Botezat Nicolae a Maftei din comuna **Braşca** dă Statului terenul în întindere de 6.697 mp, corpul funciar 1.241, 921, 1.244, 921, 1.980 din parcelele 88/1, 88/2, 89/1, 89/2, 2.467/4 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 7.042 mp, din parcela 367 şi 377/1 a comunei **Braşca**.

Botezat Aglaia a Vasile, născută Prelipceanu, dă Statului terenul în întindere de 1.484 mp, corpul funciar 2.111 parcela 3.021/23 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Roman cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă de 1.940 mp, din parcela 577/2 a comunei **Braşca**.

Botoşan Aurora a Ion Eremia dă Statului terenul în întindere de 2.738 mp, corpul funciar 377 din parcelele 2.521 si 2.520/1 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus, terenul în suprafaţă de 3.220 mp, din parcela 949/2 a aceleiaşi comune.

Botoşan Grigore a Isidor dă Statului terenul în întindere de 3.297 mp, corpul funciar 1.761 din parcela 3.028 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 3.297 mp, din parcela 1.267/2 a aceleiaşi comune.

Botoşan Vasile a Constantin a Simion dă Statului terenul în întindere de 1 ha, 2.167 mp, corpul funciar 1.333 din parcelele Nr. 1, 3/2, 6/1, 3.052/2 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă egală de 1 ha, 7.167 mp, din parcelele 2.100/2 şi 2.102 a aceleiaşi comune.

Buzdugan Dumitru a Vasile dă Statului terenul în întindere de 2.884 mp, corpul funciar 388 din parcelele 2.948/2 şi 2.511/4 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 2.845 mp, din parcele 441/2 şi 412 a aceleiaşi comune.

Buzdugan Ioan a Dănilă şi Gafina dau Statului terenul în întindere de 3.095 mp, corpul funciar 1.051 din parcela 2.567/3 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celor de mai sus terenul în suprafaţă egală de 3.095 mp, din parcela 1.412/2 .a aceleiaşi comune.

Buzdugan Maria a Teodor, născută Lup 7/28, Ioana, Gheorghe, Zamfira, Dafina, Ecaterina, Ion şi Ruxandra 3/28, dau Statului terenul în întindere de 1 ha, 9.609 mp, din parcelele 2.963, 2.859, 2.475 şi 2.476 din corpul funciar 13 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celor de mai sus terenul în suprafaţă de 1 ha, 9.612 mp,

din parcelele 426/1, 426/2, 426/3, 426/4, 2.777, 2.895 si 2.900 a aceleiaşi comune…

Catargiu Constantin a Petre dă Statului terenul în întindere de 1.484 mp, corpul funciar 2.115 din parcela 3.021/24 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă egală de 1.484 mp, din parcela 1.328/10 a aceleiaşi comune.

Cojocari Andrei a Pantelimon a Toader dă Statului terenul în întindere de 4.200 mp, corpul funciar 357 din parcela 2.076/1 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenu1 în suprafaţă egală de 4.200 mp, din parcelele 3.151/27, 3.145/111 a aceleiaşi comune.

Cojocari Vasile a Mihail dă Statului terenul în întindere de 3.900 mp, corpul funciar 1.889 din parcela 2.532/3 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statut Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 4.160 mp, parcela 1.263/1 a aceleiaşi comune.

Ciuc Dumitru a Vasile dă Statului terenul în întindere de 4.311 mp, corpul funciar 1.381, din parcela 2.577, 2.578, a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă egală de 4.311 mp, din parcela Nr. 666 clădiri şi 50/2 a aceleiaşi comune.

Costân Galafira a Dionisie, născută Paşcan, dă Statului terenul în întindere de 1.978 mp, corpul funciar 2.108, din parcela 3.021/17 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă de 2.355 mp,

din parcelele 545 clădiri, 450/1, 456/1, 443/1, 443/1, 443/5, a aceleiaşi comune.

Costân Gafiţa a George, născută Runcan, dă Statului terenul în întindere de 2.822 mp, corpul funciar 2.112, din parcela Nr. 3.021/21, 3.019/1, a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă de 2.822 mp, din parcela 577/1, a comunei **Braşca**.

Costân Lidia a Gheorghe dă Statului terenul în întindere de 1.129 mp, corpul funciar 1.069, din parcela 3.018 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă de 1.129 mp, din parcela 577/3, a comunei **Braşca**.

Costân Eleonora a Ion Nicolae dă Statului terenul în întindere de 2.108 mp, corpul funciar 629; din parcela 2.519/2, a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă de 2.108 mp, din parcela 2.905/1, 2.964/4, a aceleiaşi comune.

Costân Vasile a Gheorghe dă Statului terenul în întindere de 7.790 mp, corpul funciar 829 din parcela 8.843 şi 2.844 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă egală de 7.790 mp, din parcela Nr. 2.917/1 şi 2.918/1 a aceleiaşi comune.

Doboş Ana a Toader Iordache, născută Buzdugan, dă Statului terenul în întindere de 1.374 mp, corpul funciar 895 din parcela 2.851 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul

Român cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă de 1.300 mp, din parcela 1.979/3, a aceleiaşi comune.

Feleancă Eleonora a Terente, Valeria, Gheorghe, Ion, Alexandru, **Câmpan** 3/20 şi **Eufrosina Terente Feleancă**, căsătorită 2 Andronic Rotari, născută Paşcan 5/20, dau Statului terenul în întindere de 1.665 mp, corpul funciar 486 din parcela 2.924/2 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celor de mai sus terenul în suprafaţă de 1.820 mp din parcela 444 a aceleiaşi comune.

Feleancă Nastasia a Dumitru Nichita Doboş, născută Feleancă, dă Statului terenul în întindere de 4.968 mp, corpul funciar 408 din parcelele 3.126/1, 3.127/1, 3.126/3 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă de 5.200 mp, din parcela 2.691/1 a aceleiaşi comune.

Florica Arcadie Onisifor din **Braşca** dă Statului terenul în întindere de 5.590 mp, corpul funciar 1.785 din parcela 3.071/2, a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 6.406 mp, din parcela 397 a comunei **Braşca**.

Forgaci Gheorghe a Toader dă Statului terenul în întindere de 1 ha, 3.450 mp, corpul funciar 330 din parcelele 3.008/2, 2.515/1, 2.519/1, 2.524, 2.525, 2.853/1 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 1 ha, 3.348 mp, din parcelele 1.976/2, 2.000/2, 2.904/3, 2.905/3 a aceleiaşi comune.

Forgaci Eleonora a Gheorghe Toader dă Statului terenul în întindere de 1 ha, 4.545 mp, corpul funciar 1.235, din parcelele 2.489/1. 2.488, 2.515/2 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă de 1 ha, 4.545 mp, din parcelele 842 clădiri, 1.182/2, 2.000/1 a aceleiaşi comune.

Forgaci Dumitru a Pavel, Forgaci Maria a Dumitru a Pavel, născută Avram, dau Statului terenul în întindere de 2 ha, 1.353 mp, corpul funciar 282 şi 952 din parcelele 2991/2 2.831/2 2.472, 2.471 şi 2.473 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Sfatul Român cedează celor de mai sus terenul în suprafaţă de 2 ha, 1.293 mp, din parcelele 213/1, 213/3, 2.617/10, 2.868, 2.015/2, 2.018 şi 2.020 a aceleiaşi comune.

Forgaci Dumitru a Toader dă Statului terenul în întindere de 1 ha, 819 mp, corpul funciar 1.245 din parcelele 2.986 şi 2.839 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 1 ha, 790 mp, din parcelele 2.911/1, 2.910/1, 2.911/2, 2.910/2 a aceleiaşi comune.

Forgaci Nicolae Toader dă Statului terenul în întindere de 9.215 mp, corpul funciar 389 din parcela 2.840/2, 2.495, a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 9.410 mp, din parcelele 317/1, 317/2, 317/3, 413 clădiri, 2.913/3 şi 2.914/3 a aceleiaşi comune.

Gabor Teodor a Nicolae 4/8, **Gabor Elena a Gheorghe**, născută Leliu 1/8, **Gabor Nicolae a Gheor-**

ghe 3/8 dau Statului terenul în întindere de 2.470 mp, corpul funciar 2.049 din parcela 2.946 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celor de mai sus terenul în suprafaţă de 2.500 mp, din parcela 43 clădiri, 42 clădiri, 128/1, 128/2, a aceleiaşi comune.

Gălăţeanu Ion a Jacob a Constantin dă Statului terenul în întindere de 5.264 mp, corpul funciar 1.694 din parcela 2.949/1, a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statal Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 5.260 mp, din parcela 2.908 si 2.909/1, a aceleiaşi comune.

Ghiuţă Glincheria a Vasile dă Statului terenul în suprafaţă de 684 mp, din parcelele 113/3, 113/4 clădiri şi 406/4 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus terenul în întindere de 702 mp, din parcela 126/2 clădiri, 986/2 a aceleiaşi comune.

Ghiuţă Toader a Rachilei a Ion dă Statului terenul în întindere de 5.200 mp, corpul funciar 214 din parcela 2.576/3 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 5.242 mp, din parcela 73 clădiri, 211/1, 211/2, 212 şi 2.156/106, a aceleiaşi comune.

Ghiuţă Samuil a Dumitru 1/2 p., **Ghiuţă Domnica a Samuil**, născută Bărbuan, dau Statului terenul în întindere de 5.850 mp, copul funciar 291 din parcela 2.531 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celor de mai sus terenul în suprafaţă de 5.850 mp, din parcelele 3151/31, 3.145/106 a aceleiaşi comune.

Ghiuţă Leon a Ermolai dă Statului terenul în întindere de 2.638 mp, corpul funciar 2.327 din parcela 2.467/5 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 2.600 mp, din parcela 2.426/5, a aceleiaşi comune.

Ghiuţă Victoria a Constantin dă Statului terenul în întindere de 6.177 mp, corpul funciar 858 din parcela 2.508/1 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă de 6.176 mp, din parcela 2.015/1 a aceleiaşi comune.

Ghiuţă Gheorghe a Ermolai dă Statului terenul în suprafaţă de 1 ha, 2.121 mp, corpul funciar 1.238 din parcelele 2.951, 2.947, 2.948/1 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în întindere de 1 ha, 2.121 mp din parcelele 275/2, 1.979/2, 2.111/1 a aceleiaşi comune.

Ghiuţă Marian a Ermolai dă Statului terenul în întindere de 6.944 mp, corpul funciar 721 din parcelele 2.816/2, 2.817, 2.818/1 şi 2.819 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 6.944 mp, din parcelele 855, 1.980/1 şi 1.980/2 a aceleiaşi comune.

Ghiuţă Constantin a Zaharia dă Statului terenul în întindere de 3.195 mp, corpul funciar 1.372 din parcela 2.933 şi 134 clădiri a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 3.362 mp, din parcelele 105 clădiri, 422 clădiri, 307 a aceleiaşi comune.

Ghiuţă Panoria a Ermolai, năstută Zamfirescu, dă Statului terenul în întindere de 9.909 mp, corpul funciar 2.080 din parcela 2.550 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă de 1 ha, 336 mp, din parcela 1.612/1 a aceleiaşi comune.

Lazurcă Mihai a Ion dă Statului terenul în întindere de 1.386 mp, corpul funciar 2178 din parcela 3.021/4 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de1.386 din parcela 856/3 a aceleiaşi comune.

Lup Ilie a Constantin dă Statului terenul în întindere de 7.912 mp, corpul funciar 2.106 şi 2179, din parcelele Nr. 3.021/10, 3.021/11, 3.021/12, 3.021/14, a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 8.175 mp din parcelele 856/4 şi 2.107/2, a aceleiaşi comune.

Lup Ilie a Constantin, Lup Domnica a Ilie a Constantin, născută Baciu, dau Statului terenul în întindere de 6.451 mp, corpul funciar 2.107 din parcelele 3.021/13, 3.021/15 şi 3.021/16 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celor de mai sus terenul în suprafaţă egală de 6.451 mp, din parcelele 2.106/2 şi 2.107/1 a aceleiaşi comune.

Lupu Maria, Ecaterina, Rozalia, Ion, Domnica, Gheorghe, Ion, Natalia şi **Toader Larion Dârţu** dau Statului terenul în întindere de 6.946 mp, corpul funciar 69 din parcela 2.181/1 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează

celui de mai sus terenul în suprafaţă de 6.861 mp, din parcelele 427/1, 427/2 şi 427/3 a aceleiaşi comune.

Lupu Eugenia a Ştefan, născută Olari, dă Statului terenul în întindere de 1 ha, 4.035 mp, corpul funciar 1.149, din parcelele 2.469 şi 2.468 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă de 1 ha, 4.035 mp, din parcelele 148 clădiri, 2.115/1, 2.115/2, 2.113/2 şi 1.157/1 aceleiaşi comune.

Macodean Axente a Isidor dă Statului terenul în întindere de 1.978 mp, corpul funciar 2.104 din parcela 3.021/8 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 1.978 mp din parcela 422/3 a aceleiaşi comune.

Mărgineanu Trăian şi **Arcadia** din **Braşca**, dau Statului terenul în întindere de 3.824 mp, corpul funciar 1.240 din parcela 2.532/2 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celor de mai sus terenul în suprafaţă de 3.936 mp, din parcela 400/2 a aceleiaşi comune, adică **Braşca**.

Mihuţă Constantin a Pamfil dă Statului terenul în întindere de 2.676 mp, corpul funciar 2.200 din parcela 2.467/3 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 2.976 mp din parcela 2.096/2 a aceleiaşi comune.

Mihuţă Constantin a Pamfil şi **Maria a Pamfil** dau statului terenul în întindere de 8.366 mp, corpul funciar 1987 din parcela 2.454 şi 2.453/3 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celor de mai sus terenul în suprafaţă de

8.050 mp din parcela 2.098/1, 2.098/2 a aceleiaşi comune.

Moroşan Axentie a Mariei dă Statului terenul în întindere de 1.720 mp, corpul funciar 452 din parcela 2.520/2 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă egală de 1.720 mp din parcela 108/3,1 şi 112/3 a aceleiaşi comune.

Negură Gheorghe a Nicolae dă Statului terenul în întindere de 4.146 mp, corpul funciar 2.303 din parcela 2.955/2 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 4.146 mp, din parcelele Nr. 2.113/1 şi 2.914/1 a aceleiaşi comune.

Negură Catrina a Nicolae dă Statului terenul în întindere de 5.884 mp, corpul funciar 1.933 din parcela 2.582/2 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă de 5.884 mp, din parcela 1.301/4 a aceleiaşi comune.

Nimigeanu Ion a Dănilă dă Statului terenul în întindere de 4.992 mp, corpul funciar 852 din parcela 2.856/2, 2.857/2 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 5.000 mp, din parcelele 2.866/1 şi 2.965/5 a aceleiaşi comune.

Nimigeanu Ştefania a Vasile a Dănilă, născută Olteanu, dă Statului terenul în întindere de 1.978 mp, corpul funciar 1.272 din parcela 3.021/5 a comunei Ilişeşti, judeţul Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus terenul în

suprafaţă egală de 1.978 mp, din parcela 856/1 a aceleiaşi comune.

Nimigeanu Catrina a Vasile a Alexa, născută Nimigeanu, dă Statului terenul în întindere de 2.609 mp, corpul funciar 1.302 din parcela 2.857/1 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă de 2.600 mp din parcelele 2.866/2 şi 2.965/6 a aceleiaşi comune.

Nimigeanu Nicolae a Nicolae 1/4, **Nimigeanu Ion a Nicolae** 1/4, **Nimigeanu Ilie a Nicolae** şi **Nimigeanu Vasile a Nicolae** 1/4, dau Statului terenul în întindere de 7.643 mp, corpul funciar 40 din parcela 2.824 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celor de mai sus terenul în suprafaţă de 7.643 mp, din parcela 2.627/2, 2.627/3 a aceleiaşi comune.

Nimigeanu Dumitru a Nichifor din **Braşca** dă Statului terenul în întindere de 3.217 mp, corpul funciar 2.091 din parcela 2.531/3 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 3.217 mp, din parcela 521/5 a comunei **Braşca**.

Olari Gheorghe a Spiridon 1/2 şi **Olari Vasile a Spiridon** ½ părţi dau Statului terenul în întindere de 3.172 mp, corpul funciar 55 din parcela 2.923 şi 2.924/1 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celor de mai sus terenul în suprafaţă de 3.172 mp, din parcelele 2.913/2 şi 2.914/2 a aceleiaşi comune.

Olaru Gheorghe a Constantin a Nicolae dă Statului terenul în întindere de 2.658 mp, corpul funciar

1.170 din parcela 2.467/2 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă egală de 2.658 mp, din parcela 1.423 a aceleiaşi comune.

Paşcan Leontina a Vasile, căsătorită II V. Sărăreanu 4/16 părţi, Tobrea Silvia Ilie, născută Paşcan; Paşcan Gheorghe a Vasile, Paşcan Alexandru a Vasile 3/16 părţi, dau Statului terenul în întindere de 8.450 mp, corpul funciar 1.822 din parcelele 8/3, 10, 946 clădiri a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celor de mai sus terenul în suprafaţă de 8.450 mp, din parcelele Nr. 44 clădiri, 108/1, 111/1, 112/1 a aceleiaşi comune.

Paşcan Roman a Gheorghe dă Statului terenul în întindere de 1 ha, 4.465 mp, corpul funciar 8.884 din parcelele 8/2 şi 84/4 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Roman cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 1 ha, 4.490 mp, din parcelele Nr. 621 clădiri, 970/3, 2.706, 2.707, 2.708, 2.710/2, 2.855, a aceleiaşi comune.

Paşcan Garafira a Roman a Gheorghe, Ruxandra, Victoria, Catrina, Gheorghe, câte 1/5 părţi, dau Statului terenul în întindere de 5.931 mp, corpul funciar 993 din parcelele 2.854, 2.855 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celor de mai sus terenul în suprafaţă de 5.930 mp, din parcela 2.867 şi 2.965/2 a aceleiaşi comune.

Paşcan Roman a Emilian dă Statului terenul în întindere de 6.780 mp, corpul funciar 1.821 din parcela 8/1 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus

terenul în suprafaţă de 6.780 mp, din parcelele 243 clădiri, 1.040/2, 1.041/3, 1,432 a aceleiaşi comune.

Paşcan Ion a Chiriac dă Statului terenul în întindere de 2.952 mp, corpul funciar 11 din parcela 2.850/1 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 2.942 mp, din parcela 2.903/2, 2.904/2 a aceleiaşi comune.

Paşcan Gheorghe a Andron 1/2 părţi, **Paşcan Eva a Gheorghe**, născută Hrivneac 1/2 părţi, dau Statului terenul în întindere de 4.012 mp, corpul funciar 425 din parcela 406/2, 113/2 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celor de mai sus terenul în suprafaţă de 4.012 mp, din parcelele 1.011/4, 1.049, 242 a aceleiaşi comune.

Paşcan Eva a Gheorghe, născută Hrivneac, dă Statului terenul în întindere de 6.026 mp, corpul funciar 769 din parcela 2.828, 3.021/1, 3.021/26 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă de 6.130 mp, din parcela 2.901/1 a aceleiaşi comune.

Paşcan Paraschiva, născută Sâmbovan, dă Statului terenul în întindere de 1.350 mp, corpul funciar 2.335 din parcela 2.973, 2.979 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Roman cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă de 1.350 mp, din parcela 108/4 a aceleiaşi comune.

Paşcan Maria a Vasile a Ion Nicolae dă Statului terenul în întindere de 3.280 mp, corpul funciar 1.793 din parcela 2.474 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de

mai sus terenul în suprafaţă de 3.280 mp, din parcela 2.485/2 a aceleiaşi comune.

Pârâu Tănase dă Statului terenul în întindere de 2.959 mp, corpul funciar 1.492 din parcela 2.567/1, 2.547/1 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 2.990 mp, din parcela 2.617/9 a aceleiaşi comune.

Parohia Ortodoxă Română Ilişeşti dă Statului terenul în întindere de 3 ha, 6.175 mp, corpul funciar 437 din parcela 2.816/1, 2.840/1, 2.842 şi 3.015 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă de 3 ha, 6.175 mp, din parcela 2.786/3, 2.715/1, 2.111/2 a aceleiaşi comune.

Parohia Evanghelică Ilişeşti dă Statului terenul în întindere de 3 ha, 6.797 mp, corpul funciar 431 din parcela 3.131, 3.132, 3.133, 3.136 şi 3.137 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă de 3 ha, 6.938 mp, din parcela 2.032/1, 2.030, 2.029, 2.028, 2.027, 2.113/1, 2.106/1 şi 1.822/1 a aceleiaşi comune.

Roşca Toader a Dumitru dă Statului terenul în întindere de 9.304 mp, corpul funciar 841 din parcela 2.856/1, 2.582/1 şi 2.582/3 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează, celui de mai sus terenul în suprafaţă de 9.880 mp, din parcela 1.271, 2.877, 2.901/2, 1.272/1 şi 2.878 a aceleiaşi comune.

Roşu Vasile a Andrei dă Statului terenul în întindere de 5.200 mp, corpul funciar 1.132 din parcela

3.136/2, 3.127/2 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 5.200 mp, din parcela 2.917/2, 2.913/4, 2.918/2 şi 2.914/4 a aceleiaşi comune.

Roşu Vasile a Andrei 1/2 părţi, **Roşu Glinchiria a Vasile**, născută Martin 1/2, dau Statului 2 ha, 600 mp, corpul funciar 2.287 şi 2.265 din parcela 2.585, 2.586/1 şi 2.549/2 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celor de mai sus terenul în suprafaţă de 2 ha, 670 mp, din parcela 1.424 a aceleiaşi comune.

Rotari Vasile a Ion dă Statului terenul în întindere de 5.968 mp, corpul funciar 1.326 din parcela 2.830/2, 2.949/2 şi 2.950 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 6.268 mp, din parcela 835 clădiri, 205/1, 435 şi 436 a aceleiaşi comune.

Rotari Eufrosina a Andron dă Statului terenul în suprafaţă de 4.778 mp, corpul funciar 796 din parcela 2.532/1 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus terenul în întindere de 4.580 mp, din parcela 371 clădiri, 39/1, 195/7 şi 195/8 a aceleiaşi comune.

Rusu Mihai a Nicolae a Gheorghe dă Statului terenul în întindere de 2.933 mp, corpul funciar 298 din parcela 2.945 şi 3.005 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 3.609 mp, din parcela 2.873 a aceleiaşi comune.

Sâmbovan Gheorghe a Andrei dă Statului terenul în întindere de 1 ha, 7.531 mp, corpul funciar 1.064 şi 575 din parcela 2.990, 2.970, 2.965, 2.959, 2.960, 2.961, 2.962 şi 2.508/2 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 1 ha, 7.562 mp, din parcelele 389/2, 390/1, 384/2, 420/1, 420/2, 420/5 a aceleiaşi comune.

Sâmbovan Gheorghe a Ion, Sâmbovan Gherontie a Ion, Sâmbovan Aurora a Ion, Nacu Silvia, născută Sâmbovan, dau Statului terenul în întindere de 4.549 mp, corpul funciar 2.336 din parcela 2.991/4 şi 2.993/2 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celor de mai sus terenul în suprafaţă de 4.420 mp, din parcela 108/8 şi 111/3 a aceleiaşi comune.

Sâmbovan Alexandru a Nicolae, căsătorit Cudle 1/2 părţi, **Sâmbovan Dafina a Toader Anton** 1/2, dau Statului terenul în întindere de 405 mp, corpul funciar 822 din parcela 2954 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celor de mai sus terenul în suprafaţă de 405 mp, din parcela 102/2 a aceleiaşi comune.

Scripcaru Dometie a Pavel dă Statului terenul în întindere de 7.268, corpul funciar 302 din parcela 2.846, 2.847 şi 2.852/2 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 7.389 mp, din parcela 81 clădiri, 242/1, 242/3, 242/4, 238/1 şi 2.026/1 a aceleiaşi comune.

Străchinaru Gavril a Anton dă Statului terenul în întindere de 1 ha, 578 mp, corpul funciar 684 din par-

cela 2.814 şi 2.586/2 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 1 ha, 624 mp, parcela 1.547/1 şi 1.827/1 a aceleiaşi comune.

Străchinaru Rariţa a Gavril a Anton dă Statului terenul în întindere de 5.934 mp, corpul funciar 32 din parcela 2.574 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă de 5.934 mp, din parcela 1.547/2 a aceleiaşi comune.

Străchinaru Ştefan a Dumitru dă Statului terenul în întindere de 7.568 mp, corpul funciar 1.488 din parcela 2.551/1 şi 2.551/2 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celui de mai sus terenul în suprafaţă de 7.571 mp, din parcela 571 clădiri, 238/2, 242/2, 2.025 a aceleiaşi comune.

Ştefănescu Aspazia a Isaia a Grigore, născută Niculiţă, dă Statului terenul în întindere de 3.834 mp, corpul funciar 556 din parcela 2.975 şi 2.976 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă de 4.251 mp, din parcelele 90 clădiri, 215/1, 215/2 a aceleiaşi comune.

Stratan Zaharia a Veronichii a Costan dă Statului terenul în întindere de 3.392 mp, corpul funciar 2.092 din parcela 2.558 şi 2.559/1 a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celei de mai sus terenul în suprafaţă de 3.392 mp, din parcela 2.617/11 a aceleiaşi comune.

Terteş Nicolae a Nichifor 1/2 părţi, **Ana Nicolae Terteş**, născută Dârţu 1/2, dă Statului terenul în întindere

de 1.540 mp, corpul funciar 1.194 şi 1.194 din parcela 3.006/2 şi 767 clădiri a comunei Ilişeşti , jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celor de mai sus, terenul în suprafaţă de 1.369 mp, din parcela 270/1 clădiri şi 819/2 a aceleiaşi comune.

Ungureanu Ilie a Filip, Ungureanu Roza a Ilie a Filip, născută Tcaciuc câte 1/2 părţi, dau Statului terenul în întindere de 4.518 mp, corpul funciar 1.227 din parcela 2.930/3 şi 437 clădiri a comunei Ilişeşti, jud. Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celor de mai sus terenul în suprafaţă de 4.631 mp, din parcela 120 clădiri şi 970/2 a aceleiaşi comune.

Ungureanu Atanasie a Petre, Ştefania Atanasie Ungureanu, născută Tarnavschi, dau Statului terenul în întindere de 9.151 mp, corpul funciar 1.650 din parcela 3.076/2 a comunei Ilişeşti, judeţul Suceava. În schimbul terenului de mai sus, Statul Român cedează celor de mai sus terenul în suprafaţă de 9.151 mp, din parcela 2.105 a aceleiaşi comune"[492].

La Ilişeşti, satul copilăriei primilor pictori ai Bucovinei, Epaminonda BUCEVSCHI şi Archip ROŞCA, s-au născut publicistul şi folcloristul Simion FLOREA MARIAN (1 septembrie 1847), lingvistul Nicolai I. NICULIŢĂ (17 noiembrie 1849), poetul de limbă germană Heinrich KIPPER (16 decembrie 1875), poetul Dimitrie FLOREA-RARIŞTE (21 mai 1914), scriitorul Gheorghe SCRIPCĂ (27 iulie 1930, descendent al scripcarul Papa LUCA din Topliţa, stabilit la Ilişeşti în 1773), artistul plastic Mihai Pânzaru-PIM (16 ianuarie 1946) şi interpreta de folclor Gabriela TEIŞANU.

[492] *Monitorul Oficial*, Nr. 13, 17 ianuarie 1949, pp. 982-987

ILIŞEŞTI

(Ilieşeuţi, lângă Hărmăneşti, comuna Todireşti, Iaşi).

1499, noiembrie 23: Întări de Ştefan voievod mănăstirii Bistriţa, danie domnească, Ştefan cel Mare cumpărând, cu 200 zloţi tătăreşti, de la Maruşca, fata Nastei şi de la vara ei, altă Maruşcă, fiica Olcăi, nepoatele lui Iliaş al lui Cârje, „**un sat pe Siret, anume Ilieşeuţi şi cu mori pe Siret**”; de la Mărina, fiica lui Oanţă Bârlici, de la vara ei Ilca, fiica lui Muşat, şi de la nepoţii lor Muşa şi Anuşca, fiicele Nastei, Mărina, fiica lui Grozea Cufta, Nastea, fiica lui Iura, Ghidion, Petrea şi Anuşca, fiii lui Ivaşco Cufta, Mălina, fiica lui Lazor, toţi nepoţii lui Stan Bârlici, cu 400 de zloţi tătăreşti, „două sate pe Siret, anume Dragomireştii (lângă Blăgeşti, parte din oraşul Paşcani, Iaşi), la gura pârâului Bârlea, şi alt sat, anume Tălveşti (Osoiu, lângă Hărmăneşti, comuna Todireşti, Iaşi), care acest sat este aşezat la hotarul Fântânei, unde a fost Onica, mai jos de Ilieşeuţi”; „o falce şi 2 fertale de vie pe dealul Hârlăului, mai sus de viile Putnei”, cumpărată cu 150 zloţi tătăreşti de la Nastea, cneaghina vistierului Iuga; „o falce şi două fertale de vie”, tot la Hârlău, cumpărată de la mănăstirea Putna, cu 150 zloţi tătăreşti; „două fălci şi două fertale de vie, tot pe dealul Hârlăului, lângă viile de sus”, cumpărate, cu 218 zloţi, de

la „Olah Ioanăş şi Gaşpar, orăşeni din Hârlău”[493]. Hotarul, din vechi.

1612, aprilie 16: Întărit de Ştefan (Tomşa) voievod mănăstirii Bistriţa, care primeşte ispisoc pentru „un unghi lângă Siret, care este aproape de satul **Ilişeşti**, în hotarul mănăstirii”[494].

1625, iunie 26: Cartea lui Radul voievod dată slugilor domneşti „Ionaşco Moga şi Păcurar, nepoţii Popşei din **Ilişeşte**… ca să fie tari şi puternici în a ţine şi apăra dreaptă ocina lor din sat Ileşeşte, a patra parte, partea din mijloc, ca să aibă ei a ţine pe unde a ţinut moşul lor Popşea şi unchiul lor Nechita Popşescul, cum le scrie şi-n uric de-mpărţeală ce le-a împărţit lor Mălai cu Vicol”[495].

1639, septembrie 8: Ispisoc de judecată de Vasile (Lupu) voievod, după ce „a pârât de faţă Ion, ginerele Popşoaei, pe Toader de **Ilişeşti**, pentru o jirebie de ocină, de acolo, din Ilişeşti, zicând Ion cum i-a vândut acea parte de ocină, loc de o jirebie, în zilele lui Moise vodă, în domnia dintâi, iar Toader a zis că nu a vândut-o, ci a zălogit acea jirebie pentru 12 galbeni… şi i-am pus să aducă oameni buni mărturii şi, când a fost la zi, ei n-au adus mărturii. Iar Toader s-a îndreptat ca să aibă a-i da bani lui Ion şi să-şi ţină ocină, căci am aflat cu adevărat cum n-a vândut-o, ci a zălogit-o”[496].

---

493 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 248, p. 438-443

494 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 200, 201

495 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 351, p. 425

496 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XIV, Iassi 1889, pp. 165, 166

INEŞTI

(lângă Crăsnăşeni, Orhei, Moldova).

1660, martie 5: Întărit de Ştefan Vasile voievod fostului vornic Constantin, care primeşte ispisoc pentru cumpărăturile şi daniile sale, căci cumpărase „din 6 bătrâni din satul **Găleştii** din Pârjota, jumătate din 3 bătrâni, partea lui Bâtă, care o cumpărase de la Ciocan, fratele lui Grigore Tătarul pentru 35 taleri bătuţi, şi iarăşi dintr-un bătrân a treia parte, care i-a dăruit-o lui Bejan Ciocârlan pentru sufletul părinţilor lui. Şi iarăşi, altă parte din acelaşi sat, din patru bătrâni dintr-un bătrân a cincea parte, care i-au dăruit-o lui Măricuţa Cergoae, fata ei Fetiţa şi nepoţii Gheorghe şi Negrul, şi altă parte din acelaşi sat, ce se va alege partea Anisiei, fata Nastei, nepoata Maricăi. / Şi iarăşi, altă parte din satul **Voinova**, ce se va alege partea lui Pavăl, care a cumpărat de la Gavril din **Puţintei** şi de la femeia lui Nastasia, fata lui Pavăl, feciorul Paraschivei, dintr-un bătrân a şaptea parte din acelaşi sat Voinova, ce se va alege partea Urâtei, fata lui Voivovanu Savii, nepoata Costii, care i-a dăruit-o pentru sufletul părinţilor ei. Şi iarăşi, din acelaşi sat, ce se va alege partea lui Loghin, care i-a dăruit-o lui Vasile, feciorul lui Ştefan, şi Acsănia, nepoata lui Loghin, pentru sufletul lor. / Şi iarăşi, o parte din satul **Tătărăştii**, întru acelaşi ţinut al Orheiului, din partea din sus, din 7 bătrâni, un bătrân, pe care l-a cumpărat el de la Tănasă şi David, feciorii Huhulii, care bătrân a fost lor de baştină, şi alt bătrân din 7 bătrâni, ce a fost de cumpărătură tatălui lor

Huhule, drept doi boi de negoţ. Preţuiţi drept 35 lei bani gata. / Şi iarăşi, partea Maricăi, fata lui Pavăl din **Tutoveni**, ce a cumpărat-o el de la Tănase şi David, drept 70 lei noi. / Şi iarăşi, a patra parte din partea de sus a satului **Drăguşăni**, întru acelaşi ţinut al Orheiului, partea lui Bălan, ce a cumpărat-o el de la Mihăilă, fecior lui Bălan, drept 45 lei bătuţi. Şi altă parte, de la Togan, ce a căzut el într-o gloabă şi, neavând cu ce plăti, a dat acea parte drept 20 lei şi a plătit capul său. Şi iarăşi, a cincea parte din Drăguşăni, pe care i-a dăruit-o Ionaşcu Săpoteanu şi cu frate-său Maftei, care părţi i-a fost dăruit Vasile, feciorul lui Bilan, lui Savin fost vornic, pentru oarecare moarte de om ce a făcut Vasile sin (fiu) Bilan, iar Savin vornicul a dăruit acea parte lui Ionaşcu Săpoteanul şi lui Maftei. Şi altă parte din acelaşi sat, ce se va alege partea Urâtei, fata Titii, şi a frăţâne-său Ionaşco, pe care a cumpărat-o el de la Vasile, fecior lui Loghin, nepot lui Macsân din **Ghidighiş**, drept doi boi de negoţ şi 50 lei bani gata. / Şi iarăşi, partea Urâtei, fata Nastei, partea din satul **Ineştii**, care i-a dăruit-o lui Urâta pentru sufletul părinţilor ei. / Şi iarăşi o parte de ocină din satul **Hloboca Nacului**, din jumătate de jumătate, a cincea parte, ce a cumpărat el de la Vasile, feciorul Nicului, nepot lui Sisco din Hloboca drept 55 lei. / Şi iarăşi, ce se va alege din moară partea Savii, ginerele popii Constantin din **Ciuciuleni**, partea lui din moara din sus şi din loc, care este stâlpit, care acel loc a fost al Anghelinei şi al Măricăi Boghioae, şi din moară, şi din loc, ce se va alege partea lui, a cumpărat el drept 30 lei"[497].

1670, februarie 4: Enache, feciorul Ştefăniei, ne-

---

[497] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 62, pp. 86, 87

potul Micului Buză Neagă, vinde fostului paharnic Ilie Sturza, drept 30 de lei, „partea moaşă-mea (bunicii) Parascăi, a fetei Micului Buză Neagră din satul **Pupezeni**, de la Lebedina, din bătrâna moşului (bunicului) Micului, a patra parte… şi la vânzarea mea au fost Ursul din **Bogzăşti**, Vasile, feciorul lui Neculai din **Branişte**, Mirăuţă Buliga din **Ţiberiha**, Andrei, feciorul lui Bulboacă, şi popa Ionaşcu de **Sineşti**, Istratie Mânzatul ot **Ineşti**, popa Corne de **Hăjdieni**, Chirilă de **Negureşti** şi mulţi oameni buni. / Zapisul l-am scris eu, Enache, feciorul Ştefăbiei, nepotul Micului Buză Neagră ot **Pupezeni**. Să se ştie"[498].

1774, iunie 5: Satul **Ineştii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Culii, după recensământul lui Rumeanţev[499], avea **toată suma caselor 25**. Scădere rufeturi 8: 3 volintiri, 2 mazili, 1 popă, 2 femei sărace. Rămân birnici 17. / **Birnici:** Pavel / Nazipa / Petre / Vasile / Toader, cojocar / Ion, dascăl / Apostol Țurcan / Simion fiul merticarului / Toader Mamină / Sandul lui Apostol / Apostol, merticarul / Grigoraș frate lui Vasile / Vasile Savin / Gheorghi Sămănțul /Gavril Avram / Nichita, rusul / Apostul. // **Rufeturi:** Stoian, sârbul, volintir / Ioniță Stăvilă, volintir / Ion Strătanu, căpitan, volintir / Grigoraș fiul popii Maftei / Năstas, grec, izbașă / Popa Ioniță / Iliana Carpuzoai / Maria, săracă / Dochița, săracă.

1904: „**Ineşti**, sat în judeţul Orhei, volosti Teleneşti, aşezat pe ţărmul drept al râuleţului Ciulucul Mic, spre vest de Leuşeni. Are 164 case, cu o populaţie de 989 suflete de ţărani români; biserică; şcoală elemen-

---

[498] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 121, p. 126

[499] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 408

tară; 270 vite mari; 3 mori de vânt. Sunt vii şi grădini cu pomi, prisăci”[500].

IONĂŞENI

(pe Siret, comuna Nicorești, aproape de Tecuci, Galaţi).

1628, aprilie 12: Întărit de Miron Barnovschi voievod hatmanului Nicoară, pârcălab al Sucevei, care primeşte urice pentru „12 pământuri din frunte, din hotar până în hotar, din satul **Ionăşăştii** (pe Siret, Galaţi), cu parte din moară şi din pod, ce este în ţinutul Tecuciului pe Siret”, cumpărătură de la Trifan sin Efrem, popa Theodor ginerele lui Iosif, Ion şi Toader Bueban, feciorii Dimii, Avram feciorul popii Albul, Stan feciorul Calciului, cu 25 ughi aur; / „a treia parte din satul **Tinpeşti** (Timpeşti, lângă Ciorăşti, Galaţi) şi din **Prăjeşti** (lângă Ciorăşti, Galaţi) două părţi, şi cu două vii dinspre răsărit, şi cu vad de moară pe pârâul Bârladului”, cumpărătură de la Pătrăşcan, feciorul Galbănului, cu 120 ughi aur; / „jumătate dintr-un bătrân din satul **Galbenii** (pe Zeletin, Vrancea) ot ţinutul Tecuciului, cu o vie şi cu pometuri, şi cu loc de prisacă şi cu loc de moară pe pârâul Zeletinul”, cumpărătură de la Ursul, feciorul Neagului Lopată, drept 30 taleri; / „şi iarăşi… jumătate dintr-acelaşi sat Galbenii, cu vad de moară pe pârâul Zeletinului, şi din vatra satului şi din câmp”, cumpărătură de la Ursul Vartic, de la Ion

500 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 123

Ţară-Lungă şi de la Ionaşcu, feciorii Lupii; / „o vie din satul **Fântânelile** (lângă Hanul Conachi, Galaţi), dintr-acelaşi ţinut”, cumpărătură de la Platon de acolo, drept 10 taleri bătuţi; / „a patra parte din **Ceucani** (azi Ciocani, Vaslui), ce este în ţinutul Tutovii”, cumpărătură de la Zaharie de la **Ghergheşti** (în Tutova, Vaslui), drept 34 taleri bătuţi; / o „moşie din satul **Bănceni** (azi Bănceşti, Vaslui), a treia parte, cu loc de moară şi cu tot venitul, ce este în ţinutul Tutovii”, cumpărătură de la Trifan sin Mânzatul din **Cirbi** (azi Sârbi, lângă Oancea, Galaţi) ot Covurlui, drept 20 taleri bătuţi; / „o parte de ocină dintru acest sat Băncenii pe pârâul Tutovii”, cumpărătură de la Zatic, feciorul Zbiarăi, drept 20 taleri bătuţi; / „a treia parte dintr-un bătrân din satul **Răsipeni** (jângă Ciocani, Vaslui) ot ţinutul Bârladului, din câmp, din vatra satului şi din pădure”, cumpărătură de la Necula, feciorul lui Hilohie, drept 20 taleri bătuţi; / „a patra parte din satul **Costeştii** (pe Bârlad, Vaslui), cu vad de moară pe pârâul Bârladului şi cu două vii”, cumpărătură de la Sava sin Băloş, drept 30 ughi bani buni; / „o moară gata şi cu vad de moară întru acest sat Costeştii”, cumpărătură de la fraţii Toader, Irina şi Drenostu, feciorii lui Colici, drept 30 ughi aur; / o „moşie din satul Fântânelile, din vatra satului şi din câmp, şi din pădure, şi cu vad de moară”, cumpărătură de la Măriica, fata Toatei, nepoată lui Coman, drept 100 taleri bătuţi; / „din satul Fântânelile, din a treia parte, partea de mijloc, cu vad de moară pe Bârlad şi cu hotarul pe amândouă părţile Bârladului şi până la Călmăţui”, cumpărătură de la jupâneasa postelnicului Vrabie şi de la fetele lor Anna şi Marica, „care şi lor le-a fost cumpărătură de la Ager, feciorul Necşii, şi de la Neagul, feciorul lui David, şi de la

Theodosia, fata Bratului, toţi nepoţii Şăndrescului", drept 16 ughi aur; / „Şi iarăşi… din Fântânelile, din partea de mijloc, din vad, din moară", cumpărătura de la Stana, fata Odochiiţăi, şi de la Ion, feciorul Sprincetei, nepoţi altui Stan, şi de la Iloae, drept 22 ughi aur; / „şi aşijderi… dintru acest sat, din partea din mijloc… părţile ce-au fost cumpărătură de la Gârle, feciorul Trinoae, nepot lui Drăguş, şi de la Cârste, feciorul Gârlei, şi de la Cristina Ţiganca, toţi nepoţii lui Enache, drept 12 ughi aur"; / „altă parte dintru acest sat Fântânelile, din partea de mijloc şi cu parte de vad de moară… cumpărătură de la Petrea, feciorul Buloae, nepot Marinei, de la Marco Boaebanu şi de la Ruşca şi Maria, fetele lui Pătraşcu, drept 12 ughi de aur"; / „altă parte din Fântânelile, din patea de mijloc şi cu parte din vad de moară… cumpărătură de la Muşa, fata lui Negrilă, şi de la Mareş, feciorul lui Ciocan, toţi nepoţii lui Dercan, drept 12 ughi aur; / „şi iarăşi dintru acest sat, iarăşi din partea de mijloc… cumpărătura de la Stoica Câlţul şi de la feciorul ei Gânba, de la Lupul, Smoleanul şi Rişe, toţi nepoţii lui Bilţu, drept 12 ughi aur"; / „altă parte de ocină dintru acest sat, din partea de mijloc", cumpărătură de la Murgoci şi Blăjar, feciorul lui Batic, şi de la fratele lui Bratiţ, şi de la Bila, Boghiian, Negură, Cârstina, partea pe care ei o cumpăraseră de la Hadâr feciorul, drept 12 ughi de aur; / „altă parte dintru acest sat Fântânelile", cumpărătură de la Arion ot **Lieşti** (în Covurlui, Galaţi) şi de la Vasile sin Ursul din **Tomceşti** (lângă Tudor Vladimirescu, Galaţi), care lor le-a fost cumpărătură de la Buce, feciorul lui Negrelă, drept 10 ughi aur; / „altă parte

dintru acest sat, dar din partea din jos”, cumpărătură de la Crâmpotă feciorul, drept 8 ughi”[501].

1644, decembrie 20: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Dumitrașco fost sulger, care cumpărase, cu 20 ughi galbeni (ducați unguresti), de la Vasile, fiul Martei din **Ionășeni** (comuna Nicorești, Galați), „partea sa de ocină și dedină, 30 pași în frunte, din satul **Buciumi** (Buciumeni, comuna Buciumeni, Galați), ce este la Siret, în ținutul Tecuci, din hotarul Dumitreștilor până în apa Siretului... / Și de la Hilohie, Sava și Todosia, fiii lui Ion Bueban și ai Todosiei, nepoții lui Sava bătrânul, drept 8 ughi buni, 16 pași în frunte din Buciumi, din hotarul Dinganilor și până la apa Siretului, cu moară și cu tot venitul. / Și de la Mihăilă, Sava și Ștefana, fiii Gahiei, nepoții Mutei Răfeiasa, pentru 8 ughi galbeni, 16 pași în frunte în același sat Buciumi... / Și de la Nohit, Ilie și Chirvasia, fiii lui Toader Boziu, și Ștefan și Maria, fiii lui Toader Botoacă din satul Ionășeni, pentru 5 ughi galbeni, 11 pași în frunte în același sat Buciumi. / Și a mai cumpărat Dumitrașco fost sulger și altă parte din Buciumi, 3 pași în frunte, pentru 3 galbeni, de la Ionașco și de la femeia lui Antosiia, din Ionășeni”[502].

---

501 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 340, pp. 466-470

502 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 471, pp. 450-452

IONĂŞENI

(comuna Vârfu Câmpului, Botoşani).

1633, decembrie 2: Întărit de Moise Moghila voievod lui Strătulat Borăleanul, care primeşte uric pentru „o bucată de loc din hotarul **Pituluşenilor** (lângă Dolina, comuna Leorda, Botoşani), pe pârâul Dolinii, în ţinutul Hârlăului, începând întâi din poiana de către **Ionăşeni** (comuna Vârfu Câmpului, Botoşani), de către Siret, cât va fi hotarul Pituluşenilor, din hotarul **Liverdii** (Leverda, azi Leorda, comuna Leorda, Botoşani), până în hotarul **Dolinii** (comuna Leorda, Botoşani), până la siliştea Pituluşenilor, tot locul să fie în două şi peste seliştea Pituluşenilor, pe din sus de curtea lui Crâste vornicul, cu un rând din pământurile cele de jos, ce sunt toate pe o cărare, pe la capetele pământurilor celor din sus, până la o moviliţă de către **Popeni** (comuna Brăeşti, Botoşani), de acolo la matca Sitnii, de după înconjur, cu loc de iaz pe pârâul Sitnii, cât ţine apa”[503].

1635, februarie 28: Întărit de Vasile Lupu voievod uricarului Borolianu, care cumpărase „o parte de ocină din hotarul **Pituluşănilor** (Pituluşeni, înglobat în Dolina, comuna Leorda, Botoşani), pe pârâul, Dolinii, ce-i în ţinutul Hârlăului… de la Stanca, jupâneasa lui Isachi Mitieşăscul, şi de la feciorii dei, Neculai şi Gligoraşcu,

---

[503] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 420, p. 528

drept 320 taleri de argint”. / Hotarul satului, „începând întâi din poiana de către **Ionăşani** (Ionăşeni, comuna Vârfu Câmpului, Botoşani), cât este hotarul Pituluşănilor, din hotarul satului **Leverdii** (azi Leorda, comuna Leorda, Botoşani), până în hotarul **Dolinii** (comuna Leorda, Botoşani), partea cea din jos să fie în doi, cum şi unde se numeşte Sub Cornu, de către câmp, partea cea din jos, iarăşi în doi, cu loc de iaz, care se numeşte Iazul Grozii, cât ţine apa; şi de acolo, tot locul, până la pârâul Dolinii, până la seliştea Pituluşănilor, tot locul să fie în două; şi de acolo, Dolina în jos şi drept peste seliştea Pituluşănilor, pe din sus de curtea ce şi-a fost făcut Crâstia vornicul, cu un rând din pământurile cele de jos, ce-s toate pe o cărare, pe la capetele pământurilor celor din sus, până la o moviliţă de către **Popeni** (comuna Brăeşti, Botoşani); de acolo, la vale, la matca Sâcnii, pe după înconjur, cu loc de iaz în pârâul Sâcnii, cât ţine apa iazului”[504].

1901: „**Ionăşeni**, sat pe moșia cu același nume, comuna Vârful Câmpului, plasa Berhometele, judeţul Dorohoi, format din cătunele: Bertea, Bohoghina şi Bogzăni; cu o populaţie de 184 familii sau 695 suflete. Proprietatea moșiei este: a Princesei Elena D. Moruzzi, a dlui Teodor Balș, Lascar Iamandi, a fraţilor Saint-Georges, colonel C. Țintilă, erezii defunctului maior Boureanu, dl Florescu, și alți răzeși mai mici. Biserici sunt 3, cu 1 preot, 2 cântăreţi şi 1 pălămar; una, pe partea de moșie a dlui Iamandi, este mică, făcută de zid, în 1859, de Gh. Bogza Caraiman; a doua, pe partea moşiei dlui A. Saint-Georges, cu hramul Sf. Nicolai, făcută în 1864, de G. Saint-Georges, și a treia, pe partea moşiei dlui G. Saint-

504 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 44, p. 43

Georges, este de lemn, făcută în anul 1853, de Iordache Nacu, cu hramul Sf. Gheorghe. Sătenii împroprietăriți au 264 hectare 61 ari pământ; iar proprictarii răzeși: 1.362 hectare 2 ari cîmp și 219 hectare 13 ari pădure. Se află mai multe livezi și 6 pogoane de vie. Siretul trece pe moșie. Drum principal este calea națională Mihăileni-Botoşani. Hotarele moșiei sunt cu: Vârful Câmpului, Bucecea și cu Brăești. Însemnată aici este localitatea Locul Războiului"[505].

IONĂŞENI

(lângă Stânca, comuna Victoria, Iaşi).

1635, iulie: Întărit de Vasile Lupu voievod vistiernicului celui mare Iordache, care cumpără, cu 100 galbeni, de la Conde vameşul, „un sat anume **Popricanii** (comuna Popricani, Iaşi), la Tivova, între **Posadnici** (lângă Stânca, comuna Victoria, Iaşi) şi între **Cârniceni** (comuna Ţigăneşti, Iaşi), iar lui Conde i-a fost cumpărătură de la Toader Gogoneţ". Vodă a trimis doi boieri, care să stâlpească hotarul, după mărturiile megieşilor Lupul Dârlău, Coşciug şi Tetea ot **Cârniceni**, Arsenie, Ionaşco Sasul, Sanson şi Tetea ot **Şendreni** (comuna Victoria, Iaşi), Vasilie ot **Ionăşeni** (lângă Stânca, comuna Victoria, Iaşi) şi Pavel ot **Mălăeşti** (comuna Gropniţa, Iaşi). „Şi hotarul se începe, dintâi, din gura Tivovei, pe din jos de

[505] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 57

sat, drept la deal, prin pădure, în vârful dealului, unde se cheamă Dealul Mare; de acolo, drept la vale, prin pământuri, până în vale, şi peste vale şi peste drumul mare, la un stâlp de piatră, ce-i pus de la deal de drum; de acolo, drept la deal, la Movila lui Hilip; de acolo, drumul în sus, până la un stâlp de piatră, dinspre hotarul **Moimeştilor** (comuna Popricani, Iaşi); de acolo merge iarăşi la vale, până la alt stâlp de piatră, dinspre hotarul **Puricenilor** (lângă Stânca, comuna Victoria, Iaşi); de acolo, drept pe din sus de gura drumului cel mare care merge la Movila Boerilor; de acolo, pogoară la vale, pe din jos de Puriceni, şi loveşte hotarul în gura Troianului, la un stâlp de piatră, peste Jijia, în târlă; de acolo, drept la Iazul Popei, la un stâlp de piatră, în capul iazului, şi de-aici drept peste şes, într-alt stâlp de piatră, în mijlocul şesului; de acolo într-alt stâlp de piatră, lângă un drum, împotriva unor spinişori; de acolo, acel drumuşor, la alt stâlp de piatră; de-aici, în drumul mare, la alt stâlp de piatră; de-aici, tot drumul în jos, până în Tivova şi matca Tivovei, spre apa Jijiei, până în gura Tivovei. Acolo se împreunează hotarul"[506].

1636, ianuarie 24: Întărit de Vasile Lupu voievod postelnicului Eonăşcuţă Prăjescul, care primeşte urice pentru „dreptele lui ocini şi cumpărături, pe care le-a avut tatăl lui, Nicoară logofăt… jumătate din satul **Leeşti** (Lieşti, înglobat în Popricani, comuna Popricani, Iaşi), ce este în ţinutul Iaşi, cumpărătură de la Cozma, fiul lui Eonaşco, şi de la Marco, fiul Ciorcei, nepotul lui Coste, pentru 60 taleri bătuţi. Şi altă parte din acelaşi sat Lieşti… cumpărătură de la Gligorie şi Andronic, fiii lui

[506] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 148, pp. 186, 187

Drăgan, nepoţii lui Dragoş, şi de la Condrea, fiul Sorei, nepotul lui Dragoş, pentru 30 de taleri. / Şi… a patra parte din satul **Ionăşeni** (lângă Stânca, comuna Victoria, Iaşi) pe Dzijia, şi cu Dumbrava, jumătate din a patra parte, cumpărătură de la Benea, fiul Maricăi, de la nepoţii lor de frate Gligorie, Vărvara şi Ceuca, copiii Nechitei, de la Todosia, fiica Gligăi, de la Nastasia, fiica Stancăi şi de la Todosiia, fiica Agafiei, toţi nepoţi Dumei, pentru 150 taleri bătuţi. Şi altă parte din acest sat Ionăşeni, cumpărătură de la Nechita fiul Savei, Grozava şi Toader, fiii Martei, nepoţii Savei, pentru 35 taleri. Şi altă parte din acelaşi sat Ionăşeni, cumpărată de la Portar, Gligorie, Toma, Dumitru Leucă, Gorciul şi Perjul, fiii Oancei, nepotul Savei, pentru 60 taler. Şi de asemenea, îi întărim şi altă parte, tot din acel sat Eonăşeni, partea de jos şi cu vad de moară pe Dzijia şi cu Dumbrava la deal… cumpărătură de la Vasutca şi Sofroniia, fiicele Lupei, nepoatele Cârstei, pentru 150 taleri, iar lor le-a fost danie şi întoarcere de la Ion Dispot voievod. / Şi de asemenea… îi întărim o parte de ocină din satul **Băluşeşti** (comuna Todireşti, Iaşi), care este în ţinutul Sucevei, pe care el şi-a cumpărat-o de la Anghelina, fiica lui Toader din Băluşeşti, femeia lui Toader Capşea pitărelul, pentru 50 taleri. / Şi îi mai întărim jumătate din satul **Războiani** (comuna Războieni, Neamţ), partea de sus, cu nouă vecini de faţă, care acest sat Războeni le-a fost dreaptă dedină. / Şi îi mai întărim un sat, anume **Vlădenii** (Vlădeşti, lângă Brăteşti, comuna Stolniceni-Prăjescu, Iaşi), care este în ţinutul Roman, şi cu vad de moară pe Siret… cumpărat de la călugării de la sfânta mănăstire Tâşca, pentru 250 ughi”[507].

[507] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII,

1646, martie 2: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Iurgachie mare vistier, care cumpără, cu 350 taleri de argint, de la Irina, fiica lui Ilie Purece miedar, Căzacul, fiul Siei, nepotul lui Ilie Purece, şi de la toate rudele lor, strănepoţii bătrânului Purece, şi de la Pavel, fiul lui Gherasim, de la nepotul lui Simion şi de la alte rude ale lor, toţi nepoţii lui Şteful şi Strănepoţii Urâtei, şi de la Sanson, fiul lui Gliga, cu alte rude ale lui, toţi nepoţii lui Bilaş şi strănepoţii lui Călin, şi de la fraţii Ionaşco, Florea şi Simion, fiii lui Neagoe şi alte neamuri ale lor, toţi nepoţii şi strănepoţii Neagăi, „tot satul **Puriceni** (comuna Victoria, Iaşi), cu **Bereşti** (comuna Bosia, Iaşi), ce sunt pe Jijia, sub **Stâncă** (fost Posadnici, comuna Victoria, Iaşi), în ţinutul Iaşilor, între **Popricani** (comuna Popricani, Iaşi) şi între **Ionăşeni** (lângă Stânca, comuna Victoria, Iaşi), cu vad de moară şi cu loc de iaz în Jijia, şi cu bălţi de peşte, cu fâneţe şi cu tot venitul; însă fără o parte, ce-a avut-o de cumpărătură Căzacul, fiul Siei, nepotul lui Ilie Purece, de la Ionaşco şi Dumitraşco, nepoţii Micului, strănepoţii lui Dragotă, jumătate din a cincea parte din partea lui Micul"[508].

Bucureşti 1996, doc. 315, pp. 350-354

[508] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 303, pp. 243-245

IONĂŞENI

(comuna Truşeşti, Botoşani).

1617, august 14: Întărit de Radul voievod fraţilor Luoul, Grigore, Gheorghe şi Fedora, feciorii Cristii Balş şi ai jupânesei Odochia Ruxandei, / nepoatei lor de frate Tudosca, fata lui Mateiaş, / nepoţilor de soră Costanda şi Pavăl, feciorii Antemiei, / toţi nepoţi şi strănepoţi lui Ionaşco Căpotici, Ilie Mustaţă postelnic, Bulhac paharnic şi Moga aprod, care primesc ispisoc „pe a lor ocine şi moşii ce au avut de la moşii lor… „jumătate de sat, anume **Albeştii** bătrâni pe Jijia, cu vii şi cu livezi, şi jumătatea satului **Şărbăneştii**, partea din sus, de către Albeştii bătrâni, iarăşi pe Jijie, în ţinutul Hârlăului, şi satul **Zlătarii**, între Cozancea şi satul **Ionăşenii**, iarăşi pe Jijia, cu mori pe Jijia şi cu hotar pe amândouă părţile Jijiei… şi jumătate de sat **Albeşti**, partea de sus, cu mori pe Jijia, ce sunt în ţinutul Dorohoiului, şi jumătate din satul **Fedeştii** pe Prut, şi bălţi de peşte şi cu loc de iaz şi de moară în Camânca şi în Dubovăţ, şi satul **Corhăneştii** şi cu cutul **Giuleşti**, parăşi pe Prut, într-un hotar cu Fedeştii, ce sunt în ţinutul Ieşului, şi jumătate de sat din **Ciuheşti**, parte de sus şi cu vad de moară în Siret, şi cu râmnice ce sunt în ţinutul Sucevei, şi a treia parte din jumătatea satului **Capoteni** sub Trebice, ce este în ţinutul

Hotinului, care aceste moşii sunt osebite de către alte rudenii ale lor"[509].

1638, iunie 15: Hariton, feciorul lui Vasile Mardan din **Băloşeni** (comuna Vlădeni, Iaşi) vinde „fratelui nostru Ionaşco Dronei din **Blândeşti** (comuna Ţigănaşi, Iaşi), pe un cal drept 20 de galbeni buni şi două vaci bune cu viţei… moşie din sat din Băloşeni de pe Jijia, ce este în ţinutul Iaşilor, din a şasea parte din sat, jumătate din cutul de jos, ce se va alege partea Borcei… Şi în tocmeala noastră fost-au Vasile Drăguş ce a fost pârcălab şi Ionaşco Ţampa din **Ionăşeni** (comuna Truşeşti, Botoşani), Petrea Hurjui staroste de mesergii de târg Iaşi, Larion din **Drăgoeşti** (lângă Cucuteni, comuna Leţcani, Iaşi) de la Cârligătură, Mihalcea, Măteiu şi alt Măteiu din **Blândeşti**, Toader din **Dumeşti** (comuna Dumeşti, Iaşi), Ionaşco Budzea din **Băloşeni** şi mulţi oameni buni"[510].

1646, ianuarie 14: Odochia, fata Tetii, nepoata lui Coman Berchez, strănepoata lui Vasco, pre-strănepoata lui Balş cel bătrân, vinde Iorgăi postelnicul cel mare, drept 50 lei bătuţi, „ocina şi moşia din uricul ce a avut strămoşul meu Balş. De la Ştefan vodă cel Bătrân, şi din ispisocul de împărţeală ce a avut moşul (bunicul) meu Vasco, cu fraţii săi Oancea, Stana şi Fădora, de la Irimia vosă, din a treia parte de sat **Drăguşeni** (comuna Drăguşeni, Botoşani), ce-i în ţinutul Dorohoiului, pe Podraga, partea din sus, a patra parte… dinaintea tuturor răzeşilor mei care au moşie în satul Drăguşeni: Simion Stecli de

---

[509] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 235-237

[510] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 372, p. 362

Comăneşti (comuna Suharău, Botoşani), Drăganu de **Ionăşeni** (comuna Truşeşti, Botoşani), Ştefan Berciul din **Milianca** (comuna Mileanca, Botoşani) şi Dumitraşcu, feciorul lui Neculaie de **Ghereni** (comuna Coţuşca, Botoşani)”[511].

1774, iunie: Satul **Ionăşenii**, ţinutul Hârlăului, ocolul Jijiei, avea, după recensământul lui Rumeanţev[512], **toată suma caselor: 51**. Scădere rufeturi 45: 3 popi, 20 scutelnici dumisale paharnicului, 15 scutelnici dumisale sulgerului, 2 mazili, 5 ţigani. Rămân birnici 6. / **Birnici:** Iordachi, rotar / Gavril sin (fiu) Ioanii / Pavăl / Onofrei fiul lui Lupaşcu / Lupaşcu / Toader cumnat lui Onofrei. // **Rufeturi:** Popa Manoli / Popa Grigori / Popa Neculai / Toader brat (frate) lui Iordachi, scutelnic la dumisale paharnicul Costandin Balş / Grigori fiul babei, la fel / Ion fiul Gafiţii, la fel / Ursu Terciu, la fel / Antohi, rotar, la fel / Grigoraş, la fel / Radu, cârciumar / Iftimi Scovârdici, la fel / Ioniţă, la fel / Toader cumnat lui Andrei, la fel / Ştefan Turculeţ, la fel / Vasili, slugă, la fel / Andrei Zdrăhuş, la fel / Dumitru, vânător, la fel / Ioniţă Purcel, la fel / Ilie, slugă, la fel / Simion Chiper, la fel / Pavăl fiul lui Onu, la fel / Ştefan, olariu, la fel / Ion Dănilă, la fel / Pavăl, plugar, scutelnic la dumisale slugereasa Donicioae / Ghervasă, la fel / Toader Mihăilă, la fel / Ion zet (ginere) scutar, la fel / Iftimi Cocu, la fel / Ştefan, scutar, la fel / Ştefan Boghiu, la fel / Gheorghi, murar, la fel / Ion, muscal, la fel / Toader Mihăilă, la fel / Pavăl, cioban, la fel / Dumitru, slugă, la fel / Nistor, haidău, la fel /

---

511 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 274, p. 217

512 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 246

Ştefan Budăi, la fel / Pricopi, argat, la fel / Toader Tăunu, mazil /Andronic Cerchez, mazil / Vasili, ţigan / Ion Belciug, ţigan / Ifrim, ţigan / Ion, ţigan / Vasili, ţigan.

1901: „**Ionăşeni**, sat în partea de sud-est a comunei Șoldănești, plasa Miletin, judeţul Botoșani, așezat pe un podiș înalt și păduros, în dreapta Jijiei, cu o suprafață de 4.290 hectare, din care 1.140 hectare pădure, care se exploatează regulat, și cu o populaţie de 164 familii sau 744 suflete, din care 210 contribuabili. Are 3 biserici, deservite de 1 preot şi 2 cântăreţi; 1 şcoală mixtă, condusă de 1 învăţător plătit de stat și frecventată de 60 elevi; 1 moară de aburi. Vite sunt: 438 boi și vaci, 168 cai, 2.682 oi şi 202 porci, Locuitorii au 70 stupi cu albine. Sunt 5 cârciumi; 3 comercianţi; 10 meseriași"[513].

IONĂŞEŞTI

(cândva satul Sclipoteşti, comuna Nicoreşti, Galaţi).

1443, aprilie 16: Întărit de Ştefan voievod lui Tâmpa şi fiilor lui, Miclăuş, Giurgiu, Iancul, Mihău şi surorii lor Maruşca, care primesc uric pentru „satele, anume: Ruseşti, sub Cridă, şi, pe Siret, Sclipoteşti… Iar hotarele acestor sate mai sus scrise să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac"[514].

---

[513] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 57

[514] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 226, pp. 317, 318

1627, august 1: Zapisul lui Vasilie Crucean de **Ionăşeşti** (aproape de Tecuci, Galaţi), în care mărturiseşte cum a vândut ginerelui său Dumitraşco din **Călimăneşti** (ţinutul Putna, Vrancea), un pământ în frunte cu silişte, cu fâneţe, cu tot venitul, din sat de **Mihăileşti** (lângă Pădureni, Vrancea), dintr-apa Siretului până unde se împreună hotarele, drept 8 ughi (ducaţi ungureşti), dinaintea lui Silişte, feciorul lui, şi dinaintea popii lui Macoveiu, a Leahului, a lui Bogdan, a lui Haret şi a lui Dumitraşco de Călimăneşti"[515].

1627, noiembrie 19: Zapisul „şoltuzului Dumitru şi cu 12 pârgari de târg de **Tecuci**", prin care mărturisesc cum au venit înaintea lor „Trif, feciorul lui Efrim şi alţi răzeşi ai lui, popa Toader ginerele lui Iosip, Ion Boeban fecior lui Ilie Boeban, Toader feciorul Dimei, Avram feciorul popii Albului, Stan feciorul Calcei… ş-au vândut a lor dreaptă ocină şi moşie din sat din **Ionăşeşti**, pe mal, în ţinutul Tecuciului: Trif – 2 pământuri în frunte, popa Toader – 2 pământuri, Ion Boeban – 2 pământuri, Toader Dima – 2 pământuri, Avram – 2 pământuri, şi Stan Calcea diac – 2 pământuri,, şi cu tot venitul acelor 12 pământuri, din hotarul Dumitreştilor, până în apa Siretului, şi cu părţile lor de pod şi în moară, şi în vatra satului… hatmanului Necoară… / Aşijderea Vărvara, fata lui Ion Şetraca… şi-a vândut moşia din sat din **Fântâneni**, 40 de paşi din hotar în hotar, şi cu partea ei din vatra satului şi din moară şi din tot venitul… hatmanului, drept 15 taleri bătuţi"[516].

---

515 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 226, pp. 314, 315

516 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 260, pp. 342, 343

1628, ianuarie 4: Zapisul marilor boieri, în care scriu că a venit în faţa lor „Nicoară, hatman şi pârcălab de Suceava, cu un zapis de mărturie de la Vasilie, feciorul Burducăi din Ionăşeni şi de la mulţi boieri şi oameni buni, scriind şi mărturisind Vasilie, feciorul Burducăi, că şi-a vândut ale sale case şi o vie din satul **Ionăşeşti**, ce sunt în ţinutul Tecuciului, lui Nicoară hatmanul, drept 40 taleri bani buni"[517].

1629, aprilie 13: Întărit de Miron Barnovschi voievod lui Ivaşco, fiul lui Cârjău stolnic, care cumpărase, cu 30 taleri, conform zapisului de mărturie de la Cozma şoltuz, cu 12 pârgari, Zamfir starostele şi popa Simion cel domnesc din **Tecuci**, Lupul fost spătar din **Nicoreşti**, Isaia Batin din **Batereşti**, de la Ioana, fata lui Bedrea din Slipoteşti, „a sa dreaptă ocină şi vie din **Slipoteşti** (Sclipoteşti pe Siret, în Ionăşeşti[518], Galaţi)"[519].

1634, mai: Zapisul lui Vasile Crucean din **Ionăşăşti** (comuna Nicoreşti, Galaţi) şi Ioniţă din **Călimăneşti** (comuna Siretu, înglobat în oraşul Mărăşeşti, Vrancea), care, din porunca lui Vasile Lupu voievod, au strâns martori şi au mers „la sat la **Todereşti** (pe Siret, ţinutul Adjud, Bacău), să-i hotărâm şi să-i alegem (pârcălabului Dabija) a sa dreaptă ocină şi cumpărătură de la Ileana comisoaia şi de la Vasile Boboc, jumătate de sat de Todereşti, partea de sus, drept 50 de galbeni, şi din partea de jos două pământuri de frunte, ce au cumpărat iarăşi de

[517] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 283, p. 384

[518] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, pp. 234, 226

[519] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. II, Iaşi 1907, pp. 256-258

la Vasile Boboc şi cu loc de casă în vatra satului. / Deci noi am strâns oameni buni şi bătrâni, anume: Gligorie Susanul din **Torceşti** (comuna Umbrăreşti, Galaţi), popa Dumitru din **Rugineşti** (comuna Rugineşti, Vrancea), Ţuţuian de **Păuneşti** (comuna Păuneşti, Vrancea), Piialeş de **Jevreni** (azi Viişoara, comuna Ştefan cel Mare, înglobat în Oneşti, Bacău), Iosip şi Constantin, Simion, Vasile şi Acsinte de **Dănăeşti** (sau Dăneşti, în Mănăstioara, comuna Fitioneşti, Vrancea), Irimia de **Turburea** (ţinutul Adjud, Bacău), Andrei Ţiţul de Ionăşeşti, Gheorghe de **Drăghiceşti** (Drăguşeşti, comuna Helgiu, Bacău), Bosiiuc, Ion şi Sava de **Măreşeşti** (oraşul Mărăşeşti, Vrancea), Buda de **Văleni** (comuna Rugineşti, Vrancea), Cârstian, Cohan, Dărman, Ghirvasie, Vasilie Corbul şi Ionaşco Pălici de **Domneşti** (comuna Pufeşti, Vrancea), Silion de **Copăceşti** (comuna Rugineşti, Vrancea) şi mulţi oameni buni din sus şi din jos, dimprejur megieşi. Şi am ales jumătate de sat Todereşti, partea de sus, şi din partea de jos un răzor de frunte şi cu loc de casă, cu toate nemeasterile, iar trei răzoare le-au lăsat pentru tocmeala cea bună. Însă vânzarea acestui răzor din partea de jos şi cu casele, şi pivniţă şi alte nemeasteri s-a biciuluit drept 300 de taleri”[520].

1634, septembrie 4: Zapisul comisoaiei Ileana, mătuşa lui Toderaşcu pitar, şi al fratelui ei Vasile Boboc, cu nepoţii Anghelina, Lola şi Maria, fetele lui Obrejan Ţigan, şi Condrea, nepotul lui Ţigan, prin care mărturisesc că au vândut „jumătate de sat din **Todereşti** (ţinutul Adjud, Bacău), partea din jos, ce este pe apa Siretului, în ţinutul Adjudului… Dabijei ce a fost pârcălab, drept 70

---

[520] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 109, pp. 120, 121

ughi… Şi într-această tocmeală au fost Vasile Crucean şi Necula de **Ionăşeşti** (comuna Nicoreşti, Galaţi), Haret şi Dumitraşcu de **Călimăneşti** (comuna Siretu, inclus în Mărăşeşti, Vrancea), Simion şi Iosip de **Dăneşti** (în Mănăstioara, comuna Fitioneşti, Vrancea), popa Dumitru ot **Rugineşti** (comuna Rugineşti, Vrancea), popa Mihai ot **Păuneşti** (comuna Păuneşti, Vrancea), David de la Boul, Peleş de **Turburea** (ţinutul Adjud, Bacău) şi mulţi oameni buni dimprejur megieşi”[521].

1637, iulie 11: Stolnicul Dumitraşcu face hotarnica satului **Mărceşti** al marelui cămăraş Iorga, din porunca lui Vasile Lupu voievod, „din apa Siretului, până în hotarul târgului Tecuciului, spre răsărit, şi în sus, până la hotarul **Oncenilor**. Prin câmp şi prin ţarine s-a tras cu funia: aflatu-s-au 14 funii şi jumătate, funie măsurată cu stânjenul de 30 de stânjeni şi stânjenul de om mijloc. Iar de lângă biserică se mai strâmtează locul, s-au aflat 13 funii şi a patra parte de funie, şi iarăşi funie de 30 de stânjeni. Iar prin selişte satului s-a aflat parte dumisale Iorgăi cămăraşului 7 funii şi jumătate. Până în marginea luncii s-au socotit vatră de sat, iar în sus, lunca a rămas neîmpărţită; când se va împărţi, să fie pădurea jumătate a cămăraşului, iar jumătate a satului Mărceşti, de prin seliştea satului, prin sat, pe unde locuiesc Mărceşti. Satul s-a venit cămăraşului celui mare, Iorgăi, 7 funii şi jumătate, cu vii, cu pomăt, cu tot venitul. Şi s-a stâlpit şi s-au pus pietre din hotar în hotar. Şi când s-a hotărât au fost de faţă hânsarii şi pârcălabii de **Tecuci**, anume Ghine pârcălabul, Radul pârcălabul, Andrei Hudumance zis Costis, Neagoe izbaşa de **Pârliţi** (lângă Mărceşti şi Te-

---

[521] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 253, p. 284

cuci, Galaţi), Ionaşco Buz, Dima şi Avram din **Ionăşeşti** (comuna Nicoreşti, Galaţi), Lazer, Isac ginerele Goei, Puia, Zahanu şi Constandin din **Furceni** (comuna Cosmeşti, Galaţi), Vâlcu, Ionaşcu Robul, Găiceanu, Ţugurlan, Pădure, Lupul, Vâlcul Oprei, Pătraşcu, Duluman, Zboghez şi Damaschin din **Mărceşti** (comuna Cozmeşti, Galaţi), Irimie şi Gligorce din **Onceni** (comuna Cozmeşti, Galaţi), Nicoară din **Tălăbeşti** (comuna Fundeni, Galaţi)"[522].

1640, august 5: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Vasile Crucean din **Ionăşeşti** (comuna Nicoreşti, Galaţi) s-a pârât de faţă cu Dzămoae, sora lui Mirăuţă din **Făureşti** (comuna Garoafa, Vrancea), pentru o parte de ocină din satul **Mihăileşti** (lângă Bereşti, comuna Sascut, Bacău), ce este în ţinutul Putnii, care parte a fost lui Mirăuţă cumpărătură, zicând Dzămoae (văduva lui Zamă) că acea parte de ocină a vândut-o lui Crucean drept 40 de galbeni, un bou, o vacă şi o sucnă, şi acum îi dă banii şi bucatele şi-şi cere ocina, iar Crucean nu vrea să-şi ia banii, ci îi ţine ocina. / Iar Crucean a arătat un zapis de la Şerbu, ce-a fost pârcălab de Putna, de la Gaşpar vodă, de la Vulpaş vătavul de hânsari, Nistor vătavul, Sturdza diacul, Costache diacul, Nica de **Focşeni**, Lefter, Scânteie vătavul de Gârlă, scriind cum Dzămoe a vândut lui Crucean două vaduri de moară, pe apa Putnii, drept 40 galbeni, un bou, o vacă şi o sucnă. După aceea, a venit Lupu spătar şi a luat cele două vaduri de moară de la Crucean, căci i-au fost moşie de pe jupâneasă-şi, iar Crucean şi-a cerşut banii şi bucatele de la Dzămoae, iar Dzămoae, pe acea vreme, n-a avut bani

522 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 148, p. 139

să dea lui Crucean, ci i-a dat acea parte din **Mihăileşti**, partea frăţâne-său Mirăuţă… Deci Dzămoae a rămas dinaintea domniei mele şi din toată legea ţării”[523].

1643, aprilie 2: Fraţii Iftimie, Hilohie, Sava şi Todosiia, feciorii lui Ion Bueban şi ai Dochiei, nepoţi Savei cel bătrân, vând sulgerului Dumitraşco, drept 7 galbeni, „16 paşi în frunte în hotarul **Dinganilor** (comuna Nicoreşti, Galaţi), până în apa Siretului, cu ţarină, selişte de sat, pădure, cu tot venitul… / Şi în tocmeala noastră au fost Sava cămăraş, popa Toader şi Balica din **Nicoreşti** (comuna Nicoreşti, Galaţi), Ionaşco, Foca, Blojul, Dumitru, Vasile, Arimiia, Solac şi Nohit din **Ionăşeşti** (comuna Nicoreşti, Galaţi), Ionaşco, Lazor, Meleşean, Mihăilă, Serghie din **Buciumi** (Buciumeni, comuna Buciumeni, Galaţi), Târdziul de **Săseşti** (fostul Satul Nou, înglobat în Tecuci, Galaţi) şi alţi mulţi oameni buni”[524].

1644, mai 4: Condrea, feciorul Nastasiei de Toderești, vinde Dabijăi ce-a fost pârcălab, drept 20 ughi (ducați unguTești), „toată partea noastră din satul **Toderești** (comuna Priponești, Galați) și din **Mihăilești** (comuna Sascut, Bacău), din vatra satului, din câmp și din pădure... dinaintea popii Dumitru de **Ruginești** (comuna Putna, Vrancea), Necula Crucean de **Ionășăști** (comuna Nicorești, Galați), Tofan, Iosip și Vasile Buboc de **Toderești**, Albotă și Gligorie de **Păunești** (comuna Putna, Vrancea)”[525].

---

[523] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 411, pp. 419, 420

[524] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 66, p. 77

[525] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 313, p. 304

1707, noiembrie 20: Întărit de Mihai Racoviţă voievod fostului mare vistiernic Ilie Catargiul, care primeşte ispisoc pentru părţile lui din satul „**Turburea, ce se cheamă Pufeştii**”, în baza unui zapis de la Vasile Hardalupa, Alexa Puful, Dumitraşco Puful, Iachim şi Dumitru Puful, Onmianghia, Vasilache şi Ştefan Pealeş, în care „mărturiseau cu sufletele lor cum ştiu ei că a cumpărat răposatul Dabija vodă jumătate de bătrân din **Turnurea**, din partea Puceleştilor, ce se împarte pe 9 bătrâni, a cumpărat Dabija vodă jumătate de bătrân, ce se hotărăşte fin apa Siretului, până în hotatul Spăriaţilor, din partea **bătrânului Bagulias**; / şi alt zapis, de la Ursul Găndacul, feciorul lui Iosip din **Drăghiceşti**, şi de la femeia lui Ştefania, care i-au vândut un pământ în frunte la Pufeşti, la Turburea, ce este din **bătrânul Ursul**, din apa Siretului, până în hotarul Spăriaţilor, ce se cheamă drumul Furilor… / şi alt zapis, de la Alexa Puful, femeia lui Ioana şi feciorii lor Simion şi Grozav, care i-au vândut un pământ de frunte în Turburea, din **bătrânul Drăgălina şi Cortei**, cu selişte de sat… /şi alt zapis, de la Ursul fecior Donosii de **Drăghiceşti**, femeia lui şi feciorul Toader, care i-au vândut 3 răzoare în Turburea, din **bătrânul lui Ursu**… / şi alt zapis, de la Durac şi Gherghina, feciorii Cărstei, de la femeia lui Mărina, fata Struţăi, nepoată lui Irod de la Pufeşti, care i-au vândut partea mamei lor Marina din partea **bătrânilor lor Struţ şi Irod**, învoindu-se cu soră-sa Gherghina să vândă şi partea ei de la Pufeşti, iar ea să ţină partea frăţâne-său Durac de la **Rugineşti**… / alt zapis, de la Hilimon, fecior lui Simion a Damaschinei de **Ioneşeşti** şi de la femeia lui Nastasia şi de la feciorii lor Ion şi Ioana, care le-au vândut un răzor în frunte la Turburia, din **bătrânul Pie-**

leseştilor care se cheamă Pufeşti… şi un răzor în frunte, la selişti, din **bătrânul Frenţăştilor**, ce este la **Ionăşeşti**. / Şi alt zapis, de la Vasile, fecior lui Gheorghe Grecul, nepot Cornei din Turburea, şi de la Hilimon, ginerele lui Gheorghe Negrul, care i-a vândut un pământ de frunte la **Mihăileşti**, de pe **moşul** (bunicul) **lor Cornea**… Aşijderi, i-a mai vândut un răzor de frunte la Turburea… / şi alt zapis, de la Tănasie Drăguţul şi femeia lui Tudosia, din satul **Păuneştii**, care i-au vândut un bătrân, ce este la Bahlui, lângă Căretna, lângă Păuneşti, în ţinutul Putnei, care jumătate de bătrân le-a fost cumpărătură din Hedul şi jumătate din Condrat; şi tot într-acel zapis, pentru un bătrân, iar la Bahlui, ce l-au fost cumpărat Alexandru Albotă, vornicul de **Domneşti**, şi murind Albotă şi rămânând un fecior al lui, Istrate, şi căzând la o datorie, a plătit acea datorie un nepot al lui Ion a Palaghii, care a luat moşia şi a vândut-o vistiernicului Ilie Catargiul”[526].

1760, februarie 26: Porunca dată de Grigore Ian Calimah voievod ispravnicilor de Tecuci Enachi Constandachi şi Constandin Conachi să cerceteze jaloba lui Ion Catargiul, al cărui frate, răposatul Toader Catargiul, cumpărase nişte părţi de moşie din hotarul **Ionăşeştilor**, de la răzeşii de acolo, şi având danie în acea moşie, care se hotărăşte cu o moşie a domniţei Ruxandei, ce o are la Tecuci, anume **Buciumi**… a făcut domniţa ştire că vrea să le cumpere şi s-au adus hotarnici, de s-aau hotărât acele părţi, şi şi-a făcut casă pe moşia lui şi o stăpâneşte de 9 ani, tot cu pace cu Ruxanda… iar acum, de curând, venind aici Neculai căpitan, vechilul Ruxandei, şi s-a jeluit, arătând pricina în alt chip, cum că

[526] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 201-204

Catargiul, cu o danie vicleană, ar fi intrat ăn moşia domniţei Buciumii şi, prin neştiinţă, ar mai fi cumpărat şi nişte părţi de moşie din Buciumi"[527].

1774, iunie 26: Satul **Sclipoteştii**, ţinutul Tecuciului, ocolul Nicoreşti, după recensământul lui Rumeanţev[528], avea **toată suma caselor 56**. Scădere rufeturi 10: 1 vornic, 2 chelari, 1 grec, 1 popă, 1 slugă, 3 nevolnici, 1 ţigan. Rămân birnici 46. / **Birnici:** Simion socrul lui Gheorghi, chelar / Vasile Ciohuş / Eni, muntean / Zaharie / Muşat, grădinar / Simion Vintilă / Ivan, ce a fost scutelnic dumisale stolnicului Sandului Sturzei / Voicul, tij (la fel) / Toader Tăbârcă, la fel / Gavril Stana, ce a fost scutelnic dumisale spătarului Costantin Sturzei / Lupul, la fel / Pascul Troncăş, ce a fost scutelnic dumisale spătarului Conachi / Gheorghe Troncăş, la fel / Artenii, la fel / Ion Vulpi, la fel / Costantin, la fel / Povăl, ce a fost chelar mănăstirii Sfeti Spiridon / Gheorghi Ghinpul, ce a fost al jicnicerului Manolachi Jora / Ştefan Buga, ce a fost al slugerului Dimitrachi / Ioniţă Hara, ce a fost vier al căpitanului Ioniţă Negrii / Vasili, la fel / Radu, muntean / Povăl Gogoia, ce a fost nirnic la Urecheşti / David, bejenar / Vasili, brat (frate) lui / Sava zet (ginere) lui Sovian, ce a fost scutelnic dumisale spătarului Conachi / Costantin, ce a fost al dumisale stolnicului Costantin Negrii / Neculaiu Vedi, ce a fost al dumisale banului Iancul Razul / Marin Popăscul, ce a fost scutelnic la mănăstirea Răchitoasa / Toader Sovian / Ion Hara / Postolachi, fiul lui Iancul / Lupul Frenţa / Ion Plăcintă /

---

[527] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 267- 270

[528] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 572, 573

Ioniţă Iacomi / Petrânjel, fiul lui Grigorii / Costantin, olar / Necula Dobrenescu / Toderaşcu Dănăilă / Vasile Gârlian / Simion Mănăilă / Saha Herul / Ştefan Gogotă / Toader Iancul / Dănăilă Dobrinescu. // **Rufeturi:** Apostol Stana, vornic / Dumitru, grec / Popa Pavăl, rusul / Gheorghi, chelar al şătrarului Alecsandru / Dima, slugă, tij (la fel) / Vasile Iancul, chelar al dumisale căpitanului Ioniţă Negrii / Dragomir zet (ginere) Gâltii, nevolnic / Ion, ţigan al mănăstirii Răchitoasei / Dumitru, sârbul, nevolnic / Floria, nevolnic.

1774, iunie 26: Satul **Ionăşeştii**, ce au fost scutelnici postelnicului Arghire, ţinutul Tecuciului, ocolul Nicoreşti, după recensământul lui Rumeanţev[529], avea **toată suma caselor 33**. Scădere rufeturi 9: 3 popi, diaconi, 1 mazil, 3 văduve, 2 nevolnici, 1 vornic. Rămân birnici 24. / **Birnici:** Mihai Sovian / Gheorghi Sovian / Costandachi Papuc / Apostol Gârlian / Gheorghi Pădure / Ion Bălţatu / Lupul Mitrofan / Toader Leontii / Toader Pădure / Costantin, Cioban / Andrei, cojocar / Toader Onică / Enachi, muntean / Gheorghi Gole / Nechita Gole / Costantin Bârcul / Ioniţă Puiul / Apostol, cioban / Vasili Mihălachi / Ion Mihălachi / Ion Gruiu / Istrati Goidan / Crăciun zet (ginere) Baraghii. // **Rufeturi:** Ion Gâlte, văduvoi, vornic / Popa Andrii Leucă / Diacon Gavril / Constantin Bălţat, mazil / Panaghia, văduvă / Aniţa, văduvă.

1901: „**Ionăşeşti**, comună rurală în judeţul Tecuci, plasa Nicoreşti. Se află împărțită de Siret în 3: Ionășeşti din Deal, Ionășești de pe Vale, Ionășeşti dincolo de Siret. Este situată pe malul stâng al Siretului, la 15 km de

529 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 573

capitala judeţului, spre vest, și 6 km de a plășii. Are o populaţie de 130 familii sau 469 suflete, din care 128 contribuabili; locuiesc în 130 case. Are o biserică, cu hramul Sfinţii Voevozi, care s-a zidit, la 1870, de locuitori, de care se și îngrijește, având și 11 hectare şi 44 ari pământ cultivabil; o școală, care datează de la 1865, frecventată de 51 copii (38 băieți și 13 fete), din numărul de 60 (42 băieţi și 18 fete), în vârstă de şcoală. Suprafaţa întregii comune este de 17.970 hectare, 121 hectare vii şi pomi, 91 hectare sunt acoperite cu păduri de stejari, iar restul este ocupat de vatra satului, rămânând și câteva locuri mlăștinoase. Vite: 283, din care: 162 boi, 105 vaci, 11 cai, 5 iepe și 111 oi. Locuitorii posedă 85 stupi. Ei mai au: 13 pluguri de fier, 35 pluguri de lemn; 5 cazane de preparat rachiu. Tot aci se află o mică fabrică de coniac, proprietatea dlui Negroponte, care stăpâneşte 592 hectare pământ arabil. Prin comună trece şoseaua națională Tecuci-Mărășeşti, pe un pod de lemn. Înainte aici era un pod mare de fier, care a fost stricat de revărsarea Siretului. Are şi o şosea comunală, Ionășești-Coasta Lupei, comuna Nicorești, spre est. Locuitorii acestei comune, până la 1864, erau pontași la dl Costin Catargiu. La 1864, s-au împroprietărit. Se mărginește, la nord, cu cătunul Piscul Corbului (comuna Nicorești), la est, cu comuna Nicorești, la sud, cu comuna Cozmești, și la vest, cu râul Siret, care desparte întreaga comună de judeţul Putna. / **Ionăşeşti de pe Vale**, sat situat în marginea Siretului. Are o populaţie de 23 familii sau 74 suflete; locuiesc în 21 case. Aci a fost satul vechi, dar, din cauza inundaţiilor Siretului, satul a început să se depopuleze, așezându-se pe deal. / **Ionăşeşti de pe Deal**. Aci se află reşedinţa comunei. Are o populaţie de 99 familii sau 369 suflete; o școală. Acest

sat s-a format din locuitorii strămutați din satul de la vale, din cauza revărsărilor Siretului. / **Ionăşeşti dincolo de Siret**, sat situat într-o insulă, înconjurată, din toate părțile, de Siret. Are o populaţie de 8 familii sau 25 suflete; locuiesc în 7 case. Partea aceasta de sat a fost unită cu cea de pe vale. Siretul însă, abătându-şi cursul, a separat satul de comună. Locuitorii, ca să vină la reședința comunei, trebuie să facă o distanță de 1 km, trecând mai întâi Siretul cu barca; în caz de revărsare a apei, ei se duc pe la podul de la Cosmești, făcând o distanță de 16 km până la reședința comunei. Locuitorii de aici se îndeletnicese mult cu pescuitul. În vechime, pe lunca Siretului, unde se află astăzi satul Ionășești din Vale, au fost 2 cătune: Sclipoteşti, la nord, și Tomuleasca, la sud. Din cauza deselor revărsări ale Siretului, s-au distrus, formându-se, în urmă, tot în această luncă, mai spre est"[530].

IONĂŞEŞTI

(numit şi Ionăşeni, lângă Obârşeni,
comuna Vinderei, Vaslui).

1497, martie 16: Întărit de Ştefan voievod lui Ivan, care cumpără, cu 120 zloţi tătăreşti, de la Stana, fiica lui Mic Opinteală, „un sat pe Jeravăţ, anume Ionăşeşti, unde a fost jude Ioanâş"[531]. Hotarul, din veac.

---

[530] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, pp. 57, 58

[531] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 223, pp. 394-396

1623, iunie 23: Întărit de Ştefan Tomşa voievod marelui vornic al Ţării de Jos Dumitraşco Ştefan, care cumpără, cu 120 galbeni, de la popa Vasilie Gavrincea, Dămiian, Ştefan, Ciumărtan, Ganea şi Ieremia din **Ionăşeni**, ţinutul Bârladului, toţi nepoţii lui Ivan, „moşul lor din sat de Ionăşeni, de obârşia Jeravăţului… ş-au dat acea selişte, ce-i mai sus scrisă, Ionăşenii… pentru că s-a găsit un om ucis într-acea selişte”[532].

IONĂŞEŞTI

(comuna Mirceşti, Iaşi).

1638, aprilie 1: Zapisul lui Iuraşco visternicel, Ştefan pitărelul, Văsiian Nemţanul, Arsenie vătămanul şi Lazăr de **Porceşti** (Moldoveni, comuna Moldoveni, Neamţ), Pătraşco Ciogolea de **Ionăşeşti** (comuna Mirceşti, Iaşi), Gheorghe Boţul de **Dolheşti** (comuna Pipirig, Neamţ), Anton din **Zbiereni** (Zbereni, comuna Cotnari, Iaşi), Istratie Hurjui ot **Şerbeşti** (azi Ştefan cel Mare, Neamţ) şi Căzan ot **Tupilaţi** (comuna Tupilaţi, Neamţ), în care mărturisesc „cum au venit înaintea noastră Bosie Capotă, feciorul Măricăi, pentru o parte de ocină a lui, ce-a fost pusă zălog la Ion Curea din **Porceşti**, drept 14 taleri bătuţi. Dintr-aceşti bani, a întors Bosie lui Ion Ciurea 7 taleri bătuţi, iar 7 taleri n-a vrut să-i dea, ci a venit Toma stolnicul cel mare şi i-a dat 7 taleri bătuţi în mână lui Ion

---

[532] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 89, p. 130

Ciurea, pentru că a mai avut o cumpărătură bătrână Gheorghe Başotă vistiernicul şi cu Iuraşco Başotă hatmanul de la Bosie Capotă”[533].

IONĂUŢI

(raionul Hotin, Ucraina).

1770-1772: Satul **Ionăuţii**, ţinutul Hotinului, ocolul Nistrului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[534], **toată suma caselor: 19**. Scădere rufeturi 2: 1 popă, 1 dascăl. Rămân birnici 17. / **Birnicii**: Iftimie Cadaiciuc / Grigoraş / Mihailo Manciuc / Chifa / Fedorciuc / Hrior / Vasile / Volca Mazur / Fegher zet (ginere) lui Ivanco / Toader / Tănase / Ivan / Tudose / Pavăl, rotar / Dimco Bender / Vasile, olar / Ivan, salahor / Vasile Furtună, vornic. // **Rufeturi**: Ivan, popă / Mihăilă, dascăl.

IORCANI

(Iurceşti, comuna Tătăruşi, Iaşi).

Întărit, în **29 noiembrie 1443**, de Ştefan voievod, mănăstirii Probota, care primeşte uric pentru satele „pe Pobrata, trei sate, anume Neagomireşti, şi Iurceşti, şi Bo-

---

[533] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 303, pp. 302, 303

[534] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 139, 140

deşti, şi moara, şi, pe Prut, anume Grabăuţi, şi Ciuleneşti, şi Bereşti, şi, pe Botne, Râpcinţi şi cu moară pe Teliţa, şi prisaca Visoca, şi Creucani, şi Rădăuţi, şi Balan, şi unde este Şandru, şi, pe Bahlui, sub Hârlău, unde este Mihailo şi cu moară… Iar hotarul acestor sate să fie după hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac"[535].

1472, august 19: Întărită de Ştefan voievod mănăstirii Probota jurisdicţia asupra „satelor mănăstireşti Bodeştii, şi Tătarii, şi Iurcanii pe Pobrate, din ţinutul Suceava, în aceste 3 sate mănăstireşti să nu îndrăznească să umble nici un dregător al nostru, nici globnic şi nici pripăşar, şi nici altcineva din dregătorii noştri… ei să-i pârască şi să-i tragă înaintea egumenilor, oricine va fi atunci la hramul Sfântul Nicolae"[536].

1901: „**Iorcani**, fos sat pe teritoriul comunei Tătăruși, judeţul Suceava. Aci se afla şi o staţie de poștă, pe când exista acest serviciu"[537].

IORDĂNEŞTI

(pe Sireţel, Bucovina, Ucraina).

Sat vechi, dar cunoscut, în vechime, sub numele de Ardăneşti, Iordăneştii, satul de pe Siret din megieşia localităţilor Carapciu pe Siret, Cupca, Ropcea, Cuciurul

---

[535] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 243, pp. 345, 346

[536] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 187, pp. 278-280

[537] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 60

Mare, se întinde pe valea pârâului Hatniul, de la obârşie, şi pe pârâul Turii, unde există, îngropată în pământ, o vatră veche, care s-a pustiit, devenind selişte.

1761, august 16: „Grigore Haşdău, mazil, de bună voie şi de la nimeni silit sau forțat, ci din voia sa bună şi din sufletul său adânc, considerând că a rămas necăsătorit pentru că milostivul Dumnezeu îi amintește de sufletul său păcătos, el și-a spălat toate relele din sufletul său pentru a obține iertarea păcatelor sale, dăruind Sfintei mănăstiri Putna, la care avea să devină călugăr, un sat numit Iordăneşti, pe care l-a moștenit direct de la părinții săi și care se află în ţinutul Suceava, pe râul Siret, punând în mâna sfinţitului Egumen toate dresele pe care le avea asupra acestui sat și întregul sobor al sfintei mănăstiri Putna a primut satul celui care a încercat să facă, prin această donaţie, să facă propria lui familie din partea celorlalți. Dacă cineva ar încerca să strice acest uric de danie, el să aibă parte de un mare și îngrozitor blestem. Din anul 7269 (1761) 16 august”. **1761, septembrie 28**: Pentru că a[538]cest domn a dăruit sfintei mănăstiri un sat al său, și anume satul Iordăneşt, din ţinutul Suceava, între Carapciu și Ropcea, situat pe ambele părţi ale Siretului, precum şi toate dresele şi scrierile vechi, pe care le-a avut în acest sat, părintele egumen i-a scris pe el și pe părinții săi în cartea memorială a sfintei mănăstiri, ca să-i comemoreze pentru totdeauna. Egumenul numit și soborul mănăstirii numite, ținând cont de traiul acestui domn, atâta timp cât va fi în viață i-au oferit veniturile acestei proprietăți. După moartea sa, însă, mănăstirea trebuie să

---

[538] Cotlarciuc, Nico, *Stifterrecht und Kirchenpatronat im Fürstentum Moldau und in der Bukowina*, Stuttgard 1907, p. 201

folosească și să beneficieze de dania aceasta. În anul 7269 (1761) 28 septembrie”.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[539], din 1772-1773, înregistrează la Iordăneşti din Ocolul Berhometelor „15 – toată suma caselor”, însemnând 1 ruptaş, 4 femei sărace şi 10 birnici.

În **1774**, Iordăneşti avea 13 familii de ţărani (67, în 1784). Format din două cătune, Pribanul şi Slobozia Ropcei, Iordăneştii sugerează rădăcini ale reînvierii prin toponimele părţilor de sat: Blându, Bostaneni, Mihalacheni, Opaiţeni, Tomiceni etc.

În **1843**, biserica Sfântul Arhanghel Mihail din Iordăneşti, patronată de Împăratul Austriei, cu 1.139 enoriaşi, era slujită de preotul administrator Constantin HOSTIUC. În 1876, când, alături de Împărat, patron bisericesc era şi Alexandru de GRIGORCEA, paroh era Constantin HOSTIUC, numărul enoriaşilor ajungând la 1.890. În 1907, biserica nouă din Iordăneşti, construită în 1898, sfinţită în anul 1900 şi închinată Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavril, îl avea paroh pe Teofil SAUCIUFC, născut în 1857, preot din 1881, paroh din 1887, cantor fiind, din 1899, Emilian PALIEVICI, născut în 1871.

1854: „La 16 ianuarie 1854, Direcția Finanțe a decis soluționare cererii depuse de 20 de familii galiţiene, care au renunţat la emigrarea în Moldova și au rămas la Iordăneşti, pe Siret, în Bucovina, timp de câțiva ani (din 1844?). În 1852, aceștia au numărat 82 de capi de familie. Au fost nevoiţi să renunțe la emigrare, deoarece negoci-

---

539 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 336

erile de colonizare nu au fost încă finalizate și nu existau locuri de așezare a lor în Solca”[540].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Storojineţ – **Storojineţ** (Curte districtuală), Banila Moldovenească pe Siret, Broscăuţi, Budeniţ, Cireş cu Opaiţ, Ciudin cu Neuhütte (coliba nouă), Davideni, Igeşti, **Iordănești**, Camenca cu Petriceanca, Carapciu pe Siret cu Hatna, Comareşti, Comareşti Camerale cu Althütte (coliba veche), Crasna-Ilschi cu Glashütte (fabrica de sticlă), Cupca, Panca, Pătrăuţi pe Siret, Prisăcăreni, Ropcea, Suceveni sau Pomeşti, Zadova”[541].

1882: O şcoală cu 3 clase a fost deschisă în comună în anul 1882[542].

1889: Volumul 15, paginile 32 și 33 (**Descoperiri în Bucovina**). Conservatorul C. A. Romstorfer. „Un ciocan străpuns, alcătuit din diabizi (grup de pietre verzi, verde-intens), lustruit destul de lin pe suprafața sa și mai ales în interiorul perforației sale conice; incisivul este neted, parțial zimțat; suprafața ciocanului, în formă ovală, este aspră. Abraziunile de la marginea dintre săpătură și suprafață se datorează țăranilor care au găsit toporul, în primăvara anului 1885, în Iordăneşti, pe malul Siretului, după o revărsare a acestuia. Cele mai mari dimensiuni

---

[540] Kaindl, Raimund Friedrich, *Das Ansiedlungswesen in der Bucovina*, Innsbruck 1902, p. 94

[541] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[542] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 33, 1876 p. 70, 1907 p. 146

sunt: lungimea 80, lățimea 42 și grosimea 35 mm; gaura are, pe de o parte, 18, pe de altă parte, 22 mm diametru. Marginea ușor convexă este lungă de 28 mm, suprafața ciocanului măsoară 20 mm lățime, iar grosimea pălăriei măsoară 24 mm; proprietar este domnul Kolakowski, redactor al *Gazeta Polska* din Cernăuți”[543].

În **1890**, comuna Iordăneşti avea 1.670 locuitori. Primar era Ioan Floare Bojescul, învăţător – Eugenie Nemeş, paroh – Teofil Sauciuc, iar cantor bisericesc – Dimitrie Palievici.

1903: Însoţirea raiffeisiană s-a înfiinţat în primăvara anului 1903, din iniţiativa preotului Teofil Sauciuc.

1907: „Duminică, în 24 martie, a ţinut dl Cuparencu o adunare în Iordăneşti, cu scopul de a desfăşura poporenilor, adunaţi în număr de 50, programul său de deputat. Impresia ce am câştigat-o de la demersul adunării acesteia e corespunzătoare intenţiunilor serioase ale dlui Cuparencu. Intenţiunile serioase ale „pseudodemocratului” Cuparencu reies eclatant din promisiunile făcute, cu ocaziunea adunării din Iordăneşti. Fiind domnia sa aderent al partidului pseudodemocrat, ceea ce domnia sa, cu puţin timp înainte de adunare a negat-o, zicând că nu e compatibil cu simţul de onoare al dumisale de a fi partizan al programului pseudodeinocratic şi după alegerea dumisale de deputat; deocamdată însă n-ar putea să se lase de programul pseudodemocraţilor, deoarece învătătorimea este de partea sa. Între altele, a promis dl Cuparencu ţăranilor din Iordăneşti că va stărui, ca deputat, într-

---

543 Romstorfer, Carl A, *Aus „Mittheilungen der k. k. Central-Commission*, în Maximovici, E.; Mikulicz, A.; Polek, Dr. J; Romstorfer, C. A.; *Jahrbuch des Bucowiner Landes-Museum / 1893,*Czernowitz 1893, pp. 45-71

acolo ca să se schimbe legile statului şi că, prin intervenţia dumisale atotputernică, ţăranii nu vor plăti mai mult birul, iar copilele ţăranilor vor fi scutite de obligământul de a cerceta şcoala. Domnia sa a îndemnat indirect poporenii să facă datorii, pentru că a promis că va stărui într-acolo ca ţăranilor îndatoraţi să nu li se poată vinde la licitaţie averea întreagă, ci numai pe jumătate, în mod analog ca şi cu salariul amploiaţilor. Oare nu contribuie promisiuni de felul acesta la demoralizarea poporului? Crede dl Cuparencu că poate încă trece, pe baza tacticii acesteia atât de ridicule, ca candidat serios? Dacă adunarea din Iordăneşti a luat în mare parte un demers de tot liniştit şi dacă dl Cuparencu, căruia o deputăţie îi va rămânea pururea un „ideal” – la această concluziune suntem îndreptăţiţi chiar în urma adunării din Iordăneşti – a putut să-şi finească voroava sa, care s-ar putea asemăna, în ce priveşte forma şi logica unui aşanumit „Bierschwefel”, obişnuit la întâlnirile şi întrunirile străine, aceasta este de a se mulţămi numai **parohului local, Teofil Sauciuc**, căruia, ca unui adevărat păstor, îi urmează turma întreagă a poporenilor şi care, în complezanţa sa, a binevoit a primi chiar şi conducerea adunării acesteia. În cuvintele sale de deschidere, domnia sa a accentuat că poporenii, întru a căror luminare stăruieşte oricare păstor sufletesc şi romîn adevărat (prin alte mijloace însă decât prin eliberarea copilelor de la obligământul de a îmbla la şcoală – Nota redacţiei), să nu se încreadă orbiş cuvintelor oricăruia, care ar veni cu un program oarecare, ci din cei chemaţi să aleagă numai pe acela care, lipsit de orice egoism particular şi interese de partid egoist, ar putea apăra demn interesele poporului romîn. „În urmă, iubiţilor poporeni”, astfel a vorbit paro-

hul local, „ţineţi-vă de acel candidat care vi s-a prezenta înaintea domniilor voastre cu cele mai puţine (însă realizabile) promisiuni”. Se-nţelege că programul desfăşurat de dl Oberbereznic (Cuparencu era inginer silvic – n. n.) a fost ascultat, primit cu multă răceală şi poporul adunat a aflat de bine a nu-l proclama pe domnia sa de candidat. / Iordăneşti, în 24 Martie 1907”[544]. „În Iordaneşti, învăţătond Prodanciuc a poruncit ca părinţii şcolarilor să vină la şcoală, cu testimoniile acestora, şi să aducă şi ţidulele de votare. Aici, cu făgădueli că nu vor mai plăti pedeapsă, că copiii lor vor fi liberi de şcoală şi mai ales dacă vor vota pentru dommd Iancu cav. de Cuparenco, a sedus pe toţi şi oamenii s-au lăsat ademeniţi şi au permis să li se înscrie în ţidule numele acestuia. Ba şi pe acasă, pe la oameni, îmbla şi, neaflând pe un gospodar acasă, a silit pe femeia acestuia să-i aducă ţidula, în care a introdus numele lui Cuparencu. Acest caz e arătat şi la judecătorie”[545].

1908: „Luni, a doua zi de Duminica Mare, s-a ţinut în Iordăneşti adunarea generală a soc. „Arcaşul” din loc, care până atuncea dormise, căci nu avuse nici un căpitan. Dară am avut noi noroc de dl **Nicu Sauciuc**, jurist, care a ştiut să câştige gospodarii pentru „Arcaşul” nostru. Însufleţit pentru binele ţăranului, ne dă îndrumări trebuincioase. Duminica şi sărbătorile, el e în mijlocul nostru şi ne vorbeşte despre tot ce e bun şi frumos. E de amintit că el a dăruit bibliotecii cabinetului de lectură „Arboroasa” 150 de cărţi trebuincionse, de care se folo-

---

[544] *Apărarea Poporului*, Nr. 24, Anul II, duminică 31 martie stil nou 1907, p. 2
[545] *Apărarea Poporului,* Nr. 39, Anul II, duminică 19 mai stil nou 1907, p. 2

şeşte fiecare. Bunul Dumnezeu să-i ajute la toate cele bune. Multă lauda se cade şi domnului **Andrii Carp, primarului nostru**, care cunoaşte rostul soc. „Arcaşul" şi lucră pentru mărirea ei. Pentru aceea a şi fost ales ca căpitan. E de amintit că din aşa numita inteligenţă n-a fost nimeni de faţă le adunarea generală, afară de dl nostru învăţător, aşa că-ţi făcea o plăcere deosebită să vezi o adunare numai de gospodari, condusă de zelosul Nicu Sauciuc. În comitet s-au ales **căpitan Andrei Carp**, **comand. Ilie Sărăcuţ**, **instructor Ionică Cîrciu**, **casar George Mălaicu**, toţi gospodari, şi **secretar Nicu Sauciuc**, jurist, apoi conducătorii cetelor, şi anume pe gospodarii **Maftei Melniciuc, Chirilă Halac, George Cîrciu**, **Savestru** (Niţu) **Bojescul**. Ca trimbiţaşi au fost aleşi **Dumitru a Pavel Bojescul** şi **Andrii Hîrlaia**, ca subinstructori **Savestru I. Bojescul** şi **Dumitru Opaiţ**. / Între multe altele, s-a sfătuit, ca „Arcaşul" să înfiinţeze o prăvălie şi alte mijloace, ca să scăpăm de jidovimea satului, care ne sărăceşte. Cu ajutorul lui Dumnezeu, vom curăţi satul şi de litfa aceasta şi le vom trimite de-a rândul la Palestina. De St. Ilie se va sfinţi steagul „Arcaşului". Ca nănaşă va funcţiona Societatea academică *Junimea*"[546].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Iordăneşti** (sau **Hălăceni**), comună rurală, districtul Storojineţ, situată pe ambele maluri ale Siretului mare, între Ropcea şi Carapciu. Suprafaţa: 23,30 kmp; populaţia: 1.755 locuitori, numai români, de religie gr. or. Este aşezată lângă drumul districtual Storojineţ-Petriceanca şi lângă linia ferată Storojineţ-Hliboca. Are o şcoală, cu o

---

546 *Apărarea Neamului*, Nr. 9 şi 10, Anul I, Cernăuţi, joi 23 iulie 1908, p. 97

clasă; o biserică, cu hramul „Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril”, care deserveşte şi cătunele Slobozia Ropcei şi Pribanul. A fost, mai întâi, în posesia mănăstirii Putna, apoi a boierului Iordache Balş şi, mai târziu, a mănăstirii Moldoviţa. La 1776, o jumătate se găsea în posesia răzeşilor, iar cealaltă jumătate în posesia mazilului Nicolae Lescoi. În Iordăneşti, pe malul Siretului, s-a găsit o secure de piatră. Populaţia de aci se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor. Comuna posedă 1.343 hectare pământ arabil, 227 hectare fânaţuri, 23 hectare grădini, 253 hectare imaşuri, 560 hectare păduri. Se găsesc 103 cai, 1.242 vite cornute, 45 oi, 309 porci, 248 stupi. **Iordăneşti** (sau **Hălăceni**), **moşie boierească**, aparţiitoare vechii familii moldoveneşti Grigorcea şi formând, împreună cu Carapciul pe Siret, o singură moşie, cu administraţie specială”[547].

1914: „**Grigori a lui Gheorghe Opaiţ**, născut în **Iordăneşti**, la 14 martie 1880, a plecat, la 1 august 1914, la război şi ar fi murit, cam pe la începutul lunii septembrie 1914, în luptă, la Halici. Până în prezent, n-a sosit nici o ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Ilianei Opaiţ, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[548].

1916: La Colecta pentru cei amputaţi şi orfanii celor căzuţi în luptă a contribuit şi genistul din „Arbeiter Abtig I/41” **Bojescul Teodor**, din Iordăneşti, cu 50 fileri[549].

---

[547] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 118
[548] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 19, Cernăuţi, 1 iulie nou 1921, pp. 244-254
[549] *Românul*, Nr. 25, Anul VI, joi 17/4 februarie 1916, p. 5

1919: Din **Comisiunea agrară de ocol Storojineţ** făcea parte, ca reprezentant al ţăranilor, şi „**Andrei Carp**, agricultor, Iordăneşti”[550].

1921: „Potrivit dispoziţiunilor art. 12 şi 23 din regulamentul pentru Congresul bisericesc ortodox român al Arhidiecezei Bucovinei, convocat, prin înaltul Decret Regal Nr. 2513 din 17 Iunie 1921, pe ziua de 3 Octombrie, la Cernăuţi, se publică următoarea listă a patronilor bisericeşti particulari, de lege drept credincioasă răsăriteană, îndreptăţiţi la alegerea de 6 reprezentanţi pentru acest Congres: **Grigorcea Iancu cav. de**, Carapciu pe Siret (Iordăneşti)”[551].

1941: În 1 aprilie 1941, la Fântâna Albă, au căzut, printre cei două sute de români, care au căzut victime ale masacrului bolşevic, şi cinci săteni din Iordăneşti, Nicolae Halac a lui Simion, Ion Halac a lui Dumitru, Dumitru Halac a lui Grigore, Dumitru Opaiţ a lui Mihai şi Constantin Molnar.

1941: A fost numit învăţător la Iordăneşti „**Seiciuc At. Dumitru**, seria 1936, media 7,65, numit în com. Iordăneşti, Malul Drept, jud Storojineţ” [552].

La Iordăneşti s-a născut poetul Mircea LUTIC (29 mai 1939).

---

[550] *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

[551] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi 21 iulie nou 1921, pp. 64-66

[552] *Monitorul Oficial*, Nr, 249, 20 octombrie 1941, pp. 6452 şi următoarele

JÓZSEFFALVA sau TOLVA

(aproape de Suceava, Bucovina).

Pentru că Vornicenii rămăseseră, încă de la **1742**, când se afla sub stăpânirea mănăstirii Slatina, o selişte pustie, austriecii au înfiinţat, în **1783**, pe vatra vechii Tulova, satul Józseffalva, numit de români Tolva, românii aşezându-se pe vatra pustie, partea nordică, încă din acel an, iar secuii, 60 de familii, venite din Scaunul Csik, în **1785**, în partea sudică a seliştii. Dintre românii care au venit din Transilvania, doar familia lui Timofteu Ursu şi cea a lui Ion Oprea, ambele, din Mica pe Someş, s-au stabilit, în 1778, la Tolva. Numele vechi al **Vornicenilor**, Tulova (mai recent, Tolva), în care personaje importante ale istoriei Moldovei, precum Drăgoi, vornic de Tulova, şi Oană, vornic de Tulova, sugerează existenţa unei vechi cetăţi, poate că doar din pământ şi întărituri de lemn, pe teritoriul Vornicenilor. Drăgoi Viteazul de la Tulova (Vornicenii de azi), membru al sfatului domnesc din Suceava, între anii 1392-1414), a avut doi copii, pe Teodosie monah, ajuns stareţ al Moldoviţei, cu o moşie din vecinătatea mănăstirii Moldoviţa, şi o fată, Odochia, cu o moşiei din apropierea Tulovei. S-ar părea că ambii copii ai lui Drăgoi Viteazul de la Tulova erau de o frumuseţe desăvârşită, din moment ce moşia monahului Teodosie avea să se numească Frumosul, iar moşia Odochiei, Frumoasa. Lazăr de Tulova, fiul lui Oană vornic, numit şi Lazăr (Lazor) Vornicovici, fratele lui Stanciul Marele şi

Costea (1428-1456), tatăl Anei şi al lui Sima păhărnicel din Glodeni sub Dumbrava Înaltă şi Alboteşti, la gura Săratei, pe Prut (menţionat în 1489 şi 1490); întărit stăpân în satele Seliştea lui Dobrin, Homor, Vorniceni, Stănceni şi Glodeni sub Dumbrava Înaltă, Tulova, Stroinţi, Litanouţi, Părteşti, Gâdinţi ş.a. (1428, 1429); dăruieşte mănăstirii Homor satele Vorniceni, Antileşti şi Părteşti (1445); martor în sfatul domnesc între anii 1432-1456[553]. Numele vetrei de sat vine, însă, de la Oană, fost vornic de Suceava şi promovat de Alexandru cel Bun vornic de Tulova, ctitorul mănăstirii Humor, care, în 3 iunie 1429, când moare, lasă „credincioasa visluşenie", formată şi din satul de „pe Tulova, unde este curtea lor… şi Litanouţi" (**Litenii** Bucovinei)[554], pe lângă cele vreo douăzeci de sate, risipite prin întreaga Moldovă, fiilor săi Lazăr, Stanciul şi Costea.

1435: La Jurământul față de Polonia, din august-septembrie 1435, deci înainte de bătălia de la Podraga, dintre fiii lui Alexandru cel Bun, din 4 august 1436, câștigată de Ilie Vodă, apar, cu curțile lor, boierii: Vâlcea de Lipnic, Isaia de Baia, Petru de Hudești, Uncleat de Zăbrăuți, Șteful de Șerbănești, Duma de Braniște, **Lazăr de Tulova**, Stan Bârlea de Voroneț, Vitolt de Ripujeni, Deneș Chropotowski, Stețco al lui Jurj de Toporăuți, Dămăncuș de Sirețel, **Ioanăș de Șomuz**, Sima al lui Mihăilaș din „Izgherț", Mirea fiul lui Ravas (Litovoiu),

---

553 Gonţa, Alexandru I., *Documente privind Istoria României, Indicele numelor de persoane*, Bucureşti 1995, p. 377

554 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica, A. Moldova*, I, Bucureşti 1975, p. 82, 83

Boris de Cuciur, Mic de Silișău”[555]. „Pe vremea lui Alexandru cel Bun încep a fi numiți, ca în Apus, boierii după moșii (Lupnic, Tulova, Voroneț, Toporăuți, Frătăuți, Serețel, Izgheartea, Cuciur, Silișău)”[556].

1742: Cele două sate, Vorniceni şi Liteni, au un destin asemănător, ba de vetre vag populate, ba de selişti pustii, până la ocuparea Bucovinei de către austrieci,, când doar „Litanii lui Bogdan” aveau 1 mazil, 2 popi şi 12 familii de ţărani. Dar starea generală a localităţilor bucovinene era asemănătoare. Populată, în mare majoritate cu ciobani şi ţărani, populaţia indigenă trăia fără a beneficia de serviciile vreunui medic sau farmacist, fără un sistem de securitate internă, pentru apărare din bandiţi, şi fără un sistem judiciar ca o măsură de protecţie împotriva capriciilor arbitrare ale claselor superioare. Drumuri proaste, mai degrabă şleauri imposibil de traversat, poduri puţine şi oraşe mărunte, cele mai însemnate fiind Suceava, Siret şi Cernăuţi, dar deja căzute într-o stare de degradare urbană, după secole de neglijare. Cernăuţi era un orăşel cu aproximativ 200 de bordeie, lipsit chiar şi o aprovizionare corespunzătoare cu apă. Câteva şcoli elementare, greu de atins în baza largă de analfabetism”[557]. Pentru că Vornicenii rămăseseră, încă de la 1742, când se afla sub stăpânirea mănăstirii slatina, o selişte pustie[558], austriecii au înfiinţat, pe vatra vechii

---

[555] Iorga, Nicolae, *La cronologia vechii domni moldoveni*, Academia Română, Memoriile Secțiunii Istorice, Seria III, Tomul XII, 1931,p. 39

[556] Iorga, Nicolae, *Ștefan cel Mare și Mănăstirea Neamțului*, București 1910, p. 14, nota 18

[557] Ibidem, pag. 257

[558] Bogdan, I., *Sămile mănăstirilor de ţară din Moldova pe anul 1742*, în *Buletinul Comisiei istorice a României*, Bucureşti, 1915

Tulova, în 1783, satul Ioseffalva, numit de români Tolva, românii aşezându-se pe vatra pustie, partea nordică, încă din acel an, iar secuii, 60 de familii, venite din Scaunul Csik, în 1785, în partea sudică a seliştii. Dintre românii care au venit din Transilvania, doar familia lui Timofteu Ursu şi cea a lui Ion Oprea, ambele, din Mica pe Someş, s-au stabilit, în 1778, la Tolva.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[559], din 1772-1773, înregistrează la Vorniceni, în Ocolul Siretului de Sus, fără alte precizări, „9 – toată suma caselor", însemnând 3 femei sărace şi 6 birnici.

1783, octombrie 4 şi 8: „Pe timpul răpirii Bucovinei, **săliştea Tolova** a fost proprietatea mănăstirii Slatina. Tolova a fost unită cu săliştea vecină Vornicenii, la fel a mănăstirii Slatina, formând, astfel, satul Tolova. Fiind sălişte pustie, Austria a colonizat-o cu ceangăi, zicând noului sat Ioseffalva. La 1783, octombrie 4 şi 8, s-a făcut **hotarnica săliştei Vorniceni**. Ea se hotăreşte cu săliştea Tolova, cu satele Zahareşti, Stupca şi Drăgoeşti. Hotarul începe la Pârâul Tolova, de aici la Pârâul Roşu care se varsă în Părâul Tolova. Aici amândouă săliştele, Vorniceni şi Tolova, intră în Bucovina, tot cu Părâul Roşu în sus, până la Balta Saca zisa Balta arsă, unde se întâlnesc hotarele de la Vorniceni, Tolova şi Zahareşti. Aici Vornicenii părăsesc Tolova şi merg cu Zahareşti, la „Trii movile", peste valea Vornicenilor până la Movila Neagră, unde se întâlnesc hotarele de la Vorniceni, Zahareşti şi Stupca. De aici cu hotarul Stupchii, peste părâul Stupchei, în Valea cu fântânele zisă şi Jităria, în sus la Părâul Negru, unde sunt hotarele de la Vorniceni, Stupca şi

---

[559] A.Ş. Mold., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 346

Drăgoieşti, de aici cu Drăgoieşti, Părâul Negru la vale, la valea Drăgoiasca, la vârful Ţapului, care desparte Vornicenii de Drăgoieşti, la Movila Prepeliţei, de aici la hotarul Bucovinei, până unde Părâul Roşu cade în Părâul Tolova"[560].

1783, octombrie 4 şi 8: Săliştea **Vorniceni** se hotăreşte cu **Tolova**, Zahareşti, Stupca şi Drăgoieşti. **Hotarnica săliştei Tolova**: Hotarul începe la frontiera Moldovei, la gura părâului Roşu, aci întră în Bucovina săliştile Vorniceni şi Tolova, pârâul Roşu în sus, la Balta Sacă, zisă şi Balta Arsa, unde se întâlnesc hotarele Vornicenilor, ale Tolovei şi ale Zahareştilor, Trii Movile, pârâul zis Valea Vornicenilor, Movila Neagră, unde se întâlnesc hotarele de la Vorniceni, Zahareşti şi Stupca, pârâul Stupchii, Valea cu fântânile zisă şi Jitari, pârâul Negru, hotarul Drăgoieştilor, pârâul Drăgoiasca, Vârful Ţapu, Movila Prepeliţei, pârâul Roşu şi pârâul Tolova"[561].

1785: „În 20 februarie 1785, Enzenberg și-a exprimat intenția de a plasa pe „valahii transilvăneni" mai mult în Ocolul Ceremuş, dar acest lucru nu s-a întâmplat; dar aflăm că, în septembrie 1785, pe lângă emigranții maghiari, repatriaţi din Moldova, valahii au fost stabiliți și în Joseffalva, motiv pentru care Enzenberg a dorit să construiască o biserică „maghiară" și o biserică „valahă", pe care preotul maghiar Martonffy nu le-a considerat

[560] Arh. Stat. Cernăuţi, Liber Fundafionum III 188-193 – apud Bălan, Teodor, *Documente bucovinene*, III, 1573-1720, Cernăuţi 1937, p. 192

[561] Tot aici, Liber Fundationum III, 189-193 – apud Bălan. Teodor. *Documente bucovinene*. IV, 1720-1745, Cernăuţi, p. 138

necesare (!). În 1800, 351 de români și 561 de maghiari locuiau în Joseffalva sau Tolova”[562].

1788, iunie 23: „Fondul Religionar din Bucovina face schimb de moşii, dând moşiile Havorna şi Novoseliţa, din Moldova, şi primind [de la Cantacuzino] moşiile Corlata, **Tolova**, Teşăuţi şi Ipoteşti”[563].

1905: Biserica Arhanghelilor Mihail şi Gavril din Vorniceni a fost construită în 1905, paroh fiind cel al comunei bisericeşti Drăgoieşti şi Vorniceni sau Tolva Mică (Józseffalva), Gavriil BOCA, născut în 1877.

1621: În „Privilegiul general al Vornicului Coste Bucioc, prin care Gaşpar Gratiani îi întărește toate moșiile, în „anul 7129, Apr. 31 de zile”, apar „și satul Horodnicenii, cu heleșteu și cu vadu de moară, pe pârâul Grădăștei, și **satul Tulova**, cu heleștei și cu mori, pre Șomuzul celu Mare, ce sunt în ținutul Sucevii”[564].

1785, septembrie 25, are loc sfinţirea satului Józseffalva[565].

În **1890**, Józseffalva avea 992 locuitori. Primar era ungurul Petru Ferencz, iar învăţători – Andrei Varda şi Pastei Ursachi.

1892: O şcoală cu 2 clase a fost deschisă în Vorniceni în anul 1892[566].

---

562 Kaindl, Raimund Friedrich, *Das Ansiedlungswesen in der Bucovina*, Innsbruck 1902, pp. 121, 122
563 Liber Haereditatum bonorum extraneum cleri1193-199 – cf. Bălan, Teodor. *Documente bucovinene*, III, 1573-1720, Cernăuţi 1937, p. 193, note
564 Iorga, Nicolae, *Noi documente basarabene*, București 1914, p. 10
565 László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar*, Centrul Cultural „Bucovina” 2019, p. 20
566 SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1907 p. 96

1895: „Multă vreme catolicii din Vorniceni au avut o biserică din lemn, la fel ca celelalte sate maghiare din Bucovina. Datorită donațiilor adunate de către părintele Druzsbáczky, s-a construit biserica actuală, și a fost sfințită în 1895 de către părintele dr. Ferenc Robitsek din Nagymaros, comitatul Pest din Ungaria, care a fost și secretarul Asociatiei Sf. László. După plecarea maghiarilor în 1941, biserica a fost preluată de către ortodocsi. Până în anul 1842, satul nu a beneficiat de un preot numit oficial. În 1842 a fost trimis Botkowsky de către epicopia din Lvov și la întelegere cu guvernul maghiar.[567] Ceilalți preoți cunoscuți de noi au fost următorii: Gyurovits Albert – 1838 – 1 septembrie 1849 (a decedat la Vorniceni la 1 septembrie 1849, mormântul său se află în cimitirul vechi și a fost preluat în 1868 de către familia preotului Botkowsky); / Botkowsky Márton – 1842-1849 capelan, până-n 1868 preot; / Druzsbáczky György – 1868-1897; / Gál Antal – 1920-tól; / Baron Rónai Antal[568] – 1931-1932; / Dr. Németh Kálmán – 1932-1941"[569].

1900: „Drăgoieşti, comună rurală şi parohie cu **Vornicenii** sau **Tolova mică** (Ioseffalva), cu moşie mănăstirească şi boierească în Bucovina, capitala judeţului: Gura Homorului, are 3.110 locuitori (2454 ort., 593 rom. cat., 17 protest. şi 46 mos.), cu 2 şcoale primare, una în Drăgoieşti, de 2 cl., şi alta în Vorniceni, de 1 clasă / [Dr. I. G. Sbiera]"[570].

---

[567] Idem Foki-Solymár-Szőts, pag. 123.
[568] După unele surse se chema Aurél - (Seres Attila)
[569] László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar*, Centrul Cultural „Bucovina" 2019, p. 90
[570] Diaconovich, Dr. C., *Enciclopedia Română*, Tomul II, Sibiu 1900, p. 212

1905: Biserica ortodoxă a Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavril din Vorniceni s-a construit în 1905, paroh fiind cel al comunei bisericeşti Drăgoieşti şi Vorniceni sau Tolva Mică (Józseffalva), Gavriil BOCA, născut în 1877.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Ioseffalva** (sau **Tolova**), comună rurală, districtul Gurahumorului, aşezată pe pârâu Stupca, afluent al Hrăniţii. Suprafaţa: 7,06 kmp; populaţia: 992 locuitori, parte români, parte maghiari; religii gr. or. şi rom. cat. Cuprinde, pe lângă vatra satului, şi târla Podul-Tolovei. Este situată lângă drumul districtual Suceava-Gurahumora; are o şcoală populară românească, cu o clasă, şi o alta maghiară, o biserică romano-catolică; s-a asigurat teren pentru construirea unei biserici filiale greco-ortodoxe, atenenţă a parohiei din Drăgoeşti. După vechi tradiţii, această localitate se numea Vorniceni şi era un sat pendinte de vechea comună Drăgoeşti, având sediul un pârcălab (se numea Tulova şi era reşedinţă pentru un vornic de Tulova, precum Drăgoi sau Oană – n. n.). După desfiinţarea acestui sat, a rămas în locu-i un teritoriu, care, la 1776, era în proprietatea Mitropoliei din Iaşi, de la care, un an mai târziu, a trecut în stăpânirea boierulul Ionache Cantacuzen. La 1786, s-au aşezat pe acest teritoriu numeroase colonii de maghiari, care au înfiinţat comuna de azi, Ioseffalva, numită astfel în onoarea împăratului Iosef al II-lea. O mulţime de monede şi arme turceşti, găsite aci, pare a învedera că vechiul sat a fost ocupat odată de turci. Populaţia se ocupă cu agricultura şi cu creşterea vitelor. Comuna posedă 586 hectare pământ arabil, 73 hectare fânaţuri, 4 hectare 50 ari grădini, 12 hectare imaşuri. Se găsesc 78 cai, 428 vite cornute, 323 oi, 322 porci şi 32

stupi. **La Şipot**, fermă pendinte de moşia cu administraţie specială Tolova Mică, districtul Gurahumora[571]. **Podul-Tolovei**, târlă, pendinte de comuna rurală Ioseffalva (Tolova), districtul Gurahumora[572]. **Tolova-Mică**, moşie cu administraţie specială, districtul Gurahumora. Cuprinde, pe lângă mosia Tolova-Mic propriu-zisă, şi ferma la Şipot. Suprafaţa; 1,91 kmp; populaţia: 23 locuitori, aproape toţi israeliţi. Are 5 case"[573].

1931: „În data de 14 iulie 1931 era o zi toridă. Cu toate acestea omenii erau pe ogoare, acasă rămânând numai copii și bătrânii care-i îngrijeau. Incendiul a izbucnit dupăamiază devreme în vestul satului și în scurt timp a ars biserica reformată monument istoric, parohia reformată și o treime din sat. Németh a fost catolic. Nu a stat mult pe acolo, pentru că în 1932 a fost mutat la Vornicenii Mari. Au trecut câțiva ani, și a izbucnit un incendiu și la Vorniceni (18 mai 1939). Este o coincidență vizibilă că unde mergea el îl urmărea și focul, ca pe un piroman. Németh a scris și o carte (Százezer szív sikolt- O sută de mii de inimi strigă), unde foarte frumos și cu lux de amănunte descrie focul. Problema este cu această carte, că a fost scrisă în stilul romantic al secolului al 19-lea, unde nu adevărul contează, ci influențarea cititorului, în așa fel încât să suspine și să lăcrimeze mai mult. Niciodată nu am mai primit o carte cu o așa mare rezervă, ca a lui. Numărul maxim al maghiarilor din Bucovina dacă atingea cifra de 14 mii, deci consider că Németh a luat în calcul și ceangăii din Moldova când a dat titlul cărții. / El

---

[571] Grigorovitza, p 127

[572] Grigorovitza, p. 166

[573] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 118, 119, respectiv pp. 225 şi 226.

scrie despre focul de la Vorniceni, că a pornit de la un anume Ilie Berar care stătea în josul statului, el fiind singurul român de acolo printre unguri. Și în acest fel încep problemele. În 1939 josul satului era deja amestecat, maghiari-români, cu toate că maghiarii erau majoritari acolo. De acest lucru ne putem da seama din cataloagele școlare, unde pentru anumiți ani au fost înregistrate și numerele de la case. În urmă cu aproximativ 10 ani am vorbit la Vorniceni cu câțiva bătrâni care s-au născut acolo, prin 1933-1938. Iar concluzia în legătură cu josul satului format exclusiv din maghiari nu stă în picioare. Și atunci care ar putea fi originea focului? / Vecină cu casa lui Berar era o alta, sau mai bine zis șura unui maghiar, și de fapt de acolo a pornit focul. Pentru că dacă ar fi pornit de la Berar, nu aveau timp vecinii să-i salveze toate bunurile din casă, înainte să ardă și casa lui. Cel pe care-l arătau cu degetul ca autor al focului era un copil, căci el nu putea fi acuzat de către autorități. Având un handicap sever, acesta nu putea nici să mănânce singur, darămite să se joace cu chibriturile. Cică a vrut să-și facă un fel de popcorn în șură. Dar este curios lucru dacă ținem cont că și focul din Vița a pornit dintr-o șură, acolo se presupune că se jucau de-a pârlitul porcului tot niște copii. Și oricum ar fi fost, a ars jumătate din Vorniceni. A fost un moment bun pentru ca agitatorii naționaliști, poate și șovini, să își înceapă activitatea. Maghiarii erau instruiți să dea vina pe Berar, deci pe români, și și în acest fel vor primi ajutor de la statul maghiar pentru reconstrucția caselor arse. În același timp și locuitorii români erau educați să dea vina pe maghiari, pentru a primi ajutoare de la statul român. Însă după cum a declarat acum câțiva ani regretatul Gergely Szőts din Țibeni, primii care au

sărit în ajutorul celor păgubiți au fost cei din celelalte patru sate maghiare. / Registrele bisericesti redactate de Németh sunt cele mai ciudate pe care le-am studiat până acum. S-a întâmplat nu odată, să fie trecută data decesului dar fără numele decedatului, sau data botezului dar fără numele copilului. În alte cazuri a menționat copilul dar pe părinți nu, deci a înregistrat datele foarte superficial. Și toate acestea îi sunt iertate de către urmași, fiindcă el a fost cel care i-a repatriat. / În cartea sa autorul ne informează, că între anii 1867-1875 a fost o epidemie fără semăn în Vorniceni: "între anii 1867-75, deci în decurs de 8 ani, 113 copii au fost uciși la Vorniceni de difterie și rujeolă… la Ferenc Péter iarăși sunt trei copii decedați, Ágoston de șapte ani, Szabina de șase ani și Katica de patru ani." Însă în registrele decedaților, redactat tot de el, Ágoston, Szabina, Katica și Titusz au decedat între 17-23 septembrie 1877. Cercetând decedații din perioada amintită și copii până la 15 ani, numărul acestora ajunge la 144. Dar și aici intervine un mare semn de întrebare, pentru că preotul a făcut înmormântări nu numai la Vorniceni, ci și la catolicii din localitățile de lângă Vorniceni: Ilisești, Stupca, Cacica, Berchișești, Obcina, Stroiești, Zăhărești, Măzănăești, Corlata, Brăiești, Sileni, Valea Seacă, Miceștim și Drăgoiești. Deci nu este vorba numai de Vorniceni, ci de încă 14 sate, dar toate decesele sunt trecute în registrul decedaților de la Vorniceni. Anul 1875 a fost cel mai catastrofal pentru copii din Vorniceni, atunci au decedat 37 de prunci"[574].

1941: „Tablou de condamnaţii care au beneficiat de suspendarea executării pedepselor, conform decretu-

[574] László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar*, Centrul Cultural „Bucovina" 2019, pp. 30, 31

lui-lege Nr. 1.132/941, Monitorul Oficial Nr. 94 din 1941 – Tribunalul Iaşi[575]: **Malcinschi Severin**, elev, cu ultimul domiciliu în Suceava, Ştefan cel Mare, născut în comuna Vorniceni, judeţul Suceava, condamnat de Tribunalul Militar al Corpului IV Armată, pentru rebeliune, la 3 ani închisoare corecţională şi 2 ani interdicţie, conf. art. 258, 259, 260 din codul penal".

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[576], următorii învăţători şi învăţătoare: **Tudose Vasilica**, comuna **Vorniceni**, jud. Suceava, media 7,56, şi **Şusca Ioan**, comuna **Vorniceni**, jud. Suceava, media 7,33".

1947: Este transferat învăţătorul „**Tudose Gheorghe**, de la Vornicenii Mici, la Ilişeşti"[577].

IPATELE

(atestat prin satul lui Mogoş, Mogoşeşti,
contopit cu Slobozia, apoi cu Ipatele, Iaşi).

1438, martie 5: Întărit de Ilie voievod Neagăi a panului Giurgiu Piatră, care primeşte uric pentru „un sat pe Sitna, anume satul Diiacul, mai sus de Stroe, şi seliştea care este în acelaşi hotar, şi un loc pustiu pe Bâc… la gura Divicei, să-şi întemeieze sat, şi pe Crasna, anume Slăveşti. Şi, de asemenea, a venit înaintea noastră şi

[575] *Monitorul Oficial*, Nr. 115, 17 mai 1941, pp. 2684-1686
[576] *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552
[577] *Monitorul Oficial*, Nr. 135, 17 iunie 1947, p. 4911

înaintea boierilor noştri Grozav, fiul lui Mogoşel de la Vinnea, de bună boia sa, şi a vândut partea sa, **jumătate de sat la… Mogoş de la Vinea**, pentru… paniei Neaga a panului Piatră… Iar hotarul acestor sate să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac. Iar hotarul acestei pustii să fie cât vor putea folosi îndestul”[578].

1464: Întărit de Ştefan voievod lui Manea Mogoşescul, care primeşte uric pentru „sat Mogoşeşti, de pe Vilna, de la ţinutul Vasluiului”[579].

1472, iunie 1: Întărit de Ştefan voievod nepoţilor lui Petru Vilna, Lazor şi Băloş, care primesc uric pentru dania lui Petru „a treia parte de hotar din satul său, din Petreşti pe Vilna, mai jos de Pârâul Cornilor (înglobat în Ipatele), ca să-şi întemeieze sat, şi jumătate din poiana lui Miculiţă pe Uşiţa”[580]. Hotarul, a treia parte din tot hotarul.

1487, martie 6: Întărit de Ştefan voievod, lui Toader Tansea, care cumpărase, cu 60 de zloţi tătăreşti, de la Toader, fiul lui Băloş, „o bucată de pământ din hotarul Petreştilor, a şasea parte, ca să-şi întemeieze sat mai jos de Pârâul Cornilor şi mai jos de casa lui Lazor”[581] (Ipatele). Hotarul, a şasea parte.

1579, noiembrie 12: Întărit de Petru (Şchiopul) voievod lui Simion, care cumpără, cu 140 zloţi tătăreşti, de la Toma vătag, Stefui, Ionaşco, Magda şi Zlata, copiii

---

[578] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 181, pp. 256-258

[579] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 118, p. 168

[580] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 185, pp. 274-276

[581] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 8, pp. 11, 12

Toadei, şi de la seminţiile lor Ciochină, Sava, Ioan, Gherasim şi Sora, copiii Anuşcăi, nepoţi lui Dragotă, strănepoţi Ilcăi, „din uric de cumpărătură ce l-a avut stră-moaşa lor Ilca de la bătrânul Ştefan voievod… jumătate din cât se va alege partea lor din satul **Mogoşeşti** şi din satul **Chiujdeşti** pe Vilna”[582].

1633, ianuarie 15: Întărit de Alexandru Iliaş voievod paharnicului Stratul Bolea şi seminţiilor lui, nepoţii şi strănepoţii fraţilor Glăvan pisarul şi Baciul, după o pâră la domnie cu popa Simion, feciorul Andreicăi, nepot Bâgii şi seminţiile lui, cu Toader, feciorul Nastasiei, Gligori, feciorul Vasilcăi, nepot Fedcăi, şi cu Tătăroae şi cu toate seminţiile lor, toţi nepoţi şi strănepoţi bătrânului Manea Mogoşescul, „pentru jumătate de sat de **Mogoşăşti**, ce-i pe Vilna, sub codru, în ţinutul Vasluiului”[583].

1636, mai 18: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Dumitru Sârbul din târgul Iaşilor, în baza unui zapis de mărturie de la Mihalcea, Cozmiţa şi toţi fraţii lor, în care zapis mărturisesc că „au vândut dreapta lor ocină şi moşie din satul **Mogoşeşti**, care este în ţinutul Vasluiului, pe râul Vilna, lui Dumitru Sârbul, pentru 4 poloboace de miere”[584].

1637, ianuarie 14: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Dumitrul Sârbul din **Eşi**, care cumpărase, cu 100 zloţi bătuţi, conform unui zapis de mărturie, de la Mihalce,

---

582 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 126-128

583 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 271, p. 346

584 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 419, pp. 481, 482

Cozmiţa, Salomia şi Nastasie, feciorii lui Pătraşco Baci, moşia lor din „sat din **Mogoşeşti**, de la ţinutul Vasluiului, ce se va alege partea lui Matieş, din vatra satului, din câmp şi cu vad de moară în pârâul Vilna, şi cu loc de prisacă"[585].

1638, iulie 19: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Gavriţa, cu ai săi răzeşi din satul **Pâhneşti** (comuna Arsura, Vaslui), ce este în ţinutul Fălciului, s-au pârât de faţă, înaintea domniei mele, cu Gheorghe Boghiul, Mirea şi Mărdarie din sat din **Roşiori** (comuna Buneşti-Avereşti, Vaslui) şi cu Terchilă din **Mogoşeşti (**comuna Ipatele, Vaslui) pentru hotarul satului Pâhneşti, anume pentru poiana ce se întâmpină cu hotarul Roşiorilor, cu al Mogoşeştilor şi cu hotarul **Armăşenilor** (comuna Băceşti, Vaslui), zicând Gheorghe Boghiul, Mirea şi Mărdarie din Roşiori şi Terchilă din Mogoşeşti cum nu are satul Pâhneşti nimic treabă în acea poiană, nici le ajunge hotarul Gavriţei şi al răzeşilor lui în Poiană, Iar Gavriţa şi răzeşii lui au zis că ei au apucat din moşii lor ţinând acea poiană jumătate de sat Roşiori, iar dinspre Mogoşeşti vin hotarele alături şi dinspre Armăşeni iar se întâmpină hotarele. / Şi au zis că s-au mai pârât în zilele Radului vodă pentru acea poiană şi le-a dat hotarnic pe Toader Cehan sulgerul, de le-a hotărât şi le-a pus semne pe unde a venit hotarul satului pâhneşti dinspre Roşiori, Mogoşeşti şi Armăşeni; un semn este din drumul cel mare, la locul **Lohanului**, în sus, spre Lohan, până în capătul poienii, în dreptul lacului, în capul rediului, din jos pe marginea rediului, dinspre răsărit, până în capătul rediului din sus, până în fântâna poienii, în jos pe valea

[585] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 11, p. 11

Arsurii, până unde se împreună cu hotarul **Ținteştilor** (comuna Arsura, Vaslui)... Deci domnia mea şi cu tot sfatul domniei mele am dat Gavriţei şi răzeşilor lui să-şi ţină ocina şi moşia lor, pe unde au ţinut-o moşii lor şi pe unde au pus semne hotarnicii"[586].

1640, aprilie 2: Mărica, Nastasiia şi Stanca, fetele lui Precop, nepoatele lui Ionaşco au „fost vândut o parte de ocină din sat din **Petreşti** (lângă Ipatele, comuna Ipatele, Iaşi) jupânului Andoca. Deci am fost lăcomit, de am luat mai mult decum făcea ocina. Apoi, dacă a trecut un an, a pus Andoca pe Ştefan Perşea din **Mogoşăşti** (sat înglobat în Ipatele, comuna Ipatele, Iaşi) şi pe popa de acolo, şi alţi oameni bătrâni de acolo şi au ales locul în Petreşti, pe cât am vândut noi şi s-a aflat că am luat 20 zloţi mai mult. Apoi ne-au strâns de bani şi bani n-am avut de unde-i da, că-i cheltuisem. Ce altă n-am avut ce-i da, ci i-am dat patru pământuri din Mogoşeeşti şi şase din **Chiujdeşti** (lângă Alexeşti, comuna Ipatele, Iaşi), că atât ni se venea partea noastră, şi ne-am rugat să le ia, şi le-a luat, că altă n-a avut ce lua de la noi… / Şi această tocmeală s-a făcut dinaintea lui Ştefan Perşea, popii Simion, Ipatie şi Toader Moşuleţi din Mogoşeşti"[587].

1774, iulie 5: Satul **Valea lui Ipati**, ţinutul Vasluiului, ocolul Fundului, după recensământul lui Rumeanţev[588], avea următorii: **Mazili:** Gavril sin (fiul) căpitanului. // **Seimenii hătmănești:** Ion fiul lui Gavril /

---

[586] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 422, p. 402

[587] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 330, pp. 343, 344

[588] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 238, 239

Zaharie fiul lui Ion / Ion Ciomag / Apostol Netedul / Lefter Mera / Vasile Capră / Zaharie / Gavril. // **Aprozi:** Chiriac Bâcul / Agapii brat (frate) lui. // **Preoți:** Popa Moisi / Popa Lupul. // **Diaconi:** Diaconul Tabără / Grigoraș, diacon. // **Birnici:** Vasile Vicol, pas la Buzâloai.

1813, mai 16: Mărturii şi mărturisitori despre hotarul **Drăguşenilor**, adunate „astăzi, vineri dimineaţă, în sfânta biserică din satul Drăguşenii, ţinutul Vasluiului, de protopopul ţinutului Neculai, după deosebit cuvântul duhovnicesc ce l-a făcut: / **Enachi Darie**, din satul **Crăciuneştii**, la vârstă peste 70 de ani, născut la satul **Roșieşti**, în ținutul Fălciului, a venit la satul **Drăgușenii** cu jupâneasa banului Vasile Costachi, mai înainte de prada tătarilor, fiind un frate al său mai mare vătav pe moșia aceasta, și mai pe urmă a fost și însuși el vătav, în vremea clucerului Grigoraş Costachi, și a arătat că prisaca ce este în dialul Țărincuții, însemnată la partea căminarului Iordache, era cunoscută de loc de prisacă, având și jupâneasa Negeloaei stupi acolo, și în urmă alții cu dijma, iar că s-a numit prisaca lui Gherasim n-a auzit de la nimeni; a mai avut jupâneasa Negeloae și în alte 2 locuri stupi, adică într-un loc, tot în Țărincuța, mai la vale, deasupra părăului, cam împotrivă, ce-i din deal, însă fără a fi cunoscut că a fost mai înainte loc de prisacă, ci numai cât ține stupi, vara, și, peste iarnă, îi ține iarăși la temnicul prisăcii din deal, și întru alt loc, supt marginea pădurii, unde este acum satul, și nu după mulți ani a vândut numita jupâneasa stupii și s-a dus la viaţa călugăriei, şi în urmă a ţinut şi numitul vătav stupi în locul acesta. A mai arătat pentru o poiană, ce este pe lângă Stavnicul vechi, în gura pârâului Țărăncuței, că, într-o vreme, cosindu-se toată de

pitarul Neculai Cogălniceanu, stăpânul a jumătate de moșie **Căzăneştii** şi de moșie **Frenciucii** din acea vreme, şi trimiţând clucerul Gligoras Costachi a ridicat tot fânul și, în urmă, s-a stăpânit acea poiană în două, arată că s-au stăpânit și poienile ce sunt pe fundul Țărăncuței, tot de stăpânul **Drăgușenilor**, iar mai încolo, fiind codru mereu, n-au avut ce stăpâni, iar pe unde a şezut un Mătăsarul, și pe urmă el n-a apucat prisacă, decât numai el și-a ținut stupii; și a iscălit însuși cu mâna sa: Enachi Darii. / **Ilie Mihăilă**, la vârstă peste 80 ani, născut și trăitor în satul **Șchei**, ce se megieșește cu **Drăgușenii**, a arătat că acolo, în dealul Țărincuții, tot prisacă a apucat, iar de s-a numit a lui Gherasim n-a auzit de la nimeni, nici pentru alte pricini, că au mai fost pe la alte locuri, pe moșia aceasta, nu are știință, dar poienile ce sunt în fundul Țărincuții s-au stăpânit lot de Drăgușeni, iar de la poieni, încolo, la codru, nu are știință, mai ales că moșia aceasta au ținut-o și în orândă de la banul Vasile Costachi, în doi sau trei ani, și peste pârâul Țărincuții n-au trecut; și neștiind carte, a pus degetul: Ilie Mihăilă. / **Ioan Vasluianu**, tij (la fel) din satul **Şcheia**, la vârstă de 50 ani, tot asemeni mărturisește ca și Ilie, și pentru prisacă, și pentru stăpânire poienilor, ținând și el moșia aceasta în orândă, 4 ani, de la postelnicul Matei Negel, împreună cu alții; și neștiind carte, a pus degetul: Ion Vasluianul. / **Neculai Pește**, tij din satul Şchei, la vârstă de 50 ani, fiind tovarăș la orânda ce a ţinut Ion Vasluianu, asemene a mărturisit; și neștiind carte, a pus degetul: Neculai Pește. / **Irimie Solonarul** din satul **Tatomireștii**, la vârstă de 60 ani, a arătat că, fiind trăitor în satul **Borăști**, de când s-a trezit, a auzit, pentru prisaca din dealul Țărincuții că a fost tot prisacă, dar că s-a numit a lui Gherasim n-a auzit, cum și poienile

din fundul Țărincuții. mai înainte de venirea nemților, le-a cumpărat de la Bahrim, ce era vătav la **Drăgușăni**, de și-a făcut fân; și neștiind carte, și-a pus degetul: Irimia Solonarul. / **Sandul Frunză**, tij ot **Tatomirești**, la vârstă de 55 ani, a arătat că la prisaca din dealul Țărincuții a fost tatăl său, șapte ani, prisăcar, și el a făcut cherestea de vânzare, în pădurea din fundul Țărincuții, atât în vremea postelnicului Matei Negel, cât și în vremea Fedescului, și tot vătafii din **Drăgușeni** îi dijmuia; și neștiind carte, a pus degetul: Sandul Frunză. / Căpitan **Gavril Armenescul** ot **Ipate**, la vârstă de 70 ani, a arătat că, în vremea oștirii de la Romanţov, întâi cerând niște răgoz, de la un vătav Nani, ce era la **Frenciuci**, ca să cosească în poiana ce este lângă Stavnicul vechi, i-a zis acel Nani că, de la pârâul Țărincuții, în sus, n-are treabă, fiind a **Drăgușenilor**, a arătat și pentru prisaca din dealul Țărincuții că tot prisacă întemeiată a apucat-o; dar că s-a numit a lui Gherasim n-a auzit; și neștiind carte, a pus degetul: Căpitanul Gavril Armenescul. / **Pahomie Cociubanul**, fustaș din satul **Borăștilor**, la vârstă de 60 ani, a arătat că și el a apucat tot prisaca din dealul Țărincuții, iar altă știință nu are; și neștiind carte, a pus degetul: Pahomie Cociubaș fustaș. // **Oamenii ce i-au adus Buzdugăneștii**: / **Ioniță Carp** ot **Căzănești**, la vârstă de 60 ani, arată că prisaca din dealul Țărincuții a apucat-o tot prisacă întemeiată, dar că s-a numit prisaca lui Gherasim n-a auzit, și că a mai apucat două prisăci, ale banului Vasile Costachi, după prada tătarilor, una unde a șezut Mătăsarul, și alta în marginea pădurii, unde este acum satul, însă n-a stătut multă vreme, iar cea din dealul Țărincuții, până în pârâul Țărincuții, tot de **Drăgușeni** s-a stăpânit; și neștiind carte, a pus degetul: Ioniță Carp. / **Toma Carp** tij ot **Căzănești**,

la vârstă de 56 ani, arată, pentru prisaca din dealul Țărincuţii, că a apucat-o tot prisacă întemeiată, fiind și tatăl său prisăcar la acea prisacă, zece ani, și că au mai fost două prisăci, una unde au șezut Matăsarul, și alta în marginea pădurii, unde este satul, dar alți stupi n-a apucat, la aceste două prisăci, decât ai vătavului Enachi Darie, şi i-ar fi spus tatăl său că au fost locuri de prisăci vechi, cum și poienile din fundul Țărincuții știe că tot de **Drăgușani** se stăpâneau, dar pădurea, în jos, nu era popriță de nimeni; și neștiind carte, a pus degetul: Toma Carp. / **Gheorghe Carp** tij ot **Cazănești**, la vârstă de 66 ani, a arătat asemeni ca și Toma Carp; și neștiind carte, a pus degetul: Gheorghe Carp. / **Ioniță Gherasim** tij ot **Căzănești**, la vârstă peste 50 ani, arată că s-a urmat stăpânirea **Drăgușenilor** până în pârâul Țărincuții, și prisaca cea din deal tot asemenea a apucat; și neștiind carte, a pus degetul: Ioniță Gherasim. / **Constandin Gore** tij ot **Căzănești**, la vrâstă de 58 ani, sunt ani de când a venit în Căzănești, a arătat că poienile din fundul Țărincuții tot de **Drăgușeni** s-au stăpânit, cum și prisaca din deal tot prisacă întemeiată a apucat; și neștiind carte, a pus degetul: Constandin Gore. / **Anton Roșul** ot **Drăgușeni**, la vârstă de 80 ani, a arătat că, în copilăria lui, a șezut la un Mătăsariu, un an, și acolo era prisaca jupânesei Negeloaei, fiind însuși acel Matasariul prisăcar; pe urmă, răzlețindu-se el de aici pe la alte locuri, și după prada tătarilor venind iarăși de s-a așezat aice, n-a mai văzut acolo prisacă boierească, ci numai a vătavului Enachi, și în urmă, a altora, puțin mai jos de aceea veche, iar prisaca din dealul Țărincuții a apucat-o tot prisacă întemeiată, cum și poienile din fundul Țărincuţii tot de **Drăgușani** se stăpâneau; și neștiind carte, şi-a pus degetul: Anton Roșul. / **Manolache Vi-**

chiul tij ot **Drăgușăni**, la vârstă peste 60 ani, a arătat că a apucat trei prisăci, a jupânesei Negeloaei, una acea din dealul Țărincuții, alta în marginea pădurii, unde este acum sat, și alta unde a șezut Mătăsariul, cum și pentru poienile din fundul Țărincuţii că tot de Drăgușani s-au stăpânit; și neștiind carte, a pus degetul: Manolachi Vichiul / Pe toţi martorii, băgându-i în biserică, şi întâi cu cuvânt duhovnicesc arătându-le înfricoşarea blestemului, pe urmă am citit şi carte de blestem, în auzul tuturor, şi încredinţez: Nicolae protopop Varlam"[589].

1901: „**Ipatele**, comună rurală în partea de nord-est a plăşii Fundurile, judeţul Vaslui, la 36 km de oraşul Vaslui și la 8 km de Negrești, reşedinţa plăşii, situată între pâraiele Stavnicul şi Gelna şi între comunele: Șcheia, Drăguşeni, Borăști, Tângujei și Parpaniţa. Este formată din satele: Ipatele, Bâcul (Şendreni), Slobozia, Cioca-Boca şi Haliţa, pe o suprafaţă de 2.814 hectare, din care 2.074 hectare pădure şi 28 hectare vie, şi cu o populație de 327 familii sau 1.463 suflete… Are: 2 biserici, cu 2 preoţi şi 4 cântăreți; o școală; 10 cârciumi. Vite: 730 vite mari cornute, 580 oi, 5 capre, 96 cai şi 92 râmători. Locuitorii posedă: 132 pluguri și 150 care cu boi; 21 pluguri şi 23 căruțe cu cai; 120 stupi cu albine, / **Ipatele**, sat în centrul comunei Ipatele, situat între dealurile: Mijloace, la vest, și Dealul Mare, la est, care, împreunându-se în partea de nord, formează un podiș, numit Poiana, pe care sunt câteva case din acest sat. Se întinde pe o suprafață de 429 hectare, din care 19 hectare pădure și 18 hectare vii şi livezi; cu o populație de 150 familii sau 500 suflete, locuitori răzeși. Este reședința

[589] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. X, Iaşi 1915, pp. 109-114

comunei. Are: o şcoală, înfiinţată în anul 1870, frecventată de 31 copii; o biserică de lemn, făcută de răzeşi, la 1804, şi reparată la 1982, cu 1 preot şi 2 cântăreţi; 3 cârciumi. Vite: 300 vite mari cornute, 200 oi, 35 cai şi 90 râmători”[590].

IPOTEŞTI

(sau Epoteşti, comuna Mihai Eminescu, Botoşani).

1635, februarie 25: Întărit de Vasile Lupu voievod diacului Dumitraşcu, fiul lui Costin şi al Maricăi, care primeşte uric pentru „a patra parte din sat din **Epoteşti**, cu loc de moară pe Sitna, pe care a răscumpărat-o tatăl lui Costin de la Roman Cocoranul, pentru 200 taleri de argint. Şi de asemenea, ăi întărim şi altă parte de ocină din Epoteşti, pe care a cumpărat-o tatăl lui Costin de la Suilă”[591].

1635, martie 24: Întărit de Vasile Lupu voievod aprodului Toader, care primeşte urice pentru „o parte de ocină din satul **Stânceşti** (comuna Mihai Eminescu, Botoşani), a patra parte din jumătate de sat, sub Codru, care este în ţinutul Hârlăului, cu părţi de iazuri şi de mori… cumpărată de la Pǎntelei Haruţul şi de la fratele său Ionaşco, fiii lui Petru, nepoţii lui Buzdugan, pentru 100 de taleri de argint, iar lor le-a fost cumpărătură de la unii

[590] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 62

[591] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 39, pp. 38, 39

oameni de ai lor, ce se numesc **Ruşi** (sau Ruseni, sat înglobat în oraşul Botoşani). / Şi de asemenea, altă parte din Stâneşti, a patra parte din jumătate de sat, cu loc de iaz şi cu parte de mori şi de grădini… cumpărată de la însuşi Păntelei Haruţul, fiul lui Petru, nepotul lui Buzdugan, pentru 80 taleri de argint, iar lui i-a fost dreaptă moştenire. / Şi întru aceea îi dăm şi îi întărim o bucată de pământ, care acea bucată de hotar fusese cotropită de satul **Ruşii** şi de **Popouţi** (Popăuţi, sat înglobat în oraşul Botoşani), până în hotarul lor din ocolul Botăşenilor", bucată hotărnicită, sub Moise voievod de Cotârlă paharnic şi Dumitraşco diac din **Epoteşti** (Ipoteşti, comuna Mihai Eminescu, Botoşani), Ionaşco păhărnicel din **Orăşeni** (Deal şi Vale, comuna Curteşti, Botoşani), şi cu alţi megieşi din **Ruseni** (Ruşi)"[592].

1635, iulie: Porunca dată de Vasile Lupu voievod fostului pârcălab Onciul Iuraşcovici, uricarului Borăleanu, lui isac de **Costineşti** (comuna Leorda, Botoşani), Dimitraşcu de **Ipoteşti** (comuna Mihai Eminescu, Botoşani), Toader Arbure şi Gociul să meargă „la sat la **Dumeni** (comuna Geoge Enescu, Botoşani), ce este pe Iubăneasa, ca să alegeţi hotarul acelui sat dinspre alte sate dimprejur, dinspre **Miclăuşani** (Miclăuşeni, comuna Corlăteni, Botoşani), **Cordăreni** (comuna Cordăreni, Botoşani), **Popeni** (comuna Brăeşti, Botoşani) şi de către **Săpoteni** (Şipoteni, înglobat în Dumeni, comuna George Enescu, Botoşani)"[593].

---

[592] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 65, pp. 72, 73
[593] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 149, pp. 187, 188

1636, august 20: Întărit de Vasile Lupu voievod, prin ispisoc de judecată, lui Dumitru Roşca, **ispravnic de târgul Eşii**, după ce a fost pârât de Guliiasa şi Drăgostineasa, de fii lor şi de nepotul Costin, feciorul lui Guţan din **târgul Botoşanii**, pentru că „le-a făcut asuprire şi, în putere, le-a luat un heleşteu. Iar Dumitraşcu Roşca a răspuns că l-a cumpărat de la Drăgostin, Gulie şi nepotul lor Costin, drept 150 zloţi şi 14 oi cu miei, în zilele lui Barnovschi voievod, când i-au dat lui satul **Brătineştii** (azi Tulbureni, comuna Curteşti, Botoşani), din ocolul Botoşanilor, Iar sus numitele femei au vrut să-i întoarcă lui acei bani, însă Roşca a răspuns că acel eleşteu nu este pe hotarul Botoşănilor, ci-i în hotarul satului lui, Brătineşti, şi iezătura heleşteului şi o a treia parte din apă, iar celelalte două părţi din sus, cât ţine apa, sunt în hotarul Botoşănilor; şi pentru aceea l-a cumpărat de la dânşii, pentru ca să nu aibă a împărţi cu dânşii. / Însă Domnia Mea nici pe unii n-am crezut, ci am ales pe Bălan postelnic şi l-am trimis acolo. Iar el, strângând oameni buni, pe Gheorghiţă şi Dumitru şoltuzi, Andronic bătrânul, Chirilă, popa Marcu, popa Ionaşcu, popa Costin, Bogdan şi Ovanes din târgul **Botoşani**, Toader Buniţu şi Dumitraşcu din **Ipoteşti**, Tudosă Udre şi Vasile din **Costineşti** (comuna Leorda, Botoşani), aşa a aflat, cu sufletele lor, precum că iezătura acelei heleşteu, cum şi a trei părţi de apă este cu adevărat în hotarul Brătineştii”[594].

1639, iunie 7: Întărit de Vasile Lupu voievod Cârstei Brăileanul, care primeşte ispisoc pentru moşia „**Ruşilor** (sau Ruseni, înglobat în oraşul Botoşani) de la Bătăşeni”, hotărâtă de Vasile Banul, medelnicerul cel

---

594 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 484, p. 545

mare, Toderaşco Şoldan, vornicul de **Botoşani**, Toader Buniţa din **Stânceşti** (comuna Mihai Eminescu, Botoşani), Dumitraţco din **Epoteşti** (comuna Mihai Eminescu, Botoşani), Gligorie şoltuzul din Botăşeni, Dumitru ce a fost şoltuz, „Gheorghiţă din Botăşeni, Pavăl şi popa Ionaşco de la biserica domniei mele de la curte din Boteşeni”[595].

1640, februarie 26: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Dumitraşco din **Epoteşti**, care cumpără, cu 120 lei bătuţi, de la Cârstea Dracea, Eremiia Dracea şi Năstaca, fiii Elincăi Drăceoae, nepoţii lui Rugină, „a patra parte din satul **Epoteşti**, care este în ţinutul Hârlău, din vatra satului, din câmp şi din pădure”[596].

1643, octombrie 21: Dămiian, feciorul Solomiei, nepotul Zahaiicăi, care a „păscut oile dumisale Pavăl vornicul, şi i-am pierdut 50 de vite de oi” şi, cum nu a „avut cu ce plăti, i-am pus pardea mea de ocină Medeeşti (Suceava) zălog: când i-oi plăti oile, să-mi iau moşia. / Şi acest zapis s-a făcut dinaintea lui Dumitraşco de **Epoteşti** şi a şoltuzului de Botoşani, cu 12 pârgari”[597].

1774, iunie: Satul **Ipoteştii**, ţinutul Hârlăului, ocolul Coşulii, avea, după recensământul lui Rumeanţev[598], **toată suma caselor: 15**. Scădere rufeturi 9: 6 scutelnici ai postelnicului Gheorghi Arapu, 1 scutelnic al Buznii, 1 scutelnic al Isăcescului, 1 mazil. Rămân birnici

---

595 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 144, p. 161

596 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 299, pp. 294, 295

597 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 204, p. 187

598 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 254

6. / **Birnici:** Simion, baci, 6 scutelnici ai postelnicului Gheorghi Arapu, 1 scutelnic al Buznii, 1 scutelnic al Isăcescului, 1 mazil. Rămân birnici 6. / **Birnici:** Simion, baci / Iftimi sin (fiu) văcar / Chiriac Obadă / Onofreiu Mănăil / Ilașcu Mănăil / Dumitru fiul lui Isac. // **Rufeturi:** Tănasă, scutelnic la postelnicul Gheorghi Arapu / Acsinti fiul lui Grigori, la fel /Ion Șchiopu, la fel / Bucur, ungurian, la fel / Andrunachi fiul Irimii, la fel / Tănasă Mancăș, la fel / Crăciun, argat Buznii / Vasili, argat la Iordachi Isăcescu / Grigoraș Buzne, mazil.

1901: „**Ipoteşti**, sat în partea de sud-vest a comunei Cucoreni, plasa Târgul, judeţul Botoşani; are o populaţie de 75 familii sau 300 suflete; moșia e împărțită în trei părți: Ipoteștii Statului, cu 64 hectare; Ipoteștii fraților Iscăcești, cu 64 hectare și Ipotești Marinovici, cu 458 hectare. Are 1 biserică, cu 1 preot şi 2 cântăreţi. Vite: 130 boi şi vaci, 21 cai, 795 oi şi 56 porci”[599].

IPOTEŞTI

(lângă Suceava, Bucovina).

Menţionat în **17 august 1586**, printr-un lider al comunităţii sale, „Simaşco vătăman den Epoteşti”, care, împreună cu vătămanul Lisaurei (Iucşeni), Guţul, participa la hotărnicirea Borhineştilor, satul Ipoteşti va fi cumpărat, în bună parte, de la Toader Mălai, în 3 august 1716,

[599] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 62

de Şerbul, feciorul lui Scarlet şi nepotul Rustei, stâlpirea hotarului făcându-se în prezenţa răzeşilor ipoteşteni Gheorghe Căzacu şi Gheorghiţă, feciorul Gănschei. Hotarul moşiei cumpărate a Ipoteştilor are ca toponime: drumul care vine de la Rus şi merge pe la seliştea Tătăraşilor, drumul care vine de la Ipoteşti şi duce la târg, podul pietrarului, heleşteul lui Ursachi, heleşteul Parţăcului, drumul ce vine de la Bosance şi merge la Ipoteşti, prisaca lui Gavril hatman, culmea păduricei… care se cheamă Dona, drumul mare ce vine de la Rus, fântâna Armencei, fântâna lui Alecsa. Printre martori se numără şi „Huţul vataman de Icşeni (Lisaura – n. n.), Simasco vataman de Hipoteşti".

1625 martie 8, Suceava. Uricul lui Radu Mihnea Voievod, prin care întăreşte lui Iane, fost pârcălab, şi jupânesei sale Nastasia un loc de prisacă, cu heleşteu şi livezi, în hotarul târgului Suceava, menţionează „drept alt loc de prisacă şi de heleşteu, pre pârâul Răchita Niagră, pre hotarul Ipoteştior, însă împreună cu hotarul Cegărenilor şi Teşăuţilor, care i-au fost lui de la Alexandru voievod"[600].

1726: Şerbul Scarlet şi sora lui, Lupa, vând moşia lui din Ipoteşti, în 1726, lui Iordachi Cantacuzino, care-o dăruieşte fetei sale, Safta, mama lui Ienacachi Cantacuzino.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[601], din 1772-1773, înregistrează la Ipoteşti, în Ocolul Mijlocului, fără

---

600 DGAS Suceava, *Suceava / File de istorie*, Bucureşti 1989, pp. 244, 245

601 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 342

alte precizări, „31 – toată suma caselor”, însemnând 4 femei sărace şi 17 birnici.

În **1774**, satul Ipoteşti avea 22 familii, iar în 1775, când ţinea de Ocolul Mijlociu, 19 familii de ţărani. În 1784, numărul familiilor ţărăneşti din Ipoteşti ajunge la 91, în baza unei importante colonizări cu ruteni, făcută de Iordachi Cantacuzino, care, astfel, îşi rentabiliza moşia, pe care o oferă, la schimb cu alte sate din ţinutul Botoşanilor, cu Mitropolia Moldovei, care primea şi Ipoteştii, şi Tişăuţii.

1783, iunie 13, Suceava: În faţa comisiei austriece apare Iuoniţă Berciul şi declară că Ienacachi Cantacuzino zis Dinul stăpâneşte, în Bucovina, **moşiile Teşeuţi, Ipoteşti**, Corlata, Căldăruşa şi Tolova. Ultimele două sunt sălişti. Tolova este moşie baştină a familiei Cantacuzino. Zapise nu-s. În ce priveşte Căldăruşa, se declară că Şerban Cantacuzino o cumpărase de la Ilie Şeptelici. De la Şerban, satul a trecut la tatăl lui Ienacachi (Arh. Stat. Cernăuţi, Liber Granicialium IX 252-261[602].

1793, iulie 3, Suceava. — Comisia de hotărnicie, compusă din comisarul ţinutal din Suceava, judele oraşului şi judecătorul local, la ordinul Administraţiei Bucovinei din 15 mai 1793, delimitează hotarele păşunii oraşului Suceava, pământ ce aparţine Mitropoliei Moldovei, menţionând „pârâul Ipoteşti, Podul Dinului, pământul Ipoteştilor, Fântâna Dinului, Valea Tătărescu, Gura Bahnei adesea numită Ruptura, unde se înalţă 10 movile”[603].

---

[602] Bălan, Teodor. *Documente bucovinene*, III, 1573-1720, Cernăuţi 1937, pp. 192, 193, note

[603] DGAS Suceava, *Din tezaurul documentar sucevean*, 1393-1849, Suceava, 1987, p. 449

1829: Biserica Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavril din Ipoteşti a fost construită în 1829 şi dotată cu un nou iconostas în 1837. În 1843, biserica avea 913 enoriaş şi era slujită de parohul Georgie GRIGOROVICI. În 1876, paroh era acelaşi George Grigorovici, numărul enoriaşilor ajungând la 1.424. În 1907, paroh era Ioan alui George GRIGOROVICI, născut în 1842, preot din 1872, paroh din 1875, iar cantor, din 1895, Ştefan HLADIUC, născut în 1865.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Suceava – **Suceava** (Oraş cu tribunal districtual) cu Cutul Zamca, Iţcanii Vechi şi Şeptilici, Bosance cu Nemericeni, Podeni, Hriaţca şi Lisaura, Buneşti, Buninţi, Chilişeni, Danila, Găureni, Hatna cu Dărmăneşti, Iacobeşti sau Fogodisten cu Gura Solcii, Slobozia sau Milişăuţii de Jos, St. Ilie, **Ipoteşti**, Iţacanii Noi, Călineşti Enache cu Vasilache, Călineştii lui Kuparenko, Costâna cu Berindeşti, Liteni, Mereţei, Mihoveni, Mitocul Dragomirnei cu Lipoveni, Părhăuţi, Pătrăuţi pe Suceava, Reuseni, Romaneşti, Rus Mănăstioara, Rus Plavalar cu Rus Poienile, Securiceni, Şcheia, Soloneţ, Stroieşti pe Suceava, Tişăuţi, Todireşti cu Pietroasa, Uideşti, Zahareşti”[604].

În **1890**, comuna Ipoteşti avea 1.610 locuitori, aflaţi sub autoritatea primarului ucrainean George Cidereac. Parohi erau George Grigorovici şi Ioan Voloşciuc, ajutaţi de cantorul bisericesc Ştefan Hladiuc. Satul avea şcoală, învăţător fiind Xenofon Danciul.

[604] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

1893: O listă cu ipoteştenii care „au făgăduit că nu vor mai bea rachiu”, semnată în 15/27 august 1893, dezvăluieşte care erau principalele familii din sat în acea vreme: primarul George CIBEREAC, cantorul Ştefan HLADIUC, Ioan LUCACIUC, Ioan DOMENCO, George HORBANIUC, George CHIBICI, George HOSTIUC, George GULI, Nicolai REGUŞ, Ioan TOFAN, Ioan BURAC, Dumitru BOCACI, Dimitrie SAIU, Simion SEUCIUC, Dimitrie BOCACI, Dimitrie SEUCIUC, Dimitrie HOSTIUC, Mihai IAŢCO, Petre HOSTIUC, Constantin HRENIUC, Ioan HOSTIUC, Dimitrie HOSTIUC, Vasile HRECINIUC, Andrei REGUŞ, Vasile CHIBICI, Vasile MELNICIUC, Teodor MELNICIUC, Dimitrie CHIBICI, George TOFAN, Petre BOCACI, George GRENIUC, Andrei BURAC, Andrei TOFAN, Dimitrie POLICIUC, Ioan DOMENCO, Teodor GULI, Ioan TOMAŞCIUC, Ioan REGUŞ, Vasile BOCACIUC, Nicolai CRASI, Nicolai DOMENCO, Ioan BOCACI, Vasile TUCHII, Petre HOSTIUC, George PÂNZARIU, George IAŢCO, Ştefan HRENIUC, Vasile POLICIUC, Andrei PÂNZARIU, George POLICIUC, Petre BOCACI, Petre ILEŢCHI, Dimitrie HOSTIUC, Dimitrie BOCACIUC, George TOFAN, George HRENIUC, Ioan HRECINIUC, Ioan CHIBICI, Ioan REGUŞ, Dimitrie HRECINIUC, Ioan CHIBICI, Ioan REGUŞ, Dimitrie HRECINIUC, Vasile HOSTIUC, Mihai HRECINIUC, Ioan BOTUŞAN, Dimitrie REGUŞ, Mihai ŢIGĂNESCU, Ioan HOSTIUC, Ştefan HLADIUC, Vasile HORBANIUC, Ioan ŢIGĂNESCU, Petru BODNARIU, Ioan BOCACI, Leon HRENIUC, Teodor BODNARIU, Petre SENCIUC, Petre IEREMICIUC, George BERLODIUC, Dimitrie HOSTIUC, George BOCACI, Vasile REGUŞ,

Mihai CONUL, Eugen NESTIRIUC, Petru TOFAN, Mihai IERIMICIUC, Dimitrie BOCACI, Simion HOSTIUC, Mihai REGUŞ, Dimitrie DOMENCO, Dimitrie TOFAN, Dimitrie HRENIUC, Mihai SENCIUC, Mihai BOTUŞAN, Mihai HORBANIUC, Petre IAŢCO, Constantin HRECINIUC, Dimitrie CECH, Mihai SAINIUC, Petre CECH, Andrei HOSTIUC, Mihai LUCACIUC, Mihai HOSTIUC, Dimitrie IERIMICIUC, Dimitrie HOSTIUC, Eusebie PAULIUC, Mihai REGUŞ, Dimitrie HOSTIUC, Roman SENCIUC, Andrei IABLONŢCHI, Mihai CHEBICI, Mihai BOTUŞAN, Mihai SENCIUC, Mihai NEGRIU, Mihai DOCIUC, Ioan CHIBICI, Andrei HOSTIUC, Dimitrie BOTUŞAN, Nicolai HORBANIUC, Ioan BODNARIUC, George TOMAŞCIUC, Teodor CIBEREAC, Ioan GOLICIUC, George HLADIUC, Mihai PAFACI, Mihai LUCACIUC, Mihai DOMENCU, Andrei TOMAŞCIUC, Petre BUCACIUC, Mihai VEREHA, Mihai GULI, Petre CRASI, Mihai GOLICIUC, Mihai MELNICIUC, Mihai DOICIUC, Ioan DOMENCIUC, Nicolai DICIUC, Vasile GOLICIUC, Eugen IABLONOVICI, Mihai PARANICI, Andrei GULI şi Vasile BOTUŞAN[605].

Din **1894**, funcţiona în comună o şcoală cu 3 clase[606].

1906: „De repeţite ori am încercat noi, ipoteştenii, pe această cale, prin ziaristică, să facem cunoscute forurilor competente durerile ce atâta ne apasă inima. De zece ani de zile, îmblăm pe la autorităţile statului, ca să ne dea o şcoală română şi să nu ne despoaie de dreptul acordat

[605] DEŞTEPTAREA, Nr. 18/1893, p. 142, 143

[606] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 49, 1876 p. 38, 1907 p. 155

prin legea imperială, care, în *Reichsgesetz vom 14. Mai 1869, § 6*, sună tocmai contrar profeţiilor domnilor inspectori şi anume: „Über die Unterichtssprache und über die Unterweisung in einer zweiten Landessprache entscheidet nach Anhörung derjenigen, welche die Schule erhalten innerhalb der durch die Gesetze gezogenen Grenzen, die Landesschulbehörde" (în traducerea mea şovăielnică: „Autoritatea școlară de stat decide cu privire la limba de învățare și instruirea într-o a doua limbă națională, după ce a audiat pe cei care primesc școala, în limitele stabilite de legi"), dar cererea noastră n-a fost ascultată şi paragraful respectiv a fost desconsiderat. Sună poate vreuna din legile statului că ţăranului muncitor, ale cărui dorinţe în prima linie merită să fie luate în considerare, să nu i se dea nici o ascultare, să nu i se împlinească dorinţele lui, care formează talpa ţării, puterea statului ? El, care contribue cel mai mult la recerinţele statului, ca cetăţean austriac, să nu aibă dreptul a cere de la împărăţie ceea ce i se cuvine şi ce chiar legea pretinde. La urma urmei voiesc domnii de la cârmă să ne astupe gura, aruncându-ne în batjocură o fărmătură, dându-ne o singură clasă. Noi nu cerşim, ci, ca fii ai unei patrii cu drepturi egale, cerem să ni se dea dreptul ce i se cuvine fiecărui austriac, cerem o şcoală română completă, cum li s-a dat, la timpul său, clitenilor, cerem să se respecteze legea! Poate legile îs pentru aceea, ca să fie numai pe hârtie, nu însă şi respectate? Sau poate domnii de la cârmă au privilegiul de a cere numai respectarea legii, nu însă de a o şi respecta singuri? Trăim doară într-un stat constituţional, nu absolut! În fine, să vorbim mai lămurit: doară ţăranul nu-i vită, ca să-l legi de funie şi să-i arunci în iesle ce-ţi convine. Nouă nu ne trebuie şcoală ruteană,

căci aceasta ar avea înţeles numai atunci, dacă am fi în Galiţia. Statul are datorinţa să poarte grijă de supuşii săi şi să promoveze interesele lor. Ce folos ne-a adus statul, întroducându-ne şcoală ruteană în sat? Crede poate că, ca ruşi, vom fi mai buni patrioţi? Oare nu era cu mult mai bine, când nu aveam nici o şcoală ? Da, era cu mult mai bine, căci atunci studiau bieţii ipoteşteni la şcoala poporală din Suceava şi se puteau îndeajuns prepara şi pentru a putea urma şi studiile la gimnaziul din Suceava. Acum, însă, când avem obligaţiuni mai multe, copiii noştri nu mai pot fi primiţi la altă şcoală, nu pot primi învăţământul în limba română şi astfel sunt excluşi de la posibilitatea de a gusta din izvorul ştiinţei al unui gimnaziu. Anul trecut s-a mai întîmplat un caz ca acesta din Ipoteşti şi în comuna Clit, lângă Solca, unde au cerut rutenii şcoală română. Acolo însă s-a purces legal şi logic. Delegaţii, examinând dorinţele rutenilor, au introdus imediat şcoala română. A fost şi la noi o comisiune, da, n-avem ce ne plânge, însă nu ca să ne asculte dorinţele, ci ca să ne ameninţe cu pedeapsă şi închisoare, dacă nu vom da copiii la şcoala ruteană. Noi însă copiii nu-i vom da la şcoală, până nu vom căpăta dreptul nostru. Nemaiputând răbda această nedreptate, cerem, în virtutea paragrafului sus citat, să ni se dea şcoală română. Şi totodată îi rugăm pe domnii deputaţi şi pe domnul inspector să intervină pe la forurile competente şi să nu ne lese în disperare, căci ei au a răspunde pentru poporul în fruntea căruia s-au pus. Rămânând ruga noastră şi acuma neascultată, suntem obligaţi a pleca la Maiestatea Sa, la Viena, şi vom cere ca să ne facă El dreptate, căci acuma am pierdut orice

răbdare şi nu mai putem aştepta! / Mai mulţi Ipotiş-teni"[607].

1907: Şcoala de minoritate din Ipoteşti. În fine, le-a succes ipoteştenilor să-şi vadă dorinţa cea mai mare realizată. La stăruinţa neobosită a fruntaşilor acestei comune, Consiliul şcolar al ţării le-a acordat **şcoala românească** şi, sâmbătă, în 9 1. c., a fost aceasta şcoală pusă sub conducerea învăţătorului **Leonti Burac**. Ce interes mare au locuitorii acestei comune pentru o şcoală românească o dovedeşte faptul că numărul elevilor a crescut, în decurs de 10 zile, de la 50 la 140. Totalitatea copiilor s-a înscris la această şcoală, pe când şcoala ruteană rămasă cu desăvârşire deşartă, a trebuit închisă"[608].

1908: „Numele cabinetului nostru de lectură e „Arboroasa". Comitetul s-a constituit astfel: Preşedinte **Mihai Ilica**, conductor şcolar; vicepreşedinte **Vasile Reguş**, vornic; secretar **Nicolaivici**, învăţător; casar **George Chibiriac**, gospodar; bibliotecar **L. Burac**, învăţător; econom **Ioan Chibici**, gospodar; membri de rezervă **Nicolai Dumencu** şi **Dumitru Hostiuc**, ambii gospodari"[609].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Ipoteşti**, comună rurală, districtul Suceava, aşezată nu departe de malul drept al fluviului Suceava, între Bosancea, la Sud, şi Suceava, la Nord. Suprafaţa: 8,84 kmp; populaţia: 1.522 locuitori, aproape exclusiv ruteni, de

---

[607] *Apărarea Naţională*, Nr. 14, Anul I, joi 22 noiembrie stil nou 1906. p. 3

[608] *Apărarea Naţională*, Nr. 13, Anul II, miercuri 20 faur stil nou 1907. p. 3

[609] *Apărarea Neamului*, Nr. 12 şi 13, Anul I, Cernăuţi, joi 17 septembrie 1908, p. 117

religie gr. or. Printre Ipoteşti şi comuna Tişeuţi şi Lisaura trece drumul districtual Suceava-Bosancea, care se continuă apoi până la extremul punct, Chilişeni. Are o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică, cu hramul „Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril”. La 1776, era în posesia boierului Ienachi Cantacuzino. Numele comunei provine, după legendă, de la un păstor mahomedan cu numele Ipo (fantezie, pentru un toponim care conservă „descălecatul” din Ip, Maramureş – n. n.). Populaţia se ocupă cu agricultura şi creşterea vitelor. Comuna posedă 554 hectare pământ arabil, 396 hectare fânaţuri, 12 hectare grădini, 94 hectare imaşuri, 0 hect. 8 a. he-leştae. Se găsesc 66 cal, 385 vite cornute, 280 ol, 180 porci, 8 stupi”[610].

1914-1918: Obolul de sânge pentru Bucovina a fost depus de „Fruntaşul **Ilie Crasi**, Ipoteşti, Regimentul 22, rănit”[611]; „**Nicolai a lui Petre Ileţchi**, din **Ipoteşti**, care a participat la război şi să fi căzut pe frontul italian, în anul 1916, după cum afirmă martorii. Fiind deci probabilă prezumţiunea legală a morţii, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Domnica a lui Nicolai Ileţchi, procedura pentru declararea morţii celui dispărut; **Nicolai a lui Petre Ileţchi**, din **Ipoteşti**, care a participat la război şi să fi căzut pe frontul italian, în anul 1916, după cum afirmă martorii. Fiind deci probabilă prezumţiunea legală a morţii, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Domnica a lui Nicolai Ileţchi, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[612]; „**Pentelei a lui Ioan Guliciuc**, din

[610] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 119
[611] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 157 – Supliment, din 8 iulie n. 1915
[612] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 15, Cernăuţi în 29 Aprilie nou 1921, pp. 189-192

Ipoteşti, a participat la război şi să fi murit într-un spital, în Krakau, după cum afirmă martorii. Fiind deci probabilă prezumţiunea legală a morţii, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Margiola Guliciuc, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[613].

1922: „Având în vedere concursurile publicate, cererile prezentate şi propunerile făcute de revizorate, Consiliul şcolar al ţării a făcut, în şedinţa din 27 Martie 1922, sub preşedinţia domnului Director general delegat al învăţământului din Bucovina, următoarele numiri, pe ziua de 1 Aprilie 1922 – **a).** în calitate de învăţători superiori: Xenofon Isopescul la **Ipoteşti**"[614].

1925: În 1925, reforma administrativă în plăşi, comune urbane şi comune rurale, stabilea împărţirea judeţului Suceava în 4 plăşi, o comună urbană – Suceava şi 60 de comune rurale. Bosancea era reşedinţă de plasă, cuprinzând, pe lângă Bosancea, satele Burdujeni, Ipoteşti, Liteni, Lisaura, Plăvălar, Răuseni, Ruşii-Mănăstioara, Securiceni, St. Ilie, Şcheia, Tişăuţi şi Uideşti[615]. Pretorul plasei Bosancea, Chodzacar Ion avea să fie detaşat, în anul următor, prin decizia ministrului de interne Octavian Goga, „în administraţia centrală a ministerului" de interne[616].

1932, decembrie 15: Repartizări de comune rurale urbane nereşedinţă, între plăşile din judeţele Severin, Hunedoara, Bihor şi Suceava, în baza decretului regal nr. 3.501, din 15 decembrie 1932, în baza Decretului

---

[613] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 17, Cernăuţi, 1 iunie nou 1921, pp. 220-224

[614] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 8, Cernăuţi 21 aprilie 1922, p. 41

[615] *Monitorul Oficial*, nr. 223 din 10 octombrie 1925, p. 11339

[616] *Monitorul Oficial*, nr. 85, 16 aprilie 1926, p. 5545

regal „Nr. 16.369 A din 31 Decemvrie 1932, se înfiinţează o nouă plasă în judeţul Suceava, cu denumirea de plasa Bosancea, acelaşi judeţ”, cu reşedinţa în Bosanci, care cuprindea satele: Bosancea, Buninţi, Burdujeni, Chilişeni, Ipoteşti, Lisaura, Mihoveni, Plăvălar, Poeni pe Suceava, Reuseni, Ruşii Mănăstioarei, Securiceni, St. Ilie, Şcheia, Tişăuţi şi Udeşti.Litenii treceau în plasa Ilişeşti, şi aceasta nou înfiinţată[617].

1941: „Se publică mai jos Lista Nr. 13, de gradele inferioare (trupă), morţi pentru patrie, în actualul război, începând de la 22 iunie 1941, ora 24[618]: **Iaţcu Trifan**, fruntaş, ctg. 1941, cu ultimul domiciliu în comuna **Ipoteşti**, judeţul Suceava, mort la 29 iulie 1941”.

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[619], următorii învăţători şi învăţătoare: Pavel Domniţa, comuna **Ipoteşti**, jud. Suceava, media 7,47”.

1945: „Prin Ordinul Nr. 319.634 din 15 Noemvrie 1945[620], se fixează, pe data de 1 noemvrie 1945, următorii învăţători la şcoalele aratate în dreptul fiecăruia: **Deleanu Elena**, la Ipoteşti, p. 10, şi **Tcaciuc Emilia**, la Ipoteşti, p. 11”.

1947: Se fac stabilizări pe posturi de învăţători şi astfel se transferă „**Deleanu Elena**, de la Ipoteşti, la Iaslovăţ, iar **Pavel Pascu Domniţa**, de la Ipoteşti, la Iaslovăţ”, în vreme ce, din motive familiale, vine „**Truş-**

---

[617] *Monitorul Oficial*, nr. 5, 5 ianuarie 1933, p. 116

[618] *Monitorul Oficial*, Nr. 220, 17 septembrie 1941, pp. 5543-5549.

[619] *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552

[620] *Monitorul Oficial*, Nr. 277, 3 decembrie 1945, p. 10553

can Aurora, de la Arbore Centru, la **Ipoteşti**, post XII, soţ preot”[621].

La Ipoteşti s-au născut poetul-poet Ivan NEGRIUK, publicistul Corneliu REGUŞ, artistul plastic Radu IAŢCU şi graficianul Nicolae CRASI.

IREŞTI

(comuna Vidra, Vrancea).

1632, iunie 21: Întărit de Alexandru Iliaş voievod mănăstirii Vizantia, care primeşte urice pentru părţi „din **Vităneşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), pe ambele părţi ale Putnei, din Şuşiţa până în vârful Măgurii Mari, din câmp şi din apă şi vad de moară la apa Putnei şi grădini şi vie”, danii, cu zapis de mărturie întărit de popa Ion din **Scorţeşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea) şi popa Andrei din **Sclipiceşti** (azi Clipiceşti, comuna Ţifeşti, Vrancea), de la Dobra, fiica Măriei Grozăvoae, nepoata lui Mihăilă Dodan, şi de la bărbatul ei Ion din Vităneşti. / Şi de asemenea… cu zapisul întărit de protopopul de Putna, anume Eonaşco şi de popa Stan din **Ireşti** (comuna Vidra, Vrancea), de la Mărina, fata lui Dăniil din **Voloşcani** (comuna Vidra, Vrancea), care a dat „dreapta ocină ce a avut ea, de la apa Cârligului, până în apa Scurtii, din ma-

[621] *Monitorul Oficial*, Nr. 135, 17 iunie 1947, p. 4911

lul gropii lui Dămian, până la Vezeuţi (afluent al Putnei)”[622].

1705, august 10: Antioh Cantemir voievod, „pentru o moarte de om, a aruncat cheltuiala pe trei hotare, **Vidra, Călimanu** şi **Ireştii**”[623].

1768, ianuarie 30: Anafora lui Grigore Ioan Calimah voievod, de întărire a judecăţii Divanului asupra pricinii dintre „egumenul de la mănăstirea Vizantia, ce este la ţinutul Putnei, şi Mihai Găure, Constandin Croitoriul şi alţi ai lor, ce s-au răspuns că sunt seminţii din feciorii lui Bodin şi au moşie în satul **Ireştii**, pentru o bucată de loc din Lacul cu Lozăile şă până în obârşia Vizăuţului celui mic, prin care divanul a aflat cum că fără cale cer oamenii aceştia să cuprindă această bucată de loc”[624].

1774, iunie 26: Satul **Ireştii de sub Măgură**, ţinutul Putnii, ocolul Gârlelor, după recensământul lui Rumeanţev[625], avea **toată suma caselor 28**. Scădere rufeturi 8: 1 scutelnic, 1 mazil, 3 popi şi diaconi, 2 nevolnici, 1 slujitor. Rămân birnici 20. / **Birnici**: Ioniţă Ciolan, vornic / Gavril, vătăman / Maftei Badoi / Necula Hibon, morar / Vasile Jâghiul / Petre Tarba / Nistor Mărăscul / Irimie Albul / Irimie, cârciumar / Neculai fiul lui / Sava, chilian / Vasile Maftei / Ivan Ciolan / Neculai fiul lui Radul / Pavel fiul diaconului / Dumitraşco / Iorga

---

622 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 127, pp. 162-164

623 Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 89, p. 58

624 Sava, Aurel V, *Documente Putnene*, I, *Vrancea / Odobeşti-Câmpuri*, Focşani 1926, doc. 143, p. 98

625 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 313

fiul lui Tudoroae / Ilie Calicu. // **Rufeturi:** Cârste Burcă, mazil / Popa Toader Burcă / Popa Ştefan Burcă / Ion, diacon / Sava, slujitor / Grigoraş Roman, vier nanului Ştefan Sturza / Baba Măriuţa / Baba Marie.

1774, iunie 26: Satul **Ireştii de Sus**, ţinutul Putnii, ocolul Gârlelor, după recensământul lui Rumeanţev[626], avea **toată suma caselor 28**. Scădere rufeturi 14: 4 popi şi diaconi, 2 nevolnici, 6 slujitori. Rămân birnici 14. / **Birnici**: Georghe Pătrașco / Cârstian Pătrașco / Savin Baratin / Costantin Pătrașco / Lupul Susan / Mihai, ciubotar / Vasile Lupaşco / Macsin Iftenie / Toader Gorce / Costantin Radul / Toma Cârciul / Costantin Cârciul / Ion Savin / Vasilache Unchiaș. // **Rufeturi:** Lupul Lățcan, slujitor / Toader, baciul, slujitor / Andrieș Ignat, slujitor / Ioniță Ciupercă, slujitor / Lupul Roată, slujitor / Ion Crăciun, slujitor / Toader a Rădoae, nevolnic / Ion, slujitor / Niagul, slujitor / Popa Pavel / Popa Gheorghie / Diaconul Gheorghie / Diaconul Ion / Preotiasa Sanda.

1901: „**Ireşti**, comună rurală în judeţul Putna, plasa Gârlele. Se compune din următoarele cătune: Cucueţi, Irești (unde e și primăria comunei) şi Șerbănești. Satul Ireşti este aşezat pe podișul dintre malul Putnei și Dealul Mare, iar satele Șerbeşti și Cucueţi sunt chiar pe malul Putnei. Satul Ireşti se află la 19 km de sub-prefectura plășii, şi la 25 km de capitala judeţului. Afară de râul Putna, mai este udată și de pârâiaşele Saca și Zlota. Are o populație de 437 familii sau 1.543 suflete (770 bărbaţi, 773 femei); 740 neînsuraţi (368 bărbaţi, 372 femei), 746 însurați, 55 văduvi (27 bărbați, 28 femei), 2 divorţaţi (bărbaţi); 1.537 români, 1 grec și 5 de diferite naţio-

[626] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 313, 314

nalităţi; 1.538 ortodoxi și 5 izraeliţi; 222 agricultori, 10 meseriași, 100 industriași, 22 comercianţi, 36 având profesiuni liberale, 150 muncitori şi 50 servitori. Locuiesc în 400 case. Sunt 364 contribuabili. Ştiu carte 113 persoane. Are 2 biserici parohiale, una cu hramul Adormirea și a doua cu hramul Sf. Voevozi, ambele în cătunul Irești; o școală mixtă, construită de particulari și frecventată de 24 copii. Comuna vine în ajutorul școalei cu 314 lei anual. Locuitori posedă: 29 pluguri de lemn, 18 de fier; 2 mori de apă. Vite sunt: 392 boi, 230 vaci, 76 cai, 543 oi, 48 capre şi 215 porci. În comună sunt: 12 cârciumari, 20 fabricanți de rachiu; 2 băcani; 1 brânzar; 10 fabricanţi de oale; 1 cizmar. / **Ireşti**, cătun în comuna cu același nume, așezat pe podișul dintre malul Putnei şi Dealul Mare”[627].

ISACOVA

(raionul Orhei, ocolul Culii, Moldova).

1645, mai: Scrisoarea lui Gheorghe Ştefan sulger şi a lui Apostol pârcălab de **Orhei**, trimişi de Vasile Lupu voievod „să socotim şi să alegem locul satului **Isacova** (raionul Orhei, Moldova), dinspre hotarul târgului. / Deci am socotit cu oameni buni din târg, anume Gligori ce-a fost şoltuz, Sămion Mihuleţi, Vasile Drăghinici, Tănase Drăghinici, Enachi Ştefulenca şi mulţi oameni buni că se

[627] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 63

vine hotarul satului Isacovii din drumul târgului la deal, pe Rublinca, până la muchia dealului, în Hârtop; şi aşa merge tot înainte până intră drumul în pădure, şi au şi stâlpit"[628].

1669, aprilie 20: Aniţa, femeia lui Vlaşcă, feciorul lui Şuruna, şi soră-sa Mardaria, fetele Rucsandei, şi Măria, nepoatele Bunii Dăncioae vând lui Apostol Durac fost serdar, drept 45 lei, „moşia de au avut de la moşul (bunicul) lor Danciul şi de la femeia lui Buna, din satul **Morozănii**, din partea Danciului şi a bunei, din a patra parte, trei părţi, şi din cumpărătura ce au avut Danciul şi Buna, ce se va alege din partea de jos, ce au avut cumpărătură moşii lor de la Părhuţoaia, şi cu vad de moară ce este la Vatici, în coada heleşteului Pituşcanului, care vad s-a chemat al moşului lor Paşcanul, aşijderi trei părţi… înaintea lui Isac din **Hulboca**, Gaşăar din **Puţântei**, Grăjdean ot **Isacova**, Floniţă Buhchlih din **Vadul Furii**, Grigore sin (fiu) Condrea ot **Lucaceuca**, Postolachi, Isac, Ţugul şi Constantin ot **Morozăni**"[629].

1691, iulie 16: Zapisul lui Grigori şi Leca, fiii lui Leca, întărit de protoereul Constandin şi ereul Moisăi sin **Orhei**, căpitanul Toader şi Vasile Bosie din **Rădeni**, în care mărturisesc cum că „pârcălabul Loghin i-ar fi plătit la vistierie de banii ce rau datori la Duca vodă, şi i-au dat o cumpărătută din **Isacova**, care a fost a tatălui lor Leca de la Măria şi de la Nica, fetele Anei Păşcăniţei, şi jumătate vad de moară din Poiana Morozănilor, ce s-a

---

[628] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 69, p. 65

[629] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 117, pp. 123, 124

alege partea Lecăi în **Morozăni**”[630].

1723, decembrie 18: Porunca dată de Mihai Racoviţă voievod pârcălabului Leca şi pârcălabilor de **Orhei** să cerceteze pricina dintre „Toader Loghin postelnic, cu ai lui răzeşi din satul **Isacova**, asupra **târgoveţilor de Orhei** şi slobozieni de acolo pentru o parte de loc, pe care, când era iazul iezit de la Orhei, le îneca apa acel loc, rămânând păgubaş de tot venitul lui, iar în urmă, nefiind apă pe acel loc, acei târgoveţi şi slobozienii ar fi lucrând ei acel loc şi l-ar fi numind, pe unde a ajuns apa iazului, domnesc, nevrând să le dea jeluitorilor din a zecea… / Tu să cercetezi… / osebit s-ar mai fi jeluit şi asupra neamului Cociorvăsc şi Alecsăndresc, că având ei moşie în **Morozăni**, care ar fi împărţită şi că oamenii din partea de jos ar fi lucrând în partea din mijloc, şi nu vor să dea zeciuiala; iarăşi să cercetezi şi, dovedindu-se că lucrează pe partea jeluitorilor, să li se împlinească toată dijma şi din anul trecut, şi din anul curgător”[631].

1725, decembrie 9: Carte de împuternicire, dată de Mihai Racoviţă voievod „tuturor răzeşilor din **Isacova** şi **Morozăni**, de ţinutul Orheiului, cărora li se trag moşiile de pe moşii lor Danciul, ce a fost pârcălab, şi de pe Durac cel bătrân, să fie volnici a-şi lua venitul de-a zecea din tot locul, iar având cineva a răspunde, să vină de faţă cu dresele ce le va avea”[632].

---

[630] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 157, pp. 154, 155

[631] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 191, pp. 184, 185

[632] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 196, p. 195

1774, iunie 5: Satul **Isacova**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Culii, după recensământul lui Rumeanţev[633], avea **toată suma caselor 33**. Scădere rufeturi 22: 10 volintiri, 4 mazili, 1 popă, 2 diaconi, 5 femei sărace. Rămân birnici 11. / **Birnici:** Andrei a moșniagului / Ioniță Hilimon / Mihai Vârlan / Ioniță Moțul / Ion Butucel / Niță Butucel / Dumitrașco Hilimon / Ioniță, cibotar / Grigoraș Bursuc / Ștefan, dascălul. // **Rufeturi:** Constantin Stahi, volintir / Ioniță Bățu, volintir / Ioniță Dânga, volintir / Toader, ciobanu, volintir / Vasile Băran, volintir / Toader Mustiață, volintir / Vasile Cobâlian, volintir / Vârlan, bejenar, volintir / Mihai Butucel, volintir / Vasili Antohi, volintir / Constantin Coreschi, mazil / Isac, mazil / Velișco Cârlan, mazil / Constantin fiul lui Potârcă, mazil / Popa Iordache / Diaconul Mihălachi / Diaconul Mafteiu / Guna, săracă / Marie, săracă / Acsănie, săracă / Marie, săracă / Damaschiniasă, săracă.

1904: „**Isacova**, sat mare în judeţul Orhei, centrul volostei cu acelaşi nume. E aşezat la 6 verste de oraşul Orhei şi la 40 de Chişinău. Are 400 case de răzeşi, cu o populaţie de 2.010 suflete, care posedă 2.080 fălci pământ; o biserică, cu hramul Sf. Nicolai; şcoală elementară rusească; 7 mori de vânt; 487 vite mari. Sunt vii, grădini cu pruni şi pomi”[634].

---

[633] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 400

[634] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 123

ISPAS

(pe graniţa cu Polonia, Bucovina, Ucraina).

Menţionat de Ion Neculce drept sat al logofătului Ion Tăutul („Când au aşezat pace Ştefan-vodă cel Bun cu leşii, fiind Ion Tăutul logofăt mare, l-au trimis sol la leşi. Şi au dăruit craiul leşescu Tăutului aceste sate la margine: Câmpul Lungu rusescu, Putila, Răstoaceli, Vijniţa, Ispasul, Milie, Vilavce, Carapciul, Zamostie, Vascăuţii, Voloca. Toate acestea le-au dăruit craiul leşescu Tăutului logofătului. Şi au pus hotar apa Cirimuşul, întru o duminică dimineaţa"[635]), Ispasul este atestat documentar în **13 decembrie 1433**, când Regele Vladislav al Poloniei şi Ştefan Vodă, fiul lui Alexandru cel Bun (şi nu Ştefan cel Mare, cum greşit înţelesese Neculce), stabileau hotarul moldo-polon, Vladislav lăsându-i negociatorului, logofătul Tăutul, moşiile Coroanei din nordul Moldovei.

1691: În 14 noiembrie 1691, Rafila, fata lui Lupu Popăscul, lasă soţului ei, Miron Cucoranul, şi nepoatei sale, Aniţa, jupâneasa lui Gheorghe Goian, „parte me de Ispas, cătă se va alege parte me dentr-a patra parte… cu tot venitul satului şi cu toţi oamenii, anume Sava Chiseliţă cu toţi ficiorii lui, şi pe Pavăl…, Covăleştii tij cu copii, şi Luca, şi Fădor, şi Gavril Şăpneştii tij cu copii lor, şi Fădor, şi Ivan, şi Iascan Ariceştii tij cu toţi copii lor, Ghierman şi Roman şi Andrei Zaharieştii tij cu toţi copii lor, şi Gafton Luchinescul, şi Procop Burniţa, şi Simion

[635] ION NECULCE, *O samă de cuvinte,* Junimea 1972, p. 10

Robul, şi Gligori Frenţii cu ficiorul lui… şi Dumitraş Luchianici şi fără Nifor Florciuc”.

1696: În 4 noiembrie 1696, după o judecată în faţa Divanului între Gheorghi Goian şi socrul său, Andrei Groholschie, „pentru a patra parte din giumătate din tot satul din Ispas, care parte au fost a Antimiei, fetii Lupului Popescului, şi ne-au arătat Gheorghi Goian şi un zapis de la soacră sa, cum au dat cu limbă de moarte parte acea din Ispas featii sale, Aniţii, jupânesei lui Gheorghie Goian, iar fiului său, lui Liudvic, au datu din giumătate de sat Câmpul-lung a treia parte, cu vecini, cu totul”, partea din Ispas era întărită lui Gheorghi Goian, iar partea din Câmpulung Rusesc, lui Ludovic Groholschi.

1698: În 24 iulie 1698, starostele Cernăuţilor Constantin Turcul şi rohmistrul Liudvic, feciorul lui Andrei Grohovschi pârau pe Gheorghiţă Goian pentru jumătate dintr-un sfert din satul Ispas şi tot atâta moşie din Câmpulung Rusesc.

1722: În 20 februarie 1722, când Iuon Paladi şi cumnatul său, Miron Dari, convin să împartă moşiile rămase după Toader Paladi, fost mare vornic şi de la mama lui Iuon Paladi, fata lui Tăutul logofăt, lui Dari „i-a venit a patra parte de sat Ispas”.

1725: În 25 iunie 1725, se hotărnicea „a patra parte (din Ispas) cu vecini, din vatra satului, din câmp şi vad de moară, venind partea de sus lui Vasilie şi lui Iuon Tăutul şi fraţilor lor, iar partea de jos lui Iuon Popovici, care a primit şi partea unchiului său, Gavrilaş, iar lângă partea lui Gavrilaş se află partea lui Sandul Momitco, fiul lui Gligoraş vameş, lângă partea acestuia este partea lui Hermeziu, lângă partea lui Hermeziu, este partea lui Andrei”.

1738: În 16 iunie 1738, „Constantin Tăutul, fiul lui Ioniţă Tăutul, nepotul lui Pătrăşcan Tăutul" şi fraţii lui obţineau uric de la Grigori Ghica Vodă pentru „a patra parte de sat Ispas… care parte părintele lor, Ioniţă Tăutul, a primit-o danie de la unchiul său, Velicico Tăutul, arătând şi un zapis de mărturie de la Toader Tăutul, fratele părintelui lor, şi de la alţi oameni buni, cari mărturisesc precum au avut de la moşul lor un zapis de danie, care s-a pierdut în războaiele cu Leşii".

1752: În 1752, la împărţeala moşiilor Goianeştilor, fraţii Toader, Nacul şi Ion Goian, şi surorile lor, Măriuţa (mama lui Alexandru Vasilco), Irina şi Gafiţa primesc a patra parte din tot satul Ispas". Măriuţei, „ce au ţănut-o Vasălce" şi Irinei, „ce au ţănut-o Andrei Marcu" le mai revin două părţi din a patra parte a satului şi câte o parte din a patra parte din Ispas.

1754: În 25 iunie 1754, mazilul Alexandru Vasilco se plângea Divanului că moşiile sale din Ispas sunt stăpânite, în mod abuziv, de Goianeşti. Goianeştii, care aveau propriile moşii în Ispas, le împart între ei în 1755, în spiritul împărţirii din 1752.

1771: În 1 aprilie 1771, s-a făcut împărţeala moşiei din Ispas (a şaisprezecea parte din sat) între copiii Saftei Tomuzei, Iordachi, Gheorghe şi Mariţa Buţura.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[636], din 1772-1773, înregistrează la Ispas, moşie răzeşească, „113 – toată suma caselor", însemnând 2 popi, Ostafii şi Vasilii, 2 dascăli, Vasilii şi Ion sin popii lui Vasilii, 3 mazili, Iordachi TUMUZEIU, Ştefan GIURGIUVAN şi Giorgie TUMUZEIU, 4 ruptaşi, Ion MARCO, Ion POPOVICI,

---

[636] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 455

Vasilache COSTRĂŞ şi Ion nepot GHENGHII, 9 şleahtici, Ioniţă MARCO, Vasili sin TOADER, Vasili MARCO, Gligoraş sin COSTII, Vasilii sin COSTII, Andronachi BORŞAN, Sandul MĂLAI şi Ilii STAVĂR, 5 văduve, Parasca, Iliana, Tudosca, Maria şi Parasca, 3 jidovi, Şmil orândar, Leiba şi Gilman orândar, 11 argaţi mazileşti, 25 scutelnici şi 49 birnici. **Scutelnicii lui Dumitrachi RAMAZĂ** erau: Toader ŞANDRU, Tănasă morar, Mihail VATRICI, Mihail GIORGIICIUC, Petrea TRIFAN, Macovei ŞENDRE, Nichita VATRICI, Mihail Pânzar, Ivan VATRICI, Luchian GIORGIICIUC, Hlihor pânzar, Nichifor GIORGIICIUC, Ion ŞANDRU, Tănasă ŞANDRU, Ivan sin lui Ioniţă MARCO, Gligore ŞANDRU, Iacov TRUFIN, Simion TRUFIN, Sămen a lui MĂLAI, Ignat HUŢAN, Dumitru GURAŞ, Tănasă TRUFIN, Ion TRUFIN, Acsenti VATRICI şi ŞANDRU. **Alţi scutelnici**, argaţii: Nichifor FEŞCA, argatul popii lui Vasilii; Petre DECA, argat lui Ştefan GIURGIUVAN; Nichifor TOCAR, Ion sin TOCAR, Vasilii PAVLIUC, Giorgie IURIMCIUK şi Nichita IRIMCIUK, argaţi ai Aniţii TĂUTULIASĂ; Dănilă HUŢAN şi Ivan sin HUŢAN, argaţi lui Iordachi TUMUZEIU; Zaharie HUŢAN, argat lui Giorgie TUMUZEIU, şi Ştefan CORDACU, scutelnic al lui Ion POPOVICI. **Cei 49 birnici din Ispas** au fost: Vasilie vornicul, Matei vătăman, Andrei GLOBANCĂ, Ion HATMAN, Ilaş HATMAN, Matei MOLOŞ, Ilaş MOLOŞ, Oleksa MOLOŞ, Luchian VATRICI, Vasili OLENICI, Ion zet TROFIN, Andrei CIUICĂ, Dumitru AVRAM, Nichifor ISAC, Andrei BOICA, Sămen COVALIUC, Ştefan DUCIAC, Dumitru CLIŢIC, Ştefan OCERENKO, Ion CEPUL, Ion CONDRIC, Ion CIPOCĂ, Ion CEPUZ, Filip CEPUZ, Ion

ZENIC, Ştefan PAVLIUC, Chirilă COSAC, Ion PIERDIICA, Ivan DUCIAC, Vasili PIERDIICA, Luchian CÂRNECA, Ignat HOŢOLACĂ, Tănasă COVALCU, Macsim tocariul, Vasili TOCAR, Andrei ŞINII, Sămen zet ego, Fedor COROPCĂ, Petre LUCIC, Giorgie sin COSTANDIN, Costandin TOCARIUL, Cozma OLINICI, Pintelei SĂDORAC, Pricop MAŢÂNCO, Ion MAŢÂNCO, Dumitru HATMAN, Ştefan HATMAN, Dumitru HATMAN şi Ion CHILĂ.

1774: În 1774, satul Ispas avea 128 familii, iar în 1775, 3 mazili, 5 răzeşi, 2 popi şi 87 de familii de ţărani ucraineni. În 1784, satul ajunge la un număr de 203 familii.

1783: În 14 aprilie 1783, în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina, Ionaşco Tăutul declara că stăpâneşte un sfert din satul Ispas, pe care îl moştenea de la Zaharia Tăutul, partea ce avea să fie împărţită între Antohi Popovici, Iuon Tăutul, Vasile Ghine, Ienachi Istrătuţă şi Dochiţa Cotomăniţa; un alt sfert de sat aparţinea lui Iordachi Darie, care o moştenea pe ruda sa Aniţa, fiica Ghergheloaiei; al treilea sfert de sat aparţinea lui Iordachi Tomuzei, care moştenea partea care fusese a lui Pătrăşcan Tăutul; ultimul sfert de sat aparţinea lui Alexandru Vasilco şi rudelor sale, Sandu Mălai şi Andronic Borşan, partea lor fiind moştenire, prin mamă, de la Gheorghiţă Goian.

1785: În 15 februarie 1785, fraţii armeni Kuty Petru şi Iacob Romaşcan, care mai cumpăraseră părţi din Ispas de la Vasile Ghine şi jupâneasa Safta, fata Mierlei Ruginoaia, dar şi de la Vasile Spânul şi jupâneasa Iftinca, fata lui Vasile Popovici, şi de la Gavril Ţura, fiul lui Simion Ţura de Mamorniţa, şi de la Grigori Tăutul, fiul

lui Ursachi Tăutul de Lehăceni, şi de la Alexandru Coleasca, fiul lui Mihalachi Coleasca din Costeşti, cumpăra şi şaisprezecimea de Ispas care aparţinuse fetei lui Sandul Tăutul, Ileana Mălăiasa, cu 800 ducaţi. În 19 februarie 1785, Alexandru şi Maria Vasilco, îşi înzestrează fata, Catarina, care se căsătorea cu Ştefan Antohi, cu a douăzeci şi patra parte din Ispas, înzestrarea având încuviinţarea fraţilor miresei, Nicolae, Vasilie şi Ştefan.

1790: În 1790, Alexandro Jăian din Chisălău, feciorul Saftii Jăeniţii, den fată Dochiţei Buţuroei, ce au ieşit den Vasăle Popovici, care se trage din Ionaşco Tăutul, vindea lui Ionaşco Vasilco, nepotul lui Ionaşco Tăutul, din a patra parte din satul Ispas, din vatra satului, 18 stânjeni împărăteşti.

1802: În 23 aprilie 1802, Toader şi Smaranda Cârste vindeau lui Iacob von Romaşcan a opta parte a satului Ispas. Moşiile armeanului von Romaşcan se vor împărţi, în 3 iunie 1807, între copiii acestuia, Gregor, Iohann, Ana, căsătorită cu Iohann Botoz-Antonievicz, Rosalia, Peter, Michael şi Aron.

1803: În 15 mai 1803, Ştefan Giurgiuvan, care stăpânea 40 stânjeni în Ispas, îşi înzestra fata, Catarina, care se căsătorea cu Vasile Dragalina, cu acea moşioară.

1828: În lista elevilor care au absolvit Academia cezaro-crăiască de Inginerie Militară din Viena, se află şi „**Johann Edler von Romaszkan**, deci Ioan nobil Romaşcan, născut în 23 octombrie 1809 la Ispas, în Bucovina. Tatăl este mare moşier. A absolvit în 11 octombrie 1828, când a fost repartizat stegar în Regimentul Nr. 48 de Infanterie Gollner”[637].

---

[637] Gatti, Friedrich, *Geschichte der k. k. Ingenieur- und k. k. Genie-Akademie / 1717-1869*, Wien 1901

1860: O şcoală cu 5 clase a fost deschisă, la Ispas, în 1860, iar o şcoală filială, cu o clasă, în 1893[638].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Vijniţa – **Vijniţa** (târg, cu tribunal) cu Bahna, Ciornohuz, Revna și Wiszenka, Berhomet pe Siret cu Lăpuşna, Mihodra, Cireşenca, Mazuri, Şipot cu Bursekeu, **Ispas**, Lucavăţ pe Siret cu Maidan, Meschibrod cu Podzaharie, Mihova cu Mega, Milie"[639].

1876: Biserica Arătării lui Cristos din Ispas a fost construită, în 1876, pe vatra vechii bisericuţe a Romaşcanilor, patronată, în 1843, de Mihail de ROMAŞCAN, peste cei 1.927 enoriaşi păstorind parohul Theodor MIRONOVICI şi preotul administrator Vasilie ZURKANOWICZ (deci, ŢURCAN). În 1876, patronul bisericuţei vechi era grafina Rosalia de CIHALLA, paroh fiind Georgie FRACIAN, postul de preot cooperator fiind neocupat, în ciuda măririi spectaculoase a numărului enoriaşilor, care ajunsese la 2.859. În 1879 s-a mai construit o biserică şi la Maidan, sfinţită în 1880 şi închinată Sfântului Dimitrie. În 1907, postul de paroh nu era ocupat, preot administrator fiind Dimitrie VOLOŞENCO, născut în 1875, preot din 1905, iar cantor, din 1900, Andronik WINNICKI, născut în 1862.

1890: În 1890, comuna Ispas avea 3.650 locuitori, conduşi de primarul Vasile Cuzic. Paroh era Graţian Fra-

---

638 SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 23, 1876 p. 97, 1907 p. 75

639 *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

ţian, iar învăţători, Leon Macovievici, Filip ANDRIUC şi Macarie Totoescul.

1908: Preotul Mihail Voloşencu, cooperator în Ispas, a fost numit catihet la Şcoala poporală de pe strada Palatului ţării, în Cernăuţi[640].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Ispas**, comună rurală, districtul Vijniţa, aşezată pe dreapta fluviului Ceremuş, între Millie şi Cernohuze. Suprafaţa: 28,40 kmp; populaţia: 4.047 locuitori ruteni şi puţini izraeliţi; religia gr. or. Cuprinde, pe lângă satul de reşedinţă, Ispas, cu 3.403 locuitori, şi satele Cernohuze-Ispas şi Măidan-Ispas. Este în apropiere de drumul districtual Vijniţa-Văşcăuţi şi de linia ferată Nepolocăuţi-Vijniţa. Are un oficiu telegrafo-poştal; o şcoală populară, cu 3 clase (deci, 90 şcolari – n. n.), şi alta filială, cu o singură clasă; o biserica parohială, cu hramul „Înălţarea Domnului", în satul dc reşedinţă, şi alta filială, în Măidan-Ispas; o parte din comună ţine însă de enoria bisericei din Cernohuze. La 1776, aparţinea mazililor Iordache Tomaţei, Ştefan Giurgiuvan, Iordache Lazul şi Iordache Darie. Populaţia se ocupă cu agricultura şi cu prăsila de vite. Comuna posedă 1.805 hectare pământ arabil, 2.156 hectare fânaţuri, 56 hectare grădini, 561 hectare imaşuri, 1.544 hectare păduri. Se găsesc 96 cai, 1.543 vite cornute, 186 oi, 545 porci, 157 stupi. **Ispas, moşie**, cu administraţie particulară, districtul Vijniţa. Suprafaţa 35,68 kmp; populaţia: 194 locuitori poloni şi ruteni; religia rom. cat., pentru majoritate, gr. cat. şi gr. or. pentru rest. Se compune din moşia Ispas propriu-zisă, cu

---

640 *Apărarea Naţională*, Nr. 8, Anul III, duminică 2 februarie stil nou 1908, p. 3

141 locuitori, şi din localităţile Cernohuze-Ispas şi Măidan-Ispas sau Zvar"[641].

1914-1918: „**Dimitrie Kudrek a lui Ion**, născut în 1884, în **Ispas**, a fost înrolat în 1914, cu ocazia mobilizării generale la oaste, și a plecat în campanie. De atunci lipsește orice știre despre dânsul... Se îndrumează, la cererea soției sale, Vaselena Kudrek, procedura pentru stabilirea morții celui dispărut / Tribunalul Cernăuți, Secția VIII, în 27 Iunie 1919"[642]; „**Vasile Tocar**, născut la 24 decembrie 1874, în **Ispas**, înrolat fiind în armata austriacă, ar fi căzut în prinsoare la ruşi, unde ar fi murit. În anul 1915, a primit soţia sa ultima ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea soţiei sale, Maria Tocar, procedura pentru declararea morţii celui dispărut"[643].

1919: Din **Comisiunea agrară de ocol Vijniţa** făcea parte, ca reprezentant al ţăranilor, şi „**Petru Mazurec a lui Simion**, agricultor, Ispas"[644].

1941: Printre cei care au comis abuzuri, în dauna locuitorilor comunei lor, pe timpul ocupaţiei sovietice, şi care pierd, astfel, cetăţenia română, se numără **Hrehoreac Tudose**, din com. **Ispas**, jud. Storojineţ, „sub regimul sovietic a făcut propagandă comunistă, ţinând cuvântări, prin care insulta biserica, Statul şi poporul român, totodată făcându-se vinovat şi de deportarea mai

---

641 Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 119
642 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 74, Cernăuți, în 15 Octomvrie nou 1919, pp. 4-6
643 *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 4, Cernăuţi 10 februarie nou 1921, pp. 38-49
644 *Monitorul Bucovinei*, Fascicola 73, 13 octombrie nou 1919, pp. 1-8

multor familii din citata comună”[645], **Lucec Grigore a lui Procop**, din com. **Ispas**, jud. Storojineţ, „sub regimul sovietic a făcut propagandă comunistă şi, în cuvântările pe care le ţinea, aducea ofense poporului şi Statului român”[646], **Mihai I. Uhrenovschi** şi **Mihai Serehei**, ambii din com. **Ispas**, jud. Storojineţ, „au fost comunişti ruşi înainte de a fi ocupată de ruşi Bucovina de Nord, iar după această dată au criticat în public regimul românesc, aducând injurii poporului şi Statului român… Uhrenovschi Mihai, sub regimul sovietic, a rupt tricolorul românesc de la toate instituţiile din citata comună, făcând, din partea roşie a steagului, drapele bolşevice, iar Serehei Mihai era în serviciul de spionaj al ruşilor mai înainte de anul 1940, trecând chiar fraudulos în Rusia, în luna februarie 1940, şi reîntorcându-se odată cu intrarea trupelor ruseşti în Bucovina”[647], **Dumitru N. Guriuc**, din com. **Ispas**, jud. Storojineţ, „sub regimul comunist, a denunţat pe foştii funcţionari ai Statului Român, care au fost apoi deportaţi de autorităţile ruseşti”, **Gheorghe A. Alexiuc** şi **Simion O. Sernic**, ambii din com. **Ispas**, jud. Storojineţ, „ca funcţionari ai regimului sovietic, au semnalat autorităţilor ruseşti, spre a fi deportaţi, pe locuitorii români care erau contra acestui regim şi au adus, în public, ofense naţiunii române şi Statului Român”[648], **Andriuc Leon**, din com. **Ispas**, jud. Storijineş, „fiind vechi comunist, a făcut propagandă pentru regimul

---

[645] *Monitorul Oficial*, nr. 126 din 3 iunie 1942, p. 4659
[646] *Monitorul Oficial*, nr. 128 din 5 iunie 1942, pp. 4741, 4742
[647] *Monitorul Oficial*, nr. 156 din 8 iulie 1942, pp. 5621-5623
[648] *Monitorul Oficial*, nr. 162 din 15 iulie 1942, pp. 5864-5867

sovietic, aducând, în acelaşi timp, injurii poporului român şi făcând propagandă anti-religioasă”[649].

1941: Învăţătorul „**Pop Remus**, seria 1937, media 7,80, numit în com. Ispas, Cotul de Sus, jud. Storojineţ”[650].

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[651], următorii învăţători şi învăţătoare: **Vizanti Ioan**, comuna, **Ispas**, Dumbrava, jud. Storojineţ, media 7,54, şi **Beţianu Sofia**, comuna **Ispas** Centru, media 8.12”.

ISTENSEGITS, în ŢIBENI

(lângă Rădăuţi, Bucovina).

Colonia maghiară de la Ţibeni, pe moşia Satu Mare, a fost înfiinţată între anii **1771-1773**, dar numele de Istensegits (Dumnezeu să ne ajute), propus de Mártonfi Mór, va fi menţionat, pentru prima dată, abia în 1776. „Nici Mártonffy, care ar fi luat parte la înființarea primelor colonii, nu-și asumă vreun merit, cu toate că mai încolo, în anul 1784, s-a lăudat că a convins 150 de dezertori maghiari din Moldova să treacă în Bucovina.[652]

---

649 *Monitorul Oficial*, nr. 176 din 31 iulie 1942, pp. 6460-6466

650 *Monitorul Oficial*, Nr, 249, 20 octombrie 1941, pp. 6452 şi următoarele

651 *Monitorul Oficial*, Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552

652 R. F. Kaindl - Das Ansiedelungswesen in der Bukowina seit der Besitzergreifung durch Österreich, mit besonderer Berücksichtigung der Ansiedelung der Deutschen, mit Benützung der urkundlichen

/ Despre acest primele colonii maghiare, preotul Mártonffy Mór a notat scurt în registrul bisericesc din Ţibeni*:* *„Gens hungarica in Bukovinam devenit sub Augustissima Imperatrice Maria Teresia ex Moldavia hinc inde dispersa, in crementum sumpsit post annum 1772 postea quam ab hoc anno quivisset, usque annum 1776 in possesione Zamosten in limites veniens Gens hungarica ad Istensegits sub Illustrissimo Gabriele Spleni L. B.: spiritualium Pastore Mauricio Martonffy, qui etiam, hungarico idiomate, hungaris Cognomen Pagi, Imposuit Istensegits quod significat Deus adjuvet."*[653] / Tradus în mare ar fi că, poporul maghiar, care din anul 1772 era dispersat în Moldova a venit în Bucovina la Istensegíts în anul 1776, de pe domeniul din Zamostea aflat lângă graniță, sub Gabriel Splényi, preotul Mártonffy, care fiind de limbă maghiară (maghiar) a dat nume unguresc satului și anume Istensegíts, care însemnă Deus-Adjuvet (Doamne-Ajută). / Ca în orice limbă și în latină sunt cuvinte sau grupuri de cuvinte, care se deduc din context: „Veniens Gens hungarica ad Istensegits sub Illustrissimo Gabriele Spleni" se poate înțelege că maghiarii au venit conduși de Gabriel Splényi, sau în timpul cât el a fost comandant în Bucovina. / Cum nu există niciun raport oficial, este greu de dovedit că această colonizare a avut loc la o dată anume. Unii afirmă că satele au luat fiinţă prin 1776, alţii că prin 1777, alţii prin 1771-1773. Ca lucrurile să fie şi mai complicate, ne încurcă şi tradiţia orală care s-a

---

Materialien aus dem Nachlasse von F. A. Wickenhauser, Innsbruck, Verlag der Wagner'schen Universitats-buchhandlung, 1902, pag. 244.

[653] László Gergely Pál-A bukovinai Istensegíts és Fogadjisten, Corvin Kiadó 2009, pag.11

păstrat până în zilele noastre. Unele sunt mai greu de crezut, altele sunt, şi par mai realiste. / Sunt printre noi unele persoane care ştiu că strămoşii noştri aveau cărţi de rugăciuni. Ele erau de mare preţ, scumpe pentru perioada aceea. Pe coperţile acestora se notau uneori anumite date, toate foarte importante pentru familie sau comunitate. Datele care urmează nu sunt cunoscute de istoricii Bucovinei şi publicului larg, de aceea le consider inedite. Avem numele celor care s-au dus la Ţibeni să verifice condiţiile de colonizare. / Scriitorul László János, născut la Ţibeni în 1878, scria prin 1936, că pe coperta cărţii de rugăciuni (Aranykorona-Coroana de aur) a străbunicului său, László Mihály (1777 Țibeni- ?), erau notate următoarele: *„înainte de a muta satul (din zona Zamostea la Ţibeni-n.a.), spre verificarea pământurilor din Bucovina, în anul 1776 au venit din Moldova: / 1. Tamás Albert, primar din Zamostea, / 2. László Antal, tatăl meu, băiatul lui László János din Joseni, / 3. László József, fost primar la Siculeni, / 4. Szőts Péter din Frumoasa, numit Assesoris Supernumerarii la Judecătoria din Şumuleu Ciuc, / 5. Kovács Tamás, notar din Caşin, / 6. György János, primar din Remetea. / Aceşti oameni au constatat, că pământurile sunt de calitate foarte bună, şi văzând şi comportamentul prietenos al autorităţilor germane faţă de refugiaţii secui, în martie 1777 aceştia au venit din Moldova, din 9 sate, stabilindu-se la Ţibeni 80 de familii şi la Iacobeşti 20 de familii."* Se poate observa, că nu se vorbeşte despre înfiinţarea satelor, ci despre colonizarea lor. Şi nu a ştiut, că la începuturi Iacobeştiul a fost mai mare decât Ţibeniul. / Austriecii au pătruns în Bucovina în anul 1774, și trimiteau rapoarte și statistici la Wiena, dar despre primele două sate maghiare se scrie numai la

29 octombrie 1779, în ciuda faptului că recensământul lui Enzenberg în sat s-a făcut la 27 ianuarie 1778, iar în toamna lui 1777 deja erau 47 de case și grajduri construite la Țibeni.[654]"[655].

1777: „În afară de aceste naţiuni, în Bucovina mai sunt şi locuitori maghiari (în satele Istensegits şi Hadikfalva, a căror stare demonstrează, totuşi, că patria noastră nu a suferit mare lucru prin pierderea lor)"[656]. „Tiborc Fazekas, care și el a studiat numele maghiarilor din Bucovina pune punctul pe i: „Din enumerarea de mai sus devine clar, că cei care s-au stabilit la sfârșitul secolului al 18-lea în Bucovina nu provin numai de la secuii care au luat parte la evenimentele de la Siculeni."[657] În Bucovina erau câțiva maghiari și înainte de colonizare, după cum reiese din recensământul lui Enzenberg (1778-1779). / Studiind primul registru bisericesc al maghiarilor din Bucovina, cel de la Țibeni între anii 1782-1799, ajungem la o concluzie simplă: din 218 nume 24 sunt de origine română, 10 germană, 8 ruteană, 5 polonă, 3 țigănescă, 3 evreiască iar pe 11 nu am reușit să le clasific. Deci 154 de nume sunt de origine maghiară, iar 64 nu, însemnând că 1/3 din primii coloniști nu aveau legături cu maghiarii la vestita descălecare din Bucovina. Oare cui folosește, că unii cu o largă generozitate, pun originea maghiarilor din Bucovina în Secuime? / Cu toate

---

654 Manuscris László János

655 László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar,* Centrul Cultural „Bucovina" 2019, pp. 19, 20

656 *Călători,* XIX, I, pp. 11, 112

657 Fazekas Tiborc: Családnevek a bukovinai székelyek körében- wikipédia: mnytud.arts.unideb.hu/nevarchivum/konyvtar/szemelynev/.../**fazekas**.do..

că majoritatea refugiaţilor secui erau din Ciuc şi din Trei Scaune, dezertorii din armata imperială erau din diferite regimente şi zone ale Ungariei. Iată câteva exemple: ***Dávid Ferenc*** era de loc din Veszprém şi a dezertat din regimentul Nádasdy încă din 1750, de 34 de ani trăieşte aici. ***Nagy György*** este de lângă Brasov, din Feketehalom (Codlea), a dezertat în 1754 din Praga din regimentul "Principele Károly". De treizeci de ani se află în Moldova, este plugar. ***Galambos György*** este din judetul Győr. A dezertat din regimentul Esterházy, are deja 55 de ani, soţie şi cinci copiii, de 25 de ani este colonist în Moldova.[658] / În raportul datat din 20 februarie 1785, Enzenberg informează autoritățile: „după mine ar fi cel mai bine, dacă pe secui i-am așeza între râurile Suceava și Siret, în sate construite aproape unul de celălalt, iar pe maghiari în regiunea orașului Suceava."[659] / Cei care nu-și pot dovedi originea, sau nu vor s-o recunoască de obicei declară: nu contează de unde vii, contează cine te simți. Așa că după ei poate fi maghiar din Bucovina cel care vorbește maghiara și cine n-are habar, cine are nume maghiar și cine nu are, cine și-a schimbat numele în timpul pribegiei, cine vorbește dialectul străbunilor și cine nu, eventual îl învață la lecții particulare. Putem începe Te Deum-ul[660]"[661].

[658] Zieglauer Ferdinand: Geschichtliche Bilder aus der Bukowina. Secheste Bilderrreihe. Die Jahre 1785 und 1786. Czernowitz, 1899. cap. 6.
[659] Foki-Solymár-Szőts – Források a bukovinai székelyekről, Babits Kiadó, Szekszárd, Anul 2000, pag. 20.
[660] Te Deum laudamus (Pe tine Domne, te lăudăm)-Slujbă de mulțumire, ținută la ocazii speciale.
[661] László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar,* Centrul Cultural „Bucovina" 2019, pp. 12, 13

1778: Din cele 60 de familii secuieşti şi româneşti, 51 se mai aflau în sat şi în 27 ianuarie 1778, când s-a făcut al doilea recensământ al generalului Enzenberg: Filip IOSE, Ion NEYD şi Dom. Sava MATIACH din **Ciuc-Sepviz**, Iosif NEYD, din **Treiscaune**, Matei LORENZ, din **Nădaş**, Bartalek KOITAR, Ianoş VARLIECH, Andraş BĂRBĂTUŞ, George BARABAŞ, Anton FERENZ, Lorenz şi Mihai CLUTAR, din **Dăneşti**, Ianoş KIECH, George FORGACI, Ion LORENZ şi Iosif SAFTA, din **Mădăraş**, Ion THEYS şi cizmarul Matei MIHAI, din **Vaidei**, Ferenz BALG, din **Gricfalău**, Anton IOSIF, din **Târnova**, Tomaş TOMACH, Ion ŞANZ şi Ion LORENZ, din **St. George**, Anton şi Ferenz LASSLO, din **St. Mihai**, Petru LASSLO şi Anton TOMAŞ, din **Vâlcele**, Anton ŞEBESTIE, din **Mintiu**, Mathe IOSE, cizmarul Matei NOTANKO, Anton MATIAŞ, Ianoş BALOG şi George BOCHE, din **Bârgău**, Vasile VIRSTE, Matei EREMIE şi Constantin MOLDO, din **Baia Mare**, Ştefan VIGG, din **St. Emerich**, Ion HORGOVA, din **Haghic**, Ştefan LAZKA, din **Gheorghieni**, Anton TOMACH şi Albert THEYS, din **Micfalău**, Michai FAVO, din **Mereni**, Andrei IORFI, din **Oradea Mare**, Mihai BARBAT, din **Ruseni**, Anton şi Mihai SALO, din **Neustadt**, cizmarul Matei LASSLO şi Ferenz MATHEI, din **Comălău**, Vasile ŞOFILAN, din **Sighet**, George SCHEUZ şi rotarul Ferenz BALLINEK, din **Topliţa**.

1785: „Încă din 4 octombrie 1785, Bădeuţi a raportat că o întreagă așezare secuiască, formată din 30 de familii calvine, ar fi gata să vină în Bucovina, imediat ce își vorr fi consumat proviziile de iarnă. De fapt, au venit 40 de familii, la Suceava, în mai 1786, și au fost găzduite, inițial, în vecinătate, la Şcheia. Întrucât nu

doreau să se despartă unii de alţii, a trebuit, din nou, să se găsească o așezare. Deoarece mulți locuitori ai satului Rarance, care, ca și regiunea Joseffalva, aparținea mănăstirii Slatina, din Moldova, și se află în nord-estul Bucovinei, în 10 mai 1786, Beck a sugerat trimiterea maghiarilor acolo unde ar avea propria comunitate şi s-ar putea forma, fără a provoca, „disciplină și reticență”, datorită credinței lor”. „Întrucât această zonă era în special în pericol, din pricina vecinătății Hotinului, la izbucnirea războiului ruşilor cu turcii (1788-1790), coloniștii au părăsit ţinutul și s-au mutat în Hadikfalva, Istensegits și Andreasfalva, unde au ocupat terenurile abandonate de către cei ce plecaseră în Moldova. Deci maghiarii reformaţi s-au împrăștiat în aceste așezări”[662].

1779: „Dacă în 1779 la Țibeni erau 61 de familii, la Iacobești au fost 63, iar în anul 1783 raportul a fost de 71/72. La 1 septembrie 1784 baronul Kapri a cumpărat jumătate din satul Iacobești[663] de la Maria, fiica pârcălabului Constantin cu 2900 de lei. Era jumătatea locuită de către maghiari. De aceea probabil că în anul 1785 coloniștii din Iacobești s-au mutat mai sus pe aceeași vale. Dar cum acolo nu era mult pământ, cei rămași s-au mutat în satul Țibeni, unde erau case părăsite. Și mai știm și că mulți coloniști au plecat odată cu încetarea înlesnirilor fiscale. Astfel că în anul 1808 în Țibeni locuiau 121 de familii, iar la Iacobești 89. Scutirea de taxe a fost pe cinci ani, și după cum ne dăm seama din registrele bisericești, peste jumătate din primii coloniști au plecat

[662] Kaindl, Raimund Friedrich, *Das Ansiedlungswesen in der Bucovina*, Innsbruck 1902, pp. 268, 269

[663] Inițial satul se afla pe locul în care este astăzi localitatea Unirea Sloboziei.

din sate după această perioadă. În 1782 deja apare în registre, că s-au stabilit coloniști cu aprobare împărătească sau judecătorească, tocmai pentru a evita cele semnalate mai sus (Facultate Regia Auditorium Sucsavensis, Veniam Cezarus Regiam, Veniam Castore Regia si Veniam Auditoriatus). Exista scutire de taxe, dar plăteau anual 150 de forinți mănăstirii Solca, pentru pământurile folosite"[664].

1805: În lista elevilor care au absolvit Academia cezaro-crăiască de Inginerie Militară din Viena, se află şi ofiţeri-ingineri austrieci născuţi în Bucovina, figurează şi „**Franz Karussi**, născut în Istensegis (adică Ţibeni), în Bucovina, fiul adoptiv al lui von Janicki. A absolvit în 27 martie 1805"[665].

1810: „**Bucovina are trei oraşe municipale**: Cernăuţii, reşedinţa districtului, cu 5.743, Siretul, cu 2.318, şi Suceava, cu 4.145 suflete; apoi, patru târguri: Sadagura, cu 1.832, Câmpulung Moldovenesc, cu 2.623, Vijniţa, cu 2.622, şi Rădăuţii, cu 1.868 suflete, apoi 309 sate, 7 ferme izolate, 18 colonii germane, 5 sate maghiare: Hadikfalva (Dorneşti), Istensegits (Ţibeni), Fogadjisten (Iacobeşti), Andrasfalva (Măneuţi) şi Ioseffalva (Vorniceni)"[666].

1821: În 1821, la Istensegits a fost deschisă o şcoală cu 3 clase, cu predare în limba maghiară[667].

---

[664] László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar*, Centrul Cultural „Bucovina" 2019, p. 21

[665] Gatti, Friedrich, *Geschichte der k. k. Ingenieur- und k. k. Genie-Akademie / 1717-1869*, Wien 1901

[666] **Eugen I. Păunel,** „*Codrul Cosminului*", VIII, 1933-1934, Cernăuţi, pp. 419-432

[667] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1907 p. 128

1836: „Întorcându-ne la călătoria lui Elek Gegő, din anii 1836-1838, remarcăm că la pagina 116 el prezintă un tabel, care după spusele sale cuprinde datele furnizate de către Ferenc Fodor, locuitor din Dornești. Surprinzător este, că pe lângă cele cinci sate deja cunoscute, Țibeni (Istensegíts), Iacobești (Fogadjisten), Dornești (Hadikfalva), Vorniceni (Józseffalva) și Măneuți (Andrásfalva), la pozițiile 2 și 7 el mai înscrie două sate despre care nu se știe azi nimic, dar care au destul de mulți locuitori pentru acea vreme: Boldogfalva, cu 7-800 de locuitori și Magyarfalva, cu 600 de locuitori. Pe ultima coloană sunt notați preoții a patru localități (Iacobeștiul fiind filiala Țibeniului), respectiv Antal Tornay la Măneuți, András Oross la Dornești, Ignacz Piroch la Țibeni și Albert Gyurovits la Vorniceni. Despre localitățile fără preoți Elek Gegő scrie, că ele aparțin ori de Rădăuti, ori de Țibeni, fără să precizeze nominal la care in ele. Având în vedere că Iacobeștiul era atunci filiala Țibeniului, ar fi interesant de știut unde se aflau celelalte două sate (Boldogfalva și Magyarfalva) și ce s-a întâmplat cu ele. Nu sunt adeptul speculațiilor, dar studiind registrele catolice ale regimentelor de la Suceava, tind să cred că una din ele s-a aflat în apropiere de Șcheia”[668].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Siret – **Siret** (Oraş cu tribunal districtual), Bahrineşti, Raince, Bălcăuţi sau Laudonfalva, Bănceşti, Botoşăniţa, Cerepcăuţi cu Bereşti, **Ţibeni sau Istensegits**, Fântâna Albă sau

[668] László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar,* Centrul Cultural „Bucovina” 2019, p. 18

Białakiernica, Şerbăuţi, Grăniceşti, Hadikfalva sau Dorneşti, Calafindeşti, Cândeşti, Climăuţi, Muşeniţa, Negostina, St. Onufri sau Drăguşanca, Oprişeni sau Panţiri, Rogojeşti cu Gura Molniţei, Rudeşti sau Gropana, Şerbăuţi, Sinăuţii de Sus, Sinăuţii de Jos, Stârce sau Berlinţi cu Slobozia lui Dumka, Terebleşti, Vaşcăuţi pe Siret cu Parcelowka, Volcineţ"[669].

1900: „Ciangăii din Bucovina fac progres. Aceasta i-o vesteşte, pe-o carte poştală ilustrată, ziarului „Budapesti Hirlap", preotul **László István din Istensegits** (în Bucovina). Prin colectă publică, pornită in Ungaria, ciangăii din numita comună au fost ajutaţi la zidirea unei biserici frumoase, care tocmai acum este terminată"[670].

1901: Dialectologul german Gustav Weigand: „A doua zi, pentru a cunoaște așa-numiţii ceangăi din Bucovina, m-am dus la Ištenšegitš (Ţibeni – n. n.), o comunitate mare, frumoasă. Datorez câteva informații despre acest sat pastorului László. Imediat ce am intrat în sat, am observat că locuitorii nu arătau ca tipul de ceangău ușor de recunoscut, așa cum mă așteptam, ci pur și simplu cu tipul de meseriaş, care includea şi constructorul de case, și, așa cum am văzut mai târziu, amenajarea interioară a caselor este corectă. Când am auzit oamenii vorbind, nu mai exista nici o îndoială că nu am avut de-a face cu ceangăi, ci cu secui. În Transilvania, denumirea „Csango" este folosită și pentru oamenii, de exemplu în Hosszufalu-Sacele, care sunt complet diferiți, ca limbă și tip, de cean-

---

669 *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

670 *Tribuna Poporului*, Nr. 93, Anul IV, Arad, joi 18/31 mai 1900, p. 3

găii adevăraţi din Moldova, care abia în 1764 au emigrat din Transilvania. Se presupune că ar fi fost forțați de autoritățile austriece să lupte cu prusienii, deşi, ca grăniceri secui, nu erau obligați să o facă, aşa că au trecut în Moldova, sub conducerea pastorului lor, Mauritius Martonfi, şi s-au aşezat, pentru prima dată, pe valea Trotuşului, unde se spune că existau așezările mai vechi de coloniști secui încă din vremea lui Ștefan cel Mare. După zece ani de la ocuparea Bucovinei, o parte dintre ei au acceptat invitația contelui Hadik András și au venit în Bucovina, unde au întemeiat satele Hadikfalva[671] și Andrásfalva[672], în Valea Siretului, lângă Rădăuţi, în plus Ištenšegitš (Ištenšegitš = Dumnezeu ajută!)[673], unde exista deja o așezare românească mai mică, Ţibeni, care s-a contopit complet cu cea maghiară, și Iacobești[674], care

[671] Colonie în satul Dorneşti, care în 1775 avea 26 de familii de ţărani români, sat care se va numi Hadicfalva (de la numele guvernatorului Galiţiei, Hadik), harta cadastrală a satului, din 1785, cuprinzând, pe lângă vechile toponime, şi câteva toponime de hotar ungureşti, precum Boenke, Diak Hud, Felso Mesur, Hossu Gniunasch, Hossu Niel, Koreck Hold etc. – n. n.

[672] Andreasfalva, „sau satul lui Andraş", s-a întemeiat, după 19 ianuarie 1785, când Consiliul Aulic de Război aprobă o contribuţie pentru emigranţii ceangăi, care vor construi 56 de gospodării, pe teritoriul satului Măneuţi, „lângă râul Sucevii, în apropiere de Frătăuţii Vechi, la nord de oraşul Rădăuţi" - Grămadă, Nicolai, *Toponimia minoră a Bucovinei*, vol. I, p. 336 – n. n.

[673] Colonia maghiară de la Ţibeni, Ištenšegitš , pe moşia Satu Mare, a fost înfiinţată între anii 1771-1773, dar numele de Istensegits (Dumnezeu să ne ajute), propus de Mártonfi Mór, va fi menţionat, pentru prima dată, abia în 1776 – n. n.

[674] În 1775, satul Iacobeşti, din Ocolul Vicovilor, avea 20 familii de ţărani, plus 74 familii de secui şi unguri, în bună parte componenţi ai Regimentului I Secuiesc de graniţă, aşezate pe moşia mănăstirii Ilişeşti, între anii 1752-1772. Numele acestor emigranţi au fost

se numea Fogodišten, Iosiffalva[675], este situată în apropierea graniței cu România, la aproximativ 18 km sud-vest de Suceava. Inițial, localitățile, la fel ca cele ale grănicerilor transilvani în general, au fost administrate militar și îngrijirea pastorală a fost efectuată din Transilvania. Începând cu anul 1800, au fost anexate la eparhia de Lemberg și administrația a fost înființată ca și în celelalte parohii. Comunitatea din Ţibeni a crescut, de la 80 de familii, la peste 3.000 de oameni, deși, în 1883, peste 1.000 de rezidenți au urmat ispitelor maghiare și s-au stabilit în sudul Banatului, lângă Panciova, unde nu se descurcă foarte bine. Oamenii sunt muncitori, ordonați, curați și cu caracter blând, în timp ce despre cei din Hadikfalva se spune că sunt controversați și dependenți de băutură. Mănâncă carne și legume, pe care le cultivă singuri, așa că trăiesc mult mai bine decât ţăranii români, a căror mâncare principală este mămăliga. Prosperitatea este de asemenea mai bună decât cea din rândul românilor din satele vecine. Cu toate acestea, au și mai multe terenuri, ceea ce nu este singurul motiv. Din 360 de copii de vârstă școlară, 280 – un număr foarte mare pentru condițiile locale, frecventează școală în mod regulat"[676].

1906: „Maghiari din Bucovina, în Budapesta. Se ştie că în Bucovina sunt câteva colonii de maghiari (ciangăi), care locuiesc satele Hadikfalva, Andrasfalva,

consemnate în recensământul lui Rumeanţev, publicat de ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 341 – n. n.

[675] Colonia Ioseffalva, numită astăzi Vorniceni, a fost înfiinţată pe seliştea pustie Tolva a moşiei mănăstirii Slatina, în 1783, fiind populată cu 60 de familii de secui, venite din Scaunul Csik, în 1785, în partea sudică a seliştii – n. n.

[676] Weigand, op. cit., pp. 7-17.

Jozseffalva, Fogadisten şi Istensegits, în care s-au sporit la aproape 20.000. Acestor maghiari rătăciţi le-a trăsnit prin cap să emigreze la Canada, dar au fost descântaţi şi îndemnaţi a se stabili mai bine în Ardeal. Ideea a prins rădăcini şi o delegaţie a lor s-a dus la Budapesta, la ministrul preşedinte Wekerle, căruia şi-au expus dorinţele. Ministrul a răspuns declarând că repatriarea lor o portă sincer la inimă şi că va trata, în privinţa acesta, cu ministrul de agricultură. N-a putut însă să le promită că cauza lor va fi rezolvată curând. Să aştepte însă în linişte ziua mântuirii lor şi să rămână credincioşi originii lor naţionale”[677].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Istenşegiţ** (româneşte **Ţibeni**), comună rurală, districtul Siret, aşezată între malul stâng al Sucevei şi dealul Stârca, spre Vest de Crăiniceşti, în faţa localităţilor din districtul Rădăuţi, Satul-mare şi Bădăuţ. Suprafaţa: 22,44 kmp; populaţia: 2.558 locuitori, maghiari-cingăi; religia: romano-catolică. Prin drumuri de ţară comunică cu localităţile vecine, precum şi cu drumul principal Siret-Suceava; e haltă de drum de fier a liniei Cernăuţi-Iţcani. Are o şcoală populară maghiară, cu o clasă, şi o biserică romano-catolică. Comună întemeiată în 1777, pe teritoriul vechiului sat românesc Ţibeni, de către o colonie de maghiarii, strămutaţi din Zamostia şi veniţi aci sub conducerea misionarului Marconfy. Comuna este alcătuită în arhitectura caracteristică acestui popor, cu o stradă mare şi lungă, pe marginile căreia sunt înşirate case aproape uniforme. Populaţia se ocupă cu agricultura şi cu creşterea vitelor. Comuna posedă 1.518 hectare pământ

---

[677] *Gazeta Transilvaniei*, Nr. 101, Anul LXIX, Braşov, duminică 7/20 mai 1906, p. 7

arabil, 281 hectare fânaţuri, 52 hectare grădini, 234 hectare imaşuri. Se găsesc 295 cai, 894 vite cornute, 450 oi, 605 porci, 115 stupi”[678].

1909: „Ciangăii din Bucovina vor să se întoarcă. În Bucovina sunt patru comune de unguri ciangăi: Istensegits, Fogadjisten, Hadikfalva şi Jozseffalva. Ciangăii duc o stare materială bună, dar dorul după o viată naţională deplină, ca un mic membru al marii familii naţionale, îi face să dorească a se întoarce la sânul naţiunii ungureşti. Mărturisim că găsim firească dorinţa lor, căci ea e firească la orice popor. Ceea ce nu putem aproba este numai faptul că lucrul acesta se face pe socoteala poporului românesc. Ciangăii îşi vor vinde colectiv pământurile unor colonişti nemţi, care se vor stabili în locul lor, încât pământul lor nu va ajunge înapoi în mâini româneşti, deşi este aşezat printre români, în ţinutul Rădăuţului. Ciangăii se vor coloniza în comitatul Hunedoarei, în Deva, Peşteşul de jos, Şoimuş şi Poli. Primul transport va întra, deja primăvara asta, în pământul „lor”, care totuşi nu-i decât pământul românesc al celui mai curat românesc comitat, al Hunedoarei. Cât pentru români, vor putea pleca în… America”[679].

1920: „Deciziune de expropriere No. 287/20. Deciziunea Comisiunii agrare de ocol Siret, cu care s-a decis exproprierea corpului dominical fasc. No. 432, **Ţibeni**, din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene, în suprafaţă de 4 ha 32 a 93 mp, proprietatea Fondului

---

[678] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 119, 120

[679] *Tribuna*, Nr. 61, Anul XIII, Arad, miercuri18/31 martie 1909, p. 5

bisericesc ort, or., în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[680].

1936: „János László nota prin anii 1936-1937: „Acum 40-50 de ani auzeai destul de des de la bătrâni, dacă doreau să deosebească două familii cu același nume: familie de cătane, sau nu familie de cătane. Primii erau acei descendenți din Bucovina, ai căror strămoși au ajuns in Bucovina, dar nu din cauza evenimentelor de la Siculeni. Tragedia acestor oameni început cu 20 de ani înainte de Siculeni, și a continuat și după acesta. Aceștia au dezertat de la diferite regimente din Imperiul Austriac, unii chiar în timpul campaniilor militare… De multe ori au povestit cazul demn de un roman de aventură lui István Molnár stabilit la Țibeni dar născut la Szepesváralja (Spisské Pohradie, Slovacia), care a dezertat din regimentul Haller în anul 1768”[681].

1940: Tablou de cărţile de capacitate (atestate de meserie – n. n.) eliberate de Oficiul Rădăuţi, anulate de minister prin decizia Nr. 66.017 din 1940”[682]: **Kohn Isidor**, măcelar, domiciliat în Ţibeni; **Hoffmann Rudolf**, măcelar, domiciliat în Ţibeni; **Zota Lazăr**, croitor, domiciliat în Ţibeni.

1947: Sunt transferaţi şi fixaţi pe posturi învăţătorii „**Grecu Victoria**, de la Grăniceşti, Ţibeni, la Văşcăuţi, p. IV, cea mai mare în grad, şi **Ignătescu Ana**, de

[680] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 17, Cernăuţi, 1 iunie nou 1921, pp. 213-216

[681] László, Gergely Pál, *Bucovina unui maghiar,* Centrul Cultural „Bucovina” 2019, p. 13

[682] *Monitorul Oficial*, Nr. 58, 10 martie 1941, pp. 1197-1208

la Grăniceşti, Ţibeni, la Grăniceşti, post IX, apropiere de soţ, învăţător"[683].

1947: „Judecătoria mixtă Rădăuţi: Prin cartea de judecată civilă Nr. 703, judecătoria admite acţiunea intentată de reclamantul **Tănase Diaconescu** din comuna Calafindeşti, jud. Rădăuţi, contra pârâtului **Kiurko George a Ferenz**, cu domiciliul necunoscut, şi, în consecinţă, obligă pe pârât să recunoască dreptul de proprietate al reclamantului asupra parcelei funciare 4.470/1, din corpul tabular Nr. 897 Ţibeni, la locul Horaiţ, în suprafaţă de 37 prăjini şi să consimtă la intabularea acestei parcele". „Prin cartea de judecată civilă Nr. 814 din 1947, judecătoria admite acţiunea civilă, intentată de către reclamantul **Lauric Sofronie a Petre**, din comuna Calafindeşti, jud. Rădăuţi, contra pârâtului **Gaspar Pal a Ferentz**, cu domiciliul necunoseut, şi, în consecinţă obligă pe pârât să recunoască dreptul de proprietate al reclamantului asupra parcelei 4.474/1, în suprafaţă de 120 prăjini, în locul Horaiţ, din corpul tabular 170 a comunei Ţibeni, şi a consimţi la intabularea acestei parcele". „Prin cartea de judecată civilă Nr. 705, judecătoria admite acţiunea civilă, intentată de către reclamantul **Popovici Leonte**, din comuna Calafindeşti, jud. Rădăuţi, contra pârâtului **Pal Nistor a Ianos**, cu domiciliul necunoscut, şi, în consecinţă, obligă pe pârât să recunoască dreptul de proprietate al reclamantului, în suprafaţă de 28 prăjini, situat în regiunea Horaiţ, identic cu Nr. 4.218/3 şi 4.219/3 din corpul tabular Nr. 1.201 a comunei Ţibeni, şi să consimtă la intabularea acestei parcele"[684].

---

683 *Monitorul Oficial*, Nr. 135, 17 iunie 1947, p. 4911
684 *Monitorul Oficial*, Nr. 291, 16 decembrie 1947, p. 8024

1948: „Tablou de întreprinderile naţionalizate trecute în administrarea comunelor, potrivit dispoziţiunilor art. 1, aliniatul penultim, din legea N. 119 din 1948, şi pentru care urmează să se ia deciziuni în cauză de către Preşedinţia Consiliului de Ministri: Moara fostă proprietate a lui Beer Salomon din comuna Grăniceşti, satul Ţibeni”[685].

IŞNOVĂŢ

(satul Vişneuţi, azi Rediu,
comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani).

1437, decembrie 20: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi marelui boier Mihail de la Dorohoi, care primeşte uric pentru „satele lui şi privilegiul pe care i 1-a dat sfânt răposatul părintele nostru, anume: satul Chindinţi (Cândeşti pe Siret, comuna Mihăileni, Botoşani), şi satul lui Herţea (Herţa, raionul Hliboca, Ucraina), pe Prut, satul Pecialăuţi (raionul Noua Suliţă, Ucraina), la Pecialova, şi satul Ugrinăuţi (Grineacica, comuna Rohatin, raionul Hotin, Ucraina), şi satul la Iaz (Stăuceni, în Vorniceni, Botoşani), şi satul pe Rochitna (Rochitna, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Dragomir al lui Mândrea (Cerlena, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul Coteleu (Cotelău, raionul Noua Suliţă, Ucraina), şi satul Milianăuţi (Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Şizco (Şişcăuţi, comuna Ringaci,

[685] *Monitorul Oficial*, Nr. 229, 2 octombrie 1948, p. 7968

raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul Dzinăuţi (Dinăuţi, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Malici, lângă Giurgică (Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul de lângă Simca (Sincăuţi, comuna Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Salicee (Şilăuţi, comuna Bocicăuţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Cristinţi (Cristineşti, comuna Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a şezut Petrişor, la capătul Doljocului (Doljoc, comuna Malineşti, raion Noua Suliţă, Ucraina), şi încă satul, sub Luncuşoară, unde şade Dragomir (Zalucea, comuna Drepcăuţi, raionul Bticeni, Moldova), şi încă satul, în jos de Prut, Itovoeuţi (sat pe Prut, lângă Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Rădăuţi (Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi **satul Vişneuţi** (Işnovăţ, azi Rediu, comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Lipnic, la Nistru (Lipnic la Nistru, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde a fost Cuseară (Bârnova, raionul Donduşani, Moldova, fost Vusareu), şi încă satul unde sunt Caragunicii (Tumaniuca, înglobat în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul la moara Naslavcei (Naslavcea, raionul Donduşani, Moldova), încă satul lui Pavust (Paustova, comuna Lipnic, Moldova), încă satul de lângă Macsim (Maxim, în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşanu, Moldova), încă satul lui Mirişce (Mereşceuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Noguicoi (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul unde a fost Cleţină (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul Tereşeuţi (Teleuşca, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Rospop, în jos la Bineva (Făgădău, comuna Văscăuţi, raionul Floreşti, Moldova), şi satul Cuhareuţi (Cuhureştii

de Sus şi de Jos, raionul Floreşti, Moldova) şi alt sat, Cunicea, sub Bineva (Floreşti, raionul Floreşti, Moldova), şi satul unde este Ţârvici (Ţâra, comuna Ghindeşti, raionul Floreşti, Moldova), încă satul, sub Caragine, unde este Simeon cneaz, la obârşia Dobruşei, încă satul, sub Caragine, Dobruşa, şi satul, sub Caragine, Mordvina, încă satul, mai jos de Mordovina, sub Caragine, pe Dobruşa, unde sunt Fântânile (toate părţi ale comunei Receşti, raionul Rezina, Moldova), încă satul lui Oleşco, sub Caragine (Olişcani, raionul Rezina, Moldova), încă satul, la obârşia Rezinei, unde şade Ţigan (Sămăşcani, raionul Rezina, Moldova)), încă satul, pe Răut, unde este Vadul Pietrei (Lazo, numit şi Piatra, raionul Orhei, Moldova), şi, mai sus de Vadul Pietrei, tot pe Răut, la capătul Stâncii (Stânca, comuna Slobotca, raionul Ohei, Moldova), încă satele, pe Răut, unde este moara, încă satul, la Moiatinul de Jos (toponim), unde este Nichita (Ghermăneşti, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi satul unde şed Grabăuţii (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), la capătul de sus al Culişăului, unde a şezut Radul (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi încă seliştea unde este iazul, la Cornul Bagului, unde au şezut fiii lui Cosco (Bahu, comuna Seseni, raionul Călăraşi, Moldova), încă seliştea de sub Măiatini, unde şade Rujici, şi, la Moiatinul de Sus, satele ce au fost ale cneaghinei, şi, la Carpeni, satul unde şade Stan, şi, la capătul de sus al Carpenilor, la Başeu, unde şade Matei (Mateieni, comuna Corlăţini, Botoşani), şi, sub Dumbrava înaltă, unde şade Miclouş (Miclăuşeni, comuna Corlăţeni, Botoşani)… Iar hotarul tuturor acestor

sate mai sus scrise să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[686].

1456, iunie 8: Întărit de Petru voievod, lui Sin de Hotin, care primeşte uric, pentru „ocina soţiei lui, nepoata lui Mihăilaş (Mihail de Dorohoi – n. n.), satele anume Şizcăuţi, unde a fost curtea lui Iurie pe Prut, şi Malinţi, şi Şizcăuţi, ude este Hodorici, şi, mai sus de acesta, Zamcăuţi, şi, sub Hotin, Berestia şi Gorodişte, mai jos de Urmez, şi Crainicăuţii, şi **Vâşniveţ**. şi, la graniţă, Boriscăuţi”[687]. Hotarul, din veac.

1640, martie 30: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Dumitraşco Fulger şi cneaghinei lui Marica, fiica Nastasiei, nepoata Gligăi Hrincovici, şi fraţilor ei Ionaşco Hrincovici şi Safta, nepoţii lor de frate, Andronic şi fraţilor lui, Dumitraşco şi Sturdzea, fiii lui Badiul, nepoţii Gaftonei, şi verilor lor, copiii Nastasiei, nepoţii lui Pătraşco, toţi nepoţi ai lui Frăţiian Hrincovici şi ai fratelui său Bucotco clucer, care primesc uric pentru „tot satul **Vâşnovăţul** (azi Rediu, comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani), care este pe Prut, în ţinutul Dorohoi, şi satul **Rădăuţi** (comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani), de asemenea pe râul Prut, în acelaşi ţinut, şi jumătate din satul **Cochiujna** (azi Coţuşca, comuna Coţuşca, Botoşani), pe Vilovăţ, de asemenea în acelaşi ţinut… pe care le-a avut bunicul lor Frăţiian Hrincovici, şi **Voroncăuţi** (Vărăncău, comuna Voroncău, judeţul Soroca, Moldova), care este deasupra Nistrului, la Malul Roşu, în ţinutul Soroca, şi jumătate din satul **Păcalouţi** (Păpăuţi, comuna Păpăuţi, judeţul

686 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 175, pp. 245-248

687 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 59, pp. 88-90

Orhei, Moldova), care este pe Apa Neagră, în ţinutul Orheiului, cu mori pe Apa Neagră, şi a patra parte din satul **Melenteuţi** (lângă Păpăuţi, comuna Păpăuţi, judeţul Orhei, Moldova), pe Apa Neagră, din ţinutul Orheiului, din uric de moştenire pe care l-a avut străbunicul lor Bratu Hrincovici… / Şi de asemenea, întărim a patra parte din satul **Ţinteni** (pe Soloneţ, judeţul Soroca), ce este pe Soloneţ, în ţinutul Soroca, partea Ancăi, fiica Maricăi, nepoata Ţintei, strănepoata lui Avăr cel bătrân, şi altă a patra parte din Ţinteni, partea lui Eremiia, Dumitraşco, Simion şi Axenia, fiii lui Păcurar, nepoţii lui Ţintea, şi altă a patra parte din jumătate de sat, partea lui Baico, Grozava, Bubolea şi Armanca, copiii lui Burnamiz, cumpărătura bunicului lor de la Avăr"[688].

1646, august 4: Scrisoarea lui Gheorghie căpitanul şi a lui Horbinescu, trimişii lui Vasile Lupu voievod să împartă satul **Rădăuţi** (comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani) între feciorii Nastasiei, Gligoraş şi Costache, şi verii lor, feciorii Badiului. / „Deci am strâns oameni buni, pe Vasile Turcul, Cârste Avram şi Sămion ot **Hudeşti** (comuna Hudeşti, Botoşani), Neculai, Vasile şi Maluşu nepotul lui Borodaci ot **Vişnovăţi** (azi Rediu, comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani), de am împărţit satul în jumătate. / Deci s-au venit parte lui Gligoraş şi lui Costache, feciorii Nastasiei, pe din jos, până la fântână, în mujlocul satului, şi am pus stâlp deasupra fântânii; aşijderi, din câmp, din ţarină, din fâneţe şi din heleşteie, iar partea de jos, cu tot venitul. Şi am pus stâlpi peste tot locul. / Iar toloaca acestei jumătăţi de sat se începe din pivniţa Cneazului, drept la câmp, pe din jos de râmnicul cel

[688] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 325, pp. 326-330

mare, la stâlpul ce este la marginea ţarinii; deci ea merge, din stâlp în stâlp, pe lungul hotarului. Şi de pe partea Bădiuleştilor, din sus, s-a venit feciorilor Nastasiei, s-a venit un râmnic ce se cheamă Vasâleuţi şi un loc de rpdiiac cu păduri şi cu pometţi, ce se cheamă Rubanic. Iar podul să le fie în jumătate, fie pe a cui parte va îmbla. / Iar partea din sus s-a venit Bădiuleştilor: vatra satului, cu câmpul, ţarini cu fâneţe, cu heleşteie, cu locuri de prisăci, cu păduri şi cu tot venitul, şi râmnicul de jos, cel mare, este iar al Bădiuleştilor. Deci aceasta mărturisim cu această scrisoare a noastră"[689].

1774, iunie 22: Satul **Işnoveţ**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Prutului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[690]**, toată suma caselor: 11**. Scădere rufeturi, însă 5: 2 argaţi ai lui Dumitraşco Bran comis, 2 greci străini, cumpărători moşiei, 1 jidov. Rămân birnici 6. / **Birnici:** Toader sin (fiu) lui Ion / Ion fiu lui Beşliu / Gheorghie Ciocan / Ştefan / Iftimie nepot Tomii / Todosi, ciubotar. // **Rufeturi** (argaţi): Dumitraşco Zboi, argat la dumisale Dumitraşco Bran, al treilea comis / Toader, pas, tij (la fel). // **Jidovi:** Berco, jidov, // **Greci străini:** Iancul, sârbul, cumpărător moşiei / Tănasii, tovarăş lui.

---

689 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 460, p. 392

690 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 511

IŞNOVĂŢ

(Vişneuţi, comuna Sângera,
raionul Arenii Noi, Moldova).

1502, martie 1: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Maleşco, Nenciul, Cozma Rizeanul şi Dragoşe, care primesc uric pentru „un loc în pustie, la Vişneuţi, pe amândouă părţile Vişneuţului, care este la Bâc… valea în faţa lui Soltan şi a Muraşei, ca să-şi întemeieze sat”[691]. Hotarul, „cât vor putea să folosească 20 de case îndestul”.

1528, martie 30: Întărit de Petru (Rareş) voievod urmaşilor lui Laşco din **Işnovăţ**, surorilor lui Ana şi Cerna, fiii Mărinii, nepoţilor lor Miilie, fiul Muşei, Giurge, Magda, Vasca şi Ana, fiii lui Petru, iarăşi nepoţii lui Giurge, şi surorile Ana şi Mărina, fiii Sirinii, toţi nepoţi lui Laşco din Işnovăţ, care primesc uric pentru „un sat pe Işnovăş, pe din jos de capul Cheilor (identificat de Sava drept **Folteşti**), alt sat pe din sus de capul Cheilor (identificat de Sava drept **Ialovenii**) şi satul mai pe din sus de Salce (identificat de Sava drept **Băzdăgenii**)”[692].

1774, iunie 5: Satul **Işnovăţ**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Ichelului, după recensământul lui Rumeanţev[693], avea **toată suma caselor 52**. Scădere rufeturi

---

691 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 265, pp. 475-477

692 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 4, p. 4

693 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 435, 436

15: 2 volintiri, 1 popă, 3 femei sărace, 9 ţigani ai dumisale paharnicului Darii Donici şi ai cluceroaei Alecsandrei Donicioaei. Rămân birnici 37. / **Birnici:** Ioniţă / Ion / Ioniţă Şchiopul / Toader Parfeni / Tănase a purcăriţii / Vasile Porosăci / Toader Găluşcă / Gavril Ontilă / Găină / Ilie / Ursul / Andrii Strătulat / Ioniţă / Niţă fiul lui Alicsăndroae / Chirică / Apostul / Ioniţă Cobălianu / Ioniţă fiul lui Chirică / Grigoraş, cioban / Carp / Filip / Simion frate lui Filip / Lupu, tălmaci / Panhili fiul lui Onică / Grigori / Vasile Cheptar / Căsăian / Iordache Curcă / Grigoraş Pătan / Nistor / Sârghii / Stati fiul lui Dănilă / Ştefan Pintilii / Ioniţă Bunăzâua / Alecsa. // **Rufeturi:** Ariton, volintir / Andrii Carage, volintir / Popa Condurachi / Dochiţa, săracă / Iliana, săracă / Măriuţa, săracă / Vasile, ţigan / Ocsânte, scripcar, ţigan / Biţă, ţigan / Drăgoiu, ţigan / Toader, ţigan / Ioniţă, ţigan / Ştefan, ţigan / Bulahai, ţigan / Ştefan, ţigan.

1904: „**Işnovăţ**, sat în judeţul Orhei, aşezat în valea Işnovăţului, la nord de albia Ichelului. Face parte din volosti Hârtop. Are 197 case, cu o populaţie de 1.200 suflete; biserică; 310 vite mari. Sunt vii şi grădini cu pomi. Ţăranii se ocupă cu uscarea prunelor”[694].

[694] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 123

ITCHIL

(raion Călăraşi sau raion Străşeni, Moldova).

Întărită, în **31 iulie 1431**, de Alexandru cel Bun, mănăstirii Bistriţa, care primeşte uric pentru două prisăci „una pe Lopatna şi altă prisacă pe Itchil… Şi încă am mai dat mănăstirii mai înainte zise casa lui Crăciun de la Piatra”[695].

ITEŞTI

(ţinutul Neamţului, comuna Bereşti-Bistriţa, Bacău).

1610, ianuarie 16: Sofica, fata lui Borcea, vinde lui Ştefan Prăjescul mare stolnic, feciorul lui Ion Prăjescul, „a patra parte din jumătate de sat **Iteşti**, ţinutul Neamţului”[696]. / **1610**, ianuarie 16: Zapis de la marii boieri, în care scriu cum a vândut Sohica lui Borcea paharnic, nepoata Voicăi, şi cu feciorii Leavul şi Ionaşco „moşia din satul **Iteşti**, în ţinutul Neamţului, din jumătate de sat a patra parte marelui stolnic Ştefan Prăjescul”[697].

---

[695] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 104, pp. 154, 155
[696] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 186-187
[697] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XIV, Iassi 1889, p. 269

1632, iunie 12: Zapisul lui Zăpălce şi Ţinţar ot **Peletoci** (Peletucii, contopit cu Siretul, comuna Săuceşti, Bacău), Nechita şi Ionaşcu ot **Căţeleşti** (azi Siretul, comuna Săuceşti, Bacău) şi Precup ot **Iteşti** (comuna Bereşti-Bistriţa, Bacău), prin care mărturisesc „cum au pierit popii lui Andonia ot Peletuci un bou şi o vacă pentru Ştefan ot tam (de acolo). Apoi Ştefan s-a tocmit cu popa, de şi-a pus a sa parte de ocină din sat de Peletiuci la popa Andonie zălog, până-i va da vitele sau 12 taleri bătuţi”[698].

1653, ianuarie 19: Paharnicul Ioan Prăjescul vinde lui Iacomi vistiernic, pentru 120 lei, „a trei parte din satul **Botoşeşti** şi din jumătate de sat **Iteşti**, a patra parte, ce le-a acut de pe tatăl său Ştefan Prăjescul”[699].

1774, iunie: Satele **Bereştii, Pădurenii, Ciumaşii** şi **Iteştii**, ocolul Siretului, după recensământul lui Rumeanţev[700], aveau **toată suma caselor 107**. Scădere rufeturi 1: 1 popă. Rămân birnici 106. / **Birnici:** Vasile Ciumaş din Valia Ră / Vasile, ciobotar din Valia Ră / Toader, jugănar din Valia Ră / Sandul Cenuşă din Valia Ră / Vasile Pătru din Valia Ră / Maftei Pătru din Valia Ră / Ion Roman din Valia Ră / Vasile Roman din Valia Ră / Gheorghe fiul lui din Valia Ră / Andrei Hălăcian din Valia Ră / Vasile, bârsan din Valia Ră / Pavăl Gologan din Valia Ră / Andrei Brumă din Valia Ră / Ştefan Gologan din Valia Ră / Lupul Ţanpău din Ilieş / Neculai Chiriac din Ilieş / Ştefan Ignat din Ilieş / Toader Brumă

---

698 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 121, p. 151

699 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVII, Iassi 1891, pp. 7, 8

700 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 72, 73

din Ilieş / Ioniţă Cenuşă din Ilieş / Sandu Cenuşă din Ilieş / Ioniţă Cenuşă din Ilieş / Ion Giuncul din Ilieş / Vasile Crihan din Ilieş / Ion sin (fiu) lui Toader Crihan din Ilieş / Toader Chiriac din Făgheţel / Vasile Chiriac din Făgheţel / Vasile fiul lui Toader Chiriac din Făgheţel / Costantin fiul lui Necoară din Făgheţel / Ion Brumă din Făgheţel / Acsintie Brumă din Făgheţel / Toader Albu din Făgheţel / Ignat Necoară din Făgheţel / Stratu fiul lui Ilii din Făgheţel / Ion fiul lui Ursul Ciumaş din Făgheţel / Costantin Ciumaş din Făgheţel / Vasile Crihan din Făgheţel / Grigore Pocitanii din Făgheţel / Lupul Verdeş din Hălmăcioi / Ion a diaconiţii din Hălmăcioi / Mihălache Blende din Iteşti / Vasilache, rus din Făgheţel / Ion Ciumaş din Iteşti / Doroftei zet (ginere) lui Mititel din Iteşti / Sandu Chiriba din Iteşti / Costantin Mititel din Iteşti / Ioniţă Oai din Vaia Ră / Lupul Oai din Ilieş / Gavril Pocitanii al Ţintii / Ion, pas / Ştefan Grapă din Iteşti / Ion fiul lui / Ioniţă al lui Brânză din Şerbăneştii lui Istrate / Gheorghe al lui Cufu din Şerbăneştii lui Istrate / Lupul Gioncul din Şerbăneştii lui Istrate / Ştefan al lui Gioncul din Şerbăneştii lui Istrate / Ion Chelsăi din Şerbăneştii lui Istrate / Ursachi fiul lui din Şerbăneştii lui Istrate / Ştefan Gioncul din Şerbăneştii lui Istrate / Mărdari, rotar din Şerbăneştii lui Istrate / Ioniţă Brânză din Şerbăneştii lui Istrate / Ştefan fiul lui din Şerbăneştii lui Istrate / Mihălachi Marcoci din Şerbăneştii lui Istrate / Radu al lui Brânză din Şerbăneştii lui Istrate / Trohin Vatră din Şerbăneştii lui Istrate / Andrei Gioncul din Şerbăneştii lui Istrate / Ion fiul lui Andrei Gioncul din Şerbăneştii lui Istrate / Ioniţă Popa din Şerbăneştii lui Istrate / Ursul Floriş din Şerbăneştii lui Istrate / Vasile, butnar din Şerbăneştii lui Istrate / Ursul Chifu din

Şerbăneştii lui Istrate / Luca, butnar / Neculai Rădăcină din Şerbăneştii lui Istrate / Dumitraşco al butnarului din Şerbăneştii lui Istrate / Toader Pocitanii din Şerbăneştii lui Istrate / Lupu Grăpeniş din Şerbăneştii lui Istrate / Pavăl Grăpeniş din Şerbăneştii lui Istrate / Ursachi Crihan din Şerbăneştii lui Istrate / Ştefan, ciobotar din Şerbăneştii lui Istrate / Vasile Grăpeniş din Şerbăneştii lui Istrate / Sandul Grăpeniş din Şerbăneştii lui Istrate / Savin Grăpeniş din Şerbăneştii lui Istrate / Neculai Humă din Şerbăneştii lui Istrate / Tănasă, olar din Şerbăneştii lui Istrate / Cozma Burciu din Şerbăneştii lui Istrate / Tănasă pas din Şerbăneştii lui Istrate / Vasile fiu spătăriţii din Şerbăneştii lui Istrate / Andronachi Ciumaş din Şerbăneştii lui Istrate / Stoica, muntean, vornic din Şerbăneştii lui Istrate / Ursachi Albu din Şerbăneştii lui Istrate / Neculai Giosan din Şerbăneştii lui Istrate / Neculai Vlas din Şerbăneştii lui Istrate / Toader, surugiu din Şerbăneştii lui Istrate / Costantin, băcăoanu din Şerbăneştii lui Istrate / Gheorghe fiul lui, din Şerbăneştii lui Istrate / Ioniţă Floriş din Şerbăneştii lui Istrate / Trifan Floriş din Şerbăneştii lui Istrate / Ioana cu fecior holtei / Toader Cumpătă / Andrei Negraeş / Ilii Ciumaş / Lupu Ciumaş / Mihălache Blende. // **Rufeturi:** Diaconul Vasile din Şerbăneştii lui Istrate.

1901: „**Iteşti**, sat în județul Bacău, plasa Bistrița de sus, comuna Ciumaşi, reşedința comunei, situat pe deal. Are o populație de 134 familii sau 542 suflete; o şcoală; o biserică, zidită, la 1875, de locuitori şi deservită de 1 preot și 2 dascăli; 2 cârciumi. Vite sunt: 17 cai, 228 vite mari cornute și 122 porci”[701].

[701] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 70

ITEŞTI

(sau Hurdugi, seliştea lui Berevoi pe Ialan,
comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui).

1448, iulie 15: Întărit de Roman voievod fraţilor Cernat Ploscar şi Şteful, care primesc uric pentru „satele, pe Corod, anume: Pîtcăeşti, pe care l-au cumpărat de la Pîtcă pentru 60 de zloţi, amândouă părţile, şi, pe aceeaşi parte, între Motoşeşti şi între Vitezeşti, un loc de pustie să întemeieze sat, şi, mai jos de Vitezeşti, la fântână, un loc din pustie să facă sat, şi Zmulţi, pe Suholui, şi, mai jos, unde este jude Uliu, anume Mileşti, şi seliştea Dăbeştilor, şi Cernăteşti, la obârşiile Gerului, şi, mai jos, Goruneşti, şi, între Mileşti şi între Frăţileşti, un loc din pustie, şi seliştea Frăţileştilor, şi, la obârşia Bârzotei, o prisacă, la fântână, unde a fost Călugărul, şi, în dreptul Cojoeştilor, unde a fost prisaca lui Roşca, şi Găunoasa, de la obârşie până la gură, şi seliştea lui Laţco Furul, pe Suholui, şi seliştea Comăneştilor, la gura Cneajei, şi seliştea lui Mânea, pe Covurlui, şi seliştea Şcheilor, şi, mai jos, seliştea lui Fâlfoi, şi a lui Radul, şi a lui Radici, unde este jude Dragoş, şi iezerul Covurluiului cu gârla, şi unde a fost Cudrea, şi, pe Prut, Făreşti, şi gârla Flămîndzilor, şi jumătate din morile noastre de la Covurlui, pe Prut, să-şi facă casă, şi jumătate din pădure, şi jumătate din şteze, şi din peşti şi din tot venitul, şi pe apă şi pe uscat, să le fie jumătate, şi pe aceeaşi parte a iazului să-şi facă dârstă, şi de la iaz în vale pe Prut să le fie lor din toate târguielile

toată această vamă, şi pe apă şi pe uscat, şi selişte a Folteştilor, şi **seliştea lui Berevoi, pe Ialan**, şi fântâna lui Balea, pe Suholui, şi fântâna lui Cucu şi, pe Cracău, unde sunt juzi Dragan şi Nasoe, amândouă părţile, şi mănăstirea, şi, pe Bârlad, Blajari, şi Mereşti, şi mănăstirea la gura Bârlăjiţei, unde este Agapie, şi Lieşti, şi Gârleşti, şi Tălăbeşti, ocina lor, unde au fost Voico şi Şteful şi Micu, cu toată gârla de la Bârlad, şi Tonceşti, cu gârla, şi gârla Brateşului cu satul şi seliştea lui Duma, pe Călmăţui"[702]. Hotarele, din veac.

1638, martie 16: Ionaşco Jorea, ce a fost vornic, vinde, în prezenţa unor boieri, jupânului Strătolatu, al doilea sulger, drept 45 de galbeni „satul anume **Iteştii** (sau Hurdugi, comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), ce se cheamă **Hordogii**"[703].

1638, iunie 27: Întărit de Vasile Lupu voievod sulgerului Strătulat, care cumpără, cu 45 ughi, de la Ionaşco Jora fost vornic şi de la soţia lui Simina, fiica lui Alexa Arapul postelnic, „dreapta cumpărătură ce a avut Alexa, un sat anume **Iteştii¸ce se numeşte acum Hurdugii**, pe Elan, în ţinutul Fălciului"[704].

1642: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod lui Enachi Penişoară, „ca să fie tare şi puternic a cerca şi căuta ai săi drepţi vecini, ce au fugit din satul **Hurdugi** şi şi-au lăsat cisla în Hurdugi, anume Gavril Nemţanu, Melde, Ghioni, Ştefan, Fende, Vasile, Ţiripan-

---

[702] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 280, pp. 397-399

[703] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 279, p. 271

[704] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 388, pp. 376, 377

da, Mireuţe, Trifan, Gavril Rus, Ionaşco Ţaga, Toma şi feciorul lui, Ştefan, Irimie, Chirican Flore, Dămian, Marco, Petru, Purece, Balea, Gheorghiţă, Mardari, Agaghie, Zaharie, Bărnoschie, Mireuţe, Rusul, Constantin, Costache, Hariton, Iftodie, Barcul, Gligorie, Vasilie prisecar, Cazanoschie, Istratie, Petre Rus, alt Toma, Ilie, Ion, Lobodă, Puiul, Hantimagă, Osie, Coilat, alt Flore, Pavăl şi Pricopie, şi de-or fi ori în sat boieresc, ori în sat domnesc, ori în sat călugăresc, ori în târgul domniei mele, în slobozie, oriunde în ţara domniei mele, să aibă a-i lua cu ştreangul de grumaz, să-i ducă la satul Hurdugi, la cislă”[705].

1645, august 24: Strătulat fost agă dăruieşte fetei lui Măricuţa „10 boi de plug şi 3 tineri, 10 vaci cu viţei şi 3 tinere, 7 iepe cu mânji, 10 mascuri, 150 matce de stupi, 200 de oi, viile în **Dric** (deal în **Huşi**) cu cramă, de la **Manţul** (comuna Tătărăni, Vaslui), satul **Hurdugii** (azi Dimitrie Cantemir, Vaslui) cu curţi, cu iazuri, cu vecini şi parte de **Dăneşti** (comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), şi prisaca Hurdugi, iar din jumătate de sat **Futeleşti** (comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), în jumătate, şi din **Pojorăni** (Pojărăni, , lângă Lunca Veche, Vaslui), de la Prut, cât se va alege partea noastră, în jumătate, din ţigani, în jumătate, din provijie casei, din argint, o sabie, o şarvana şi un ilic… dinaintea popii Tene, Macarie căpitanul, Romaşco, Gligorie Colăcei şi Ionaşco Godinac”[706].

---

[705] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VII, Iaşi 1912, p. 125

[706] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 174, p. 144

ITEŞTI

(pe Başeu, nelocalizat, Botoşani).

1643, februarie 28: Întărit de Vasile Lupu voievod stolnicului celui mare Toma, care primeşte uric pentru „cumpărătura din satul **Iteşti**, ce este în ţinutul Dorohoiului, pe apa Başeului… care ocină a fost cumpărătura socrului dumisale Miron Clucerul din zapis de vânzare de la Drăgan Benţea”[707].

ITOVOIEŞTI

(sat pe Prut, lângă Rădăuţi-Prut, Botoşani).

1437, decembrie 20: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi marelui boier Mihail de la Dorohoi, care primeşte uric pentru „satele lui şi privilegiul pe care i 1-a dat sfânt răposatul părintele nostru, anume: satul Chindinţi (Cândeşti pe Siret, comuna Mihăileni, Botoşani), şi satul lui Herţea (Herţa, raionul Hliboca, Ucraina), pe Prut, satul Pecialăuţi (raionul Noua Suliţă, Ucraina), la Pecialova, şi satul Ugrinăuţi (Grineacica, comuna Rohatin, raionul Hotin, Ucraina), şi satul la Iaz (Stăuceni, în Vorniceni, Botoşani), şi satul pe Rochitna (Rochitna, raionul Noua

[707] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 38, p. 41

Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Dragomir al lui Mândrea (Cerlena, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul Coteleu (Cotelău, raionul Noua Suliţă, Ucraina), şi satul Milianăuţi (Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Şizco (Şişcăuţi, comuna Ringaci, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul Dzinăuţi (Dinăuţi, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a fost Malici, lângă Giurgică (Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul de lângă Simca (Sincăuţi, comuna Malinţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Salicee (Şilăuţi, comuna Bocicăuţi, raionul Hotin, Ucraina), încă satul Cristinţi (Cristineşti, comuna Mălineşti, raionul Noua Suliţă, Ucraina), încă satul unde a şezut Petrişor, la capătul Doljocului (Doljoc, comuna Malineşti, raion Noua Suliţă, Ucraina), şi încă satul, sub Luncuşoară, unde şade Dragomir (Zalucea, comuna Drepcăuţi, raionul Bticeni, Moldova), şi încă **satul, în jos de Prut, Itovoeuţi** (sat pe Prut, lângă Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Rădăuţi (Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Vişneuţi (Işnovăţ, azi Rediu, comuna Rădăuţi-Prut, Botoşani), şi satul Lipnic, la Nistru (Lipnic la Nistru, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde a fost Cuseară (Bârnova, raionul Donduşani, Moldova, fost Vusareu), şi încă satul unde sunt Caragunicii (Tumaniuca, înglobat în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul la moara Naslavcei (Naslavcea, raionul Donduşani, Moldova), încă satul lui Pavust (Paustova, comuna Lipnic, Moldova), încă satul de lângă Macsim (Maxim, în Mereşeuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşanu, Moldova), încă satul lui Mirişce (Mereşceuca, comuna Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Noguicoi (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Mol-

dova), şi satul unde a fost Cleţină (lângă Lencăuţi, raionul Donduşani, Moldova), şi satul Tereşeuţi (Teleuşca, raionul Donduşani, Moldova), încă satul unde este Rospop, în jos la Bineva (Făgădău, comuna Văscăuţi, raionul Floreşti, Moldova), şi satul Cuhareuţi (Cuhureştii de Sus şi de Jos, raionul Floreşti, Moldova) şi alt sat, Cunicea, sub Bineva (Floreşti, raionul Floreşti, Moldova), şi satul unde este Ţârvici (Ţâra, comuna Ghindeşti, raionul Floreşti, Moldova), încă satul, sub Caragine, unde este Simeon cneaz, la obârşia Dobruşei, încă satul, sub Caragine, Dobruşa, şi satul, sub Caragine, Mordvina, încă satul, mai jos de Mordovina, sub Caragine, pe Dobruşa, unde sunt Fântânile (toate părţi ale comunei Receşti, raionul Rezina, Moldova), încă satul lui Oleşco, sub Caragine (Olişcani, raionul Rezina, Moldova), încă satul, la obârşia Rezinei, unde şade Ţigan (Sămăşcani, raionul Rezina, Moldova)), încă satul, pe Răut, unde este Vadul Pietrei (Lazo, numit şi Piatra, raionul Orhei, Moldova), şi, mai sus de Vadul Pietrei, tot pe Răut, la capătul Stâncii (Stânca, comuna Slobotca, raionul Ohei, Moldova), încă satele, pe Răut, unde este moara, încă satul, la Moiatinul de Jos (toponim), unde este Nichita (Ghermăneşti, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi satul unde şed Grabăuţii (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), la capătul de sus al Culişăului, unde a şezut Radul (Văsieni, comuna Suhuluceni, raionul Orhei, Moldova), şi încă seliştea unde este iazul, la Cornul Bagului, unde au şezut fiii lui Cosco (Bahu, comuna Seseni, raionul Călăraşi, Moldova), încă seliştea de sub Măiatini, unde şade Rujici, şi, la Moiatinul de Sus, satele ce au fost ale cneaghinei, şi, la Carpeni, satul unde şade Stan, şi, la capătul de sus al Carpenilor, la Başeu, unde şade Matei

(Mateieni, comuna Corlăţeni, Botoşani), şi, sub Dumbrava înaltă, unde şade Miclouş (Miclăuşeni, comuna Corlăţeni, Botoşani)… Iar hotarul tuturor acestor sate mai sus scrise să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac"[708].

1642, octombrie 25: Fraţii Dumitraşco şi Palaghia, feciorii răposatului Bantăş vornic, nepoţi Agahiei (Agahiişoinii, în toate zapise) vând Anduca Zlătarul, pentru 60 lei, „a noastră dreaptă ocină şi moşie din satul **Drăguşeni**, ce este pe valea Stavnicului, în ţinutul Vaslui, cât se va alege partea mătuşii noastre Irina şetrăroaia, fata Agahiişoinii, pentru că a vândut mătuşa noastră Irina părţile noastre din **Itovăeşti** şi din **Mălăeşti**, şi din **Şcheae**, şi ne-a pârât dinaintea măriei sale vodă, de faţă cu mătuşa noastră Irina şi o am rămas pentru părţile noastre, şi ne-a dat măria sa acea parte din **Drăguşiani**, partea mătuţii Irina[709].

ITRINEŞTI

(comuna Mărgineni, Neamţ).

1491, noiembrie 2: Întărit de Ştefan voievod lui Luca Boţ şi verelor lui Neaga şi Mărina, care primesc uric pentru „ocina lor dreaptă, două sate, anume Balosineştii şi Itrineştii, în ţinutul Neamţ. Însă să fie slugii noastre

[708] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 175, pp. 245-248

[709] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. X, Iaşi 1915, pp. 22, 23

Luca Boţ jumătate din satul Balosineşti şi jumătate din Itrineşti, iar verelor lui, Neaga şi surorii ei Mărina, să le fie cealaltă jumătate din satul Balosineşti şi jumătate din Itrineşti”[710]. Hotarul, din veac.

1546: Hotarnica satului **Itrineşti**, cerută de Costachi Honcu, menţiona „cum mege hotarul moşiei Itrineştilor peste pârâu, în mijlocul râmnicului”[711].

1591: Ispisoc de judecată de la Petru (Şchiopul) voievod, după ce „preotul Mihail şi Ionciul din **Itrineşti** s-au judecat pentru **Roznov**, pentru o poiană ce se cheamă Piha; după aceea, noi am făcut carte către Başotă şi Dupniţ ca să cerceteze cu oameni buni şi, preum vor afla, să ne dea de ştire… şi aşa au aflat, că acea poiană este a lor dreaptă ocină… şi am întărit acea poiană şi de la noi”[712].

1625, martie 16: Întărit de Radul voievod cneaghinei Candachia Gligoroaie din **Steţcani** (Teţcani, Iaşi), în baza unui zapis de mărturie de la de la fostul sulger Savin, diacul Costin şi Tofan din **Gocimani** (Goşmani, Neamţ), de la diacul Onciul din **Itrineşti** (comuna Mărgineni, Neamţ), de la diacul Ştefan din **Hociungi** (comuna Hociungi, Neamţ), de la diacul Dumitru din **Plopeşti** (inclus în Mărgineni, Neamţ), şi de la Popa din **Negriteşti** (Negriteasca, Neamţ), „scriind în acel zapis că a venit înaintea lor Iuraşco, nepotul lui Goe… şi a vândut partea lui din satul **Cărbuneşti** (lângă Goşmani, Neamţ), ce este

---

[710] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 103, pp. 205, 206

[711] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XVIII, Iaşi 1927, p. 202

[712] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române între 1428-1757*, vol. XXIV, Iaşi 1930, p. 191

în ţinutul Neamţ, şi din sat, şi din câmp, şi cu o casă a lui Costin… Candachiei, pentru 26 taleri, bani buni"[713].

1625, octombrie 20: Radul voievod scrie lui Onciul din **Itrineşti** (comuna Mărgineni, Neamţ) că „s-a jeluit cest om, anume Istratie, feciorul Hărăi, pe Ştefan ai Dămiinease, zicând înaintea domniei mele că-i impresoară o parte de ocină din **Vârtopel** (Hârtopelul Mic, inclus în Bălăneşti, Neamţ)… tu să aibi a-i da zi lui Ştefan şi cu Istratie, să-şi aducă uricele înaintea domniei mele, să se ştie cine i-a vândut acel loc"[714].

1638, septembrie 2: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Tofan, feciorul lui Simion, Sava, feciorul Petrii, Ionaşco, feciorul Sorii, şi alţi fraţi ai lor, nepoţi lui Ion Vârtopan din satul **Itrineşti**, s-au pârât de faţă cu Istratie, feciorul lui Buzău, cu fraţii lui Gheprghiţă şi Misăilă, cu Pătraşco şi alţi fraţi de-ai lor pentru nişte părţi de ocină din satul **Balosineşti** (lângă Bălăneşti, comuna Bârgăoani, Neamţ) şi din **Itrineşti** (comuna Mărgineni, Neamţ), ce sunt în ţinutul Neamţului, zicând Istratie, feciorul lui Buzău, Şi cu fraţii săi cum le-au împresurat acele părţi Tofan cu fraţii săi. / Iar Tofan a arătat dres de cumpărătură de la Petru vodă, scriind în acel dres cum a cumpărat moşul lor Ion Vârtopan, din jumătate de jumătate de sat din Balosineşti şi din Itrineşti, patru părţi, de la moşii lui Istratie, feciorul lui Buzău şi a fraţilor săi"[715].

---

[713] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 294, pp. 363, 364

[714] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 383, p. 448

[715] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 466, p. 439

1639, mai 18: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui stolnic Toma, care cumpără, cu 40 lei bătuţi, de la Nechita, fiul lui Sava din **Bădeşti** (comuna Boteşti, Neamţ), de la Toader Arman din **Itrineşti** (comuna Mărgineni. Neamţ), fratele lui Sava, de la Mărica, fiica lui Gliga, nepoata lui Sava şi de la Vasile, Tudora, Nastea şi Titea, fiii Drăghiţei, toţi fraţi şi nepoţi ai lui Sava, „din satul **Bădeşti**, sin jumătate din acest sat, din a treia parte, care se împarte în şase fraţi, părţile a patru fraţi”[716].

1642, august 9: Irina, fata lui Hociungu, şi cumnatul ei Vasile vând lui Gligoraşco Bejan, drept 25 lei bătuţi, „ocina şi moşia ce se va alege după moşul (bunicul) nostru Ionaşco din satul **Băloşăşti**, şi din satul **Itrineşti**, şi din satul **Balasineşti**… şi în această tocmeală s-au prilejit Constantin Ciolan din **Ceretiani**, Pătraşco Pârvul şi Ionaşco Bărbăscul din **Itrineşti**, Isaki diaconul, Gheorghiţă şi Ion Răspop vornicel de **Băloşăşti** şi mulţi oameni buni”[717].

1646, mai 6: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod fraţilor Dumitraşco, Gavril, Gligorie şi Salomia, „spre aceea ca să fie tari şi puternici a ţine şi a oprin partea lor de ocină din satul **Lăzăşti** (comuna Secuieni, Neamţ), din **Hermeşti** (lângă Cârligi, comuna Ştefan cel Mare, Neamţ), din **Itrineşti** (comuna Mărgineni, Neamţ), din **Băloşeşti** (Băluşeşti, comuna Girov, Neamţ), cu **Bilăeştii** (azi Ghilăeşti, comuna Bârgăoani, Neamţ), iar surorii lor Măricăi, sin aceste părţi de ocină să nu-i dea nimică, pentru că a vândut partea lor din satul

---

[716] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 137, pp. 151, 152

[717] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 52, 53

Porceşti (azi Moldoveni, comuna Moldoveni, Neamţ), ale tuturor fraţilor"[718].

1672, mai 17: Porhira, Mariica, Acsiniia, fetele lui Hilip Colivă, şi cu feciorii Porhirei, Chiriac călugărul şi Arsenie, vând logofătului Tudosă Dubău şi jupânesei Măricuţa, drept 20 lei bătuţi, „a noastră dreaptă ocină şi moşie din **Itrineşti** şi din **Balosineşti**, ce se va alege de pe tătâne-nostru Hilip Colivă, şi partea unchiului meu Ionaşco Colivă, nefiind nimeni din oamenii lui aicea; iar de se va afla cineva să aibă a cere bani la noi, pe cât li se va veni"[719].

1675, martie 17: Gligoraşco, feciorul lui Silion de **Fideşti**, vinde vistiernicului Tudosă Dubău şi jupânesei Marecuţa, pentru 12 lei, „o parte de ocină din satul **Itrineşti** şi din **Baloseneşti**, cumpărată de tatăl meu Silion şi de mama mea Aniţa de la Ştefan, feciorul Ioanei, nepot lui Dorin"[720].

1675, iulie: Gligorcea ot **Itrineşti** vinde vistiernicului Tudosă Dubău „trei pământuri în **Itrineşti**, din partea lui Toderel şi partea noastră, 2 pământuri ale moşului (bunicului) meu Onciul… dinaintea lui Ursu, Simion Ilea, Vasile Bărbăscul, Strătilă şi Pavăl ot **Itrineşti**"[721].

1676, martie 1: Gheorghe Băloşescul şi soţia lui Nastasia vând marelui paharnic Dumitraşco (Cantacu-

718 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 363, p. 311

719 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 111, 112

720 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 88, 89

721 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 89, 90

zino) „5 pământuri în satul **Itrineşti**, câte 1 leu pământul, ce sunt din stâlpul unchiului meu Vasile, cumpărate de tatăl meu Gligore de la fratele său Vasile, şi la tocmeală s-au întâmplat Gligori de **Marmurinţi**, Chiriac, vornicul de **Călman**, Constantin, vornicul de **Itrineşti**, şi mulţi oameni buni”[722].

1679: Gligorii Pârvul şi feciorii lui Vasile, Ion şi Iftimia vânp păhărnicesei Paraschiva, văduva lui Dumitraşco (Cantacuzino) „partea noastră din **Itrineşti**… dinaintea preotului Fădor din **Itrineşti**, preotului Andrei din **Rotumpăneşti** şi alţi oameni buni”[723].

1774, iunie: Satele **Bălăneştii, Itrineştii, Ghilăeştii** şi **Ciortienii**, cu liuzi ce s-au mutat la Sâmioneşti din ţinutul Romanului, sate din ţinutul Neamţului, ocolul Mijlocului, după recensământul lui Rumeanţev[724], aveau **toată suma caselor 252**. Scădere rufeturi 94: 10 popi, 3 mazili, 18 văduve, 21 ţigani, 42 case pustii. Rămân birnici 158. / **Birnici:** Gheorghe Zmău / Dumitru, muntean / Toader, harabagiu / Gheorghe Pilat / Toader zet (ginere) munteanului / Alistarh Chilat / Ivan, sârbu / Vasile Pilat / Ion sin (fiu) lui / Gheorghe Hortolomei / Gheorghe Cipar / Gheorghe Ghervasă / Costantin al Hortolomei / Grigore, stoler / Ion Ciochine / Toader Bocă / Grigore / Ion, ungurian / Vasile, muntean / Vasile a Petrii / Trifan / Ilieş Gioncul / Luca, chetrar / Ion Trifan / Pavăl, chetrar / Ioniţă, slugă / Ion Cătană / Irimie / Mane,

---

[722] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, p. 95

[723] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 97, 98

[724] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 38-40

slugă / Stan, muntean / Radu, ciobotar / Lazăr, fluerar / Radu, rotar / Stoian, muntean / Stan, muntean / Arseni, ciobotar / Gheorghe, pitar / Lupul, olar / Vasile, bejenar / Costantin, muntean / Gheorghe brat (frate) Vişan / Ştefan Budurcan / Ioniţă Gioncu / Apostol Simere / Petraşco / Ion Pribag / Năstas, ciobotar / Ion Motoc / Iordache Spataru / Niţă, rotar / Sandu fiu lui Lazor / Macovei Vicol / Lupul Hordi / Costantin Mihordi / Ion Lungu / Dobre / Sandul / Grigore / Andrei Lae / Chirică Darie / Manolachi / Năstasă fiul lui Samoilă / Ion Laiul / Ion Chiriţă / Maftei / Ioniţă, crav / Ioniţă fiul lui Darii / Ion Rogojină / Marin, muntean / Simeon, butnar / Lupu, slugă / Sava, slugă / Ion a păscăriţii / Vasile, slugă / Vasile Chişcă / Ursache Casăţ / Iftimi Vasâi / Petre, butnar / Vişan, muntean / Ştefan / Grigoraş, stoler / Ştefan, cărăuş / Ion Boghiul / Simion / Leonti, herghelegiu / Neculai, stoler / Mihălachi Giocăş / Toader Vântu / Ion, muntean / Gheorghe, muntean / Ion, cioban / Toader, scutar / Sandul Hâra / Ion Brânzei / Tudorachi / Neculai Brânzei, holtei cu mamă / Ioniţă zet (ginere) lui Tudurachi / Radu Moşniaga / Tănasă al lui / Dumitru Moşniaga / Matei fiul lui / Năstas / Marin / Enachi / Toader Vicol / Toader, cojocar / Ştefan, plugar / Panaite, plugar / Marian, vezeteu / Mihai, plugar / Neculai, plugar / Ursachi, dârvar / Costantin Melinte, slugă / Iftimi, calfă / Ion, bărbier / Costantin Morian / Avram Istrate / Vasile Stângul, blănar / Neculai, vornic / Grigore Chiriţă / Grigore Darii / Ilii Darii / Ion Darii / Costantin / Simion Armaş / Neculai, slugă / Gavril, slugă / Toader Ruginosu / Costantin, doftor / Ion Armaş / Ştefan Laiu / Neculai, păscar / Ion Nistor / Radu fiul lui Sima / Ion, rotar / Gheorghe Burcă / Sârghie / Ichim / Vasile Nădejdi / Ion Jipa / Mărian fiul lui Sandu / Radu

Stan / Drăghici Postolachi / Stanciul fiul lui Marin / Ion fiul lui Postolachi / Ion fiul lui Petre / Ion Surdul / Ionaţco, ciobotar / Lupul, rotar / Toader, muntean / Ionaş, muntean / Duca, muntean / Moisa, muntean / Ioniţă, muntean / Dediul, muntean / Vasile, fratele lui / Ilin fiul Ducăi / Stanciul, muntean. // **Rufeturi:** Diaconul Savin / Popa Miron / Diaconul Vasile / Popa Zaharia / Popa Andrei / Popa Vasile / Popa Ştefan / Popa Ion / Popa Neculai / Costantin, dascăl / Gheorghe Mateeş, mazil / Neculai Lăpuşnianu, mazil / Ioniţă Gorgos, ruptaş / Mariuţa, văduvă / Maria, tij (la fel) / Călina / Maria / Ioana / Catrina / Dobriţa / Catrina, văduvă / Irina, tij (la fel) / Maria / Dragomia / Sanda / Ioana / Maria / Irina / Tudora / Măriuţa / Catrina / Costantin, ţigan / Vasile, la fel / Ion, la fel / Stan, la fel / Ion, la fel / Sandu, la fel / Toader, la fel / Petre, la fel / Gheorghe, la fel / Ursul, la fel / Vasile, la fel / Nechita, la fel / Marco, la fel / Sandul, la fel / Sava, la fel / Pavăl, la fel / Lupul, la fel / Vasile, la fel / Gheorghe, la fel / Toade, la fel / Ion, la fel. // **42 case pustii**.

1901: „**Itrineşti**, sat în județul Neamţ, plasa de Sus-Mijlocul, comuna Mărgineni, situat pe valea dealurilor Mărgineni, aproape de pârâiaşul Tatomirești. Are o întindere cam de 572 hectare, cu o populaţie de 64 familii sau 310 suflete, din care 64 contribuabili. Are 1 biserică, cu 1 preot şi 1 dascăl. Vite: 76 boi, 58 vaci, 160 oi, 8 cai, 60 râmători și 82 junci”[725].

[725] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 70

IŢCANI

(inclus în Suceava, Bucovina).

„Scrie la letopiseţul cel moldovenescu, la predoslovie, de zice că deaca au ucis acei vânători acel buor, întorcându-se înapoi, văzând locuri desfătate, au luat pre câmpi într-o parte şi au nemerit la locul unde acum târgul Sucevei. Acolo aminosindu-le fum de foc şi fiind locul despre apă, cu pădure mănuntă, au pogorât pre mirodeniia fumului la locul unde este acum mănăstirea Eţcanei. Acolea pre acelaş loc au găsit o priseacă cu stupi şi un moşneag bătrân, de prisăcăriia stupii, de seminţie au fost rus şi l-au chiemat Eţco. Pre carele deaca l-au întrebat vânătorii, ce omu-i şi den ce ţară este, el au spus că este rus den Ţara Leşască. Aşijderea şi pentru loc l-au întrebat, ce loc este acesta şi de ce stăpân ascultă ? Eţco au zis: este un loc pustiiu şi fără stăpân, de-l domnescu fierile şi pasările şi să tinde locul în gios, păn' în Dunăre, iar în sus păn' în Nistru, de să hotăraşte cu Ţara Leşască, şi este loc foarte bun de hrană. Înţelegând vânătorii acest cuvânt, au sârguit la Maramorăş, de ş-au tras oamenii săi într-această parte şi pre alţii au îndemnat, de au descălecat întăi supt munte şi s-au lăţit pre Moldova în gios. Iar Iaţco prisecariul, deaca au înţeles de descălecarea maramorăşenilor, îndată s-au dus şi el în Ţara Leşască, de au dus ruşi mulţi şi i-au descălecat pre apa Sucevei în sus şi pre Siretiu despre Botoşiani. Şi aşa de sârgu s-au lăţit rumănii în gios şi ruşii în sus" (Ureche,

Letopiseţul…). Mănăstirea Iţcanilor, cu hramul Adormirea Maicii Domnului (Panaghia), exista în mai 1395, când Iaţco o închina, împreună cu biserica Sfântului Dumitru din Suceava (cea veche, din lemn), patriarhului Constantinopolului, Antonie al IV-lea. Dar cine este acest Iaţco şi dacă există vreo legătură între el şi celălalt Iaţco, întâlnit de Dragoş Vodă, pe când mergea spre Volovăţ (pe plaiurile sucevene nu a fost niciodată)? Ne lămureşte un document din vremea lui Ştefan cel Mare. Patriarhul ecumenic Antonie este cel care, în mai 1395, primea de la Iaţco (Iaskos din Mavrovlachia) „micile mănăstiri care-i aparţin în Mavrovlachia, cea a Maicii Domnului (Panaghia)[726] şi cea a lui Sfântul Dumitru[727]. Şi a rugat pe Sfinţia sa să le accepte în calitate de ctitor"[728]. Acest Iaţco, după cum aflăm dintr-un document din 18 august 1427[729], era fratele lui Herman din Voitin[730], unde Herman şi Iaţco moşteneau, de la tatăl lor, Iaţco, după cum

[726] Din Iţcani.
[727] Din Suceava.
[728] DGAS, Suceava / File de istorie / 1388-1918, I, Bucureşti, 1989, p. 82.
[729] AŞSP a RSR, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* I, Editura Academiei, Bucureşti, 1975, pp. 65, 66
[730] „Cu mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domnul Ţării Moldovei, facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, precum am miluit pe sluga noastră adevărată, pe Herman, şi pe fratele său, Iaţco, cu deosebita noastră milă şi le-am întărit ocina lor, şi le-am dat satul lor, unde este casa lor, la Voitinu, unde acesta iese din pădure şi din poiană, şi unde este mănăstirea lor şi vechiul lor loc de cosit, sub brădet, pentru ca toate acestea să le fie uric, cu tot venitul, lor, copiilor lor, nepoţilor lor, strănepoţilor şi răstrănepoţilor şi întregului neam al lor, nestricat niciodată, în veci. Iar hotarul acestui sat, cu toate vechile hotare, să fie pe unde din veac a existat".

rezultă din uricul din 16 martie 1490[731], şi o mănăstire, pe care avea să o cumpere, împreună cu întreaga moşie şi cu satul[732], Ştefan cel Mare, pentru înzestrarea mănăstirii Putna. Cele două urice probează că legendarul Iaţco, care l-ar fi întâmpinat pe Dragoş Vodă, pe la anul 1335, nu era Iaţco de la Iţcani, cum greşit sugerează legenda, ci cel de la Votinel, tatăl lui Iaţco din Iţcani, cel care închina, în mai 1395, două mănăstiri Patriarhului Antonie. Există câteva argumente, în afară de cele deja enumerate, care conduc spre ipoteza că Iaţco din Voitin, care îl putea întâmpina pe Dragoş, în călătoria lui spre Volovăţ (spre Suceava nu a călătorit), era armean, nu rusin, numele în sine aparţinând şi armenilor[733]. Cel mai important argument ar fi reprezentat de faptul că Patriarhul Antonie avea să intervină, la Alexandru cel Bun, în favoarea întemeierii unei episcopii armeneşti în Moldova: / „1401 (6909) iulie 30, Suceava Din mila lui Dumnezeu, noi, Olecsandru voievod, domn al Ţării Moldovei, cu fratele meu, Bogdan, facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor bunilor pani care vor vedea această carte sau o vor auzi, că acest adevărat Ohanes, episcop armenesc, a venit la noi, la scaunul nostru, al Moldovei, şi ni s-a înfăţişat cu

---

731 AŞSP a RSR, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* III, Editura Academiei, Bucureşti, 1980, p. 151

732 De la „Bogdan de la Voitin şi fratele lui, Ion Miciorna, şi surorile lui, Ilca şi Muşa, copiii lui Hărman, pe care l-a avut de la bunicul nostru, Alexandru voievod, un sat, anume Voitinul, unde a fost casa tatălui lor, Hărman, şi a bunicului lor, Iaţco, unde iese Voitinul din pădure şi din poieni, unde a fost mănăstirea lor şi fânaţul lor cel vechi, sub codru”.

733 Într-o listă din 1476 a armenilor din Suceava, care au primit dreptul civil liovean, figurează şi „Iaţco armeanul din Suceava”, negustor de postav, cum aflăm dintr-un document de mai târziu.

cărţi drepte ale patriarhului ecumenic Antonie de Constantinopol, pentru că pe patriarhul lui armenesc nu l-a cunoscut încă, ca să se ridice această episcopie, cu ajutorul domnului nostru, marele cneaz Vitovt. De asemenea, a jurat domniei noastre să primească şi să întocmească toată rânduiala bisericească. De aceea, noi am dat episcopului armenesc Ohanes bisericile armeneşti şi pe popii lor; în întreaga noastră ţară va fi volnic asupra armenilor cu dreptul său episcopal; i-am dat scaun în Suceava, în cetatea noastră. Care dintre armeni îl veţi cinsti va fi ca şi cum aţi face-o nouă, în ţara noastră, în Moldova; care nu îl va asculta noi îl vom pedepsi cu mâna lui. Iar la aceasta este credinţa mea, a mai sus scrisului Olecsandru voievod, şi credinţa fratelui domniei mele, Bogdan, şi credinţa tuturor boierilor moldoveni, şi mici, şi mari. Şi s-a scris la Suceava, sub pecetea noastră, la anul 6909 (1401) iulie, în 30, cu mâna Bratei”[734].

1395: Legendarul sat al şi mai legendatului Iaţco îşi începe istoria reală în 23 februarie 1453, când Alexandru Vodă acordă mănăstirii lui Iaţco, unde era stareţă Fevronia, dreptul de a înfiinţa un sat pe moşia mănăstirească. Prin carte domnească, stareţa Fevronia era împuternicită „să-şi întemeieze sat în hotarul mănăstirii, unde îi va plăcea, şi pe cine va chema, sau din ţară străină, sau din Ţara Leşească, sau din ţara noastră, toţi aceşti oameni câţi vor fi la această mănăstire să fie slobozi să-şi are şi să-şi semene grâul şi să cosească fân din ţarina târgului Suceava ca şi oamenii târgoveţi. Şi, de asemenea, aceşti oameni să aibă slobozenie, fie că vor fi meşteri sau cojocari sau orice fel de meşteri, fie rus sau

[734] AŞSP a RSR, Documenta Romaniae Historica / A. Moldova, I, Editura Academiei, Bucureşti, 1975, p. 21.

grec sau de orice altfel de limbă să nu dea aceşti oameni nici dare, nici posadă, nici iliş, nici la morile noastre să nu lucreze, altceva nimică să nu dea niciodată, în veci. Şi, de asemenea, aceşti oameni să fie slobozi şi să umble în bunăvoie cu oale sau cu sare sau după peşte, fie că vor umbla cu marfă vie sau moartă, cu ce vor putea, pretutindeni în ţara noastră, vânzând şi cumpărând, şi prin târguri, şi prin sate, iar vamă să nu dea nicăiri nici un groş, fie că vama este vândută, fie că este nevândută". Soarta Iţcanilor părea să fi fost ursită pentru activităţi economice durabile, dar, deşi ursirea mai reverberează, uneori, prin vremuri, Iţcanii nu rămân decât un sat ceva mai răsărit, un sat care trăieşte primul şoc încă pe vremea stareţei Fevroniei, când un călugăr implică mănăstirea în nişte tranzacţii economice păguboase, iar satul se năruie, rămânând un cătun pipernicit până la venirea austriecilor, când, în jurul bisericii fostei mănăstiri se mai aflau doar 13 case.

1500: „Aveţi apoi aici, în Suceava, biserica Doamnei Elena însăşi, cum aveţi bisericuţa atât de interesantă, într-un colţ de vale, la Iţcani, cu morminte de la începutul veacului al XVI-lea, de prin anii 1500 şi 1510, bisericuţă foarte plăcută tocmai prin această taină de umbră răcoroasă, pe care o întâlneşti îndată ce-i calci pragul"[735].

1639: Biserica Adormirea Maicii Domnului din Iţacanii Vechi fusese construită în 1639, iar în 1843, când avea 246 enoriaşi, era slujită de parohul Nicolai IEREMIEVICI. În Iţcanii Noi funcţiona o şcoală evan-

---

[735] Iorga, Nicolae, *Conferinţe bucovinene*, Bucureşti 1919, pp. 57-76

ghelică, cu o clasă, din 1841, o altă şcoală fiind deschisă, în Iţcani-Gară, în 1884[736].

1772: Recensământul lui Rumeanţev[737], din 1772-1773, înregistrează la Iaţcanii, în Ocolul Mijlocului, fără alte precizări, „47 – toată suma caselor", însemnând 11 panţiri isprăvniceşti, 3 pescari isprăvniceşti, 1 dascăl, 2 argaţi ai lui Şeptilici, 1 popă, 5 nevolnici, 3 femei sărace, 7 scutelnici ai călugărilor „ot Eţcani" şi 13 birnici.

1775: După 1775, sosesc în Iţcani şapte familii de bejenari transilvani şi o puzderie de nemţi harnici şi serioşi. Florea Ungurean din Cocin, Ioan Para, Vasile Moroşan, Ursu Moroşan, Toader Mălinaş, Filimon Moldovan şi Grigore Moldovan, toţi din Bistriţa, s-au aşezat pe noua proprietate a statului austriac, în vecinătatea celor 13 familii de români. Nemţii s-au statornicit mai înspre lunca Sucevei, unde şi-au făcut şi şcoală, deservită de doi învăţători, Leopold Columbus şi Caspar Szylecki.

1788: Partea satului, dinspre viitoarea gară, care se va numi Noul Iţcani, a fost colonizată în 4 iulie, 1788 cu opt familii de emigranţi germani, apoi cu alte zece familii, în cea mai mare parte provenite din Palatinat, acordul pentru concesionarea terenurilor fiind semnat în 4 septembrie 1795. Numele primilor emigranţi germani au fost: Adam Sauer, Friedrich Kornelson, Peter şi Elisabeth Hermann, Valentin şi Margaretha Rau, Nahr Georg, Michael şi Margaretha Arend, Michael şi Ursula Hodel, Wilhelm şi Margaretha Germann şi Schultheiss.

---

[736] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 48, 1907 p. 161

[737] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 342

1788: Călătorind spre Suceava, prin Româneşti şi Pătrăuţi, înspre „Luitak” (realizatorii volumului presupun, cu oarece îndoieli, că ar fi unul dintre cele două sate Călineşti, al lui Ienache sau al lui Cuparenco, dar mult mai probabil că este vorba despre satul Iţcani – n. n.), Hacquet întâlneşte aici „primii colonişti ai provinciei, care au emigrat din Banat. Aceştia nu erau decât nişte cerşetori, în număr de douăzeci şi două de familii, care s-au aşezat pe terenurile şi în casele părăsite de moldoveni (la anexare). Cum nu era destul loc pentru ei, aici, au fost mutaţi ceilalţi la Suceava (unde a mai fost aşezată o colonie germană), la Molodia, la Dragomirna şi „Rosez” (N.N.: Localitate dispărută, opinează realizatorii volumului, deşi s-ar părea că e vorba despre satul Roşa, de lângă Cernăuţi). Aceşti oameni au primit ajutoarele necesare, dar nici pe departe ce au primit germanii, iar mai apoi, treptat, au trebuit să achite totul” . Că „Luitak” pare să fie satul Iţcani se sugerează prin menţionarea celeilalte colonii germane, de la viitorul Iţcani-Gară: „De la „Luitak”, spre râul Suceava, mai este iar o colonie germană de oameni, care au fost foarte lăsători în ridicarea sau, mai bine zis, în rânduirea definitivă a caselor lor noi şi bine clădite”. Iar confirmarea susţinerii mele că „Luitak” nu este Călineşti, ci Iţcani, vine imediat: „De la acest sat nou înfiinţat se vedea, de partea cealaltă a râului amintit, pe malul înalt, vechiul şi ruinatul oraş Suceava. Aici s-a ridicat, de scurtă vreme, un pod de lemn, bine încheiat, peste apă, adesea foarte năvalnică. Acolo se înalţă Suseava de azi, care a fost, pe vremuri, un însemnat oraş comercial, cât şi oraşul de scaun şi

reşedinţa domnului şi a mitropolitului, la douăzeci-treizeci de stânjeni deasupra râului”[738].

1791: Parohia din noul sat german era slujită, în 1791, de pastorul Ştefan Daniel Wilhelm Hübel, de la Frătăuţii Noi, în 1792 fiind transferat, de la Milişăuţi, pastorul Hübel, înlocuit, în 1795, cu Andreas Schwarz, de la Waltersford in Transilvania. Din 1859, până în anul 1900, când a decedat, a slujit la Noul Iţcani celebrul pastor Franz Samuel Traugott Gorgon, din Ilişeşti, tatăl iubitei lui Ciprian Porumbescu, Bertha. Succesorul lui Gorgon a fost, din octombrie 1901, până sfârşitul lunii iunie 1907, Josef Folwartschny, urmat de Immanuel Gorgon, fratele Berthei.

1811: În 11 august 1811, s-au mai stabilit în Noul Iţcani, familiile Adam Hermann, Grun, Nagel, Mohr şi Heinrich Arndt.

1823: Şcoala nemţească din Noul Iţcani funcţiona în 1823, sub direcţiunea profesorului Adam Rau, următorii directori de şcoală fiind profesorul Johann Proll, profesorul Johann Novak, pe la 1871, apoi profesorii Jakob Serfass, Bernhard Köhler, Heinrich Kaufmann, Karl Völpel, Friedrich Schneikart Sr., Franz Serfass şi Wilhelm Schwarzmann.

1851: „O broşură, lucrată de Franz Raffelsberger şi publicată în 1851, la Viena, cuprindea „**Itinerariile sau directorul tuturor rutelor poştale** din k. k. Statele austriece“, itinerariul cu nr. 61 era cel de la Cernăuţi, la Bistriţa, de 19 poşte şi jumătate. Din faţa hanului din Cernăuţi, care nu putea fi decât cunoscutul han „Pajura Neagră“, trăsura de poştă se îndrepta spre Tărăşeni, sar aflat la o poştă şi jumătate de Cernăuţi, apoi, prin Opri-

[738] *Călători*, X, II, p. 827

şeni, pe valea Siretului, cale de o poştă şi jumătate, până la Siret. Din Siret, la Grăniceşti, o poştă şi un sfert, trăsura trecea prin Iţcanii Noi, pe valea Sucevei, până în Suceava, aflată la 2 poşte de Grăniceşti. Deci, distanţa Cernăuţi – Suceava era de 6 poşte şi un sfert”[739].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Suceava – **Suceava** (Oraş cu tribunal districtual) cu Cutul Zamca, **Iţcanii Vechi şi Şeptilici**, Bosance cu Nemericeni, Podeni, Hriaţca şi Lisaura, Buneşti, Buninţi, Chilişeni, Danila, Găureni, Hatna cu Dărmăneşti, Iacobeşti sau Fogodisten cu Gura Solcii, Slobozia sau Milişăuţii de Jos, St. Ilie, Ipoteşti, Iţacanii Noi, Călineşti Enache cu Vasilache, Călineştii lui Kuparenko, Costâna cu Berindeşti, Liteni, Mereţei, Mihoveni, Mitocul Dragomirnei cu Lipoveni, Părhăuţi, Pătrăuţi pe Suceava, Reuseni, Romaneşti, Rus Mănăstioara, Rus Plavalar cu Rus Poienile, Securiceni, Şcheia, Soloneţ, Stroieşti pe Suceava, Tişăuţi, Todireşti cu Pietroasa, Uideşti, Zahareşti”[740].

1869: Inaugurarea gării din Iţcani, în 28 octombrie 1869, şi racordarea Iţcanilor, printr-o linie de 88 km cu Cernăuţii contribuie la o intensă dezvoltare a Iţcanilor, satul de odinioară eclipsând prăfuitul târg medieval de pe deal, dar românii nu au avut de ce fi geloşi, pentru că nu-i întrecuseră românii, ci nemţii. În apropierea gării, au fost construite o rafinărie de petrol, o fabrică de zahăr, o uzină

---

[739] Raffelsperger, Franz, *Itinerär oder Verzeichniss aller Postrouten in den k. k. österreichischen Staaten,* Wien 1851, pp. 53, 54

[740] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

de impregnat traverse, două făbricuţe de dulciuri, o distilerie de alcool, o presă de ulei şi aşa mai departe. Vreme de vreun secol, Iţcanii şi-au afirmat o frumoasă individualitate, apoi au redevenit cartier al Sucevei, iar subordonarea aceasta a vlăguit localitatea. Doar parcul din faţa gării, în care cântau odinioară fanfare şi prin care se plimbau aristocratic domni şi doamne, pare să mai fie oglinda fidelă a istoriei Iţcanilor, pentru că şi parcul, admirabil croit, aminteşte, sub potopul de bălării şi gunoaie ale contemporaneităţii, de o strălucire care îndeamnă la nostalgie.

1871: „De stă careva pe peronul de contra miazăzi al gării Iţcani-Suceava, vede, foarte aproape şi puţin la stânga, podul acoperit de peste râul Suceava, pe sub care trece şoseaua ce duce, suind pe deasupra suburbiei Iţcani, drept în oraş. Ieşind din acest pod acoperit, dai de un podeţ ordinar, pe sub care curge un pârâu, ce se varsă, mai încolo, în râul Suceava. Între cotitura dinspre apus a pârâului, între cursul acestuia, până la revărsarea sa în Suceava şi, de acolo, înainte, urmărind cursul Sucevei, se înalţă un podiş lungăreţ şi îngust, ce se întinde departe, spre răsărit, dar care caută a se lăţi spre miazăzi, luând forma unor coaste de dealuri trăgănate, îmbrăcate cu ierburi şi despărţite prin sinuozităţi ne-abrupte. Podişul, în partea dinspre apus a sa, este mărginit de o muchie semicirculară, cu coborâş repede, dar plin de vegetaţie, până în şesul pârâului, pe care se află sătul Şcheia; deasupra podişului, în cornul cel mai dinspre nord al muchiei, se văd urmele unei întăriri de pământ; de aicea, muchia podişului începe a se îndrepta spre răsărit, dar în apropriere ne arată un colţ, deasupra căruia se văd urmele unei întăriri de piatră. Muchia, apropriindu-se de şosea,

începe cu încetul a se pierde şi versantul nordic al podişului se face din ce în ce mai trăgănat, astfel că, trecând şoseaua, el prezintă o coastă trăgănată cu totul, pe care, din vechi, stau două suburbii ale Sucevei: Iţcanii, spre apus, şi Mirăuţii, la răsărit… / Şoseaua ce din Iţcani duce în oraş merge, încovoindu-se spre răsărit-miazăzi, pe deasupra suburbiei Iţcani; fiind drept deasupra acesteia, se face o mică cotitură spre dreapta, după care se poate da în strada principală, în stânga căreia este Hotelul de Moldavia, iar în faţă cu acesta, Diregătoria Comunală… / Mergând, cu calea ferată din Iaşi, la Iţcani, se vede: întâi Cetatea; apoi Mirăuţii şi Iţcanii, cu bisericile de aceleaşi numiri, şi, ridicându-se, deasupra acestora, se vede, în depărtare, acoperământul înalt şi ascuţit de la turnul Sf. Ion cel Nou; iar ca mai aproape se văd o parte din turnul Sf. Dimitrie şi creştetele altor biserici; şi numai cu totul aproape de gară se vede Zamca, cu cele trei biserici ale sale”[741].

1875: „Linia de Nord” Viena-Constantinopol, pentru zilele de marţi şi sâmbătă, aveau „plecarea din Viena, la ora 10 şi 53 minute ante-meridiane”, iar din Iţcani, „la ora 5 şi 11 minute post-meridiane”. Trenul de Constantinopol, spre Viena, avea plecarea din Iţcani la ora 12 şi 44 minute post-meridian şi circula doar miercurea şi sâmbăta[742].

1880: În 1880, Noul Iţcani avea 273 locuitori; în 1890, 321; în 1900, 407; în 1910, 596, dar numărul lor începe să scadă după Unire, înregistrându-se, în 1930, doar 492 locuitori, iar în 1937, 443.

---

[741] Palade, V. I, *O excursiune la Suceava / 17 şi 18 august 1871*, Iaşi 1871

[742] *Telegraphul*, No. 1095, Anul V, marţi 25 noiembrie 1875, p. 4

1885: Simion Florea Marian îi scrie, în 26 iunie, lui Constantin Morariu, care dorea să meargă la Mehadia (Băile Herculane): „De la Iţcani, până la Bucureşti, costă clasa II numai vreo 30 florini, însă tu mi se pare că nu vei trebui să trece prin Bucureşti, ci printr-un loc mai apropiat”[743].

1886: În 27 octombrie 1886, un băiat de 18 ani, servitor la pălărierul Massier, aducând nisip, cu carul, de la apa Sucevei, a rupt proţapul şi, înspăimântat, s-a aruncat în apa Sucevei, înecându-se într-o „ştioalnă”[744]. În noaptea de 5 spre 6 noiembrie 1886, a fost prădată casa fraţilor Hellman din Iţcani. Furul sau furii a/au spart casa de bani şi au plecat cu 2.500 franci în hârtie, vreo 50 franci de argint, timbre româneşti în valoare de peste 100 florini şi vreo 60 timbre austriece, de câte 5 creiţari[745].

1904: În vreme ce, la Suceava, căpitanul districtual (prefectul) Orest (Erast) Tarangul, nobil român de Valea Uţei, şi directorul gimnaziului, Vasile Burduhos, interziceau folosirea limbii române, în districtul Câmpulung-Dorna, datorită unui ucrainean, Kapuscinski, şi unui nobil austriac, Bellegarde, legitimaseră limba română drept obligatorie în administraţie[746], fără a beneficia de

---

[743] *Revista Bucovinei*, Nr. 8, Anul I, August 1942, p. 314

[744] REVISTA POLITICĂ, Anul I, Nr. 12, noiembrie 1886, p. 4

[745] REVISTA POLITICĂ, Anul I, Nr. 13, decembrie 1886, p. 4

[746] „Dl profesor gimnazial din Suceavă Burduhos opreşte limba românească, oprindu-i pe şcolarii săi să facă petiţii româneşti în scris, pe când dl căpitan Kapuscinski (ucrainean!) din Câmpulung primeşte orice scrisori româneşti şi de la oricine şi, în 6 august 1908, a rostit către popor nişte cuvântări româneşti aşa de însufleţitoare, încât şi-a câştigat inimile tuturor celor ce l-au ascultat. Domnii Kapuscinski şi Bellegarde (deci, un ucrainean ţi un austriac) sunt trup şi suflet

apreciere imperială, care se cuvenea lui Tarangul, cel care, după cum povestea Iorga despre alungarea sa din Bucovina, a coborât, dintr-o birjă, la Iţcani, „în mare uniformă aurită… ca să-mi dea actul prin care eram, ca „lästiger Fremde”, „fűr beständig abgeschafft”, deci ca „supărător străin”, „izgonit în chip statornic”. Dl Tarangul adăuga că, dacă totuși aș intra în țărișoara Împăratului, voi face nu știu câte săptămâni de închisoare”[747], meritele acestea, ale interzicerii limbii române şi a izgonirii lui Iorga soldându-se pentru Bucovina, în 1910, cu îmbucurătoarea patriotică veste că „dl prefect c. r. de la Suceava, Dr. Erast Tarangul, nobil de Valea Ușei, a primit de la Majestatea Sa împăratul crucea de cavaler al Ordinului „Francisc Iosif”. Felicităm cu vie satisfacție pe nou decoratul la această distincție înaltă”[748]. „Când a fost, mai târziu, să întorc vizita bucovinenilor, cu Liga Culturală, adunată în congres la Iași, administrația austriacă era gata să ne întâmpine potrivit cu interesele ei, amenințate. Ea fusese înștiințată din două părți din aceea a evreimii, așa de influentă, care se temea de pătrunderea antisemiților, și din aceea a unui **curios, sincer, deși neașteptat prieten al românilor** și, mai ales, al alegătorilor săi din Ținutul Câmpulungului, contele vienez cu nume franțuzesc Bellegarde, care, **excelent**

pentru limba românească, iar dl Tarangul (căpitanul, adică prefectul Sucevei – n. n.) e contra limbii româneşti. Ce ziceţi de asta, domnilor deputaţi români? Oare n-ar fi bine să-i neteziţi dlui căpitan Tarangul calea de măriri spre Viena şi, în locu-i, să puneţi căpitan în ţinutul Sucevei pe unul ca domnii Kapuscinski sau Bellegarde? Of, inimă, of!” – cf. *Deşteptarea*, Nr. 20 şi 21, Anul I, 1 noiembrie 1908, p. 319

[747] Iorga, Nicolae, *O viață de om*, București 1934, pp, 171, 172

[748] *Gazeta Mazililor și Răzeșilor bucovineni*, Nr. 2, Anul I, 7 decembrie 1910, p. 14

prefect, „căpitan de cerc" al județului în care se și așezase după ieșirea din serviciu, nu înțelegea să i se smomească fidelii; glasul de înștiințare mersese așa de sus încât Franz-Joseph însuși spunea unui deputat român „să păzească de Iorga pe credincioșii bucovineni. Așa încât, când ne-am prezentat la Ițcani, mi s-a pus în vedere mie singur, îndemnând pe ceilalți, așa împodobiți cu tricolorul cum erau, să treacă granița, că aș fi în Bucovina un „străin indezirabil". Am telegrafiat la Viena, lui Lueger, șeful antisemit așa de popular atunci, încât impunea și Împăratului, care, în ciuda adevăratelor sale sentimente, a trebuit să-i pună la gât lanțul de aur al primăriei vieneze, dar a trebuit să aştept în gară comunicarea oficială a expulzării, în timp ce Mochi Fișer, prezent și foarte satisfăcut, îmi transmitea înștiințarea că totul atârnă de la dânsul. Dintr-o birjă s-a coborât în mare uniformă aurită dl Orest Tarangul, funcționar superior, ca să-mi dea actul prin care eram, ca „lästiger Fremde", „fűr beständig abgeschafft", deci ca „supărător străin", „izgonit în chip statornic". Dl Tarangul adăuga că, dacă totuși aș intra în țărișoara Împăratului, voi face nu știu câte săptămâni de închisoare"[749].

1908: În 1908, satul german Noul Iţcani sau Iţcanii a fost primul din Bucovina iluminat electric. La Iţcani funcţiona o fabrică de zahăr, o rafinărie de petrol şi o fabrică pentru producerea cuielor de lemn.

1899: Germanii iţcăneni au înfiinţat una dintre primele asociaţii agricole din provincie, în 1899, condusă, din 1911, de Heinrich Kaufmann şi de adjunctul Jakob Germann. Cooperativa germană de credit rural a fost înfiinţată tot în 1899, cu 100 membri, sub direcţiunea

---

[749] Iorga, Nicolae, *O viață de om*, București 1934, pp, 171, 172

fiului lui Wilhelm Germann, Jakob, urmat, din 1911, de Ludwig Hodel, fostul director adjunct.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Iţcanii-Gară**, comună rurală, districtul Suceava, aşezată pe malul stâng al râului Suceava, între Iţcanii-noi şi Buninţi. Suprafaţa: 1,42 kmp; populaţia: 711 locuitori, parte germani, parte izraeliţi; religia rom. cat. şi mozaică pentru majoritate, gr. cat şi evanghelişti pentru rest. Alături de comună este un pod de lemn peste Suceava, ce serveşte de trecere drumului principal Siret-Suceava. E staţie de drum de fier a liniei ce vine de la Cernăuţi şi se bifurcă, aci, o ramură, apucând spre Suceava şi alta în România. Are un oficiu vamal; un oficiu telegrafo-poştal; o şcoală populară, cu o clasă; ţine de biserica filială din Iţcanii-Vechi; are un biurou de poliţie. A fost înfiinţată în anul 1880, ca comună cu administraţie specială, pe teritoriul comunei Iţcanii-Noi. Populaţia se ocupă îndeosebi cu negoţul. Comuna posedă 68 hectare pământ arabil, 7 hectare fânaţuri, 4 hectare grădini, 7 hectare imaşuri, 12 hectare păduri. Are 13 cai, 45 vite cornute, 6 porci. **Iţcanii-Noi**, comună rurală, districtul Suceava, aşezată pe pârâul Rustorba, afluent al râului Suceava, la hotarul cu România. Suprafaţa: 3,20 kmp; populaţia: 415 locuitori, în majoritate germani, de religie evanghelică. Este situată lângă drumul principal Siret-Suceava; punct de trecere în România; are un oficiu vamal şi o şcoală populară, cu o clasă; populaţia română ţine de biserica cu hramul „Sfântul Nicolae" din Suceava. A fost fondată la anul 1787, pe teritoriul comunei Iţcanii-Vechi, de o colonie de germani. Populaţia se ocupă cu negoţul, precum şi cu agricultura şi creşterea vitelor. Comuna posedă 201 hectare pământ arabil, 41 hectare fânaţuri, 5

hectare grădini, 63 hectare imaşuri. Se găsesc 158 cai, 224 vite cornute, 150 porci, 64 stupi”[750].

În **1908**, s-a înfiinţat, la Iţcanii Noi, sucursala regională a Asociaţiei germanilor creştini din Bucovina, sub direcţiunea lui Hargesheimer, înlocuit, în 1925, de adjunctul său, Johann Mohr. Beneficiind, în medie, de circa de 4,1 hectare de pământ arabil pe familie, germanii Franz Bessai, Samuel Bessai, Jakob şi Peter Blomann, Gustav Gauer, Adam Germann II, Jakob Germann II, Johann Ludwig Germann, Johann Germann, fiul lui Karl, Josef şi Wilhelm Germann, fiii lui Josef, Karl Germann, Germann Philipp Jakob, Johann Hermann II, Johann Hodel, fiul lui Adam, Johann Hodel II, Wilhelm Hodel, Josef Keller, Kornelson Jakob, Kornelson Johann, Kornelson Wilhelm, Massier Ernst, Franz Mohr, Karl Mohr, Peter Mohr, Wilhelm Mohr, fiul lui Peter, Franz Nahr, Jakob Nahr, Johann Nahr, Ernst Rau, Jakob Rau, Wilhelm Rau şi Johann Wagner au fost fermieri, deci modele pentru românii şi ucrainenii din satele din jur. **Cu mici sau mari afaceri şi cu activităţi industriale** se ocupau Demeter Bogatu, Erwin Frank, Wilhelm Germann, Hodel Jakob, Ludwig Mohr, Ludwig Praglowski, Friedrich Reim şi Karl Reim. **Funcţionari ai statului** au fost Adam Bessai, Nicolaus Cerski, Adolf Czmiel, Jakob Czurau, Johann Philipp şi Dudutza, Eugen Dufek, Amalie Engel, Friedrich şi Otto Engel, Ludwig Germann, Adam Haidu, Gustav Hartmann, Johann şi Amalie Hektor, Arnold şi Eduard Hodel, Johann şi Rudolf Hodel, Theresia Hodel, Wilhelmine Hodel, Hrudei, Otto Hube, Franz Keller, Johann Keller, Kerth

---

[750] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 120

Katharina, Kerth Wilhelm, Klimkowski Ludwig, Kornelson Adam, Erwin şi Adele Kornelson, Jakob, Wilhelm şi Otto Kornelson, fiii lui Johann, Josef Kornelson, Wilhelm Kornelson, Christine Kuba, Jakoband Adolf Kubinski, Karl Kubik, Ferdinand Kuschera, Kwasko, Karl Mathe, Fanz Marko, Friedrich Mock, Adam Mohr, Jakob şi Johann Mohr, fiii lui Peter, Johann Mohr II, Johann Mohr, fiul lui Wilhelm, Pelweski, Otto Pertisch, Franz Praglowski, Adam Radmacher, Karl Rakoczy, Georg Salhorniak, Sauer, Karl Schäfer, Friedrich Schneikart, Wilhelm Schwarzmann, Seile, Jakob Silzer, Wilhelm Smolak, Johann Smutne, Theodor Schneikart, Johann Specht, Arthur Strobel, Otto Turkowski, Franz Weber, Heinrich Wegemann, Johann Werbetz, Hans Werskla, Hans Wilk, Amalie Zimmermann şi Adolf Zybaczinski.

1914: „Miliţienii (Landssturm), postaţi pentru pază la Iţcani, vor pleca, în ziua de 25 august, la Cernăuţi. Ei vor fi înlocuiţi cu dispensaţii. În toate cafenelele din Suceava li se opreşte clienţilor câte o bucată de zahăr, iar cantitatea totală se strânge şi se trimite pe câmpul de luptă… În general, spiritele sunt liniştite în Bucovina. Locuitorii speră că duşmanii vor fi bătuţi. / **Benno**”[751]. Între timp, „ruşii, după ce au înconjurat Cernăuţii, pe care austriecii îl părăsiseră, cu două zile mai înainte, au început o mişcare de înconjurare. Obiectivul este Suceava şi Hadikfalva”[752], dar au răzbit doar până la Dărmăneşti, unde au şi ajuns în noaptea de 3 spre 4 septembrie[753], zi în care prefectul Sucevei, Tarangul, mergea la Burdujeni,

[751] *Din Suceava* – în „Adevărul” din 13 august 1914
[752] *Ruşii spre Suceava* – în „Adevărul” din 22 august 1914
[753] *Ruşii la Suceava* – în „Adevărul” din 23 august 1914

ca să solicite „un mijloc de aprovizionare a oraşului cu combustibilul necesar luminii electrice, iar Inspectoratul căilor ferate din Iţcani solicita omologilor români găzduirea, în staţia Burdujeni, „a unui număr de aproape 400 de vagoane cu grâu şi porumb, care se găsesc prin staţiile austriece, aceasta ca vagoanele să nu cadă în mâna ruşilor”[754]. Ceea ce s-a şi aprobat imediat… / „Între timp (pe 12 octombrie 1914 – n. n.), pentru că ruşii ajunseseră la Hatna (Dărmăneşti), la gara Burdujeni debarcă „mari bogătaşi şi comercianţi, cu familiile lor” şi se cazează pe la oamenii din sat, iar primarul Burdujenilor, I. Vasiliu, ordona brutarilor „să facă mai multă pâine decât de obicei”, pentru că alte trenuri cu refugiaţi aşteptau la Iţcani, apoi soseau la Burdujeni, „din cea în ceas”[755]. / În 25 octombrie 1914, revenea la Cernăuţi şi contele Meran, funcţionarii rămânând la Vatra Dornei, de teama unei noi invazii ruseşti. Trupe maghiare, care veneau din Ardeal, prin Bistriţa, erau întâmpinate cu prăjituri şi lapte, în gara din Dărmăneşti, „de doamne din elită din Iţcani şi Suceava”. Primarul Cernăuţilor, numit de ruşi, avocatul Bocancea, îşi urmase binefăcătorii, luând cu ele şi cele 150.000 de coroane, încasate de la populaţie ca impozite. Medicul spitalului din Cernăuţi, Zambilovici, se străduia să împiedice extinderea epidemiei de holeră, care apăruse în Austro-Ungaria[756]. În seara zilei de 28 octombrie, se semnalau lupte puternice, pe Prut, la circa 7 km de Cernăuţi. Ruşii bombardau Cernăuţii, cu bateriile de artilerie de la Zuska. „Un şrapnel a căzut în curtea

---

754 *Bucovina fără proviziuni* – în „Adevărul” din 24 august 1914
755 *Exodul populaţiei din Bucovina*, „Adevărul” din 30 septembrie 1914
756 *Adevărul* din 14 octombrie 1914

reşedinţei mitropolitului Repta şi a produs oarecare deteriorări; un altul a căzut pe acoperişul bisericii Sfintei Paraschiva. În urma ordinului dat de comandantul oraşului, colonel Fischer, circulaţia s-a suspendat în oraş. Populaţia continuă să fugă îngrozită. Aseară şi azi, trenuri speciale au adus aproape 3.000 de refugiaţi la Iţcani şi Suceava", transmitea, în 16 octombrie vechi, corespondentul din Burdujeni al ziarului „Adevărul", A. Sandu[757]. / Ştirile lunii decembrie a anului 1914 vestesc sfârşitul reocupării Cernăuţilor, după patruzeci de zile, şi întoarcerea, pentru a doua oară, a ruşilor, populaţia din nordul Bucovinei plătind câte 20 de coroane, o sumă enormă pentru acele vremuri, pentru a ajunge la Suceava, iar de acolo, la nevoie, în Burdujeni. Peste zece mii de cernăuţeni se aflau, la 1 decembrie 1914, în Suceava şi în Iţcani, aşteptând, de la Bucureşti, permisiunea telegrafică de a intra în România. „Nenorociţii de bucovineni stau, în Suceava şi Iţcani, aproape muritori de foame. Copiii cer zadarnic mâncare, căci acolo e mizerie şi mare lipsă de alimente", transmitea, în 16 noiembrie vechi, corespondentul sucevean secret al „Adevărului", iar din Dorohoi veneau veşti asemănătoare. / „Pe la sfârşitul lunii lui decembrie (stil vechi n. n.), ruşii începuseră a înainta peste apa Siretului... Vineri, în ziua anului nou a bisericii apusene, pe la 12 ore din amiază, străbătu ca un fulger prin populaţiunea îngrozită a Sucevei vestea că drumul ce vine de la Iţcani este negru de căzăcime rusească. Era spaima care sporise şi însutise numărul. Nu erau decât 22 cazaci călări, care intrară, venind dinspre Hatna, în gara Iţcani. Un detaşament mic de patru oameni pătrunse pe strada Burdujenilor, până la bariera frontierei române, şi

[757] *Adevărul* din 17 octombrie 1914

unul dintre ei, cu glas brusc şi semeţ, se răsti la ostaşul român ce stătea de sentinelă la barieră, somându-1 să nu lese populaţiunea austriacă să se refugieze pe teritoriul românesc."[758].

1915: „Suceava a fost predată comandantului trupelor ruseşti la ora 4, de locţiitorul primarului, Voronca, care a ieşit în pragul primăriei (actualul Palat Administrativ – n.n.) cu un steag alb. Un număr de soldaţi şi un ofiţer rus au preluat, de îndată, primăria. Grosul trupelor ruseşti se găsesc, în acest moment (seara zilei de 2 ianuarie 1915 – n.n.), în satul Şcheia. Suceava şi Iţcani sunt ocupate de un singur regiment de cavalerie. Centrul oraşului Suceava, de la primărie, până la tribunal, este ocupat de cazaci. Cu ocuparea acestor două oraşe, întreaga Bucovină, până la Carpaţi, se găseşte sub stăpânirea armatelor ruseşti". Pentru că Burdujenii erau sufocaţi de refugiaţi, Direcţia Căilor Ferate nu a mai aşteptat aprobările de la Bucureşti, ci a permis formarea unor trenuri speciale pentru Palanca, primul dintre ele, format din şase vagoane de călători şi din şapte vagoane de marfă, plecând din gara Burdujeni la ora 20[759]. / „În Iţcani, cazacii au deschis depozitul de făină al lui Helimann şi au împărţit făină la ţărani"[760]. / „Zilnic, deci, treceau câte trei-patru ruşi, din Iţcani, la Burdujeni. Duminica trecută, trei soldaţi ruşi au sosit în localitate, unde a avut loc o nuntă ţărănească. Cu această ocazie, fiind şi ei invitaţi (o confirmă şi o fotografie din „Gazeta Ilustrată", publicate de Benno, autor şi al ştirii din Adevărul"), au chefuit toată ziua şi, seara, la întoarcere, s-

[758] *Viaţa Nouă*, anul III, nr. 153, 30 mai 1915, pp. 1-4
[759] *Adevărul*, 27, nr. 9980 din 22 decembrie 1914, p. 2
[760] *Adevărul*, 28, nr. 9994, 8 ianuarie 1915, p. 3

au luat la ceartă, apoi la bătaie, lângă vama noastră. Deodată, unul a scos un cuţit din buzunar, înjunghiind pe un camarad al său. Într-o stare muribundă, rănitul a fost transportat la spitalul din Suceava, iar criminalul a fost arestat. Azi, când mă aflam în Suceava, am fost înştiinţat că soldatul rus rănit a murit. Un al doilea caz s-a întâmplat tot în localitate. Pe când doi cazaci petreceau la o cârciumă, unul dintre ei a scos un revolver, ameninţând pe celălalt că-l împuşcă, dacă nu-i plăteşte consumaţiile. Celui ameninţa fiindu-i frică, a plătit totul şi a fost nevoit să doarmă la Burdujeni, până a doua zi, temându-se că colegul său se va răzbuna, în drum spre Iţcani”[761]. Pe neaşteptate, însă, în această acalmie suceveană vine vestea că, în seara zilei de 23 ianuarie (5 februarie stil nou – n.n.), maiorul Zagorin ar fi primit ordin să părăsească oraşul şi să-şi ducă trupele la Cernăuţi. Drept consecinţă, „toată noaptea, pe şoseaua Iţcani-Suceava, s-au transportat trupe şi muniţii. Înainte de plecare, maiorul Zagorin şi-a plătit hotelul şi şi-a luat rămas bun de la cunoştinţe”[762].

1915: Urmând exemplul Vienei, care iniţiase „Ţintuirea ostaşului ferecat”, şi al Berlinului, unde „s-a construit din lemn o statuie uriaşă a generalului Hindenburg, pe a cărui suprafaţă se pot bate 20 milioane de ţinte”, colectându-se, astfel, 20 milioane de mărci, Suceava, „din iniţiativa unui comitet aranjor al serbării, compus din neobositul prefect Dr. Korn, Preşedintele Tribunalului Dr. Handl, girantul oraşului, consilierul guvernial V. Gribovschi, şi profesorul gimnazial Dr. Orest de Tarangul” a pus să se facă „un product, lucrat cu

[761] *Adevărul*, 28, nr. 10010, 24 ianuarie 1915, p. 2
[762] *Adevărul*, 28, nr. 10012, 26 ianuarie 1915, p. 3

multă artă, din lemn de tei, de cunoscutul maestru Vasile Buliga din Câmpulung”, după care a trecut la organizarea de colecte publice. Mai întâi, la Suceava, în 4 octombrie 1915, când, „după săvârşirea serviciului divin, lumea oficioasă, însoţită de un public mare, s-a adunat în frumosul cort, ridicat în faţa intrării în Palatul Comunal (actualul Palat Administrativ – n. n.). După defilarea batalionului de miliţieni, în fruntea cărora păşea **muzica funcţionarilor de la Calea Ferată Iţcani**, noul girant al oraşului a relevat (pauză de cenzură – n. n.) însemnătatea acestei zile patriotice şi scopul umanitar urmărit prin ţintuirea buciumului, în care se simbolizează strigătul de luptă din trecutul istoric al acestei ţări. Sfârşind cu uralele însufleţite, la adresa Majestăţii Sale a Împăratului, a urmat ţintuirea, făcând începutul prefectul districtului, Dr. Korn, care a bătut cea dintâi ţintă, în numele protectorului acestei serbări, al Preşedintelui Ţării, contele Meran. Venitul realizat într-o singură zi a trecut suma de 2.000 coroane”. Buciumul a fost dua, „miercuri, 27 octombrie, de ziua Sfintei Paraschiva, la Iţcanii Noi, şi la Iţcani Gară”[763]. „La Iţcanii Noi, s-au strâns 660 coroane”[764].

1916: „Consilierul guvernial Dl Visarion Gribovschi a convocat, pentru luni, 17 ianuarie, orele 5 postmeridian, în Palatul Municipal din Suceava, o convorbire prealabilă, la care au participat 17 persoane, între care prefectul Dr. Robert Korn, prezidentul Tribunalului Dr. Alfred Handl, preotul greco-catolic Hlibowicki, directorul gimnazial Constantin Procopovici, **primarul din Iţcani Hellman** şi alţii. Profesorul Dr. Orest de Tarangul a raportat asupra însemnătăţii şi organizării acestei

[763] *Viaţă Nouă*, IV, nr. 163 din 3 octombrie n. 1915, p. 4
[764] *Viaţă Nouă*, IV, nr. 174 din 7 februarie n. 1915, p. 4

instituţiuni, remarecând că, chiar şi în aceste momente, ne pătrunde o adiere de pace". Societatea era, deci, ca şi făcută, iar „între membrii binefăcători, cu taxa de 100 coroane, s-a anunţat şi vrednicul vicar protopresviteresc părintele Mihai Sârbul"[765]. / La Suceava şi la Iţcani, locuitorii au fost treziţi, cu darabanele, în timpul nopţii şi sfătuiţi să-şi ducă vitele spre Dorna, pentru că năvălirea rusească nu mai poate fi stopată. La Iţcani a sosit un tren din Cernăuţi, burduşit cu refugiaţi. „Bucovina e cuprinsă de panică"[766]. Comunicatul oficial rusesc, din 31 mai 1916 (13 iunie nou – n.n.), anunţa, pe lângă ocuparea de importante localităţi poloneze şi luarea de prizonieri (1.700 ofiţeri şi 114.soldaţi), că „în sectorul Prutului, între Boian şi Nepolocăuţi, trupele ruseşti s-au apropiat de malul stâng al râului. Lângă capul de punte de la Cernăuţi, o luptă crâncenă mai dăinuieşte"[767]. La Sadagura, ruşii au capturat un mare depozit de materiale de geniu şi căi ferate. În 2/15 iunie 1916, la ora 17, Guvernul României a primit o telegramă, prin care se anunţa că Cernăuţii au fost evacuaţi de către austrieci, care au numit o comisie pentru predarea oraşului, compusă din câte doi reprezentanţi ai fiecărei naţionalităţi. Mitropolitul Repta a fost ridicat şi dus la Dorna. Linia ferată a fost distrusă, de la Cernăuţi, până la Volksgarden, pe o lungime de trei kilometri, pentru a întârzia înaintarea ruşilor. La Iţcani, 80 de locomotive aşteptau, sub presiune, să transporte întreg materialul rulant la Burdujeni, în vreme ce câteva trenuri cu răniţi erau îndreptate spre Vatra Dornei[768]...

---

[765] *Viaţă Nouă*, IV, nr. 173 din 24 ianuarie n. 1915, p. 3
[766] *Adevărul*, 29, nr. 10497, 1 iunie 1916, p. 3
[767] *Adevărul*, 29, nr. 10498, 2 iunie 1916, p. 3
[768] *Adevărul*, 29, nr. 10498, 2 iunie 1916, p. 4

„Zi şi noapte, mii şi mii de nenorociţi părăsesc Cernăuţii şi se îndreaptă, în grabă, spre frontiera noastră, care este, însă, închisă intrării acestora. În barăcile gării Iţcani, rezervate înmagazinării cerealelor consorţiului austro-ungar, sunt adăpostiţi peste 5.000 de nenorociţi, care trăiesc din mila publică şi din sprijinul ce-l mai dau autorităţile nemţeşti. Într-o ospătărie, care a fost înfiinţată în gară, sunt hrăniţi copiii şi bătrânii. Femeile tinere şi fetele sunt îndreptate, pe jos sau în trenuri, spre Dorna, ca să ajute la săparea tranşeelor. Peste tot, este jale şi mulţimea satelor şi târgurilor Bucovinei se stinge, privind cu ochii, de foame"[769]… / „Austriecii, evitând bătăliile decisive, se tot retrag, iar ruşii ocupă, rând pe rând, toate localităţile din sudul Bucovinei. La Ţureni, austriecii, în retragere, au aruncat în aer depozitul de muniţii, iar la Ronina, podurile de peste Prut şi Siret. În 20 iunie 1916, se desfăşurau lupte grele la Storojineţ, Frazenthal şi Tereblecea. Între Burdujeni şi Iţcani, coloanele refugiaţilor bucovineni, din toate clasele sociale, blocaseră drumul, dar cei mai mulţi refugiaţi se îndreptaseră direct spre Vatra Dornei. „De două săptămâni, populaţia din Cernăuţi şi din împrejurimi s-a refugiat în Iţcani şi Suceava, unde li s-au dat asigurări că ruşii nu vor ajunge prea curând. Aici, însă, s-au izbit de mizeria foamei. Vrând să se refugieze la noi, de unde să-şi continue drumul spre Ungaria, autorităţile locale n-au putut permite acest lucru, fără avizul prealabil al autorităţilor superioare. Astăzi li s-a permis tranzitarea prin ţara noastră. În acest scop, a sosit dl Cămărăşescu-Tacit, subinspector general de poliţie, însoţit de comisarul de Siguranţă, dl E. Zdrafcu, pentru luarea măsurilor necesare. A sosit, de asemenea, căpitanul de jandarmi

---

[769] *Adevărul*, 29, nr. 10500, 4 iunie 1916, p. 3

Topor, cu 40 de jandarmi… Chiar acum continuă să sosească numeroşi refugiaţi din Siret, care, sub ploaia de gloanţe, au parcurs, pe jos, această distanţă, de la Siret, la Burdujeni. Şi oraşul acesta a căzut în mâinile ruşilor (căzuse, odată cu Rădăuţii, în dimineaţa zilei de 20 iunie 1916 – n. n.). **Casele din Iţcani sunt aproape toate pustii**, pe când în magaziile gării Iţcani mai staţionează un mare număr de refugiaţi, care nu au putut trece dincoace. Mizeria e de nedescris”[770]. În Suceava, ruşii au ajuns, din nou, în dimineaţa zilei de 22 iunie 1916. Gara Burdujeni era blocată cu sute de vagoane austriece şi germane, aduse din Iţcani… „Miercuri, 21 iunie 1916, la amiază, mai întâi a fost zărit un aeroplan rus, survolând deasupra Sucevei, iar după o oră, „prima patrulă rusească, compusă din 24 de cazaci, şi-a făcut apariţia în faţa Burdujenilor, pe şoseaua Iţcani-Suceava; imediat, a urmat o altă patrulă, de 100 soldaţi din cavalerie, care, intrând în Suceava, au preluat oraşul din mâinile noului primar, preotul român Sârbu. În oraş, au făcut câteva cumpărături, după care s-au îndepărtat. Se aşteaptă grosul armatei de infanterie şi artilerie, care urmăreşte armata austriacă, retrasă toată în munţi… Ruşii au capturat un întreg convoi de muniţii, la Şcheia, iar la Cacica au capturat 8 vagoane cu reflectoare şi 40 de vagoane cu sârmă ghimpată”[771]… / „În Iţcani, ruşii, care luaseră locul jandarmilor austrieci, se purtau bine cu populaţia, dar prăvăliile rămâneau închise, iar străzile erau pustii. Funcţiona doar berăria lui Fischer, din faţa gării, „unde ruşii vin, mănâncă, beau, plătesc frumos şi se duc”. Abia în 23 iunie 1916, după-amiază, la Iţcani s-au prezentat un

---

[770] *Adevărul*, 29, nr. 10504, 8 iunie 1916, p. 3
[771] *Adevărul*, 29, nr. 10506, 10 iunie 1916, p. 4

maior rus şi zece soldaţi „pentru a lua oraşul în stăpânire. La sosire, a chemat câte un locuitor din fiecare naţiune şi le-a spus ca populaţia să nu fie deloc îngrijorată, deoarece rolul ruşilor nu este să ducă război cu populaţia civilă şi că, în limitele posibilităţilor, va căuta ca populaţia să fie cât se poate de bine tratată şi să nu aibă nimeni de suferit… După aceasta, ruşii au pus stăpânire pe imensa pradă, găsită la staţia Iţcani, şi care se compunea din o mulţime de vagoane cu cereale şi vin. De la Iţcani, la Suceava, eşti nevoit să treci râul Suceava prin apă, din cauza distrugerii podului de către austrieci. De-a lungul şoselei, nu întâlneşti picior de om. Din când în când, zăreşti, din depărtare, pe câmp, câte un ţăran român bucovinean, care prăşeşte”[772]. / „Duminică, 19 iunie 1916 (2 iulie stil nou – n. n.), orele 4 după-amiaza, a izbucnit un incendiu la Iţcani, la antrepozitele Statului, construite de curând, şi la magazia bogătaşului Hellman. Focul a fost pus şi, din neglijenţă, lăsat să se întindă şi la casele comercianţilor Peretz şi Sonnenfeld şi jandarmeriei. Sentinela rusă de la vamă n-a permis celor de la noi, care s-au grăbit să alerge pentru a stinge focul, şi, cum toate pompele le-au luat austriecii, în retragere, Iţcanii e expus să fie complet distrus. Nu s-a permis nici grănicerilor noştri, care au pompe şi voiau să treacă dincolo, pentru a localiza incendiul”[773]. În ciuda întâmplării cu focul de la Iţcani, ruşii păreau interesaţi, la această a treia ocupaţie, de refacerea Bucovinei. „În toate localităţile ocupate au găsit uzinele electrice şi conductele de apă stricate de austrieci, în retragerea lor. Ruşii, însă, au adus maiştri speciali, care au reparat toate acestea, căci – zic coman-

---

[772] Balan, p. 34

[773] *Adevărul*, 29, nr. 10517, 21 iunie 1916, p. 4

danţii lor – populaţia civilă nu trebuie să sufere de pe urma ocupantului. Începând de ieri (20 iunie – n.n.), funcţionează, şi în Suceava, şi în Iţcani, uzina electrică şi conducta de apă, spre bucuria populaţiei. Comandantul care a fost, la început, în Suceava şi Iţcani a fost înlocuit. În locul său a fost trimis baronul Stempel. Patrula din Iţcani este compusă, acum, din cazaci, în locul românilor basarabeni”[774].

1918: „În dimineaţa de 23 octombrie – stil vechi (5 noiembrie nou – n. n.), venind la companie, mi s-a raportat că-n timpul nopţii sentinela austriacă, punându-şi capela în vârful baionetei, a început s-o fluture, adresându-se comandantului român, de la podul despărţitor de frontieră, care, din veselia şi mimica făcută, a înţeles că aceşti soldaţi austrieci (cum am văzut, croaţi) exercită „sloboda”, pe care ai noştri o mai văzuseră la „tovarăşii” noştri ruşi (în urmă cu un an, în 1917). Într-adevăr, frontiera nu mai era defel păzită. Singuri, jandarmii austrieci rămăseseră la posturile lor. Populaţia din Iţcani şi Suceava trecea printr-o mare nelinişte. Postul de jandarmi era neputincios pentru menţinerea ordinii. Populaţia avea nevoie de ocrotire, întrucât jefuitorii începuseră a se deda la prădăciuni. Trebuia profitat de această ocaziune pentru a intra în Bucovina. Dar cum? / Între România şi Austria se încheiase pacea de la Bucureşti, aşa că o trecere în Bucovina ar fi fost privită ca o încălcare de teritoriu, un „causus belli”, pe care nu eram autorizat a-l provoca. Dar, totuşi, simţeam că a sosit momentul să trecem în Bucovina. În starea nervoasă şi neliniştitoare din preajma frontierei, am lăsat jandarmeriei (austriece – n.n.) să înţeleagă că pot interveni, dar

[774] *Adevărul*, 29, nr. 10519, 23 iunie 1916, p. 3

să-mi facă o adresă scrisă, semnată de căpitanul Kucinski, comandantul jandarmeriei din Suceava. Acesta, din scrupule uşor de înţeles, n-a făcut nici o adresă, dar ar fi autorizat postul din Iţcani să ceară el, în scris, sprijinul grănicerilor de la Burdujeni. Această adresă mi-a fost suficientă să fiu acoperit în cele ce urmăream… / Era spre ziuă, întuneric însă, plutonul încolonat, cu o patrulă ce-l preceda, trecea frontiera şi se îndrepta, urcând pe drumul Iţcanilor, spre Suceava". „În sfârşit, în dimineaţa zilei de 6 Noiembrie 1918, intră în Suceava grănicerii maiorului Anton Ionescu!"[775].

1929: „Timp de 38 ore continuu o ploaie torenţială, însoţită de furtună, s-a dezlănţuit asupra întregului judeţ… În comuna Iţcani apa a intrat prin casele locuitorilor, silindu-i să evacueze locuinţele. Comuna Suceava a trimis în ajutor pompierii. Podul peste râul Suceava, ce făcea legătura oraşului cu Iţcani, a fost luat de ape, care cresc mereu, aducând bârne şi căpiţi de fân"[776].

1934: Deşi nu erau majoritari în Noul Iţcani, în care se stabiliseră cu puţin după germani, evreii au dat, mai mereu pe primarii localităţii, precum Dische, Samuel Hellmann, nepotul acestuia, Adolf Hellmann, fiul lui Max, Adolf Kolber, primar în 1934, sau primarul din vremea deportărilor, Dr. Goldstein, care a ştiut să-şi folosească influenţa pentru a proteja pe locuitorii evrei ai Iţcanilor, unii dintre aceştia, printre care Tillinger, Goldstein, Bernthal, Ferry Fischler, Stupp şi Rakover, sfârşind, totuşi în lagărele din Transnistria.

---

[775] Morariu, Pavelescu, p. 60

[776] *Gazeta Transilvaniei*, Nr. 72, Anul XCII, Braţov, miercuri 17 iulie 1929, p. 4

1942: „Se retrage naţionalitatea română, pe baza dispoziţiunilor art. 41, punctul 2 din legea privitoare la dobândirea şi pierderea naţionalităţii române din 19 Ianuarie 1939[777], cu modificările ulterioare, următorilor locuitori, care au plecat din ţară în mod clandestin şi fraudulos, indiferent din ce cauză, sau au părăsit ţara pentru a se sustrage îndeplinirii serviciului militar sau oricărei alte îndatoriri, în legătură cu apărarea naţională: **Nichim Lionov**, înscris în registrul de naţionalitate al comunei **Iţcani**, judeţul Suceava”.

1945: „Prin Ordinul Nr. 319.634 din 15 Noemvrie 1945[778], se fixează, pe data de 1 noemvrie 1945, următorii învăţători la şcoalele aratate în dreptul fiecăruia: **Olariu Maria**, la **Iţcani**, p. 12, soţ funcţionar; **Bojescu Eugenia**, la **Iţcani**, p. 8, soţ funcţionar”.

1947: „**Constituiri de societăţi cooperative**[779]: Cooperativa „Bucovina”, comuna Iţcani, jud. Suceava”.

1947: „Având în vedere raportul cu Nr. 16.799 din 1947 al Inspectoratului şcolar regional Suceava, înregistrat sub Nr. 264.182 din 1947[780], următorii învăţători se repartizează, pe data de 1 septembrie 1947, la şcolile primare indicate în dreptul fiecăruia: **Gavrilescu Ilie**, de la Iţcani, la Cajvana; **Ştefănucă Leocadia**, de la Părhăuţi, la **Iţcani**, post IX; interese familiare”.

1947: „Următorii salariati din Direcţia Generală C. F. R., Dir. 8 Regională Iaşi, se licenţiază din serviciu, pe ziua de 1 Iunie 1947: **Filtingher Iosif**, mecanic, cl. 7, Depoul Iţcani; **Şuiu Dumitru**, mecanic, clasa 7, Depoul

---

[777] *Monitorul Oficial*, Nr. 137, 12 iunie 1942, pp. 4895 şi următoarele
[778] *Monitorul Oficial*, Nr. 277, 3 decembrie 1945, p. 10553
[779] *Monitorul Oficial*, Nr. 268, 19 noiembrie 1947, p. 10261
[780] *Monitorul Oficial*, Nr. 250, 29 octombrie 1947, pp. 9652-9657

Iţcani; **Reileanu Petre**, lucrător 1., cl. 3, Secţia L. 5 Iţcani; **Nichifor Ion**, revizor linie, ct 4, Sec. L. 5 Iţcani; **Cocoş Dumitru**, paznic, cl. 2, Uzina de Impregnat Iţcani; **Popovici Mihai**, paznic, cl. 3, Uzina de Impregnat Iţcani; **Scorţan Constantin**, lucrător linie, cl. 2, Secţia L. 5 Iţcani; **Scorţan Neculai**, lucrător linie, cl. 2, Secţia L. 5 Iţcani; **Manoliu Constantin**, fierar, cl. 7, Secţia L. 5 Iţcani; **Volovici Anton**, cizmar, cl. 6, Secţia L. 5 Iţcani; **Ulici Iosif**, paznic, cl. 9, Secţia L. 5 Iţcani; **Hoşevscki Vasile**, cl. 13, Secţia L. 5 Iţcani; **Ciobanu Antonie**, lucrător 1, cl. 4, Secţia L. 5 Iţcani; **Andronic Teodor**, picher, cl. 15, Sectia L. 5 Iţcani; **Postolnic Adolf**, picher, cl. 17, Secţia L. 5 Iţcani; **Bogătoaie Vasile**, şef tren, cl. 11, Staţia Iţcani; **Bugiuc Filaret**, fierar, cl. 13, Revizia de vahoane Iţcani”[781]. „**Ştefan Mihai**, frânar, cl. 4, Staţia Iţcani; **Scânteie Ilie**, impegat mişcare, cl: 5, Staţia Iţcani; **Reziuc Ştefania**, imp. bir., cl. 6, Staţia Iţcani; **Vahnorean Ifrim**, sef bir., cl. 5, Staţia Iţcani; **Vahnorean Ecaterina**, casieră, cl. 8, Staţia Iţcani; **Prisăcuţă Gheorghe**, şef staţie, cl. 11, Staţia Iţcani; **Păduraru Florea**, şef tren, cl. 10, Staţia Iţcani; **Sălăjeanu Petru**, frânar, cl. 6, Staţia Iţcani; **Atănăsoaie Vasile**, acar, cl. 4, Staţia Iţcani; **Prodan Mihai**, magaziner, cl. 5, Staţia Iţcani; **Marţuneac Haralamb**, cond., cl. 11, Staţia Iţcani; **Marţuneac Alexandru**, imp. bir., cl. 4, Staţia Iţcani; **Serghi Constantin**, frânar, cl. 4, Staţia Iţcani; **Avasiloaiei Constantin**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Atitienii Filaret**, frânar, cl. 4, Staţia Iţcani; **Botezatu Ilie**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Asimonoaiei Petru**, şef tren, cl. 13, Staţia Iţcani; **Popescu Vasile**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Irimia I. Ilie**, frânar, cl. 3,

[781] *Monitorul Oficial*, Nr. 156, 11 iulie 1947, p. 5891

Staţia Iţcani; **Merlă Sonia**, cond., cl. 12, Staţia Iţcani; **Hulubeac Constantin**, frânar, cl. 5, Staţia Iţcani; **Bichiu Ioan**, lucr., cl. 2, Staţia Iţcani; **Gavrilescu Constantin**, frizer, Staţia Iţcani; **Păduraru Alexandru**, frânar, cl. 4, Staţia Iţcani; **Damian Constantin**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Florea Constantin**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Hulban Gheorghe**, frânar, cl. 2, Staţia Iţcani; **Iacob Gheorghe**, frânar, cl. 2, Staţia Iţcani; **Rodinciuc Emilian**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Reguş Ştefan**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Luculescut Vasile**, frânar, cl. 2, Staţia Iţcani; **Leviţchi Valerian**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Popovici Haralambie**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Sârghie Iulian**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Savin Leon**, frânar, cl. 4, Staţia Iţcani; **Crăciunescu Calistrat**, paznic, cl. 6, Staţia Iţcani; **Stefurac Gheorghe**, paznic, cl. 2, Staţia Iţcani; **Loghin Gheorghe**, paznic, cl. 2, Staţia Iţcani; **Pop Lazăr**, avizier, cl. 11, Staţia Iţcani; **Mironiuc Gheorghe**, paznic, cl. 12, Staţia Iţcani; **Ţilea Dumitru**, acar, cl. 4, Staţia Iţcani; **Tătaru Emilian**, acar, cl. 4, Staţia Iţcani; **Şpac Alexandru**, acar, cl. 4, Staţia Iţcani; **Ilie Alexandru**, manevrant, cl. 11, Staţia Iţcani; **Rabei Haralambie**, magaziner, cl. 13, Staţia Iţcani; **Nimingeanu Vasile**, imp: mişc., cl. 9, Staţia Iţcani; **Manoliu Victor**, imp. mişc., cl. 7, Staţia Iţcani; **Potolea Mihai**, imp. mişc., cl. 4, Staţia Iţcani; **Damian Vasile**, şef tren, cl. 13, Staţia Iţcani; **Ciobanu Teodor**, lucrător, cl. 10, Staţia Iţcani; **Grosu Ene**, şef tren, cl. 3, Staţia Iţcani; **Manciu Ioan**, şef tren, cl. 3, Staţia Iţcani; **Munteanu Adrian**, conductor, cl. 5, Staţia Iţcani; **Măcărescu Mihai**, şef tren, cl. 11, Staţia Iţcani; **Mihalache Constatin**, conductor, cl. 5, Staţia Iţcani; **Popovici Constantin**, conductor, cl. 5, Staţia Iţcani; **Pihoriac**

Neculai, şef tren, cl. 13, Staţia Iţcani; **Sârghi Leon**, şef tren, cl. 5, Staţia Iţcani; **Todiraş Ioan**, şef de tren, cl. 6, Staţia Iţcani; **Ujeniuc Vasile**, conductor, cl. 16, Staţia Iţcani; **Cozma Ioan**, şef de tren, cl. 4, Staţia Iţcani; **Doremia Alexandru**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Mitrea Ion**, frânar, cl. 4, Staţia Iţcani; **Onofrei Gheorghe**, frânar, cl. 4, Staţia Iţcani; **Mustaţă Mihai**, frânar, cl. 2, Staţia Iţcani; **Dascălu Savel**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Gafiţescu Grigore**, frânar, cl. 4, Staţia Iţcani; **Saftiuc Ion**, frânar, cl. 5, Staţia Iţcani; **Romeş Gheorghe**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Mosandeanu Dumitru**, frânar, cl. 4, Staţia Iţcani; **Popovici Panait**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Merlea Ioan**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Bontaş Constantin**, acar, cl. 4, Staţia Iţcani; **Aconstantinesei Haralambie**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Şfabu Haralambie**, frânar, cl. 4, Staţia Iţcani; **Avasiloaie Gheorghe**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Andon Dumitru**, frânar, cl. 2, Staţia Iţcani; **Airoaie Vasile 2**, frânar, cl. 4, Staţia Iţcani; **Airoaie Vasile 1**, frânar, cl. 5, Staţia Iţcani; **Bosenceanu Dumitru**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Buzuleac Victor**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Belţic Gheorghe**, scriitor de vagoane, cl. 4, Staţia Iţcani; **Bilancă Silvestru**, conductor, cl. 8, Staţia Iţcani; **Bilancă Aurel**, conductor, cl. 10, Staţia Iţcani; **Bârzu Petru**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Bulgaru Gheorghe**, frânar, cl. 2, Staţia Iţcani; **Botezatu Dionisie**, acar, cl. 10, Staţia Iţcani; **Bobu Gheorghe**, frânar. f., scr. vag., cl. 4, Staţia Iţcani; **Bordeianu Ion**, frânar, cl. 2, Staţia Iţcani; **Burac Neculai**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani; **Barbu Gheorghe**, frânar, cl. 6, Staţia Iţcani; **Belenciuc Alexandru**, frânar, cl. 2, Staţia Iţcani; **Chirică Dumitru**, frânar, cl. 1, Staţia Iţcani; **Chelaru Constantin**, frânar, cl. 3, Staţia Iţcani;

Chelaru Iordache, frânar, cl. 2, Staţia Iţcani; **Creangă Ion**, conductor, cl. 5, Staţia Iţcani; **Cocoţ Vasile**, frânar cl. 3, Staţia Iţcani”[782].

1948: „Tablou de întreprinderile naţionalizate trecute în administrarea comunelor, potrivit dispoziţiunilor art. 1, aliniatul penultim, din legea N. 119 din 1948, şi pentru care urmează să se ia deciziuni în cauză de către Preşedinţia Consiliului de Ministri: Presă de ulei fostă proprietate a lui Weitman et Co. din comuna Iţcani”[783].

Epilog. Un poem, lăsat moştenire Iţcanilor, cu nostalgia copilăriei, de către I. Bogaci[784]:

O uliţă îngustă cu fete, praf şi gropi,
îmi iese înainte cu fum şi case mici,
străină şi mai mică în ochii mei miopi,
de-mi pare că-s Guliver în ţara cu pitici.

Toloaca unde am purtat războaie-n miniatură
– maidan pustiu – m-aşteaptă din alte vremi să viu,
cu calul de căpăstru pe-un hat de arătură,
cu cărţile subsoară, desculţi şi cafeniu.

Sat negru ca o mină cu gară şi depou
unde-am clădit în bahnă palate cu minciuni,
în liniştea înaltă mai stăruie-un ecou
din prima mea scrisoare şi visul cu minuni.

---

[782] *Monitorul Oficial*, Nr. 153, 8 iulie 1947, pp. 5732, 5733
[783] *Monitorul Oficial*, Nr. 229, 2 octombrie 1948, p. 7974
[784] Bogaciu, A., *Iţcani*, în *Revista Bucovinei*, Nr. 6, Anul I, iunie 1942, p. 264

IŢCANI

(Eţcani, azi Iţcani, numit şi Mihăileni,
comuna Plopana, Bacău).

1638, aprilie 15: Întărit de Vasile Lupul voievod popii Lepădat, care cumpără, cu 45 de zloţi bătuţi, de la Dochia, fiica lui Gligorce, nepoata lui Drăgşan, de la nepoţii ei Dănăilă, Vasilca şi Rocsanda, fiii Măriicăi, care este fiica lui Gligorie, „a treia parte din satul **Eţcani** (Iţcani, numit şi Mihăileni, comuna Plopana, Bacău), cu săpături, din pădure, din câmp şi cu loc de iaz şi cu tot venitul", iar de la Ştefănescul, cu femeia lui Odochiia, nepoata lui Bădilă, strănepoata lui Oaneş, de la Drăguţa şi sora ei Todosiia, nepoţii lui Negrilă, strănepoţii lui Oaneş, de la Ilie şi Cârstea, nepoţii lui Erimia, şi de la Cârstea, fiul lui Macsin, toţi nepoţi şi strănepoţi lui Ioaneş, cu 40 de taleri de argint, „a treia parte din acelaşi sat Eţcani, cu loc de iaz şi de moară şi cu tot venitul"; de la Chireana, fiica lui Toma, nepoata lui Coste, cu 3 taleri bătuţi, partea ei „din **satul Mihăileni, ce acum se numeşte Eţcani**"; de la Ionaşco, fiul lui Zaharia, cu nepoţii lui Dumitraşco şi Ionaşco, fiii Cocoanei, nepoţii lui Simionel, strănepoţii lui Ion, pentru 7 taleri bătuţi, „jumătate din a treia parte a satului Mihăileni"[785].

---

[785] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 322, pp. 315-317

1901: „**Iţcani**, sat în judeţul și plasa Tutova, comuna Plopana, pe pârâul Tutova, spre sud-est de târgușorul Plopana. Are 318 locuitorii și 83 case”[786].

IŢCANI

(Eţcani pe Nistru, în hotar cu Cobâleni şi Mateuţi, raionul Rezina, Moldova).

1610, mai 25: Întărit de Constantin Moghila voievod marelui postelnic Chiriţă Dimitrachi, care cumpără, cu 50 taleri de argint, de la fostul hotnog Ghirvasie, feciorul lui Iachim, nepot lui Iancul, strănepot Armancăi, „din uricul ce-l are moaşa (bunica) lor Armanca de la Ştefan voievod, jumătate de sat **Iţcani**, de pe pârâul Grecenilor, în ţinutul Tigheciului”[787].

1617, martie 12: Întărit de Radul Mihnea voievod lui Gheorghe Siminiceanul, fost vornic de poartă (divan), fiul Odochiei, nepot lui Dumitraşcu, strănepot lui Gavril şi răstrenepot lui Coman Băicescul, primeşte ispisoc, „din drese ce a avut bunul său Cozma Baicescul de la bătrânul Ştefan voievod, satul cu numele **Siminiceanii**, ce-i în âinutul Romanului, ce a fost al maicii sale Odochia; jumătate din acelaşi sat Siminiceanii, schim cu rudele ei Anton, Frăţiman şi Vărvara, copiii Magdalinii, pentru o jumătate de sat **Frăţeşti**, ce-i în ţinutul Cârligăturii… / şi

[786] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 70

[787] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXV, Iaşi 1895, p. 29

alt sat, cu numele **Brăbăteştii**, iarăşi în ţinutul Romanului, şi cu două locuri de prisăci dinspre răsărit, şi cu loc de moară pe Bahlueţ; un loc de prisacă la **Băiceani**, alt loc este dinspre **Tâmpeşti**, din uric de cumpărătură ce au avut de la Eremia voievod, cumpărătură de la sămânţa lor Lupul, Moga, Anuşca şi Toader, feciorii Mogăi sulgerul, de la Tudora, sora Boldurului diac, şi de la Candachia cu fraţii ei, copiii Boldurului diac… / aşijderi îi întărim, din aceleaşi drese de la bătrânul Ştefan voievod, saul **Mateuţii** pe Nistru şi, în acelaşi hotar, satul **Cobileanii**, şi seliştea **Stodolna** (pe Nistru, mai sus de Mateuţi, raionul Rezina[788], Moldova), seliştea **Eţcanii** (pe Nistru, în hotar cu Cobâleni şi Mateuţi, raionul Rezina[789], Moldova), toate pe Nistru, în ţinutul Orhaiului, care jumătate de sat **Mateuţii** îi este cumpărătură de la ruda lor Ionaşco Iaţco, fiul bătrânului Iaţco, pentru 200 taleri argint… / şi aşijderea îi întărim lui Gheorghe o parte de ocină de la satul **Şircanii**, din jos şi din sus, cu heleşteu pe pârâul satului, ce-i în ţinutul Orheiului, cumpărătură de la Nistor, feciorul lui Şirco, de la Caisin, feciorul lui Constandin, de la Agafia, fata popii Simion, de la Salomia, fata lui Sprăl, de la fiul Motrii, nepotul lui Sprăl, de la Gheorghe, fiul Tudorii, de la Mihăil şi Ihnati, feciorii Fadorii, de la Efrim, fiul lui Bucul, de la Cantea, Fedor şi de la fiul său Toma, toţi strănepoţi lui Fedor Faurul… / şi aşijderi, îi întărim şi alte părţi din **Şircanii**, cumpărătură de la Macsin, de la Toma, fiul Petrii, şi de la Marica, fata

---

788 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 240

789 Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 95

Motrii”[790].

IŢCANI

(Sacoşeşti sau Eţcani pe Elan, în Fălciu, Vaslui).

1777, ianuarie 10: Fraţii Constantin Ghibanul, Carp şi Gligoraşcu şi Enachi Sava vând marelui vistirnic Constantin Cantacuzino, pentru 101 lei noi, „moşia **Eţcani**, ce este la ţinutul Fălciului, pe apa Elanului, care s-a hotărât la anul 1776 (7284), mai, şi stând, la împărţeală şi la învoială, făcând moşia în 5 părţi, a cincea parte este a noastră, care parte noi am vândut-o”[791].

1777, noiembrie 9: Gheorghe şi Dima Safir spun că satul **Eţcani** l-au „apucat zicându-i **Hârtopul lui Cenghiri**, câtăva vreme. Dar pe urmă s-a făcut un sat pe acel loc şi i-au zis **Negrii** multă vreme. Iar de la o vreme, încoace, am auzit zicându-i **Sacoteştii**, iar acum, de la o vreme, încoace, am auzit zicându-i şi **Eţcanii**, şi eu, Dima, fiind copil, învăţam carte, şi m-a rugat o babă, Gaftona, să merg la dânsa, să iau partea ei, ce i s-a venit din satul **Codrenilor**, de la Ion Penişoară, tatăl Zahariei, în zilele lui Mihai voievod”[792].

1777, decembrie 1: Zapis de mărturie de la răzeşii din **Plotuneşti**, „oameni care am trăit primprejurul acestei moşii, ce se cheamă **Sacoşeşti**, şi le zic şi **Eţcani**, Sava

---

[790] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. X, Iassi 1888, pp. 148-151
[791] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 284, 285
[792] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, p. 476

Lie, Toader Gociu, Vasile sin (fiu) Diacon, Dănilă Ciomagă ot **Şişcani**, răzeşi tot de acea moşie, am apucat stăpânind acel loc, din zilele măriei sale Mihai (Racoviţă) vodă, pe un Parfeni Tarcoschi şi pe un Andrei Lie ciobotar şi pe Oprea Ţurchi, iar pe Enache sau pe tatăl său Sava nu l-am apucat stăpânind niciodată. / Eu, Chirilă, om bătrân de 80 ani, aşa ştiu şi aşa mărturisesc. / Iftemie Doni, om de 60 ani, am apucat stăpânind tot pe aceşti răzeşi, care mai sus s-au numit. / Eu, Ion Doni, om de 50 de ani, tot aceşti răzeşi i-am apucat stăpânind, iar pe Enachi sau tatăl său Sava nu l-am apucat stăpânind niciodată. / Şi eu, Nestor Ghindar, am apucat ţarina tatălui meu pe acel loc şi ne-au lat dijmă Andrei Lie ciobotar, iar pe Enache sau tatăl său nu i-am apucat stăpânind. / Şi eu, Ştefan Briniveg ţin minte, din zilele măriei sale Mihai vodă, că tot aceşti răzeşi au stăpânit, iar pe Enache sau pe tatăl său nu i-am apucat stăpânind. / Eu, Neculai Cioban, de când am venit în **Plotuneşti**, sunt 30 ani, şi tot pe aceşti răzeşi i-am apucat stăpânind, iar nu pe Enachi şi pe tatăl său Sava. / Şi eu, Simion Buzălan, am scris cu zisa lor”[793].

[793] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 284, 285

IŢEŞTI

(pe Horincea, în Covurlui, lângă Vădeni, Galaţi).

1774, iunie 5: Satul **Iţeştii**, ţinutul Covurluiului, ocolul Horincii, avea, după recensământul lui Rumeanţev[794]**. Ce ţin poşta la Vădeni cu Rogojănii:** Costachi Ostahi / Ştefan Ostahi / Zoti Ostahi / Ion Bratovan / Toader Bratovan / Ştefan Chebac / Ion, crav / Vasile, cibotar / Sandul Handraban / Necula, sârbul / Timofte Guriţă / Ion Guriţă / Petre Boroş / Costandin Gavril / Gheorghe, cioclu / Gavril Strătulat / Gligore Ghione / Ştefan Movila / Dămian / Gavril Triche / Ştefan Chiosa / Vasile fiul lui / Gheorghe Iţescu / Alcsandru Chifan / Costache fratele lui / Necula Chiosa / Ştefan Nistor / Gavril Chiosa / Ştefan Parfeni / Ştefan Ilie / Petre Handraban / Marco / Pavăl, sârbul / ficiorul Aftinii Popliciţii / Costandin Iţescul / Dumitru Hilimon / Gligore Handraban / Vasile Bratovan / Oprişan / Toader Hârnage / Vasile Cojan / Ioniţă, cibotar / Gheorghe fiul lui Marin / Neculai fiul Catrinii / Dumitraşco, cibotar / Gavril Ilieş / Sandul Iţescul ot dom (din casa) lui Costandin Iţescul / Gheorghe Ivul. // **Rufeturi:** Popa Costandin / Toderaşco Gogul, scutelnic al spătarului Mihalache Costache / Gavril Bratovan, scutelnic al banului Lupului / Toader, cibotar, scutelnic al banului Lupului / Ioniţă, grecu, scutelnic al banului Lupului / Ioniţă Melinte, scutelnic al

---

[794] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 94

banului Lupului / Mihai Bratovan, scutelnic al banului Lupului / Stoian, sârbul, scutelnic al banului Lupului / Toader Bantăş, mazil / Vasile Handraban, ruptaş din Fălciu / Neculiţă Săcuian, ruptaş din Fălciu / Simion Melinte, ruptaş din Fălciu / Lupul fiul lui Melinte, ruptaş din Fălciu.

IUCAŞ

(satul Dochia, Neamţ).

1626, septembrie 1: Zapisul surorilor Anna şi Ileana, fetele Candachiei, şi al lui Ioanăş, toţi nepoţii lui Isaiu Plantos, în care scriu că au „vândut parte de ocină din **Măstacăn** (comuna Borleşti, Neamţ)**,** din partea Neguleştilor, 10 pământuri şi din vatra satului ce se va alege… Lupului Hăbăşescului, vornicului, drept 10 galbeni bani buni, dinaintea preotului Ggiorghie din **Mărgineni** (sat, Neamţ), Ghiorghie Păturniche din **Brăneşti** (lângă Buhuşi, Bacău), Matei vătămanul, Nechifor, necoară din Măstacăn, Ignat ce-a fost din Măstacăn, Bejan din **Iucaş** (satul Dochia, Neamţ), Nechitii şi Gavril din **Boziiani** (Bozieni, Neamţ) şi dinaintea a mulţi oameni buni”[795].

1628, aprilie 2: Întărit de Miron Barnovschi voievod mănăstirii lui Balica („ce se numeşte Balicova”) din **Iaşi**, metoh „al slăvitei mănăstiri de la muntele Si-

[795] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 114, pp. 136, 137

naiului”, care are „în semne acel hotar al sfintei mănăstiri, în jos până la fântână, pe capătul grădinilor lui Necoară şi, de acolo, în sus, la drumul mare a Scânteii, în dreptul pârâului Gălăţii şi în dreptul morii călugăriţelor de la Socola, iar de la pădure, până la Cetăţuie şi pe unde curg apele spre mănăstire”, mănăstirea „Balicova” primind uric pentru „un sat anume **Ulmii** (pe Bahlui, Iaşi), cu iazuri şi mori pe Bahlui, în ţinutul Hârlăului”; „alt sat, anume **Borceştii** (lângă Glingeni, în Soroca, Moldova), pe apa Ciorna, cu loc de moară şi chive, din ţinutul Sorocăi”; „alt sat, anume **Iucaşul** (satul Dochia, Neamţ), cu loc de iaz şi moară, din ţinutul Neamţului”; „alt sat, anume **Şiviţa** (în Covurlui, Galaţi), din ţinutul Covurluiului”; „un sat, anume **Mogoşăştii** (Iaşi), ce este sub Plop, cu loc de iaz şi moară, în ţinutul Cârligăturii”; „două fălci de vii din **Cotnar**, din Dealul Piscopului, dinspre răsărit… şi alte două fălci de vii din Cotnar, în Dealul Ursului”[796].

1660, octombrie 8: Ispisoc de judecată de la Ştefan (Lupu) voievod, după ce fostul vornic Beldiman şi popa Ilie, egumenul mănăstirii Sfânta Vineri, „s-au pârât pentru nişte vecini, ce au fost ieşit, din zilele lui Moise vodă, de la **Iucaţi** (Iucaş, sat pe Iucaş şi Cracău, inclus în Dochia[797], Neamţ)şi au mers şi s-au căsătorit în satul **Negoeşti** (unde a fost Neguşor, sat pe Orbic, lângă Orbic[798], Bacău). Pentru acest lucru, domnia mea am judecat

---

[796] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 333, pp. 454-456

[797] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 137

[798] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 174

că, de vreme ce au ieşit de copii, în zilele altor Domni, ca să aibă a-i lăsa călugării în pace, să fie la satul Negoeşti, şi nici pâra aceasta să nu mai aibă a se pârî, nici odinioară în veci”[799].

IUCŞA

(Iucşeşti, azi Iucşa, comuna Bozieni, Neamţ).

1638, noiembrie 3: Întărit de Vasile Lupu voievod fraţilor Enachi, Gavrilaş, Simion, Vasile, Gligorcea şi Itul, feciorii Ştefului din satul **Şofrăceşti** (contopit cu Trifeşti, comuna Trifeşti, Neamţ), din ţinutul Neamţului, în baza unui zapis de la Drăgan din satul **Sohodol** (comuna suburbană Măgura, inclusă în Bacău), Toader din **Luncani** (comuna suburbană Mărgineni, inclusă în Bacău), Vasile a Onosii din **Iucşeşti** (Iucşa, comuna Bozieni, Neamţ), Toader Coze şi Simion feciorul lui Nichifor din **Săcuiani** (comuna Secuieni, Neamţ), popa Ionaşco de la Episcopia de **Roman**, în care mărturisesc „cum a venit înaintea lor Nedelea, fata lui Ionaşco Bârzului, din sat din **Sohodol**, şi a vândut partea ei din satul Sohodol, ce este în ţinutul Bacăului... rudelor sale Enachie şi fraţilor lui din satul **Şofrăceşti**... drept un poloboc de miere. Şi acelui poloboc de miere s-a rupt preţul drept 15 galbeni”[800].

[799] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. X, Iassi 1888, p. 165
[800] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 499, p. 464

1901: „**Iucşa**, sat în judeţul Roman, plasa Fundul, comuna Bozieni, spre nord-vest de satul Bozieni. Are o populație de 60 familii sau 256 suflete, din care 61 contribuabili. Locuiesc în 62 case. Se lucrează aci olăria. Sunt 55 vite mari cornute”[801].

IUCŞEŞTI

(sat pe Siret, comuna Iucşeşti, Neamţ).

1609, august 21: Întărit de Constantin Moghila voievod mănăstirii Săcului, care primeşte danie, de la ctitorul ei Nistor Ureche, „seliştea anume **Iucşenii**, care este între Săbăoani şi între Berindeşti”, cumpărată cu 300 de galbeni de aur de la Manole, pârcălab de Roman, pentru „a milui a sa de nou zidită sfântă mănăstire, unde este hramul Tăierea cinstitului cap a Sfântului şi slăvitului prooroc şi şi botezătorul lui Hristos, Ioan”[802].

1624, februarie 1: Zapis de mărturie de la marele logofăt Ghianghea, fostul vornic Ion „şi alţi oameni buni de la ţară, anume Vasile păhărnicel din **Iucşeşti** (sat pe Siret, comuna Iucşeşti, Neamţ), şi Păntelei păhărnicel din **Băloşeşti** (lângă Buruieneşti, comuna Doljeşti, Neamţ), şi Bosiioc din **Bătrâneşti** (comuna Bătrâneşti, Neamţ), şi Zaharia din **Glodeni** (sat inclus în Bucium, comuna Valea Ursului, Neamţ), şi Raţă vătahul din **Ruşi** (ţinutul Roman,

---

801 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 70

802 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 240, 241

Bacău), precum fostul pârcălab de Roman, Apostol, a cumpărat, cu 110 taleri buni, de la fraţii Vasile Hasnăş, Todosiia şi Nastasiia, „partea lor, cât se va alege, din Băloşeşti”[803].

1624, martie 24: Martori la zapisul Chelsiei şi al copiilor săi Dumitru şi Paraschiva, prin care adevereşte că a vândut, pentru 48 taleri, părcălabului apostol din Baloşeşti, „o parte de ocină din sat din Hârleşti, partea Sanfirei”[804]. Martori au fost Ion medelnicerul, vistiernicul Ghiorghie Roşca, Pănteleiiu şi Ursu din Băloşeşti, Onaca şi Vasilie din Iucşeşti. Pântea hatmanul, Gavril Jorea şi Cracalie.

1627, noiembrie 19: Zapisul lui Ionaşco, feciorul lui Gheorghe Calapod, prin care mărturiseşte că a vândut vărului său Gheorghiţă Năvrăpăscul, pentru 30 de galbeni, „un cal bun şi 30 zloţi”, „a patra parte din satul **Voruntăreşti** pe Siret, în ţinutul Romanului, care parte a fost zălogită de tatăl meu, Gheorghie Calapod, la Niculai silitrarul, drept 30 galbeni bani buni. Şi de la Niculai o au fost răscumpărată de jupâneasa Salomiia Voruntărească, fără ştirea vărului meu Ghiorghie Năvrăpăscul. Deci eu am socotit că mi-i de aproape seminţie Ghiorghie Năvrăpăscul decât jupâneasa Voruntărească… Şi la tocmeală au fost Avram aprodul din **Iucşeşti**, Vasile Bran, Gligorgea ginerele lui Bran, Măteiaş vătaful şi Necopoi diac de

---

[803] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 167, p. 218

[804] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 179, pp. 239

Oboroceni… Şi eu Toader diac de **Stănislăveşti** am scris acest zapis”[805].

1627, decembrie 5: Întărit de Miron Barnovschi voievod lui Toader, păhărnicel din **Băloşeşti**, în baza unui zapis de mărturie de la Nicoară armăşel, popa Stancul, Lupul uşar, Mihăilă uşar, Maxin păhărnicel, Ursu armăşel, Dumitru, Liciul, Ghiorghie, Gavril Nor, „scriind în acest zapis că au venit înaintea lor Dronţa şi Ciorcea din **Iucşeşti**… şi au vândut partea lor din satul Băloşeşti slugii noastre Toader păhărnicel, pentru 700 florinţi bani gata”[806].

1639, ianuarie 30: Zapisul sătenilor din **Băluşeşti** (comuna Icuşeşti, Neamţ), în care „mărturisim noi toţi, cu sufletele noastre, precum am fost locuitori cu Pătraşco Năduşală şi cu părinţii lui Năduşală, ce noi de danie acestei femei nu ştim să-i fi dat Năduşală danie, ci noi ştim că au rămas moşiile pe mâna nepotu-său, Focşei: Andonie cel bătrân din **Iucşeşti** (comuna Icuşeşti, Neamţ), Stan cea vost vătav la Năduşală, Andronachi, Ionaşco Băloş, Toader, Isăilă vătăman, Holeră şi Vasile din **Băluşeşti** şi Gavril de Neamţ”[807].

1640, ianuarie 14: Arvasiia, fata Cătălinei, nepoata Măricăi, strănepoata Anghelinei Goioae, vinde unchiului ei Gligoraşco Goia, drept 25 galbeni, „ce se va alege din sat din **Doljeşti** (comuna Doljeşti, Neamţ), de la ţinutul Romanului… şi altă parte de ocină din sat din

---

[805] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 258, pp. 340, 341
[806] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 265, pp. 347, 348
[807] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 21, p. 23

Fârţeşti (înglobat în Buhoanca, comuna Doljeşti, Neamţ)… dinaintea lui Ionaşco şi Oprea, aprozi de **Iaşi**, Avraam şi Ivan de **Iucşeşti** (comuna Iucşeşti, Neamţ), popa Gheorghe, popa Ionaşco şi diaconul Leavul din Doljeşti”[808].

1703, noiembrie 5: Zapis de schimb, prin care postelnicul Păun dă „dumisale cuscrului… o casă ce a avut Sucur Pârâtul de la Trele, care casă este pe uliţa cea mare, în **Iaşi**… iar domnealui cuscrul mi-a dat un loc de prisacă, ce este în ţinutul Romanului, pe apa Siretului, ce se cheamă **Iucşanii**”[809].

1901: „**Iucşeşti**, comună rurală în judeţul Roman, plasa Fundul, spre sud de oraşul Roman, la 19 km de el, şi la 12 km de reședința plăşii, pe malul stâng al râului Siretul. E formată din satele: Cotul lui Bălan, Iucșeşti de jos, Iucşeşti de sus, Muncelul Durei și Recea, cu reşedinţa comunci în satul Iucșești de jos. Are 190 familii sait 747 suflete, din care 218 contribuabili; locuiesc în 209 case. Are 2 biserici, una de lemn și alta de vălătuci. / **Iucşeşti de Jos**, sat pe malul stâng al râului Siretul. Este reşedinţa comunei Iucșeşti. Are 106 familii sau 387 suflete, din care 120 contribuabili. Locuiesc în 115 case. Are o biserică de vălătuci. Se mai numea înainte și Icosești şi Iucseşti de jos, a paharnicului Hârțescu. / **Iucşeşti de Sus**, sat compus numai din câteva case, spre nord de satul Iucşești de Jos, la 1 km 500 m de el. Este situat pe dealul

[808] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 287, p. 280
[809] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. II, iulie 1922, p. 271

Iucşceştilor, pe malul stâng al râului Siretul. Se mai numeşte şi Goroveiul”[810].

IUGANI

(comuna Deleni, Iaşi).

1554, martie 17: Întărit de Alexandru (Lăpuşneanu) voievod Odochiţei, care cumpără, cu 30 zloţi tătăreşti, de la Toader şi Popşea, copiii Parascăi, nepoţi Nedelei, fata lui Toma, „jumătate de sat şi a patra parte din satul **Iuganii** din Cârligătură”[811].

1628, aprilie 5: Zapisul Titei, fiica lui Şoldan din Şoldăneşti, prin care mărturiseşte „cum am dat lui Toader Gânscă şi feciorilor lui, nepoţilor mei, partea mea din **Şoldăneşti** (ţinutul Hârlău, Botoşani), ce a fost a lui Şoldan, ce se va alege din vatra satului şi din câmp, şi din pădure şi din pomete şi din tot venitul cât va fi… Şi în tocmeala noastră au fost Iosip Şeaidir de **Iugani** (comuna Deleni, Iaşi), Patrovici de **Uriceni** (azi Soroceni, Botoşani), Pătraşco de **Buhăiceni** (azi Buhăceni, Botoşani), Oniul cel bătrân şi popa Dediul de **Tomeşti** (azi Ciornei, Botoşani), Rusul de **Silicicani** (azi Silişcani, Botoşani) şi alţi mulţi oameni buni”[812].

---

810 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, pp. 70, 71

811 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XXI, Iaşi 1929, pp. 98-100

812 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 336, pp. 461, 462

IUGANI

(lângă Tămăşeni şi Răchiteni, comuna Mirceşti, Iaşi).

1632, decembrie 1: Zapisul boierilor divaniţi, în care mărturisesc că au venit înaintea lor Ionaşco Hrincovici, strănepot lui Toader Bucotco fost clucer, şi fratele său Franţiian Hrincovici, strănepot lui Bratul Hrincovici, „cu uric de împărţeală ce au avut strămoşii lor Toader Bucotco clucerul şi fratele lui Franţiiaş Huincovici, de la Ioan vodă, din jumătate de sat **Tămăşeni**, a patra parte, şi iarăşi din jumătate de sat **Iugani**, a patra parte, care sunt în ţinutul Suceava. Acestea au vândut ginerelui său Dumitraşco Fulger şi surorii lui, Mariţăi, jupânesei dumisale Roşca Fulger, fata Nastasăi, nepoata lui Gliga Hrincovici, în preţul de 120 galbeni"[813].

1633, martie 2: Întărit de Alexandru Iliaş voievod fraţilor Ştefan şi Ionaşco Hrincovici, cumnaţilor lor Dumitraşco Fulger şi Manole, feciorii Nastasiei, fata Glighii Hrincovici, rubedeniilor lor Andronache, Dumitraşco şi Sturzea şi cumnatului lor Lupul Popescul, şi surorilor lor Odochia, Dafina şi Irina, toţi feciorii Badiului, nepoţi Gaftonii, toţi nepoţi şi strănepoţi lui Frăţiianu şi fratelui său Toader Bucotco clucerul, care primesc urice „pentru

[813] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 250, pp. 312, 313

un sat anume **Răchiteni** (comuna Mirceşti, Iaşi), pe apa Siretului, cu vad de moară în Siret, ce este în ţinutul Sucevei”, rămas lor după Toader Bucotco, „împreună cu alte două sate, anume **Iugani** (comuna Mirceşti, Iaşi) şi **Tămăşani** (comuna Mirceşti, Iaşi)”; Şi după aceea au venit Drăgan Tăutul logofăt, Borăleanul uricarul, ginerele lui Grigore Udre, cumnatul lor Tudosie, feciorul lui Grigore Udre şi cu tot neamul Udreştilor şi au pârât de faţă pe Ştefan şi Ionaşco Hrincovici, cumnaţilor lor Dumitraşco Fulger şi Manole, feciorii Nastasiei, fata Glighii Hrincovici, rubedeniilor lor Andronache, Dumitraşco şi Sturzea şi cumnatului lor Lupul Popescul, şi surorilor lor Odochia, Dafina şi Irina, toţi feciorii Badiului, nepoţi Gaftonii, toţi nepoţi şi strănepoţi lui Frăţiianu şi fratelui său Toader Bucotco clucerul pentru acele trei sate, anume Răchitenii, Iuganii şi Tămăşenii, zicând că Udreştii au fost rudenie cu Hrincovici cel bătrân şi se vine lor parte întru acele sate”. Seminţia Hrincovicenilor a „arătat cum că n-au Udeştii nici o treabă într-acele sate, pentru că sunt de baştină acele sate Bratului Hrincovici celui bătrân, iar Udreştii sunt de altă seminţie, precum au arătat înaintea noastră ale lor drepte urice şi dresuri, ce a avut moşul lor Bratul Hrincovici de la bătrânul Ştefan vodă şi de la Bogdan voievod”[814].

1636, aprilie 1: Zapisul marilor boieri, prin care mărturisesc că au venit înaintea lor „Filcea din **Nahoreni** (azi Nagoreani, comuna Gruşiţvi, raionul Chelmenţi, Ucraina), cu feciorii săi Vasile, Marica, Sanfira şi Tudora, şi au vândut… moşia din sat din **Răchiteni** (comuna Mirceşti, Iaşi), din jumătate de sat, a treia parte, şi din

---

[814] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 298, pp. 382, 383

jumătate de sat de **Tămăşeni** (lângă Iugani şi Răchiteni, comuna Mirceşti, Iaşi), a treia parte, şi din sat din **Iugani** (comuna Mirceşti, Iaşi), din jumătate de sat a treia parte… lui Dumitraşcu Fulger, drept 150 de galbeni ungureşti"[815].

1640, august 5: Ispisoc de la Vasile Lupu voievod, care s-a milostivit şi la iertat pe Vartic, ce a fost vornic, „şi i-am dat satul **Iuganii** şi cu alte sate ce-au fost având şi bucate ce-au fost având pe la acele sate… Şi care vecini se vor fi risipit din sat să aibă a-i aduce înapoi, cu toate bucatele lor"[816].

1656, aprilie 2: Întărite de Gheorghe Ştefan voievod „călugărilor de la Sfânta Mănăstire din Târgul nostru, unde este hramul Trei sfinţi" (Trei Ierarhi), care primesc ispisoc pentru dania şi miluirea ctitorului Vasile Lupu voievod, care „le-a dat lor trei sate, anume **Răchitenii, Tămăşenii** şi **Iuganii**, ca să fie pentru ţinerea şi hrana acelor dascăli", aduşi de Vasile Lupu de la Kiev, cu sprijinul „părintelui Pătraşcu Moghilă, arhiepiscopul Kievului, ca să fie spre învăţătura şi iluminarea minţilor tinerilor pământului nostru"[817].

1688, iunie 25: Întărit de Constantin Cantemir voievod Anei, fata lui Constantin Coşescul, „ce a fost femeia lui Dumitraşco, pârcălabul de **Tecuci**, şi ne-a arătat un ispisoc de întăritură de la răposatul Gheorghe Ştefan vodă, din leat 7164 (1656), scriind cum Ursul Vartic vornic şi jupâneasa Aniţa, fata Coşescului, au dat

---

[815] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 384, pp. 431, 432
[816] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 412, pp. 420, 421
[817] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. VII, Iassi 1886, pp. 6-8

danie satul **Iuganii**, ce sunt la ţinutul Tutoveni, în gura Pereschivului, cu casă gata, cu vie, cu pomăt, cu 10 sălaşe de ţigani şi cu viile de la **Nicoreşti** fetei sale Ana şi ginerelui său Dumitraşcu; aşijderi, ne-a arătat şi alt ispisoc, de la răposatul Ştefan voievod din leat 7168 (1660), scriind cum au avut pâră de faţă Dumitraşcu pârcălabul, bărbatul Anei, ginerele lui Ursul Vartic, cu răposatul Dabija vodă, când a fost vornic mare, pentru satul Iugani, de a fost zicând Dabija vodă că acel sat Iugani l-a cumpărat de la Ursul Vartic. / Deci atunci, la pâră, socrul lui Dumitraşcu, Ursul Vartic, a mărturisit cum a dat şi a dăruit satul Iuganii dinerelui său şi jupânesei Ana, căci i-au fost feciori de suflet şi le-a dat lor tot ce-a avut. Şi a rămas Dumitraşcu pârcplabul pe Dabija vornicul”[818].

1774, iunie 26: Satul **Iuganii**, al mănăstirii Treisfetitelor, ocolul de Mijloc, după recensământul lui Rumeanţev[819], avea **toată suma caselor 16**. Scădere rufeturi 1: 1 popă. Rămân birnici 15. / **Birnici**: Lupul sin (fiu) Ion / Pavăl Bardă / Ioniță Mărcăuță / Pavăl Mărcăuță / Apostol Mărcăuță / Ioniță Buzdugan / Adam Mărcăuță / Ignat Ursărescu / Gligori, bejenar / Ioniță Ursărescu / Dumitru Ursărescu / Pălade Ursărescu / Gheorghie Ursărescu / Iftimii Buzdugan / Costandin Mărcuță. // **Rufeturi**: Popa Neculai**.**

1901: „**Iugani**, sat în judeţul Roman, plasa Moldova, comuna Mircești, situat spre sud-vest de satul Mircești, pe platoul care separă bazinul Moldovei de al Siretului. Are 144 familii sai 582 suflete, din care 400

---

818 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, pp. 203, 204

819 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 277

suflete de unguri; locuiesc în 138 case. Sunt 109 contribuabili. Se fac aci iarmaroce la 14 Septembrie. Are o biserică catolică. Ungurii din acest sat ţin de parohia catolică Ghirăești. Este legat cu orașul Roman prin şosea. Acest sat s-a numit, în vechime, Cosmești, sub care nume se găseşte trecut în urice, şi mai în urmă Iugani din Deal, spre deosebire de un alt sat, care purta numele de Iugani din Vale și care astăzi se numește Ursăreşti”[820].

IUGANI

(lângă Podu Iloaiei, Iaşi).

1643, iulie 23: Chelsie, fata lui Grozav din **Cosiţeni** (comuna Podu Iloaiei, Iaşi), femeia Cornei, vinde lui Ionaş Jore, „partea mea ce se va alege din sat de **Iugani** (lângă Podu Iloaiei, Iaşi)… / Şi în tocmeală au fost Ursul, tatăl Ghenei, Ghine temnicerul, Stoica temnicerul, Istratie izbaşă de Ţara de Jos, ce am fost la închisoare, Îndreiu, feciorul Grecului ot Lăpuşna şi Ionaşco Buhuş”[821].

1643, iulie 23: Zapisul marilor boieri în care mărturisesc cum au venit Boghea şi Chelsia, fetele lui Grozav din **Cosiţeni** (comuna Podu Iloaiei, Iaşi), şi au vândut lui Ionaşco Jorăi, partea lor ce se va veni din sat de **Iugani** (lângă Podu Iloaiei, Iaşi), din a patra parte, jumătatea a doi fraţi, anume Boghea şi Chelsiia. / Deci eu, Boghea,

[820] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 71

[821] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 137, p. 132

femeia lui Toader Boghiul, am vândut lui Ionaşco Jorea partea mea din Iugani, drept o vacă cu viţel şi 11 zloţi bătuţi. Şi moşia şi cumpărătura tatălui nostru Grozav, eu, Chelsiia, femeia lui Cornei, am vândut-o lui Ionaşco Jorea drept o iapă cu mânz şi un cal bun”[822].

IUGANI

(pe Başeu, Botoşani).

1774, iunie 22: Satul Câşla (stâna) lui Andronic, arman ot Tesminil, pe moşia **Iuganii**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Başeului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[823]**, toată suma caselor: 3**. Scădere rufeturi 3: 2 ruptaşi, 1 femeie săracă. / **Ruptaşi**: Ursul Cozmulici, ruptaş ce slujeşte la Botoşani / Ion, brat (frate) lui, ruptaş. // **Femeie săracă**: Dochiţa, soră lui, săracă.

IUJDELENI

(ţinutul Covurlui, Iaşi).

1625, februarie 6: Zapis de mărturie al vameşului Condrea, care a cumpărat, de la fraţii Ilie, Samson şi Nastea, fiii lui Ion Ordaneş, nepoţii Stanciului, „**Iujdeleni**

---

822 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 138, p. 133

823 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 534

a patra parte, în ţinutul Covurluiului”, cu 30 taleri, o „altă parte din ocină, din **Huzum**”, dar neamurile mai apropiate, Andrei Iujdel şi Ionaşco Gheleman „şi-au întors ocina”, plătind cei „30 de taleri bătuţi”[824].

IUJDENI

(lângă Şiviţa, Galaţi).

1624, martie 26: Întărit de Radul Mihnea voievod marelui vameş Condrea, care primeşte uric pentru „a patra parte din satul **Tomceşti** (inclus în Tudor Vladimirescu, Galaţi), care este în ţinutul Tecuci, cumpărată de la Tudosca şi de la fiica ei Mărica, fiica lui Eremia Talabă”; / „altă parte de ocină din acel sat Tomceşti”, cumpărată, cu 100 taleri, de la fraţii Iosip, Urâta şi Antonia, copii lui Dumitru Talabă, toată partea unchiului lor Pătraşco Talabă, partea care se va alege cu loc de vad de moară pe Bârlad şi cu bălţi de peşte”; / „a cincea parte din satul **Popi** (ţinutul Tecuci, Galaţi), de la Gura Gerului, din partea lui Dumitru, din poieni şi bălţi de peşte”, cumpărată de la Cârstea şi Danciul fiii lui Mândru, cu 100 taleri de argint; / „o parte şi jumătate de ocină din satul Popi”, cumpărată, cu 200 zloţi de argint, de la fraţii Gheorghe, fost ceaşnic, şi Ihnat; / „o jumătate de sar **Răfleşti** (?), partea Cernei, pentru 60 de galbeni ungureşti”; / „o parte de ocină din tot satul **Popeni**

---

824 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 268, pp. 337, 338

(ţinutul Tecuci, Galaţi), ce este în ţinutul Tecuci, a patra parte din câmp şi din sat şi din bălţile de peşte", cumpărată cu 100 taleri bătuţi de la Vasile şi Cernat, ginerii răposatului Crâstea vornic"; / „o parte de ocină din satul **Gereni** (lângă Piscu, comuna Piscu, Galaţi), din partea Mândreştilor, a noua parte, partea Maricăi şi a fratelui ei Iliiaş, şi din partea Băceştilor, a opta parte, partea Neagăi şi a surorii ei Maria, fiicele lui Bâc", cumpărată, cu 30 zloţi tătăreşti, de la Larion, diac din Răfleşti; „toate părţile din Gereni de la Fântâni, şi de la Mareş, şi Prodan, şi Constantin, ce se va alege partea lor din Gereşti şi cu bălţi de peşte şi cu loc de fânaţ, ce este în ţinutul Tecuci", cumpărate, cu 40 taleri de argint, de la Măriuţa Cernătoaie şi de la surorile ei Anghelina şi Schiva, fiicele lui Crâstea, fost mare vornic; „o parte de ocină din satul **Iujdeleni** (lângă Şiviţa, Galaţi), ce este în ţinutul Covurlui, a patra parte cu bălţi de peşte şi cu tot venitul ce se va alege partea lor şi partea de la Huzun, care acele părţi de ocină sunt aproape de satul **Şiviţa** (în Covurlui, Galaţi)", cumpărate, cu 300 de taleri curaţi, de la fraţii Ilie, Samson şi Nastea, „fiii lui Ion şi Rădaşne, nepoţii lui Stanciul"[825].

[825] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 186, pp. 254-256

IUJINEŢ

(lângă Stăuceni, Bucovina, Ucraina).

În **28 februarie 1582**, copiii lui Ion Rohozna, Onciul, Mihăilaş, Gligorie şi Ileana, primesc uric de la Iancu Sasul Vodă pentru „un loc anume Iujineţul, mai sus de Stăvceani, în eleşteu vechiu şi cu loc dincoace de heleşteu… cumpărat de tatăl lor, Ion Rohozna diac de la Alexandru Vodă pentru un lanţ de aur de şase sute ug., l-a fost câştigat într-o solie, când a umblat la Albert în ţara prusacă”.

1600: Descendenţii lui Ion Rohozna vor vinde, rând pe rând, Iujineţul pârcălabului de Hotin, Gavrilaş Mateiaş, cel care, în 12 septembrie 1600, cumpăra şi partea de moşie a Varvarei, văduva lui Ihnatco de Valeva, pe care şi ea o cumpărase de la Căzacul, fiul lui Mateiaş de Sinăuţi. Ultimele părţi răzeşeşti ale satului aveau să fie cumpărate de Gavrilaş Mateiaş, în 18 aprilie 1625 (de la surorile Minta şi Magda, fetele lui Matiaş din Sinăuţi) şi în 21 septembrie 1625 (partea fratelui lor, Gligorcea).

1652: În 4 martie 1652, se împart moşiile răposatului Gavrilaş Mateiaş între copii lui, Ieremie, Ileana comisoaia şi Alexandra vorniceasa. „Partea lui Ierimie a fost… satul Iujineţ, cu un heleşteu”.

În **1774**, Iujineţ avea 48 familii, iar în 1775, 2 popi şi 36 familii de ţărani, numărul familiilor ajungând, în 1784, la 59, în baza unor noi colonizări cu ruteni, făcute de Vasile Zota, cel pe care îl întâlnim, în 10 aprilie 1782, şi cu o moşie însemnată în Valeva, pe care o hotărnicea.

În **1843**, biserica Sfântului Ioan Teologul din Iujineţ, patronată de Iakob von MIKULI, avea 540 enoriaşi, postul de paroh fiind vacant. În 1876, când patron bisericesc era Ioan de MIKULI, preotul Nicolai GRAMATOVICI păstorea 897 suflete. În 1895, a fost construit un nou locaş ortodox, cu acelaşi hram. În 1907, la Iujineţ preot cooperator era Simion BOICIUK, născut în 1865, preot din 1896, iar cantor, din 1900, Constantin SIMULIAK, născut în 1847.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea raionului Coţman – **Coţman** (judecătorie de district), Berhomet pe Prut, Bordei sau Burdigeu, Davideşti, Dubăuţi, Havrileşti, **Iujeniţa**, Ivancăuţi, Clivodin, Laszkowka, Lujeni, Malatineţ, Mămăieştii Vechi, Mămăieştii Noi cu Cutul Strileţchi, Nepolocăuţi, Orăşeni, Oşehlib, Piedecăuţi cu Ţopeni, Revacăuţi, Revna, Şipeniţ, Şişcăuţi, Stăuceni, Suhoverca, Valeva, Viteleuca”[826].

În **1890**, Iujineţul avea 1.128 locuitori, sub autoritatea primarului Vasile Tcaciuc. Învăţător era Parfenie Hoschowski, preot – Teodosie Cautiş, iar cantor bisericesc – Constantin Simuleac.

Din **1892**, funcţiona în comună o şcoală cu 3 clase[827].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Iujineţ** (**Juzynetz**), comună rurală, districtul Coţman,

---

[826] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161
[827] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 26, 1876 p. 77, 1907 p. 105

aşezat în masă compactă pe dreapta iazului Górny-Staw. Suprafaţa: 4,35 kmp; populaţia: 1.032 locuitori, de religie gr. or. şi foarte puţini izraeliţi. Prin drumuri de ţară e legat cu comunele vecine, Chiseleu, Stăuceni, Verenceanca şi Suhoverha. Are o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică locală, cu hramul „Sfântului Apostol şi Evanghelist Ioan". Această comună este menţionată ca existentă pe timpul lui Alexandru Lăpuşneanu. Într-un hrisov al domnitorului Iancu Iane, din 28 Februarie 1582, se spune că această localitate aparţinea familiei Rohosna. La 1776, era în posesia marelui stolnic Iordache Păşcanu. Populaţia se ocupă cu agricultura. Comuna posedă 670 hectare pământ arabil, 36 hectare fânaţuri, 14 hectare grădini, 54 hectare imaşuri, 2 hectare 50 ari păduri, 75 hectare heleştee şi bălţi. Se găsesc 61 cai, 101 vite cornute, 120 oi, 51 porci şi 21 stupi. **Iujineţ, moşie**, cu administraţie particulară, districtul Coţman. Suprafaţa: 3,95 kmp; populaţia: 35 locuitori, aproape toţi izraeliţi. Cuprinde în sine şi târla Grafiuca"[828].

1921: Sunt menţionaţi, într-un edict din 2 martie 1921, soţii Ioan a lui Michailo Piţec şi Fedora Piţec, născută Turec, din Iujineţ[829].

1927: „Iujineţ, judeţul Cernăuţi, plasa Colacinului. Situat la graniţa spre Polonia, lângă iazul Stăucenilor. Numele satului îl găsim în jumătatea a doua a secolului XVI. Într-un uric al lui Iancu Sasul, din 28 februarie 1582, se confirmă familiei Rohozna proprietatea acestui sat. Timpuriu slavizat. / Proprietarul satului, în anul 1782: Iordachi Kantakuzinò (Paşcanul)… / Tabloul familiilor

---

[828] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 120

[829] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 9, 15 martie nou 1921, p. 107

cu nume româneşti şi numărul lor în prezent: Bodnar 10, Cemeriş 10, Guralic 3, Jupân 3, Miron 22, Molnar 7, Moţoc 1, Piţul 13, Sămeargă 6, Şopot 7, Tureac 8, Zvarici 3"[830].

Fără îndoială, istoria satului **Iujineţ** sau **Juzynetz** este una bogată, aidoma celei a tuturor aşezărilor din ţinutul călăraşilor de Coţman, dar sursele româneşti şi germane nu o menţionează, chiar şi descoperirile din tumulii de lângă Iujineţ fiind trecuţi în seama Coţmanului. În ce mă priveşte, nu aveam cum să nu includ şi acest sat în povestea aşezărilor bucovinene, chiar dacă ştiu puţine lucruri despre el. În fond, puţine nu înseamnă deloc, iar firea nu-mi îngăduie să trec nepăsător pe lângă nimic.

IURCĂUŢI

(pe graniţa cu Polonia, Bucovina, Ucraina).

Aflat la Colomeea, Roman Vodă întărea lui Didrich Buceaschi, în **23 februarie 1448**, şi satul Iurcăuţi, printre alte sate moldoveneşti din apropierea graniţei cu Polonia.

1570: În 10 iunie 1570, Groze, cumnatul lui Crasco Lenţovici, cumpăra a treia parte din sat, cu 233 zloţi tătăreşti, parte cumpărată, anterior, de Crasco. Moşia aceasta va fi moştenită de Dimitrie Lenţa, fiind confir-

[830] Ţopa, Preotul Dimitrie,*Românismul în regiunea dintre Prut şi Nistru din fosta Bucovina*, Cernăuţi 1927, Bucureşti 1928, p. 95

mată văduvei lui, Antimia, şi copiilor ei, Marica, Anghelina, Magda şi Miron, în 15 ianuarie 1617.

1613 (7121), Martie 11, Iaşi: „Ştefan, Voievodul Moldovei, porunceşte Starostelor de Cernăuţi ca să spună lui Lenţoaia din Iurcăuţi să lase în pace pe Prodan Aprodul”[831].

1614 (7123), septembrie 18. „Cartea lui Petrea Scaraotschi, Starostea Cernăuţilor, prin care arată alegerea ce are de făcut, din porunca lui Ştefan Vodă, părţii de moşie din satul Iucăuţii a lui Prodan şi Gligore, feciorii răposatului Ionaşco din Iurcăuţi”[832].

1663: O altă parte de sat, „cu vad de moară şi cu toate veniturile”, se afla, drept moştenire, în 23 februarie 1663, în posesia Candachiei, fata lui Isac Cocoranul.

1668: În 29 octombrie 1668, Maria, fata lui Onciul Iuraşcovici, dăruia nepotului ei, Dumitraşco Naşco, fiul lui Iliaş, a patra parte de sat, iar Nacul o va da la schimb cu o moşie din Broscăuţi lui Arsenie Volcinschi, în 5 august 1670.

1671: În 24 februarie 1671, Potomir Costin şi jupâneasa Vastasia zălogiseră jumătate de sat Iurcăuţi pitarului Dumitraşco.

1716: Fiul lui Dumitraşco Nacul, Iuon Stroici, stăpânea, totuşi, în 1 mai 1716, jumătate din satul Iurcăuţi, dar o pierde, din pricina unei datorii neplătite, în favoarea lui Dumitraşco Macri. Ulterior, probabil că Stroici a întors datoria, pentru că, în 20 decembrie 1753, vinde acea jumătate de sat, pentru 300 lei turceşti, Tofanei Macri.

---

[831] Biblioteca Academiei Române, *Creşterea colecţiilor în 1908,* Bucureşti 1909, p. 61

[832] Ibidem.

1728: În 25 mai 1728, răzeşii din Iurcăuţi solicitau o hotarnică, după ce „venind du-lui Macri mare ban, a zis precum a cumpărat acest sat Iurcăuţi, anume jumătate de la vărul său, Stroici, fost al doilea spătar, fiul lui Dumitraşco Nacul, fost mare păharnic, şi ne-a arătat un zapis de cumpărătură în care scrie precum Dumitraşco Nacul a cumpărat de la un Potimir Costin stolnic, fratele lui Miron, fost mare logofăt, şi de la jupâneasa acestuia, Nastasia, cu cei 200 lei bătuţi". Răzeşii din Iurcăuţi au strâns „oameni buni bătrâni, megieşi de prin prejur, anume Nicolae Lenţa de Boianciuc, Andronic Vlaicu, Nicolae Negură, Sandul Nalivaicu de Cuciur, Vasilie Nalivaicu de aici, Nicula Costin de Boianciuc, Gligoraşco Păunel de Verbăuţi, Ieremie Tăutul de Vilaucea, Nicolae Ieremie de Zastavna, Toader Munteanul, Gligoraş, fiul lui Murguleţ, Andriaş Scoropanschi de Iurcăuţi, om de 80 de ani, care cunoştea vechile hotare, Costin vataman şi Dămian de Iurcăuţi, aceştia şi mulţi alţii, fiind faţă şi Andriaş, care cunoştea hotarele" arătând vechile hotare, pe care răzeşii din Iurcăuţi le doreau din nou stâlpite.

1753: În 20 decembrie 1753, Iuon Stroici vindea Tofanei Macrioaie „jumătate de sat Iurcăuţi… pentru 300 lei bani gata". Jumătatea aceasta de sat va fi revendicată, în 1 iunie 1776, de fratele lui Iuon Stroici, Ilie, care, ca „neamul cel mai apropiat", ar fi avut întâietate la cumpărătură, dar cum, de la data tranzacţiei, trecuseră 22 ani, „s-a dat rămas Ilie Stroici", jumătate din satul Iurcăuţi rămânând în stăpânirea Catrinei Bălăsache, fata Tofanei Macrioaei.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[833], din 1772-1773, înregistrează la Iurcăuţi, moşia medelniceresei Catrina BĂLCOAI, „65 – toată suma caselor”, însemnând 2 popi, Ignat şi Toader, 1 dascăl, Vasili, 7 slugi ale medelniceresei Catrina BĂLCOAI, Georgie POMĂLIAN, Dumitraş POMÂRLIAN, Necolai LENŢA, Iani COBÂLINCIAN liah, Vasili PAŢARINA, Enachii DRĂGUŞ şi Onofrei palimar, 5 scutelnici ai Catrinei BĂLCOAI, Georgi CĂBAN, Ion CĂBAN, Cozma, Iurie grădinar şi Vasile HUDIMA, 4 văduve, Nastasia, Maria, Paraschiva şi Titiana, 1 jidov, Leiba, 3 ţigani, Nichita, Vasilii şi Tudosii, şi 42 birnici, adică: Foca vornic, Mihailo MIHĂLCIAN, Iftodii sin NECOLAI, Mihailo PRETULĂ, Temco olar, Vasile BILĂUS, Toader ZABLOŢSKI, Andrei CRUHLIANCA, Tănasă CRIVII, Costaş HAPEI, Fedor TIRONIUK, Ion LISAC, Fedor BEZPOIASII, Andrei HAPEI, Chifa HAPEI, Enachii PISCOVEI, Iacob CARPENKO, Grigoraş PISCOVEI, Tănasă LESAC, Ion SĂMĂNIUC, Petre CIORNE, Hrihor ONOFREICIUCU, Chiriţă CARPENKO, Crin ZADOROJNAK, Vasile cojocar, Vasili ŞAU, Precop DIACONIUC, Iacob ZADOROJNAK, Toader ZADOROJNAKU, Dumitraş PURICE, Hrihor CIORNIGA, Luchian MANIC, Dănilă COSTENIUCU, Ivan COSTENIUC, Ivan ZAHARIICIUK, Simion ZAHARIICIUK, Dumitraş PAVLIUC, Georgi ungurian, Ilie PAVLIUC, Pătraş PAVLIUC, Pătraş ZAHARIICIUK şi Vasili DĂMIANIUC.

În **1774**, satul Iurcăuţi avea 48 de familii, iar în 1775, 2 popi şi 91 familii ţărăneşti, populaţia satului ajungând, în 1784, la 132 familii, în majoritate rutene.

---

833 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 421

Proprietari ai unui sfert de sat erau, conform mărturiei din 19 iunie 1782, depusă în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina, Gheorghe şi Nicolai Lenţa, Miron şi Ilie Costriş şi Gheorghe Ştirbul, celelalte trei sferturi de sat şi moşie aparţinând Catrinei Macri, fata Tofanei, care le va dărui, în 20 august 1795, nepotului ei, Ioniţă Başotă.

1776: Hotarnica satului Iurcăuţi, făcută în 5 august 1776 de Gavril Cracalie, Manole Potlog căpitan (din Iurcăuţi) şi de Ion Vlad, la ordinul generalului von Spleny, menţionează că jumătate de sat aparţinea Catrinii Bălăsache, iar cealaltă jumătate de sat îi avea ca proprietari pe Gheorghe Lenţa, Andrei Tăutul şi Ilie Stroici. Ilie Stroici va continua conflictul cu Catrina, văduva medelnicerului Bălăsache, pentru jumătatea de sat vândută de fratele său Tofanei, dar Catrina are câştig de cauză, după o serie de procese cu soluţii contradictorii, în 21 decembrie 1776. Cu Catrina se vor judeca, tot fără succes, şi urmaşii lui Miron Lenţa, Gheorghie Lenţa, Miron Costriş, Ilie Costriş, Gheorghe Ştirbul şi Vasilie Vartic, urmaşi care, în 14 noiembrie 1780, aduc un zapis din 28 octombrie 1668, prin care Maria, fata lui Onciul Iuraşcovici, dăruia lui Dumitraşco Nacul (tata lui Dumitraşco Stroici) un sfert din satul Iurcăuţi, dar n-a urmat nici o judecată.

În **1776**, „în Bucovina existau, în hergheliile împărătești, 539 de cai, 132 la Siret, 107 la Cuciurul Mare, 66 la Iurcăuți, 66 la Tereblecea, 64 la Sadagura, 54 la Volovăț și Sucevița și 50 la Frătăuți”[834].

---

[834] Gatti, Friedrich, *Geschichte der k. k. Ingenieur- und k. k. Genie-Akademie / 1717-1869*, Wien 1901

1782: În faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina s-au prezentat, în 19 iunie 1782, Gheorghie şi Nicolai Lenţa, Miron şi Ilie Costriş şi Gheorghe Ştirbul declarau că stăpânesc un sfert din satul Iurcăuţi, în vreme ce Catrina declara că este proprietara întregului sat, dar că îşi exercită dreptul de proprietate doar asupra a trei părţi din sat. Bunicul ei, Dumitraşco Macri, cumpărase jumătate de sat de la Stroici, mama ei, Tofana, cumpărând cealaltă jumătate de sat.

1786: Iuon Tăutul, care, în 7 noiembrie 1786, stăpânea o treime din a douăsprezecea parte a satului Iurcăuţi, dăruia acea moşioară fetei lui, Catarina, care se căsătorea cu Ursachi Păunel.

1795: Catrina Maricoaia, cum începuse să-şi zică văduva medelnicerului Bălăsache, dăruia satul Iurcăuţi, în 20 august 1795, nepotului ei, Ioniţă Başotă.

1797: În 25 iunie 1797, Gavril Lenţa vinde partea lui de sat lui Andrei Gafenco, pentru 1.500 galbeni, în vreme ce Ioniţă Başotă vinde cele trei sferturi de sat şi de moşie, în 25 iunie 1799, pentru 5.000 galbeni, lui Nicolaus von Andrzejowski.

1805: Biserica „Trei Ierarhi" din Iurcăuţi, construită în 1805, îl avea patron, în 1843, pe armeanul Wartan von WARTARASIEWICZ, preot administrator fiind Nicolai TOMIUC, care păstorea 1.261 suflete. În 1876, când patron era Ioan von WARTARASIEWICZ, paroh era Constantin BOCANCE, numărul enoriaşilor ajungând la 1.735. În 1907, patron bisericesc era Ştefan cavaler de WARTARASIEWICZ, preot cooperator fiind Dimitrie BURAC, născut în 1854, preot din 1888, iar cantor, din 1900, Theofil FRACIAN, născut în 1863.

1809: Fiul lui Nicolaus, Albert von Andrzejowski scoate, pe un sfert de sat, pe care-l vinde lui Iohan Lebius, în 20 aprilie 1809, nu mai puţin decât 40.000 guldeni, Lebius înstrăinând moşia în 28 august 1809, când o vinde lui Ignat zvon Schonfeld pentru 45.000 guldeni, deci cu un câştig net de 5.000 guldeni. Şi Andrei Gafencu îşi vinde partea lui de sat, pentru 33.000 guldeni, în 28 august 1809, lui Alexandru Jian. Partea aceasta de sat va fi cumpărată, împreună cu întreaga masă succesorală a lui Alexandru Jian, în 9 noiembrie 1822, de Wartan Warteresiewicz, armeanul plătind 40.002 guldeni.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea raionului Coţman – **Zastavna** (judecătorie de district), Babin cu Ştefanovca, Boianciuc, Borăuţi, Brodok, Czarnypotok, Cincău, Doroşăuţi, Horoşăuţi, **Iurcăuţi**, Cadobeşti, Kiseleu, Krisciatek, Cuciur-mic, Culeuţi, Mitcău, Mosoiuca, Ocna, Onut, Pohorlăuţi, Prilipce cu Luca, Repujineţ, Samuşin, Teutri, Vasileu, Verbăuţi, Verenceanca, Zwiniec cu Koetriszöwka”[835].

Din **1888**, funcţiona în comună o şcoală cu 5 clase[836].

În **1890**, comuna Iurcăuţi avea 1.900 locuitori, aflaţi sub conducerea primarului Nicolai Costiuc. Învăţător era Petru Voinovski, paroh – Constantin Bocance, iar cantor bisericesc – Teofil Frăţian.

---

[835] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[836] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 28, 1876 p. 87, 1907 p. 87

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Iurcăuţi** (**Jurkoutz**), comună rurală, districtul Coţman, aşezată, în masă compactă, între comunele Verbăuţi şi Boianciuc, la izvorul unul pârâiaş ce alimentează lacul de la poalele dealului Turliveschii. Suprafaţa: 9,26 kmp; populaţia: 1.734 locuitori ruteni gr. or. Este străbătută de drumul districtual Horoşovăţ-Iurcăuţi-Zastavna, ce o pune în comunicaţie cu drumurile principale Noua Suliţă – Dobronovăţ, Cernăuţi – Uscie Biskupie (Galiţia) şi Cernăuţi – Zaleszezyki (Galiţia). Are o şcoală populară, cu 2 clase, şi o biserică parohială, cu hramul „Sfinţii Trei Ierarhi". La 1776, era în posesia Caterinei Macrioaia şi a lui George Cuciuc. În anii 1766-1767, s-a stabilit aci o colonie de emigraţi din Galiţia. Populaţia se ocupă cu agricultura şi cu exploatarea de păduri. Comuna posedă 1.702 hectare pământ arabil, 24 hectare fânaţuri, 74 hectare grădini, 125 hectare imaşuri, 15 hectare pădure şi 14 hectare heleştee. Se găsesc 168 cai, 355 vite cornute, 111 oi, 148 porci şi 53 stupi de albine. **Iurcăuţi, moşie**, cu administraţie particulară, districtul Coţman. Suprafaţa: 10,99 kmp; populaţia: 151 locuitori ruteni şi izraeliţi, precum şi puţini poloni; rutenii sunt gr. or., gr-cat. şi rom. cat. Se compune: 1). din moşia Iurcăuţi propriu-zisă, care, împreună cu târlele Tătarca şi Turliv, numără 65 locuitori; 2). din cătunul Staryj Filwarok, care are 5 case şi 86 locuitori"[837].

1914: „**Ioan a lui Toader Şciur**, născut în **Iurcăuţi**, la 5 septembrie 1880, a plecat, la începutul războiului mondial, la luptă şi ar fi căzut luptând lângă Vistula, în luna octombrie 1914. Până în prezent n-a sosit nici o

---

[837] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 120, 121

ştire despre el. Fiind deci decesul probabil, se îndrumează, la cererea Domnei Şciur, procedura pentru declararea morţii celui dispărut”[838].

1920: „**Deciziune de expropriere No. Ag. 44 Iurcăuţi / 6**. Deciziunea comisiunii agrare de ocol Zastavna, cu care s-a decis exproprierea corpului dominical No. 344, **Iurcăuţi**, din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene şi corpul rustical fasc. No. 727 din registrele fonciare pentru comuna cadastrală **Iurcăuţi** şi corpul dominical fasc. No. 151, **Orăşeni**, şi corpul rustical fasc. No. 1025 din registrele fonciare pentru comuna cadastrală, în suprafaţă de 898 ha 37 a 03 mp, proprietatea dlui Ştefan de Varteresievici, în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[839].

1927: „Numele familiilor (româneşti) înstreinate şi numărul lor în prezent: Babă(iuc) 7, Barabaş 3, Bandură 2, Buncă 7, Curui 15, Gospodar 5, Grumaz 4, Holubaş 7, Maţul 40, Pitic 6, Păgârlă 2, Râpta 1, Rotar 4, Sărman 5, Şărban 2, Sologon 1, Tatar 2”[840].

1941: Învăţătorul „**Moldovan Ioan Iuliu**, seria 1936, media 7,32, a fost numit în com. Iurcăuţi, jud. Cernăuţi”[841].

1944: Prin ordinul „Nr. 63.175 din 20 martie 1944, se înaintează 1a gradul II în învăţământul primar, pe ziua de 1 septembrie 1943, următorii învăţători şi învă-

---

[838] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 10, Cernăuţi 22 martie nou 1921, pp. 112-117

[839] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi, 21 iulie nou 1921, pp. 69, 70

[840] Ţopa, Preotul Dimitrie, *Românismul în regiunea dintre Prut şi Nistru din Fosta Bucovina*, Cernăuţi 1927, Bucureşti 1928, p. 96

[841] *Monitorul Oficial*, Nr, 249, 20 octombrie 1941, pp. 6452 şi următoarele

ţătoare, care au reuşit la examenele de înaintare la gradul II, din sesiunea August 1943, la Centrul Cernăuţi, cu notele arătate în dreptul fiecăruia[842]: Anineşanu Constanţa, comuna **Iurcăuţi**, media 8,25”.

IURCENI

(sat pe Lăpuşna, raionul Călăraşi, Moldova).

1430, aprilie 10: Întărit de Alexandru cel Bun lui Vlad Aldiş, care primeşte uric pentru satele lui, inclusiv „Pătrăuţi, la Suceava, ocolul de sus, unde este casa lui” şi cuturile din megieşie, „pe Vălhăuţi, la Glod, unde a fost jude Iacăci, şi Glod Ciorbă tij pe Vălhăuţi, şi, pe gura Drăsăsovei, la Fântână, tij pe Vălhăuţi, şi, pe Borodance, unde a fost Ciorba, şi, pe Lăpuşna, **Iurcenii** şi, la o Petră Cruce, şi Sacărenii, şi Lepoveşna, şi fântâna Epurelui, tij pe Lăpuşna, şi la fântâna lui Ilie,, pe Lupuşna, pe din gios de Iurceni, şi unde a fost Hrăste giude, şi pe din gios, unde a fost Stăilă giude, şi unde a fost Jula giude, şi împotrivă… peste deal dinspre Voloca, la fântână, la lacul despre sat, pe deasupra Lăpuşnii, la fântâna lui Gherman… Iar hotarul acelui sat de acelor fântâni să fie dinspre toate părţile după hotarele vechi, pe unde au îmblat de veci”[843].

1660, iunie 22: Carte de împuternicire, dată de

---

[842] *Monitorul Oficial*, Nr. 72, 25 martie 1944, pp. 2612 şi urm.
[843] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 98, pp. 145, 146

Ştefan Vasile voievod lui Vasile Nohit din **Iurceni** ca să fie tare şi puternic a ţine sau a opri o parte de ocină, ce se va veni partea Istrătoaei din Iurceni, pentru doi boi ce i-a luat paharnicul de i-a dat la slim şi a aruncat să-i plătească bucatele feciorii ei Ştefan şi Ilii. Acum nu-i mai poate, nici are cu ce-i plăti"[844].

1669, mai 30: **Hotarnica satului Iurceni**, făcută „după o pâră ce a avut Necula, căpitan de Iurceni, din ţinutul Lăpuşnii, cu alţi fraţi ai lui, cu nişte răzeși ai lui, anume Vasilie Nofit de acolo, cu Vasile Vărzaru, cu Măteeș, cu Ioan și cu alți frați ai lor pentru nişte părți de ocină ce a avut Necula în Iurceni moșie și cumpărătură... / Mers-am la sat la Iurceni și am strâns mulți oameni buni, din sus și din jos, megieși, anume Gavril din **Cojușna**, Paniș ot **Volosăni**, Ionașcu Spănachi ot **Dânceni**, Surucean, Simion Plămădeală ot **Boghiceni**, Ion ot tam (de acolo), Ion Cărăbăț căpitan, Neculai ot **Ciuciuleni**, Dănilă ot **Cornești**, Constandin ot tam, Constandin ot **Nisporeni**, Gheorghe din **Petrosul**, Afteni Vărzariu ot **Vărzărești**, Latsor ot **Mereșeni**, Bosii ot tam și mulți oameni buni, și am socotit de pe drese și de pe zapise ce au avut de cumpărătură și le-am ales toate părțile, am măsurat cu funie și în câmp, și în vatra satului, socotit-am locul jumătate de sat, partea de jos, coasta dinspre apus s-au împărțit în trei părți, pe trei bătrâni; parte Neculii s-au venit pe din sus, cu frații lui, iar a lui Vărzar s-au venit prin mijloc, cu frați lui, și lui Vasile Nohit s-au venit pe din jos, și s-au socotit acele părți să le țină din matca văii, până în zarea dealului dinspre apus, cu păduri cu tot. / Așijderi, fața dinspre răsărit, tot din partea din jos, s-a

---

844 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 63, p. 88

împărțit în trei părți, partea Neculii și cu frați lui s-au venit pe din jos și lui Vărzar prin mijloc, și lui Nohit pe din sus, dinspre sat. Așa s-au socotit și le-am însemnat, iar din heleștee s-au aflat patru heleștee în parte de jos. / Deci Neculii s-au venit un heleșteu din jos din toate, lui Vărzar altul, de la acela din sus, și lui Nohit altul, mai din sus de toate, iar un heleșteu, al patrulea s-a socotit să-l țină cu toții, pe părțile ce li s-or veni, iar din jumătate de sat, parte din sus, s-au ales toate părțile Neculii cu frați lui, moșie și cumpărături, toate i s-au ales fața dinspre apus, în sus, până în fundătură, în locul lui Vărzar și i s-au mai dat o bucățea de loc, pentru o cumpărătură, și în fața dinspre răsărit, peste Vladnic, până în muchie, numai jumătate de șes, în coada heleșteului, din matcă, până în drum, ce se face rogoz, să-l împartă cum l-au împărțit și până acum, iar o parte, a lui Nechidan, ce au arătat Necula zapis de cumpărătură, și Mateeș au arătat zapis de cumpărătură tot pe acea parte și s-au aflat zapisul lui Mateeș mai de mult, de acea parte este cu acelor părteni și să țină Măteeș, iar din heleșteele, din parte de sus, i s-a dat Necolii jumătate de heleșteu, din Vladnic, pentru cumpărătură de la Hăbășescul, iar ceia jumătate de heleșteu din Vladnic le este de moșie și iar o au dat-o toată partea pentru o cumpărătură ce au avut de la Vărzar. / Deci i s-au socotit să țină iazul din Vladnic tot Necola și în iazul cel de moșie, a treia parte, și-n iazul lui Vărzaru, iară a treia parte, iar din vatra satului s-au împărțit în trei părți din jumătate de sat, din jos, lui Vasile Nohit i s-au venit pe din sus, pe lângă izvor, iar lui Vărzar i-au venit prin mijloc, iar Necolii și fratelui lui i s-au venit pe din jos. / Deci așa s-au socotit casele ce or fi să le mute cineși la partea unde i s-au venit, o casă a lui Vasilie Nohit, ce

este pe locul Neculii, așa s-a apucat, din iunie, până la octombrie, să o mute la vatra sa, iar pentru pomi așa s-au socotit pomii câte or fi pe părțile Neculii să le pună Necula pomi pe locurile lor sau să-i plătească cu bani, cum o vrea, iar o cumpărătura ce mai are Necula din parte de sus şi vatra satului s-a ales parte Neculii pe lângă izvor, pe din sus, și stâlpită de noi precum am socotit cu acești oameni buni, le-am făcut această mărturie să le fie de credință și acești oameni toți și-au pus pecețile și degetele"[845].

1670, mai 3: Tofana, fata Piţorcăi din **Iurceni**, vinde lui Vasile Nuhitu (Nohit) din Iurceni, „drept un cal cu căruţă… partea tătâne-meu Vasile Piţurcă… dinaintea a mulţi oameni buni şi bătrâni, anume Constantin preotul din **Soltăneşti**, Ionaşco ot **Petrosul**, Gavril Vărzaru, Mărian şi Ştefan ot **Vărzăreşti** şi alţi oameni buni"[846].

1671, februarie 23: Cartea de împuternicire, dată de Duca voievod „lui Vasile Nohit şi altor răzeşi ai lui din sat din **Iurceni**, ca să fie tari şi puternici a-şi ţine şi a-şi opri a lor dreaptă ocină şi moşie, o a patra parte din satul **Vărzăreşti**, ce sunt în ţinutul Iaşului, pentru că acea parte au avut-o împreună cu Corpăceştii, şi având şi în satul **Vărzăreşti pe Bâc**, ce sunt la ţinutul Orheiului, au vândut-o Corpăceştii toată acea a patra parte din Vărzăreştii de pe Bâc Săpoteanului, ce a fost jicnicer, şi au lăsat această o a patra parte din Vărzăreşti de la ţinutul Iaşului

[845] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 86, pp. 107-110
[846] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 94, p. 122

Iurcenilor”[847].

1729, iulie 7: Carte de împuternicire, dată de Grigore Ghica voievod fostului căpitan David Ţarină, „să fie volnic a ţine şi a stăpâni a lui dreaptă ocină şi moşii, ce are de pe părinţii şi de pe socrii lui la **Iuriceni, Guţăşti, Ţâmbureni** şi la **Bălăneasa**, care sunt la ţinutul Lăpuşnii, şi să fie volnic a lua de-a zecea din tot locul, pe obicei”[848].

1757, mai 25: Porunca dată de Scarlat Grigore Ghica voievod ispravnicului ţinutului Iaşi, Constantin Gândul, fost al doilea vistier, să cerceteze plângerea lui Grigore din **Iurceni** împotriva răzeşilor din **Vărzăreşti**, care, topind cânepa în iazul lui Grigore, îi „omoară peştele şi-i împresoară şi iazul cu butuci, şi-i calcă moşia, de-i fac multă stricăciune… tu să-i opreşti pe acei oameni să mai pună cânepă în iaz şi să cercetezi şi pentru călcarea moşiei şi, de l-or fi păgubind, să-i aşezi, ca să nu-i mai facă stricăciune, hotărând prin carte de judecată”[849].

1774, iunie 5: Satul **Iurcenii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Cogâlnicului, după recensământul lui Rumeanţev[850], avea **toată suma caselor 14**. Scădere rufeturi 5: 4 mazili, 1 popă. Rămân birnici 9. / **Birnici:** Gheorghi, bejenar / Gavril al lui Surici / Alicsandru Cârlig / Ion, prisăcar / Vasile Berehoiu / Vasile, văcar / Constantin Mârza / Lupul Berehoiu / Petre Berehoiu. // **Rufeturi:**

---

[847] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 96, pp. 123, 124
[848] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 143, pp. 166, 167
[849] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 171, pp. 199, 200
[850] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 449

Simion Tălămbuță, mazil / Irimia Tălămbuță, mazil / Grigori Tălămbuță, mazil / Casile nepot lui Tălămbuță, mazil /Popa Ion.

1783, septembrie 3: Condrea Târâială ot **Izbişte** şi Nistor Săveaschi din **Teleşău** ot Orhei vând logofătului Climent, diac de vistierie, „cu tocmeală câte 26 parale stânjenul… partea de moşie din **Iurceni**, la ţinutul Lăpuşnii, din partea de jos a opta parte din bătrânul Ionel Nohit, cu neamurile de pe fraţi ce se trag din Tudosca, fata lui Ionel Nohit, din care s-au născut Ion Târâială, Alexandru şi Darie… am vândut din selişte, din iazuri şi din tot venitul, afară de o parte, ce au dat danie logofătului Lupul Nacului State, fecior lui Ioniţă Bosuocă (Busuioc), ce este nepot de fată lui Darie, fecior Tudoscăi… şi afară de partea lui Nistor Săveaschi, 1 pol (jumătate) stânjen”[851]. Martori: hotarnicii Andrei Mihalachi, Ştefan Ciocan, Enachi Meri Acri, şi răzeşii Agachi Mârza, Constantin Mârza, Iacob Botez, Andronachi Ciorăş. Hilip Bânzar, Timofti Bânzar, Constantin Bânzar, Lefter Tâmbâr, Mihăilă Bocman, Ştefan Ciorâş, Cozma Iordachi, Miron brat (frate) Cozma şi Roman Iordachi.

1904: „**Iurceni**, sat în judeţul Chişinău, aşezat în valea Lăpuşnei, în fundul ei. Aparţine volostei Nisporeni. Este înconjurat de vii şi păduri. Are 185 case. Locuitorii sunt în mare parte răzeşi, restul ţărani români. Fostă moşie a boierului Constantin Ralii. Răzeşii posedă partea moşiei numită Bucuios, 1.179 deseatini; o sfoară de moşie, de 47 deseatini, aparţine mănăstirii Vărzăreşti; o altă sfoară de moşie, de 90 deseatini, aparţine moşteni-

[851] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 272, pp. 300, 301

torilor lui Apostol Tabârta; 6,25 deseatini, ţăranilor. Satul are o şcoală elementară, unde se învaţă ruseşte. Răzeşii posedă hrisovul lui Mihai Racoviţă vodă de la anul 1722, un alt hrisov, de la acelaşi domn, din anul 1721, iscălit de Ilie Catargiul vel-logofăt"[852].

IURCENI

(lângă Negreşti, Vaslui).

1635, februarie 20: Întărit de Vasile Lupu voievod marelui logofăt Ionaşco Ghenghea, în baza unui zapis de hotărnicire de la fostul vornic de gloată Tecman „precum a hotărnicit, în zilele lui Moise voievod, la satul **Negreşti** (oraşul Negreşti, Vaslui), pe pârâul Bârlădzel, dinspre alte sate, dinspre hotarul **Todereştilor** (comuna Todireşti, Vaslui) şi dinspre **Lineşti** (lângă Negreşti, Vaslui) şi dinspre **Iurceni** (lângă Negreşti, Vaslui)"[853].

---

[852] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 124

[853] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 37, pp. 37, 38

IURCEŞTI

(lângă Hălăuceşti, comuna Hălăuceşti, Iaşi).

1627, aprilie 20: Catastiful satelor marelui logofăt Dumitraşco Ştefan şi ale cneaghinei sale Ziniica, fiica lui Mogâldea vornic: „Seliştea **Iurceştii** pe Siret, într-un hotar cu Hălăuceştii, fost-a drept sat de moşie Mogâldii vornicul, Dumnezeu să-l pomenească, iar apoi s-a sculat jupâneasa Nastasiia Ciolpănească, cu ginere-său, Balşe paharnic, în zilele Eremii vodă, şi au pârât pe jupâneasa Mogâldei vornicul pentru acel sat şi a rămas (a pierdut procesul – n. n.) jupâneasa Nastasiia Ciolpăneasa, cu ginere-său Balşe, din toată legea, iar jupâneasa Mogâldoae s-a îndreptat şi şi-a pus hârtia şi şi-a făcut şi ispisoc domnesc de la Simion vodă şi ne-a dat nouă acea selişte, căci ne-a fost maică (bunică – n. n.), să se ştie”[854].

1638, aprilie 20: Carte gospod de la Vasile Lupu voievod, prin care întăreşte Sultanii, fata Mogâldii ce a fost vornic, şi feciorilor ei „jumătate de sat Drăguşani (Suceava), jumătate de sat Zăvoeni (Suceava) şi a treia parte din sat de **Iurceşti** (comuna Hălăuceşti, Iaşi), şi altele ce s-au venit în partea lor, după împărţeala ce au avut cu alte neamuri ale lor”[855].

1639, aprilie 8: Nepoţii lui Ion Mogâlde vornic, împarte între ei moşiile ce li se cuvin. Deci s-au venit

---

[854] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 186, p. 242

[855] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 330, p. 324

Soltanei jumătate de sat de Drăguşeni (Suceava) şi cu viile din **Dealul Comisului** (comuna Cotnari, Iaşi), un fârtai în **Horodişte** (comuna Cotnari, Iaşi) drept un sat, şi jumătate de Zăvoeni (Suceava), partea de jos, şi a treia parte din **Iurceşti** (comuna Hălăuceşti, Iaşi). / Şi s-au venit lui Neculau Mogâlde şi cumnaţilor lui (Ionaşco Rusul, Cărăiman pitarul, Pavel şi Gheorghe Ştefan postelnic) satul **Onicenii** (comuna Oniceni, Neamţ) şi jumătate de Zăvoeni, partea de sus, şi a treia parte de **Iurceşti**, şi o falce de vie în **Horodişte**. / Şi s-au venit lui Gheorghe postelnicul satul Mitcăul (Bucovina) şi jumătate din **Pogăneşti** (comuna Hălăuceşti, Iaşi), şi a treia parte de **Iurceşti**, şi o falce de vie în **Horodişte**… / Aşijdere, s-au mai găsit trei părţi la ţinutul Bacăului şi s-au venit jupânesei Soltanei parte din **Mădzănăeşti** (Măzănăeşti, înglobat în Valea Şoşii, comuna Podurile, Bacău) şi lui Neculai Mogâlde **Pertrimăneştii** (comuna Podurile, Bacău) şi lui Gheorghe postelnic **Alboteştii** (înglobat în Siretu, comuna Săuceşti, Bacău)"[856].

IUREŞTI

(pe Cozance, comuna Todireni, Botoşani).

1607, martie 10: Carte de împuternicire, dată de Simion Moghilă voievod cneaginei răposatului Macri armaş „spre aceea, să fie tare şi puternică a stăpâni şi a

[856] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 93, p. 93

opri dreptele sale ocini şi moşii şi cumpărături, satul **Voloucinţii** pe Nistru, în ţinutul Sorocii, **Iureştii** pe Cozance, în ţinutul Hârlăului, **Cohăneştii** în ţinutul Iaşilor, **Băinţii** în ţinutul Sucevei, a patra parte din satul **Mălăeştii** din ţinutul Iaşilor, şi partea lor din satul **Ilişenii**, ce singur au cumpărat de la Constantin Bahrin şi de la surorile lui… iar cui i se va părea cu strâmbătate să-şi ceară banii de la cine le-a vândut, dar să stea de faţă înaintea noastră”[857].

1635, septembrie 26: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Văsian Ordzea de **Tălhăreşti** (comuna Erbiceni, Iaşi) şi lui Tomiţa de **Şătrăreni** (azi Jijia, comuna Albeşti, Botoşani), după ce s-a plâns căpitanul Macrii pe Ionaşco din **Giumătăţeni** (înglobat în Jijia, comuna Albeşti, Botoşani) şi pe fraţii lui, „zicând că-i împresură un loc de moşie din **Petreşti** (lângă Buimăceni, comuna Albeşti, Botoşani) şi că şi-a pus Ionaşco prisaca pe locul lui Macrii, iar Ionaşco a zis că unde şi-a pus prisaca a plătit pentru o moarte de om, de a dat 50 de boi, cum a arătat un zapis domnesc, cum a plătit acea moarte de om, drept acel loc… iar voi să mergeţi la satele Petreşti şi **Iureşti** (comuna Todireni, Botoşani), să strângeţi oameni buni şi să socotiţi cu dreptul”[858].

1646, iulie: Macri, fost căpitan, şi femeia lui Grăpina dăruiesc nepoţilor lor Constantin, fecioril lui Nicoară de-a fost logofăt, şi Todoscăi, fetei lui Ionaşco Jorea, moşiile lor, adică „satul **Giumătăţenii** (Jumătăţeni, comuna Albeşti, Botoşani), cu curţi gata şi cu heleşteu în

---

[857] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IX, Iaşi 1914, pp. 73-75

[858] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 246, p. 289

Jijia, şi cu alt heleşteu în ţarină, şi cu toţi vecinii; / jumătate din satul **Iurieşti** (Iureşti, comuna Todireni, Botoşani), ce sunt în ţinutul Hârlăului; / jumătate din satul **Holovcinţi** (Holoşniţa, comuna Şeptelici, raionul Soroca, Moldova), cu vecini şi cu vad de moară în Nistru şi cu heleşteu în ţarină, ce este în ţinutul Sorocii; / jumătate de sat **Purciuliani** (azi Oneşti, comuna Zăbriceni, raionul Edineţ, Moldova), cu 12 vecini din **Zubriceni** (comuna Zăbriceni, raionul Edineţ, Moldova), care au fost de loc, unii vecini, de moşia Purciuleni, cu vad de moară în Ciuhur şi cu heleşteu în sat, ce este în ţinutul Hotinului… / şi două fălci de vie în **Feteşti** (comuna Scobinţi, Iaşi), în Dealul Ciocârliei"[859].

1901: „**Iureşti**, sat în judeţul Botoşani, în partea de sus-est a comunei Zlătunoaia, pe valea pârâului Enoaia. Are o întindere de 1.508 hectare, din care: 1.251 hectare proprietatea mare şi 257 hectare ale sătenilor. Populaţiunca este de 90 familii sau 347 suflete. Pe moşie se află și 45 hectare pădure. Are 1 biserică; o cârciumă. Vite: 340 boi şi vaci, 36 cai, 1.000 oi, 60 porci. Sunt 30 stupi cu albine"[860].

---

[859] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 433, pp. 372, 373

[860] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 72

IURGHICENI

(azi satul şi comuna Erbiceni, Iaşi).

1632, aprilie 17: Zapisul fraţilor Andronic şi Irimia, prin care mărturisesc „cum ne-am pus partea noastră de ocină, din sat din **Iurghiceni** (azi satul şi comuna Erbiceni, Iaşi), la Banduri Pârcălab, drept un bou bun şi drept 2 taleri şi 5 potronici, zălog dinaintea lui Băsărab, Miron, Onciul, Obrejie şi Petrei”[861].

1632, aprilie 17: Zapisul sătenilor din **Iurghiceni**, în care mărturisesc cum au mers ei toţi de au „dat partea lui Costin de ocină din sat de Iurghiceni. Şi o am dat pentru dajdie lui Banduru pârcălab. Deci s-a prins Banduru să plătească dajdea lui Costin, pentru că i-am dat toţi sătenii ocina, anume: Băsărab, Miron, Onciul, Obrejie, Andronic, Vasile Văsiian şi alţi săteni toţi”[862].

1632, aprilie 17: Zapisul fraţilor Gavril şi Gligorie, feciorii Palaghiei, nepoţii lui Miron, prin care mărturisesc „cum am vândut a noastră dreaptă ocină şi moşie, ce se va alege partea noastră din partea altor fraţi, din sat din **Iurghiceni**, dintr-a patra parte de sat… drept 20 de zloţi, dumisale, lui Iachim pârcălabul… Şi-n tocmeala noastră au fost Ştefan ce a fost paharnic, vornicul de

---

[861] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 20, pp. 17, 18

[862] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 21, p. 18

poartă Vasilie Roşca, Nechita din **Spinoasa**, Băsărab din Iurghiceni şi Machidon din **Cudreşti**”[863].

1632, noiembrie 2: Întărit de Alexandru Iliaş voievod logofătului Dumitru Buhuş, care primeşte urice pentru „satul **Gâdinţii** (comuna Sagna, Neamţ) pe Siret, cu loc de mori la Siret şi la pârâul satului şi cu bălţi de peşte şi cu vii, şi cu pod umblător pe Siret, şi alt sat, anume **Criveştii** (comuna Strunga, Iaşi) sub Strungă, cu iaz şi cu mori şi cu vii, şi, în acelaşi hotar, seliştea **Răvăcanii** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), mai jos de Pietriş, şi seliştea **Găurenii** (azi Gura Văii, comuna Strunga, Iaşi) şi **Hotceştii** (lângă Strunga, Iaşi), şi a patra parte din satul **Movileni** (comuna Heleşteni, Iaşi), şi seliştea **Dădeştii** (inclus în Târgu Frumos, Iaşi), pe Sirca, cu loc de iaz şi de mori la Sirca, ce este în ţinutul Roman, şi a treia parte din seliştea **Plotuneştilor** (inclus în Târgu Frumos, Iaşi) şi jumătate din satul **Căcăceşti** (în Cârligătura, Iaşi) şi o bucată de pământ în hotarul **Târgului Frumos**, pe unde a însemnat şi a pus stâlpi Pătraşco Başotă logofăt… cu loc de iazuri şi de mori la amândouă Bahluţele, şi toate părţile lui, câte se vor alege, din satul **Tălhăreşti** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), cu iaz şi cu mori la Bahlui, şi nişte părţi din **Chiceră** (lângă Sârca, comuna Bălţaţi, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii, şi satul **Vavatieştii**, ce se numeşte **Bârleştii** (comuna Erbiceni, Iaşi), şi satul **Spinoasa** (comuna Erbiceni, Iaşi) pe Bahlui, cu iaz şi cu mori pe Bahlui, şi toate părţile de cumpărătură ce se vor alege din satul **Iurghiceni** (azi Erbiceni, Iaşi) şi din satul **Totoeşti** (comuna Erbiceni, Iaşi), de asemenea pe Bahlui, ce este în ţinutul Hârlău, şi un loc de mori şi de prisacă

---

863 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 22, pp. 18, 19

mai jos de **Pureciani** (la nord de Popricani, Iaşi), la Jijia, ce este în ţinutul Iaşi, şi catul **Cupcici** (numit apoi Cupcina, azi oraşul Kalininsk, raionul Ediniţa, Moldova) şi **Brătăşanii** (azi Brătuşenii Vechi, raionul Ediniţa, Moldova) pe Ciuhur, cu iaz şi moară pe Ciuhur, şi a patra parte din satul **Tribiseuţi** (comuna Trebisăuţi, raionul Briceni, Moldova), ce este pe Drabişte, cu jumătate de iaz şi cu moară pe pârâul Drabişte, şi a treia parte din satul **Costeşti** (comuna Duruitoarea, raionul Râşcani, Moldova), pe Prut, cu loc de iaz şi de moară la Ciuhur, şi de asemenea şi la Prut, cu loc de moară la **Dubase** (toponim în braniştea Bohotin) şi cu pod umblător peste Prut, şi toate părţile lui din satul **Dumeni** (comuna Văratic, raionul Râşcani, Moldova), mai sus de Costeşti, de asemenea pe Prut, şi jumătate din satul **Bozoviţă** (Buzoviţă, regiunea Cernăuţi, Ucraina) şi jumătate din satul **Răsteul** (Resteu-Atachi, regiunea Cernăuţi, Ucraina) şi toate părţile lui din satul **Tălmaceu** (Tălmaci, regiunea Cernăuţi, Ucraina), pe Nistru, ce este în ţinutul Hotin, şi satul **Măneştii** (lângă Brătila, comuna Helegiu, Bacău), şi jumătate din satul **Grozeşti** (azi Oituz, Bacău) pe Oituz, cu mori şi cu loc de pive şi de firistreu pe pârâul Oituz, şi cu loc de vie, şi cu grădini şi cu fâneţe la muntele ce se numeşte Munceii, ce este în ţinutul Trotuş, şi o parte de ocină din satul **Măstacănul** (Mastacăn, comuna Borleşti, Neamţ), peste Bistriţă, ce se va alege partea lui Hricicanul, cu loc de moară la pârâul satului şi cu loc de prisacă, ce este în ţinutul Bacău, şi satul **Neculeştii**, ce se numeşte **Trifeştii** (Neamţ), cu iaz şi cu mori la Pârâul Negru, şi toate părţile lui de cumpărătură, câte se vor alege, din satul **Româneşti** (lângă Trifeşti, Neamţ), de asemenea pe Pârâul Negru, cu loc de iaz şi de mori pe

Pârâul Negru, de asemenea şi pe pârâul Brănişterilor, ce este în ţinutul Neamţ, şi satul **Potropopeştii** (Potropopeşti, comuna Tăcuta, Vaslui), şi nişte părţi de ocină, câte se vor alege, din satul **Olăşei** (comuna Tăcuta, Vaslui), şi alte părţi de asemenea cumpărătură din satul **Bomboteşti** (azi Tăcuta, Vaslui), pe pârâul Cuţitna, cu mori şi cu loc de pive la pârâul Cuţitna"[864].

1633, februarie 2: Zapisul lui Nistor Focşia, în care mărturiseşte că a vândut „jumătate din partea Piciorogăi, din stâlpul din mijloc ot **Iurghiceni**… vistiernicului Buhuş, drept 25 lei, însă cu 29 merţe de pâine, ce mi-a dat dumnealui în nevoia mea… Şi în tocmeala noastră au fost popa Ştefan şi diaconul din **Târgul Frumos**, Iacob Fal din **Criveşti**. Şi eu popa Zaharia de Criveşti am scris, să se ştie"[865].

1638, aprilie 2: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod fostului mare vistiernic Dumitru Buhuş, „ca să fie tare şi puternic a opri şi a ţine toate părţile de ocină ale răzeşilor săi la sat la **Iurghiceni**, pentru o marte de om ce s-a făcut acolo şi o au plătit boiarinul domniei mele şi nu i-au mai întors banii. Deci să aibă a le ţine ocina, până-i vor plăti banii"[866].

1638, aprilie 20: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod lui Silion ot **Vlădeşti** (comuna Stolniceni-Prăjescu, Iaşi), după ce s-a vistiernicul Buhuş i „s-a jeluit pe toţi răzeşii din sat din **Iurghiceni** pentru 54

---

[864] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 234, pp. 289-292

[865] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 285, pp. 364, 365

[866] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 304, p. 303

de galbeni, ce le-a dat an peste iasă vreme, că au venit ei, de s-au rugat să le facă bine, să le dea acei bani, de s-au plătit de o moarte de om, ce s-a aflat pe acel hotar, că au avut strânsoare de al nostru boier Dumitraşco Şoldan (cumnatul lui Buhuş – n. n.), vornicul cel mare de Ţara de Jos, când a fost vornic mare în Ţara de Sus… pentru acei bani, ei toţi şi-au pus zălog părţile lor de ocină, toate din hotarul Iurghicenilor şi şi-au pus zi an, la Simpietriu, să-i dea banii; şi până acum nici un ban nu i-au dat; iată că vine şi alt Simpietriu… iar voi să socotiţi acolo, să alegeţi acele părţi, toate, ale tuturor răzeşilor, şi să le dai pe mâna vistiernicului Buhuş, să le fie părţile pieitoare, căci le-a trecut ziua şi anul, şi nu i-au dat banii"[867].

1638, aprilie 26: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod fostului mare vistiernic Dumitraşco Buhuş, „spre a opri şi a ţine o parte de ocină la sat la **Iurghiceni**, care ocină a fost a lui Bandur vornicul (partea Donceştilor), cumpărătură lui Bandur de la Baltag, şi o au cumpărat boiarinul domniei mele"[868].

1638, iulie 11: Zapisul fostului vornic Iachim, în care mărturiseşte să a „tocmit o parte de ocină din sat de **Iurghideni**, ce mi-i cumpărătură de la Băltag uşerul, cu Dumitraşco Buhuş vistiernic. Şi mi-a dat 40 de lei. Deci, de-i va plăcea ocina, să-mi dea cât am dat eu pe ea, iar de nu-i va plăcea, să-i dau banii înapoi"[869].

---

[867] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 328, pp. 322, 323

[868] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 335, p. 329

[869] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 405, p. 390

1638, iulie 14: Vornicul de gloată Iachim Bandur vinde vistiernicului Dumitru Buhuş, drept 60 de lei bătuţi, „dreaptă ocina ce i-a fost cumpărătură de la Petrea Băltag ce-a fost uşer, iar Petrei Băltag i-a fost cumpărătură de la Ion şi Constantin, feciorii lui Sidor şi ai Agafiei, Zahariia Banea (Benea) şi nepoţii săi Vasile şi Tudora, din jumătate de sat **Iurghiceni**, din partea de sus, toată partea Doşceştilor, însă fără altă parte mai mică, ce se va alege partea Florei, ce este pe Bahlui, în ţinutul Hârlăului"[870].

1639, iulie 15: Irina, fata Măriicăi Nehoe, nepoata lui Băsărabă, şi Niţă vătahul vând lui Obrejie, feciorul Agahiei, nepotul popii Gavril, drept 50 de zloţi bătuţi, „partea mea din sat din **Urghiceni** (Iurghiceni, azi Erbiceni, comuna Erbiceni, Iaşi), din partea Băsără-beştilor… dinaintea lui Roman Lapteacru, Ionaşco Roşca sticlar, Ştefan blănarul, Toader feciorul popii şi Vasile din **Mădârjaci** (Mădârjeşti, comuna Bălţaţi, Iaşi), Gligorie Trimca din **Păşcani** (lângă Oneşti, comuna Plu-gari, Iaşi), Paţea din **Grăceşti** (Greceşti, comuna Erbi-ceni, Iaşi), Veveriţă din **Totoeşti** (comuna Erbiceni, Iaşi) şi mulţi oameni buni"[871].

1640, iulie 27: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „Bănduroae, cneaghina lui Iachim Bandur vornic, a pârât de faţă pe Dumitraşco Buhuş visti-ernic pentru o parte de ocină din saul **Iughiceni**, care este în ţinutul Hârlăului, pe Bahlui, pe care a cumpărat-o Buhuş vistiernic de la nanul ei Iachim Bandur vornic, iar el o cumpărase de la Petrea Băltag părcălab, iar Băltag o

---

[870] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 410, p. 392

[871] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 173, p. 183

cumpărase de la Benea şi de la alte rude ale lui, zicând cneaghina Bănduroae că Bandur vornic nu a vândut această parte de ocină, ci a zălogit-o. Iar Buhuş a arătat zapis de la Bandur şi alt zapis de la boierii domniei mele şi un ispisoc de cumpărătură de la domnia mea… Şi a rămas cneaghina de toată legea”[872].

1644, august 14: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod răzeșilor diaconilor Ștefan și Nechifor „să fie tari și puternici a opri niște fân ce a cosit vistiernicul Buhuș pe moșia lor, la satul **Gherghiceni** (Iurghiceni, comuna Erbiceni, Iași), iar vistiernicului, de-i va părea cu strâmbul, să vină de față înaintea domniei mele”[873].

1644, noiembrie 28: Miron din **Iurghiceni** (comuna Erbiceni, Iași) dăruiește lui Cârsta vătavului de târg de **Iași**, „pentru sufletul fiului meu, răposatul Obrejie... ce se va alege partea mea din satul Iurghiceni, ce este în ținutul Hârlăului; din această pasrte am dat și am dăuit un loc de casă și un loc de heleșteu, ce-i pe valea Lungăi, și cu 10 pământuri în țarină, cu 20 de fălci de fân, în fânațe, și cu loc de prisacă în Boaghea... Şi în această tocmeală au fost Gheorghe croitorul din târgul **Iași**, Vasile feciorul Paholcei din **Tomești** (comuna Erbiceni, Iași), Toader feciorul Dăvidoaie din **Ciuncești** (inclus în Cristești, comuna Brăești, Iași), Șaidir uricarul, Corlat cămărașul, Isac zet (ginere) Feștilă. Luca vătav de aprozi,

[872] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 404, pp. 411, 412
[873] AȘSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 398, p. 381

Gavril Rătundu neguțător și Ionașco Gârdea”[874].

1645, martie 31: Fraţii Pavăl Băzarca şi Cozma Duma au „căzut într-o greşeală, de am furat doi cai vornicului Iachim Bandur din **Iurghiceni**, şi ne-au prins de faţă şi au vrut să ne spânzure, Deci am căzut la dumnealui, spătarul Buhuş, de ne-a plătit capetele de la Iachim Bandur, şi a dat dumnealui doi cai”. Neavând cu ce plăti, cei doi fraţi dau lui Buhuş „partea de ocină din satul Iurghiceni, ce ni se va alege”, iar spătarul „ne-a mai dat o vacă tânără, de ne-am plătit din altă nevoie ce căzusem. / Şi ne-am dat noi moşia dinaintea lui Paţea din **Gârţeşti** (lângă Bârleşti, comuna Erbiceni, Iaşi), Vasile Pribagul şi Iusip ot **Totoeşti** (comuna Erbiceni, Iaşi), Romaşco, Balica şi Ştefan din **Tâlhăreşti** (comuna Erbiceni, Iaşi), Obrejie şi Miron din **Iurghiceni** (azi Erbiceni, comuna Erbiceni, Iaşi), Gligorie şi Dragosin ot **Bârleşti** (comuna Erbiceni, Iaşi) şi mulţi oameni buni”[875].

1645, aprilie 22: Porunca dată de Vasile Lupu voievod vornicului de gloată Neanul, după ce „a pârât Miron de **Iurghiceni** pe Dumitru Buhuş vel (mare) spătar pentru nişte fân ce-au mâncat iepele lui Miron şi s-a întâmplat unul dintre acei cai de s-a omorât, sărind peste gard… / iar tu să mergi acolo, să strângi oameni buni, să-i întrebi de vor fi îmblând vitele lui Miron fără păstor, cum a dat seama Buhuş, şi de vei afla pagubă într-alţi ani… să-l împli pe Miron de toate gloabele, cât se vor afla că au făcut dobitoacele lui… Iar de se va găsi că a avut Miron păstor la bucatele sale şi s-a făcut numai în acest timp

---

[874] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 459, pp. 437, 438

[875] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 43, pp. 35, 36

pagubă, să aibă a plăti oamenii lui Buhuş calul, iar Miron să plătească ispaşea, cum vor mărturisi oamenii buni”[876].

1645, august 21: Stratona, fata Anei din **Iurghiceni**, vinde Todosiei, jupânesei lui Bandur, „drept 50 taleri, însă cu un cal, ce a luat tatăl meu Dănilă, drept 30 de taleri, când a fost vornicul Bandur viu… „partea mâne-mea Ana din sat din Iurghiceni, din vatra satului, din câmp, din pădure şi din apă”[877].

1690, noiembrie 20: Se împart între moştenitori moşiile rămase după Enache medelnicerul „şi de la maica noastră Irina, precum ne-am învoit noi, fraţii: **Lunganii, Dăjănii, Bogdăneştii** şi casele din Lungani s-au dat lui Toader, fratelui mai mic; / **Iurghicenii** s-au dat lui Dumitraşco cămăraşul… / Părţile din **Obrijăni**, care le-au cumpărat părinţii noştri de la Buhuşoae, le-au dat surorii noastre Safta sulgeroae, când s-a măritat… / **Pleşeştii** de la Suceavă şi părţile de la **Bulbucani**, cu Dăniţăniiau rămas împărţitoare peste toţi fraţii, să se facă trei părţi”. Şi s-au mai împărţit între cei trei fraţi „5 fălci de vii din **Miroslava**… 3 fălci de vii din **Gânca**… **Casele din Iaş**… locul de prisacă din **Branişte**… 2 locuri de prisacă peste codru, la **Mirceşti**”[878].

---

[876] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 62, p. 58
[877] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 172, p. 142
[878] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An III, Fasc. III, 1923, pp. 111, 112

IURIEŞTI

(pe Cogâlnic, Lăpuşna, Moldova).

1662, iunie 5: Întărit de Eustratie Dabija voievod mănăstirii Hlincea, care dă satul „**Măşcăteşti**, ce este în ţinutul Neamţului, care sat a fost căzut de l-a fost ţinut Radul spătarul, feciorul lui Gavrul hatmanul, nepotul lui Vasile (Lupu) vodă. După aceea, fiind Radu spătarul dator lui Ştefan Vasile vodă cu 500 de taleri, i-a pus zi, până într-un an, să-i dea banii. Neavând el la zi banii aceia, Ştefan Vasile vodă a luat satul Măşcăteşti şi la dat danie mănăstirii Hlincea… care mănăstire este făcută de Vasile vodă, încă din boierie, în zilele lui Ştefan Tomşa, care sat a fost drept domnesc de ocolul târgului Pietrei, iar acum a scos Ştefan Boul drese despre cum este a lui danie satul Măşcăteşti de la Constantin vodă. / Deci s-a socotit să fie acel sat pe seama lui şi am ales alt sat pentru acela, anume **Iurieştii**, pe apa Cogâlnicului, în ţinutul Lăpuşnei, care sat este drept al Radului spătarul, de la tatăl său Gavril hatmanul, ci acel sat Iurieşti să fie al sfintei mănăstiri Hlincea, drept acei 500 de taleri, ce a fost dator Radul spătarul lui Ştefan Vasile vodă”[879].

1662, noiembrie 20: Întărit de Eustratie Dabija voievod mănăstirii Hlincea, care obţine ispisoc pentru „satul **Iurieşti**, cu vecini şi cu heleşteu”[880].

[879] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 66, p. 90
[880] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 66, p. 91

1663, iunie 17: Egumenul mănăstirii Hlincea vinde „doamnei Ecaterina a Măriei Sale Eustratie Dabija voievod satul **Iurieşti**, cu vecini şi cu tot venitul, ce este la ţinutul Lăpuşnei”[881].

1663, iunie 18: Ectarina Dabija, tocmindu-se cu marele logofăt Racoviţă Cehan, dă „două sate schimb, anume **Iurieştii**, la ţinutul Lăpuşnei… şi alt sat, anume **Şercanii**, la ţinutul Orheiului, iarăşi cu vecini” şi primeşte „drept schimb satul **Buciuleştii**, cu curţi gata, cu vecini şi cu mori pe Bistriţa, ce este la ţinutul Neamţului”[882].

1757, iulie 6: Porunca dată de Scarlat Grigore Ghica voievod marelui vornic Vasile Ruset, pentru alegerea şi stâlpirea moşiilor **Iurieştii** şi **Manoleştii**, după ce fostul mare ban Ioniţă Cantacuzino „ne-a spus cinstit că, de la judecata ce a avut cu mănăstirea Hlince pentru satul Iurieştii, de la ţinutul Lăpuşnii, s-a dovedit că este drept al dumisale şi s-a dat în stăpânire, iar dumneata să rânduieşti doi mazili, oameni de ispravă, care să meagă la acel sat **Iurieşti** şi să cerceteze pe unde vor fi hotarele vechi şi, nefiind hotare pietre, să cerceteze pe unde s-au stăpânit Iurieştii din veac şi, de cum se va dovedi, cu bună dreptate să hotărască satul cu pietre primprejur, alegându-l de către cei ce-l vor fi împresurat, şi să dea mărturie în semne. / Aşijderi, mi-a mai spus banul că mai are un sat, anume **Manoleştii**, iarăşi lângă Urieşti, şi pentru acest sat să cercetezi de se ţine cineva cu stăpânirea de acel sat, să le pui acelor oameni zi, ca să vină la Divan,

---

[881] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 72, pp. 95, 96

[882] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 73, p. 97

iar de nu-l va stăpâni nimeni, iarăşi să-l hotărăşti primprejur şi să-l lipeşti lângă Iurieşti, şi iarăşi, precum s-a dovedi, să dai mărturie”[883].

1757, august 13: **Hotarnica satului Iurieşti**, al marelui vornic Vasile Rusăt, făcută de Ursul pârcălab, Neculai Iacomi căpitan şi Manole vornic, după mărturiile lui Tănasi Ivan, Neculai bătrânul, Trifan Toma, Lefter Ghindă şi Gligoraş Covor ot **Hânceşti**, Constandin Gortcă şi Savin Tabără din **târgul Lăpuşna**, după ce au mers la Iurieşti, au strâns oameni bătrâni „pe care i-am adeverit că ştiu hotarele Iurieștilor, și am purces, din **Hâncești**, în sus, pe deal, printre Cogâlnic și printre Nămesnic, și am găsit hotarele din sus de Hâncești, nu departe, și de acolo am purces spre apus, peste Nămesnic și în deal, deasupra Merișienilor, am găsit piatră hotar, și am purces dealul, în sus, pe deasupra Zgârcului, până la un lac ce este în rădiu și, de acolo, am purces asupra Nămisnicului, la un puț ce este din jos de iaz, și de acolo am mers asupra Cogâlnicului, în curmeziș, pe hotarul Iurieștilor, pe din sus, și ne-am pogorât în Cogâlnic, la Salcea spânzurată și, de acolo, ne-am suit la deal, spre răsărit, și în deal am găsit hotar vechi. / De acolo, am mers pin fundul văii Iurieștilor și ne-am suit în deal, deasupra Galbinii, și am purces în jos zarea dealului și am purces asupra Cogâlnicului, pe la Cornu din jos de Jacu, și am mers pe la râmnicul ce este din jos de seliște și am trecut peste șes și ne-am suit la deal, pe Cărările înalte, printre doi rădueci, și am încheiat tot hotarul Iurieștilor, după cum au mărturisit

[883] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 173, pp. 201, 202

oameni buni și bătrâni"[884].

IVĂNĂŢĂŞTI

(azi Vineţeteşti, comuna Olteneşti, Vaslui).

1632, decembrie 4: Întărit de Alexandru Iliaş voievod fraţilor Ionaşco şi Vasile Tecman, care cumpără, cu „două poloboace de miere, preţuite la 40 zloţi şi 40 zloţi bptuţi", de la fraţii Dumitraşco şi Palaghia, fiii fostului spătar Bantăş, strănepoţii Ageroaei, nepoţii monahiei Irina, „părţile Irinei monahia şi părţile lor din satul **Ivănăţăşti** (azi Vineţeteşti, comuna Olteneşti, Vaslui) şi din **Popşori** (comuna Olteneşti, Vaslui), care sunt în ţinutul Vasluiului"[885].

IVANCĂUŢI

(pe Prut, comuna Ivancăuţi, Botoşani).

1625, iunie 11: Martor, la îndeplinirea poruncii lui Radul voievod de a se alege părţile cămăraşului Ionaşcu şi ale lui Pentilii Barbovschi „din satul **Băloşeni** (comuna

---

[884] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Lăpuşnei*, Bucureşti 1937, doc. 174, pp. 202, 203

[885] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 253, pp. 317, 318

Băloşeni, Botoşani)… Aflat-am lui Barbovschi trei părţi din jumătate de sat, partea din sus, şi a patra jumătate de sat lui Ionaşco, cămăraşul, cu oamenii lui, partea din sus, şi am hotărât de la Urzicoasa, până la Movilă, şi de la Movilă, până în Bodeasca, drept la vale, până în hotarul Codrenilor, partea din jos… Şi s-au prilejit la această tocmeală Simeonce de **Hudeşti** (comuna Hudeşti, Botoşani), Mane de **Ivancăuţi** (pe Prut, comuna Ivancăuţi, Botoşani), Gheorghe Hermeziu de **Horodişti** (comuna Horodişte, Botoşani) şi popa Prodan de **Podraga** (Podriga, comuna Drăguşeni, Botoşani)"[886].

1774, iunie 22: Satul **Ivancăuţi**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Prutului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[887]**, toată suma caselor: 79**. Scădere rufeturi, însă 79: 68 poştaşi daţi ajutor tij (la fel) la poşta din Rădăuţi (Rădăuţi-Prut – n. n.). 4 preoţi şi dascălă, 1 căpitan de poştă, 1 chiaie, 1 argat al căpitanului de poştă, 2 ruptaşi (cel mai mic rang boieresc – n. n.), 1 jidov, 1 femeie săracă. / **Ce slujesc tot la poşta din Rădăuţi:** Toader Papistaş / Ion Papistaş / Constandin Papistaş / Ion Poclet / Pintelie Prepeliţă / Mihălachi, cărăuş / Grigorie, rus / Iliaş / Arhip / Vasile Bahmut / Ion, morar / Hilii sin (fiul) lui / Costandin zet (ginere) lui / Gavril Dados / Nistor, cojocar / Vasile Heghia / Ianachi Roşca / Chirilă, holtei cu mamă / Pintilie Cuşcă / Ştefan, cojocar / Gheorghiţă Drev / Cozma, holtei cu mamă / Neculai Râmbul / Vasile Mucuţ, slab / Ianachi Lungul / Ion Hălac /Nastasi fiul lui / Lupul Straton / Simion, surugiu / Ion,

---

886 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 341, pp. 414, 415

887 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 509, 510

rus / Dumitraşco văr căpitanului / Vasile Heghia / Maftei fiul Petroai / Grigoraş Chircon, slab / Simion Heghia / Grigoraş cumnat lui / Toader frate lui / Ştefan fiul lui Postolachi / Gheorghe Mărisac, slab / Ursul cumnat vătămanului, slab / Ion al Sârboaei / Apostol fiul lui Andronic / Ioniţă al lui Ştefan / Ilaşco / Ion nepot Chircului / Grigoraş Seredinco / Neculai cumnat lui / Pintilie Ucă, cumnat lui / Nichita, holtei cu mamă, slab / Ilie, văcar / Lunca fiu rotarului / Toader, rus, slab / Ion, rotar / Grigorie Hamza / Ştefanco, slab / Miron, rus / Dumitraşco Spătar / Toader, ciobotar / Ion frate lui Năstasi / Ursul Capră, slab / Toader al lui, slab / Miron frate lui Arhip / Neculai fiu lui Mucuţ / Mihălachi, rus / Gheorghi Rătundu / Mihălachi Chirco / Tănasi nepot lui Chirco din Hotin / Mihălachi, vataman. // **Rufeturi** (preoţi, diaconi): Preotul Eftimie / Preotul Ursachi / Vasile, diacon / Felfter, diacon. // **Slujitori la poştă:** Gavril, căpitan de poştaşi din Rădăuţi / Ion Mucuţ, chihae. // **Argaţi:** Dumitru, sârbul, argat la căpitanul de poştă. // **Ruptaşi:** Vasile Midoţchi, ruptaş / Apostul frate lui Midoţchi, ruptaş. // **Jidovi:** Maiorco, jidov. / **Femei sărace:** Marie, săracă.

1901: „**Ivăncăuți**, sat pe moşia cu același nume, comuna Păltinișul, plasa Prutul de jos, judeţul Dorohoi, cu o populaţie de 194 familii sau 756 suflete. Proprietatea moşiei este a cerezilor defunctului N. V. Pilat, cumpărată de la stat, şi fostă mai înainte a Mitropoliei. Are o biserică, cu hramul Adormirea Maicii Domnului, cu 1 preot, 2 cântăreţi şi 1 pălămar; este mică, de lemn și tencuită, făcută, în anul 1803, de monahul Isaiea. Sătenii împroprietăriți au 544 hectare 23 ari pământ; iar proprietatea moșiei: 873 hectare 64 ari câmp și 68 hectare 74 ari

pădure. Pârâul principal ce trece pe moşie este Isnovăţul. Piatră gresă şi gipsoasă se află multă, dar se extrage puţină. Drumuri principale sunt: calea județeană Rădăuţi-Darabani și drumul ce duce la Bivolul. Loc însemnat este Pietrăria”[888].

IVANCĂUŢI

(pe graniţa cu Polonia, Bucovina, Ucraina).

Atestat documentat în **27 octombrie 1452**, când Mihail logofăt cumpără de la Manea globnicul şi de la feciorii lui, Luca, Iurie şi Lazăr, printre altele, şi „seliştea pustie Vancouţi” (în altă traducere, cea a lui Costăchescu, „seliştile pustii ce sunt la graniţă, anume Ivancouţii şi Pogorilouţii şi Hatcinţii”), satul avea să-i fie reconfirmat lui Mihail logofăt şi în 2 iulie 1455, înainte de a fi trimis să negocieze tributul cu turcii.

1473: În 7 mai 1473, Dragoş Uşar cumpăra de la Cârste, cu 170 zloţi, „a sa moşie şi ocină, satul Ivancăuţi”, primind întăritură de la Ştefan cel Mare pentru satul Ivancăuţi, iar „hotarele acestui sat către Coţman sunt cele vechi, adică: lângă drumul Hmielovului şi, de aici, drept spre Oşohlib, până la pârâul Volhoveţ, şi earăşi până la drumul Hmielovului şi, de aici… la drumul Suhoversche, de aici la Havrileşti, până la Volhoveţ, cum au stăpânit în timpuri străvechi”.

---

[888] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 73

1490: În 15 martie 1490, printre bisericile întărite de Ştefan cel Mare Episcopiei de Rădăuţi, se afla şi „a 32-a biserică, la Ivancicăuţi, şi cu popă”.

1604: În 8 martie 1604, Ieremia Movilă împărţea satul între nepoţii lui Dragoş uşarul, „Antonie vornicel cu fraţii săi, fii lui Cosma, Alexa cu fraţii săi, fiii lui Petran vătaful, Cosma cu fraţii săi, fiii Paraschii, Stanca cu fraţii ei, copiii Nastei, apoi rudele lor, Luca cu fraţii săi, fiii Maruşchii, Iuon Ţintă cu fraţii săi, fiii Soficăi, Ilinca cu fraţii ei, copiii Fedcăi, şi Drăgşan cu fraţii săi, fiii Olenii”. Dragoş uşar primise satul Ivancăuţi, „ce se găseşte lângă o mlaştină” de la Ştefan cel Mare, în 7 mai 1473.

1623: În 2 aprilie 1623, Ştefan Tomşa întărea lui Mihail Tăutul, pârcălabul de Hotin, printre alte moşii, şi „parte cât i să va veni din satul Ivancăuţi, care aceste părţi îi sănt lui di pi giupăneasa Anghelina” (fata lui Onciul Vrânceanul).

1640: În 12 martie 1640, Coste de Lucavăţ obţine uric pentru „a opta parte din jumătate de sat de Ivancăuţi”, cumpărată cu 40 taleri, de la Agafia, preoteasa, fata lui Drăgşan, martorii tranzacţiei fiind Goian de Jadova, fiul lui Pătraşco, Toader, Costin, Filip din Ivancăuţi, Vasilie de Lucavăţ, Bercea, Gligorie Căzacovici şi Simeon.

1652: În 4 martie 1652, se împart moşiile răposatului Gavrilaş Mateiaş între copii lui, Ieremie, Ileana comisoaia şi Alexandra vorniceasa. „Partea jupânesei Alexandra visterniceasa a fost… satul Ivancăuţi”.

1665: În 28 ianuarie 1665, Ilie Drace obţine uric pentru a patra parte de Ivancăuţi, pe care o cumpărase de la fraţii Ionaşco şi Ştefan, feciorii lui Pilipovschi, cu 100 lei turceşti.

1723: Deşi nu se ştie în câte rânduri s-au mai pustiit satele acelea de la graniţă, în cazul Ivancăuţilor se întâmplă o continuitate tenace, care-i permite lui Constantin Silion, starostele de Cernăuţi, în 29 august 1732, să împartă satul Ivancăuţi „pe opt bătrâni”, şi anume: Cozma, fiul lui Petran; Alexa, fiul lui Petran; Anton vistiernic, fiul Cozmii; Stana, fata Nastii; Ion Tăşcă, fiul Sofichii; Ilinca, fata Fedchii; Drăgan, fiul Elenii; Luca, fiul Maruşcăi.

1756: În 16 decembrie 1756, Iordachi Cantacuzino avea şi hotărnicea „neşte părţi în satul Ivancăuţi, care părţi le-au cumpărat Dumnealui de la unii răzeşi de acolo, din sat”, dar, nefiind şi el răzeş (adică om liber înrudit cu oamenii liberi ai obştii respective) este obligat, în 26 mai 1757, de către Scarlat Ghica Vodă, să întoarcă răzeşilor acele părţi, împotriva tranzacţiei ridicându-se Ştefan Drăghinda, Constantin Ianăş, Ion Buţura şi Ion Peliposchi, „cu toţii moşneni în satul Ivancăuţi”.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[889], din 1772-1773, înregistrează la Ivancăuţi, moşie răzeşească, „45 – toată suma caselor”, însemnând 1 popă, Simeon, 1 dascăl, Andrei, 2 mazili, Manole sin Ştefan DRĂGHINDE şi Grigori TĂUTUL, 9 ruptaşi, Sandul nepot lui PĂUNEL, Andrei ŢIGANIC, Georgi brat ŢIGANIC, Vasile BOBELE, Acsinte sin lui VELIŢCO, Toader brat ego, Ion BUŢURA, Georgi brat ego şi Vasile zet DRĂGHINDEI, 13 şliahţi, Ion sin Simion IANĂŞ, Constandin brat ego, Sandul sin COSTII, Andrii sin MINTECE, Ştefan sin URSUL, Costandin sin VLAD, Miron sin ANDRONIC, Petre hotincian (HOTINCEANU), Ioniţă PANĂ, Iftemii

[889] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 412

CERNEVSCHII, Vasile CĂTANĂ, Ştefan zet VERINCHII şi Dumitraşco zet LUPUL, 1 umblător, Zaharie sin MOSCALEV, 3 văduve, Maria, Aniţa şi Aniţa VASILOAII, şi 15 birnici, adică: Hrihor FEDORUK, Iacob FEŞTRIGA, Vasile CREVINCIUK, Simeon IACOBIŢ, Mihail MARIENCIUK, Ştefan BEZENUK, Ştefan SAUCIUK, Petro GHEDUN, Ivan IVAŞCIUC, Andrei BALŢII, Simeon CHIŞCANUC, Iacob ISTRATII, Toader CUCUL, Petre cumnat lui ISTRATE şi Nichita CEPIHA.

1774: Satul răzeşesc Ivancăuţi, de lângă Orăşeni, în graniţă cu Polonia, este singurul din Bucovina care avea, în 1774, 48 de familii de oameni liberi, în faţa Comisiei cezaro-crăieşti de delimitare a proprietăţilor în Bucovina prezentându-se, în 12 aprilie 1782, răzeşii Mihalachi Ianoş, Nicolai Ianoş, Iordachi Buţura, Andrei Ţiganiuc, Andrei Mintici şi Ion Buţura, pentru a declara, în numele obştii lor, că satul Ivancăuţi este un sat răzeşesc.

1794: Biserica Naşterea Maicii Domnului din Ivancăuţi, construită în 1794, patronată, în 1843, când avea 1.391 enoriaşi, de Constantin de IANOŞ era slujită de parohul Ioan ŞERBANOVSCHI. În 1876, parohia avea 1.817 enoriaşi, iar paroh era Emanuel NICHITOVICI. În 1907, paroh era Ioan de MINTICI, născut în 1867, preot din 1891, paroh din 1901, iar cantor, din 1901, Emilian MASICHIEVICI, născut în 1871.

1800: În 8 februarie 1800, când fata lor, Maria, se căsătoreşte Gheorghie, feciorul lui Andrei Ţiganiuc, Costachi şi Safta Pădure o înzestrează cu părţile de moşie din Ivancăuţi, moştenite de la Vasile Mintici, tatăl Saftei, „douăzeci de stânjeni domneşti la câmp”. Printre martori

se aflau parohul Simeon Mintici, Vasile Draghinda, Ştefan Cantimir, Toader şi Andrei Mintici din Ivancăuţi, dar şi Paladi Ciuntu din Bărbeşti.

1809: „În 19 iunie 1809, voinicul boier tânăr Mihai Calmuţchi îndreptă către prezidiul Oficiului c. r. cercual al Bucovinei următoarea declaraţie, care în traduce românească sună: // „La dorinţa domnului consilier aulic (a căpitanului cercual de Platzer) şi a unor membrii ai ţării, întreprinde subscrisul ridicarea unui corp de călăreţi, din mijlocul nobililor şi răzeşilor Bucovinei; dară sub următoarele condiţiuni: / 1). Ca subscrisului, în înţelegere cu comanda militară, să i se dea decret de comandant de escadron, în înţelesul apelului din 9 al lunii curente, pe lângă păstrarea tuturor beneficiilor care sunt asigurate stării militare. 2). Ca lui **Mihalachi Ianoş, din Ivancăuţi**, şi domnului Gregor Iacubovici, din Voloca, precum şi acelora pe care subsemnatul, la timpul său, îi va afla de trebuinţă, să se elibereze o acreditare ca subscrisului întru a aduna răzeşii să-i stea mână de ajutor; afară de aceea: / 3). Ca subscrisului să i se înmâneze o provocare cătră toţi răzeşii, ca cu atât mai mult să urmeze exemplului meu, cu cât conducătorul este ales din mijlocul lor, mai încolo: / 4). Ca acest corp, ca şi oricare alt corp regulat, să fie susţinut cu cele de trebuinţă, deoarece el, la timpul său, nu va fi în stare să se susţină singur, de asemenea: / 5). Ca propunerea pentru denumirea ofiţerilor trebuincioşi pentru corpul adunat din mijlocul nobililor şi răzeşilor, după starea şi aptitudinea lor, să se lase în seama subscrisului, şi anume pentru că: / a). corpul acesta, compus numai din nobili şi răzeşi, aceştia doresc să fie comandaţi numai de membrii din mijlocul lor, după deosebita lor stare şi cultură, iară nicidecum de un străin, şi / b). pentru că

aceasta e o insurecţie a nobililor, spre apărarea patriei lor, în care aşadar străinii nu au loc; şi / c). pentru că nobilii, dacă s-ar stărui ca să fie comandaţi de străini, nicidecum nu s-ar aduna, iară deosebirea stărilor lor nimănui nu poate să fie aşa de bine cunoscută ca subscrisului, care este din mijlocul lor, în care scop / 6). Subscrisul îşi alege şi propune de sub-căpitan pe domnul conte Aloisius Logoteti, în care ca şi în persoana mea nobilii au încredere; / 7). Ca corpului acestuia să i se împărtăşească numai un adjutant servit, sergenţi şi subofiţeri, care mai ales să-i deprindă la ordine, căci ei de acasă se pricep la călărit şi numai de ţinerea în şiruri au trebuinţă; / 8). Ca toţi care, dintre nobili, se vor anunţa pentru un corp deosebit, să fie îndrumaţi către subscrisul, prin care întreprinderea aceasta de bună samă nu se va împiedeca. / 9). Acelora care n-au arme proprii va fi de trebuinţă ca să li se dea săbii şi pistoale / Pe temeiul acestor condiţiuni, subscrisul stă bun pentru reuşită”[890].

1820: Prin testamentul din 28 iunie 1820, Ilie Baloşescul lăsa soţiei sale, Măriuca, şi copiilor săi, Catrina, Ştefan şi Vasili, partea din moşia Ivancăuţi, care i se va alege din cea stăpânită împreună cu fraţii lui.

1844: În comună funcţiona, din 1844, o şcoală trivială cu 4 clase[891].

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea raionului Coţman –

---

[890] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor bucovineni*, Anul I, Nr. 16, 12 august 1911, pp. 181-183

[891] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 27, 1876 p. 78, 1907 p. 105

oţman (judecătorie de district), Berhomet pe Prut, Bordei sau Burdigeu, Davideşti, Dubăuţi, Havrileşti, Iujeniţa, **Ivancăuţi**, Clivodin, Laszkowka, Lujeni, Malatineţ, Mămăieştii Vechi, Mămăieştii Noi cu Cutul Strileţchi, Nepolocăuţi, Orăşeni, Oşehlib, Piedecăuţi cu Ţopeni, Revacăuţi, Revna, Şipeniţ, Şişcăuţi, Stăuceni, Suhoverca, Valeva, Viteleuca"[892].

În **1890**, Ivancăuţii aveau 2.052 locuitori, populaţia sporind prin colonizarea cu ruteni pe care o făcuseră răzeşii pentru a rentabiliza moşiile. Primar era Ioan de Mintici (strănepotul răzeşului Andrei Mintici se înnobilase!), învăţător era Dimitrie Marianciuc, paroh – Vasile Nichitovici, iar cantor bisericesc – Dionisie Nosievici.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Ivancăuţi** (**Iwankoutz**, ruteneşte **Iwankiwci**), comună rurală, districtul Coţman, aşezată în masă compactă pe partea dreaptă a pârâului Sovica. Suprafaţa: 20,26 kmp; populaţia: 1.945 locuitori ruteni gr. or., precum şi câţiva izraeliţi. Cuprinde în sine: 1). vatra satului, care, împreună cu târlele Ilinca şi Pelepischi, numără 1.917 locuitori; 2). ferma Na-Cussi şi 3) târla Stanca. Este străbătută de drumul districtual Nepolocăuţi-Stăuceni ;are o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică parohială, cu hramul „Naşterea Maicii Domnului". Această comună este menţionată, pentru prima oară, într-un zapis, confirmat de Voevodul Alexandru, în 27 Oct. 1451. La 1776, era în posesiunea lui Constantin Ianoş. Populaţia, în parte compusă din răzeşi, se ocupă cu agricultura. Comuna posedă 1.774 hectare pământ arabil, 103 hectare fânaţuri, 25 hectare grădini, 29 hectare imaşuri, 4 hectare 50 ari păduri şi

---

[892] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich,* Wien 1869. pp. 158-161

1 hectar 50 ari heleştee. Se găsesc 191 cai, 526 vite cornute, 358 oi, 320 porci şi 25 stupi"[893].

În **1910**, doar un sfert din populaţia satului dăinuitor răzeşesc de odinioară mai vorbea româneşte.

1913: „Domnul Ioan Mintici, proprietar în Ivancăuţi, a căpătat dreptul de la c. r. guvern să poarte titlul de „cavaler de", pe baza documentelor familiei sale"[894]. Cine a fost Ioan cavaler de Mintici, strănepotul răzeşului Andrei Mintici? Să încercăm să înţelegem câte ceva din povestea vieţii fiului său, Ilarion, „**O viaţă de om, şi un testament**" (în fotografie, Ioan, nepotul lui Ioan cavaler de Mintici, mare proprietar în Ivancăuţi). / „În cimitirul de la „Vatra Românească" a fost săpat, anul trecut (1968 – n. n.) un nou mormânt, în care au fost depuse rămăşiţele pământeşti ale unui vrednic fiu al mândrei noastre Bucovine, iar anul acesta se va ridica acolo un monument, care să cinstească memoria celui ce a fost dascălul câtorva generaţii de tineri bucovineni: ILARION de MINTICI. Nu l-am cunoscut personal niciodată. Am schimbat, în exil, câteva scrisori cu el, şi am aflat, abia anul acesta, în cele două zile petrecute la Toronto, în casa ospitalieră a fiului său, Dl IOAN de MINTICI, în care bătrânul dascăl şi-a trăit ultimii ani şi ultimele zile triste ale vieţii sale, că, în timpul refugiului pe care l-a trăit, în urma cedării Bucovinei şi cutropirii ei de către hoardele muscăleşti, Ilarion de Mintici a trăit, câtva timp, şi în Banat, pe meleagurile pe care mi-am petrecut şi eu sfânta tinereţe. În cele câteva ceasuri de linişte, după atâtea

---

893 Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 121

894 *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni,* Nr. 1, Anul III, 28 mai 1913, p. 12

întâlniri şi discuţii pe diferite teme româneşti, am ascultat, cu ochii umezi, povestea fantastică a peripeţiilor prin care a trecut această familie, după nebuneasca cedare a Bucovinei, ce ar putea alcătui tema unui roman sau a unui film, demn de scris sau prezentat publicului american şi canadian. Fiindcă **în drama trăită de Ilarion de Mintici şi familia sa, este cuprinsă întreaga dramă a sfârtecatei noastre Bucovine şi a ţării întregi**... Haideţi, deci, să ne coborâm cu toţii, pentru câteva minute numai, în imaginaţie şi să pornim pe drumul aventurii, de la viaţa tihnită a unui sat bucovinean, când Bucovina era încă trup din trupul ţării româneşti. Când viaţa se trăia încă pe făgaşul ei obişnuit... Se face ziuă. Învăţătorul satului se trezeşte din somnul odihnitor al nopţii. Cocoşii cântă, vestind o altă zi. Învăţătorul îşi ia micul dejun, răsfoind caietele de compoziţie ale elevilor. Îşi ia apoi rămas bun de la soţie şi copii şi se îndreaptă spre şcoală. Intră. Copiii se ridică. Se aude un „Tatăl Nostru". Încep lecţiile. Vine Sâmbăta şi Duminecă. Cu cântece. Cu hore… Apoi, deodată, scenariul se schimbă. Aparatul de radio anunţă cedarea Bucovinei. Tristeţe. Lacrimi. Haos. Începutul unui apocalips nou. Învăţătorul nu este acasă, ci la Bucureşti. În Bucovina, soţia îi este arestată şi deportată, iar copiii sunt daţi în grija unui unchi… Apoi, începe războiul contra bolşevismului. Trupele române reintră în Basarabia şi Bucovina. Şi, odată cu ele, se-ntoarce acasă şi învăţătoul, la **Ivăncăuţi**. Îi reîntâlneşte pe cei doui fii şi-şi reia firul vieţii, simţind însă, atât el, cât şi copiii, lipsa soţiei şi a mamei… Vine apoi anul 1944, anul de tristă memorie din istoria României. Ruşii reintră în Bucovina, învăţătorul îşi ia copiii şi încearcă să ajungă iarăşi în România. Graniţele spre România sunt deja

interceptate de ruşi. Singura poartă de ieşire este prin Polonia. Trenul, încărcat până la refuz de refugiaţi, se ciocneşte, în drum, cu un tren militar german. Învăţătorul se trezeşte în şanţul din marginea drumului de fier şi regăseşte, alături de el, pe fiul Ioan. Lipsea însă Alexandru. Se reîntoarce, deci, şi, printre dărâmături, îl găseşte pe Alexandru mort… Străini, în ţară străină. Refugiaţii români, sub focul partizanilor polonezi, pun mâna cu forţa pe un alt tren şi ajung, după alte multe peripeţii, în Viena, Austria. De aci, pleacă iarăşi în România, la Şercaia. Războiul este însă pierdut, atât pentru Germania, cât şi pentru România. Învăţătorul îşi ia, deci, feciorul şi pleacă la Viena. Iar când obuzele muscăleşti se sparg în Prater, învăţătorul îşi ia feciorul şi se refugiază pe graniţa Elveţiei, de unde, apoi, emigrează în Canada, stabilindu-se în oraşul Toronto… Anii trec. Ioan termină studiile şi este angajat ca tehnician la Radio şi Televiziunea posturilor canadiene, ca specialist în secţiunea emisiunilor în culori… Fiind convins că soţia, de care nu mai ştia nimic, timp de 17 ani, a pierit în lagărele siberiene, se recăsătoreşte, tot cu o bucovineancă, Victoria Kobilanski. Dar, după un an, află că prima lui soţie e încă în viaţă şi măritată cu un turcoman din Siberia, cu care are doi copii... În 1965, îşi ia curajul şi revizitează plaiurile natale. La trei luni, după întoarcerea la Toronto, este lovit de un atac cercbral, pierzându-şi atât graiul, cât şi posibilitatea de a comunica prin scris cu cei dragi ai lui, care încercau să-i facă viaţa mai uşoară. / … După 31 de luni, Ilarion de Mintici şi-a dat sufletul în mâinile Creatorului său, lăsând nepoţilor acest testament, ce va fi imortalizat pe piatra-i funerară dela „Vatra Româneasca” (din Toronto – precizarea noastră): / „CÂND PĂŞIŢI

PRAGUL CASEI, DRAGII BUNULUI, SUNTEŢI ÎN ŢARA MAMĂ. SĂ VORBIŢI GRAIUL NEAMULUI. SĂ VORBIŢI ROMÂNEŞTE. CĂ NU E PE LUME LIMBĂ MAI FRUMOASĂ DECÂT GRAIUL PE CARE L-AI ÎNVĂŢAT DE LA MAMA!”. / Acesta este testamentul unui dascăl român din Bucovina, care va grăi, peste veacuri, tuturor celor ce vor poposi la „Vatra Românească” // **Nicolae NOVAC**”[895].

1921: „**Deciziune de expropriere No. 518/21**. Deciziunea Senatului Comisiunii agrare Centrale, cu care s-a decis a nu se expropria moşia **Ivancăuţi**, proprietatea dlui Granz Erwin Iurnitschek şi a drei Ludwika Iurnitschek, în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[896].

1941: Învăţătorul „**Radu Petre**, seria 1935, media 7,10, este numit în com. Ivancăuţi, jud. Cernăuţi”[897].

IVANCEA

(lângă Orhei şi Peştera, comuna Ivancea,
raionul Orhei, Moldova).

1628, aprilie 16: Scrisoarea vornicului de gloată Ionaşco Jora, adresată voievodului Miron Barnovschi, în care prezintă rezultatele cercetării hotarului târgului

---

[895] Novac, Nicolae, *O viaţă de om, şi un testament*, în *Drum*, Nr. 1, Anul 5, ianuarie-martie 1969, p. 6

[896] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 17, Cernăuţi, 1 iunie nou 1921, pp. 213-216

[897] *Monitorul Oficial*, Nr, 249, 20 octombrie 1941, pp. 6452 şi următoarele

Orhei, la Peştera, unde exista „un iaz cu moară şi cu eleşteu: „Deci noi am mers de am socotit cu târgoveţii din Orhei şi alţi oameni buni. Deci Andrea şi cu Bratăş au cumpărat acel iaz cu moară de la Luca, feciorul popii lui Ion din târgul Orhei, şi au dat 50 de taleri şi 2 iepe, şi 3 vaci, şi o copcă de argint ca de 6 taleri, 5 coţi de… Deci a fost căzut acel om, anume Luca, dator unui turc. Deci boi am întrebat de oameni buni şi bătrâni. Deci s-a strâns şi târgul şi cu popa cel domnesc, cu şoltuz, cu pârgari, de au mărturisit toţi cum au cumpărat Andrea şi cu Bratăş de la Luca, şi au dat cât îi mai sus scris. Iar de rândul hotarului, el tot s-a ţinut hotar, căci a fost domnesc”[898].

1628, aprilie 28: Porunca lui Miron Barnovschi voievod, dată lui Dănilă, dregătorul din Peştere, să întoarcă banii fraţilor Andrea şi Bantăş din Piatră, care „au cumpărat o moară ce este la Ivancea, de la Luca, feciorul popii din Orhei. Acum acea moară se află în hotarul Peşterii şi tu o ai luat”[899].

1638, octombrie 15: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Andrei Donici, feciorul vornicului Donici, care primeşte uric „pe a lui dreaptă ocină, danie şi miluire ce-a avut părintele său Donici, ce-a fost vornic la Eremia vodă, hotarul satului **Ivanci** (Ivancea, comuna Ivancea, raionul Orhei, Moldova), pe unde i-a dat şi i-a stâlpit lui răposatul Eremia vodă, pe uunde a hotărât şi a stâlpit, în zilele domniei mele, Niţul, vornicul de poartă, cu oameni buni şi bătrâni dimprejur şi târgoveţi din târg din Orhai, de la un loc ce-l cheamă Dobran, Poiana Ivancii, până la

---

[898] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 344, p. 479

[899] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 353, p. 493

Fundătură, unde se împreună cu hotarul **Peresecinii** (comuna Peresecina, raionul Orhei, Moldova), pe unde au pus ei stâlpi de piatră”[900].

1656, martie 12: Întărit de Gheorghe Ştefan voievod lui Apostolache Rusu, pârcălabul de Orhei, care primeşte danie domnească, şi pentru că „a adus nouă 6 cai suri, la trebuinţa împărătească, când ni s-au cerut de la Împăratul Othomanicesc Sultan Mahamet o sumă de cai pentru trebuinţa oştenească… o selişte ce se numeşte **Ivancea**, căreia i se începe hotarul de la drumul cel mare al Orheiului şi de la Carvasara, în sus, şi merge până la hotarul pământului Peresăcina, cu locuri de iazuri şi de mori pe Valea Ivancea şi locuri de prisăci, de grădini, de câmp, de fânaţă la sfârşitul văii. Şi cu tot venitul, care selişte a fost dreaptă domnească, a noastră moşie, sub ascultarea Târgului Orhei”[901].

1667, aprilie 23: Întărit de Iliaş Alexandru voievod lui „Apostolachi biv (fost) vel (mare) pârcălab de Orhei pe a lui dreaptă ocină și danie, anume satul **Ivance**, care este din hotarul târgului nostru **Orhei**, din ispisoc de danie și de miluire și de cumpărătură ce ni-a arătat nouă de la însuși Gheorghe Ștefan voievod și ispisoc de întăritură de la răposatul Gheorghe Ghica voievod, care acel sat a fost drept domnesc, supt ascultarea ocolului târgului Orhei și cu hotar precât se arată, căruia hotar se începe din drumul cel mare al Orheiului și de la Carvasara, în sus, până la hotarul Peresăcina, cu locuri de iazuri, cu mori pe pârâul Ivance și cu locuri de prisăci și

---

900 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 481 p. 449

901 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 94, pp. 102-104

grădini, livezi și cu câmp și fânațuri, în fundul Ivancei, și cu tot venitul, care acel sat este lui danie, pentru care a dat el patru cai suri buni telegari și doi cai buni de călărie, care cai s-au dat în treaba pământului nostru, când au cerut de la pământul nostru Împăratul nostru othomanicesc, Sultan Mahmet, o seamă de cai pentru trebuința oștinească”[902].

1671, iulie 2: Alexi, Ana şi nepoţii Bratiş vând vornicului Gheorghe Catargiu „un heleşteu, ce este pe **Ivance**, ce se cheamă heleşteul Lucăi”[903].

1709, decembrie 7: Mărturii despre felul în care a trecut satul **Ivancea** din stăpânirea Doniceştilor, în cea a Ionăşcuţeştilor, pe vremea răzvrătirii lui Gheorghe Ştefan, când Andrei Donici a pribegit, moşia rămânând fără stăpân: „Adică eu, Gavriliţă de **Lucaceuca**, scriu şi mărturisesc cu sufletul, pentru Ivance, fiind eu slugă la Vasile vodă şi ieşin eu cu o slujbă pe ţărani, a plătit, pentru oamenii de Ivance, Moise Donici la mine şi eu aşa ştiu şi mărturisesc”. / „Aşijderi şi eu, Dumitraşcu Harghel, mărturisesc ci sufletul meu cum am apucat pe tată-meu zicând că Ivancea a fost a lui Donici Nicoară şi a stăpânit-o Nicoară Donici vel (mare) vistiernic până a murit, după aceea a stăpânit Andrei Donici, feciorul lui, până i s-a întâmplat de a pribegit şi a rămas locul pustiu de Donici şi l-au stăpânit târgoveţii. Şi au avut şi părinţii noştri pomete în Ivancea şi au tras oamenii de Ivance, cu târgul, şi au stăpânit târgoveţii până în zilele lui Ştefan Gheorghe vodă şi, fiind Ionăşcuţeştii boieri de curte, s-au rugat

[902] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 114, p. 121
[903] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 130, p. 132

Măriei Sale şi le-a dăruit Ştefan Gheorghe Vodă Ivancea”[904].

1714, iunie 13: Nicolae Alexandru voievod rânduieşte pe Constantin Costache să cerceteze gâlceava „ce are Darie Donici serdarul cu Gligoraş ce-a fost stolnic pentru o moşie ce se cheamă **Poiana Ivancei**, care moşie ne-arată Darie Donici drese domneşti, cum este danie moşilor dumisale de la Irimia vodă, iar Gligoraş ţine şi stăpâneşte acea moşie de câţiva ani şi, de câtă vreme este gâlceavă între dânşii, nu-şi mai aleg. Şi mai înainte vreme, fiind amândoi aici, l-a îndemnat serdarul pe Gligoraş să meargă la Divan, să-şi întrebe, şi n-a vrut să iasă, zicând că dresele ce le are pentru acea moşie sunt acasă, nu-s la dânsul, şi s-a fost scris o carte la Bogos pârcălabul şi la Toader Clucerescul căpitanul, să le ia seama acolo, pe drese ce-or arăta… şi Gligoraş n-a vrut să meargă la socoteală… Deci să-i porunceşti să vie la dumneata şi să-şi aducă dresele şi el, şi serdarul, şi să le iei seama cu mare dreptate şi să-i aşezi cum vei afla drept”[905].

1716, iunie 9: Ispisoc de judecată de la Mihai Racoviţă voievod asupra pricinii dintre marele ban Darie Donici şi Gligoraş stolnicul, fiul lui Postolachi pârcălanul „pentru un sat, anume **Ivancea**, ce este în ţinutul Orheiului, pe apa Ivancei, zicând Darie Donici cum acel sat este danie moşului (bunicului) dumisale Andrei Donici, fiul lui Donici vornicul, de la răposatul Irimia vodă, şi de atunci l-a stăpânit tot neamul dumisale, până în zilele domniei lui Vasile vodă, precum ne-a arătat şi ispisoc de

---

[904] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 174, pp. 167, 168

[905] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 178, pp. 170, 171

întăritură de la răposatul Vasile vodă pe acel sat, pe Poiana Ivăncii de la un loc ce se cheamă Dobran, Poiana Ivancii, până la Fundătură, unde se împrună cu hotarul Persecinii, iar când a fost domnia lui Ştefan vodă Gheorghe, nu se ştie cu ce meşterşuguri, l-a luat acel sat Postolachi pârcălabul, tatăl lui Gligoraş, şi l-a ţinut până acum, fără de nici o dreptate. / Iar Gligoraş stolnicul a dat seamă că acel sat a fost din hotarul târgului Orheiului şi este de danie şi de miluire părintelui dumisale Postolachi, cu ispisoc de la Ştefan vodă Gheorghe… / Domnia mea, văzând dania dumisale Darie Donici vel ban că este mai veche şi mai de demult decât a stolnicului Gligoraş, socotit-am şi l-am dat rămas pe Gligoraş stolnicul din toată legea ţării”[906].

1797, decembrie 4: Serdarul de Orhei, postenicul Iordache Negrea, rânduieşte pe căpitanul Toader Mavrodin şi pe Dumitru Jărdan să cerceteze dacă „moşiile dumnealui spătar Manolachi Donici, **Micleştii** şi **Ivance**, „s-ar fi împresurând de către răzeşii de moşie **Perisăcina**”[907].

1797, decembrie 8: Cercetarea pricinii dintre spătarul Manolachi Donici şi răzeşii din **Peresecina**, făcută de căpitanul Toader Mavrodin şi de Dumitru Jărdan, privind încălcarea moşiilor **Micleştii** şi **Ivance**, se face în prezenţa căpitanului Gavril Buzul, căpitanului Filip Ursi, a lui Toader Ignat, a preotului Trofin şi a altor „neamuri răzeşeşti de Persecina”, începând de la apa Ivancei, după semnele din urice vechi şi din hotarnice anterioare… „şi după cercetare şi măsurătoare, s-au găsit

---

[906] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 180, pp. 172, 173

[907] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 312, p. 362

capul moşiei Micleştilor, cel dinspre miazănoapte şi dinspre Ivancea, cum şi coasta Micleştilor dinspre apus, până la un loc, împresurată de moşia Peresecină”[908].

1904: „**Ivancea**, sat în judeţul Orhei, volosti Hârtop, aşezat pe coasta văii Ivancea. Lângă sat curge pârâul cu acelaşi nume. Are 140 case, cu o populaţie de 810 suflete, rusini şi ruteni; biserică; 3 mori de vânt. Sunt vii şi grădini”[909].

IVĂNCEŞTI

(Cătina pe Putna, azi Ivănceşti,
comuna Boloteşti, Vrancea).

1472, martie 2: Întărit de Ştefan voievod lui Ilea Huru, care primeşte uric pentru „ocinile lui drepte, anume satele: Hurueşti pe Polocini, unde îi este curtea şi, mai sus, Ochienii şi seliştea Stânceoaia, şi Căpoteştii, şi un loc de moară pe sub pădure, unde se unesc două păraie, sub pădure, să-şi facă moară, şi Urecheştii, care sunt pe Trotuş, în faţa Adjudului, şi, pe Putna, satul anume care se cheamă Cătina şi, la ţinutul Sucevii, un sat, anume Ivăneştii, mai jos de Săcuieni”[910]. Hotarul, din veac.

---

908 Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 313, pp. 362-365
909 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 124
910 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 183, pp. 270-272

1499, noiembrie 26: Întărit de Ştefan voievod comisului Ilea, care cumpără, cu 100 zloţi tătăreşti, de la Ivul, fiul Voicăi, nepotul stolnicului Bogdan, „o selişte pe Putna, anume Alba, unde a fost Miclăuş Catina”[911]. Hotarul, din veac.

1623, aprilie 9: Întărit de Ştefan Tomşa voievod uricarului Mierea Marmure, care primeşte uric pentru „o parte de ocină din a patra parte din satul **Zmiiani** (lângă Băcani, Vaslui), a patra parte cu locuri de mori până în pârâul Smilei şi în Bogdana, şi cu casele pe care el şi le-a cumpărat de la nepoţii Maricăi şi de la fiii ei Ofrim şi Albul, pentru 20 taleri de argint, partea Erinei şi a fratelui ei Gligorie, fiii Parascăi, şi partea mătuşii lor Odocsia, pentru care Irina şi fratele ei Gligorie, fiii Parascăi, au dorit să ia bani de la Necoară mare vornic şi să întoarcă de la Marica şi fiii ei, Frum şi Albul, pentru acea parte de ocină din satul Zmiiani, iar sluga noastră Mierea Marmure, fiind lor (neamul – n. n.) cel mai apropiat, nu a vrut să lase oameni străini să intre în ocina lor adevărată şi dedină, ci însuşi a întors acei bani mai sus scrişi. / Şi iarăşi o altă parte de ocină a dat din jumătate din satul **Bereşti** (azi Armăşeni, comuna Băceşti, Vaslui) jumătate, care îi este lui cumpărătură de la Maxim, fiul Ilenei, ocină din uric de împărţire ce l-a avut bunica lui, Neaga, de la Bogdan voievod, şi cu jumătate din moara gata pe pârâul satului, pentru 40 de taleri bătuţi. De aceea, să-i fie lui şi de la noi uric şi întărire cu tot venitul. / Şi iarăşi altă parte de ocină dintr-un vad de moară cu moară gata din satul **Ghereşti** (Vrancea), în gârla Putnei jumătate, dar din a opta parte care îi este lui cumpărătură de la Petrea şi de la

[911] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 248, p. 447-449

fraţii lui şi de la fraţii lui Pătrăşcan, fiii lui Toader Corchil, pentru 16 bani buni, şi din cealaltă jumătate de moară din satul Ghereşti jumătate care îi este lui cumpărătură de la Toader Bărbosul şi de la sora lui Anghelina, pentru 9 bani buni. Şi de asemenea altă parte de ocină, din a patra parte din acel vad de moară din satul Ghereşti, a treia parte, şi din cealaltă jumătate, a opta parte, care îi este cumpărătură de la Spiridon şi de la sora lui, Anca, fiii lui Patcul, pentru 6 bani buni. Şi de asemenea altă parte de ocină din acelaşi vad de moară din satul Ghereşti, din a patra parte, a treia parte, care îi este cumpărătură de la Toma şi de la fratele lui, Bălciul, şi sora lor, Roxanda, fiii lui Stoica, pentru 3 bani buni. Şi de asemenea altă parte de ocină, din a patra parte din acelaşi vad de moară şi cu moară gata din satul Ghereşti, a treia parte care îi este lui cumpărătură de la Deleu şi de la surorile lui, Catrina şi Sofiica, fiii Ancăi, toţi nepoţii lui Toaderco Chiril, pentru 3 bani buni. De aceea să-i fie şi de Ia noi uric şi întărire cu tot venitul. / Şi întru aceea a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, sluga noastră Vasilie Huhulea diac, fiul Maricăi, nepotul lui Ghiorghie logofăt, de bunăvoia lui, de nimeni silit, nici asuprit, şi a vândut a sa dreaptă ocină şi dedină din uricul de dedină pe care l-a avea bunicul lui, Ghiorghie logofăt, de la Ştefan voievod cel Bătrân şi din ispisocul de cumpărătură de la Ioan voievod, şi din privilegiile de cumpărătură şi întărire în semne pe care Ie-a avut bunicul lui, Ghiorghie logofăt, de la Petru voievod, un sat anume **Ivăneştii** (Ivănceşti, comuna Boloteşti, Vrancea), cu curţi gata şi cu loc pentru moară pe pârâul satului şi cu prisăci şi cu poieni. Aceea a vândut-o slugii noastre Mierea Marmure uricar, pentru 300 de bani ungureşti buni. Şi i-a

plătit deplin toţi acei mai sus scrişi bani, 300 de bani ungureşti buni, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni"[912].

1626, septembrie 17: Întărit de Miron Barnovschi voievod lui Sima gelepul, care primeşte uric „pentru o cumpărătură, ce a cumpărat vad de moară şi trei pământuri în sat la **Cofeşti** (lângă Ţifeşti, Vrancea) şi două pământuri în frunte de la **Căpoteşti** (sat pe Putna, Vrancea), până în hotarul Milcovului. Şi a chemat Sima gelepul oameni buni din sus şi din jos, anume pe popa Toader, Procopie diaconul, fratele lui Iacob, Constantin Beche, Tilibaşa, Sava Poprişoc, Ionaşco ginerele lui Piţigoi, Mihăilă, feciorul lui Ionaşco, ginerele său din Căpoteşti şi Giurge, fratele său Mihăilă, Ştefan fratele Lupului, Neculae, Grigorie, Ion Robul, Petre, Ionaşco Benevreg, Ion Andreica, Opre, Ion ginerele Giurgii, Dragul, Vasile ginerele lui Gheorghe şi Băloş din **Fiţingheşti** (azi Bizigheşti, Vrancea), Toder Căpăţână de **Ivănceşti** (sat pe Puna, Vrancea) şi socrul popii lui Toader de **Odobeşti**"[913].

1636, decembrie 15: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Nacul, fiul lui Ene neguţătorul de la târgul Bârladului, care primeşte ispisoace de întărire pe proprietăţile tatălui său, „un vad de moară pe gârla Putnei şi o vie în seliştea **Vităneştilor** (comuna Ţifeşti, Vrancea), cumpărătură de la Dumitru Bălteanu, ce-a fost pitar, drept 20 ughi, iar lui Bălteanu, cumpărătură de la Tisul sin Maricăi, nepot lui Tăbălae, strănepot lui Vitan… / şi nişte

---

[912] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 54, pp. 82-86

[913] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 120, pp. 143, 144

pământuri mai sus de vie, cumpărătură de la Anghel sin (fiul lui) Lupe, nepot lui Dragoş şi Andruşcă, şi o bucată de pământ, cumpărătură de la Precop şi de la Axintie… / acel vad de moară i-a fost cumpărătură de la Dumitru Bălteanul, drept 100 taleri de argint şi 5 boi buni, iar lui Bălteanu, cumpărătură de la toţi nepoţii şi strănepoţii lui Văscan şi Dragotă, feciorii Petrii, şi de la Costache şi Lazăr Tărâţă, feciorii lui Struţian ce-a fost staroste. / Şi o vie în seliştea **Sârbilor de Sus** (sat înglobat în Focşani, Vrancea), cumpărătura tatălui lui Ene neguţătorul de la fraţii Buceag şi Burghele, feciorii lui Hilip, pentru 50 taleri argint… / şi o parte de un bătrân, din frunte, de vad de moară pe Gârla Putnii de Jos, sub Măgură, cumpărătură lui Ene de la Toma Savii ot **Străoani** (comuna Străoane, Vrancea) şi de la fratele lui, feciorii lui Alban, de la Ionaşco, Berdelin, Costin Sârbul, Bătiia, Groza, Mihăilă şi Andronic Şchiopul, drept 20 taleri de argint. / Şi a cumpărat de la Constantin sin Vlădiul, Maria, nepoata Vlădioe, Grozava Arioneasă, Măria, fata Simii, giurgea zet (ginerele lui) Vlădioe, Tudora Alexuţoe şi sora ei Anuşca, o parte de alt bătrân dintr-acel vad de moară sub Măgura, pentru 20 taleri de argint. / Şi încă a mai cumpărat un bătrân, tot din acel vad de moară, de la Andronic şi sora lui Mărica, Vasile sin Lupului, nepotul lui Lupul, Ionaşco sin Grigorcea, feciorii Trifănese şi de la toată seminţia lor, drept 20 taleri buni… / de la Bocul stegar ot **Bătineşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea) şi sora lui Catrina, feciorii lui Stan, ce se va alege din seliştea **Hălmezeştilor** (sau Sârbii de Jos, înglobat în Ivănceşti, comuna Boloteşti, Vrancea), cu vad de moară, drept 20 ughi… / de la Sora, fata Stanii, cu unchiul ei Turcea sin Lupului şi cu mătuşa ei Hiica şi cu fratele ei Toma, toate

părţile lor din Hălmezeşti, pentru 30 ughi, pentru că Ene neguţătorul a răscumpărat pe Sora, fata Stanii, de la tătari”[914].

1637, iunie 17: Pâra dintre Toderaşcu cămăraş şi Mârzea cu Chiia şi Pricopie ţi cu toată seminţia lor „pentru o moară şi un loc cu 6 pământuri în frunte şi cu vatra satului din **Hălmăceşti** (sau Hălmăgeşti), ce se cheamă acum **Sârbii de Jos**” (satul Sârbi, înglobat în Ivănceşti, comuna Boloteşti, Vrancea), Toderaşco şi Mârzea câştigând procesul la Divan sau, cum se spune în limbajul epocii, „au rămas pe Chiia şi pe Pricopie şi pe semnţia lor”[915].

1638, mai: Zapis de la Dronţa, nepoata lui Gavril Curea, fata Cârstei lui Ciulei din satul **Ivănceştii** (comuna Boloteşti, Vrancea), Apostol, nepotul Ţigănoe din **Tâmpişti** (Tâmpeşti, comuna Războieni, Neamţ), sin (fiu) Danciu, Gavril sin Iugeasca, nepoţi Ţiganei, frete-său Apostol, Ursu feciorul lui Andrei din Ivănceşti, Nedelea, fata Manei lui Curea, femeia lui Buzinchi din **Drăgoeşti** (pe Putna, Vrancea), nepotul său Ionaşco şi cu nepotul său Ion de la **Cruce** (Crucea de Los şi de Sus, în oraşul Panciu, Vrancea), în care mărturisesc să au vândut, pentru 60 de taleri bătuţi, „un vad de moară din sat din Ivănceşti, din capul satului din jos, sfintei mănăstiri Pângăraţilor… / Aşijderea şi noi, nepoţi Grozei lui Nămaiu, din sat din Ivănceşti, anume: Dumitru diacul din **Clipiceşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), Todir feciorul Neacşei din **Spineşti** (comuna Vrâncioaia, Vrancea), Gligorie din **Ivănceşti**,

---

914 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 568, pp. 616, 617

915 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 122, pp. 117, 118

feciorul lui Nicoru, Ştefan din **Ţifeşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), feciorul lui Lazor Hapca şi cu toţi fraţii săi, şi Ioana fata Stredzei din **Ţifeşti**, Căzacul sin Mareia din **Ivănceşti**, Sofroniia fata lui Ivan tot de acolo, cu toţii nepoţi Grozei lui Nămaiu, şi Anna, fata lui Ion Cupcei, cu Hilimon, nepoţi Scurtului din **Ivănceşti**, am vândut un vad de moară din Ivănceşti, la mijlocul satului, drept 60 de lei bătuţi, pe gârla din jos. Şi Ion Robea sin Galeş din **Ivănceşti**, cu feciorii săi Simion şi Gligorie, Cârstea din sat din **Găgeşti** (comuna Boloteşti, Vrancea), noi toţi am vândut această ocină sfintei mănăstiri Păngăraţilor… Şi pe mai mare mărturie au fost vătaful de gârlă, anume Scântee din **Porcioleşti** (Purceleşti, azi Putna, comuna Boloteşti, Vrancea), Ureche, Ionaşco, Constantin, Manea, Vasile şi alt Constantin din **Mogeşti** (comuna Independenţa, Galaţi), Iacov, Trif, Lazor şi Dumitru din **Ivănceşti**"[916].

1639, septembrie 25: Scrisoarea lui Arsenie vornic, trimisul lui Vasile Lupu voievod să afle mai multe despre „pâra ce-au avut răzeşii din satul **Ivănceştii**. În ţinutul Putnei, în Gârla de jos, cu mănăstirea Pângăraţi. Deci am strâns pe toţi răzeşii acelui sat şi am ales toate părţile, după neamurile lor şi după fraţii lor, părţi ale celor bătrâni. Şi s-au ales un vad de moară cu pământuri şase, în capul satului de jos, care este dreaptă cumpărătură a mănăstirii Pângăraţi de la Dronţa şi de la fraţii ei; şi s-a stâlpit acel vad cu şase pământuri de către alte pământuri, şi am pus pietre din capul hotarului până în capul hotarului… Şi iarăşi, un pământ alături cu cele şase, care este danie a mănăstirii Pângăraţi şi cu patru pogoane de

[916] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 342, pp. 337, 338

vie în satul Ivănceşti, care este danie de la Dronţa şi de la fiul ei Ion. / Aşjderea, am ales un vad de moară cu şase pământuri, care este dreaptă cumpărătură a mănăstirii Pângăraţi de la Dumitru şi Toader, fiii Neacşăi şi de la alţi fraţi, pe care le-am stâlpit cu pietre de către alte pământuri, din capătul hotarului, până în capul hotarului"[917].

1640, iunie 27: Petrea căpitanul şi jupâneasa Angheniia dăruiesc mănăstirii Pângăraţi „un vad de moară din satul **Ivănceşti**, pentru sufletul părinţilor dumisale, Neagul şi Mărina"[918].

1644, ianuarie 10: Mârze şi femeia lui Irina, fata Dabijei, vând fostului staroste Dabija, drept90 de galbeni, „un vad de moară cu şase pământuri în frunte, în sat la **Hălmăgeşti** (satul Sârbi, înglobat în Ivănceşti, comuna Boloteşti, Vrancea)… dinaintea lui Apostol ce a fost şoltuz de **Adjud**, Budzea ot tam (de acolo), Bârlădianul, Ştefan de **Drăguşeni** (comuna Parava, Bacău) şi Dubenschi"[919].

1774, iunie 26: Satul **Codrul Sârbilor**, ţinutul Putnii, ocolul Gârlelor, după recensământul lui Rumeanţev[920], avea **toată suma caselor 63**. Scădere rufeturi 32: 20 scutelnici, 1 mazil, 5 popi şi diaconi, 4 nevolnici, 3 slujitori. Rămân birnici 30. / **Birnici**: Pavel Stoica / Stoica Niţul / Ion Brânzeiu / Ioniţă Corcoz / Zaharie fiul

---

[917] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 244, p. 243

[918] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 381, p. 388

[919] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 225, p. 205

[920] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 316, 317

popii Iovul / Ion Bogdan / Cozma / Constantin Stan / Toader Tudosie / Necula Tudosie, vornic / Grigori fiul lui Tudosie / Ilie Horne / Radul Caleţoiul / Grigoraş Mardarie / Andrei Mâţul / Toderaşco / Toader Ghimpul / Ioniţă Precup / Soare, argat / Ştefan a Irinii / Pălade al Gaftonii / Toader Partini, cimpoeş / Pălade fiul lui Iosip / Dumitraşco, muntean / Toader Hulpe / Ispir / Hriză / Costantin frate lui Neculaiu / Gavril / Tudor, muntean. // **Rufeturi:** Laţcar fiul lui Andrieş, vier paharnicului Sandul Miclescul / Costantin fratele lui, vier la fel / Ignat Andronache, slujitor de Focşani / Dumitraşco Dascalu, slujitor / Lefter al popii Iosip, vătav pe vierii Mitropoliei / Iftemie Iţescul, vier la fel / Necula, vier la fel / Chiriac, vier la fel / Dumitru, vier la fel / Ioniţă fiul preotesei, vier la fel / Vasile Cofecioru, vier la fel / Ioniţă, chelar, vier la fel / Voico, vier la fel / Gavril al lui Tilul, vier la fel / Pavel, vier la fel / Neculai State, vier păhărnicesei Ilinca / Vasile Bogdan, vier la fel / Angheluţă a Nebunoae, vier la fel / Ene frate lui Angheluţă, vier la fel / Radul Hutul, vier la fel / Gheorghe fiul lui Hutul, vier la fel / Ioniţă Zgăverdan, vier dumnealui vornicului Constantin Ruset / Miron Postolache, mazil / Popa Iosip / Popa Costin / Diaconul Tănase / Diaconul Pavel / Diaconul Filip / Neculai Laba, nevolnic / Măriuţa, văduvă / Ioana, văduvă / Trifan, slujitor.

1901: „**Ivănceşti**, cătun în județul Putna, plasa Gârlele, comuna Bolotești, așezat pe malul Putnei, între Măgura şi Putna. Are o populaţie de 168 suflete, care locuiesc în 50 case; o biserică filială, cu hramul Sf. Gheorghe”[921].

[921] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 73

IVĂNEŞTI

(„satul lui Ivan Şurinschi”, în comuna Pădureni, Vaslui).

1429, iunie 3: Întărit de Alexandru cel Bun fiilor lui Oană, vornicul de Suceava şi, ulterior, de Tulova, Lazăr, Stanciul şi Costea, care primeau uric pentru, pe lângă alte sate din viitoarea Bucovina, şi pentru satele „Gândinţi, la Cobâla… şi pe Orbic, Seliştea, unde este curtea lor, şi Zagoreni, mai sus de Cociman şi unde a fost Başea, şi Costinţi, la obârşia Orbicului, şi Moişinţi, la Iucaş, unde a fost vie, şi Plopeşti, la Slatină, şi Dumitreşti, mai în jos de Iaz, şi Cărbuneşti, la Văratic, şi amândouă seliştile lui Drăghici, pe Bistriţa, şi moara… iar la Dumbrava Înaltă satele: unde este vătăman Minco, şi, pe Iubăneasa, la Iaz, şi unde este Stan; iar hotarul lor să fie cât vor putea să folosească destul trei sate; şi peste Prut, la Derenice, zece locuri**:** unde a aşezat sat Stanco, la Cornul Lâcinului, şi Fântâna Rece, şi unde este Andriaş, şi Bahmatăuţi, şi, pe Ciuhru, sub Horodişte, şi Suhoverhul, unde este Ion al lui Filea; în tot acest hotar să-şi întemeieze zece sate; şi satul Spărietului, la obârşia Dobromirei, cu vechile şi dreptele hotare; şi, pe Prut, zece locuri, să-şi întemeieze zece sate de această parte a Prutului; iar hotarul acestor sate care sunt pe Prut să fie anume de la Unghiul Strâmt, care este mai sus de **satul lui Ivan Şurinschi**, apoi în jos pe Prut, până la balta care se cheamă Ochiul, apoi drept la Pârâul Sărat, apoi în sus pe Pârâul Sărat, până la pârâul care se cheamă Dobro-

mira, apoi pe Dobromira în sus, până la Unghiul Strâmt, pe Prut; acesta le este tot hotarul”[922].

1495, ianuarie 22: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Neagul Dumia şi Băloş, care cumpăraseră, cu 25 zloţi tătăreşti, de la Nastea, nepoata lui Mihăilă Budzea, şi de la nepoata ei Mărina, fiica lui Husul, „a patra parte din satul anume Budzeştii pe Sărata, unde a fost Bericica”[923] (deal şi vale între Ivăneşti şi Căpoteşti). Hotarul, din veac.

1901: „**Ivăneşti**, comună rurală în centrul plăşii Prutul, judeţul Fălciu, între comunele Rusca, la nord; Berezeni şi Lunca, la sud; Stănilești şi parte din Lunca, la est, și comuna Huduji, la vest. Este formată din satul Ivănești, divizat în Arghireni şi Vlădiceni, şi satele Căpotești și Todireni, pe o suprafață cam de 3.035 hectare şi cu o populaţie de 253 familii sau 595 suflete, din care 169 contribuabili. Are o școală și o biserică. Prin centrul comunei trece șoseaua de la Huși, la Fălciu. Este udată de pârâul Chetrosul, ce formează un iaz. Viţa se cultivă pe întindere de 40 hectare. Vite mari cornute 447, oi 455, cai 26 și porci 106. / **Ivăneşti**, sat, numit din vechime şi Buburuzul, în centrul comunei Ivăneşti, aşezat pe valea pârâului Chetrosul, ce curge de la nord, la sud, prin mijlocul satului. Partea satului din dreapta pârâului se numește Arghiroaia, formând un trup de moșie a parte, fostă odată proprietatea unei Doamne, numită Arghiroaia, de la care a rămas și numirea moșiei, cu jumătate din satul Ivăneșşti; iară partea satului din stânga pârâului se nu-

---

[922] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 90, pp. 134-136

[923] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 171, pp. 312-314

meşte Vlădiceni, formând un alt trup de moşie, fostă a Episcopiei de Huşi, ce o căpătase prin daniile făcute manăstirei de către unii creștini, pioși răzeși, şi prin cumpărăturile făcute de Episcopie de pe la locuitorii răzeşi, care au voit să vândă părțile lor de pământuri. Această parte a satului este înființată de Inocentie, Episcopul de Huși, cu străini aduși din alte părţi, între anii 1752-1782, Suprafața teritoriului satului este cam de 1.832 hectare, cu o populație de 162 familii sau 369 suflete, din care 102 contribuabili. Aici este reședința comunei. Are o şcoală, înființată în 1863, frecventată de 43 elevi; o biserică, făcută în 1862, cu 1 preot și 1 dascăl; un iaz, format de pârâul Chetrosul. Prin mijlocul satului, de-a dreapta pârâului Chetrosul și paralel cu el, trece șoseaua judeţeană Huşi-Fălciu"[924].

IVĂNEŞTI

(pe Racova, prin Bleşca, Dejugaţi şi Valea Oanei, fostul sat Stângaci, comuna Ivăneşti, Vaslui).

1439, iulie 15: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi lui Ivan Stângaciul, care primesc uric pentru „un sate al lui, anume unde-i este casa lui, pe Racova, care singur el din pustiu şi din pădure şi-au făcut lui, şi seliştea de pe amândouă părţile hotarului şi partea lui Lungociu, care este pe din jos de moşia lui şi este pe hotarul său, care

[924] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, pp. 73, 74

iarăşi el singur a muncit de a curăţit din pădure şi a făcut selişte, adică satul şi cu morile ce sunt acolo… Iar hotarul acestui sat îmblă după hotarele cele vechi, pe unde au îmblat din veac”[925].

1560, aprilie 3: Întărit de Alexandru (Lăpuşneanu) voievod lui Oprea vatag din **Ungureni** şi lui Drăguş, al doilea armaş, care cumpără de la Anghelina, fata Solomiei, nepoata lui Petrică portarul, cu 300 zloţi tătăreşti, „a ei dreaptă ocină şi moşie din drese ca a avut sodăşul lor Vlad Semenescul de întărire de la bătrânul Ştefan voievod şi din drese de cumpărătură ce a avut Petrică portar de la Petru voievod, din jumătate de sat **Vlădeaştii** pe Racova, care e numit **Leuceştii**, din partea de jos, jumătate; însă dintr-un sat, ce este în cel hotar, care acum se numeşte **Dejugaţii** (pe Rahova, lângă Leuceşti, comuna Ivăneşti[926], Vaslui), partea de jos, şi cu jumătate de moară în Racova, însă acea cumpărătură a lui Ivul armaşu”[927].

1624, iulie 15: „O mărturie cum a dat 24 taleri Ionaşco Coşăscu lui Ionaşcu de Ivăneşti şi frăţâne-său, lui Ifrim, pe partea lor de ocină din Ivăneşti”[928].

1625, iulie 25: Zapisul de mărturie a lui Ionaşco din Ivăneşti, prin care vinde, pentru 6 galbeni şi 6 potro-

---

[925] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 198, pp. 280, 281
[926] Gonţa, Alexandru I., *Indicele numelor de locuri*, Bucureşti 1990, p. 82
[927] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, pp. 44-47
[928] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 221, p. 290

nici, plus plata pe o dajdie, jupânului Ionaşco Coşescul, „partea mea din sat din Ivăneşti, cu tot ce este meu”[929].

1625, august 31: Zapis de la Gligori, feciorul Anisii, nepotul Saftii, privind vânzarea „din ocina Ivăneşti, ocina sa şi cu toată moşia, Cocoşescului celui Bătrân, din partea de sus, din a patra parte ce se va alege, cu săpături şi pomi”[930].

1626, octombrie 14: Zapisul lui Ionaşcu şoltuzul şi a celor 12 pârgari din Vaslui, precum că „Ifrim de sat Ivăneştii a vândut jumătate de pateu, din partea de sus din satul Ivăneşti lui Ionaşco Coşăscu, ce a fost pârcălab, drept 14 galbeni, ce i-au fost şi lui de la Nichiul”[931].

1627, septembrie 1: Întărit de Miron Barnovschi voievod lui Ionaşco Coşăscu, care primeşte uric pentru „jumătate de sat **Ivăneşti**, partea de sus, că a cumpărat-o de la Ifrim de Ivăneşti, după mărturia ce au arătat domniei sale, Ionaşcu, şoltuzul din Vaslui, cu cei 12 pârgari, pe care a cumpărat-o drept 14 galbeni”[932].

1632, ianuarie 1: Zapisul lui Istrati şi al femeii sale Floarea, fata lui Coste, nepoată Ţogăi, în care „scrie că au vândut ocina şi moşia lor din **Ivăneşti**, din jumătate de sat, partea de sus, din a patra parte din tot locul, cu tot venitul”[933].

---

[929] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 360, p. 431
[930] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 371, p. 440
[931] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 133, p. 163
[932] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 233, p. 319
[933] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 1, p. 3

1632, septembrie 22: Zapisul lui Vasile, feciorul lui Ignat şi al Agahiei, fetei lui Toader de **Băliţiştie** (Băliţeşti, în Hălăreşti, comuna Iana, Vaslui), prin care mărturiseşte că a dat partea lui „de sat din Boliţişti, pe Stodeneţ, şi de în sat, de intri pe Bogdana, ce este partea noastră… lui Mereuţă pârcălabul. De mi-am plătit capul de la curmei, pentru un cal ce l-am furat, al lui Crăciun de **Bicani** (azi Ghicani, comuna Alexandru Vlahuţă, Vaslui), dinaintea lui Erimie căpitan, Eiachim, Stârcol şi Ştefan de **Coşeşti** (comuna Ivăneşti, Vaslui), Vasile Coşescul şi Cozma croitor de **Ias**, Macarie cojocar ot **Vaslui**, Nestor Dănos ot **Ivăneşti** (comuna Ivăneşti, Vaslui), Danail călugărul şi mulţi oameni buni şi bătrâni”[934].

1633, decembrie 28: Întărit de Moise Moghila voievod fraţilor Nistor, Efrim, Maria şi Ionaşco, fiii lui Toma, nepoţii lui Drăhăilă, strănepoţii lui Danco, „dreapta lor ocină şi cumpărătură, din dreptul lor uric de la Ştefan voievod cel Bătrân, nişte părţi de ocină ce a cumpărat tatăl lor Toma de la Necoară, Zberea, Coste şi Tecla Zlata, fiii lui Ţoga, „a patra parte din partea de sus din satul **Ivăneşti**, pe Racova, din jumătate de sat, cu poiana anume Rogoazele, pentru 60 zloţi tătăreşti. / Şi de asemenea, altă ocină din acel sat Ivăneşti, cumpărătura bunicului lor Drăhăilă, de la Ghergina şi Androe, fiii lui Gligor, nepoţii Urâtei, a cincea parte din jumătate de sat Ivăneşti, pentru 40 zloţi tătăreşti. / Şi altă parte, cumpărătură de la Ion Moşea, toată partea lui şi a surorii lui Ţâganca, pentru 30 zloţi tătăreşti”[935].

---

934 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 221, pp. 279, 280

935 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 436, pp. 548, 549

1634, iulie 21: Întărit de Vasile Lupu voievod pârcălabului Mirăuţă Coşescul, în baza zapisului de mărturie de la şoltuzul Pătraşco şi pârgarii târgului **Huşi**, „scriind că a venit înaintea lor Ştefan Munteanul… şi a vândut o vie de o falce, ce este la Dric, lângă târgul Huşului… lui Mirăuţă pârcălab, cu 60 taler bătuţi… / „alt zapis, tot de la acel şoltuz Pătraşco şi pârgarii de la Huşi, şi înaintea popii lui Mihail, Stanciul şi Iliaş din **târgul Vasluiului**, scriind că au venit Martin şi cu femeia lui Ursa şi au vândut o falce şi jumătate de vie la Dric, cu 90 taleri bătuţi, lui Mirăuţă Coşescul pârcălab. / Şi iar ne-a mai arătat şi alt zapis de cumpărătură din **Costeşti**, pe Ghilahoi, iscălit de oameni buni şi credincioşi, slugi domneşti ot Costeşti: Gherghii Părciu, Strahiila, Dumitraşco Codulea, Constantin, Favril, Pătraşco ot Vaslui şi Dumitraşco Cămârzan scriind că a venit înaintea lor Cârste, feciorul lui Toader, şi a vândut o vie ce este în satul Costeşti, din capul gardului viei lui Gherdan şi din sus din fundul văii, până la gardul cu livadă… lui Mirăuţă pârcălab, în 30 de zloţi bătuţi. / Şi iarăşi a cumpărat, tot întru acel zapis, de la Voica, fata Androe, din a patra parte de sus, a patra parte din satul **Ivăneştii** pe Racova… cu 4 galbeni ungureşti… / şi alt zapis, care scrie că înaintea oamenilor buni erau popa Platon, Gheorghe Oana, Nistor, Ion Dumitru ot **Stângaci**, Constantin ot **Coşeşti**, cum au venit în faţa lor Zlata, fata Florii, nepoata Tudorii, sora lui Drăgăilă, de bunăvoia ei a dat şi a dăruit dreapta ocină, partea cea de sus, din a patra parte jumătate… lui Mirăuţă pârcălab, cu livadă şi cu loc de prisacă, şi cu copaci şi cu poiană, şi din vatra satului Ivăneşti, şi tot venitul”[936].

---

[936] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 200, pp. 228, 229

1685, august 20: Întărit de Constantin voievod agăi Lupaşco Bogdan, feciorul fostului comis Gheorghiţă, care arată zapise de mărturie „de la Ion, Ilie şi Nedelcu din **Denisăşti**, scriind cum Varvara, fata Stancăi, a vândut toată partea sa, un bătrân din Dănişăni lui Vasile Dămian, drept 80 taleri de argint, iar Vasile a vândut comisului Gheorghe Bogdan… / de la Ion Udre, Grigore a Ursoaei, Tofan Răpede, Vasile fratele lui Tofan şi Grăjdeanu din **Glăvăneşti**, scriind cum Simeon, feciorul Dobrii de Glăvăneşti a vândut a sa dreaptă ocină şi moşie, un vad de moară în apa Zeletinului, vadul de jos, lui Ion Rusăi din **Putredeni**, iar Ion Rusă l-a vândut lui Gheorgiţă Bogdan comisul, drept 60 taleri bătuţi… / de la Toader Paladi, Toader şi Ion Bujoranul, Constantin şi Pavăl Bâtcă din **Greci** şi Simeon din **Hulpăşeşti**, scriind cum Mereuţă cu feciorii săi au vândut partea socru-său Gavril şi a soacrăsi Ioana din satul **Ibăneşti**, din bătrânul Putnenilor, ce este în ţinutul Tutovei, lui Gheorghe Bogdan comis, drept 30 de taleri… / de la Ianachi vistiernic, Constandin jicnicer, Negre stolnic, Roşca şi Vetriş vornici de poartă, scriind că Ioana Căzăceasa, cu feciorii ei Ion şi Gavril, au vândut partea din **Hulpăşeni** şi din **Ibăneşti**, ce sunt pe Smila, în ţinutul Tutovei, lui Gheorghe Bogdan comis, drept 40 galbeni… / de la aceiaşi boieri, scriind cum Ionaşco, feciorul lui Ionaşco din **Negreşti** a vândut ale sale drepte ocini şi moşii din satl **Hulpăşeşti** şi din **Ibăneşti** lui Gheorghe Bogdan comis, drept 20 taleri de argint… / de la Crăciun, Porhirie şi Necula din **Floreni**, Strătulat din **Pătrăşcani**, Postolache şi Simion din **Bicani**, scriind cum Toader, feciorul lui Iftodi din Hulpăşeni a dăruit ale sale drepte părţi din **Hulpăşeni** şi din **Ibăneşti** lui Gheorghe Bogdan comis … / de la Neculai,

feciorul lui Frim din **Zmeeni**, Ionaşco Şălarul de **Suseni**, Stratul de **Băcani**, Pavăl fecior lui Bâtcă şi popa Buguţa de **Portăreşti**, scriind cum fraţii Constantin Şoitul şi Dumitraşco au vândut a treia parte dintr-un bătrân din satul **Ibăneşti** şi din **Hulpăşeni** lui Gheorghe Bogdan comis, drept 90 taleri de argint… / de la Racleş vătavul de **Stolniceni**, Toader Bujoranu şi Grădescul pitar, scriind cum Neculai, feciorul lui Zavantie de **Ivăneşti**, a vândut partea câtă i se va alege după mamă-sa Nastasia, fata lui Hilimon, din satul **Ibăneşti**, din bătrânul Hilimoneştilor lui Gheorghe Bogdan comis, drept 30 taleri de argint… / de la Toader Paladi stolnicul, Gavril şi Ciochină – vornici de Bârlad, Constantin Isar, Echim călugărul de **Portăreşti**, popa Andrei din **Băcani**, Neculai şi Buciumaş de **Zmeeni** şi Toader Bujoranu de **Fruntişăşti**, scriind cum Stratul, feciorul Irimiei Sărăcuţul de **Băcani**, a vândut părţile de moşie ale lui Vasile Cheptănariul de la **Ibăneşti** şi de la **Hulpăşeni**, din bătrânul Putnenilor lui Gheorghe Bogdan comis, drept 30 taleri de argint… / de la Simion medelnicerul, Liciul, Ion Nuţul, Alexandru şi Ion Măciucă de **Polocineşti**, scriind cum a vândut Ion Giudele de Polocineşti a sa parte de sat din **Ibăneşti**; şi cu femeia sa şi-a vândut partea lor de ocină din **Şărbăneşti**, cât se va alege; şi Tudor din Poloceni a vândut partea lor din Şărbăneşti lui Şandru, iar Şandru a vândut lui Gheorghe Bogdan comis, drept 100 taleri de argint… / de la Dumitraşco Călin, ţoltuzul, cu 12 pârgari din târgul **Bârladului**, şi Crâste Gavriţa şi popa Gavril tot de acolo, scriind cum Gavril, feciorul lui Vasile, fratele lui Tămâie, nepot lui Căpăţână, a dăruit a sa dreaptă ocină de la **Poloceni**, ce este de la părinţii săi şi altă parte. Ce-i este cumpărătură de la Neagul, lui Gheorghe Bogdan comis

… / de la Zota, Toader Grădescul şi popa Costachi, scriind cum Ţigan de **Huşi** a vândut a sa dreaptă ocină din satul **Belceşti** lui Gheorghe Bogdan comis, drept 30 taleri de argint"[937].

1716, ianuarie 1: Postolachi Coşăscul, „fiind dator cu 60 lei cruceresei Catrina Solomoneasa şi neavând cu ce plăti, am vândut vistiernicului Lupul Costache, marele vornic de Ţara de Jos, jumătate de sat **Ivăneşti**, ce este pe apa Racovei, partea din jos, cu loc de prisacă, şi partea din **Vlădeşti**, ce mi s-a alege, pentru acei 60 lei"[938].

1901: „**Ivăneşti** (Huşeni), comună rurală în partea de sud a plăşii Racova, judeţul Vasluiă, la 24 km de orașul Vaslui și la 11 km de Pungeşti, reședința plășii. E formată din satele: Ivănești (Huşeni), Golgofta, Valea Cânepei, Valea Mare, Broşteni, Buscata, Iezerul și Chilia, pe o supralață de 2.832 hectare şi cu o populație de 248 familii sau 1.252 suflete, din care 31 străini. Sunt 271 contribuabili. Are o şcoală; 3 biserici, cu 2 preoți și 2 eclesiarhi; 1 moară; 1 iaz; 8 cârciumi. Comerţul se face de 20 persoane. Vite: 911 vite mari cornute, 2 bivoli, 780 oi, 20 capre, 99 cai şi 102 râmători. Locuitorii posedă: 69 pluguri şi 112 care cu boi, 11 pluguri cu cai; 307 stupi"[939].

---

937 Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 76, pp. 123-128

938 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 294, 295

939 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 74

IVĂNEŞTI

(azi Ţibăneşti, comuna Ţibăneşti, Iaşi).

1483, septembrie 23: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Ivan Dumbravă şi Toader Urdiugaş, care primesc uric pentru „ocinile lor drepte, satele anume: Osârşia la izvorul Pârâului Alb, unde este casa lui Toader Urdiugaş, şi jumătate din Măleşti, partea de sus, şi Ivăneştii pe Şacovăţ… Şi de asemenea, am dat şi întărit slugii noastre Toader Urdiugaş, deosebit de fratele său Ivan Dumbravă, ocina soţiei sale, Nastea, satul anume Ghigoeştii la obârşia Pârâului Negru”[940]. Hotarul, din veac.

1643, mai 23: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Franţi, care cumpără, cu 30 de lei bătuţi, de la Toader, Neacşa, Chelsiia şi Ionaşco, fiii lui Petrea şi ai Costinei, nepoţii lui Giurgiu, „10 pământuri în ţarină şi jumătate de pământ în satul **Jigoreni** (comuna Ţibăneşti, Iaşi), din partea lui Giurgiu, din vatra satului, din câmp şi din tot venitul, şi cu o livadă şi cu grădini”, iar de la Fădor prisăcar din **Ivăneşti** (azi Ţibăneşti, comuna Ţibăneşti, Iaşi), drept 6 lei bătuţi, „3 pământuri în ţarină, din acelaşi sat Jigoreni, din vatra satului, din câmp, din pădure, din livezi, din fânaţ şi din tot venitul”[941].

---

940 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 253, pp. 387-389

941 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 97, pp. 103, 104

1774, iulie 5: Satul **Ţibăneştii**, ţinutul Vasluiului, ocolul Fundului, după recensământul lui Rumeanţev[942], avea următorii: **Aprozi:** Toader Frocne / Costandin Ule. // **Preoți:** Popa Calistru. // **Diaconi:** Panaite, diacon.

IVĂNEŞTI

(lângă Slobozia, comuna Roznov, Neamţ).

1623, iunie 22: Ştefan Tomşa voievod întăreşte „sfintei mănăstiri a Pângăraţilor" dreptul de a cosi fân „de la **Ivăneşti** (lângă Slobozia, comuna Roznov, Neamţ) şi de la **Bilăeşti** (lângă Slobozia, comuna Roznov, Neamţ), ce sunt în ţinutul Neamţului"[943].

1632, iunie 15: Întărit de Alexandru Iliaş voievod mănăstirii Pângăraţi, care primeşte urice pentru „două sate, anume **Bilăeştii** şi **Ivăneştii**, pe râul Cracău, ce sunt în ţinutul Neamţ, şi cu două mori pe râul Cracău, şi de asemenea o moară din satul **Dărmăneşti**, care este danie"[944].

1633, septembrie 4: Întărit de Moise Moghila voievod mănăstirii Pângăraţi, care primeşte urice pentru „două sate, anume **Bilăeştii** şi **Ivăneştii**, pe râul Cracău, ce sunt în ţinutul Neamţului şi cu două mori pe râul Cra-

---

[942] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 237

[943] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 88, pp. 129, 130

[944] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 123, pp. 152-155

cău şi, de asemenea, o moară din satul **Dărmăneşti** şi o prisacă în branişte, la capătul de jos al branişii, pe Bohotin, la **Hămeiuş**, şi trei fălci de vie şi 40 de prăjini de vie în Dealul Nou de la **Cotnar**, şi toată poiana **Pangaraţi**”[945].

IVĂNIŢEŞTI

(sau Vineţeşti pe Crasna, Vaslui).

1488, ianuarie 15: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Stan şi Dan, care cumpăraseră, cu 200 zloţi tătăreşti, de la Ion, fiul lui Petru Roşca, „satul Volhoviceşti la Crasna”[946].

1626, iunie 20: Întărit de Miron Barnovschi voievod fostului logofăt Ion Potlog, care, în baza unui zapis de mărturie de la Ticman diacon din **Ivăniţăşti** (Vineţeşti, Vaslui), fraţii Cozma, Vasile şi Avram din **Semeşăşti** (Tufeşti, Vaslui), fraţii Samoil şi Vasile ot **Ştiubiiani** (lângă Olteneşti, Vaslui), Grigore, Praja şi Onaca din **Coticiri** (lângă Târzii, Vaslui), Cârsti ot **Mânjăşti** (lângă Văcoteşti, Vaslui), a cumpărat, „de la Chirila Slav din **Pârtănoş** (lângă Popeşti, Vaslui), feciorul lui Vasile, ne-

---

[945] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 382, pp. 480-482

[946] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 27, p. 45

potul Anii Neagoe, prionuţ Stan Mic Părtănos… partea lui de moşie din sat din Părtănoş, din partea de sus”[947].

1632, decembrie 4: Întărit de Alexandru Iliaş voievod fraţilor Ionaşco şi Vasile Tecman, care cumpără, cu „două poloboace de miere, preţuite la 40 zloţi şi 40 zloţi bptuţi”, de la fraţii Dumitraşco şi Palaghia, fiii fostului spătar Bantăş, strănepoţii Ageroaei, nepoţii monahiei Irina, „părţile Irinei monahia şi părţile lor din satul **Ivănăţăşti** (azi Vineţeteşti, comuna Olteneşti, Vaslui) şi din **Popşori** (comuna Olteneşti, Vaslui), care sunt în ţinutul Vasluiului”[948].

1665, octombrie 18: Porunca dată de Evstratie Dabija voievod lui Vasile, căpitanul de curte, să aplice legea ţării, după ce „s-a jeluit Zota sin (fiu) lui Burnaz, nepotul lui Drăgan din **Ivăniteşti**, pe Necula, feciorul lui Zgârciu din **Creţeşti**, zicând că a dat danie moşul (bunicul) Neculai Florea, fecior Tudurii Gănţoae, o parte de ocină din satul **Lungaşi** pe Lohan, ţinutul Fălciului, lui Drăgan, moşul (bunicul) Zotei diacon… şi au ţinut moşia Zotii până au fost vii, iar acum, după moartea lor, s-a sculat Neculai şi cu alţi fraţi ai lui, de i-au luat moşia, de o ţin în tăria lor, de i-au cosit fânaţul şi i-au luat de-a zecea, şi Zota ne-a arătat zapis de danie şi ispisoc de întăritură, şi şi-au luat ei şi zi, să vină, să-i întrebe. / Deci Zota a venit la zi şi a aşteptat o săptămână peste zi, iar

---

[947] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 82, p. 101

[948] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 253, pp. 317, 318

Neculai n-a mai venit, ci a rămas din zi şi din toată legea ţării"[949].

1671, mai 13: Hotarnica satului Ivăniţeşti, dispusă de Duca voievod, după ce „Marco şi Ionaşco şi alţi răzeşi de-ai lor din satul **Ivăniţeşti** au cerut hotarnic, să meargă să le aleagă nişte părţi de ocină. Deci le-am dat hotarnic pe Constantin Caracaş, ce a fost postelnic, şi a mers acolo, a strâns mulţi oameni buni, anume Vasile Strântură, ce a fost căpitan, Andrei Cârcei, Grecul de **Leoşti**, Ioniţă, Maftei de **Crăsnăşeni**, Chirilă Agarici din **Popeşti**, Strătuleţ din **Olteneşti**, Petrache, Andonia din **Târzii**, Constantin din **Vâlcovieşti** şi mulţi alţi oameni buni, şi aşa ne scrie în mărturisire… că au luat seama locului întâi în ţarină şi au aflat cum acel sat s-a împărţit în două părţi, jumătate a fost a moşului lor Marco şi cu alţi fraţi ai lui, iar jumătate a fost a noşilor Zotăi şi cu alţi fraţi ai lui, însă partea din sus, deci dintr-acea jumătate din moşia Zotei a fost aleasă şi stâlpită… după aceea au mers şi au ales vatra satului şi au făcut patru părţi, precum este şi în ţarină, trei părţi care sunt din jos au ales să le ţină Marco şi fraţii lui, iar a patra parte, partea din sus, au ales să o ţină Zota cu fraţii lui, iar acel izvor, pentru care este gâlceavă, pe unde iese din pământ iese din partea Zotei, din partea de sus, iar dacă purcede a curge şi se depărtează, să-l treacă pârâul în partea lui Marco, ci din izvor nu s-au putut tocmi, că au venit la domnia mea, ca să le dau dreptate… iar domnia mea i-am tocmit şi leam ales lor să ţină precum ţin în ţarină şi în vatra satului,

---

949 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 68, 69

Marcu cu fraţii lui trei părţi din apa izvorului şi Zota să ţină o parte”[950].

1675, iulie 26: Porunca dată de Dumitraşco Cantacuzino voievod vornicului Gavriliţă, după ce „s-a jeluit Golăe vătaful pe femeia Zotei din **Ivăniţeşti** (adică **Vineţeşti**), zicând că au fost pe mâinile Zotei nişte drese, ce au fost spunând de o larte de ocină din **Lungaşi** a Tudosiei şi a lui Bălan, şi acum tăgăduieşte ca să le dea şi n-are nici o treabă pentru acest lucru… tu să socoţi de vor fi stând acele drese la Zota şi să-i dai strânsoare şi Zotoaei, numai să dea dresele, dacă nu au nici o treabă cu dânsele”[951].

1680, februarie 5: Zota şi Toader, feciorii Anicăi, dăruiesc lui Golăe vătav „ocina din satul **Ivăniţeşti** (Vineţeşti, conform dresului din 26 iulie 1675)”[952].

1680, martie 30: Teodor, feciorul lui Miron, nepot lui Bălan de **Bogzăşti**, vărul Zotei, „dăruieşte partea moşului (bunicului) său Drăgan din satul **Ivăniţeşti**, partea de sus, pe apa Crasnei, vărului său Golăe vătav”[953].

1708, aprilie 23: Porunca dată de Mihail Racoviţă voievod fostului paharnic Radul, lui Tănasie Bosie şi lui Ion Portărescul, după ce „a făcut jalobă Aftenia, jupâneasa lui Golăia ce a fost vornic de poartă, pe Vasile Moţoc, zicând Aftemia cum a cumpărat o parte de moşie de la Frăteşti din saul **Ivăniţeşti**, ce sunt la ţinutul Făl-

---

[950] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 74-76

[951] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, p. 29

[952] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, p. 44

[953] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. V, Iaşi 1908, p. 45

ciului, şi acum Vasile Moţoc se scoală şi zice că este rudă a Frăteştilor şi se face şi moşinaş acolo, pe cumpărăturile lui Golăe vornicul. Pentru aceasta, voi să strângeţi oameni buni, să luaţi seama cu bună dreptate pe zapise şi să alegeţi partea lui Golăe dinspre Vasile Moţoc… şi să faceţi mărturie la mâna cui s-ar veni”[954].

IVEŞTI

(Blăjari, contopit cu Iveşti, Galaţi).

1448, iulie 15: Întărit de Roman voievod fraţilor Cernat Ploscar şi Şteful, care primesc uric pentru „satele, pe Corod, anume: Pîtcăeşti, pe care l-au cumpărat de la Pâtcă pentru 60 de zloţi, amândouă părţile, şi, pe aceeaşi parte, între Motoşeşti şi între Vitezeşti, un loc de pustie să întemeieze sat, şi, mai jos de Vitezeşti, la fântână, un loc din pustie să facă sat, şi Zmulţi, pe Suholui, şi, mai jos, unde este jude Uliu, anume Mileşti, şi seliştea Dăbeştilor, şi Cernăteşti, la obârşiile Gerului, şi, mai jos, Goruneşti, şi, între Mileşti şi între Frăţileşti, un loc din pustie, şi seliştea Frăţileştilor, şi, la obârşia Bârzotei, o prisacă, la fântână, unde a fost Călugărul, şi, în dreptul Cojoeştilor, unde a fost prisaca lui Roşca, şi Găunoasa, de la obârşie până la gură, şi seliştea lui Laţco Furul, pe Suholui, şi seliştea Comăneştilor, la gura Cneajei, şi seliştea lui Mânea, pe Covurlui, şi seliştea Şcheilor, şi, mai jos,

954 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VIII, Iaşi 1913, p. 10

seliştea lui Fâlfoi, şi a lui Radul, şi a lui Radici, unde este jude Dragoş, şi iezerul Covurluiului cu gârla, şi unde a fost Cudrea, şi, pe Prut, Făreşti, şi gârla Flămîndzilor, şi jumătate din morile noastre de la Covurlui, pe Prut, să-şi facă casă, şi jumătate din pădure, şi jumătate din şteze, şi din peşti şi din tot venitul, şi pe apă şi pe uscat, să le fie jumătate, şi pe aceeaşi parte a iazului să-şi facă dârstă, şi de la iaz în vale pe Prut să le fie lor din toate târguielile toată această vamă, şi pe apă şi pe uscat, şi seliştea Folteştilor, şi seliştea lui Berevoi, pe Ialan, şi fântâna lui Balea, pe Suholui, şi fântâna lui Cucu şi, pe Cracău, unde sunt juzi Dragan şi Nasoe, amândouă părţile, şi mănăstirea, şi, pe Bârlad, Blajari, şi Mereşti, şi mănăstirea la gura Bârlăjiţei, unde este Agapie, şi Lieşti, şi Gârleşti, şi Tălăbeşti, ocina lor, unde au fost Voico şi Şteful şi Micu, cu toată gârla de la Bârlad, şi Tonceşti, cu gârla, şi gârla Brateşului cu satul şi seliştea lui Duma, pe Călmăţui”[955]. Hotarele, din veac.

1624, februarie 11: Întărit de Radul voievod cneaghinei Marica, fiica lui Cristea, fost mare vornic, care primeşte uric pentru „a sa ocină şi dedină, din jumătate de sat **Blăjari** (Blăjerii de Jos şi de Sus, înglobate în Iveşti, comuna Iveşti, Galaţi), partea de jos, ce i se va alege, de unde se numeşte La Buiar, ce este pe Bârlad, în ţinutul Tecuciului, li cu vad de moară în Bârlad, din ispisoc de cumpărătură ce l-a avut părintele ei Cristea vornic de la Eremia Moghilă voievod, care i-a fost cumpărătură de la Ion, şi de la Neneu, şi de la Gagul, şi de la Fătul, toţi nepoţii lui Moş Băşmag; şi iarăşi de la Mitiu-

[955] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 280, pp. 397-399

telul, şi de la Moschici, şi Văscan, şi Ciochin, şi Andreiu, şi Toma, iar nepoţii lui Moş Băşmag”[956].

1625, martie 1: „Cartea domnului Radul voievod, prin care rânduieşte de Ionaşco Avram i Racea să meargă la Blăjari, să aleagă din partea de sus partea lui Drăgan şi a oamenilor lui, ce o împresoară dumnealui medelnicerul Vasile”[957].

1636, octombrie 23: Întărit de Vasile Lupu voievod vornicului Vasile Roşcaginerele Măricăi Cernătoae, şi cămăraşului Toader, ginerele Schivei, prin ispisoc de judecată, după pâra lui Toader, feciorul lui Hârbor din **Blăjeri** (înglobat în Iveşti, comuna Iveşti, Galaţi), Răchitan feciorul Ghizălii, Ionaşco nepot Grecului, Fetion nepotul lui Fetion cel bătrân, Ştefan izbaşa şi Hârbor din **Dumbrăviţa** (înglobat în Suraia, comuna Suraia, Vrancea), Antonii din **Lieşti** (înglobat în Popricani, comuna Popricani, Iaşi), toţi nepoţii şi strănepoţii Neagului Buze, şi a sorei lor Muşe, şi a verilor Buze şi Stana, „pentru un sat, anume **Dimăcenii** (lângă Vadu Roşca, comuna Vulturu, Vrancea), ce este în ţinutul Tecuciului, zicând aceşti oameni precum acel sat Dimăcenii le este dreaptă ocină şi moşie, din uric ce au arătat de la Ştefan voievod Bătrânul. Iar Vasile Roşca şi Toader aşa au mărturisit, că satul Dimpcenii le este cumpărătura răposatului Cârstii, vornicul de la Ţara de Jos, de la Hârbor şi de la Andrei, fratele lui Moţoc, şi de la Ghizăle, Fetion, Fetion, Grecul, Bratin, Albotă, Corni, Zâmbrilă şi Bâlor. Şi au arătat un zapis…

[956] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 168, p. 219

[957] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 286, p. 356

precum şi drese în care scrie că acel sat este cumpărătură”[958].

1901: „**Iveşti**, comună rurală, plasa Bârladului, judeţul Tecuci, situat între râul Bârladul, spre vest, şi calea ferată, la est; la 19 km, în partea de sud, de capitala judeţului. Are o populaţie de 360 familii sau 1.498 suflete, din care 168 familii sunt evrei și de alte naţionalităţi. Locuitorii plătesc bezmăn proprietarului. Are o biserică, cu hramul Sf. Gheorghe, deservită de 2 preoţi şi 2 cântăreţi. Biserica a purtat şi poartă şi astăzi numele de Biserica Floarei, după numele primului locuitor care s-a aşezat aci. Pe la 1700, Florea face o biserică de gard, mai spre nord de actuala, căreia i se cunoaşte şi astăzi locul, însă aceasta, la 1812, s-a ruinat. La 1812, s-a făcut alta, care a fost în locul celei de astăzi, dar nici aceasta n-a durat decât până la 1828, când turcii, în trecerea lor pe aici, i-au dat foc. Cu mult mai pe urmă s-a făcut actuala, cu sprijinul dlui Panaite Ciucă. S-a reparat de locuitori, în 1883, şi se îngrijeşte de obștea târgului, ajutându-se și de proprietarul moşiei, dl M. Balş. Sunt 2 școli: una de băieți şi alta de fete; cea dintâi datează de la 1865, cea de-a doua. de la 1870. De curând s-a zidit o școală frumoasă, cu 4 săli. Școala de băieţi e frecventată de 116 copii, iar cea de fete e frecventată de 81 fete. / Locuitorii posedă: 25 pluguri de fier; 60 cai, 85 boi, 114 vaci, 2 tauri, 18 capre și 103 porci. Afară de bâlciuri din fiecare duminică, se mai fac şi 4 iarmaroace (bâlciuri) anuale: la 23 aprilie (Sf. Gheorghe), la 20 iulie (Sf. Ilie), la 15 august (Sf. Maria) și la 14 septembrie (Înălţarea Sf. Cruci). / Iveşti este un punct remarcabil pentru comerț, pozițiunea sa

---

[958] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 5424, pp. 593, 594

frumoasă, situația sa, având calea ferată Tecuci-Galaţi, la est, şoseaua naţională, care trece prin mijlocul târgului, toate acestea contribuie la ridicarea și înfrumusețarea lui. În partea de nord, se află și spitalul județean. Aici se află reședința subprefecturii plășii Bârlad, reședința primăriei, în localurile lor proprii; o cazarmă a companiei I, Regimentul 6, No. 24 Tecuci; oficiul telegrafo-poştal, o farmacie, iar spre nord, pe un frumos platou, se află gara Ivești. Se mai află aci 2 sinagogi; o şcoală; 2 cimitire: unul ortodox și altul ebraic. / **Târgul Ivești** este înființat la 1855-1856 de proprietarul moşiei, Panait Balș, tatăl dlui Mihail Balş; această înființare este întărită prin hrisovul Domnesc, ce se află depus la primărie și publicat în anul 1856, în „Buletinul Moldovei", No. 52. Iveşti mai înainte nu avea decât câteva case, situate pe coasta Bârladului, şi care țineau de Blăjerii de jos; tot de acest sat ţinea şi biserica făcută de Florea, iar locul acesta se numea târgul Florei. Locuitorii și astăzi îi zic „Târgul Biserica Floarei" şi această denumire a păstrat-o până la anul 1875. Se mărgineşte, la nord, cu comuna Torceşti; la sud, cu comuna Buceşti, de care se desparte prin un drum; la est, cu comuna Torcești (cătunul Blăjerii de sus). şi la vest, cu râul Bârladul. Proprietarul târgului şi al moşiei este familia Balş. Familia Bălşeştilor e una din cele mai vechi care a avut un rol istoric în Moldova. Dl B. P. Hasdeu. în „Magnum Etimologicum", ne dă o frumoasă descriere genealogică a acestei familii, genealogie bazată pe documente și acte autentice. Tot astfel și principele Gh. Bibescu, în opera sa întitulată „Domnia lui Bibescu", la p. 715, vol. II, are o tabelă, arătând genealogia familiei Balşilor"[959].

[959] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*,

IVEŞTI

(prin seliştea pe Tutova Negrileşti,
fostul sat Măgiurcani, comuna Iveşti, Vaslui).

1452, septembrie 10: Întărită de Alexandru voievod postelnicului Ignat, care primeşte uric pentru „a lui dreaptă ocină şi moşii, sate anume Şoldeştii, la Dumitra, şi Ciorăştii, şi Bârlăleştii, i Soltăneştii, şi Socii, cu mănăstire şi cu Stanul, şi, pe Prut, Dănişoara, şi Ciocăneşti, şi Borzăştii, şi, tot acolo, la Vadul Ruşilor, unde este Niag, şi, de acolo, câmpul până ajunge la altă selişte, unde au fost Mane, şi selişte... Ştelunova, şi, pe din sus, la gura Sărăţii, sileşte Buvina, i... osebit alte selişti, şi pe din sus de Husova, şi Dobromireştii, pe Smila, şi Balosineşti, pe Smilişoara, şi, pe Tutova, unde este fratele lui, Româneşti, şi unde este casa lui, la Moina, şi sileşte Negrileşti, şi sileşte pe Lucoveţ, unde au fost Frumuşelul, şi Zorilă, pe Tegheci, şi, la Prut, pe gârla Soholeţul, unde au avut şi moară şi iaz"[960]. Hotare, din vechi.

1623, aprilie 12: Întărit de Ştefan Tomşa voievod marelui logofăt Ionaşcu Ghenghea, care primeşte uric pentru „satul **Mărgiucanii** (azi satul Iveşti, comuna Iveşti, Vaslui) pe pârâul Tutovii, dinspre răsărit, cu mori pe apa Tutovei, ce este în ţinutul Bârladului. Care acel sat

---

volumul IV, Bucureşti 1901, p. 75

[960] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 20, pp. 22, 23

a fost drept domnesc, ascultător de ocolul târgului Bârladului, l-a cumpărat şi el de la Alexandru Ilieş voievod, drept şase cai buni şi 300 galbeni ungureşti, care acei cai şi acei bani s-au dat la trebuinţele pământeşti, unde aveau pâră nevolnicii"; „jumătate de sat din **Ruptura** (sat, Vaslui)**,** cu vad de moară în pârâul Bârladului, ce este în ţinutul Bârladului, care aceia este lui cumpărătură de la Buculei, ginerele Jăvroai, şi de la toţi cumnaţii lui: Iacob Scântei, Nistor şi Ioan, şi de la fraţii lui, drept 100 taleri de argint, bani buni, dintr-al lor drept uric ce au avut de la moşii lor. / Aşijderea şi cealaltă jumătate dintr-acelaşi sat de Ruptură, dintru acelaşi ispisoc, ce-l au de la însuşi domnia mea. Cari aceea el au cumpărat de la Andonii, fecior Petrii, şi de la toţi fraţii lui, şi de la Istrati, fecior lui Trifan Răuliţi, şi de la Tropotei, ginerele Barbului, şi de la Toader, fecior lui Trifan Gladii, şi de la Zahariia, ginerele Săsoai, şi de la Leoa, fecior lui Pavăl, şi de la Manea, fecior pitarului, şi de la Bălan, fecior Ţârului, toţi nepoţii şi strănepoţii Danului, întru 100 taleri de argint, bani buni, dintru acelaşi uric ce au avut ei de moşii. / După aceea, iar au venit, înaintea noastră şi înaintea a tuturor boierilor noştri, ai Moldavii, mari şi mici, Todosiia, fata Nastasâii, nepoata lui Toader Poniţi… ş-a vândut a ei dreaptă ocină şi moşie, a treia partie din sat **Tomeştii** (sat în ţinutul Hârlău. Botoşani), la Cazancea, ce este în ţinutul Hârlăului, cu loc de iaz şi cu tot venitul, care acea parte a luat-o de la feciorii şi nepoţii bătrânului Tomăscu, căci a vândut parte ei, Tomăscul, din satul **Lucenii**, ce este pe Prut, în ţinutul Ieşii, şi partea ei din satul **Socrojănii** (sat în ţinutul Hârlău, Botoşani), iarăşi până în Căzanciul. Aceea au vândut-o boierului nostru mai sus scrisul, dumisale Ionaşcu Ghenghea, marelui lo-

gofăt, drept 200 taleri de argint, înainte noastră şi înaintea boierilor noştri. / Aşijderea au cumpărat lui şi altă parte dintru acelaşi sat din Tomeşti, din a treia parte din mijloc, jumătate de parte, cu părţi de iaz şi cu tot venitul. Aceea au cumpărat lui şi de la Lupul, şi de la frate-său Pătraş Costin şi soru-sa Marâia, toţi feciorii lui Sămion Oţăl, nepoţi Drăganii, fetii Danciului Tomăscul, strănepoţi lui Ichim Piliialoviciu, drept 50 galbeni ungureşti, din drepte privilegii ce au de mărturii de la Petru voievod şi din ispisoc de întăritură ce au avut de la Irimia voievod"[961].

1635, februarie 26: Zapisul şoltuzului Iorga şi al celor 12 pârgari din **târgul Bârlad**, în care mărturisesc că a venit înaintea lor Ştefan, feciorul lui Maftei din **Pogă-neşti**, şi a vândut, „a sa dreaptă ocină şi moşie din sat din **Pogăneşti** (comuna Iveşti, Vaslui) şi din **Polocineşti** (Polocin, comuna Iveşti, Vaslui), drept o iapă şi doi galbeni, lui Arion Talger din **Elan** (lângă Cârja, comuna Murgeni, Vaslui)… Răzeşii săi încă au fost de faţă, anu-me Solomon de **Huşi** şi Gligorie de **Măgiurcani** (azi Iveşti, comuna Iveşti, Vaslui)"[962].

1638, mai 18: Stratulat or **Măgiurcani** (nume schimbat în Iveşti, comuna Iveşti, Vaslui), sin (fiu) lui Iu-sip şi al Teclei, şi Vasilr sin Drăgănesei, nepoţi lui Osou or **Dinişeştii** (comuna Iveşti, Vaslui) vând „partea moşu-lui nostru Osou ot Dinişeşti jupânului Apostolachi, drept 4 lei… dinantea lui Ursu, Sava, Muşeat şi Ioan Bujeniţă din **Măgiurcani**, Maftei şi Dumitraşco Perje din **Iveşti**

---

961 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 57, pp. 88-90

962 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 41, p. 40

(comuna Iveşti, Vaslui) şi mulţi oameni buni şi bătrâni”[963].

1639, septembrie 1: Un alt Bucureşti moldovenesc, în hotarnica locului „numit Piscul Săcăturii, ce vine afară de graniţa **Costeştilor** (comuna Costeşti, Vaslui), adică în zarea cea dinspre apus a Costeştilor, până în **Iveşti** (comuna Iveşti, Vaslui), fiindcă acela se cunoaşte a fi de **Bucureşti** (în hotar cu Costeşti, comuna Costeşti, Vaslui), după ispisocul domnului Vasile voievod”[964].

1643, aprilie 28: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Apostol Cehan. Care cumpără, cu „trei cai, două vaci cu viţei, 20 ughi (ducaţi ungureşti) şi 14 stupi”, de la Vasile Bolişor, în temeiul unui zapis de mărturie de la preotul Vasile, Toma, Dănăilă, Toader Pleşca, Vasile Cotea şi Necula din **Iveşti** (comuna Iveşti, Vaslui), „dreptele sale ocini din satul **Măreţei** (comuna Tanacu, Vaslui), din **Poeneşti** (comuna Poieneşti, Vaslui), din **Grumădzeşti** (comuna Tanacu, Vaslui), din **Fauri** (comuna Vutcani, Vaslui), din **Prigorceni** (comuna Văleni, Vaslui), din **Tăcmăneşti** (comuna Ştefan cel Mare, Vaslui), din **Petreşti** (comuna Văleni, Vaslui) şi din **Băileşti** (comuna Poieneşti, Vaslui)… / Şi la acestea, întărim lui Apostol Cehan şi altă parte din satul Prigorceni, cumpărată de la Loghina, fiica lui Bogze logofăt, şi de la fiul ei Orăş”[965].

1750, august 27: Porunca (cartea gospod) dată de

---

[963] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 355, p. 349

[964] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 209, p. 215

[965] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 83, p. 89, 90

Constantin Mihail Cehan Racoviţă voievod fostului mare paharnic Vasile Sturza, după ce „s-a jeluit Lupul Bogdan, fost mare stolnic, că are gâlceavă de moşie cu Timircan Perjul, care ar fi răspunzând c-ar fi având şi el moşie, dimpreună cu Bogdan, în **Iveşti**, în **Româneşti** şi în **Bălăneşti**, şi până acum n-au mai stăpânit nici el, nici părinţii lui, ci au stăpânit numai părinţii stolnicului Bogdan… / tu să-l chemi de faţă pe Timircan şi să-şi scoaă zapise ce ar fi având, şi să iei seama, şi după cum se va alege şi a da dreptate, să judeci şi să le hotărăşti”[966].

1901: „**Iveşti**, comună rurală şi sat în judeţul Tutova, plasa Pereschivul, spre vest de oraş, pe pârâul Tutova. Are 826 locuitori, din care 209 contribuabili; locuiesc în 227 case. Știu carte 53 persoane. Are o școală primară de băieţi; o biserică. Comerţul se exercită de 9 persoane. Are 11 hectare vii. Aci, pe un platou, în marginea pârâului Tutova, în vara anului 1885, s-au găsit resturi de animale anti-deluviane. Prin această comună trece drumul care vine din şoseaua Bârlad-Bacău şi urmează Valea Tutovei, ducând spre sud, în plasa Corodul. Mai înainte se numea Mărgiucani”[967].

[966] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XVII, Iassi 1891, pp. 217, 218
[967] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 75

IVOEŞTI

(comuna Podul Iloaei, Iaşi).

1554, martie 17: Întărit de Alexandru (Lăpuşneanu) voievod mănăstirii Sfântul Ilie, care primeşte danie domnească „un sat pe Bahlui, anume **Ivoeştii** şi cu moară pe Bahlui, şi alt sat la Cârligătura, cu numele **Văleşanii**, care acele sate sunt ascultătoare de ocolul curţii de la Iaşi, şi al treilea sat, lângă Cotnar, cu numele de **Ezerenii**, care este de mult al sfintei mănăstiri”[968].

1633, ianuarie 27: Zapisul marilor boieri, în care mărturisesc „cum au venit înaintea noastră Vasile şi Nastasia, fiii lui Gavril, nepoţii lor Pavel şi Vasile, fiii Anei, nepoţi lui Gavril, şi nepotul lor Ionaşco, fiul Ţigancii… şi au vândut… a cincea parte din satul **Ivoeşti** (comuna Podul Iloaei, Iaşi), ce este în ţinutul Cârligăturii, pe râul Bahlui, şi cu a cincea parte din vad de moară în Bahlui, ce a fost cumpărată de tatăl lor Gavril de la întreg soborul mănăstirii Sfântul Ilie de lângă Suceava. Aceea au vândut-o panului Gheorghe Roşca vistiernic, pentru 120 taleri de argint”[969].

1634, iunie 12: Întărit de Vasile Lupu voievod visternicului Gheorghe Roşca, care primeşte uric pentru „a cincea parte din satul **Ivoeşti**, pe râul Bahlui, şi cu a cincea parte din vad de moară pe Bahlui, care este în ţinutul

---

968 Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. X, Iassi 1888, pp. 128-130

969 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 278, pp. 354-356

Cârligăturii, ce i-a fost cumpărătură de la Vasile şi Nastasia, fiii lui Gavril, şi de la nepoţii lor Pavel şi Vasile, fiii Anei, toţi nepoţi ai lui Gavril, şi de asemenea de la nepotul lor Ionaşco, fiul Ţigancei, pentru 120 taleri de argint… Şi iarăşi am dat şi i-am înnoit altă parte din acel sat Ivoeşti, jumătate din a cincea parte şi cu partea din vad de moară, cumpărătură de la Moiseiu, fiul lui Ioan, pentru 60 taleri de argint”[970].

1636, aprilie 4: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului vistiernic Gheorghe Roşca, în baza uricelor şi ispisoacelor sale, adică **Volnăeştii** (Vulcăneşti, comuna Cioreşti, raionul Nisporeni, Moldova) pe Işnovăţ, care este în ţinutul Lăpuşnei, jumătate din satul **Negreşti** (comuna Negreşti, raionul Străşeni, Moldova), tot pe Işnoveţ, şi satul **Cozmeştii** (raionul Nisporeşti, Moldova), pe râul Prut, de asemenea în ţinutul Lăpuşnei, a şaptea parte din **Izbişte** (comuna Izbişte, raionul Criuleni, Moldova) şi a şaptea parte din **Pietrosul** (Chetrosu, comuna Chetrosu, raionul Arenii Noi, Moldova), din ţinutul Lăpuşnei, două părţi din **Cotelova** (comuna Koteleve, raionul Novoseliţa, Ucraina), în ţinutul Hotinului… / Şi jumătate din a patra parte din **Balomireşti** (comuna Dumeşti, Iaşi) şi din **Hoiseşti** (comuna Dumeşti, Iaşi), la pârâul Bahlui… / Şi satul **Scobenţenii** (Scobilţeni, comuna Podu Iloaiei, Iaşi), care este în Cârligătură… o selişte, anume **Vălişenii** (Văleşeni, comuna Podu Iloaiei, Iaşi), care este în ţinutul Cârligăturii… jumătate din satul **Mateuţi** (comuna Mateuţi, raionul Rezina, Moldova) pe Nistru, în ţinutul Orheiului… şi satul **Stărpenii** (Sterpeni, comuna Stănileşti, Vaslui), care este în ţinutul Fălciului… jumă-

---

[970] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 154, pp. 173-175

tate din satul **Oncani** (înglobat în Orăşeni-Deal, comuna suburbană Curteşti, Botoşani) şi din **Turbureni** (sat înglobat în Botoşani) şi a treia parte din satul **Băiceni** (comuna suburbană Curteşti, Botoşani), în ţinutul Hârlăului… satul Tâmpeştii (Fălticeni, Suceava) în ţinutul Sucevei şi jumătate din satul **Mihalcăuţii** (înglobat în Lukacivka, comuna Nelipovţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), în ţinutul Hotinului, pe Viliia Seacă… / Şi a cincea parte din satul **Ivoeşti** (comuna Podu Iloaei, Iaşi) din ţinutul Cârligăturii… nişte părţi de ocină din **Ţibăneşti** (comuna Băceşti, Vaslui), pe pârâul Gârboveţ, în ţinutul Vasluiului… a patra parte din satul **Hlăpeşti** (înglobat în Nemţeni, comuna Nemţeni, raionul Hânceşti, Moldova) pe Prut, în ţinutul Lăpuşnei… nişte părţi de ocină din satul **Copujani** (ţinutul Lăpuşnei, Moldova), din ţinutul Lăpuşnei”[971].

1637, iulie 5: Întărit de Vasile Lupu voievod, prin ispisoc de judecată, fostului vistiernic Gheorghe Roşca, după ce fusese pârât de faţă de Chirilă, Ştefan, Lupul şi alte rude şi răzeşi ai lor din **Românești** (lângă Târgu Frumos, Iaşi), „pentru nişte părţi de ocină ce a cumpărat din satul **Ivoeşti** (comuna Podu Iloaei, Iaşi), pe Bahlui, în ţinutul Cârligăturii… Roşca vistiernic a adus înaintea domniei mele oameni care i-au vândut acele părţi de ocină din acest sat Ivoeşti, anume Moiseiu din Româneşti, Ţâgan, Vasile Bodorcea, Marco şi Pavel… iar ei au spus că au mers pe la toate rudele lor şi au dat de ştire, şi nimeni dintre ei nu voia să cumpere. Şi a adus şi mărturie, oameni buni şi slugi ale domniei mele, anume Ivan, Văsian şi Miera din **Mădârjeci** (Mădârjeşti, comuna Bălţaţi,

---

[971] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 389, pp. 435-445

Iaşi), Machidon, Chirilă, Pătraşco şi Tofan din **Cudreşti** (înglobat în Bălţaţi, comuna Bălţaţi, Iaşi), Silion din **Vlădeşti** (comuna Stolniceni-Prăjescu, Iaşi), Gricea din **Cosiţeni** (comuna Podi Iloaiei, Iaşi), din Cârligătura, care au mărturisit că au umblat acei oameni, care au vândut lui Gheorghe Roşca, pe la toate rudele lor şi le-au dat ştire, iar n-au vrut să cumpere părţile pe care acum vor să le întoarcă”[972].

IZBEŞTI

(Izbişcea, sat pe Răut, comuna Cruglic, raionul Dubăsari, Moldova).

1453, iunie 20: Întărit de Alexandru voievod logofătului Mihail, care primeşte uric pentru „satele, în ţara noastră, în Moldova: un sat pe Bistriţa, anume Vânătorii noştri, care sunt mai jos de târgul de la Piatra lui Crăciun, pe care noi înşine i-am dat în schimb pentru satul lui, pentru Ciumăleşti, care sunt pe Siret. Şi, de asemenea, îi întărim satele lui şi vislujenia şi ocinile drepte pe care le are de la înaintaşii noştri: pe Răut, anume Procopeni, şi cu moară, şi **Izbişcea, şi cu prisăcile care au ascultat şi ascultă de aceste sate**, şi, mai jos pe Răut, la Fântâna Albă, unde sunt satele, şi, mai sus de cetatea noastră Hotin, un sat pe Nistru, anume Raşcăuţi, pe care i-a cumpărat cu banii săi drepţi, şi alt sat, lângă

---

972 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 145, pp. 134-136

Sneatin, anume Gavrilăuţi, şi, mai sus de Budilcea, anume jumătate din Şirăuţi, pe care i-a cumpărat de la Şendrică. / Şi încă a venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri pan Petru Hudici şi fiul său, Iaţco, şi ginerele său, pan Şandro, şi au vândut un sat, care este pe Moldova, anume Verijani, toate trei cătunele, credinciosului nostru boier, pan Mihail logofăt, de bunăvoia lor, pentru o sută şi pentru 40 de zloţi… Şi, de asemenea, îi întărim satele lui drepte, pe care le-a cumpărat pe banii săi drepţi de la pan Oană Pâşco, şi de la soţia lui, sora lui Raicu, anume: curtea de jos a lui Neagoe, care este pe Siret, şi alt sat mai sus de curte, anume Părtănoşi, şi alte sate de cealaltă parte a Siretului, anume: Pobrata, şi Berindeeşti, şi Valea Seacă şi Heci, şi alt sat, lângă Cotnari, anume Giuleşti… Iar hotarul tuturor acestor sate să fie după toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[973].

1455, iulie 2: Întărit de Petru voievod logofătului Mihail, care primeşte uric pentru „satele anume: curtea lui, pe Siret, care a fost a lui Neagoe, şi Părtănoşii, şi, la gura Pobratei, unde este jude Cârstea şi Danciul, amândouă judeciile, şi, Heciul, şi Valea Seacă, pe care şi le-a cumpărat de la verii lui Neagoe, şi, pe Răut, Procopeni, cu moara, şi **Izbişcea, unde este Danilo şi Budul**, şi prisaca lui pe Nistru, anume a lui Bileac, cu gârla şi iezerul şi cu tot venitul lui, şi, la graniţă, sub Sneatin, Gavrilăuţi, şi, mai jos de acesta, Ivancăuţi şi Pogorilăuţi, pe care i-a cumpărat de la Manea Globnicu şi de la copiii

---

[973] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 33, pp. 44-46

lui, şi, pe Nistru, anume Raşcăuţi, pe care i-a cumpărat de la Mândrea Jumătate”[974]. Hotarul, din veac.

1634, iunie 24: Întărit de Vasile Lupu voievod nepoţilor Agahiei şi ai vornicesei Chirena Zbieroaie, Constantin, Cumna şi Dumitru, fiii Agahiei, nepoţii lor Gheorghe Roşca vistier, Vasile şi Măria, feciorii Măguţii, nepoţi Agahiei, Gheorghe cu fraţii şi cu surorile lui, feciorii Lupului vornic, toţi nepoţi Agahiei, şi iarăşi Iordache, Florinţa şi Franga, feciorii Maricăi, toţi nepoţii Agahiei, Varvara şi Tecla, feciorii Dimitrii, iar nepoţi Agafiei, aşijderea rudeniile lor Dumitru, Ionaşco şi nepoata lor Măriia, fata Mărenii, feciorii Fătului, toţi nepoţi şi strănepoţi Chirenii Zberoae vorniceasa, care primesc urice pentru „trei sate, anume **Izbiştea** (Izbeşti, comuna Cruglic, raionul Dubăsari, Moldova), din ţinutul Orheiului, şi satul **Pietrosul** (sau Guţăşti, aproape de Bujor, comuna Bujor, raionul Kotovsk, Moldova), şi satul **Slobodziia** (sau Pătruşani, azi Chetroşeni, comuna Şişcani, raionul Kotovsk, Moldova), din ţinutul Lăpuşnei, şi cu două fălci de vie de la târgul **Huşilor**”[975].

1634, august 1: Zapisul fraţilor Dumitraşcu, Ionaşcu şi Mărina, feciorii Fătului, nepoţii Irinii Zberoae vorniceasa, în care mărturisesc că s-au „tocmit de-am schimbat cu dumnealui Gheorghe Roşca vistiernic, datu-i-am jumătate de sat de **Izbeşti**, din ţinutul Orheiului, ce ne-a fost nouă moşie dreaptă, iar dumnealui ne-a dat pentru această moşie 2 fălci de vie la **Huşi**, în Dric, lucrată, cu roade, iar pentru o falce ne-a dat 58 de galbeni

---

974 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 48, pp. 67-69

975 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 167, pp. 189, 199

bani buni… Aşijderea, noi, aceşti trei fraţi, dat-am părţile noastre, jumătate de selişte din **Pietrosul**, pentru ce-a îmblat dumnealui de ne-a scos aceste ocini, fiind împresuraţi”[976].

1774, iunie 5: Satele **Izbeştii** şi **Cruhlicul**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Răutului, după recensământul lui Rumeanţev[977], avea **toată suma caselor 21**. Rămân birnici 21. / **Birnici:** Ioniță / Iftodi / Neculai, ciobotar / Ilie Șelic / Miron / Gavril / Gheorghe, vătăman / Andronic / Alicsandru / Gheorghe / Toma / Acsenti, dascăl / Vasili Buluții / Pintelei Cruhlucian / Constandin fiul Zahariei / Afteni Cruhlucian / Ștefan Dima / Ioniță fiul lui Acsenti / Iordache, herghelegiu / Ioniță Chetrianu / Emurachi Moșniaga.

1904: „**Izbeşti**, sat mare în judeţul Orhei. Face parte din volosti Hârtop. Aşezat într-o vâlcea, ce dă, din dreapta, în valea Răutului. Are 268 case, cu o populaţie de 2.720 suflete; o biserică, cu hramul Sf. Mihail; 6 mori de vânt; 473 vite mari”[978].

---

976 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 220, pp. 249, 250

977 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 418

978 Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 124

IZBIŞTE

(comuna Izbişte, raionul Criuleni, Moldova).

1636, aprilie 4: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului vistiernic Gheorghe Roşca, în baza uricelor şi ispisoacelor sale, adică **Volnăeştii** (Vulcăneşti, comuna Cioreşti, raionul Nisporeni, Moldova) pe Işnovăţ, care este în ţinutul Lăpuşnei, jumătate din satul **Negreşti** (comuna Negreşti, raionul Străşeni, Moldova), tot pe Işnoveţ, şi satul **Cozmeştii** (raionul Nisporeşti, Moldova), pe râul Prut, de asemenea în ţinutul Lăpuşnei, a şaptea parte din **Izbişte** (comuna Izbişte, raionul Criuleni, Moldova) şi a şaptea parte din **Pietrosul** (Chetrosu, comuna Chetrosu, raionul Arenii Noi, Moldova), din ţinutul Lăpuşnei, două părţi din **Cotelova** (comuna Koteleve, raionul Novoseliţa, Ucraina), în ţinutul Hotinului… / Şi jumătate din a patra parte din **Balomireşti** (comuna Dumeşti, Iaşi) şi din **Hoiseşti** (comuna Dumeşti, Iaşi), la pârâul Bahlui… / Şi satul **Scobenţenii** (Scobilţeni, comuna Podu Iloaiei, Iaşi), care este în Cârligătură… o selişte, anume **Vălişenii** (Văleşeni, comuna Podu Iloaiei, Iaşi), care este în ţinutul Cârligăturii… jumătate din satul **Mateuţi** (comuna Mateuţi, raionul Rezina, Moldova) pe Nistru, în ţinutul Orheiului… şi satul **Stărpenii** (Sterpeni, comuna Stănileşti, Vaslui), care este în ţinutul Fălciului… jumătate din satul **Oncani** (înglobat în Orăşeni-Deal, comuna suburbană Curteşti, Botoşani) şi din **Turbureni** (sat înglobat în Botoşani) şi a treia parte din satul **Băiceni** (comuna suburbană Curteşti, Botoşani), în ţinutul Hârlăului… satul

Tâmpeştii (Fălticeni, Suceava) în ţinutul Sucevwei şi jumătate din satul **Mihalcăuţii** (înglobat în Lukacivka, comuna Nelipovţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), în ţinutul Hotinului, pe Viliia Seacă… / Şi a cincea parte din satul **Ivoeşti** (comuna Podu Iloaei, Iaşi) din ţinutul Cârligăturii… nişte părţi de ocină din **Ţibăneşti** (comuna Băceşti, Vaslui), pe pârâul Gârboveţ, în ţinutul Vasluiului… a patra parte din satul **Hlăpeşti** (înglobat în Nemţeni, comuna Nemţeni, raionul Hânceşti, Moldova) pe Prut, în ţinutul Lăpuşnei… nişte părţi de ocină din satul **Copujani** (ţinutul Lăpuşnei, Moldova), din ţinutul Lăpuşnei”[979].

1783, septembrie 3: Condrea Târâială ot **Izbişte** şi Nistor Săveaschi din **Teleşău** ot Orhei vând logofătului Climent, diac de vistierie, „cu tocmeală câte 26 parale stânjenul… partea de moşie din **Iurceni**, la ţinutul Lăpuşnii, din partea de jos a opta parte din bătrânul Ionel Nohit, cu neamurile de pe fraţi ce se trag din Tudosca, fata lui Ionel Nohit, din care s-au născut Ion Târâială, Alexandru şi Darie… am vândut din selişte, din iazuri şi din tot venitul, afară de o parte, ce au dat danie logofătului Lupul Nacului State, fecior lui Ioniţă Bosuocă (Busuioc), ce este nepot de fată lui Darie, fecior Tudoscăi… şi afară de partea lui Nistor Săveaschi, 1 pol (jumătate) stânjen”[980]. Martori: hotarnicii Andrei Mihalachi, Ştefan Ciocan, Enachi Meri Acri, şi răzeşii Agachi Mârza, Constantin Mârza, Iacob Botez, Andronachi Ciorăş. Hilip Bânzar, Timofti Bânzar, Constantin Bânzar,

---

[979] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 389, pp. 435-445

[980] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 272, pp. 300, 301

Lefter Tâmbâr, Mihăilă Bocman, Ştefan Ciorâş, Cozma Iordachi, Miron brat (frate) Cozma şi Roman Iordachi.

IZVOARE

(fostul sat Runcul, azi Izvoare, comuna Bahna, Bacău).

1440, august 20: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi feciorilor lui Ţudco, Şteful şi Isac, care primesc uric pentru „a lor ocină, satul anume Ţuţcanii şi, mai sus de Ţuţcani, una fântână într-acelaşi hotar, şi Urzicele, şi în Iaz, şi Bahna, şi în Băhneana câtă parte au, şi poiana din sus de Bahnă, şi Săcătură, şi Poiana, şi Runca Mare… Dar hotarul acelor sate să fie după hotarul vechi, pe unde au umblat din veci”[981].

1632, martie 1: Zapisul fiilor lui Simion Jorea, Ionaşco, Gheorghe şi Grăpina, şi al nepoatei lor Safta, care îşi împart moşiile moştenite după „părinţii noştri Simion Jorea şi maica noastră Anna Joroae”. „Deci s-au venit în partea lui Ionaşco Jorea jumătate de **Ruptură** (azi Izvoare, comuna Bahna, Neamţ) în ţinutul Neamţului, a patra parte de **Seliştea** (azi Slobozia-Silişcani, comuna Mihălăşeni, Botoşani), în ţinutul Hotinului, jumătate din a patra parte de **Măndăcăuţi** (Mendicăuţi, comună în raionul Hotin, Ucraina) de acolo şi a patra parte de Onut (scris „Unotu”) în ţinutul Cernăuţilor”; / „Iar lui Gheorghie Jora s-au venit jumătate de **Costeşti** (comuna Du-

---

[981] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 206, pp. 292, 293

ruitoarea, raionul Râşcani, Moldova) în ţinutul Hotinului şi jumătate din a patra parte de Măndăcăuţi de acolo şi a patra parte din Onut, în ţinutul Cernăuţilor, şi a patra parte din **Creceşti** (azi Chirceşti, comuna Micleşti, Vaslui) şi jumătate e **Ruseni** (sat, Vaslui), în ţinutul Vasluiului"; / „Iar surorii noastre, Grăpinei, s-au venit jumătate de sat **Zubriceni** (azi Zăbriceni, comună în raionul Ediniţa, Moldova), în ţinutul Hotinului, şi jumătate de **Părceleni**, de acolo, şi a patra parte de **Zăvădeni** (sat, raionul Horin, Ucraina) şi o falce şi un fărtai de vie în **Cotnar**; / Iar nepoatei noastre, Saftei, fetei Nastasiei, surorii noastre, s-au venit jumătate de sat **Porceleni** (Oneşti, fost Porciuleanca, comuna Zăbriceni, raionul Ediniţa, Moldova), în ţinutul Hotinului, jumătate de Zăvodeni de acolo şi a patra parte de Zăvedeni, iarăşi de acolo, şi două fălci de vie la Cotnar. Însă cea moară din jos de **Pojogeni** (raionul Ediniţa, Moldova) să fie în două Grăpina cu Safta. Şi dintr-acele heleşteie să le fie după părţi"[982].

1774, iunie: Satul **Ruptura**, ocolul Siretului, după recensământul lui Rumeanţev[983], avea **toată suma caselor 18**. Scădere rufeturi 3: 2 văduve, 1 ţigan. Rămân birnici 15. / **Birnici:** Gheorghe, morar / Pavăl Gage / Ion zet (ginere) lui / Vasile Gocă / Ion sin (fiu) lui Acsănti / Dumitru, morar / Dumitru Negraeş / Ion, ungurian / Ilii fiul lui / Nechita al lui ungurian / Iftimi cumnat Făgheţel / Nechita Spataru / Andrei al Honcului / Ion Guguţă / Dinul Goga. // **Rufeturi:** Mălanca, văduvă / Măriuţa / Gheorghiţă, ţigan, // **Liuzii** dumisale vornicului Costantin

---

[982] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 10, pp. 9, 10

[983] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 66

Roset din **Ruptura** şi din **Corneşti**, toată suma caselor: 17. Rămân birnici 17: Neculai, mocan / Ion, mocan / Vasile, mocan / Savin, mocan / Ion Fălfăroi / Vâlcu, mocan / Toader, mocan / Dumitru, mocan / Andrei, porcar / Crăciun, porcar /Dămian Zbâncu / Ion Zbâncu / Toader al lui Ciocan, la luncă / Radu, muntean de acolo / Sandu, muntean de acolo / Şerban, muntean de acolo / Apostol al lui Gioncul de acolo.

1901: „**Izvoarele**, sat în judeţul Bacău, plasa Bistriţa de jos, comuna Ruși, situat pe malul drept al Bistriţei, în vale, şi puțin mai în jos de satul Domniţa Maria, la 12 km de satul Ruși. Are o populaţie de 56 familii sau 187 suflete; 2 biserici, una ortodoxă, clădită, la 1802, de Pavel Christea, la care slujește un preot din Bacău, iar a doua, catolică, clădită în 1886 de locuitori; 1 cârciumă. Vite: 13 cai, 178 vite mari cornute și 25 porci”[984].

IZVORUL BERHECIULUI

(vechiul sat Obârşia Berheciului, Bacău)

1627, aprilie 20: Întărit de Miron Barnovschi voievod marelui pitar Ionaşco Cehan, care primeşte uric pentru „o parte de ocină din satul **Slipotenii** (lângă Izvorul Berheciului, Bacău), în ţinutul Tecuciului, din a patra parte a treia parte, cu loc de moară pe apa Berheciului şi cu loc de prisacă pe pârâul Slipotul şi din a patra

[984] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, pp. 81, 82

parte din jumătate de sat **Obârşia Berheciului** (Izvorul Berheciului, Bacău), a treia parte, ce şi-a cumpărat sieşi drept 60 taleri de argint de la Tofana, jupâneasa lui Vitoltu Mărăţeanu fost logofăt, fata lui Bucium vornic. / Şi iarăşi a vândut lui Ionaşco Cehan altă parte de ocină din acelaşi sat Slipotenii, a patra parte, cu vad de moară pe apa Berheciului şi cu tot venitul, drept 40 taleri de argint. Care parte a fost cumpărătură lui Vitolt logofăt de la Ionaşco şi soră-sa Magda, feciorii lui Ion, nepoţii lui Toader Berheci. Şi iarăşi au mai întărit lui Ionaşco Cehan vel pitar toate părţile din Slipoteni, de către apus, cu loc de moară şi cu tot venitul, ce le-a cumpărat, drept 50 de taleri, de la Dragoş călugărul, feciorul lui Iuvol, nepotul lui Lazor, şi de la seminţia lui”[985].

1628, aprilie 10: Întărit de Miron Barnovschi voievod fraţilor Petre, Ionaşco, Bălan şi Mărica, fiii lui Cehan bătrânul, nepoţi lui Stan Horjăi, şi neamului lor Frăţiman, şi surorilor lui Maricăi şi Anisiei, nepoţii Albei, şi iarăşi neamului lor Gheorghe Horja şi surorii lui Varvara, fii ai bătrânului Horja paharnic, şi iarăşi neamului lor, Sohiicăi şi surorii ei Sora, fetele lui Gureş, şi iarăşi neamului lor Nastasiei Cărăimănesei şi surorii ei Drăguţa, fetele Antimiei, toţi nepoţi şi strănepoţi Tetului, care primesc uric pentru „a treia parte din satul **Titeştii** (azi Tinteşti, lângă Gugeşti, Vaslui) din ţinutul Fălciului, partea de mijloc, şi iarăşi o a treia parte, partea cea din mijloc din satul **Prebeştii** (Pribeşti, Vaslui) din ţinutul Vasluiului, cu vaduri de mori şi cu tot venitul”. / Întărit fraţilor Petre, Ionaşcu, Bălan şi Mărica, fiii lui Cehan bătrânul, nepoţi Lazei, şi neamului lor Gheorghe Horja şi

---

985 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 184, p. 239

surorii lui Vărvara, fiii lui Horja bătrânul paharnic, şi neamului lor, Sora şi sora ei Sofiica, fetele lui Gureş, şi iarăşi neamului lor Nastasiei Cărăimănesei şi surorii ei Drăguţa, fetele Antimiei, toţi nepoţi şi strănepoţi lui Stan Horja… satul **Horjăştii** (Horjeşti, sat pe Lăpuşna, Moldova) pe Lăpuşna, din sus de **Scorţăşti** (lângă Horjeşti, Moldova), unde au fost casele lui Stan Horja, şi **Fântâna Pepirigului** (sat pe Lăpuşna, Moldova), dintr-acelaşi hotar, şi alt sat, în **Gura Ocoalelor** (lângă Horjeşti, pe Lăpuşna, Moldova) pe Prut, sub obrejie, unde se ridică gârlele în cruciş, şi un loc de prisacă, la **Colacul** (toponim, Horjeşti, Moldova) şi prisaca cea veche a lui Horja de după **Tărnuşa** (pârâu pe Lăpuşna, Moldova), în obârşia pârâului, şi **Strâmbenii** (sat, ţinutul Lăpuşna, Moldova) pe Bujor, şi **Fântâna lui Muşat** (sat pe Lăpuşna, Moldova), cu tot venitul”. / Tot acum, Tofana, jupâneasa lui Vitolt logofăt, fata vornicului Bucium, îi vinde marelui pitar Ionaşco Cehan, drept 60 taleri de argint, „o parte de ocină din satul **Sclipotenii** (azi Slipoteni, lângă Izvorul Berheciului, Bacău), din a patra parte, a treia parte, cu vad de moară în apa Berheciului şi cu loc de prisacă pe pârâul Şleapotea, în ţinutul Tecuciului, şi din a patra parte din satul **Obârşiei Berheciului** (comuna Izvorul Berheciului, Bacău), a treia parte… care aceste părţi au fost cumpărătură lui Vitolt logofăt de la Isaiia sin Magdei, nepot Danului”. / Ionaşcu Cehan mai cumpără şi alte părţi din Sclipoteni, de la aceeaşi Tofana şi de la Draguş monah, feciorul Ivului, nepot lui Luca… apoi „şi un vad de moară şi cu pietre din satul **Brătenii** (lângă Pogoneşti, Lăpuşna, Moldova), de la Ştefan, ginerele lui Crasnăş, şi de la Apostol, fiul lui Crasnăş, drept 25 taleri de argint”. De la Gheorghie, fiul lui Zbera, ne-

potul Bârzului şi Ţampului, Ionaşco Cehan cumpără părţi „din satul **Măzdăşănii** (azi Măgdăşeni, lângă Avereşti, Vaslui), ce este în ţinutul Fălciului”[986].

ÎNDĂRĂPNICI

(Orhei, Moldova).

1671, august 1: Istratie din **Chiperceni**, feciorul lui Dragomir cel bătrân din **Îndărăpnici**, vinde marelui stolnic Ilie Sturza, drept 5 boi şi 5 lei bani, „o moşie care este în satul Îndărăpnici, jumătate de sat ales şi stâlpit, ce este partea mea, din sus dinspre Dobruşa… dinaintea lui Donici căpitan, Ştefan căpitan, Simion Râuleţ, Urdă vătavul, Pavăl vătavul din **Beişor** şi mulţi oameni buni s-au prilejit”[987].

1797, iunie 14: Întărit de Alexandru Ioan Calimah răzeşilor din **Îndărăpnicii**, prin anafora care stabileşte că „nu e moşie domnească, ci moşie răzeşească”, cercetarea şi verdictul pornind de la jaloba liderilor răzeşilor, „Grigoraş Strătulat, Climinti Melica, Ioniţă Soltan şi preotul Ioniţă, împreună cu alţi ai lor răzeşi din jumătate de sat din moşia Îndărăpnicii, de pe Răut, din ţinutul Orhei”[988].

1904: „**Îndărăpniţa** sau, ruseşte, Inderepnici, sat

[986] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XIX, Bucureşti 1969, doc. 338, pp. 462, 463
[987] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 131, p. 133
[988] Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul şi ţinutul Orheiului*, Bucureşti 1944, doc. 311, pp. 358-361

în judeţul Orhei, volosti Ciocolteni, aşezat într-un hârtop al văii Răutului, Are 100 case, cu o populaţie de 105 familii, ţărani români; 254 vite mari cornute, 48 cai”[989].

JĂCICANI

(sat pe Bistriţa, Bacău).

1634, iulie 7: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Gavril sin (fiul) Magdalinei, nepot lui Titea, şi Tudorei, fata lui Titea, în baza zapisului de mărturie al lui Mareş vătav şi Mihail ot **Boşani** (sat pe Bistriţa, Bacău), Trifan şi Simion de **Hălăşeni** (sat pe Bistriţa, Bacău), Dam nemiş şi popa Ioan ot **Frăceşti** (sat pe Orbic, Neamţ), Gavril Zaharie ot **Rogozăni** (Bacău) şi de la Hilip ot **Jăcicani** (sat pe Bistriţa, Bacău), în care scriu că au venit înaintea lor Grozav, fiul lui Medeiu**,** şi a vândut o parte de ocină din satul **Cârneştii** (Corneşti, comuna Filipeşti, Bacău), pe apa Săretului… lui Toma şi surorii lui Titea, drept 140 zloţi”[990].

[989] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 129
[990] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 180, pp. 199, 200

JADOVA

(pe Ceremuş, Bucovina, Ucraina).

În **20 aprilie 1481**, Ştefan cel Mare întărea Zberii satul „Jodeştii”, cum se numea pe atunci Jadova, un alt nume fiind acela de Jadăuţi, pe care Zbiera îl cumpărase de la nepoţii lui Dragoş Viteazul, feciorii lui Stanislav Rotinpan, Sima, Şteful şi Maseico.

1490: În 15 martie 1490, dintre bisericile întărite de Ştefan cel Mare Episcopiei de Rădăuţi, se afla şi „a 2-a biserică, la Jadăuţi, cu popă”.

1596: În 9 aprilie 1596, obştea răzeşească a Jadovei este menţionată într-o învoială cu diacul Vasile din Călineşti pe Ceremuş, căruia îi permit să ia apă din pârâul Brusniţii, de Drăgan Jadovanul, „vătaf of Jadova”, Ion Drăcşan şi de Luca şi Grigore Ticşe din Jadova.

1687: Din aceeaşi obşte răzeşească făceau parte şi fraţii Isac şi Gheorghiţă Goian, străbunii Goianeştilor, cei care, în 19 februarie 1687, obţinea, împreună cu Isar, stăpânul moşiei Călineşti pe Ceremuş, protecţia hatmanului Stanislaw Jablonowski, inclusiv scutirea de contribuţii pentru armată din partea satelor lor, cu ocazia ocupării nordului Moldovei de către armatele polone. Alţi răzeşi jadoveni sunt menţionaţi în 21 august 1687, cu ocazia hotărnicirii Comăreştilor, la care participă ca martori popa Toma din Jadova, Costin din Jadova, Gligorie Tabără, Ştefan şi Andrei Vlad, Nichifor Scripca, Radca şi Racoce, copiii Tomii.

1718: Partea din Jadova a fraţilor Goian este întărită, în 4 decembrie 1718, lui Gavril, feciorul lui Isac Goian, şi lui Toader, feciorul lui Gheorghiţă Goian.

În **1742**, Gheorghe, fiul lui Andronachi Vlad, care se călugăreşte, sub numele de Gherasim, Ştefan Taboră, şi egumenul Gheorghe ctitoresc schitul Jadova, cu 7 călugări, pe care Andrei Vlad, feciorul lui Vasilaşco Vlad, îl va înzestra, în 10 mai 1761, cu partea sa de moşie, 10 fălci de teren în sat şi în Vasileu.

În **1752**, la împărţeala moşiilor Goianeştilor, fraţii Toader, Nacul şi Ion Goian, şi surorile lor, Măriuţa, Irina şi Gafiţa primesc a opta parte din Jadova.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[991], din 1772-1773, înregistrează la Jadova din Ocolul Berhometelor „35 – toată suma caselor", însemnând 3 mazili, 2 ruptaşi, 3 nevolnici, 4 femei sărace 1 jidov botezat, 2 popi şi 20 birnici.

În **1774**, satul Jadova avea 12 familii, iar în 1775, când ţinea de Ocolul Berhometelor, 5 mazili (toţi din neamul Goian), 2 popi şi 14 ţărani. În 1784, numărul familiilor ajunge la 63.

1776: În 29 februarie 1776, s-a făcut hotarnica satului Jadova, prin care se separau părţile fraţilor Ion şi Prodan Frăsăian, nepoţii lui Drăgşan, printre reperele de moşii răzeşeşti aflându-se stâlpul lui Drăgşan ce-l ţin Vlădiştii, stâlpul Eneştilor, casa lui Costrăj.

1788: În 5 octombrie 1788, cei 5 mazili din Jadova, Gheorghe, Dumitru, Mihail, Vasile şi Teodor Goian obţin titluri de nobili din partea „Forum Nobilium" al Galiţiei şi Lodomeriei.

---

[991] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 336

1790, iulie 26: Mihalache „sin (fiu) Ion Cionohuz ot Stăneştii din cordon, ţinutu Cernăuţului”, face zapis şi vinde căpitanului Andii Ciornei „două părţi a mele ce le-am avut şi eu de la tatăl meu, Ion Ciornohuz, ficior lui Toader Cionohuz, gineri lui Prodan Frăsiian, care aceste două părţi de moşie esti una la ţinutul Sucevii, pe apa Siretului, ce să cheamă Jadova”[992].

1794: În 14 iunie 1794, copiii lui Constantin Ianăş căpitan, împart între ei părţi de moşie din Stăneşti şi din Jadova.

1802: În 1802, Maria, jupâneasa lui Ion Cocoranul, dăruia fetei sale, Nastasia, părţile din Jadova care îi aparţineau.

1804: Biserica „Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavril” din Jadova a fost construită, în 1804, de familia de GOIAN, în Cotul Jadovei funcţionând o bisericuţă, Naşterea Maicii Domnului, construită de aceiaşi familie de GOIAN. În 1843, la Jadova existau 960 ortodocşi, iar la Cotul Jadovei, 357, preotul administrator Ioan ILASIEVICI slujind în Jadova, postul de la altarul din Cotul Jadovei fiind vacant. În 1843, cele două biserici, cu 2.336 enoriaşi, patronate de Alexandru de GOIAN şi de Jeronim graf de la SCALLA, erau slujite de parohul Georgie BALMOŞ. În 1907, când patroni bisericeşti erau Alexandru de GOIAN, Ioan de GOIAN, graful Ieronim de la SCALLA, grafina Thewodolinde de la SCALLA, Ioan şi Constantin de BALOŞESCUL şi Nicolai şi Alexandru de VITAN, paroh era Theodor SCRABA, născut în 1847, preot din 1876, paroh din 1886, iar cantor, din 1894, George de SEVESCUL, născut în 1858.

---

[992] Vitencu, Alexandru, *Zapis de vânzare din 1790*, în *Revista Bucovinei*, No. 3, Anul I, martie 1942, p. 91

1806: În 1806, a fost sfinţită biserica de lemn, cu hramul „Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril".

1811: În 17 aprilie 1811, Iordachi Tabără, descendentul din Mihalcea, lăsa prin testament fiicei lui, Maria, jupâneasa lui Constantin Braha din Beceşti, părţile lui de sat din Jadova, Cuciurul Mic şi Stăneşti.

1862: O şcoală cu 3 clase funcţiona în Jadova din 1862, iar în Cotul Jadovei, din 1892, funcţiona o şcoală evanghelică cu o clasă[993].

În **1890**, Jadova avea 2.800 locuitori, conduşi de primarul George Stariuc. Învăţător era A. Sorocean, paroh – Vasile Hymen, iar cantor bisericesc – George Sevescul.

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Jadova**, târg, districtul Storojineţ, aşezat la confluenţa pârâului Ţediuca cu Siretul, aproape de hotarul apusean al districtului. Suprafaţa: 29,99 kmp; populaţia: 2.974 locuitori, aproape exclusiv ruteni şi români rutenizaţi, de religie greco-ortodoxă. Se compune din vatra târgului Jadova şi din cătunele: Bechiv, Jadova Nouă, Odaia, Boian şi Cosovanca. Este aşezat lângă drumul districtual Storojineţ – Berhomet pe Siret, precum şi lângă linia ferată Hliboca-Berhomet, la care este staţie. Are un oficiu telegrafo-poştal; o şcoala populară, cu 2 clase; o biserică romano-catolică şi una greco-ortodoxă parohială, cu hramul „Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril". La 1776, era proprietate domnească. Populaţia, formată din locuitori băştinaşi şi din colonişti transilvăneni, astăzi rutenizaţi, se ocupă cu negoţul, cu agricultura şi creşterea vitelor. Posedă 1.935 hectare pământ arabil, 1.021 hectare fânaţuri, 49

---

[993] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 34, 1876 p. 71, 1907 p. 146

hectare grădini, 698 hectare imaşuri, 2.932 hectare pădure. Se găsesc 270 cai, 1.185 vite cornute, 20 de oi, 420 porci, 302 stupi. / **Jadova, moşie**, cu administraţie specială, districtul Storojineţ. Suprafaţa: 29,25 kmp; populaţia: 848 locuitori, în majoritate germani, de religie evanghelică"[994].

1911: „Pe lângă alte comune din tară, au decis şi comunele Panca, Comareşti, Comareşti-Tisoveţ, Jadova, Carapciu pe Ceremuş, Hliboca, Petriceanca, Volcineţul-nou, Costeşti etc., între care multe comune răzeşeşti, cu caracter şi sentiment curat românesc, să-şi redeştepte şi să-şi dezvolte limba lor românească, în regiunile locuite de ei. În scopul acesta, şi-au deschis numitele comune, cu 1 Septemvrie 1911, „Cursuri" româneşti, pe baza statutelor Societăţii „Ţăranul" din Broscăuţii-noi, care toate cursuri au fost anunţate la timp, conform legilor, consiliilor şcolare districtuale şi celui de ţară. Ca să elucidăm însă mai bine intenţiunile şi scopul creării acestor cursuri, arătăm, în cele următoare, copia unui decret trimis de Societatea „Ţăranul" către petenţii comunei răzăşeşti Cotul-Jadovei: / **Nr. 260. Broscăuţii-noi, la 12 Septemvrie 1911**. Către preacinstiţii locuitori români din Cotul-Jadovei, la mâna prea stimatului domn **Ioan Bordianu**. În rezolvarea petiţiunii Domniilor Voastre din 24 August 1911, respectuos subsemnata societate a decis, în şedinţa sa din 31 August 1911, a deschide în comuna Domniilor Voastre, sub modalităţile induse în petiţiune, în casa dlui **Antonie Ptaşnic** din Cotul-Jadovei, sub Nr. 611, un curs privat gratuit pentru învăţarea şi dezvoltarea limbii româneşti la românii din Jadova, cu observarea că petenţii vor

---

[994] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, p. 123

îngriji singuri de cele necesare pentru deschiderea, instalarea şi purtarea acestui curs. Dirigenţa cursului numit o va purta dl **Iancu Stratulat**, ca putere didactică examinată, iar ca inspector va funcţiona dl **Arcadie Vihnan** din Storojineţ. Acest curs s-a deschis în Cotul Jadovei, pe baza §-lui 2, lit. c), şi §-lui 3, lit. 1), a statutelor alăturate. Dorindu-vă succese excelente în tot demersul acestui curs, vă salutăm cu dragoste frăţească, cu adausul că ne place a spera cum că, în scurt timp, se vor ridica şi în Cotul Jadovei românii la treapta cea mai înaltă de cultură şi vor fi pildă răzeşimii, după pilda regimentului de Volintiri, care, din impulsul lor propriu au fortificat ţara Bucovinei, formând o ceată de sentinele, spre apărarea înaltului Tron Habsburgic şi a bunului Nostru Împărat, pentru care noi, toţi românii, suntem gata a vărsa şi ultima picătură de sânge şi, în fine, ca români bravi de sub steagul Austriei şi patrioţi demni vor rămânea fii scumpi ai bisericii noastre strămoşeşti. Deci, cu Dumnezeu înainte! / Pentru Comitetul societăţii „Ţăranul": / Dimitrie Popovici m. p., / preşedinte, L. S. / G. Manilici m. p., / secretar"[995].

1911: „Duminică, în 8 Octombrie, a avut loc în Jadova, pentru prima dată, o adunare şi o petrecere a societăţii „Mazililor şi Răzeşilor bucovineni". Din partea societăţii au participat domnii Dr. Cupărencu, Ioan Drafta şi Ioan de Popescul. Reprezentanţii societăţii au fost primiţi, la gara din Jadova, de dl Ioan cav. de Goian, mare proprietar şi primar în Jadova, şi de mai mulţi răzeşi, în frunte cu dl Vasile Marcu. După o primire splendidă, în casa dlui Goian, au fost petrecuţi oaspeţii din Cernăuţi la

[995] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor bucovineni*, Anul I, Nr. 22, 4 ianuarie 1911, pp. 275-277

localul petrecerii, unde a avut loc şi adunarea, în localităţile dlui Nicolai Mintici, frumos împodobite de răzeşii din loc. Vicepreşedintele societăţii a fost primit de familia Marcu, în numele răzeşilor, cu pâne şi sare. Adunarea a deschis-o dl Ioan cav. de Goian, cu un apel călduros la adresa Mazililor şi Răzeşilor din Jadova şi cu o mulţămită specială către reprezentanţii societăţii, care n-au cruţat timpul şi sănătatea şi s-au prezentat în comună, pentru a deştepta şi pe răzeşii din satul acesta. Ne-a impresionat adânc, când primarul comunei, ca persoana cea mai autoritară şi ca reprezentant al unei familii vechi şi nobile din Bucovina, le vorbea răzeşilor, în limba românească şi rusească, că ei sunt români, cu toate că nu cunosc limba, că datoria lor e să ţie la limbă şi legea străbună, şi că el (Goian) le va sta mână de ajutor la înfiinţarea unei şcoli româneşti. Dl Cupărencu mulţămeşte dlui Goian pentru salutul călduros, bineventează pe Mazilii şi Răzeşii din Jadova şi deputaţiunile răzăşeşti din Comăreşti, Banila-moldovenească, Broscăuţi, Căbeşti, Costeşti, Voloca pe Ceremuş şi, în special, pe marele proprietar dl George cav. de Flondor, pe dnii parohi Procopovici, Scraba, pe dnii Arcadie Vihnan, inginer M. Şcraba, G. Manilici, T. Tcaciuc şi Mitrofanovici. Urmează apoi un raport amănunţit despre activitatea comitetului, din partea dlor Drafta şi Popescul. S-a încins apoi o horă, începută de dl Goian cu dna Flondor şi de dl dr. Cupărencu cu dna Goian. A fost mare însufleţire şi animaţie, care a durat până în zori de zi. E pentru noi o satisfacţie mare că s-au trezit şi răzeşii din Jadova. Mai îmbucurător e faptul că răzeşii au înaintat o cerere consiliului comunal din Jadova şi consiliului şcolar districtual, în care cer înfiinţarea unei şcoli filiale cu limba de instrucţie românească, pe baza emi-

sului consiliului şcolar de ţară din 17 Iulie a. c., considerând împrejurarea că polonii din Jadova, care, până azi, n-au nici indigenatul în comună, sunt pe cale să capete o şcoală filială, credem că atât mai mult se cuvine Mazililor şi Răzeşilor autohtoni şcoala cerută. Aducem mulţămitele noastre dlor Ioan cav. de Goian şi Vasile Marcu pentru osteneala ce au avut cu prilejul petrecerii. La petrecere au oferit suprasolviri următorii domni: G. cav. de Flondor 20 coroane, I. cav. de Goian 10 coroane, inginer M. Şcraba 10 coroane, paroh Eusebie Procopovici 10 coroane, funcţionar V. Marcu 10 coroane, A. Vihnan 5 coroane, G. Manilici coroane, paroh T. Şcraba 4 coroane, T. Tcaciuc 3 coroane, I. Drafta 2 coroane, abituent Goian 2 coroane, S. Bohatereţ 2 coroane, Engel 2 coroane"[996].

1914-1918: Obolul de sânge pentru Bucovina a fost depus de „Fruntaşul **Vasile Bordian**, Jadova, Regimentul 22, rănit"[997], şi „Rezervistul **Ioan Poleac**, Jadova, Reg. 41, rănit"[998].

1921: „Potrivit dispoziţiunilor art. 12 şi 23 din regulamentul pentru Congresul bisericesc ortodox român al Arhidiecezei Bucovinei, convocat, prin înaltul Decret Regal Nr. 2513 din 17 Iunie 1921, pe ziua de 3 Octombrie, la Cernăuţi, se publică următoarea listă a patronilor bisericeşti particulari, de lege drept credincioasă răsăriteană, îndreptăţiţi la alegerea de 6 reprezentanţi pentru acest Congres: **Baloşescu Ioan de**, Slobozia Comareşti (Jadova); **Bigot de St. Quentin Elena**, contesă, Jadova

---

[996] *Gazeta Mazililor şi Răzeşilor Bucovineni*, Nr. 19, Anul I, 3 noiembrie 1911, pp. 233, 234

[997] *Viaţa Nouă*, IV, nr. 157 – Supliment, din 8 iulie n. 1915

[998] *Viaţă Nouă*, IV, nr. 162 din 12 septembrie n. 1915, p. 2 - Supliment

(Mihova, Jadova); **Goian Dimitrie cav. de**, Storojineţ (Jadova)”[999].

1922: Într-un ordin al Ministrului secretar de Stat la Departamentul Economiei Naţionale, referitor la crearea de stocuri pentru CFR de către fabricile de cherestea din România, aflăm numele fabricilor din Bucovina[1000] şi a proprietarilor lor: Fabrica din **Mega** şi **Jadova**, jud. Storojineţ, proprietatea dlui Bigot de St. Quentin, cu sediul în Cernăuţi”.

1941: În 5 iulie 1941, la Jadova au fost împuşcaţi soţii Eli Schnitter şi Bubi Engel, rabinul Ghinsberg scăpând cu barba smulsă, rănit la cap şi înţepat de baionete. Din cei 543 locuitori evrei ai Jadovei, duşi în Transnistria, doar 80 au scăpat cu viaţă.

1941: Învăţătorul „**Georgeseu T. Vasile**, seria 1936, medita 7,60, este numit în com. Jadova, Maidan, jud. Storojineţ”[1001].

La **Jadova** au văzut lumina zilei ilustrul muzician şi mărturisitor Leon cavaler de GOIAN (12 februarie 1843), poetul ucraineano-român Iuri RACOCEA (1908) şi scriitorul evreu Aharon APPELFELD (1932), supravieţuitor al Holocaustului.

---

[999] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi 21 iulie nou 1921, pp. 64-66

[1000] *Monitorul Oficial,* Nr. 133, 11 iunie 1942, pp. 4872-4874

[1001] *Monitorul Oficial*, Nr, 249, 20 octombrie 1941, pp. 6452 şi următoarele

JĂVRENI

(pe Răut, lângă Cotova, Orhei, Moldova).

1774, iunie 5: Satul **Jăvrenii**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Răutului, după recensământul lui Rumeanţev[1002], avea **toată suma caselor 3**. Rămân birnici 3. / **Birnici:** Afteni Poroseci / Vasile, rus / Macovei Vechiu.

1904: „**Jăvreni**, sat în judeţul Orhei, volosti Criuleni, aşezat pe partea dreaptă a văii Răutului, spre sud de satul Răculeşti. Are 152 case, cu o populaţie de 790 suflete; biserică; 220 vite mari. Sunt multe mori de vânt şi vii”[1003].

[1002] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 418

[1003] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 132

JEVERTENI

(sat numit odinioară Jerdeni, Jărdeani,
comuna Hăneşti, Botoşani).

1432, august 14: Întărit de Ilie voievod lui Isaia, care primeşte uric, printre alte sate, pentru „Medveja, Bojii lui Petru, jumătate din Borâlea lui Giurgiu, Dreslive şi Jerdeni”[1004].

1610, noiembrie 10: Întărit de Constantin Moghila voievod nwpoţilor lui Ghidion Papei, Dragotă şi Iucşea Piteş, care primesc ispisoc pentru „o bucată de pământ ce este în hotarul satului **Jeverteani** şi a fost lată de la **Joldeşti**; deci, când a fost în zilele lui Petru voievod, s-au sculat Buzdudan, Frăţian, Avraam, Gavril, Mihăil şi alţii, toţi nepoţi scrişilor Ghidion Papei, Dragotă şi Iucşa Piteş, şi au tras la judcată pe Joldeşti, pe popa Ilea, ce a fost cumpărător în Joldeşti, şi a rămas atunci şi a pus ferâe; şi după aceea iarăşi au avut judecată cu Toma vătah, ce a fost cumpărător în **Jevertiani**, pentru acea bucată de pământ, pe care a luat-o Papei, deoarece i-a fost moşie. Pentru aceea, să-i fie lui şi de la noi ocină şi întăritură”[1005].

1667, martie 9: Urmaşii marelui vornic Toma Cantacuzino împart între ei satele moştenite, „şi s-a venit lui Ion (Racoviţă) paharnicul şi femeii lui Nastasia, fata

---

[1004] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 112, pp. 163

[1005] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 49, 50

Tomii vornicul: **Sârbii**, sat întreg, cu heleşteu şi cu mori la ţinutul Dorohoiului, **Bălteanii**, sat întreg cu mori, la ţinutul Vasluiului, **Clocuşna**, sat întreg la ţinutul Hotinului, **Hulubeştii**, sat înteg, la ţinutul Tecuciului, **Pănceştii**, sat întreg la ţinutul Iaşilor, jumătate de sat **Vitrianca**, la ţinutul Hotinului, jumătare de sal **Volniceni** la ţinutul Orheiului, a treia parte din satul **Costeşti**, cu mori, la ţinutul Romanului, a treia parte din **Popenţiani**, la ţinutul Iaşilor, **Clucereşti**, selişte întreagă, la ţinutul Dorohoiului, mai bine de jumătate din seliştea **Iteşti**, la ţinutul Dorohoiului, **Jărdeani**, selişte întreagă, la Dorohoi, părţile din **Drislive** ce se vor alege, la Dorohoi, părţi din **Dăneşti** şi din **Bozianii**, ce se vor alege, la Dorohoi, părţile din **Jugani**, la Dorohoi, cât se vor alege, părţile din **Branişteari**, cât se vor alege, la Dorohoi, patru fălci de vie la Piscup, la **Cotnar**, două fălci în Mândrul, la Cotnar, patru fălci şi trei fârtae la Cotnar, în Laslău, două fălci şi 20 prăjini la Iaşi, în valea Irimiei"[1006].

1667, iunie 26: Porunca dată de Iliaş Alexandru voievod fostului vornic Constantin şi lui Constantin din Sârbi, după ce „s-au pârât de faţă toţi răzeşii din **Borăle** cum nu se pot ei tocmi; deci am pus pe Solomon Bârlădeanul, logofătul cel mare, de le-a luat seama pe drese cine ne-a avut şi s-a făcut lor izvod, iscălit de logofăt; / pentru aceea, să mergeţi acolo, să strângeţi oameni buni şi să socotiţi acei răzeşi cum scrie izvodul, să şi meargă fiecare la bătrânul său… şi să stâlpiţi, să-şi ştie cine cât va ţine. / Aşijderi, pentru un bătrân, ce-a cumpărat Nica de la Zavul, deci pe jumătate de bătrân i-a întors Andreica banii Nicăi, iar jumătate de bătrân li s-a pus zi, din

[1006] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Fereştii, Vaslui*, vol. XVI, Iaşi 1926, p. 93

Sinpetriu într-o săptămână, să întoarcă din rudele Nicăi care vor fi, şi dacă vor da banii la zi, să împartă şi acea jumătate de bătrân… / aşijderi, şi nişte părţi ce au în **Drisleve** şi în **Jevertiani** să le socotiţi pe drese ce vor avea”[1007].

JIDANI

(pe Sărata, Vaslui).

1644, august 12: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Ștefan Bornamiz și soției sale Marica din **Gozari** (Gunzari, comuna Dimitrie Cantemir, Vaslui), lui Murgoci și soției lui Vasilca din **Scurți** (comuna Laza, Vaslui), care cumpără, cu 50 de lei gata, de la Axiniia și Marica, fiicele lui Pentelei, nepoatele Ruscăi, „a treia parte din satul **Jidani** (pe Sărata, Vaslui), ce este pe Sărata, în ținutul Fălciu, din vatra satului, din câmp și cu tot venitul”[1008].

1007 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, p. 70

1008 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 396, pp. 379, 380

JIDEŞTI

(Jideştii, apoi Zideşti, sat inclus în Dochia, Neamţ)

1438, februarie 17: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi boierului Comarici, care primeşte uric pentru „două sate, lângă movila lui Iucaş, anume Jideştii şi Avereştii… cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac”[1009].

1452, decembrie 21: Întărit de Alexandru voievod lui Trişor, fiul lui Şandru de la Iucaş, şi fratelui său Tador, care primesc uric pentru „ocinele lui, satele anume: Oprişeşti pe Zeletin, şi Cârna, şi Răchitiş pe Dobrotvor, unde este popa Duma, şi, la Iucaş, unde este casa tatălui său (Dochia, sat pe Iucaş, comuna Girov), şi Mărgineni”[1010]. Hotare, din veac.

1624, noiembrie 12: Întărit de Radul voievod mănăstirii Săcul, care primeşte uric pentru „două sate, anume Ruşciorii şi Jideştii, care sunt în ţinutul Neamţ”, danie „cu mare blestem de Dămian fost vistiernic”[1011].

1632, aprilie 30: Întărit de Alexandru Iliaş voievod mănăstirii Secul, care primeşte uric pentru „satele anume **Ruşciorii** şi **Jideştii**, ce sunt în ţinutul Neamţ, cu loc de mori şi de iazuri, care acele mau sus scrise sate le-a

---

[1009] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 179, pp. 252, 253

[1010] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 23, pp. 27-29

[1011] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 240, pp. 308-310

fost dat răposatul Dămian şi cneaghina lui Nastasia, pentru pomenirea lor şi a părinţilor lor”[1012].

1634, mai 14: Întărit de Vasile Lupu voievod mănăstirii Secul, care primeşte urice pentru „satele anume **Ruşciori** şi **Jideşti**, ce sunt în ţinutul Neamţ, cu loc de mori şi de iazuri, pe care le-a dat răposatul Dămian şi cneaghina lui Nastasia pentru pomenirea lor şi a părinţilor lor”[1013].

JIGĂLIA

(Harbuzi, azi Jigălia, comuna Şuletea, Vaslui).

1497, martie 11: Întărit de Ştefan voievod fraţilor Ghedeon Harbuz şi Fătu, şi nepoţilor lor Ivaşcu, Dragoş şi Andreica, care primesc uric pentru „a lor dreaptă ocină, un sat pe Jigălii, anume Harbuzi, unde au fost Bădioai”[1014]. Hotarul, din veci.

1546, martie 30: Întărit de Petru (Rareş) voievod lui Sima şi Fetigane, care au pierdut „privilegiile de cumpărătură de la Ştefan voievod pe satul **Jigălie**… când a venit ţarul turcesc cu tătarii de au prădat al nostr pământ… Iar dacă s-ar afla niscaiva drese de la acel Ştefan,

---

[1012] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 46, pp. 51, 52

[1013] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 129, pp. 141, 142

[1014] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 213, p. 382

poreclit Lăcustă, aceste privilegii să nu aibă nici o lege înaintea privilegiilor noastre”[1015].

1901: „**Jigalia**, comună rurală în partea de sud a plăşii Mijlocul, judeţul Fălciu, mărginită. la nord, cu comuna Țiful, la est, cu Urdeşti, şi la vest, cu judeţul Tutova. Este formată din satele: Jigalia şi Râşcani, cu o populaţie de 210 familii sau 697 suflete, din care 145 contribuabili. Locuitorii sunt răzeși şi se ocupă, pe lângă agricultură, şi cu cultura viilor şi a livezilor. Are o biserică şi o școală. Este udată de pâraiele: Jigalia, Dodești şi Şipotul. Vite: 2.189 vite mari cornute, 2.175 oi, 50 cai și 167 porci. / **Jigalia**, sast în partea de sud a comunei Jigalia, așezată pe șes şi parte pe coasta dealului dinspre vest, prin care trece pârâul Jigalia. Are o populaţiune de 89 familii sau 423 suflete, din care 89 contribuabili. Locuitorii sunt răzeși şi se ocupă cu cultura viilor şi a livezilor. Are: o școală, înființată în 1886, frecventată de 12 elevi; o biserică veche, cu un preot”[1016].

JIGORENI

(„sub bucovină”, comuna Ţibăneşti, Iaşi).

1439, iulie 2: Întărit de Ilie şi Ştefan voievozi acestui „adevărat protopop Iuga şi fiului său, Mihail”, care primesc uric pentru „satele anume: Buciumenii, pe

[1015] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. I, Iaşi 1906, pp. 240-243
[1016] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 101

Şumuz, unde este casa lor, şi, pe Răut, Cozareuţi, şi, mai jos, la gura Ohrincei, şi cu prisăcile şi cu grădina de la Nistru, oricâte ascultă de aceste sate, şi peste Prut, în dreptul Podolenilor, amândouă cuturile, şi, sub bucovină, Jigărenii, amândouă judeciile, şi unde a fost Mihail Colici, şi, pe Strâmba, unde a fost Barbă Stan, amândouă părţile, şi mai jos, un loc, anume Străminoasa, şi unde este Bălan şi Mihnea de la Bahnă, şi la gura Studeneţului, unde au fost Temeşeştii, amândouă cuturile; iar privilegiul lui Stan Poiană să nu aibă câştig asupra acestui privilegiu al nostru niciodată, în veci; şi Mânzaţii, unde este Toder… Iar hotarul tuturor acestor sate să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac"[1017].

1625, august 6: Zapisul de mărturie prin care Mihai din **Jigoreni**, fiul lui Ciul, vinde „opt delniţe de fân, în locul Poiana Mănăstire, lui Toader Grecului din **Făureşti** şi frăţâne-său, lui Dumitru ot tam, drept 25 de taleri bani buni… Şi Vasilie, feciorul lui Coste din Jigoreni au vândut partea sa şi partea lui Meşco şi Toader Auru din **Olăşei** şi-au vândut partea toată, şi Tomeghia şi Toader, feciorii lui Gheorghiaş din Jigoreni… pentru 16 taleri bani buni, aşijderea lui Toader Grecului şi frăţâne-său Dumitru… Şi în tocmeala noastră au fost Andruşco, Braia şi Gherasim din **Făureşti**, şi Ionaşco din **Glodeni**, şi popa Vasile din Jigoreni"[1018].

1625, decembrie 16: Întărit de Radul voievod fraţilor Toader Greculeţ şi Dumitru din **Făureşti** (lângă Jigoreni, Vaslui), în baza unui „zapis de mărturie de la

---

[1017] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 196, pp. 276-278

[1018] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 364, p. 434

mulţi oameni buni”: Andruşco, Braia şi Gherasim din Făureşti, Ionaşco din **Glodeni** (lângă Cristeşti, Vaslui), preotul Vasile şi Solomon din **Jigoreni** (sat, Iaşi), „scriind în acel zapis că el şi-a cumpărat loc de fânaţ în Poiana Mănăstirii şi din pădure, a cumpărat partea lui Mihail din Jigoreni, ce se va alege partea lui din Poiana Mănăstirii şi din pădurea de acolo, şi de la Gavril de acolo, şi de la Vasile, fiul lui Costea din Jigoreni, şi de la Meşco de acolo, şi de la Tomeghia de acolo, şi de la Toader, fiul lui Gheorghiaş de acolo, şi de la Toader Auru din **Oloşei** (Olăşei, azi Văleni, comuna Ţibăneşti, Iaşi)… Şi le-a dat pentru aceste părţi 41 taleri număraţi”[1019].

1632, decembrie 15: Întărit de Alexandru Iliaş voievod vistiernicului Franţ, care primeşte uric pentru „un loc de prisacă cu vie şi cu livadă din **Geonoaia** (Gheonoaia, toponim la Jigoreni), cumpărat de la Ionaşco şi de la Costin şi femeia lui Porfira, şi feciorul lor Vasile, din dreapta ocină şi moşie din **Jăgureni** (Jigoreni, comuna Ţibăneşti, Iaşi)”[1020].

1637, mai 6: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce s-a pârât Ionaşcu Curea cu cumnaţii săi Ionaşcu dărăban, Vasile dărăban şi Doboşeriul, feciorii Arvasiei, nepoţii lui Văsiiu din Glodeni „pentru o parte de ocină din sat din **Glodeni** (înglobat în oraşul Negreşti, Vaslui), ce-a fost a lui Văsiu”. Cumnaţii şi-au susţinut cauza, „iar Ionaşco Curea a avut mărturii, anume: Vasile Căpracea din **Armeneşti** (azi Cotic, comuna Todireşti, Vaslui), Gavril Bolea şi Mirăuţă de **Jigoreni** (comuna

---

[1019] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 400, p. 466

[1020] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 260, p. 330

Ţibăneşti, Iaşi), cum a dat Petrea Curea, tatăl lui Ionaşcu, pentru Văsiiu din Glodeni, de l-a plătit de bir nemişesc şi l-a ras de la nemişie”[1021].

1643, mai 23: Întărit de Vasile Lupu voievod lui Franţi, care cumpără, cu 30 de lei bătuţi, de la Toader, Neacşa, Chelsiia şi Ionaşco, fiii lui Petrea şi ai Costinei, nepoţii lui Giurgiu, „10 pământuri în ţarină şi jumătate de pământ în satul **Jigoreni** (comuna Ţibăneşti, Iaşi), din partea lui Giurgiu, din vatra satului, din câmp şi din tot venitul, şi cu o livadă şi cu grădini”, iar de la Fădor prisăcar din **Ivăneşti** (azi Ţibăneşti, comuna Ţibăneşti, Iaşi), drept 6 lei bătuţi, „3 pământuri în ţarină, din acelaşi sat Jigoreni, din vatra satului, din câmp, din pădure, din livezi, din fânaţ şi din tot venitul”[1022].

1665, mai 25: Isac din **Jigoreni** şi cu Nastasia vând lui Statie, abagerul din Iaşi, pentru 6 lei bătuţi, „partea lor din **Olăşei** pe Şacovăţ, la Vaslui”[1023].

1774, iulie 5: Satul **Jigoreştii**, ţinutul Vasluiului, ocolul Fundului, după recensământul lui Rumeanţev[1024], avea următorii: **Ruptașii:** Grigori Sălcian / Năstasă Ciornei / Ilii Nădăbaicu. // **Copii în casă:** Neculai Mardari / Ion Cobâlian / Savin Țibârnacu / Ștefan Căprace / Toma sin (fiul) lui Sfichiul / Trohin Ciocan / Neculai Ciocan / Costandin Ciocan. // **Diaconi:** Ioniță, diacon / Ion, diacon.

[1021] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 90, p. 90

[1022] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 97, pp. 103, 104

[1023] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 192, 193

[1024] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 237

1901: „**Jigoreni**, sat în partea de vest a comunei Țibănești, plasa Funduri, judeţul Vaslui, situat pe coasta dcalului Jigorăni, format din desființatul sat Glodeni, mai la sud de Jigorăni. Are o suprafaţă de 21 hectare şi o populație de 55 familii sau 266 suflete. Are o biserică de lemn, reconstruită de Ioan Carp, la 1813. Catapeteazma bisericii datează de la 1695, zugrăvită de un pictor Mihail Zugravul, scris cu litere eline. Vite: 220 vite mari cornute, 37 cai, 326 oi, 7 capre şi 102 râmători”[1025].

JIJIA

(Jumătăţeni, Giumătăţeni, contopit cu satul Jijia, comuna Albeşti, Botoşani).

1430, iulie 7: Întărit de Alexandru cel Bun fraţilor Jurju Jumătate, Ştiful şi Mândrul, care primesc uric pentru împărţeala „ocinilor părintelui lor, Ioan Jumătate: Jurji, **curţile de pe Jijia ce se cheamă Giumătăţeni** şi, din sus de Hârlău, Delenii şi Miclăuşenii; acestea s-au dat Jurjii. Iar giupânului Ştiful, s-au dat Sărbăneştii pe Siret, şi cu mori în Siret, şi... Cândeşti, pe Siret, cu moară în Siret, între Grămeşti şi Rogoşeşti, şi, mai jos de Călineşti, ... iar cu mori în Siret, şi Roşiiacii; aceasta-i partea lui Ştiful. Iar partea Mândrului: Balinţii, pe Siret, curţile şi cu morile ce sunt în Siret şi cu tătarii ce sunt la acele curţi şi Mândreşti, în Cârligătură, şi Vorişte, unde au fost

[1025] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 102

curţile lui Dumbravă, şi, din sus de Hârlău, Vlădenii; acestea s-au dat iar giupânului Mândrul”[1026].

1495: Întărit de Ştefan voievod lui Bogdan, care cumpărase, cu 230 zloţi tătăreşti, de la frăţâne-său Oncea, feciorul Mărinii, nepot Giurgii, „jumătate de sat, anume Giumătăţenii, partea din sus, unde au fost dvorişti (curtea) lui Căliman”[1027]. Hotarul, din veac.

1600, martie 20: Întărit de Eremia Moghilă voievod marelui armaş Macri, care cumpără, de la rudeniile Giurgii, „părţile sale din satul **Giumătăţeni** şi părţile de la Vadu, părţile din sus”[1028].

1617, august 14: Întărit de Radul voievod fraţilor Luoul, Grigore, Gheorghe şi Fedora, feciorii Cristii Balş şi ai jupânesei Odochia Ruxandei, / nepoatei lor de frate Tudosca, fata lui Mateiaş, / nepoţilor de soră Costanda şi Pavăl, feciorii Antemiei, / toţi nepoţi şi strănepoţi lui Ionaşco Căpotici, Ilie Mustaţă postelnic, Bulhac paharnic şi Moga aprod, care primesc ispisoc „pe a lor pcine şi moşii ce au avut de la moşii lor… „jumătate de sat, anume **Albeştii** bătrâni pe Jijia, cu vii şi cu livezi, şi jumătatea satului **Şărbăneştii**, partea din sus, de către Albeştii bătrâni, iarăşi pe Jijie, în ţinutul Hârlăului, şi satul **Zlătarii**, între Cozancea şi satul **Ionăşenii**, iarăşi pe Jijia, cu mori pe Jijia şi cu hotar pe amândouă părţile Jijiei… şi jumătate de sat **Albeşti**, partea de sus, cu mori pe Jijia, ce sunt în ţinutul Dorohoiului, şi jumătate din

---

[1026] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 99, pp. 146, 147
[1027] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 149, pp. 278, 279
[1028] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, p. 99

satul **Fedeştii** pe Prut, şi bălţi de peşte şi cu loc de iaz şi de moară în Camânca şi în Dubovăţ, şi satul **Corhăneştii** şi cu cutul **Giuleşti**, parăşi pe Prut, într-un hotar cu Fedeştii, ce sunt în ţinutul Ieşului, şi jumătate de sat din **Ciuheşti**, parte de sus şi cu vad de moară în Siret, şi cu râmnice ce sunt în ţinutul Sucevei, şi a treia parte din jumătatea satului **Capoteni** sub Trebice, ce este în ţinutul Hotinului, care aceste moşii sunt osebite de către alte rudenii ale lor”[1029].

1633, iulie 8: Zapisul Ilincăi, fata Oniului, în care mărturiseşte că a vândut „dreaptă moşia mea, ce a fost dată de tatăl meu Oniul, sin (fiul lui) Simionce, mie zestre… Tiţii, partea mea din sat, din **Dânceni** (Dângeni, comuna Dângeni, Botoşani), ce a fost cumpărătura tătânemeu de la Pilat, din partea Zlătarului, a treia parte din stâlpul de jos, şi am luat o iapă cu mânz, şi aşijderea ce a fost cumpărat de la Urâta Lisa, am luat un bou. Şi în tocmeala noastră fost-au Nechifor din **Mireşti** (comuna Albeşti, Botoşani), Gavril vătăma, Simion Berce şi Nicoară din **Şătrăreni** (azi Jijia, comuna Albeşti, Botoşani) şi alţi mulţi oameni buni”[1030].

1634, iulie 9: Zapisul fraţilor Măroca Hăbăşasca, Gheorghe şi Ioan, feciorii lui Ştefan vornicul, în care mărturisesc „cum ne-am tocmit şi ne-am împărţit satul **Şătrărenii**, pe Jijie, în ţinutul Hârlăului, cu feciorii Irinii, cu Nastasia, cum jumătate de acest sat să ţie Mărica

---

[1029] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 235-237

[1030] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 338, pp. 431, 432

Hăbăşasca, iar jumătate de sat s-a venit să o ţie Nastasia, fata Irinii"[1031].

1635, iulie 7: Întărit de Vasile Lupu voievod popii Neculai din **Cerneşti** (comuna Todireni, Botoşani), în baza unui zapis de mărturie de la Romaşco cel bătrân şi fiul lui Gligorie din **Stăneşti** (înglobat în Zlătunoaia, comuna Lunca, Botoşani), Zaharia, Romaşco, Simion, Ionaşco şi Pavel – fiii lui Dumitru Hasnăş, Istratie fiul lui Iosipăscul, Dumitraşco Zupco, Gligorie Hasnăş şi Isac Drujine din **Piciorogani** (înglobat în Nicolae Bălcescu, comuna Flămânzi, Botoşani), Ionaşco Grozăvăscul din **Munteni** (înglobat în Sângeri, comuna Gropniţa, Botoşani), Micul de **Nilipeşti** (înglobat în Nicolae Bălcescu, comuna Flămânzi, Botoşani), Pătraşco Stănilă din **Giumătăţeni** (înglobat în Jijia, comuna Albeşti, Botoşani), prin care mărturisesc cum a venit înaintea lor Mărica, fiica lui Drujine, şi cu fiii ei Dumitru şi Albul, şi au vândut dreapta lor ocină din satul Piciorogani, care este în ţinutul Hârlăului, a şasea parte din jumătatea de sus a satului… şi cu loc de moară pe Miletin… rugătorului nostru mai sus scris, popa Neculai"[1032].

1635, septembrie 26: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Văsian Ordzea de **Tălhăreşti** (comuna Erbiceni, Iaşi) şi lui Tomiţa de **Şătrăreni** (azi Jijia, comuna Albeşti, Botoşani), după ce s-a plâns căpitanul Macrii pe Ionaşco din **Giumătăţeni** (înglobat în Jijia, comuna Albeşti, Botoşani) şi pe fraţii lui, „zicând că-i împresură un loc de moşie din **Petreşti** (lângă Buimăceni, comuna Al-

---

[1031] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 184, p. 205

[1032] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 161, pp. 196, 197

bești, Botoșani) și că și-a pus Ionașco prisaca pe locul lui Macrii, iar Ionașco a zis că unde și-a pus prisaca a plătit pentru o moarte de om, de a dat 50 de boi, cum a arătat un zapis domnesc, cum a plătit acea moarte de om, drept acel loc… iar voi să mergeți la satele Petrești și **Iurești** (comuna Todireni, Botoșani), să strângeți oameni buni și să socotiți cu dreptul”[1033].

1636, martie 13: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod lui Gheorghe Moțoc și seminției lui „spre aceea ca să fie tari și puternici a ține și a opri jumătate de sat de **Vlăiceni** (înglobat în Șetrăreni, denumire schimbată în Jijia, comuna Albești, Botoșani), ce sunt pe Jijia și cu jumătate de moară și cu tot venitul ce se va veni pe acea jumătate de sat”[1034].

1645, august 31: Scrisoarea lui Macri căpitan, popa de **Dărmănești** (orașul Dărmănești, Bacău), Chicior ot tam (de acolo), Natul și Pavel ot **Șătrăreni** (azi Jijia, comuna Albești, Botoșani) „pentru rândul Tomiții căpitanului, că a venit cu cartea măriei sale ca să socotim, cu oameni buni, pentru o parte de ocină, zicând că are asupreală dinspre niște răzeși ai lui, la o seliște, ce s-a chemat **Dănceni** (azi Oțeleni, comuna Oțeleni, Iași)… și s-au aflat două pământuri și jumătate ale Tomiții, arate de răzeșii lui… Și s-au pus semne, cum s-a măsurat hotarul”[1035].

1646, iulie: Macri, fost căpitan, și femeia lui Gră-

[1033] AȘSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, București 1996, doc. 246, p. 289
[1034] AȘSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, București 1996, doc. 356, p. 400
[1035] AȘSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, București 2006, doc. 180, p. 150

pina dăruiesc nepoţilor lor Constantin, fecioril lui Nicoară de-a fost logofăt, şi Todoscăi, fetei lui Ionaşco Jorea, moşiile lor, adică „satul **Giumătăţenii** (Jumătăţeni, comuna Albeşti, Botoşani), cu curţi gata şi cu heleşteu în Jijia, şi cu alt heleşteu în ţarină, şi cu toţi vecinii; / jumătate din satul **Iurieşti** (Iureşti, comuna Todireni, Botoşani), ce sunt în ţinutul Hârlăului; / jumătate din satul **Holovcinţi** (Holoşniţa, comuna Şeptelici, raionul Soroca, Moldova), cu vecini şi cu vad de moară în Nistru şi cu heleşteu în ţarină, ce este în ţinutul Sorocii; / jumătate de sat **Purciuliani** (azi Oneşti, comuna Zăbriceni, raionul Edineţ, Moldova), cu 12 vecini din **Zubriceni** (comuna Zăbriceni, raionul Edineţ, Moldova), care au fost de loc, unii vecini, de moşia Purciuleni, cu vad de moară în Ciuhur şi cu heleşteu în sat, ce este în ţinutul Hotinului… / şi două fălci de vie în **Feteşti** (comuna Scobinţi, Iaşi), în Dealul Ciocârliei”[1036].

1659, iulie 6: Carte de împuternicire, dată de Gheorghe Ghica voievod lui Constantin Stănilă din **Giumătăţeni**, „ca să fie tare şi puternic a chema şi a soroci pe Constantin Macri, pe Toader Bobeiu şi pe Medelean pentru o moşie ce-i în hrisov, fără de ispravă, ca să aibă a veni de faţă înaintea domniei mele să-şi întrebe şi să-şi aducă drese ce vor avea, şi să nu cuteze nimeni a ţine sau a opri peste cartea domniei mele”[1037].

1705, noiembrie 25: Stavăr şi vara lui Ruxanda zălogesc lui Grigoraş Tomiţă, care le făcuse „bine cu 10 lei bătuţi… şi având noi moşii la **Şătrăreni** şi la

---

[1036] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 433, pp. 372, 373

[1037] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. IV, Iaşi 1908, pp. 117, 118

Giumătăţei, am făcut acest zapis să-i dăm banii la sărbătorile Paştilor, iar de n-om da banii la zi, să aibă a ne stăpâni moşiile”[1038].

1707, martie 22: Serafim Tomiţă, „ajuns la 80 de ani”, împarte moşiile sale feciorilor săi, scriind: „dat-am lui Toader, feciorului meu cel mai mare, la **Mereşti**, partea mâne-sa şi cumpărătura ce am eu la Mereşti, iar Vasile, Ion şi Gligore**,** aceştia mai mici, le-am dat **Şătrăreni** şi jumătate de sat **Crăciuneni**, şi **Giumătăţeni**, ce se va alege cu alţi fraţi şi răzeşi la **Stăneşti**… / Aşijderea şi două vii în paragină, ce am la **Feteştii din sus** este a lui Contăş, din jos a lui Macri, în mijloc, în ţarina care se cheamă Ciocârlie, am dat-o lui Grigore, să le fie moşie în veci… dinaintea lui Iraclie egumenul, preotul Ilie ot **Cotnari**, Tanasăi, Fănina călugărul, Ngrul pivnicerul domnesc, Tănase Bainschi pârcălab de Cotnari, Pilat Vasile armaşul, Neculai Totoescul şi Gavril dascălul”[1039].

1774, iunie: Satul **Crăciunenii**, ţinutul Hârlăului, ocolul Jijiei, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1040], toată suma caselor: 11. Scădere rufeturi 7: 3 scutelnici ai Ilenii Timușoai, 1 popă, 3 mazili. Rămân birnici 4. / **Birnici**: Mihălachi Năstas / Vasili brat (frate) lui / Vasili Botezat / Lupu Stanciu. // **Rufeturi**: Popa Vasili / Naculai Stanciu, argat Timușoai / Costandin Petriman, tij (la fel) / Neculai Petriman, la fel / Ioniță Ciuru, mazil / Sandu Pogor, mazil / Simon Ciuru, mazil.

[1038] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VIII, Iaşi 1913, pp. 17, 18

[1039] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VIII, Iaşi 1913, pp. 6, 7

[1040] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 243

1774, iunie: Satul **Şetrărenii**, ţinutul Hârlăului, ocolul Jijiei, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1041], toată suma caselor: 22. Scădere rufeturi 22: 2 popi, 10 scutelnici vameșului Ilie Tomiță, 4 scutelnici ai lui Costandin Tomiță, 5 țigani, 1 copil în casă. / **Rufeturi**: / Popa Ilie / Popa Petre / Ștefan sin (fiu) lui Ion, scutelnic vameșului Ilie Tomiță / Toader brat (frate) lui, tij (la fel) / Ilie fratele lui, la fel / Vasili fiul Grozavii, la fel / Andrei fratele lui, la fel / Mihălachi, la fel / Ion al lui, la fel / Gavril Tariți, la fel / Tănasă, cârciumar, la fel / Costandin, vier, la fel / Chiriac fiul Petrii, scutelnic la Constandin Tomiță / Lupu fratele lui, la fel / Ion Hribu, la fel / Arseni, la fel / Costandin, țigan / Lupu Căimăcan, țigan / Iordachi, țigan / Andrei al lui, țigan / Neculai, țigan / Ștefan Torcescul, copil în casă.

1901: „**Jumătăţeni**, sat în partea de sud a comunei Buimăceni, plasa Jijia, judeţul Botoșani, pe ţărmul drept al Jijiei, cu o suprafaţă de 350 hectare și o populaţie de 25 familii sau 112 suflete, din care 20 contribuabili. Vite sunt: 16 boi și vaci, 10 cai, 28 oi, 8 porci. l.ocuitorii posedă 10 stupi cu albine”[1042].

1041 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 243, 244

1042 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 118

JOLCHIJENI

(Jolcujeni sau Jolcăşani, pe Sitna, inclus în Tofileni, azi Tocileni, comuna Băluşeni, Botoşani).

1548, aprilie 22: Întărit de Iliaş Rareş voievod lui Trifan, Ştefan şi Gligorie, care cumpără de la Trifan, Păntea şi Toader, fiii lui Ioan Parava, nepoţii Hervasiei, fiica Mărinei, şi de la nepotul lor Ioan Trofin, nepot Măruşcăi, toţi nepoţi lui Ştefan, cu 200 de zloţi tătăreşti, „din uric ce l-au avut de la Ştefan voievod cel tânăr, o bucată de pământ jin hotarul **Jolcujănii**, ce-s pe Sotna, mai jos de Căcăceni, dinspre pădure şi peste Prut”[1043].

1640, iunie 1: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod lui Nechita din satul **Tohileni** (Tocileni, comuna suburbană Stăuceni, Botoşani), feciorul lui Ştefan, „ca să fie tare şi puternic a opri o parte de ocină ce a cumpărat tatăl-său Ştefan la sat, la **Jolchijeni** (comuna Băluşeni, Botoşani). / Iar cui va părea cu strâmbul să vină, să stea de faţă înaintea domniei mele”[1044].

[1043] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XIX, Iaşi 1927, p. 6

[1044] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 368, p. 379

JOLDEŞTI

(sau Şoldeşti, sat pe Valea Putnei, Vrancea).

1634, ianuarie 25: Zapisul lui Todosie, feciorul lui Arion Chichil din **Joldeşti**, prin care mărturiseşte că a vândut „cinci pământuri, săpături săpate de tatu-meu Arion în ţarina **Şoldeştilor** (Joldeşti, sat pe Valea Putnei, Vrancea)… lui Pătraşco cămăraşul, drept 5 galbeni bani gata, dinaintea Dabijei cămăraşului, Arhip, Lucoci uricarul, Cârstei uricaru, Vasile Cornatu diac, Apostol diac, Moţoc din **Străoani** (comuna Străoane, Vrancea), Toader Botuc din **Bătineşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea) şi dinaintea a mulţi oameni buni şi bătrâni”[1045].

1634, ianuarie 25: Întărit de Moise Moghila voievod cămăraşului Pătraşco din **Bătineşti**, care cumpărase, cu 5 ughi, de la Todosie, fiul lui Arion Chichil din **Joldeşti**, „cinci ogoare săpătură din ţarina Joldeştilor, ce este în ţinutul Putna, ce a săpat tatăl lui, Arion Chichil”[1046].

[1045] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 33, p. 34

[1046] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 35, pp. 39, 40

JOLDEŞTI

(Jioldeşti, satul Joldeşti, comuna Vorona, Botoşani).

1635, septembrie 1: Ispisoc de întărire, dat de Vasile Lupu voievod moştenitorilor lui Ghenghe vel (mare) logofăt: / „Și s-au venit partea boierului nostru, Lupul Prăjescul vel clucer și jupânesei lui, Saftei, satul **Chilmeștii** (azi oraşul Chelmenţi, raionul Chelmenţi, Ucraina), la ținutul Hotinului, și o parte de ocină din **Lățcani** (Leţcani, comuna Doljeşti, Neamţ), la ținutul Romanului, și jumătate de sat de **Scoposăni** (Scoposeni, comuna Horleşti, Iaşi), la ținutul Cârligăturii, și satul **Văscăuții** (ţinutul Orhei, Moldova), la Orhei, și jumătate de sat de **Mărășăni** (comuna Marşinţi, raionul Novoseliţa, Ucraina), la Hotin, și satul **Noua Suliță** (comuna Novosiliţa, raionul Chelmenţi, Ucraina), tij la Hotin, și jumătate de sat din **Negrești** (oraşul Negreşti, Vaslui), la Vaslui, și o seliște, anume **Lineștii** (lângă oraşul Negreşti, Vaslui), tij la Vaslui, și satul **Ruginoasa** (comuna Ruginoasa, Iaşi), la Suceavă, care i-au fost lui dreaptă danie de la părintele lui, Ghenghe logofăt, încă fiind viu, osebit de a altor frați. / Iar în parte slugii noastre Lupul Ghenghe i s-au venit jumătate de sat de Vlădeni (Arghira-Preuteşti, Suceava), la Suceavă, și jumătate de sat de **Volcinești** (Volcineţ, azi Maiovka, comuna Ocniţa, raionul Ocniţa, Moldova), la Hotin, și o parte de ocină din **Costești** (înglobat în Târgu Frumos, Iaşi), la Roman, și o parte din satul **Strășnenii** (lângă Ghireni, comuna Coţuşca, Botoşani), la Dorohoi, și satul **Surdeștii** (lângă Ciortolom,

comuna Tutova, Vaslui), la Tutova, cu moară în Bârlad, și jumătate de sat din Șărbăuți (Bucovina), la Cernăuți, și satul **Mălăeștii** (comuna Vutcani, Vaslui) și **Leoștii** (comuna Pădureni, Vaslui), la Fălciu, și o siliște Șărbăuții (Bucovina), la Cernăuți. / Iar în parte slugii noastre Dumitrașcu Ghenghe i s-au venit jumătate de sat **Jioldești** (satul Joldeşti, comuna Vorona, Botoşani), la Suceavă, și satul Stârcenii (Bucovina), la același ținut, și cu moară în Siret, și jumătate de sat de **Vorona** (comuna Vorona, Botoşani), tij la Suceavă, și satul **Măgiurcanii** (azi Iveşti, comuna Iveşti, Vaslui), la Tutova, și satul **Popii** (azi Pochidia, comuna Tutova, Vaslui), tij acolo, și jumătate de sat **Tole** (Coteleva, comuna Koteleve, raionul Nevoseliţa, Ucraina), la Hârlău, și o siliște, **Doljăștii** (Dolheşti, lângă Ciocani, comuna Perieni, Vaslui), la Tutova. / Iar în parte lui Ion Ciolpan i s-au venit satul Arăteștii (Suceava), la Suceavă, și jumătate de sat de **Bilăuți** (comuna Bilăuţi, raionul Hotin, Ucraina), la Hotin, și jumătate de sat Lucovița (Bucovina), la Cerăuți, și satul **Târauca** (comuna Târnauca, raionul Herţa, Ucraina), tij la Cernăuți, și jumătate de sat Dobrinăuți (Bucovina), tij la Cernăuți, și satul **Costeștii** (în hotarul oraşului Târgu Frumos, Iaşi), la Tutova, și o siliște, anume **Ruptura** (lângă Gefu, comuna Ghidiceni, Galaţi), tij la Tutova… / Iar pentru o datorie a Lupului Prăjescu clucer, care are și zapis de la părintele lor, Ghenghe logofăt, drept 497 ughi, au dat ei toți un sat, anume **Săvenii** (oraşul Săveni, Botoşani), la Dorohoi, și alt sat, Boian (Bucovina), la Cernăuți, pentru acea datorie”[1047].

[1047] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 227, pp. 266, 267

1774, iunie 22: Satul Câşla (stâna) lui Andronic, arman ot Tesminil, pe moşia **Joldeştii**, ţinutul Dorohoiului, ocolul Başeului, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1048]**, toată suma caselor: 3**. Scădere rufeturi 3: 1 arman, 2 câşlari. / **Rufeturi**: Andronic, arman. // **Câşlari**: Pavăl, rus, câşlar / Stahei Mazur, herghelegiu.

1803, **Condica liuzilor**: Satele **Joldeşti** şi **Sarafineşti** ale căminarului Andoni Ziloti aveau 148 liuzi (oameni străini, care plăteau doar proprietarului moşiei), care trăiau din lucrul pământului, plătind, pe sfert, 491 lei, iar anual 1.964 lei; 15 breslaşi, care plăteau pe sfert 24 lei, iar anual 96 lei"[1049].

1901: „**Joldeşti**, sat în partea de est a comunei Fântânele, plasa Siretul, judeţul Botoșani, pe şesul din stânga Siretului, udat de pârâul Vorona Mare, care formează iazul Joldeşti, în sat. Moșia are o suprafață de 899 hectare. Satul este locuit de 180 familii sau 822 sufete. Are: 1 biserică, cu 1 preot şi 2 cântăreți; o şcoală, condusă de 1 învăţător și frecventată de 55 şcolari. Prin acest sat trece șoseaua ce vine, pe stânga Siretului, şi se uneşte cu şoseaua judeţeană Botoşani-Fălticeni. Vite: 197 vite mari cornute, 37 cai, 190 oi şi 44 porci. Sunt 241 stupi cu albine. În satul Joldeşti, a fost război între Ștefan cel Mare și Petru Aron pentru domnia Moldovei, în ziua de Joia Mare, la 12 aprilie 1457, învingând Ștefan pe Aron"[1050].

[1048] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului,* VII, I, Chişinău 1975, pp. 533, 534
[1049] Codrescu, Theodor, *Uricarul,* vol. VII, Iassi 1886, p. 242
[1050] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 114

JOLDEŞTI

(în Borolea, comuna Hăneşti, Botoşani).

1610, noiembrie 10: Întărit de Constantin Moghila voievod nwpoţilor lui Ghidion Papei, Dragotă şi Iucşea Piteş, care primesc ispisoc pentru „o bucată de pământ ce este în hotarul satului **Jeverteani** şi a fost lată de la **Joldeşti**; deci, când a fost în zilele lui Petru voievod, s-au sculat Buzdudan, Frăţian, Avraam, Gavril, Mihăil şi alţii, toţi nepoţi scrişilor Ghidion Papei, Dragotă şi Iucşa Piteş, şi au tras la judcată pe Joldeşti, pe popa Ilea, ce a fost cumpărător în Joldeşti, şi a rămas atunci şi a pus ferâe; şi după aceea iarăşi au avut judecată cu Toma vătah, ce a fost cumpărător în **Jevertiani**, pentru acea bucată de pământ, pe care a luat-o Papei, deoarece i-a fost moşie. Pentru aceea, să-i fie lui şi de la noi ocină şi întăritură”[1051].

1643, martie 15: Întărit de Vasile Lupu voievod Saftei, cneaghinei răposatului fost mare vornic Dumitraşco Şoldan, care cumpără, cu 315 taleri de argint, de la Meculai şi cneaghina lui Alexandra, fiica lui Cărăiman fost vistiernic, „jumătate din satul **Joldeşti** (în Borolea, comuna Hăneşti, Botoşani), pe Başeu, în ţinutul Dorohoiului, cu loc de moară pe Başeu”[1052].

[1051] Codrescu, Theodor, *Uricarul*, vol. XXIII, Iaşi 1895, pp. 49, 50

[1052] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 48, pp. 55, 56

JOLOBOCUL

(lângă Pociumbeni, Orhei, Moldova).

1774, iunie 5: Satul **Jolobocul**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Răutului, după recensământul lui Rumeanţev[1053], avea **toată suma caselor 3**. Scădere rufeturi 3: 3 scutelnici ai lui Ion Potârcă. / **Rufeturi:** Vistrian, bejenar, scutelnic al lui Ion Potârcă / Gherasim, bejenar, scutelnic al lui Ion Potârcă / Ursul, bejenar, scutelnic al lui Ion Potârcă.

1904: „**Joloboc**, sat în judeţul Orhei, aşezat pe ţărmul stâng al Prutului, la gura Sărbănicei, între satele Piatra şi Furceni. Face parte din volosti Susleni. Are 65 de case, cu o populaţie de 176 suflete, ţărani rusini şi ruşi"[1054].

JORA

(fost Munteni, lângă Târgu Frumos, Iaşi).

1662, aprilie 3: Miron Costin, fost pârcălab de Hotin, cumpără, cu 70 lei bătuţi, de la Todosia, nepoata lui Ionaşco, şi de la feciorul ei Gavrilă Marco (Metco, în

[1053] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 417

[1054] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 132

zapisul anterior), părţile lor „din satul **Crâsteşti**, ţinutul Cârligăturii, părţile ce se vor alege ale moşului (bunicului) lor Ionaşco, cu loc din vatra satului, din câmp, din fânaţe, din poieni, din curăţituri, din rediul ce este asupra satului şi partea ce se va alege din Poiana Călugărului, asemenea şi partea din o moşie stearpă… La tocmeală au mai fost şi toţi răzeşii, anume Arsenie şi Ionaşco Prebici din **Prigoreni**, Pentelei, feciorul lui Constantin din **Cârsteşti** şi Goe din **Munteni** (satul Jora, de lângă Târgu Frumos)”[1055].

JORA DE SUS şi DE JOS

(pe Nistru, în Orhei, judeţul Chişinău, Moldova).

1774, iunie 5: Satul **Jora de Gios**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Nistrului, după recensământul lui Rumeanţev[1056], avea **toată suma caselor 19**. Scădere rufeturi 19: 14 călăraşi sărdăreşti, 3 volintiri, 1 popă, 1 diacon. / **Călăraşi sărdăreşti:** Simion, arnăut / Ioniţă Pavăl / Onofrei fiul lui Tudosie / Gori Buhuş / Lupul Radu / Niţă Pavăl / Terinte Vidraşco / Neculai Mâţul / Lupul Corbul / Donul Pavăl / Dănilă Burduje / Parfeni Pavăl / Acsănti fratele lui / Dumitraşcu a lui Moloman. // **Alte rufeturi:** Chiriac Radu, volintir / Lari Savin, volintir / Ioniţă Pavăl, volintir / Popa Ilii / Diaconul Chirică.

[1055] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An VIII, Fasc. VIII, 1930, p. 49
[1056] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 462

1774, iunie 5: Satul **Jora de Sus**, ţinutul Orhei-Lăpuşna, ocolul Nistrului, după recensământul lui Rumeanţev[1057], avea **toată suma caselor 26**. Scădere rufeturi 26: 16 călăraşi sărdăreşti, 5 volintiri, 1 popă, 2 femei sărace, 2 volintiri cu ostavcă. / **Călăraşi sărdăreşti:** Antohi Movila / Iacob Ursachi / Andrei Gâlcă / Dumitru nepot lui Andrieş / Gheorghe Brânză / Arsăni Postolachi / Ştefan frate lui Tănasă / Grigoraş Mitrofan / Ioniţă Gâlcă / Grigoraş fiul lui Gheorghe / Tănasă fiul lui Pavăl / Andrei, harabagiu / Ilie, dascăl / Grigoraş a Vasiloai / Mihăilă, văcar / Irimie Gâlcă. // **Alte rufeturi:** Constandin Turbă, volintir / Nane Sava, volintir / Vlasă Mârzac, volintir / Neculai, sârbul, volintir / Ştefan Cărăman fiul Aniţii, volintir / Popa Sâdor / Samoiliasa, săracă / Năfrămiţoaie, săracă / Ştefan a Irimiei, cu ostavcă / Ion, crâşmar, cu ostavcă.

1904: „**Jora de Jos**, sat în judeţul Orhei, volosti Susleni, aşezat pe malul abrupt şi stâncos al Nistrului, între Jora de Mijloc şi satul Vâscăuţi. / **Jora de Mijloc**, ruseşte Jora Zdredneaia, sat pe malul Nistrului, ceva mai jos de Jora de Jos, la gura văii Voloaca. / **Jora de Sus**, sat în judeţul Orhei, volosi Susleni, aşezat pe malul Nistrului, între Lopatna şi Jora de Mijloc, la gura văii Mârzeşti. În aceste trei sate sunt 380 case, cu o populaţie de 2.380 suflete, în majoritate ţărani români”[1058].

[1057] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 462

[1058] Arbore, Zamfir, *Dicţionarul geografic al Basarabiei*, Bucureşti 1904, p. 132

JORĂŞTI

(comuna Jorăşti, Galaţi).

1636, septembrie 26: Întărit de Vasile Lupu voievod fostului paharnic Panu, în baza zapisului de la câţiva „boieri din Curtea domnească”, prin care mărturisesc „cum au venit înaintea lor Pietra, cu bărbatul său Nuor, fiica lui Gavril şi a Marinchii, nepoata lui Constantin şi a Brânduşii… şi au dat şi au dăruit a patra parte din satul **Zărneşti** (comuna Jorăşti, Galaţi), care este în ţinutul Covurluiului boierului Panu, pentru ale sale sufleteşti… / Şi tot acolo a arătat alte zapise de mărturie, de la popa Ignat şi Cernica ot **Tărgovişte** (sau Târgoveţi, comuna Boloteşti, Vrancea), Ionaşco Boean şi alţi oamini buni, scriind cum a venit înaintea lor Tiron Negre, fiul lui Condra, şi a vândut… a patra parte din acel sat Zărneşti lui Panu paharnic, drept 40 galbeni ungureşti, pentru care (Tiron Negre) a fost dator cu doi cai buni lui Mihail Sârbul şi a dat acei bani pentru aceşti cai în mâinile lui Mihail Sârbul. / Şi alt zapis de mărurie de la Matei, Apostol, Apostol, Ionaşco, Sinzan, Grigore, Petroşcan, Toader Rouă şi Simion Rădeanul din **Puţeni** (înglobat în Jorăşti, comuna Jorăşti, Galaţi), Ilarion Borotca şi Miron din **Zărneşti**, Ursul diac din **Galan** (denumirea grecească pentru Galaţi), scrind cum au venit Sava cu muierea sa, nepoată Bălaei, şi au vândut partea lor din Zărneşti, o

parte din a patra parte lui Panu paharnic, pentru 20 galbeni ungureşti"[1059].

1640, august 10: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce „s-au pârât Togan diacul şi Călmăţui din **Puţăni** (înglobat în Joră şti, comuna Jorăşti, Galaţi) cu Mirăuţă şi Apostol şoltuzi de **Tecuci** şi cu toţi bătrânii târgului pentru locul ce se cheamă, din locul Plopului, în dreptul locului spre amiazăzi, unde se întâmpină hotarul Gerului cu al **Cămileştilor** (comuna Drăgăneşti, Galaţi), pe unde a mers Neaniul vornic de gloată de a stâlpit locul târgului şi al Cămileştilor, către hotarul Păţănilor, dinspre Covurlui. / Întâiul semn este un măceş, lângă drum, de acolo merge semnul înainte, o groapă pe care a săpat-o Ghidion din Cămileşti, semn de hotar, iar de acolo, spre amiazăzi, în pustie, cum dă pe hotarul Puţănilor, din apa Gerului spre apus, alături cu al **Drăgăneştilor** (comuna Drăgăneşti, Galaţi), în dreptul locului, cum vine groapa lui Ghidion. / Pentru aceea, domnia mea am socotit pe unde le spun lor uricele şi dresele, pe hotarul din bătrâni, ca să-şi ţină ei ocina. Şi au rămas Toader diac şi Călmăţui pe târgoveţi şi pe Cămileşti din toată legea ţării"[1060].

1676, martie 18: Carte de împuternicire, dată de Antonie Rusăt voievod lui Constantin Jora mare armaş şi lui Vasile Gheuca logofătul al doilea ca, „pe cine vor trimite, să fie tare şi puternic a opri şi a ţine satul **Jorăştii** şi părţile din **Româneşti, Comăneşti** şi din **Hărmăneşti** pe Jăravăţ, pe care le ţine Vrabie, cu nepoţii lui, să aibă a

[1059] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 524, p. 575

[1060] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 417, p. 424

le opri dinspre dânşii"[1061].

1686, aprilie 2: Negura, Porumba şi Aguriţa, fetele Stancăi, nepoatele lui Porumbu, dăruiesc Siminei, jupâneasa vistierului Gheuca „dreaptă ocină şi moşie din siliştea din **Româneşti** şi din **Jorăşti**, din hotar în hotar… din jumătate de bătrân din bătrânul Porojiia din Româneşti, ce este pe apa Jeravăţului. Aşijderi o cumpărătură. Partea lui Mohorâtu în Româneşti, şi o cumpărătură a Mierăi din siliştea din **Vicoleni**, iar i-am dat danie dumisale"[1062].

1774, iunie 5: Satul **Jorăşti**, ţinutul Covurluiului, ocolul Mijlociu, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1063]**. Rufeturi:** Popa Dima / Vasile Chirvase, mazil / Gheorghe Chirvase, mazil / Gavriliţă Ţipăluş, ruptaş / Ioniţă Gociul, ruptaş / Costandin Gane, ruptaş / Ion Gociul, ruptaş / Gheorghe Novac, scutelnic al paharnicului Pălade / Neculai, scutelnic al paharnicului Pălade / Ioniţă Naste, scutelnic al paharnicului Pălade / Ştefan Naste, scutelnic al paharnicului Pălade / Neculai, scutelnic al paharnicului Pălade / Ioniţă Donosi, scutelnic al paharnicului Pălade / Costandin Roman, scutelnic al paharnicului Pălade / Sandul Hristofan, scutelnic al paharnicului Pălade / Enachi Ţaul, scutelnic al paharnicului Pălade / Pintilie, scutelnic al banului Lupului / Vasile Doroftei, scutelnic al paharnicului Iancului / Ion Ţâpeluş, scutelnic al spătarului Costandin

---

[1061] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 70, p. 116

[1062] Antonovici, Ioan Preotul, *Documente Bârlădene*, IV, Bârlad 1924, doc. 78, pp. 129, 130

[1063] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, p. 101

Sturza / Stoian, sârbul, scutelnic al spătarului Costandin Sturza / Ion, dobrogean, căpitan de volintiri; are salvogvardia măriei sale grafului de apărare, let 1772, iunie 16, supt numărul 1265 / Eliana, văduvă a lui Ţăpăluş, călugăr.

1901: „**Joră̆şti**, comună rurală în judeţul Covurlui, plasa Prutul, la 65 km de Galaţi, pe valea Covurluiului cu Apă sau a Jorăștilor și pe dealuri. Se limitează, la nord, cu Tutova; la est, cu Bălinteşti şi Băneasa; la sud-est, cu Bujor, şi la vest, cu Vârlezi și Crăești. Apa ce o udă e Covurluiul cu Apă. E formată din trei cătune: Lunca, Jorăşti și Zârneşti, cu o populaţie de 451 familii sau 1.769 suflete, din care 325 contribuabili. Știu carte 214 persoane. Sătenii din Jorăşti sunt răzăși, iar cei din celelalte cătune, foşti clăcași împroprictăriți. Suprafaţa totală a teritoriului este de 6.274 hectare, din care: 4.389 arabile, 264 sterpe, râpoase, 138,5 vii, 46 fâneţe, 394 imaș, 962 păduri și restul vetrele satelor. Proprietăţi mari sunt: Lunca, Hulești și Roşia. Statul posedă moșiile: Zârneşti, Perișeni şi Chișteala. Are 3 biserici: una în Jorăști, cu hramul Sfinţii Împărați, zidită în 1840-1841 de obştea satului; a doua, cu hramul Sfinţii Trei Ierarhi, tot în Jorăşti, construită în 1816 prin stăruința căminarului V. Cernat; a treia, cu hramul Sf. Nicolae, în Lunca, zidită în 1881 de proprietarul Ioan Plesnilă. Întreaga comună formează o parohie, cu catedrala Sf. Împărați, 1 preot paroh, un preot-ajutor și 4 cântăreţi. Bisericile din Jorăşti se bucură de pământul rural din Zârnești, unde au fost două mănăstiri, azi desfințate. Este o școală mixtă, frecventată de 37 elevi. Locuitorii posedă 5.059 capete de vite. / **Jorăşti**,

sat, reşedinţa comunei cu același nume. Are: 308 familii sau 1.431 suflete; 2 biserici, o școală”[1064].

JORĂŞTI

(lângă Şindilari, Vrancea).

1774, iunie 26: Satul **Jorăşti**, ţinutul Putnii, ocolul Milcovului de Jos, după recensământul lui Rumeanţev[1065], avea **toată suma caselor 35**. Scădere rufeturi 35: 33 scutelnici, 2 slujitori. / **Scutelnicii mănăstirii sfeti Ion**: Agapie fiul lui Enache, vornic / Dumitru fiul lui Băluță / Năstasă fiul lui Costantin / Neculaiu fiul lui Ursul / Tofan fiul lui Ivan / Dumitru fiul lui Paraschiv / Sandul fiul lui Costantin / Tănasă fiul lui Pârjol / Stan fiul lui Dumitru / Vasili Șorici / Ion, blănar / Stan, cojocar / Mihălache fiul lui Dima / Enachi, văcar / Gherghel, mocan / Opre cumnat lui Gherghel / Ion Pătăran / Radul fratele lui / Stanciul, muntean, rotar / Stoica fiul lui Mușat / Ion fratele lui Stoica / Opre fiul lui Toader, moldovean / Necula fiul lui Ion Pârjol / Ilie, căruțaș / Paraschiv, muntean / Ion, muntean / Radul, rotar / Mihaiu, muntean / Ion fiul lui Ilie / Chiril, rotar / Oance fiul lui Ilie / Petre fiul lui Andrei. // **Rufeturi:** Ghile, vier dumnealui comisului Pășcan / Enachi, slujitor / Mile, cojocar, slujitor.

1064 Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 115

1065 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 332

1901: „**Jorăşti**, comună rurală în judeţul Putna, plasa Bilieşti. Este situată pe malul Putnei, în câmpia Focşanilor, spre est şi la 5 km de acest târg, şi la 6 km de reşedinţa sub-prefecturii. Se compune din trei cătune: Jorăşti, unde e primăria comunei, Mândreşti şi Răduleşti, cu o populaţie de 264 familii sau 980 suflete, din care 191 contribuabili; locuiesc în 210 case. Ştiu carte 137 persoane. Are: 3 biserici, una parohială, cu hramul Sf. Nicolae, în Jorăşti; a doua, filială, cu hramul Sfinţii Voevozi, în Vânători, şi a treia, cu hramul Sfinţii Împăraţi, în Mândreşti; o şcoală mixtă, frecventată de 47 copii. Vite: 426 boi, 384 vaci, 96 cai, 2 capre şi 206 porci. Locuitorii posedă: 91 pluguri de lemn şi o moară de apă. În comună sunt: 5 cârciumari; 1 băcan. Moşia pe care se află satul a fost dată zestre, împreună cu altele din ţinutul Putnei, hatmanului Alexandru Mavrocordat, de către socrul său, Domnul Alexandru Moruzzi al Moldovei. / **Jorăşti**, sat în comuna cu acelaşi nume, situat pe malul Putnei, în câpia ce se întinde de la Focşani, spre est. Are: 1 biserică parohială, cu hramul Sf. Nicolae; o şcoală mixtă, frecventată de 29 copii”[1066].

JORCĂŞENI

(comuna Băluşeni, Botoşani).

1645, octombrie 9: Fraţii Costin, Mărica şi Todosca, fiii lui Buţurco vând Mihalcei Meica, drept 14 gal-

---

[1066] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 115

beni, „o parte de ocină din **Jorcăşeni** (comuna Băluşeni, Botoşani), partea din jos… / Deci noi, vornicii de **Botăşeni**, anume Dumitru Roşca şi Gligorie postelnicul… i-am făcut zapis dinaintea a mulţi oameni buni şi **orăşeni**, anume Ionaşco Corbul, Ţuţan, Andronic cel bătrân, Drăgan cojocarul, Toader Miloş şi Costin Botedzatul, Şi a scris popa Ionaşco Mirăuţă"[1067].

JOSENI

(în Covurlui, lângă Smulţi, Galaţi).

1774, iunie 5: Satul **Josenii**, ţinutul Covurluiului, ocolul Mijlociu, avea, după recensământul lui Rumeanţev[1068]**. Scutelnicii** dumisale paharnicului Costandin Pălade**:** Neculiță Buluc / Ion Costin / Antohi Gaiul / Ștefan sin (fiu) Nastasii / Sandul Agachi / Iosip Grosul / Alecsandru Gaiul / Ion Gaiul / Antohi, cioban / Toader Durbaca / Neculai Durbaca / Marin cel Negru / Toader Năstasii / Ștefan Dimoftii / Gheorghe Rânja / Costandin, vornic / Toader Gaiul. // **Rufeturi:** Popa Dumitrache / Diaconul Dănăilă / Andrei Gradeș, scutelnic al căpitanului Gheorghe Șărban / Lefter, scutelnic al căpitanului Gheorghe Șărban.

1067 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 220, pp. 172, 173

1068 ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chişinău 1975, pp. 106, 107

JUCICA

(districtul Cernăuţi, Bucovina, Ucraina).

În **8 aprilie 1627**, Miron Barnovschi întărea lui Gavrilaş, pârcălab de Hotin, şi lui Dimitrie Cracalia nişte fânaţe lângă satul Jucica, fânaţe care aparţineau unui „sat mic, Denisiuca”.

1652: În 4 martie 1652, se împart moşiile răposatului Gavrilaş Mateiaş între copii lui, Ieremie, Ileana comisoaia şi Alexandra vorniceasa. „Partea lui Ieremie a fost… satul Jucica”.

1741: Aflată în apropierea Cernăuţilor, selişte pustie până în 2 aprilie 1741, când Grigore Ghica Vodă, respectând dorinţa răposatului Gheorghe Ursachi jitnicer, dăruia mănăstirii Barnovschi satul Jucica, „cu toate săliştile de pe lângă ea, anume Deniseuca, Lenţieşti, Cozuşna şi Berhomete”, Jucica avea, în 1774, 43 de familii ţărăneşti, semn al unei colonizări masive, inclusiv a „săliştilor de pe lângă ea”.

1772: Recensământul lui Rumeanţev[1069], din 1772-1773, înregistrează la „Juşka”, moşia mănăstirii Barnovschi, „70 – toată suma caselor”, însemnând 1 popă, Ion, 1 dascăl, Vasile, 5 vânători, Istrate CLIM, Vasile IVANCIUK, Toader CLIM, Toader MEDBIG şi Pintelei rus, 3 barani, Anton CĂZACU, Ion IFTINUC şi Ion VERIHA, 6 scutelnici ai vameşului KOSINSKI, Ion

---

[1069] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 405

DOBINCIUK, Vasile DOBINCIUK, Andrei DOBINCIUK, Andrei, Mihalachi CĂZACU şi Vasile CĂZACU, 1 jidov, David, 13 văduve, Anna morăriţa, Maria, Gafia, Fodora, Anna, Gafiţa, Paraschiva, Catrina, Maria HRIHORIASĂ, Tudosca, Chiţa, Maria lui IVAN şi Maria baba, 11 case pustii şi 29 birnici, adică: Ion CHIN vornic, Ştefan CHIFICIAK, CARPU, Ştefan CLIMCIUK, Ion CANTERINCIUK, Toader CADERINCIUK, Grigoraş CATERINCIUK, Vasile CATERINCIUK, Alecsa sin IONIŢĂ, Toader, Georgiţă, Nechifor, Toader HUZUM, Iacob ciobotar, Vasile KIFIICIUK, Mihai, Toader TOPORĂUCIAN, Vasile OPINCĂ, Acsenti CLIM, Gligore rusul, Ştefan CLIM, Condre MEDVIG, Ştefan MEDVIG, Ştefan IFTINCUL, Nechifor IDTINCUL, Ion BĂBIAC, Ion ŢURNĂ, Gavril ŢURNĂ şi Ivan rus.

În **1775**, Jucica avea 1 popă şi 88 ţărani, iar în 1784, 320 familii ţărăneşti. Cele două sate, Jucica Veche şi Jucica Nouă, se vor individualiza abia în secolul următor.

1783: Jucica şi Câmpulungul Moldovenesc, ca localităţi şi ţinuturi, reprezentau singurele domenii ale statului (moşii camerale), dar şi după preluarea averilor ecleziastice şi mănăstireşti, preluare finalizată în 25 aprilie 1785, colonizarea era dificil de făcut. „Așezările de la acea vreme, pe moșiile camerale Jucica și Câmpulung sunt nesemnificative. Abia în perioadele următoare, adică după fondul religios a devenit un tot cu bunurile camerale, s-a ivit posibilitatea așezărilor mai extinse”[1070]. Conform raportului locotenentului Deckert, din 24 octombrie 1783, primii emigranţi germani au venit

[1070] Kaindl, Raimund Friedrich, *Das Ansiedlungswesen in der Bucovina*, Innsbruck 1902, p. 17

din Banat, apoi şi din diverse provincii germane. Primii doi colonişti nemţi din Jucica au fost Jakob Fink şi Peter Schwarz, care au primit avansurile pentru achiziţionarea de animale, de unelte agricole, căruţe şi altele, fiecare cânte 28 florini şi 16 cruceri[1071]. „Cei doi colonişti din Jucica au beneficiat de trei ani de scutire de impozit, din 1783, până în 1786, şi au intrat în clasa impozabilă, în 1887”[1072].

1784: „Pentru a limita consumul de vin, în special vinul străin Brant (ucrainean), s-au eliberat autorizații pentru construirea de fabrici de bere, fără a plăti o taxă. Acest lucru a creat fabricile existente, cu excepția celor care erau în curs de construcție, la Suczka (**Jucica** – n. n.), lângă, Cernăuți, și, deși nu intrau în categoria fabricilor de bere bine construite și dotate, ele au livrat o bere destul de bună, care a fost intens băută în țară”[1073].

1786: Biserica Naşterea Maicii Domnului din Jucica Nouă fusese construită, în 1786, din fonduri obşteşti, sub coordonarea protopresviterului Dimitrie MEDVIG.

În **1843**, biserica din Jucica Nouă, cu 1.570 enoriaşi, îl avea paroh pe Vasilie GRIBOVSCHI. La Jucica Veche, unde exista o bisericuţă de lemn, cu hramul Sfântului Nicolai, şi 978 enoriaşi, postul de paroh era vacant. În 1876, biserica din Jucica Nouă, cu 2.249 enoriaşi, era slujită de parohul Ioan HNIDEI, iar cea din Jucica Veche, cu 1.305 enoriaşi, de parohul Ioan MEDVIG. Între anii 1882-1884, din iniţiativa preotului Ioan MEDVIG, se va construi o biserică nouă, printre ctitori numărându-se

[1071] Ibidem, p. 399
[1072] Ibidem, p. 400
[1073] Polek, Dr. Johann, *Joseph's Reisen nach Galizien und der Bukowina*, Czernowitz 1895, pp. 41-45.

George a lui Ilie CAULA, Ilie a lui Theodor CLEM, Dimitrie şi George CLEM, Theodor GRIGORICIUC, Teodor OSACIUC, George şi Theodor LEMENI. Bisericuţa Sfântului Dimitrie din cătunul Moşii avea să fie construită abia în 1898. În 1907, paroh la Jucica Nouă era Ioan HNIDEI, născut în 1819, preot din 1845, paroh din 1848, preot cooperator fiind Lazar GERMAN, născut în 1872, preot din 1898, iar cantor, din 1900, Ştefan HLEUCA, născut în 1861. La Jucica Veche oficia parohul din Sadagura, cantor la Jucica Veche fiind, din 1900, Onufrei LEMENI, născut în 1866.

1869: O tipăritură vieneză din 1869, referitoare la organizarea politică și judiciară în țările reprezentate în Împărăţia Austriei, prezintă următoarea administrare în Ducatul Bucovinei: „Administrarea districtului Cernăuţi – **Sadagura** (târg, cu tribunalul raional): Bila sau Bilka, Boian, Buda, Cernauca, Dobronăuţi, Gogolina sau Stroieştii de Sus, Cotul Ostriţa, Lehucenii Teutului, Lenţeşti Camerale, Lenţeşti Privat, Mahala Biała, Novoseliţa sau Stroieştii de Jos, Rarancea, Slobozia Rarancei, Rohozna, Şerăuţii de Sus, Şerăuţii de Jos sau Slobudka, Şubraneţ, Toporăuţ, Vaslăuţ, Zadobriuwka, **Jucica Veche, Jucica Nouă**”[1074].

1874: O şcoală cu 4 clase funcţiona, la Jucica Nouă, din 1874, iar la Jucica Veche, o şcoală cu 6 clase, inaugurată în 1871[1075].

În **1890**, Jucica Veche avea 3.204 locuitori, primar fiind Panteleimon Cioban. Învăţător era Ştefan Ianovici,

---

[1074] *Politische und gerichtliche / Organisation / der / im Reichsrathe vertretenen Länder von Öesterreich*, Wien 1869. pp. 158-161

[1075] SCHEMATISMUS DER BUKOWINAER, Czernowitz, 1843 p. 17, 1876 p. 29, 1907 p. 53

paroh – Ioan Medvighi, iar cantor bisericesc – Onufrei Lemeni. Jucica Nouă avea 2.550 locuitori. Victor Erhan era primar, Nicolai Ivanicki – învăţător, Ioan Hnidei – paroh, iar Ştefan Hleuca – cantor bisericesc. „Peste 100 de familii de colonişti germani trăiesc în Jucica, atât în târg, cât şi în zona de proprietate”[1076].

1906: „**Nenorociri**. Ţăranul Ioan Seniuc, un moşneag din Jucica, mergând, ieri, spre casă, a fost, în strada gării, ucis de trăsura unui lăptar, anume M. Rosenrauch. Calul de la trăsura acestuia, speriindu-se de un vagon electric, a rupt-o la fugă şi, în fuga sa, l-a pălit pe Seniuc, cu oiştea în cap, atât de vehement, încât acesta a rămas la moment mort. Lucrătorului Teodor Clem, care descărca, ieri, în strada lui Franţ, o maşină, i-a picat un obiect, de o greutate de peste 100 kg, pe picior, strivindu-i osul cu desăvârşire. Nenorocitul a fost transportat la spital”[1077].

În **1908**, conform Dicţionarului lui Grigorovitza: „**Jucica** (**Zuczka**), vechi sat, districtul Cernăuţi, din care s-au format, cu timpul, comunele rurale de azi: Jucica-Veche şi Jucica-Nouă. Este menţionat, pentru prima oară, într-un hrisov din 8 Aprilie 1627, al domnului Moldovei Miron Barnovschi Movilă. La 1725, era în posesia boierului Gheorghe Ursache, de la care, după moarte, trecu ca moştenire la domnitorul Grigore Ghica. Acesta, prin documentul din 2 Aprilie 1741, îl dărui mănăstirii Barnovschi. Prin aşezarea de colonişti aci, în diferite rânduri, şi mai ales în 1782, satul s-a mărit foarte mult şi s-a despărţit în 2 comune, cu administraţie particulară: Jucica

---

[1076] Kaindl, Raimund Friedrich, *Das Ansiedlungswesen in der Bucovina*, Innsbruck 1902, p. 400

[1077] *Apărarea Naţională*, Nr. 13, Anul I, Cernăuţi, duminică 18 noiembrie stil nou 1906, p. 4

Veche, unde a fost vatra vechiului sat, şi Jucica Nouă, formată mai mult din colonişti. **Jucica** (**Zuczka**), **moşie**, cu administraţie particulară, districtul Cernăuţi. Suprafaţa: 24,75 kmp; populaţia: 615 locuitori ruteni, gr. or., şi puţini gr. cat., români, izraeliţi, germani şi poloni. Cuprinde, pe lângă moşia Jucica propriu-zisă, şi târlele: Denesiwka, Metnica, Moschiv şi Stanehora. / **Jucica Nouă** (**Neu-Zuczka**), comună rurală, districtul Cernăuţi, aşezată la confluenţa pâraielor Moşcov şi Şerăuţi, la Nord de Jucica Veche, şi lipită de partea de Est a târgului Sadagora. Suprafaţa: 11,55 kmp; populaţia: 2.239 locuitori, în majoritate ruteni, restul izraeliţi şi poloni; rutenii sunt, în mare parte, gr. or., şi numai puţini rom. cat. şi gr. cat. Este situată lângă drumul principal Noua Suliţă – Sadagora şi lângă cel de la Sadagora, la Dobronăuţi. Are o şcoală populară, cu 2 clase, şi o biserică parohială, cu hramul „Naşterea Maicii Domnului”. În timpul ocupării Bucovinei, erau numai câteva case pe teritoriul acestei comune şi ţineau de comuna de atunci, Jucica, sat vechi. Prin aşezarea a numeroşi colonişti în acest loc, s-a dezvoltat o comună nouă, care s-a dezlipit, sub numele de azi. În această localitate se află o măreaţă clădire pentru cavalerie, construită cu cheltuiala fondului religionar gr. or., care are aci întinse proprietăţi. Populaţia se ocupă cu agricultura, cu creşterea vitelor şi cu tăierea de lemne în pădurea fondului religionar. Comuna posedă 458 hectare pământ arabil, 135 hectare fânaţuri, 29 hectare grădini, 96 hectare imaşuri, 722 hectare pădure. Se găsesc 63 cai, 288 vaci, 138 oi, 248 porci şi 14 stupi de albine. **Jucica Veche** (**Alt-Zuczka**), comună rurală, districtul Cernăuţi, aşezată pe malul stâng al Prutului, la confluenţa lui cu pârâul Moşcov, care se uneşte, la rându-i, cu Zudobriuca

(Cuciur) şi cu Şubraneţ, între Jucica Nouă şi Sadagora, de o parte, şi între Buda şi Mahala de alta. Suprafaţa: 22,08 kmp; populaţia: 2.904 locuitori ruteni, de religie gr. or. Este situată lângă drumul principal Noua Suliţă – Cernăuţi; staţie de drum de fier a liniei Noua-Suliţă – Jucica, care se bifurcă aci, o ramură apucând spre Lujeni şi alta la Cernăuţi. Are o şcoală populară, cu o clasă, şi o biserică parohială, cu hramul „Sfântul Nicolae". Forma, până în timpurile din urmă, împreună cu Jucica Nouă, o singură comună, sub numele de Jucica. Populaţia se ocupă cu agricultura şi cu creşterea vitelor. Comuna posedă 1.045 hectare pământ arabil, 262 hectare fânaţuri, 50 hectare grădini, 274 hectare imaşuri, 920 hectare pădure şi 12 hectare bălţi şi heleştee. Se găsesc 103 cai, 887 vite mari, 288 oi, 339 porci şi 29 stupi de albine"[1078].

1914: „Comandantul micului detaşament de ruşi din apropierea Cernăuţului, voind să se încredinţeze de adevărul celor relatate de rănitul evadat, a trimis în oraş, miercuri, în 3 septembrie, pe la orele 7, dimineaţa, o patrulă de recunoaştere, care a intrat pe Strada Rusească, trăgând focuri în aer, cu scopul de a-i atrage pe austrieci, pe care îi bănuiau ascunşi. Nearătându-se nimeni, s-au întors îndărăt peste Prut, în staţia Jucica. / Un cazac s-a rătăcit, însă, prin oraş, a intrat într-o cârciumă şi s-a îmbătat de-a binelea, încât, suindu-se pe cal, a fost luat la bătaie de mulţimea care-l înconjura. I s-au furat calul, armele şi cartuşele, iar după aceea, stâlcit cum era, a fost lăsat într-un şanţ, de unde l-au dus, pe urmă, într-un spital. / Dincolo, peste Prut, se aflau numai 100 de soldaţi ruşi, sub comanda sublocotenentului (porucicului)

[1078] Grigorovitza, Em., *Dicţionarul geografic al Bucovinei*, Bucureşti 1908, pp. 123, 124

Evghenie Mihailovici Pigarevschi, un tânăr de 25 ani, de loc din Petrograd. Acesta, fiind un om hotărât, a luat ca ostateci pe doi locuitori din Jucica, un tată şi fiul său, şi a trimis, la orele 12 şi jumătate, prin cel din urmă, o scrisoare către primarul oraşului, pe care scrisoare am copiat-o din arhiva primăriei din Cernăuţi. Epistola e scrisă ruseşte, dar şi în copie nemţească. / „Oraşul Cernăuţi. Trimit la d-sa, domnule primar, ca să aflu dacă eşti dispus să predai oraşul şi să garantezi intrarea oştirii ruseşti fără luptă. În caz că ai înţeles, te rog să vii la fabrica de zahăr din Jucica Veche, ca să discutăm în privinţa locuitorilor de acolo. / Porucic (sublocot) Pigarevschi". / Traducerea în nemţeşte, după originalul rusesc, a fost făcută de un soldat evreu din armata rusă, dar e făcută într-o nemţească înspăimântătoare. / În caz că cel mai tânăr dintre ostateci n-avea să se întoarcă cu răspunsul până la ora 2, după-amiază, tatăl său, care fusese reţinut, avea să fie împuşcat. / Primarul oraşului s-a dus, cu toţi consilierii comunali, pe la orele 2, la fabrica de zahăr din Jucica, unde tânărul sublocotenent Pigarevschi a fixat condiţiunile pentru predarea oraşului. Ele au fost scrise în ruseşte şi în nemţeşte. Le dau, aici, după originalul nemţesc, pe care l-am luat din arhiva primăriei: / „Fac cunoscut că azi, în 2 septembrie, armata rusească a luat oraşul Cernăuţi. De azi, înainte, oraşul se află în mâinile noastre. Îi înştiinţez pe locuitori că, în caz că se va auzi o singură împuşcătură, oraşul va fi imediat nimicit. Ordon locuitorilor ca nimenea să nu se arate pe la fereşti sau pe balcoane, ca ferestrele să fie, în decursul nopţii, luminate, iar hotelurile să fie goale şi închise. Pentru aceea, mă obligă că nu voi primejdui oraşul Cernăuţi. În caz că se va opune o rezistenţă, atunci oamenii care se află la noi vor fi împuşcaţi şi

oraşul nimicit. / Comandantul oraşului Cernăuţi. / Porucic Pigarevschi”. // Primarul a predat, apoi, cheile de aur ale oraşului, care au fost trimise la Movilău, în Rusia, şi depuse în muzeul Regimentului „Ţarul Alexandru I”. Nimeni din Cernăuţi n-a ştiut, până după ocuparea oraşului, că Cernăuţul a fost ocupat numai de 100 de oameni. Întorcându-se primarul în oraş, a tipărit imediat afişe cu condiţiunile impuse de ruşi pentru predarea oraşului. Puţin după aceasta, a plecat cu birja din oraş, spre Jucica şi girantul consulatului român din Cernăuţi, d. G. D. Gallin, împreună cu fiul său mai mare, şi el funcţionar la consulat. Pe capră duceau un steag alb şi drapelul României. Întâlnindu-se cu comandantul Pigarevschi, i-a spus că în Cernăuţi se află un consulat al României, care-i neutră în acest război, şi pentru care cere scut, ca şi pentru supuşii români, aflători în acest oraş. Ofiţerul rus s-a purtat foarte amabil cu reprezentantul consulatului român, promiţându-i că va scuti consulatul şi pe supuşii români; totodată, i-a dat o gardă de onoare, ca să-l petreacă până acasă; d. Gallin însă a refuzat să primească garda, deoarece nu voia ca tocmai reprezentantul României să fie acela care a adus, mai întâi, soldaţi ruşi în oraş. Garda l-a însoţit numai până la Prut”[1079]. „În 10 noiembrie 1914, spre seară, Galin, girantul român al consulatului din Cernăuţi sosea, cu maşina, la Dorohoi, pentru a transmite o depeşă telegrafică ministerului de externe din Bucureşti. În Storojineţ şi în împrejurimile Cernăuţilor, pe la Jucica, se dădeau lupte între patrule austriece şi ruseşti, grosul armatelor confruntându-se în Galiţia, lângă Przemysl[1080]. În

---

[1079] Ion Grămadă, *Ocuparea oraşului Cernăuţi de către ruşi*, în *Adevărul*, din 2 noiembrie 1914
[1080] *Adevărul* din 31 octombrie 1914

timpul zilei de 10 noiembrie, ţărani bucovineni, fără paşapoarte, au trecut graniţa românească, unde li s-au „dresat acte de dare în judecată pentru contravenţie la legea paşapoartelor”, apoi au fost „duşi, în convoi nesfârşit, la Dorohoi, unde sunt judecaţi de tribunal. Toţi descriu mizeria şi jalea care domnesc în nenorocita populaţie a Bucovinei, redusă, aproape în totalitate, la sapă de lemn”[1081]. „În jurul Cernăuţilor, luptele continuau, după ce ruşii, regrupaţi lângă Zalucze, au încercat să răzbată spre Noua Suliţă, dar, întâlnind trupe austro-ungare, au luat poziţii pe malul drept al Prutului, de unde au început să bombardeze capitala Bucovinei. Un atac al cazacilor dinspre Zucika (Jucica) a fost respins. Veştile despre sacrificii supreme pe câmpul de bătaie încep cu moartea unui ardelean, profesorul Alexandru Bogdan, care s-a prăbuşit la Zunina, în Galiţia, pe 2 noiembrie 1914, lovit de o grenadă, pe când îşi îndemna ostaşii la atac. Până în 27 noiembrie, desele năvăliri ruseşti, dinspre Văşcăuţi pe Ceremuş, înspre Lencăuţi, Jucica şi Ţureni, prevesteau o nouă retragere austriacă, Tribunalul Ţării din Cernăuţi, condus de vicepreşedintele Dr. Vasile Iacubovici, fiind mutat, preventiv, la Suceava, unde şi-a reluat activitatea în 27 noiembrie, în vreme ce închisoarea Sucevei nu mai izbutea „să cuprindă poporul, adus cu sutele din părţile care fuseseră invadate de trupele ruseşti. Sunt, mare parte, ruteni, dar şi români, bărbaţi, femei şi copii din părţile Siretului, Storojineţului şi Cernăuţului, învinuiţi de a fi participat la jafurile întinse, făptuite de miliţia rusească”[1082]. Jafurile însemnau, de fapt, iniţiative locale, care se vor perpetua pe toată perioada războiului, de cele mai

[1081] *Adevărul* din 30 octombrie 1914

[1082] *Viaţa Nouă*, III, nr. 148, 15 nov. n. 1914, p. 4

multe ori fără nici o complicitate a miliţiei ruseşti. Sătenii ruteni, români şi lipoveni luau de prin conacele boiereşti tot ce se putea lua, de multe ori conduşi la pradă de primari, apoi puneau foc, fiind convinşi că barbaria va fi pusă pe seama ruşilor"[1083].

1914-1918: „**George Ucraineţ a lui Ştefan**, din **Jucica Nouă**, născut în anul 1879, a fost, în anul 1915, deopotrivă cu alţi locuitori din Jucica, deportat în Rusia şi a fost internat în Charcov / la cererea Alexandrei Ucraineţ a lui George / Tribunalul Cernăuţi, Secţia VIII, la 9 mai 1919"[1084]; „**Teodor Reus a lui Ilie**, din **Jucica Veche,** a fost înrolat, în 1915, la oaste şi a plecat la Dorna-Völgay. Acolo ar fi murit, în acelaşi an, după cum afirmă martorii. Fiind deci decesul probabil, se dispune, la cererea soţiei sale, Elisabeta Reus, născută Osadczuk, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut"[1085]; „**Grigori Neriuka a lui George**, născut în 1881, în **Jucica Veche**, a fost înrolat în Regimentul 80 Infanterie, în anul 1914 şi a plecat la luptă. Aici să fi picat el pe la finele anului 1915 sau începutul lui 1916, în lupta a 5-a sau a 6-a de la Isonzo. De atunci lipseşte orice ştire despre dânsul. Fiind deci probabil decesul, se dispune, la cererea soţiei sale, Varvara Neriuka, născută Kaplij, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut"[1086]; „**Teodor Reus a lui Ilie**, din **Jucica Veche**, a fost înrolat, în 1915, la oaste şi a plecat la Dorna-Völgay. Acolo ar fi murit, în acelaşi an,

---

[1083] *Românul*, IV, nr. 259, 25 noiembrie v. / 8 decembrie n. 1914, p. 3
[1084] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 53, Cernăuţi în 9 August nou 1919, pp. 3-5
[1085] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 80, Cernăuţi în 7 Noemvrie nou 1919, pp. 3-12
[1086] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 87, Cernăuţi în 11 Decemvrie nou 1919, pp. 6-8

după cum afirmă martorii. Fiind deci probabil decesul, se dispune, la cererea soţiei sale, Elisabeta Reus, născută Osadczuk, procedura pentru stabilirea morţii celui dispărut”[1087].

1920: „**Deciziune de expropriere No. 334/20**. Deciziunea comisiunii agrare de ocol Sadagura, cu care s-a decis exproprierea corpului dominical fasc. No. 319, **Jucica Veche**, din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene, în suprafaţă de 125 ha 58 a 71 mp, proprietatea Fondului bisericesc ort. or., în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă. **Deciziune de expropriere No. 569/20**. Deciziunea comisiunii agrare de ocol Sadagura, cu care s-a decis exproprierea corpului dominical fasc. No. 320, **Jucica Nouă** şi **Rohozna**, din registrele fonciare pentru moşiile bucovinene, în suprafaţă de 25 ha 10 a 07 mp, proprietatea Fondului bisericesc ort. or., în folosul „Fondului de pământ bucovinean”, a devenit definitivă”[1088].

1922: „Având în vedere concursurile publicate, cererile prezentate şi propunerile făcute de revizorate, Consiliul şcolar al ţării a făcut, în şedinţa din 27 Martie 1922, sub preşedinţia domnului Director general delegat al învăţământului din Bucovina, următoarele numiri, pe ziua de 1 Aprilie 1922 – **b)**. în calitate de învăţători definitivi şi învăţătoare definitive: **Ilie Axani** la Jucica Veche”[1089].

[1087] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 80, Cernăuţi în 7 Noemvrie nou 1919, pp. 3-12
[1088] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 16, Cernăuţi, 21 iulie nou 1921, pp. 68, 69
[1089] *Monitorul Bucovinei*, Fascicula 8, Cernăuţi 21 aprilie 1922, p. 41

1943: „Se numesc cu titlul definitiv, pe ziua de 1 septembrie 1943[1090], următorii învăţători şi învăţătoare: **Fochi Eusebie**, comuna **Jucica Veche**, jud. Cernăuţi, media 9,37”.

JULA

(sat pe Lăpuşna, mai jos de Cristeşti, în com. Iurceni, raion Călăraşi, Moldova).

Întărit, în **10 aprilie 1430**, de Alexandru cel Bun, lui Vlad Aldiş, care primeşte uric pentru satele lui, inclusiv „Pătrăuţi, la Suceava, ocolul de sus, unde este casa lui” şi cuturile din megieşie, „pe Vălhăuţi, la Glod, unde a fost jude Iacăci, şi Glod Ciorbă tij pe Vălhăuţi, şi, pe gura Drăsăsovei, la Fântână, tij pe Vălhăuţi, şi, pe Borodance, unde a fost Ciorba, şi, pe Lăpuşna, Iurcenii şi, la o Petră Cruce, şi Sacărenii, şi Lepoveşna, şi fântâna Epurelui, tij pe Lăpuşna, şi la fântâna lui Ilieş, pe Lupuşna, pe din gios de Iurceni, şi unde a fost Hrăste giude, şi pe din gios, unde a fost Stăilă giude, şi **unde a fost Jula giude**, şi împotrivă… peste deal dinspre Voloca, la fântână, la lacul despre sat, pe deasupra Lăpuşnii, la fântâna lui Gherman… Iar hotarul acelui sat de acelor fântâni să fie dinspre toate părţile după hotarele vechi, pe unde au îmblat de veci”[1091].

[1090] *Monitorul Oficial,* Nr. 71, 24 martie 1944, pp. 2549-2552
[1091] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova,* vol. I, Bucureşti 1975, doc. 98, pp. 145, 146

JULEŞTI

(vezi Giuleşti, în Hodora, comuna Cotnari, Iaşi).

1437, iunie 30: Întărit de Ilie voievod lui Toder Pobrăteanul, care primeşte uric pentru „un sat, anume Giuleşti, mai jos de Hârlău… Iar hotarul acestui sat să fie cu toate hotarele sale vechi, pe unde au folosit din veac”[1092].

1453, iunie 20: Întărit de Alexandru voievod logofătului Mihail, care primeşte uric pentru „satele, în ţara noastră, în Moldova: un sat pe Bistriţa, anume Vânătorii noştri, care sunt mai jos de târgul de la Piatra lui Crăciun, pe care noi înşine i-am dat în schimb pentru satul lui, pentru Ciumăleşti, care sunt pe Siret. Şi, de asemenea, îi întărim satele lui şi vislujenia şi ocinile drepte pe care le are de la înaintaşii noştri: pe Răut, anume Procopeni, şi cu moară, şi Izbişcea, şi cu prisăcile care au ascultat şi ascultă de aceste sate, şi, mai jos pe Răut, la Fântâna Albă, unde sunt satele, şi, mai sus de cetatea noastră Hotin, un sat pe Nistru, anume Raşcăuţi, pe care i-a cumpărat cu banii săi drepţi, şi alt sat, lângă Sneatin, anume Gavrilăuţi, şi, mai sus de Budilcea, anume jumătate din Şirăuţi, pe care i-a cumpărat de la Şendrică (ultimele trei în Bucovina – n. n.). / Şi încă a venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri pan Petru

---

[1092] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 171, pp. 240, 241

Hudici şi fiul său, Iaţco, şi ginerele său, pan Şandro, şi au vândut un sat, care este pe Moldova, anume Verijani, toate trei cătunele, credinciosului nostru boier, pan Mihail logofăt, de bunăvoia lor, pentru o sută şi pentru 40 de zloţi… Şi, de asemenea, îi întărim satele lui drepte, pe care le-a cumpărat pe banii săi drepţi de la pan Oană Pâşco, şi de la soţia lui, sora lui Raicu, anume: curtea de jos a lui Neagoe, care este pe Siret, şi alt sat mai sus de curte, anume Părtănoşi, şi alte sate de cealaltă parte a Siretului, anume: Pobrata, şi Berindeeşti, şi Valea Seacă şi Heci, şi **alt sat, lângă Cotnari, anume Giuleşti**… Iar hotarul tuturor acestor sate să fie după toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac"[1093].

1646, ianuarie 12: Zapisul lui Dondea din **Giuleşti** (comuna Cotnari, Iaşi), prin care mărturiseşte că a „avut multă gâlceavă cu Petrea Chiceră, Constantin Macri şi cu alţi oameni ai lor, care au moşie la seliştea **Olobotcei** (Olobotca, comuna Cotnari, Iaşi), ce-i lângă Giuleşti, pentru un cal, ce mi-au luat de acolo, din fâneţe, şi mi-au stricat calul. Deci ei mi l-au lepădat; eu n-am vrut să-l iau şi a pierit calul, lăsat în lume. Deci ne-am pârât la vodă… ţi ne-am luat zi în două rânduri, şi ei tot n-au venit la zi… şi i-am rămas dinaintea legii. / După aceea, Constantin Macri mi-a plătit calul şi mi-a dat un bou şi 3 lei gata… De acum, înainte, să nu mai aibă pâră"[1094].

1093 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 33, pp. 44-46

1094 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 272, p. 216

JULEŞTI

(vezi satul Giuleşti, comuna Secuieni, Neamţ).

1455, august 23: Întărit de Petru voievod lui Tador al lui Limbădulce, care primeşte uric pentru „satele, anume: Branişteri, unde este curtea lui, şi **Giuleşti**, şi Şchei, şi Bărboşi, şi Beşicureni, şi Frăteşti, pe Pârâul Negru, şi Măsteacârul, şi, pe Neamţ, Graşii, şi Moineştii, şi Liseţul şi Iubaneşti"[1095]. Hotarul, din veac.

1499, noiembrie 20: Întărit, drept danie domnească, de Ştefan voievod, lui Eremia vistier, fiul lui Galeş, Ştefan cel Mare dăruindu-i moşia cumpărată, cu 230 zloţi tătăreşti, de la Lupşe din Sireţel, fiul lui Ivaşco, adică „un sat în ţinutul Neamţ, pe Pârâul Negru, anume Giuleştii"[1096]. Hotarul, din veac.

1637, septembrie 12: Zapisul fostului mare vornic Savin, în care mărturiseşte „cum au venit la noi Cozma Mazâlu şi cu fraţii lui Toader şi Pătraşcu din **Gileşti** (Giuleşti, comuna Secuieni, Neamţ), cu seminţia lor jupâneasa Sora comisoae, feciorii ei Gavrilaş şi Ştefan… ca să mergem la sat la Gileşti şi să împărţim locul în două. / Deci noi am strâns oameni buni şi megieşi, anume Ursul din **Buhuşeşti** (lângă Climeşti, comuna Făurei, Neamţ), Cozma din **Bârjăveni** (Bârjoveni, în Siliştea,

[1095] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. II, Bucureşti 1976, doc. 51, pp. 73, 74

[1096] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 243, pp. 431-433

comuna Români, Neamţ), Gligorcea, Gheorghe şi Ştefan din **Tatămireşti** (Tatomireşti, contopit cu Budeşti şi Făurei, comuna Făurei, Neamţ), Strătilă din **Onceşti** (comuna Secuieni, Neamţ), Ghilasie din **Secueni** (comuna Secuieni, Neamţ), Mihăiaş Beldiman din **Plupeşti** (Plopeşti, înglobat în Hoiseşti, comuna Mărgineni, Neamţ), Simeon Cârcu din **Brănişteni** (de Sus şi de Jos, incluse în Miron Costin, comuna Trifeşti, Neamţ)… şi am socotit, am ales şi am împărţit tot locul în două: deci s-a venit în partea Sorei comisoaia jumătate de sat dinspre **Climeşti** (comuna Făureni, Neamţ), de hotarul Onceştilor, valea în sus, până în capul satului de sus, în piatră, din piatră în sus, până în ogoare, până în hotarul **Sârbilor** (comuna Secuieni, Neamţ) şi Climeştilor; iar pe partea Cozmei şi fraţilor lui s-a venit partea dinspre Brănişteni, din hotarul Onceştilor, valea de sus, până în capul satului de sus şi iar până în jumătate de ogoare, iarăşi dinspre Brănişteni”[1097].

1638, mai 25: Întărit de Vasile Lupu voievod Cozmei lui Maje, care cumpără, cu 100 galbeni de aur, de la jupâneasa Sora Boldeasca şi de la feciorii ei Gavrilaş şi Ştefan „a patra parte de sat din **Giuleşti** (comuna Secuieni, Neamţ), ce este în ţinutul Neamţului… cu loc de eleşteu şi cu pământ, cu pomăt şi cu 100 de pământuri, şi partea dinspre apusul soarelui din jumătate de sat… rândul din Hânsu, şi din rândul din deal, rândul din coastă şi rândul de peste drum, din piatră în sus, până în fântâna lui Trif şi până în vale”[1098].

[1097] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 190, p. 174

[1098] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 361, p. 353

1644, septembrie 1: Zapisul lui Pavăl și al femeia lui Irena, în care mărturisesc „cum noi am vândut o parte de ocină din satul **Țoscane** (Țuțcani, comuna Bahna, Neamț), ce ne-a fost nouă cumpărătură, și cu alți frați, partea lui Boghean... Acel zapis s-a făcut înaintea vornicului Tomei celui mare, căci a pârât Vasile și cu frații săi pe popa Ambrosie, de două ori, și au rămas la o pâră înaintea măriei sale, lui vodă... / Deci noi, încă am făcut scrisoare de la noi, dinantea lui Ștefan, Arsănie, Gheorghe și Ioan de **Porcește** (comuna Moldoveni, Neamț), Toader ot **Giulește** (comuna Secuieni, Neamț) și Popie de **Blăgești** (comuna Blăgești, Bacău). Și banii s-au dat pe ocină din casa lui Vasile Păscariul”[1099].

JULEŞTI

(vezi Giuleşti pe Bârlad, lângă Ţigăneşti, comuna suburbană Munteni, inclusă în Tecuci, Vaslui).

1599, iulie 10: Zapisul marilor boieri, în care mărturisesc cum a venit „Petrică, nepot lui Ion judele, şi a vândut a sadreaptă ocină, cumpărătură a unchiului său Ion judele de la Neagşa şi Drăgana, fetele Jurjei, din dresele de mărturie ce are de la Ştefan vodă pe satul **Juleştii** pe Bârlad şi cu loc de moară în apa Bârladului, lui Nestor

[1099] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVII, Bucureşti 2005, doc. 406, pp. 391, 392

Ureache, mare vornic de Ţara de Jos, drept 1.000 zloţi”[1100].

1639, iulie 17: Ispisoc de judecată de la Vasile Lupu voievod, după ce s-a jeluit Partenie de la mănăstirea Bisericani că, întâmplându-i-se „să umble cu treburile sale la Gârla Putnei, a văzut acolo, pe un deal mare, o vie în loc pustiu, în pădurea întreagă, unde nu a fost vie, nici pomet niciodată, din veac, ci a făcut rugătorul nostru la un schit al lui, singur, cu cheltuiala şi cu mâinile sale, cu multă sârguinţă. Şi s-au întâmplat atunci, în acel loc, Banul mare medelnicer, Dumitraşco stolnic şi Dabijea pârcălab şi au iscălit cu mâinile lor în acel zapis de la părintele Varlam mitropolit şi aşa mărturisind, cu mare blestem în acel zapis, ca să nu aibă nimeni altul a se amesteca, niscaiva răzeşi sau alţi oameni la acea vie, pentru că singur Partenie şi-a făcut această vie în pădure pustie. / Iar după aceea, s-a sculat un om, anume Ionaşco Negoiţă, şi s-a aşezat acolo, la acel loc, şi şi-a făcut el altă vie, lângă aceasta, pe care a făcut-o Partenie egumen, şi a vrut să se lege de acei călugări de la schitul lui Partenie, din acea vie. Însă ctitorii acestui sfânt schit s-au sculat şi au strâns oameni buni, anume: Stoica şi Procopie din **Scorţeşti** (lângă Clipiceşti, comuna Ţifeşti, Vrancea), Ghervasie, Eremia, Murgilă, Mierăuţă, Tărchilă, Todosie, Ion Ţăpa, Crăciun, Pavel şi Gheorghe din **Cucuiaţi** (comuna Vidra, Vrancea), Lupul din **Giuleşti** (lângă Ţigăneşti, comuna suburbană Munteni, inclusă în Tecuci, Galaţi), Pavel, Vasile şi Toader din **Clipiceşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea), Ionaşco Boldescul, Procopie diac şi

[1100] Buletinul *„Ioan Neculce”*, Iaşi, An I, Fasc. 1, oct. 1921, p. 169; Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, pp. 97, 98

Maftei din **Valea Sărei** (comuna Valea Sărei, Vrancea), Ion Bucate Drepte, Alexa fiul lui Obrejie, şi Nicula fiul Zlatei din **Ruget** (comuna Vidra, Vrancea) şi Dănilă din **Muncel** (Muncelu, comuna Străoani, Vrancea). Toţi aceşti oameni au umblat şi au cercetat acolo, la acest loc… şi s-au împăcat Partenie egumen cu Ionaşco Negoiţă, ca de acum, înainte, să nu mai aibă a se amesteca Ionaşco la acea vie, nici să facă ceartă cu călugării de la acel schit… / Şi au venit înaintea noastră Ionaşco, fiul popii Baciul şi cu răzeşii săi Roşca fiul lui Iachim, Marica fata lui Gavril Clatea, şi Maftei fiul lui Pietrea şi au vândut părţile lor dintr-un vad de moară, din moara de jos din Gârla Putnei, de la satul **Ţifeşti** (comuna Ţifeşti, Vrancea)… rugătorului nostru, egumenul Partenie, drept 70 lei bătuţi. / Şi au venit Iftodie şi cu soţia sa Protasiia, fiica lui Todosie, nepoata lui Nasoe… şi au dăruit toată partea lor din acelaşi vad de moară de la satul Ţifeşti… pentru sufletul lor şi al părinţilor lor"[1101].

JUMĂTĂŢENI

(sat pe Jijia, contopit cu Jijia, comuna Albeşti, Botoşani).

1430, iulie 7: Întărit de Alexandru cel Bun fraţilor Jurju Jumătate, Ştiful şi Mândrul, care primesc uric pentru împărţeala „ocinilor părintelui lor, Ioan Jumătate: Jurji, **curţile de pe Jijia ce se cheamă Giumătăţeni** şi,

[1101] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXV, Bucureşti 2003, doc. 177, pp. 186-188

din sus de Hârlău, Delenii şi Miclăuşenii; acestea s-au dat Jurjii. Iar giupânului Ştiful, s-au dat Sărbăneştii pe Siret, şi cu mori în Siret, şi... Cândeşti, pe Siret, cu moară în Siret, între Grămeşti şi Rogoşeşti, şi, mai jos de Călineşti, ... iar cu mori în Siret, şi Roşiiacii; aceasta-i partea lui Ştiful. Iar partea Mândrului: Balinţii, pe Siret, curţile şi cu morile ce sunt în Siret şi cu tătarii ce sunt la acele curţi şi Mândreşti, în Cârligătură, şi Vorişte, unde au fost curţile lui Dumbravă, şi, din sus de Hârlău, Vlădenii; acestea s-au dat iar giupânului Mândrul"[1102].

1495: Întărit de Ştefan voievod lui Bogdan, care cumpărase, cu 230 zloţi tătăreşti, de la frăţâne-său Oncea, feciorul Mărinii, nepot Giurgii, „jumătate de sat, anume Giumătăţenii, partea din sus, unde au fost dvorişti (curtea) lui Căliman"[1103]. Hotarul, din veac.

1600, martie 20: Întărit de Eremia Noghiţă voievod marelui armaş Macri, care cumpără, de la rudeniile Giurgii, „părţile sale din satul **Giumătăţeni** şi părţile de la Vadu, părţile din sus"[1104].

1617, august 14: Întărit de Radul voievod fraţilor Luoul, Grigore, Gheorghe şi Fedora, feciorii Cristii Balş şi ai jupânesei Odochia Ruxandei, / nepoatei lor de frate Tudosca, fata lui Mateiaş, / nepoţilor de soră Costanda şi Pavăl, feciorii Antemiei, / toţi nepoţi şi strănepoţi lui Ionaşco Căpotici, Ilie Mustaţă postelnic, Bulhac paharnic şi Moga aprod, care primesc ispisoc „pe a lor pcine şi

---

1102 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. I, Bucureşti 1975, doc. 99, pp. 146, 147

1103 AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. III, Bucureşti 1980, doc. 149, pp. 278, 279

1104 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. XX, Iaşi 1928, p. 99

moşii ce au avut de la moşii lor… „jumătate de sat, anume **Albeştii** bătrâni pe Jijia, cu vii şi cu livezi, şi jumătatea satului **Şărbăneştii**, partea din sus, de către Albeştii bătrâni, iarăşi pe Jijie, în ţinutul Hârlăului, şi satul **Zlătarii**, între Cozancea şi satul **Ionăşenii**, iarăşi pe Jijia, cu mori pe Jijia şi cu hotar pe amândouă părţile Jijiei… şi jumătate de sat **Albeşti**, partea de sus, cu mori pe Jijia, ce sunt în ţinutul Dorohoiului, şi jumătate din satul **Fedeştii** pe Prut, şi bălţi de peşte şi cu loc de iaz şi de moară în Camânca şi în Dubovăţ, şi satul **Corhăneştii** şi cu cutul **Giuleşti**, parăşi pe Prut, într-un hotar cu Fedeştii, ce sunt în ţinutul Ieşului, şi jumătate de sat din **Ciuheşti**, parte de sus şi cu vad de moară în Siret, şi cu râmnice ce sunt în ţinutul Sucevei, şi a treia parte din jumătatea satului **Capoteni** sub Trebice, ce este în ţinutul Hotinului, care aceste moşii sunt osebite de către alte rudenii ale lor”[1105].

1633, iulie 8: Zapisul Ilincăi, fata Oniului, în care mărturiseşte că a vândut „dreaptă moşia mea, ce a fost dată de tatăl meu Oniul, sin (fiul lui) Simionce, mie zestre… Tiţii, partea mea din sat, din **Dânceni** (Dângeni, comuna Dângeni, Botoşani), ce a fost cumpărătura tătâne-meu de la Pilat, din partea Zlătarului, a treia parte din stâlpul de jos, şi am luat o iapă cu mânz, şi aşijderea ce a fost cumpărat de la Urâta Lisa, am luat un bou. Şi în tocmeala noastră fost-au Nechifor din **Mireşti** (comuna Albeşti, Botoşani), Gavril vătăma, Simion Berce şi

[1105] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. XX, Iaşi 1928, pp. 235-237

Nicoară din **Şătrăreni** (azi Jijia, comuna Albeşti, Botoşani) şi alţi mulţi oameni buni"[1106].

1634, iulie 9: Zapisul fraţilor Măroca Hăbăşasca, Gheorghe şi Ioan, feciorii lui Ştefan vornicul, în care mărturisesc „cum ne-am tocmit şi ne-am împărţit satul **Şătrărenii**, pe Jijie, în ţinutul Hârlăului, cu feciorii Irinii, cu Nastasia, cum jumătate de acest sat să ţie Mărica Hăbăşasca, iar jumătate de sat s-a venit să o ţie Nastasia, fata Irinii"[1107].

1635, iulie 7: Întărit de Vasile Lupu voievod popii Neculai din **Cerneşti** (comuna Todireni, Botoşani), în baza unui zapis de mărturie de la Romaşco cel bătrân şi fiul lui Gligorie din **Stăneşti** (înglobat în Zlătunoaia, comuna Lunca, Botoşani), Zaharia, Romaşco, Simion, Ionaşco şi Pavel – fiii lui Dumitru Hasnăş, Istratie fiul lui Iosipăscul, Dumitraşco Zupco, Gligorie Hasnăş şi Isac Drujine din **Piciorogani** (înglobat în Nicolae Bălcescu, comuna Flămânzi, Botoşani), Ionaşco Grozăvăscul din **Munteni** (înglobat în Sângeri, comuna Gropniţa, Botoşani), Micul de **Nilipeşti** (înglobat în Nicolae Bălcescu, comuna Flămânzi, Botoşani), Pătraşco Stănilă din **Giumătăţeni** (înglobat în Jijia, comuna Albeşti, Botoşani), prin care mărturisesc cum a venit înaintea lor Mărica, fiica lui Drujine, şi cu fiii ei Dumitru şi Albul, şi au vândut dreapta lor ocină din satul Piciorogani, care este în ţinutul Hârlăului, a şasea parte din jumătatea de

---

[1106] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXI, Bucureşti 1971, doc. 338, pp. 431, 432

[1107] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXII, Bucureşti 1974, doc. 184, p. 205

sus a satului… şi cu loc de moară pe Miletin… rugătorului nostru mai sus scris, popa Neculai”[1108].

1635, septembrie 26: Porunca dată de Vasile Lupu voievod lui Văsian Ordzea de **Tălhăreşti** (comuna Erbiceni, Iaşi) şi lui Tomiţa de **Şătrăreni** (azi Jijia, comuna Albeşti, Botoşani), după ce s-a plâns căpitanul Macrii pe Ionaşco din **Giumătăţeni** (înglobat în Jijia, comuna Albeşti, Botoşani) şi pe fraţii lui, „zicând că-i împresură un loc de moşie din **Petreşti** (lângă Buimăceni, comuna Albeşti, Botoşani) şi că şi-a pus Ionaşco prisaca pe locul lui Macrii, iar Ionaşco a zis că unde şi-a pus prisaca a plătit pentru o moarte de om, de a dat 50 de boi, cum a arătat un zapis domnesc, cum a plătit acea moarte de om, drept acel loc… iar voi să mergeţi la satele Petreşti şi **Iureşti** (comuna Todireni, Botoşani), să strângeţi oameni buni şi să socotiţi cu dreptul”[1109].

1636, martie 13: Carte de împuternicire, dată de Vasile Lupu voievod lui Gheorghe Moţoc şi seminţiei lui „spre aceea ca să fie tari şi puternici a ţine şi a opri jumătate de sat de **Vlăiceni** (înglobat în Şetrăreni, denumire schimbată în Jijia, comuna Albeşti, Botoşani), ce sunt pe Jijia şi cu jumătate de moară şi cu tot venitul ce se va veni pe acea jumătate de sat”[1110].

1645, august 31: Scrisoarea lui Macri căpitan, popa de **Dărmăneşti** (oraşul Dărmăneşti, Bacău), Chicior ot tam (de acolo), Natul şi Pavel ot **Şătrăreni** (azi Jijia,

---

[1108] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 161, pp. 196, 197

[1109] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 246, p. 289

[1110] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIII, Bucureşti 1996, doc. 356, p. 400

comuna Albeşti, Botoşani) „pentru rândul Tomiţii căpitanului, că a venit cu cartea măriei sale ca să socotim, cu oameni buni, pentru o parte de ocină, zicând că are asupreală dinspre nişte răzeşi ai lui, la o selişte, ce s-a chemat **Dănceni** (azi Oţeleni, comuna Oţeleni, Iaşi)… şi s-au aflat două pământuri şi jumătate ale Tomiţii, arate de răzeşii lui… Şi s-au pus semne, cum s-a măsurat hotarul”[1111].

1646, iulie: Macri, fost căpitan, şi femeia lui Grăpina dăruiesc nepoţilor lor Constantin, fecioril lui Nicoară de-a fost logofăt, şi Todoscăi, fetei lui Ionaşco Jorea, moşiile lor, adică „satul **Giumătăţenii** (Jumătăţeni, comuna Albeşti, Botoşani), cu curţi gata şi cu heleşteu în Jijia, şi cu alt heleşteu în ţarină, şi cu toţi vecinii; / jumătate din satul **Iurieşti** (Iureşti, comuna Todireni, Botoşani), ce sunt în ţinutul Hârlăului; / jumătate din satul **Holovcinţi** (Holoşniţa, comuna Şeptelici, raionul Soroca, Moldova), cu vecini şi cu vad de moară în Nistru şi cu heleşteu în ţarină, ce este în ţinutul Sorocii; / jumătate de sat **Purciuliani** (azi Oneşti, comuna Zăbriceni, raionul Edineţ, Moldova), cu 12 vecini din **Zubriceni** (comuna Zăbriceni, raionul Edineţ, Moldova), care au fost de loc, unii vecini, de moşia Purciuleni, cu vad de moară în Ciuhur şi cu heleşteu în sat, ce este în ţinutul Hotinului… / şi două fălci de vie în **Feteşti** (comuna Scobinţi, Iaşi), în Dealul Ciocârliei”[1112].

1659, iulie 6: Carte de împuternicire, dată de Gheorghe Ghica voievod lui Constantin Stănilă din **Giu-**

[1111] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 180, p. 150
[1112] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXVIII, Bucureşti 2006, doc. 433, pp. 372, 373

mătăţeni, „ca să fie tare şi puternic a chema şi a soroci pe Constantin Macri, pe Toader Bobeiu şi pe Medelean pentru o moşie ce-i în hrisov, fără de ispravă, ca să aibă a veni de faţă înaintea domniei mele să-şi întrebe şi să-şi aducă drese ce vor avea, şi să nu cuteze nimeni a ţine sau a opri peste cartea domniei mele”[1113].

1705, noiembrie 25: Stavăr şi vara lui Ruxanda zălogesc lui Grigoraş Tomiţă, care le făcuse „bine cu 10 lei bătuţi… şi având noi moşii la **Şătrăreni** şi la **Giumătăţei**, am făcut acest zapis să-i dăm banii la sărbătorile Paştilor, iar de n-om da banii la zi, să aibă a ne stăpâni moşiile”[1114].

1707, martie 22: Serafim Tomiţă, „ajuns la 80 de ani”, împarte moşiile sale feciorilor săi, scriind: „dat-am lui Toader, feciorului meu cel mai mare, la **Mereşti**, partea mâne-sa şi cumpărătura ce am eu la Mereşti, iar Vasile, Ion şi Gligore**,** aceştia mai mici, le-am dat **Şătrăreni** şi jumătate de sat **Crăciuneni**, şi **Giumătăţeni**, ce se va alege cu alţi fraţi şi răzeşi la **Stăneşti**… / Aşijderea şi două vii în paragină, ce am la **Feteştii din sus** este a lui Contăş, din jos a lui Macri, în mijloc, în ţarina care se cheamă Ciocârlie, am dat-o lui Grigore, să le fie moşie în veci… dinaintea lui Iraclie egumenul, preotul Ilie ot **Cotnari**, Tanasăi, Fănina călugărul, Ngrul pivnicerul domnesc, Tănase Bainschi pârcălab de Cotnari, Pilat Vasile armaşul, Neculai Totoescul şi Gavril

---

1113 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. IV, Iaşi 1908, pp. 117, 118

1114 Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române,* vol. VIII, Iaşi 1913, pp. 17, 18

dascălul”[1115].

1901: „**Jumătăţeni**, sat în partea de sud a comunei Buimăceni, plasa Jijia, judeţul Botoșani, pe ţărmul drept al Jijiei, cu o suprafaţă de 350 hectare și o populaţie de 25 familii sau 112 suflete, din care 20 contribuabili. Vite sunt: 16 boi și vaci, 10 cai, 28 oi, 8 porci. l.ocuitorii posedă 10 stupi cu albine”[1116].

JURGINII

(lângă Floreşti, Vrancea).

1774, iunie 26: Satul **Jurginii**, ţinutul Putnii, ocolul Polocinului, după recensământul lui Rumeanţev[1117], avea **toată suma caselor 25**. Scădere rufeturi 11: 3 scutelnici boiereşti, 4 preoţi şi diaconi, 4 nevolnici. Rămân birnici 14. / **Birnici**: Vasile Cabac / Toader Șchiopu / Lupul frate lui Neculai / Neculai al lui Machidon / Ene Cârste / Toader Năstasă / Ion fiul văcarului / Enachi Năstasă / Ion Năstasă / Simion Machidon / Năstasă / Vasile, dascăl / Neculai, pâslar / Sandul. // **Rufeturi:** Neculai Machidon, vier lui Ștefan Catargiu / Vasile Maftei, vier la fel / Ștefan, văcar, vier la fel / Costache Candir, nevolnic / Constantin, ungurian,

---

[1115] Ghibănescu, Gh., *Surete şi izvoade / Documente slavo-române*, vol. VIII, Iaşi 1913, pp. 6, 7

[1116] Lahovari, George Ioan, *Marele Dicţionar Geografic al României*, volumul IV, Bucureşti 1901, p. 118

[1117] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, p. 266

monah la Poglici / Vârnav, monah / Popa Sava, iromonah / Acsinia, săracă / Elizabeta, călugăriță / Măriuța, săracă.

1774, iunie 26: Satul **Liuzii** (oamenii străini) **lui Cocială**, ţinutul Putnii, ocolul Polocinului, după recensământul lui Rumeanţev[1118], avea **toată suma caselor 18**. Scădere rufeturi 11: 2 mazili, 1 preot, 1 nevolnic, 2 țigani, 4 slugi boierești, 1 argat. Rămân birnici 7. / **Birnici**: Vasile Codiță / Toader Rugină / Irimia Afetelor / Ștefan fiul Ancuții / Ion Pâncescul / Ștefan, rotar / Ion Stroe. // **Rufeturi:** Cocială Conșe, mazil / Ursul Opincă, ruptaș / Marie Conșoae, săracă / Popa Andronachi / Ioniță, țigan / Sandul, țigan / Constantin Broască, argatul lui Cocială / Eni Codiță, argat la fel / Ion, plugar, la fel / Gavril, morar, argat Conșoaei / Pârvul, argat lui Opincă.

JUVERTENI

(Şuverteni, Jăvărteni sau Juverteni, azi Sărata,
comuna Mihălăşeni, Botoşani).

1624, ianuarie 17: Înaintea divanului lui Radul voievod s-au pârât „Gureş, feciorul lui Ştefan din **Şuverteni**, pe Macovei şi pe Guliian, pentru o jumătate de sat din **Scorţeni**, ce-au zis c-au cumpărat tată-său Ştefan, de la Gavrilă Hărăşor, omul lor, ce-au fost drept 50 taleri bătuţi şi 50 de oi cu miei, ce-au făcut peste tot o sută de taleri, bani buni. Drept aceea, însuşi al nostru credincios

[1118] ACAD. ŞT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, I, Chişinău 1975, pp. 266, 267

boiarin Farchie, vornic de gloată, au mărturisit cu sufletul său înaintea noastră, când au fost trimis de domnia... în jos, la Fălciu, ei s-au pârât de faţă înaintea lui. Deci ei l-au întrebat pe Gureşu: are zapis au ba? Gureş au zis că n-are, căci că i-au fost luaţi tătarii cu totul. / Deci nu l-au crezut, ci i-au dat lege să aducă nişte oameni buni bătrâni. Deci n-au adus ei 6 oameni, ci-au adus 6 sate, de-au mărturisit cu sufletele lor, cu mare credinţă şi jurământ, cum c-au cumpărat Ştifan, tatăl lui Gureş acea jumătate de sat din Scorţeni, drept o sută de taleri bani buni. Deci, dac-au ajuns pre dânşii cu atâta mărturie, ei n-au avut cum şi în ce chip, ci i-au făcut ei mărturie, cum o au arătat şi înaintea domnii mele. / Drept aceea, s-au socotit cu lege dreaptă c-au fost învăluind Macovei şi Giuliian fără ispravă. Deci au rămas ei din toată legea şi dinaintea noastră, iar Gureş, el s-au îndreptat şi ş-au pus ferâie”[1119].

1637, iunie 8: După împărţirea moşiilor între urmaşii lui Pătraşcu logofăt, lui Dumitraşcu Şoldan i „s-au venit **Dămilenii** (înglobat în Cristineşti, comuna Cristineşti, Dorohoi), la Dorohoi, jumătate de sat **Dolniceni** (lângă Brăteni, azi Pădureni, comuna Dobârceni, Botoşani), sub Cărpiniş, la Dorohoi, Petia Mare (judeţul Suceava), partea din **Ciutureşti** (comuna Secuieni, Bacău), la Roman, un vad de moară la Bacău şi loc de grădină la Obârşie la Bârlad”. / Toader Şoldan a primit „Şoldăneştii şi Broştenii, la Suceavă, parte din **Cotuzăni** (Cotiujeni, Iaşi), ce este în ţinutul Iaşi, pe Prut, parte din **Vartici** (lângă Uricani, comuna Miroslava, Iaşi), de la Cârligătură şi jumătate din **Scorţăşti** (Scorţeni, comuna Scorţeni, raionul Teleneşti, Moldova), la Lăpuşna”. /

[1119] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XVIII, Bucureşti 2006, doc. 160, pp. 211, 212

Fetele Candachiei, sora celor doi Şoldan, „venit-au **Bălţăteştii** (comuna Bălţăteşti, Neamţ) de la Neamţ, jumătate de **Tribasăuţi** (Trebisăuţi, comuna Trebisăuţi, raionul Ocniţa, Moldova), la Hotin, parte din Giurgeşti (judeţul Suceava), în ţinutul Sucevii". / Surorii lor, Tudosca, i „s-au venit satul Leucuşăşti (judeţul Suceava) şi satul Mohilenii (judeţul Suceava), de la Suceava". / Surorii Anghelina „venitu-s-au satul **Mânjeşti** (azi Deleni, comuna Ştefan cel Mare, Neamţ) de la Neamţ şi **Borulile** (Borole, comuna Hăneşti, Botoşani), parte din **Jăvărteni** (azi Sărata, comuna Mihălăşeni, Botoşani), la Dorohoi, parte din Cămârzani la Suceava, jumătate din **Scorţăşti**, la Lăpuşna, şi două fălci de vie la **Cotnari**, în Dealul Asinului". / „Iar în partea surorii noastre Tofanii venitu-s-au satul **Storeşti** (comuna Frumuşica, Botoşani) şi satul **Şăndrenii** (Şendreni, comuna Frumuşica, Botoşani), la Hârlău, **Moiceşti** (azi Pojereşti, comuna Şcheia, Vaslui) şi părţi din **Soleşti** (comuna Soleşti, Vaslui), la Vaslui, şi două fălci de vie la **Cotnari**, în Dealul Asinului, Şi viile s-au pus împotriva satelor ce au luat alţi fraţi"[1120].

[1120] AŞSP, *Documenta Romaniae Historica / A. Moldova*, vol. XXIV, Bucureşti 1998, doc. 120, p. 116

Cuprins

Dar datină, tradiţii şi obiceriuri pot fi întâlnite, într-o concreteţe năucitoare, risipite prin viaţa vremilor din urmă, acolo unde pământul însemna o necontenită rodire şi din rodire, şi din miracolul reînvierii în „luncile Soarelui”, aveau să se individualizeze casele şi satele, în ciuda faptului că, în întreaga strămoşie a Moldovei vom întâlni, mereu şi mereu, într-o frăţietate deplină, alături de

români, numeroşi slavi, maghiari, evrei, armeni, greci, turci, sârbi, nemţi, ba chiar şi italieni şi francezi, cu venele pe neaşteptate împrospătate de sevele enigmaticului „frunză-verde”.